

પાવ મહેલને લગતી ક્રિયાઓ,

બાજ ધરણ અને નિર્ગ-સ્તાન.

(કદીમ લગીલત ગ્રંથાશ્રી.)

કબજાર અને મળટ કરનાર,

બાળેદ મેહરબાનશ ખુરશેદશ બેહરામ કામઠીન વસ્તુરના.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

(ગાંધી કાર્યાલયનિહિત ભાગ)

સંગ્રહ નં. ૧૬૧૪૩ તારીખ

પાલિકા નામ પાલિકાએલેને લાતી ક્રિયાઓ

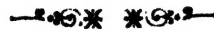
વિભાગ પૈ ૪૫૩:૪

પાવ મહેલને લગતી ક્રિયાઓ, બાજ ધરણું અને નિરંગ-સ્તાન.

(કદમી તરીકેત પ્રમાણે).

લખનાર અને પ્રગટ કરનાર,
મોખેદ મેહરવાનજી ખુરશેદજી બેહરામ કામદીન દસ્તુરના.

સને ૧૩૦૦ ચઝહેજદી
૪૦ સં ૧૯૩૧.

(રચનારે સર્વ હક સ્વાધિન રાખ્યા છે.)

૧૬૧૫૩

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
ગુજરાતી કૌપીરાઈટ સંગ્રહ
અમદ કલનાર:

મેહરવાનજી ખુરશેદજી બેહરામ કામદીન દસ્તુરના.
દાદી શેઠના આતશ બેહરામ, બહાર કોટ,
મુંબઈ.

પ્રિન્ટિંગ

છાપનાર:

હોરાંગ તેહમુરસ અંકલેસરીઆ,
ધી ફોર્ટ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ,
નં. ૧, પારસી બબ્બર સ્ટ્રીટ, કોટ, મુંબઈ.

કદીમ ટોળાનાં પ્રખ્યાત વડા દસ્તુર

મુલ્લાં ફીરોઝ બિન મુલ્લાં કાઉસ રૂસ્તમ જલાલ

જનમ—

રોજ ૨૧ મો માહ ૧૦ મો (કદમી)

૧૧૨૭ ય. જ.

તા. ૬ ઠી જુલાઈ ૧૭૫૮

મરણ—

રોજ ૭ મો, માહ ૨ નો (કદમી)

૧૨૦૦ ય. જ.

તા. ૮ મી ઓક્ટોબર ૧૮૩૦.

અર્પણ પત્રિકા.

દસ્તુર સુદ્ધાં કિરોજ બિન સુદ્ધાં કાઉશ જલાલ

જેવણ એક કહીમ ટોળાંનાં નામાંકિત વડા દસ્તુર, (૧૭૯૪-૧૮૩૦)
અને રાહુખર તરીકે,

વિદ્વાન મંડળમાં ઝીખાયશ આપનાર એક કાબેલ લાખાશાસ્ત્રી તરીકે,

જાત પરજાતના એલા ધરાવનાર (જેમા મુ'ખધનાં નામદાર ગવર્નર
જેનાઠન ડંકન જેવા નામવર નરના) નામાંકિત ઉસ્તાદ તરીકે,

દેશ પ્રદેશમાં વાંચક અને વિદ્વાન પ્રજામાં જાણીતા થયલા એક ઉત્તમ
ગ્રંથકાર તરીકે,

મુ'ખધની પારસી પ્રજાના આગેવાન અકાબરોમાનાં એક અકાબર તરીકે,

ધર્મોસમાજ અને સંસારસમાજના એક સાચ્યા સુધારક તરીકે,

દેશ પ્રદેશમાં જાણીતા થયલા એક સહુસિક વ્યાપારીક તરીકે,

મુ'ખધમાં કબીસાની (૧૮૨૬-૨૭) જુએશની તકરારી લડાઈમા એક
સુરા સરદાર તરીકે,

એક કાબેલ, ફાઝેલ, શાએર અને પ્રીલસુફ તરીકે

માનસહીત હેયાતી ભોગવી ગયા છે.

તેઓનાં માનમા આ પુસ્તક અર્પણ કરું છું.

લા.૦ કર્તા.

પાવ મેહલની ક્રિયાઓના પુસ્તકની નકલો ખરીદનારાં બાનુઓ અને ગ્રહસ્થોના મુખારક નામો.

સંખ્યા. મુખ્ય. સંખ્યા. મુખ્ય.

સંખ્યા.	મુખ્ય.	સંખ્યા.	મુખ્ય.
૫ દસ્તુર	દીનશાજી જીવણજી ગરડા	૨ બાઇ	પુતલીબાઇ જાંગીરજી ગામડ્યા.
૧ „	મીનોચેહર કેખશર જામારખ	૧ „	જરબાઇ શોહરાબજી પીટીટ.
	આશાના.	૩ „	વીરબાઇજી નશરવાનજી કામા.
૨ „	અરજોરજી કાવશજી ભાઠેના.	૧ „	મેહરબાઇ એદલજી કામા.
૧ એરવદ	માણેકજી અરજોરજી દસ્તુર	૧ „	બચુબાઇ જમશેદજી પાંડે
	ભાઠેના	૨ „	પેરીન પેસ્તનજી મેહતા.
૨ „	રસ્તમજી બહમનજી મુદલાં	૨ „	દીનબાઇ બેહરામજી
	ફિરોઝ.		તારાપોરવાળા.
૧ „	માહીયાર નવરોજી કુતાર.	૧ „	માણેકબાઇ અરદેશર દુબાશ.
૧ શેઠ	ફરામજી દોરાબજી પાંડે.	૧ „	મેહરબાઇ હોરમસજી પદમજી.
૨ „	પેસ્તનજી દોરાબજી પાંડે	૧ „	મેહરબાઇ ફરામજી પોંચાજી.
૩ „	માણેકજી કાવશજી પીટીટ.	૧ „	મરહુમ નિવાઝબાનું ફરામરોઝ
૧ ડો. ૦	દાદીયા નશરવાનજી સાદેર.		લરચની દીકરીઓ.
૧૭ શેઠ	મરઝબાન કાવશજી છોઇ.	૩ એરવદ	શાપુરજી દીનશાજી દસ્તુર ગરડા.
૧ „	કાવશજી ગલબાઇ શેઠ.	૧ „	રતનજી અરજોરજી દસ્તુર ભાઠેના
૧ „	મેહરવાનજી અરદેશર રાંદેરીઆ.	૫ „	કુંવરજી પેસ્તનજી અસલી.
૧ „	નાનાબાઇ ફરામજી મામા.	૨ „	શોહરાબજી પેસ્તનજી અસલી
૧ „	હકીમજી એદલજી કુંમાના.	૧ „	રસ્તમજી પેસ્તનજી અસલી.
૬ „	દાદીશેઠ ચેરીટીઝ દૂસ્ટ ફંડ.	૧ „	શાપુરજી અરશેદજી બેહરામ-
૬ „	નશરવાનજી મંનચેરજી કામા		કામદીન.
	ધર્માદા ફંડ.	૧ „	જમશેદજી અરશેદજી બેહરામ-
૩ શેઠ	એક જરથોસ્તી તરફથી.		કામદીન.
૧ „	જાંગીરજી પેસ્તનજી મુદલાં	૨ „	પીરોજશાહ દોરાબજી કાપડ્યા.
	ફિરોઝ.	૩ „	કેખશર દીનશાજી નાલ્લાદાડ.
૧ „	અરદેશર માણેકજી દારવાલા.	૧ „	અરદેશર શોહરાબજી
૧ „	મરહુમ નશરવાનજી એ.		આદરીયાનવાલા.
	દારવાલાના છોકરા.	૧ „	નાદરશાહ કાવશજી નાનપોરીયા.

સંખ્યા.	મુખ્ય.	સંખ્યા.	મુખ્ય.
૧	એરવદ મેહરજી જમશેદજી બેહરામ- કામદીન.	૨	શેઠ એરચશા ધનજીભાઈ કાલાપેસી.
૨	મરહુમ પેસ્તનજી ખરશેદજી પીર.	૧	„ કેખશર કાવજી સદરી.
૧	એરવદ કાવજી ફરામજી પંઠકી.	૧	„ ફરામરોઝ બહમનજી એનજીન્યર.
૧	„ રસ્તમજી રતનજી પંઠકી.	૧	„ અરદેશર જમશેદજી પટેલ.
૧	„ મીનોચેહર બેજનજી પંઠકી.	૧	„ દારબશાહ નશરવાનજી શરોફ.
૧	„ હોરમસજી ફરામજી જીજના.	૧	„ દીનશાહ ધનજીભાઈ મઝદર.
૧	„ રસ્તમજી ફરામજી મસાની.	૧	„ નરીમાન પેસ્તનજી ઓદ્યા.
૧	„ ફરામરોઝ પેસ્તનજી બેસાંન્યા.	૧	„ શોહરાય મંનચેરજી માદન.
૧	„ અરપંદીયારજી પેસ્તનજી બેસાંન્યાં.	૧	„ ડોશાભાઈ તેમુલજી કાપડ્યા.
૧	„ જાંગીરશા પીરોજશા „	૧	„ દારબશાહ રતનજી કાપડ્યા.
૧	„ એરચશા પીરોજશા „	૧	„ હોરમસજી નાનાભાઈ રકુવાલા.
૧	„ નવરોજી ખરશેદજી „	૧	„ મરહુમ કાવજી નશરવાનજીના છોકરાઓ.
૧	„ પેતેરરપ પેસ્તનજી „	૧	એરવદ હીરજીભાઈ ફરામજી પંઠકી.
૧	„ જમશેદજી આદરજી „		સુરત.
૧	„ જલ મંનચેરશાહ ખોરી.	૫	દસ્તુર કાવજીશાહ રસ્તમજી જમશેદજી.
૧	„ શેહરીયાર ફરામજી પંઠકી	૧	„ જમશેદજી શોહરાયજી દસ્તુર કુમાના.
૧	„ જમશેદજી રસ્તમજી દસ્તુર. રાંદેરયા.	૨	„ પેસ્તનજી એદલજી દસ્તુર.
૧	„ અરદેશર મંનચેરશા રાંદેરીયા.	૧	„ નવરોજી એદલજી બેઢરી.
૧	„ માણેકશા શાપુરજી જીજનાં સુવાલીવાલા.	૧	„ એદલજી માણેકજી દક્તરી.
૧	„ હોરમસજી ખરશેદજી કાપડ્યા.	૧	„ ખરજોરજી દારાબજી દારાબ પાહલનના.
૧	„ રસ્તમજી પેસ્તનજી વજીફાર.	૧	„ બમનજી અરપંદીયાજી રખાડી.
૧	„ પીરોજશા રસ્તમજી મોદી	૧	„ જમશેદજી ફરામજી રખાડી.
૧	„ બેહરામજી જમશેદજી ઉનવાલા.	૩	ખા. સા. ડોશાભાઈ માણેકશા વકીલ.
૧	„ દીનશાહજી પાહલનજી સીધવા.	૧	એરવદ ખોરશેદ શાપુરજી દાણુ M.A.
૧	„ જાંગીરજી શોહરાયજી લાધા.	૩	મરહુમ માણેકશા મનચેરજી મોટાફરામના વારેસો.
૧	„ જાંગીરજી દીનશાહજી સીધવા.	૧	એરવદ એરચશા બમનજી દસ્તુર કુમાનાં.
૧	શેઠ પાહલનજી એફ. મીસ્ત્રી.	૧	„ દાદાભાઈ શોહરાયજી બેહરામ કામદીન.
૧	„ નશરવાનજી માણેકશા પેસ્તનજી નાણાવટી.	૧	„ માણેકજી ખરશેદજી બેહરામ- કામદીન.
૧	„ પીરોજશા પાલનજી.		
૨	„ કેખશર જમશેદજી શોહરાયજી • ઉમરીમર.	૧	„ માણેકજી ખરશેદજી બેહરામ- કામદીન.

સંખ્યા.	સુરત.
૧	ઐરવદ નરીમાન હોરમસજી આધ્યાસ.
૧	,, કાવશજી દોરાબજી તુરેલ.
૧	,, મનચેરજી દોરાબજી તુરેલ.
૧	,, નરીમાન દોરાબજી તુરેલ, પંઠકી.
૧	,, મનચેરશા કાવશજી દસ્તુર.
૧	,, ધનજીશાહ શોહરાબજી દસ્તુર કુંભાના.
૧	,, અરદેશર ધનજીશાહ નાદાદાડ.
૧	,, પીરોજશા અરશેદજી બેહરામ- કામદીન.
૧	,, મીનોચેહર રતનજી શોહરાબખાન
૧	,, મનચેરશા શોહરાબજી ટટી.
૧	,, મરઝખાન કાવશજી આધ્યાસ.
૧	,, ઐરચશાહ કાવસજી આધ્યાસ.
૧	,, ગલેજર નવરોજી આધ્યાસ.
૧	,, ગુસ્તાદજી નશરવાનજી મેન્તી.
૧	,, નરીમાન દાદાબાઇ ખશીના.
૧	,, પીરોજશા ફરામજી પાવરી.
૧	,, ગુસ્તાદજી મેહરવાનજી સીનોર.
૧	,, અરદેશર ગુસ્તાદજી સીનોર.
૧	,, જહાંબક્ષ પેસ્તનજી શેંહના.
૧	,, ખરશેદજી ફરામજી આંટીઆ
૧	,, અરદેશર શાપુરજી સુરતી.
૧	,, મનચેરજી અરપન્દીયારજી રખાડી.
૧	,, શેહરમારજી દોરાબજી રખાડી.
૧	,, કાવશજી બીખાજી રાવ.
૧	,, જમશેદજી કાવશજી ભંડારી.
૧	,, જમશેદજી હોરમસજી પંથકી.
૧	,, સાવકશા જમશેદજી પંથકી.
૧	,, બરજોરજી પેસ્તનજી જીજના.
૧	,, પેસ્તનજી દોરાબજી દસ્તુર.
૧	,, નોશીરવાન કેખશર દસ્તુર.
૧	,, કેખશર રસ્તમજી ગરડા.
૧	,, શીરોજશા બેહરામજી દરબારી.
૧	,, બેહરામજી કાવશજી તુરેલ.
૧	,, રતનજી મનચેરજી તુરેલ.
૧	,, શોહરાબજી મનચેરજી તુરેલ.

સંખ્યા.	સુરત.
૧	ઐરવદ એદલજી નવરોજી દસ્તુર બેફેરી.
૧	,, શીરોજશા રતનજી દલાલ.
૧	,, કુંવરજી ફરદુનજી મેન્તી.
૧	,, બરજોરજી કાવશજી અમરોલી- વાલા.
૧	,, રસ્તમજી મનચેરજી પંઠકી.
૧	,, દાદાબાઇ મનચેરજી પંઠકી.
૧	શેઠ અરદેશર માણેકજી તાડીવાલા.
૧	બાઇ સુનાંબાઇ બહમનજી સુખીઆ.
કલકત્તા.	
૧	મરહુમ શેઠ રસ્તમજી કાવશજી બનાજનાં આદરાંન.
૧	,, સર દીનજી માનેકજી પીટીટ ઝોરાસ્ટ્રીયન લાયબ્રેરી.
૧૦	શેઠ રસ્તમજી કાવશજી મોદી.
૧૦	મરહુમ શેઠ રસ્તમજી ખરશેદજી દોતીવાલા.
૩	,, , મેહરવાનજી નાનાબાઇ મેહતા.
૧	ઐરવદ બરજોરજી જમશેદજી દસ્તુર મેહરજીરાણા.
૨	એક જરથોસ્તી.
૨	શેઠ શીરોજ મોતાબાઇ ગજદર.
૧	,, અરદેશર ખુરશેદજી બેહરામ કામદીન.
૧	,, એદલજી નવરોજી કાંગા.
૧	,, કાવશજી પાલનજી બાઠેના.
૨	બાઇ ધનબાઇજી માણેકજી રસ્તમજી.
૧	શેઠ મનચેરશા શોહરાબજી બેસાનીઆ.
૧	એક જરથોસ્તી.
૧	શેઠ અરદેશર નવરોજી ફાટવાલ.
૧	,, માણેકજી ખરશેદજી ખંખાતા.
૧	,, કેખશર નવરોજી કાવારાણા.
૧	,, ડોશાબાઇ જાંગીરજી ગજદર.

સંખ્યા.	કલકતા.
૧	શેઠ શાપુરજી શોહરાખજી ગજદર.
૧	„ દીનશાજી રતનજી ખીલ્લીમોરયા.
૧	એરવદ પેશતનજી હોરમશજી દસ્તુર.
૧	„ ખરશેદજી મેહરવાનજી દેશામ.
૧	„ નશરવાનજી શોહરાખજી ખેદ.
૧	„ હોરમશજી દાદાભાઈ પંથકી
૧	„ કેખશરૂ રસતમજી કોહીના.
૧	„ જમશેદજી હોરમશજી મની.
૧	„ તેહમુલજી રસતમજી ઉદવાડયા.
૧	શેઠ જમશેદજી શોહરાખજી દાંડીવાલાં.
૧	„ શોરાખજી એદલજી મીસ્ત્રી.
૧	„ કેખશરૂ શોહરાખજી કોહલા.
૧	„ ખરશેદજી ખમનજી દસ્તુર.
૧	„ ખેહરામજી શાપુરજી માદન.
૧	„ શોહરાખજી એદલજી જલ્લાદુધા.
૧	„ રસતમજી જમશેદજી કાવારાણા.

પુણા.

૨	દસ્તુર પેસ્તનજી ભીખાજી આદરીઆનવાળા.
૧	એરવદ શોહરાખજી પેસ્તનજી „
૧	„ પેશોતન દાદાભાઈ ખેહરામ- કામદીન.
૧	„ રસતમજી રતનજી કરકરીઆ.
૨	„ કાવશજી પાલનજી કરકરીઆ.
૧	„ માણેકશા કાવશજી કરકરીઆ.
૧	શેઠ દીનશા દા. નીકલસન.
૧	„ રસતમ આદર કેખશરૂ ધરાની.
૧	„ ફરીદુન શેરીઆર ધરાની.
૧	„ જોહાન જમશેદ જોહાન
૧	„ શોહરાખ ખોદાદાદ ધરાની.
૧	એરવદ નરીમાન નશરવાનજી જીજના.
૧	„ ફરીદુન મનચેરજી આદરીઆનવાળા.

સંખ્યા,	નવસારી.
૩	એરવદ મરહુમ એદલજી ખરજેરજી મુદલાં ખેલતરી ફંડ.
૧	શેઠ નશરવાનજી જમશેદજી દેશામ.
૧	એરવદ નરીમાન હોરમશજી દાદાઆનજી.
૧	„ ખેહરામજી દારાખજી દાદાઆનજી.
૧	„ હોરમશજી દોરાખજી ફંડ કરકરીઆ.

ઉડવાદા.

૧	એરવદ કેખશરૂ ભીખાજી મોંગલ.
૧	„ કેખશરૂ માણેકશા ભાધા.
૧	„ માણેકશા રસતમજી સીધવા.
૧	„ શોહરાખજી પેસ્તનજી દસ્તુર.

વલસાડ.

૧	એરવદ પીરોજશા માણેકજી સંગળ્યાં.
૧	„ માણેકશા દાદાભાઈ સંગળ્યાં
૧	„ શાપુરજી જમશેદજી કનથનનાં

જમશેદપુર.

૧	શેઠ રસતમજી પેસ્તનજી પટેલ.
---	---------------------------

વડોદરા.

૧	એરવદ રસતમજી કુંવરજી કરંજીઆ.
૧	„ કેખશરૂ ખેહરામજી કરંજીઆ.

કરાંચી.

૧	એરવદ શોહરાખજી જમશેદજી સીધવા.
---	------------------------------

કરંજ.

૧	એરવદ ખમનજી એદલજી કરંજીઆ.
૧	„ મેહરવાનજી મંચેરજી કરંજીઆ.

ભગવા.

૧	એરવદ ખેહરામજી એદલજી કરંજીઆ.
---	-----------------------------

ભાડા.

૧	એરવદ દાદાભાઈ કુંવરજી ભાડેના.
---	------------------------------

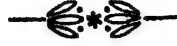
કુડીયાણાં.

૧	એરવદ નવરોજી ખેહરામજી કરંજીઆ
---	-----------------------------

પ્રસ્તાવના

બનામે ખુદા રાસ્તી પસંદ.

અલ હુવો મજદા ઇબ્રાયા આબ્દહતિશયા, યે દએનાંમ વોહુ સારશતા મનંઘહા; આમંતોઇશ કસચીત અપા હુજંતુશ, તાઇશયા વીરપાઇશ થવહી ક્ષત્રોઇ અહુરા.

અર્થ—અય અહુરમજદ! જે કોઇ શખ્શ આએ માજદયસની જર-થોશતી હીનને નેક મનશનીથી શ્રેષ્ઠ ગણે છે, યાને ખરા એતેકાદથી માને છે, અને દુશમનોના હુમલાથી બચાવીને ખુદાંદ હરજાએ આપે છે તે પોતે આખાહી વધારનાર ગણાય છે. (ચ૦ હા૦ ૪૯, ફ૦ ૫. કૃત એ૦ કા૦ એ૦ કાંગા.)

પ્રિય વાંચક તમો સમક્ષ આ કઠીમ તરીકત પ્રમાણે પાવ મહેલને લગતી ક્રિયાઓ, અને બાજધરણાનું તથા નિરંગસ્તાન નામનું પુસ્તક રજુ કરું તે આગમજ ખુલાસાના બે બોલ લખવાની અત્રે જરૂર ધારું છું.

આ પુસ્તક અમારા કઠમી પંથના અથોરનાન સહયોની સુચનાને માન આપી પ્રગટ કર્યું છે.

ઇરાન મધ્યે યઝદેજદ શેહરયારની પારસી શેહનશાહુત ખતમ થવા પછી જરથોશતી ધર્મની સાચવણી માટે જરથોશતી ટોળો અત્રે હિન્દુસ્તાન મધ્યે આવી વસ્યો, અને લાંબા કાળના વસ્વાટ હરમ્યાન તેમનાં ધર્મ-ગુરૂઓ પાંચ જુહી જુહી સરહહના પાંચ પંથનાં ધર્મરાજ ગુરૂ તરીકે છુટા પડ્યા ત્યાંસુધી કઠીમી પંથ હસ્તિમાં આવ્યો નહોતો એ વાત નિસંસય છે.

છતાં તે કાંઈ સુરત મધ્યે જરથોશતી કોમમાં નવોજ ટોળો ઉભો કીધો હતો એવું કાંઈ નથી, ઇ. સ. ૧૭૨૧ માં ઇરાનથી હસ્તુર જામાસ્પ વેલાતી સુરત ખાતે આવ્યો હતો ત્યારે તેણે ઇરાન અને હિન્દુસ્તાનનાં રોજ માહુ વચ્ચે ફરક જોયો, અને હિન્દુસ્તાનનો રોજ માહુ ભુલ ભર્યો માલૂમ પડ્યો હતો તે માટે ત્યાંના જરથોશતીઓનું ધ્યાન ખેંચી કઠીમ માહુ, ભણવાનું સુચવ્યું હતું, પણ તે વખતે તુરતાતુરત એ સુચના ત્યાંના જરથોશતીઓને માફક આવી હતી નહીં, પણ પાછળથી એ ભુલ વાસ્તવિક માલૂમ પડવાથી ઇ. સ. ૧૭૪૫ માં સુરત ખાતે કેટલાક જરથોશતીઓ

એકત્ર થઈ દસ્તુર દારાળ સોરાળ કુમાના, અને દસ્તુર કાવુશ ફરેદુન મુનજમની આગેવાની હેઠળ કદમી રોજ માહ લાણવાની શુરૂઆત કીધી.

હવે આ હસ્તિમાં આવેલા નવા પંથને કદીમ સંજ્ઞા મળવાનું કારણ આ છે કે આપણા જરથોશ્તી ફિરકામા ઇરાન મધ્યે પારસી શેહનશાહતના જમાનામાં ૨) પ્રકારના વર્ષો ચાલતાં હતા; એક દીનઆઇનનું, અને ખીજું મેહસુલી સુલતાની. દીનઆઇનના વર્ષને “હુશમોરહી,” અને મેહસુલી સુલતાની વર્ષને “વહીજકી” કરી કેહતા હતા. “વહીજકી” વર્ષ કસરવાળું હતું, જ્યારે “હુશમોરહી” વર્ષ ૩૬૫ દહાડાનું એકસર ગણીતનું હતું.

દીનકદના ૩ જા, વોલ્યુમમાં ‘હુશમોરહી’ વર્ષ માટે લખે છે કે, — “હુશમોરહી” વર્ષ તે છે કે દીનઆઇનને માટે મુકરર કીધું છે, કે જે વર્ષમાં નવરોઝ મેહરગાંન અને ખીજા જરનોના હન્ગામો આવે છે, આ વર્ષ રૂઝે અન્વલ યાને પેશદાદીઆન અથવા આગલા કદીમ લોકના જમાનાથી ચાલુ છે, અને તે કયાનીઓએ માન્ય રાખ્યું છે. તે તેની જગ્યાએથી કદી ખસેડવું નહિ, યાને તેમાં કસર ઉમેરવી નહિ, કારણ કે તેમ કીધાથી જશનોનાં હીંગામો તેની જગ્યાએથી ખસી જાય છે અને તેનો મહિમા ઓછો થાય છે.

જ્યારે ફસલી મેહસુલી વર્ષ જે ફસલો સાથે સંબંધ ધરાવે છે, તેમા વર્ષની આખેરની ખાકા રહેલી કસર જે ૧૨૦) વર્ષ ૧) મહિનાની થાય છે, તે ઘટ્ટે વખતે ઉમેરવી કે જેમ કીધાથી ફસલો ખર વખતે આવે.

આ ઉપરથી જણાશે કે પારસી શેહનશાહતનાં જમાનામાં ૨) પ્રકારનાં વર્ષો ચાલતાં હતાં, ત્યારે તેનાં પંચાંગોમાં એ બેઉ વર્ષના મહિનાઓમાં ગુચવણ નહીં આવે તેની ઓળખ માટે દીનઆઇનના મહિના માટે “કદીમ-માહ,” અને ફસલી વર્ષના મહિના માટે “ફસલી માહ” ની ઓળખ આપતા હતા, અને એજ આધારે સુરત ખાતે ખરો દીનઆઇનનો રોજમાહ પદનારાઓને “કદમી” અથવા કદમી પંથના સંજ્ઞા મળી છે તે વાસ્તવિક છે. જ્યારે હિન્દુસ્તાનનો કદમી પંથ ઇરાનના અસલ પંથ સાથે પાછો જોડાયો ત્યારે હિન્દુસ્તાનના કદમી પંથથી છુટો પડેલો પંથ પોતાને રસમી પંથના યાને હિન્દુસ્તાનમાં ધારણ અને આમેજ કીધેલી રસમ પ્રમાણે ચાલનારા અથવા-શેહરસહી-પંથના કહેવાવા લાગ્યા. પારસી શેહનશાહત ખતમ થયા પછી ઇરાનના કદીમ તરીકતના પંથથી છુટો પડેલો ટોળો તે હાલનો શેહનશાહી અથવા રસમી ટોળો કહેવાય છે.

હિન્દુસ્તાનના મોખેદો પંચ પંથકમાં વહેંચાયા પછી ક્રિયા તરીકત સૌ સૌની મરજી મવાફેક હેરફેર કરવા લાગ્યા; અને સુર-

તનાં કદમી પંથમા તો પ્રથમ માત્ર ૧) મહિનાની ભૂલનો સુધારો કીધો હતો તેજ, અને ક્રિયાઓ તો જે ચાલુ હતી તેવીજ રાખી હતી, અને હજી પછી તેવીજ રીતે કદમી શેહનશાહી ભેળસેળના તરીકાવાલી ક્રિયાઓ ચાલે છે, તેનો એક દાખલો કદમી આતશબેહરામની બાય દેવાની ક્રિયાનો મૂખ્ય પુરો પાડે છે.

જ્યારે મુખ્યમાં, ધરાનથી કદમી તરીકતનું સાહિત્ય, દસ્તુર મુલ્કાં ફિરોઝી ધરાનથી લાવ્યા હતા, તે પ્રમાણે ક્રિયા તરીકત ચાલે છે; છતાં કદમીઓના દરેક સ્થળે ક્રિયા તરીકતમાં કાંઈ ને કાંઈ હેરફેર રીતી ચાલે છે, આવા પ્રસંગે આ એક કદમી તરીકતને લગતું, પુસ્તક કદમી સિદ્ધાંત અને સત્તા સાથે રચવામાં કોશેશ કરવામાં આવી છે.

આ પુસ્તકમાં કેટલીક એવી તરીકતો આવેલી છે, જે હાલે ચાલુ પ્રચારમાં નહિ હોવાથી કેટલાક સાહેબોને તે અજાણથી કે હમખગ ભરેલી લાગે, પણ તેમ કરવાની કશી જરૂર નથી. કારણ આ પુસ્તકના લેખક કોઈને તે પ્રમાણે ચાલવાને તેમજ કરવાને ફરજથી દબાણ કરતા નથી. તે દરેકની અફલને મુનસફી ઉપર પાળવા છોડે છે.

આ સાથે જોડેલી નિરંગસ્તાન ચાને એજમતી નિરંગોનો સંગ્રહ સમાવવામાં આવ્યો છે, તેનો ખુલાસો એ નિરંગસ્તાનમા કરવામાં આવ્યો છે તે વાંચી વાકેફ થવું.

આ પુસ્તક રચવામાં અન્ય જે જે પુસ્તકો ચોપાન્યાં અને વર્તમાનપત્રોનો આધાર લીધો છે તે તે સર્વ કર્તાઓ જેઓ હૈયાત અને જેઓ મરહુમ થયા છે તેઓનો તથા આ પુસ્તક મીં હોશંગ તેહમુરુપ અંકલેસરીઆએ પોતાના પ્રેસમાં મેહનત લઈ વખતસર છાપી આપ્યું છે તેઓનો તથા આ પુસ્તકના આગમજથી માનવંત ગ્રાહકો થઈ આસરો આપ્યો છે તેઓ સર્વેનો ઉપકાર માનું છું.

છેવટે જણાવવું આ કે આ પુસ્તકના લેખક કોઈ વીદવાન પ્રીલસુક કે અચુક હોવાનો દાવો કરતા નથી, કે આ પુસ્તકમા ભુલ રહેવા નહિ પામી હોય. પણ વાંચનાર સાહેબને જ્યાં ભુલ જણાય તે માટે આ લેખકનું ભવિષ્યના સુધારા માટે ધ્યાન ખેંચવાની મેહરબાની કરવી.

લાં કર્તા.

આ “ કદીમ તરીકત મુજબના પાવમહેલને લગતી
ક્રિયાઓ અને બાજધરણાંનાં પુસ્તકે ” રચવામાં
નીચલાં પુસ્તકોનો આધાર લીધો છે.

૧. બાજધરણું કૃત એરવહ દીનશા એ. કરકરયા
૨. વંદીદાદ હાલેનો ગુજરાતી તરણુમો કૃત એ. મહેરજીભાઈ પા. માદન.
૩. વંદીદાદનો ગુજરાતી તરણુમો. એ. કાવસજી એદલજી કાંગા..
૪. વંદીદાદનો ગુજરાતી તરણુમો કૃત હસ્તુર ફરામજી રખાડીના.
૫. ખુદેહુ અવસ્તા ખામાએની કૃત એ. કાવસજી એદલજી કાંગા.
૬. ૭૮ સવાલની રેવાયત.
૭. જરથોસ્તી ધર્મ ઉપરની વાએજ કૃત સમશુલ ઓલમા સરદાર ખાનખહાદુર હસ્તુર હોશંગજી જામાસ્પજી જામાસ્પ આશાના સી. આઈ. ઇ., પીએચ. ડી.
૮. ‘યજ્જને ખા નીરંગ’ કૃત હસ્તુર દીનશાજી જીવણજી ગરડા. જે. પી.
૯. જરથોસ્તી દ્વએન પ્રમાણે મરણ પછી ઉર્વાનની હાલત કૃત મી. બેરામશા ન. શરફ.
૧૦. ‘સદ્દરે બેહરે તવીલ’નો ગુજરાતી તરણુમો કૃત હસ્તુર ડો. જામાસ્પજી મીનોચહેરજી જામાસ્પ આશાના.
૧૧. જરથોસ્તી સાહિત્ય કૃત હસ્તુર ખુરશેદજી એરચજી પાવરી.
૧૨. ખુલાશએ આફ્ઝાંગાન કૃત હસ્તુર સોરાખજી જમશેદજી કુકાદાઝ.
૧૩. પારસી પ્રકાશ વોલ્યુમ ૧ લું કૃત ખાનખહાદુર ખમનજી બેહરામજી પટેલ.
૧૪. જરથોસ્તી ધર્મ વિષે લાખણો કૃત શમ્સુલ ઓલમા ડો. સર જીવણજી જમશેદજી મોહી ખી. એ., પીએચ. ડી., સી. આઈ. ઇ.
૧૫. યજ્જને ખા નીરંગ (અંદ હરફમા) કૃત મુખદ નામદાર શેહરીઆર ઇરાણી.
૧૬. રેવાયતે હસ્તુર દારાખ હોરમઅદયાર કૃત એરવહ જામાસ્પજી સો. હસ્તુર મેહરજીરાણા.
૧૭. રિસ્તીસ્તાન કૃત એ. શહેરચારજી દાદાભાઈ ભરૂચા.
૧૮. અવસ્તાના વિષેશ નામોની ફરહંગ શમ્સુલ ઓલમા ડો. સર જીવણજી જ. મોહી ખી. એ., પીએચ. ડી., સી. આઈ. ઇ.
૧૯. ચેરાગ પુસ્તક ૧૭ કૃત મી. નશરવાનજી ફરામજી ખીલ્લીમોરયા.

૨૦. સમશુલ ઓલમા હસ્તુર પેશોતનળ બેહરામળ સંગ્જણાએ
જરથોશ્તી અનજુમનના નવા આતશ વિષે કાઢેલા ચોપાન્યાનો
રહ જવાળ, કૃત હસ્તુર કેખશરૂ જામાસ્પળ જામાસ્પ આશાના.
૨૧. અવીઝેહ હીની કૃત હસ્તુર મુલ્લાકિરોઝ ખીન કાઉશ.
૨૨. રેસાલાએ ખુરશેહ કૃત હસ્તુર ખુરશેહળ એરચળ પાવરી.
૨૩. પએવન્દનામે ધરાની-જરતોશ્તી. કૃ. મે-ખુ-એ. કા. હસ્તુરના
૨૪. તકસીરે ગાહુ ગાસાની કૃત સમશુલ ઓલમા હસ્તુર પેશોતનળ
બેહરામળ સંગ્જણા.
૨૫. ખુનદેશને કૃત ડાં સર જીવણળ જમશેહળ મોદી, ખી. એ.,
પીએચ. ડી. સી. આઇ. ઇ.
૨૬. આઇને હીને જરથોશ્તી કૃત મોએહ મેહરગાન મોએહ ર્યાવક્ષ.
૨૭. સાંજ વર્તમાન, જામે જમશેહ, જામે જેહાનુમા, ચેરાગે-હિન્દ.
૨૮. દાદેસ્તાને હીની, કૃત એરવદો શેહરચારળ દા. ભરૂચા અને
તેહમુરસ્પ હી. અંકલેશ્વરયા.
૨૯. આદર-ખુરેહ, કૃત હસ્તુર રસ્તમળ કેકેખાહ-મુલ્લાકિરોઝ.

સાંકળીઉં.

પાવ મેહલને લગતી ક્રિયાઓ.

૫૯.

બરેખુમ આપવાની ક્રિયા	૧
નવસો નાહવાની ક્રિયા અને ૧૦ દિવસની ફજાત	૧૫
નવેસરથી બરેખુમ લેવા અને તેના અમલથી નવો આલાત	૧૭
બરપા કરવાની તરતીબ	૨૧
સાદુ ન્હાન નવાડવાની ક્રિયા	૨૩
રીમન ન્હાન નવાડવાની ક્રિયા	૨૬
નીરંગદીનની ક્રિયા કરવાની વીગત	૩૬
નવો વરસો કરવાની ક્રિયા	૪૩
યજ્ઞસ્ને વીરપરદ અને વંદીદાદમાં વરસ કયાં ખુલ્લો મુકવો અને કયાં ઢાંકવો	૪૪
વરસના બાલ પુરા થવા પછી ફરી કેવી રીતે લેવા તેની તરતીબ...	૪૫
હેરબદ કરવાની ક્રિયા	૪૭
મરાતેબ કરવાની ક્રિયા	૪૮
ગેતી ખરીદની ક્રિયા	૫૧
દુવાઝદેહ-હયાયસ્તની ક્રિયા...	૫૪
જીન્દેરવાનની ક્રિયા	૫૬
નવી ગેહાન ઇજવાની ક્રિયા	૫૬
ખરેતનરો કઇં યજ્ઞસ્નેમાં નહિ પઢાય	૫૭
ફરવરદેગનના ૧૦ દીવસના હીંગામમાં યજ્ઞસ્નેની ક્રિયામાં યાઓવીસાધ પઢવાનું ફર્માન	૫૮
ગાહાખ્યારની યજ્ઞસ્ને અને વીરપરદની ક્ષુમન...	૬૧
નવા આતશબહેરામ પ્રતિષ્ઠા કરવાની ક્રિયા	૭૨
આતશબહેરામ સાહેબના કેબલાને એક ગુખ્તદમાંથી ખીજ	૭૪
ગુખ્તદમાં લઇ જવાની જરૂર પડે તેની તરતીબ	૭૫
આતશબહેરામ સ્થાપવાની જરૂરત વિષે	૭૬
આતશ બહેરામ પર જીદદીનની નજર પડે યા હમપયેવન્દ થાય	૮૪
તો તેને કેવી તરતીબથી પાવન કરવા	૮૬
આતશબહેરામની બોય દેવાની ક્રિયા અને તેનું રહસ્ય...	૮૮
આતશબહેરામની “ભરમ” લેવાની ક્રિયા	૮૯
નવા આદરાન બનાવવાની ક્રિયા	

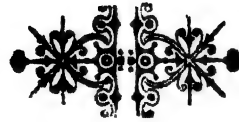
આતશ આદરાનને આતશબેહરામના	કેળલા	નજદીક	લાવી	પૃષ્ઠ.
સરહ કરવાતું ફરમાન	૮૮
નવા દોખમાના પાયાની ક્રિયા	૯૦
દોખમાનો તાણો પુરવાની ક્રિયા	૯૩
નવા દોખમાને ધજવાની ક્રિયા	૯૮
યક્ષતે રપિથિવન	૧૦૧
હોમસલી પાવ કરવાની વિગત	૧૨૦
બાજ ધરણું	૧૨૩
બરેસ્મ (ના તાક) લેવાની ક્રિયા	૧૨૫
અમ્યાઓંધહેન લેવાની ક્રિયા	૧૨૮
બરેસ્મ બાંધવાની ક્રિયા	૧૨૮
ધાતુનાં તાએની બરેસ્મ બાંધવાની વિગત	૧૨૯
બાંધેલી બરેસ્મે કેટલી બાજ ઇંજાએ	૧૩૦
પાંચ તાએની ખુબ કરવાની વિગત	૧૩૧
ન્હાની ખુબનો અમલ	૧૪૦
મહોટી ખુબનો અમલ	૧૪૦
ફરેસ્તાએની બાજની હતુમન	૧૪૧
બાજ દાદાર અહુરમજદની	૧૪૧
„ બહમન રોજની	૧૪૨
„ અદિબેહસ્ત રોજની	૧૪૨
„ શહેરીવર રોજની	૧૪૩
„ અરપન્દાદ રોજની	૧૪૩
„ પુરદાદ રોજની	૧૪૪
„ અમરદાદ રોજની	૧૪૪
„ દેપાદર રોજની	૧૪૫
„ આદર રોજની	૧૪૭
„ આવાં રોજની	૧૪૮
„ ખોરશેદ રોજની	૧૪૮
„ મોહોર રોજની	૧૪૯
„ તીર રોજની	૧૪૯
„ ગોશ્વ રોજની	૧૫૦
„ દેપમહેર રોજની	૧૫૦
„ મહેર રોજની	૧૫૧
„ સરોશ્વ રોજની	૧૫૧
„ રશને રોજની	૧૫૨
„ ફરવરદોન રોજની	૧૫૨

બાજ બહેરામ રોજની	૫૪
„ રામ રોજની	૧૫૩
„ ગોવાદ રોજની	૧૫૩
„ દેપદીન રોજની	૧૫૪
„ દીન રોજની	૧૫૪
„ અરશેશ્વંધ રોજની	૧૫૪
„ આસ્તાદ રોજની	૧૫૫
„ આસમાન રોજની	૧૫૬
„ જમ્યાદ રોજની	૧૫૬
„ મારેસ્પંદ રોજની	૧૫૭
„ અનેરાન રોજની	૧૫૭
ત્રીશે રોજની બાજમાં યાદ	૧૫૮
બાજ બોજ યજ્ઞદની	૧૬૦
„ હોમ યજ્ઞદની	૧૬૦
„ બાજ દહા યજ્ઞદની...	૧૬૧
„ પંથ યજ્ઞદની	૧૬૨
„ નૈર્યોસંધ યજ્ઞદની	૧૬૩
„ હપતોધરંગ યજ્ઞદની	૧૬૩
„ વનંત યજ્ઞદની	૧૬૪
„ હમ અમેષાસ્પંદની	૧૭૦
„ રવાનના ચેહાઝમની પાછલી રાતની	૧૭૩
„ ૨ જી મીનોરામ યજ્ઞદની	૧૭૪
„ જશનોની	૧૭૬
„ દીન-બેહ મીનો મારેસ્પંદ યજ્ઞદની	૧૭૭
„ ખોરદાદ સાલની	૧૭૮
અવરદાદ સાલ ગાહની દ્વુમન અને તેની તવારિખ	૧૮૦
બાજ નવા નાવરની	૧૮૭
„ ગાહામ્યારની	૧૮૨
„ ગાથાની	૧૮૩
„ રપીથ્વીનની	૧૮૪
„ સીરોજની...	૧૮૫
ગુજરનાર જરથોસ્તીના મરણનાં સોગની વિસારે પડેલી ક્રિયાનું સ્મરણ	૨૦૨
બાળકને સુદરેહ પહેરાવવાની વિગત	૨૦૭
મજ્જનેમાં આવેલા ૩૩ રતુઓનું અનુક્રમ અથવા જરથોસ્તી	૨૧૧
દીની સાલનું પંચાંગ	૨૧૧

નિરંગસ્તાન.

					પૃષ્ઠ.
૧	અફસુને શાહ ફરીદુન	૨૨૧
૨	અફસુન બીમારી દુર કરવાની	૨૨૬
૩	નીરંગ બીમારી યા જાદુદુર કરવાની યાને નીરંગે અખ્યાયા	૨૨૯
૪	નીરંગે યા દાદારી...	૨૩૨
૫	નીરંગ જાદુ તોડવાની	૨૩૩
૬	" "	૨૩૩
૭	" જાદુ તોડવાની અથવા દરેક બલા દફે કરવા માટે..	૨૩૪
૮	" આબેજર એટલે આબથી ઉઠ્યા પછી કુસ્તી કરી	૨૩૪
૯	" પેટમાં દર્દ થયું હોય તો પઢવાની...	૨૩૫
૧૦	" તાવીજની (જંદ હરફે લખી દાખા હાથની	૨૩૬
	" બાબુપર બાંધવાથી કોઇની ખરાબ નજર નહીં લાગે.)	૨૩૬
૧૧	" દેવ કુન્નેનો જીલમ દૂર કરવાની	૨૩૭
૧૨	" તાવીજની આંખનું દર્દ દફે કરવાની..	૨૩૮
૧૩	" માથાનું	"	"	...	૨૩૯
૧૪	" બલી અક્કલવાલા થવાની	૨૩૯
૧૫	" ધણી ધણીઆણી વચ્ચે દોસ્તીનો સંબંધ થવાની..	૨૪૦
૧૬	" કોઠીઓ દીઠા પછી પઢવાની	૨૪૧
૧૭	" કીડી મારતાં પઢવામાં આવે છે તે..	૨૪૨
૧૮	" શીરીની ચક્તન...	૨૪૨
૧૯	" તાવ દફે કરવાની તાવનો દોરો બાંધ્યા પછી	૨૪૩
૨૦	" કોઇ સ્ત્રી પ્રસવ વખતે કસ્તાએ ત્યારે નીચલી	૨૪૪
	તરતીબથી પઢવાની...	૨૪૪
૨૧	" ન્યાયશ તથા ચક્ત પઢ્યા પછી પઢવાની	૨૪૫
૨૨	" " " " " "	૨૪૬
૨૩	" " " " " "	૨૪૬
૨૪	" " " " " "	૨૪૬
૨૫	" કુસ્તી કાપવાની	"	"	...	૨૪૭
૨૬	" નસાસાલાશે નસો દુખમાં મુક્યા પછી સરોશ	૨૪૭
	બાજ મૂકીને પઢે છે તે	૨૪૭
૨૭	" છીંક આવ્યા પછી પઢવાની..	૨૪૮
૨૮	" સ્વપ્ન જોવાની	૨૪૮

					૫૪.
૨૯	નીરંગ નખ પરહેઝવાની	૨૪૯
૩૦	,, બાલ પરહેઝવાની...	૨૫૧
૩૧	બાજ ખવાળ કરવાની	૨૫૧
૩૨	નીરંગ ખાબથી ઉઠ્યા પછી પઢવાની	૨૫૨
૩૩	,, રસ્તામાં ધાસ્તી હોય ત્યારે પઢવાની...	૨૫૨
૩૪	,, સેતાન બાજ પરહેઝવાની	૨૫૩
૩૫	,, બીમારી દુર કરવાની	૨૫૪
૩૬	,, હાજત માગવાની...	૨૫૪
૩૭	,, સુખ અને આબાદી માટે...	૨૫૪
૩૮	,, રેતી ધજવાની જે રેતી રોજ અસ્પનદારમદ માહ અસ્પનદાદ ને દીને ધરમાં છાંટે છે	૨૫૫
૩૯	નીરંગ પેહલવીની રોજ ૫ મો માહ ૧૨ ને દીને લખી દરવાજે વલગાડે છે તે	૨૫૬
૪૦	,, જે કોષ "ચંદ્રક" થયો હોય તેને માટે પઢવાની	૨૫૭
૪૧	,, આંખમાંનું પુલું દુર કરવાની	૨૫૮
૪૨	,, અધુરે મહિને બચ્ચું પડે તેની	૨૫૯

અર્જુનૂમ આપવાની ક્રિયા.

અર્જુનૂમની ક્રિયાની વિગત જાણવા આગમજ આપણે અત્રે અર્જુનૂમ અને તેની મહત્વતા વિષે મળી આવતો ખુલાસો જાણવાની કોશેશ કરીશું, કે જેથી અર્જુનૂમ લેવાની જરૂરત અને તેના ફાયદા શું શું છે, તે ઝટ તેહકીક થાય. આથી આપણામાં નવરાત્રીનું જે અર્જુનૂમ આપવામાં આવે છે તે અર્જુનૂમ-શબ્દનો ભાવાર્થ અને રહસ્ય નીચે પ્રમાણે છે.

“ અર્જુનૂમ શબ્દનું રહસ્ય.”

અર્જુનૂમ શબ્દ અવસ્તા ભાષાના “અર્જુ” ઉપરથી નીકળ્યો છે. એને અર્થ ખુલ્લો યા ઉંચી ટોચ (Exaltation; attaining to height) થાય છે. સામાન્ય રીતે એવું માનવામાં આવે છે કે, એ બોલ વંદીદાહની ૯ મી પરગરહના ૧૫ ફક્કરા ઉપરથી લેવાયો છે, જ્યાં રીમન થયલા શબ્દને નાહતી વખતે “છેક ઉંચેથી માથા ઉપર” પાણી છાંટવાં માટે કહ્યું છે, અને “અર્જુનૂમ હે વધધનેમ્” યાને તેનાં માંથાની ટોચ ઉપરથી એવા શબ્દો ત્યાં મળે છે. તેથી આખી ક્રિયાનું નામ “અર્જુનૂમ” પડ્યું હોય, પણ આપણો સામાન્ય બોલ તો નહાન (સ્નાન) છે, જે પવિત્ર કરનાર ગોશલ (Purificatory bath)ની મતલબથી વપરાય છે. માટે ટુંકમાં એમ કહી શકાય કે, “આખા શરીરને છેક ઉંચેથી નીચે સુધી પવિત્ર કરનારી ક્રિયા” ને “અર્જુનૂમ” નાં નામથી ઓળખવી.

અર્જુનૂમ લેવાની-મતલબ.

આપણી હાલની અર્જુનૂમ લેવાની રીતની ખાસ મકસદ શી હશે, તે આપણે પહેલે નોંધી શક્યે. (૧) એકાંતવાસ; દુન્યવી રોકાણો બલકે રોજની જરૂરી વસ્તુઓનો ત્યાગ કરી મનને તદ્દન એલાહેદી જગ્યા ઉપર સ્થિર કરવા કોશેશ કરવી.

(૨) શરીરને એવી રીતે સાફ કરવું, કે તે મનના કાણુ તળે આવે, અને તન તથા મન બન્ને એકજ તાકાતથી સમાધાન (harmonious) બને.

(૩) મનને કોઈ ઉંચી ક્રિયા કરવા માટે ૧૦) દિવસ આગમજથી તૈયાર બનાવવું; યાને જે ઉંચું કામ કરી બતાવવાનું છે તે માટેની પુરતી મનશક્તિ (ધ્યેય, વિચાર, ઇં) મગજમાં ભરી રાખી તેને ધ્યાન (meditation) થી ખીલવી એવી મજબૂત બનાવવી કે ગોચા વિજળીની ભરી રાખેલી બેટરી (accumulator) માફક, તે જોરાવર મનના પ્રવાહથી ક્રિયાને કારગર બનાવે.

(૪) નીતિમાન લાગણીની ખિલવણી કરવી, યાને મનને એવી હાલતમાં રાખવું; કે ઉંઘમાં વટીક દુષ્ટ સ્વપ્નાથી હવસ યા “શારિરીક મસ્તી” જાહેર થાય નહિ. ઉંઘમાં વટીક એવો વિચાર આવે, એ “શેતાની રમત” (શેતાની ખાજી) કહેવાય છે. આવી રમત બતાવે છે કે તે માણસના છેક સુદ્ધ યા એજ્ઞાન શરીરમાં એવી કેટલીક લાગણીઓ છુપાઈ છે, કે જે ખાકી મજાનો તરફ ખેંચાશે તેથી જ્યાં સુધી આપણી લાગણી ઉપરનો કાબુ (Control of feeling or emotions) એખી અરેખમની એક ખાસ મકસદ ગણાય છે.

દુકમાં અરેખમની રૂઢી તેના સખત નિયમો સાથે એક સ્કુલ જેવી છે, જ્યાં પવિત્ર મન ધારણ કરવાની તરતીઓ અપાય છે, અને તેની છેવટની મકસદ એ હોય છે કે આવી તૈયારી પછી થતી ક્રિયાઓ બહુ કારગર લાગે યા કાર્યસાધક થઈ પડે, તેમજ મન દુન્યવી ખ્યાલો જીરૂસાઓમાં લપેટાયણું હોય તો તેમાંથી જીરૂ પડી ખુદા તરફ પાછું સિધ્ધ બને યાને પતેત કરે. (ચેરાગ પુ. ૧૭ મુ.).

“અરેખમગાહનો વિસ્તાર; અને અરેખમગાહ આખાદીથી કેટલી દુર હોવી જોઈએ.”

અરેખમગાહ—નહાન લેવાની જગ્યા. વિસ્તારમાં કેટલી અને આખાદીથી કેટલી છેટે હોવી જોઈએ, એ માટે વંદીદાદનું ફર્માન આપણને નીચે પ્રમાણે મળે છે, ત્યાં કહે છે કે:—

“નવ વી ખાજવ દ્રાજે કેમચિત્ પઘતિ ચથુપનાંમ”

યાને એહારો તરફથી નવ ખાજી લાંખી-પહોળી એકસરખી હોવી જોઈએ, (વં. પર. ૯, ફ. ૨). કે જ્યાં આડપાન, પાણી ન હોય, જે પવિત્ર અને સુક્રી હોય, અને જે પશુ, ઢોરો, આતશ, પાણી, અને ખાંધેલી અરેખમથી ૩૦) કદમ, તથા અરોમદર્થી ૩) કદમ, દૂર હોવી જોઈએ. (વંદી. પર. ૯, ફ. ૪-૫).

અરેબ્નૂમગાહમાં નવ ખાડા કેટલી ઉંડાઈનાં વિસ્તારમાં ખોદવા.

અરેબ્નૂમ-ગાહમાં એક જરતોશ્તી ઇસમને અરેબ્નૂમ આપવા માટે, નવ જુદા જુદા ખાડા શિયાળા અને ગર્મીની ઋતુ મૂજબ અનુક્રમે ૪) અને ૨) આંગળ ઉંડા ખોદવા, આંગળા વખતના કાયદા મૂજબ ગર્મીની ઋતુમાં ખાડાની ઉંડાઈ ૨) આંગળ, અને શહીની ઋતુમાં ૪) આંગળ હોવી જોઈએ. વંદી. પર. ૯, ફ. ૬ માં એની મતલબ સમજાવતાં એરવહ રખાડીનાં પુસ્તકમાં લખે છે કે “ઇરાનમાં ચેહાર ઋતુ હતી, પણ અહિં માત્ર બેજ જણાવી છે, જેથી રપિટવીન અને ખીજી હાવનવાળા વર્ષના બે વિભાગો લેવા (યાને ફરવહીન માસથી આવાં માસ સુધીની શરૂઆત સુધી એક, અને આવાંથી ગાથાના દિવસોની આખેરી સુધીને ખીજો ભાગ). એ બે જુદા જુદા હિંગામમાં જમીનપર રેડાતો નીરંગ સુકાતા જુદો વખત લાગે છે; યાને શહીમાં તે નીરંગને સુકાતા વધુ વખત લાગે તેથી વધારે ઉંડા ખાડો ખોદવા કહ્યું છે, પણ આપણી તરફ શિયાળો શુરૂ થતાં નહાન આપવાનું કામ બંધ પડે છે, જો કે તે બાબે ખાસ બંધી ધર્મમાં નથી; છતાં એવું માનીને બંધ કરવામાં આવે છે કે, “નહાન લેનાર” ના શરીર ઉપર પાણી ટપકે તેનો સંભવ છે, અને તેથી તેને પાણીથી દૂર રહેવાનો હુકમ કદાચ તોડવો પડે. (ચેરાગ પુ. ૧૭).

ત્યારે વાસ્તવિક રીતે આખા વર્ષમાં કોઈખી મોસમમાં, સૂર્યના તડકામાં, અને વરસાદ અને ભીનાશની ગેરહાજરીમાં નહાન લઈ શકાય એ ધર્મનાં ફર્માન પ્રમાણે સાબેત ઠરે છે.

“આવા નવ ખાડા વચ્ચે એક બીજાથી કેટલા દૂર
હોવા જોઈએ.”

સર્વ મળીને નવ ખાડામાં પ્રથમ ૬) માં દરેક ખાડાની વચ્ચે એક કદમને તફાવતે યાને પગના ૩) તળીયાંને તફાવતે હોવા જોઈએ, અને છેવટના ત્રણ ખાડા, પહેલા છ ખાડામાંના છઠ્ઠાથી નવ પગલાંને તફાવતે યાને ત્રણ કદમની લંબાઈએ જોઈએ. (વંદી. પર. ૯, ફ. ૮-૯-૧૦.)

આ નવ ખાડામાંના પ્રથમ ૬) ખાડા નીરંગનાં હોય છે, અને ત્રણ પાણીના, અને નીરંગ અને પાણીના ખાડાઓની વચ્ચે રેતી ચા ખાક શરીરે ચોપડવા માટેની જગ્યા હોય છે. ટુંકામાં પહેલા ૬) ખાડામાં દર બે ખાડા વચ્ચે ત્રણ ત્રણ ફીટનો તફાવત અને છઠ્ઠા તથા સાતમા

ખાડા વચ્ચે નવ પ્રીટ પછી સાતમા, આઠમા, નવમા એ દરેકની વચ્ચે ત્રણ પ્રીટને તફાવતે ખેંદવા.

“કશ ખેંચવાની ક્રિયા અને તેની ખુબી.”

એ “કશ” દિવસની વખતે ખેંચવા, અને તે ધાતુની અણી (તલવાર-છરી ઇં) સિવાય ખીજી કોઈ વસ્તુથી નહિ ખેંચી શકાય.

“કશ” ખેંચવાના ફાયદા વિષે ખોદાઈ યશતમાં દાદાર અહૂરમજ્દ કહે છે કે: “અગરજે મારી માંઘવાણી અને અવસ્તાવાણી બુલંદ અવાજે ખોલવામાં આવે, યાદ કરવામાં આવે, ભણવામાં આવે, અથવા ભણતાં “કશ” ખેંચે તો તે શખ્સના શરીરનો ખચાવ થાય છે. (ખોદાઈ યશત, એર્વંદ કાં એં કાંગા કૃત ખોરદેહુ અવસ્તા ખા માએની).

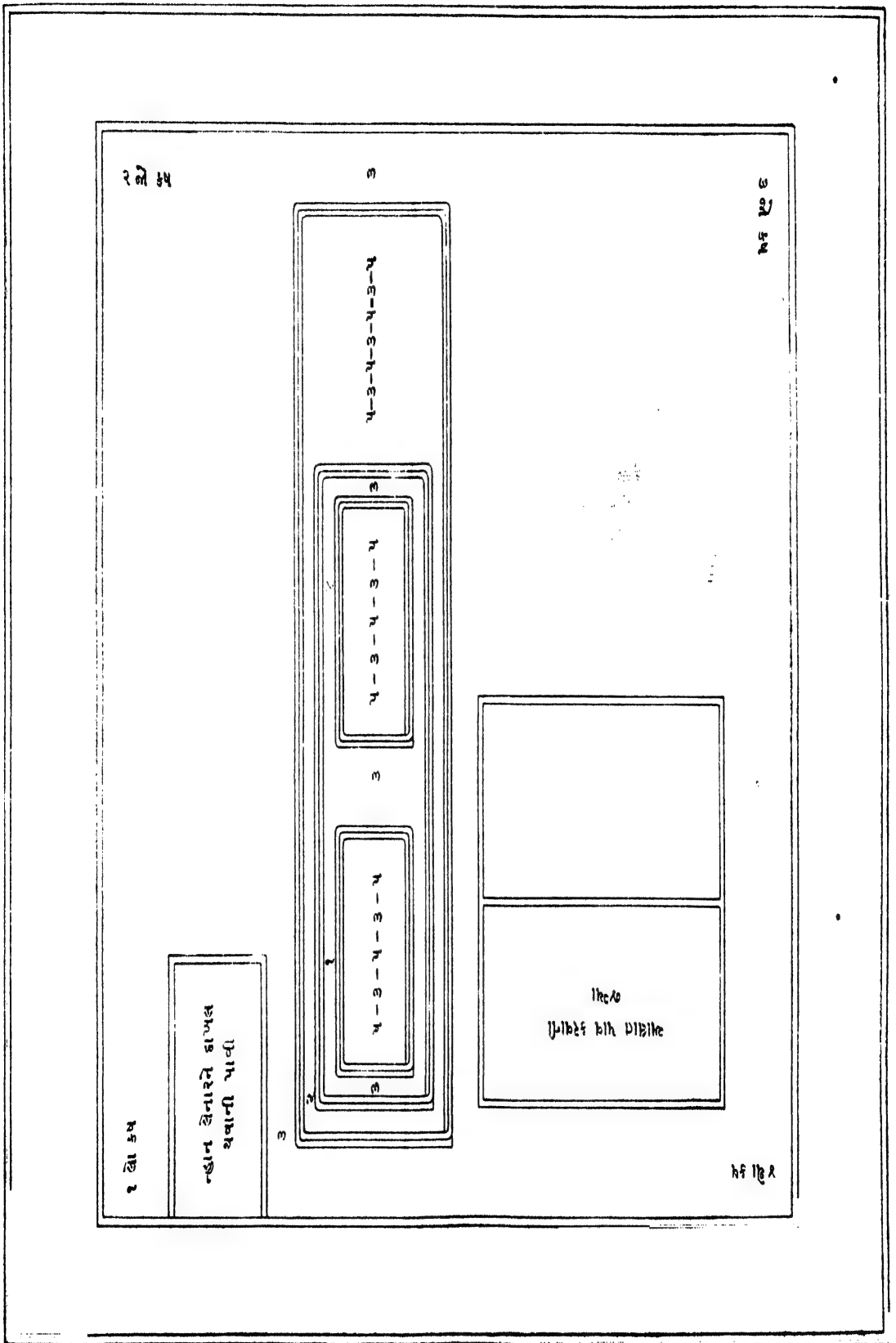
યાને નશુસ દેવ તે રીમન થયલા શખ્સ ઉપરથી નિકળીને પાવી બાહર ઉભેલાઓ ઉપર ઉડે નહિ. પ્રથમમાં નશુસનું જોર ધણું પ્રબળ હોવાથી રીમનને ખેંચવાની જગ્યા આસપાસ નવ કશ ખેંચી-નસુસને ગોચા મજબૂત બંધ કરવામાં આવે છે, અને ત્યારબાદ ક્રિયાઓ થતાં તેનું જોશ કમી થતું જાય છે.

આ કશ ખેંચવા આગમજ, પ્રથમ ખરેખૂમ ગાહમાં ચોખ્ખાએગર ખુબનો અમલદાર નહાન દેવાનો પવિત્ર આલાત લઈ જાય, જેમ કે પીવાનો નીરંગદીન, જે પવિત્ર ભસ્મ નાંખી તૈયાર કીધેલા, અને શરીરે લગાડવાનો નીરંગદીન, (હસ્ત-શુ=હાથ ધોવાનો). નીરંગદીન કરતી વખતે વંદીદાદથી ઇજેલા પવિત્ર “આવ”, ચમચો ખાંધેલી નવગ્રેહ, ૧), (નવ-ગાંઠવાળી લાકડી એનાથી નવ ગાંઠ સુધી રીમની પુગી શકતી નથી, અર્શો જરથોસ્ત પેગમ્બર સાહેબના હાથમાં જે લાકડી છે તે નવ-ગ્રેહ છે.) લોહનો કાપેલો ખાંધેલી મ્હોટી નવગ્રેહ ૧), ચોખ્ખાં પાણીનું કાહારણું ૧), ચોખ્ખા પાણીનો કળશ્યો ૧), કુલીયાં ૨), નહાન્યાના ધોએલાં કપડાં વિગેરે.

આમા પ્રથમ કુલીઆ ૨) ચોખ્ખાં કરી પાવ કરી ખુશક કરવાં, અને કાહારણું તથા ચોખ્ખાં પાણીનો કળશ્યો પાવ, વાંધી મુજબ કરવો. એક કુલીઆમાં પીવાનો ભસ્મવાલો નીરંગદીન કાઢવો, અને ખીજા કુલીઆમાં ભસ્મ વગર ઇજેલા નીરંગ-શરીરે ચોપડવાનો કાઢવો, નીરંગદીન વખતે વંદીદાદ ઇજેલા-પાવ-“આવ”નાં કતરા પાણીના કાહારણુમાં-કળશ્યામાં અને ચોખ્ખાં કપડાં ઉપર થાડાંએક રેડવા. આટલું તૈયાર કીધા પછી ચેલી મ્હોટી ખુબના ઘણી ખરેખૂમ હેનાર મોખેદ

અરેખનૂમ ગાહનો નકશો.

દક્ષિણ

५३३

અરેબૂમ ગાહની જગ્યાએ આવી, ખીલો ખાંધેલી મ્હોટી નવગ્રેહ જમણાં હાથમાં પકડે, અને ચમચો ખાંધેલી ન્હાની નવગ્રેહ ડાહખા હાથમાં પકડે, અને જ્યાં ૧૧) પાહડયાં ત્રણ ત્રણના, અને ૧૦) પાહડયાં પાંચ પાંચનાં પથ્થરનાં ગોઠવ્યાં છે ત્યાં આવીને પૂર્વ ભણી મ્હોડું કરી, પહેલાં ત્રણ પાહડયાં આગળ મ્હોટી નવગ્રેહનો ખીલો મુકી પઢે.

“ કનઝોથ્ર અહુરહે મજ્જઢાઝો અર્ષમ વોહી (૧) યથા અહી વધર્યો (૫) અર્ષમ વોહી (૩) ક્રવરાને મજ્જદયસ્નો જરથુશિરશ વીઢ-એવો અહુરતકએષો ^૧(જે ગેહ હોય તે પઢે) ક્રસસ્તયએચ સઝોપહે અયેહે તખ્મહે તનુમાંથહે દરપિ-દ્રઝોષ આહૂધર્યેહે કનઝોથ્ર ય૦ વ૦ કન૦ ક્ર૦ યથા અહી વધર્યો જ મોતા ક્રા મે મ્રતે, અથા રતુશ અષાત ચિત હય ક્રા અષવ વિદ્વાઝો મ્રઝોત્ અહુનેમ વધરીમ તનુમ પાઘતિ, (૩ વાર) યથા અહી વધર્યો (૧) કેમના મજ્જઢા...ગએથાઝો અસ્ત-વઢતીશ અપહે.

(ખાજમાં) ખ-દસ્તુરીએ દાદાર અહુરમજ્જદ, ખ-દસ્તુરીએ અમ્-પાર્ષપન્દાન, ખ-દસ્તુરીએ સરોષઅષોએ ફીરોઝગર, ખ-દસ્તુરીએ જરાતોશત સ્પેન્તમાન, ખ-દસ્તુરીએ આદરખાદ મહેરેસ્પન્દ, ખ-દસ્તુરીએ ચિથ્રમાંન વિસ્તાસ્પાન, ખ-દસ્તુરીએ પેશોતન વિસ્તાસ્પાન, ખ-દસ્તુરીએ હુમા દસ્તુરાને^૨ ધન જમાંન.

ખ-દેહે મુખદે શાહ ગુશ્તારપ, ખ-દેહે મુખદે શાહ કય ખુસવ; ખ-દેહે મુખદે શાહ અર્દશીર, ખ-દેહે મુખદે શાહ યઝદગર્દ શેહર-યાર, ખ-દેહે મુખદે હુમા દેહે મુખદાને^૩ ધન જમાન.

ખ-દ્વદીએ દાદાર અહુરમજ્જદ રાયોમન્દ ખોરહુમન્દ, ખ-દ્વદીએ દીન પાક યઝદાન ખ-દ્વદીએ રવાને અશોયશ્તે ક્રહુરેવરે જરાતોશત સ્પેન્તમાન ખ-દ્વદીએ અના હુમા અમેષાર્ષપન્દાન ફીરોઝગર.

ખ-દ્વદીએ રોજ (ફલાન), માહે (ફલાન), ગાહે (ફલાન) વાજે સરોષ અજ ખેહુશત રવાને (ફલાન ખીન ફલાન) ખેરસાદ.

એ પછી અરેબૂમ ગાહની ઉત્તરથી દક્ષિણ ભણી (૧) કરા, યથા અહી વધર્યો (૧) ભણતાં ખેંચવો.

૧. ન્હાન હાવન અને ઉજયેરીન ગેહમાં દેવામાં આવે છે.

૨-૩, અરેબુમનની દસ્તુરી ભણતાં જ્યાં જેઓ તે વખતના આગેવાન દસ્તુર મોખેદ અધિકારી હોય તેનાં નામ દેવાં.

૨ જો કશ, દક્ષિણથી પશ્ચિમ ભણી ખેંચતાં (૧) યથા અહીં વધર્યો ભણવો.

૩ જો કશ, પશ્ચિમથી પૂર્વ ભણી ખેંચતાં (૧) યથા અહીં વધર્યો ભણવો, અને

૪ થો કશ, પૂર્વથી ઉત્તર ભણી ખેંચતાં (૧) યથા અહીં વધર્યો ભણવો.

એ પ્રમાણે ચેહારે દિશાના ચેહાર કશ, (૪) યથા અહીં વધર્યો ભણતાં ખેંચી રહ્યા પછી, પેહલાં ત્રણ પથ્થર મુકીને પાંચ પાંચના ત્રણ પાહડીઆંની આસપાસ ત્રણ કશ, (૩) યથા અહીં વધર્યો ભણતાં ખેંચવા, અને તેની સાથેજ તેને લગતાં બીજાં પાંચ પાંચના ત્રણ પાહડીઆંના કશ, યથા અહીં વધર્યાં (૩) ભણતા ખેંચવા.

એ પછીના-૩જી વાર ત્રણ પાંચ પાંચના પાહડીઆ સાથે લઈ ત્રણ કશ, (૩) યથા અહીં વધર્યો ભણતાં ખેંચવા, અને

ખન્ને બાબુનાં ત્રણ-ત્રણ-પાંચના પાહડીઆં મૂકી દઈને, વચલાં ત્રણ-પાંચ-પાંચનાં પાહડીઆંની આસપાસ ત્રણ કશ, (૩) યથા અહીં વધર્યો ભણતાં-ખેંચવા.

એ પ્રમાણે ૧૨) કશ ખેંચી રહ્યા પછી બાજ મૂકવી. યથા અહીં વધર્યો (૨) યસ્ત્રેમચ-અભાઈ-રઘેશચ, હજંવરેમ, જસ-મે અવંધહે મજદ્, તમામ પદો અર્થેમ વોહી (૧)-પંદ.

એ પછી ખરેખર લેનાર (મોખદ) ઉત્તર દિશા તરફથી ખરેખર ગાહમાં દાખલ થઈ “દનઝાથ અહુરહે મજદાઝા અર્થેમ વોહી, (૧) ભણી શરીર ઉપરના કપડાં ઉતારીને કશ કરે, અને (૧) લા પાંચના પાહડીઆ ઉપર આવી બેસે, અને ડાહ્યા હાથ માંથાં ઉપર મૂકીને જમણે હાથે નિરંગનું કુલિઉં પકડી નીચે મૂજબ બાજ ધરે.

૧. “હિદુસ્થાનમાં ખાડાઓને બદલે પથ્થરનાં ઢગ હોય છે; તેમાં એકવાર ત્રણ પથ્થરનો ઢગલો, અને તે પછી પાંચ પથ્થર, પાછા ત્રણ, પાછા પાંચ, એમ હોય છે. આ “પાહડીઆં” પહેલવીમાં કણુલાયલાં છે, તેની મકસદ એ હતી કે ખાડાની અન્દર રેતી પાંચરવા કડેલી હોવાથી પથ્થર મુકી ઉંચો ઢગ કરવાથી ગોચા વધારે ઉંડાઈ મેળવી શકાય. ત્રણ પથ્થરવાલો ઢગલો લગભગ કુદી જવામાં આવે છે. પાંચ પથ્થરનો ઢગ કામમાં આવે છે, અને તેજ અસલના “ખાડા” ની ગરજ સારે છે.”

અનામે યજ્ઞ અક્ષાયન્દેહ અક્ષાયશગર મહેરખાન, કનઝોથ અહુ-
રહે મજદાઝો. અપેમ વોહી (૧).

ઘથા^૧ આત યજ્ઞમધદે અહુરેમ મજદામ ચેગાંમયા અપેમયા દાવ
અપરયા દાવ ઉર્વાઝોરયા વંઘહુધશ રઝોરયાઝોરયા, દાવ ખૂમી-
મયા વીરપાયા વોહી (૩).

 (બાજમાં) ઇન ખુરમ, ઇનપાકીએતન, યઝોઝદાથ્રધએ
રવાંનરાં હુમત, હીખત, હવર્થત, હુ મનરને, હુ ગવરને, હુ કુનરને,
ઇન ક્તુમધને તન ઇ મન પાક.

અજદહે અષો રવાને (ફલાન ખેન ફલાન ખેરસાદ). (અગર ઇન્દે
રવાનતું હોય તો) અહુશારમે અથો ઇન્દેહ રવાને (ફલાન ખેન ફલાન ખેરસાદ).
પઢી^૨ નીરંગ પીએ, (૩) મરતખે પદે અને બાજ નીચે મૂળખ મુકવી.

અપેમ વોહી (૪) યથા અહી વધર્યો (૨) અપેમ વોહી (૧)
અઢાધ રઝેરય-હજંઘરેમ-જસ મે-અવંઘહે મજદ અપેમ વોહી (૧)

પછી ખરેખુમ દેનાર મોખેદ ચમચો ખાંધેલી નહાની નવચેહ
જમણા હાથમાં પકડે, અને ઝોટી નવચેહ ડાહ્યા હાથમાં પકડી

૧ બાજ મોખેદો વડી બાજ નીચે મૂળખ ધરે છે.

મસ વ વેહ વ ફીરોઝગર બાદ મિનોઢએ દાદાર અહુરમઝદ
રાયોમન્દે ખરોહમંદ, કનઝોથ અહુરહે મજદાઝો અપેમ વોહી (૨).
ફવરાને મજદયરનો જરથુશિરશ વીદએવો અહુર તએપો (જે ગેહ
હોય તે પદે) ફસસ્તયએચ, અહુરહે મજદાઝો-રએવતો-ખરેનંઘહતો
કનઝોથ-૫૦-૫૦ ફાં ૬૦ યથા અહી વધર્યો જઝોતા ફા મે મૂતે,
અથા રતુશ અપાતચિત હય ફા અપવ વિદ્યાઝો મૂઝોતૂ. અહુરેમ
મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘહતેમ યજ્ઞમધદે. અમંપરેપેન્તે દએન
માજદયરને, ...યાતુમનહે જસધંતિ, ઘથા આત યજ્ઞમધદે...વીરપાયા
વોહી (૩) ઇન ખુરમ...

(જુઓ ૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૪૬ મો.)

૨. નીરંગના કતરા, ફેટલીક જગ્યાના મુખદાન એકવાર એકજ કતરો પીએ
છે, જ્યારે ફેટલીક જગ્યાના મોખેદો (૩) વાર પીએ છે, ત્યારે ખરે ફર્માન કયું?
એકવાર કે ત્રણવાર પીવાતું?

અસલ ફર્માન અને રૂઢી, નીરંગના કતરા (૩)-ત્રણ તખકે પીવા માટે
પેહલવી વજરકર્દ દીનીમાં મળે છે, ત્યાં કહે છે કે:—

“દેનમન “ખોરન” વસ્તમુતતાનો સે શામાનો સે-ખાર હમચુનક મીનો
રાગન અમતશ ખોરનચ કરીતુનીએન અમધિ વોહુમન અમશાશપન્દાનો

નવત્રેહુલું પએવન્દ કરે, અને ઝરેન્નુમ લેનાર સગ સાથે પકડી પોતાનો જમણો હાથ પોતાના માથા ઉપર મુકે, અને ઝરેન્નુમ હેનાર ચમચો ખાંધેલી નવત્રેહુ નહાન લેનારના માથા ઉપર મુકેલા હાથ ઉપર મુકે, અને ઝરેન્નુમ લેનાર પોતાનો ડાહ્યો હાથ તે ચમચા ઉપર મુકે, તે એવી તરતીખથી કે ઝરેન્નુમ લેનારનો હાથ પેલી ચમચાવાલી નવત્રેહુને નહિ લાગે, માત્ર ચમચાનેજ લાગે.

અત્રે ઝરેન્નુમ લેનાર, અને ઝરેન્નુમ હેનાર ખંને મોખેદોએ સાથે નીચે મૂળખ ખાજ લીએ. અષ્ટમ વૉહી (૩) ફવરાને.....કેમના મજાદા ગએથાઓ અસ્તવધતીશ અપહે. (જુઓ હાલેના વંદીદાદના ગૂજરાતી તજુમાની શરેહુ પૃ. ૧૨૨) પછી ઝરેન્નુમ હેનાર પોતાની પાવીમાં જઈ, ચમચામાં નીરંગ લાવી, પ્રથમ નહાન લેનારના ત્રણ વખત નીરંગે હાથ ઘોવાડે, અને પછી માથાના આગલા ભાગની ખાજુએ નીરંગ છાંટે. (વં. પ. ૬. ફ. ૧૫) અને ઝરેન્નુમ લેનાર નીરંગ પોતાના હાથને ખાજુ સુધી લગાડે, પછી માથા ઉપર, પછી મોઢાં ઉપર, જમણા કાન ઉપર, ડાબા કાન ઉપર, જમણી ખાંધ ઉપર, ડાહ્યી ખાંધ ઉપર, જમણી ખગલ, ડાહ્યી ખગલ, છાતી-પીઠ-જમણું થાણુ, ડાહ્યું થાણુ, જમણી પાંસળી, ડાહ્યી પાંસળી, જમણું કુલ્લું, ડાહ્યું કુલ્લું, છુપી જગ્યાએ પાછળથી લગાડી આગળી ખાજુએ લગાડે, જમણી જાંગ, ડાહ્યી જાંગ, જમણું ગુંઠણુ, ડાહ્યું ગુંઠણુ, જમણો નંગો, ડાહ્યો નંગો,

વલમને યશસ્વ્યાન યેષુનેદો અવારીક યેગુન ખવાએશ્નીએ ગેહાનો ફરમોશદે હુમાનક અવરીક દુશ્મન દુશ્કુખ્ત દુશવરેશ્તય ફરમોશદે હમ અએદ્દન૦”

યાને “ખોરન” યા નીરંગના ત્રણ ટીપાં ત્રણવાર મનની પવિત્રાઈ માટે પીવામાં આવે છે, તે “મીનો રોગન” કે જેને “ખુરન” કરીનેખી કહે છે તેની મીસાલ છે. યાને જેમ એહમન અમેષાર્પદ પવિત્ર રવાનને એ “મીનો રોગન” ના કતરા પાછ આ દુન્યાને લગતી સઘળી કાળજી તથા કામ વીસરાવી નાખી રવાનને સુખી કરે છે. તેમજ ગોયા એ નીરંગના ત્રણ ટીપાં તમામ “દુશ્મત” બદલિયાર, “દુશ્કુખ્ત” ખરાબ સખુનો, અને “દુશ્વશ્ત” જુઠાં કામોનો તિરસ્કાર બતાવી તેઓને વિસરાવે છે.

(સરદાર ખાનખહાદુર સમશુલ ઓહમા દસ્તુર હોશંગજી જમારપજી જમારપ આશાના-સી. આઈ. ઇ., પીએચ. ડી. ની જરતોશ્તી ધર્મ ઉપર વાએજમાં નવખેતનો રેસાલો પૃ. ૫૧૩ થી).

ત્યારે આ અસલ ફરમાન મુજબ નીરંગના ત્રણ કતરા, ત્રણ મરતખે- “ખન ખુરમ” વાલો વાકય લખી, પીવા સખવાર છે, અને તેમ કરવાની અમારા સર્વે-ધર્મના મકાનોના મુખદનોને અમારી અત્રે નમ્ર સુચના છે.

પગની જમણી ગુંટી, ડાહખી ગુંટી, જમણી પાતલી, ડાહખી પાતલી, જમણા પગનું તલ્યું, ડાહખા પગનું તલ્યું, અને છેવટે જમણા અને ડાહખા પગનાં આંગળાં ઉપર ચોપડે. (વં. પ. ૮. ફ. ૪૨ થી ૬૮.)

પછી અરેબ્નૂમ આપનાર મોબેદ્-“યથા અહી વધર્યો” (૧) કેમના મજ્જદા.....ગએથાઓ અસ્તવધતીશ અપહે સુધી લણી જાય, અને “નૅમસ્ચા યા આર્મધતીશ ધજચા” બોલી અરેબ્નૂમ આપનારને (૨) જા પાંચનાં પાહુડીઆ ઉપર બેસવાને નવગ્રેહ મૂકી દેખાડે, ત્યારે તે “નૅમસ્ચા યા આર્મધતીશ ધજચા”નું વાક્ય બોલતાં ખીજાં પાંચનાં પાહુડીઆં ઉપર આવી બેસે.

એ પ્રમાણે ૨-૩-૪-૫-૬ દ્વા પાહુડીઆ ઉપર નીરંગ આપી ક્રિયા કરે (વંદી. પ. ૯. ફ. ૨૮-૨૯) પછે

૭ માં રેતીનાં પાહુડીઆં ઉપર આવી બેસે ત્યારે અરેબ્નૂમ દેનાર મોબેદ્ ૧૫ વખત (પંચદશ જૅમો હુન્કનધયન) માટી (ખાલુ) બોલી આપે, તે વડે શરીરને ખુબ રગડે પછી માથાંની ટોંચ, ખાલના છેડા સુધી શરીરના સઘળા ભાગો સુકાઈ જાય ત્યાં સુધી, તેના શરીર ઉપર ભીણી માટી સુકાઈ જાય ત્યાં સુધી બોલી રહે; (વં. પ. ૯ ફ. ૩૦). પછી અરેબ્નૂમ આપનાર “યથા અહી વધર્યો” (૧) કેમના મજ્જદા... ગએથાઓ અસ્તવધતીશ અપહે” સુધી લણી જાય અને “નૅમસ્ચા યા આર્મધતીશ ધજચા” બોલી અરેબ્નૂમ દેનારને (૮) મા પાંચના પાહુડીઆં ઉપર બેસવાને નવગ્રેહ મૂકી દેખાડે, જે તે “નૅમસ્ચા યા આર્મધતીશ ધજચા”નું વાક્ય બોલી (૮) મા પાંચનાં પાહુડીઆ ઉપર બેસે.

૮ મા પાહુડીઆ ઉપર બેસે ત્યારે, અરેબ્નૂમ દેનાર મોબેદ્, પોતાની પાવીમાંથી પાણી લાવી પહેલીવાર (પઓઘરીમ ઉપ મધેમ હુકરૅદ આપો હવાંમ તનૂમ પધરિ યઓઝદથધતે) ત્રણવાર આપે, જે મજ્જુર તરતીખ પ્રમાણે અરેબ્નૂમ દેનારે પોતાના શરીરે લગાડે, અને પછી અરેબ્નૂમ દેનાર (અહુનૅમ વધરીમ તનૂમ પાધતિ) “યથા અહી વધર્યો” (૧) કેમના મજ્જદા ગએથાઓ અસ્તવધતીશ અપહે” સુધી લણી જાય, અને “નૅમસ્ચા યા આર્મધતીશ ધજચા”નું વાક્ય બોલતાં નવગ્રેહ ૯ મા પાંચના પાહુડીઆ ઉપર મૂકી બેસવાને દેખાડે, ને તે અરેબ્નૂમ દેનાર “નૅમસ્ચા યા આર્મધતીશ ધજચા”નું વાક્ય બોલી (૯) મા પાહુડીઆં ઉપર જઈને બેસે.

(૯) મા પાંચમાં પાહડીઆ ઉપર ઝરેખનૂમ લેનાર જ્યારે આવી બેસે, ત્યારે તેને ઝરેખનૂમ આપનાર પોતાની પાવીમાંથી-પાણી લાવી ર) જીવાર આપે, (બેતીમ ઉપમઘેમ બિજવત આપો હવાંમ તનૂમ પઘરિ યઝોઝદથઘતે) જે પોતાને આખે શરીરે લગાડે; ત્યારે ઝરેખનૂમ દેનાર (અહુનૈમ વઘરીમ તનૂમ પાઘતિ) “યથા અહી વઘર્યો (૧) કેમના મજદા...ગઝેથાઝો અસ્તવઘતીશ અપહે” સુધી ભણી જાય, અને “ નૈમરયા યા આર્મઘતીશ ઇજયા ” નું વાક્ય ભણતાં નહાન લેનારને ત્યાં પાછો બેસવાને નવગેરેહુ મુકી ઇશારો કરે, જે તે નૈમરયા યા આર્મઘતીશ ઇજયા ” શબ્દ બોલતાં ત્યાંજ (૯) માં પાહડીઆ ઉપર બેસી રહે

અને (૯) મા પાહડીઆ ઉપર એજ પ્રમાણે બીજી વાર, પાણી આપી (અહુનૈમ વઘરિમ તનૂમ પાઘતિ) “યથા અહી વઘર્યો (૧) કેમના મજદા.....ગઝેથાઝો અસ્તવઘતીશ અપહે.” સુધી ભણી ક્રિયા કરે પછી

૧૦ મા પાંચનાં પાહડીઆ ઉપર ઝરેખનૂમ લેનાર આવી બેસે, ત્યારે ઝરેખનૂમ આપનાર પોતાની પાવીમાંથી ચમચામાં પાણી લાવી આપે, (ધિતિમ ઉપમઘેમ ધિજવત આપો, આગત હવાંમ તનૂમ પઘરિ યઝોઝદથઘતે) જે તે આખે શરીરે લગાડે જ્યારે ઝરેખનૂમ આપનાર (અહુનૈમ વઘરીમ તનૂમ પાઘતિ) “યથા અહી વઘર્યો (૧) કે મના મજદા ...ગઝેથાઝો અસ્તવઘતીશ અપહે”, સુધી ભણી જાય, અને “ નૈમરયા યા આર્મઘતીશ ઇજયા ”નું વાક્ય બોલી પાછો દશમા પાહડીઆ ઉપર બેસવાને ઇશારો કરે તે—

૧૦ મા પાહડીઆ ઉપર એ પ્રમાણે બીજી મરતબે પાણી આપે, અને ક્રિયા કરે, અને તેજ પ્રમાણે ત્રીજી મરતબે પાણીનું કાહારણું આપી નહવાડે યાને દશમા પાહડીઆ ઉપર ત્રણ મરતબે “યથા અહી વઘર્યો (૧) કે મના મજદા...ગઝેથાઝો અસ્તવઘતીશ અપહે” સુધી ત્રણ જીદે જીદે મરતબે પઢી ક્રિયા કરે.

પછી શરીર નુછીને સુકું કરે, અને કપડાં પહેરે, અને ખાંધ ઉપર કુશ્તી નાંખે જામો પહેરે, અને જામાની ચાર જમણા હાથમાં પકડે, જે ઉપર ચમચાવાત્રી નવગેરેહુનું પએવન્દ કરે, તે પછી ઝરેખનૂમ લેનાર અને દેનાર બન્ને જણ, નીચે મૂજબ બાજ મુકે.

“ નૈમરયા યા આર્મઘતીશ ઇજયા ” (૩) વાર પઢે યથા અહી વઘર્યો (૧) યસ્તેમચ, અહાઘ રએશચ, હજઘરેમ જસ-મે અવંઘહે મજદ અર્ષેમ વાહી (૧) પઢે. પછી ઝરેખનૂમ દેનારને બોલાવે.

“જઢેહુ-નશસ, સરોતન, ખજઢેહુ-અશો રવાને કુત્રાન બેન કુત્રાન બેરસાઃ સગ અષો, હીરખઢ પાક. (૩ વાર પઢાવે) એ પછી નહાન લેનાર કુશ્તી કરે. અર્મેશ્તગાહમાં આવી ફરી કુશ્તી કરે. પતેત કરે. ફર્જ્યાત ગુજારે. એ પછી અર્ષેનૂમ આપનારે પોતે વિધી મૂજબ ગોશલ ઉતારે.

“ અર્ષેનૂમમાં નવરાતની ચોકસાઈ.”

અર્ષેનૂમ લેનારે અર્ષેનૂમ લીધા પછી તેને “અર્મેશ્તગાહ” માને સુક્રી અને એકાંતવાસ જગ્યામાં જઈ રેહવું, અને પાણીને મુદ્દલ અડકવું નહિ, કુદરતી હાજત વખતે પણ પાણીને ઉપયોગ નહિ કરવો, માટીનાં ઢેકાંનો ઉપયોગ કરવો, પાણી પીવા માટે સીધું મોઢામાં લેવાય છે, હાથપર મોજા પેહરવામાં આવે છે.

ખાવાના કપડાં જુઠાં હોય છે, દરેક વખતે અદ્વતી વેળા ખાજ લઈ નીરંગ ચોપટી પેહરવા, અને કુશ્તી કરવી. દરેક વખતે કુશ્તી કરતાં નીરંગનોજ ઉપયોગ કરવો.

દરેક વખતે ખાણું ખાવું તે ખાજ ધરીને, અને ખાણું ખાઈ ખાજ મુકીને કુશ્તી કરવી.

પેહલ્લી ત્રણ રાત દરમ્યાન કોઈખી વાર સ્વપ્નાથી યા પોતાની મેજે કુદરતી “ખરાખી” થાય (શેતાન આજીથી વિચ્ જાય) તો અર્ષેનૂમ રદ ગણાય છે. સાદામાં ફરીથી અર્ષેનૂમ લઈ તૈયારી કરવાની તેને તક મળે છે, પણ નાવર માટેના ઉમેદવારને માટે આવી ખરાખી હુમેશ માટે તેને “નાબુદ” કરે છે.

દર ત્રણ દિવસ પછી-નહાવાની છુટ છે, તેનો ખુલાસો નવશાવાલી ખાખદમાં આપણે જોઈશું.

અર્ષેનૂમ આપનારની લાયકાત.

વંદીદાદ મુજબ યઝોઝદાએગર અર્ષેનૂમ આપનાર શખ્સ એવો હોવો જોઈએ, જે હુમેશ રાસતીનો બોલનાર, જીખાનથી કદી જીકું ન બોલ્યો હોય, માંથવાણી યાને અવસ્તા મંત્રોથી ભરપુર, તથા માજદયસ્ની દીન ઉપર પ્રીદા રહી તેના કાયદા માફક ચાલનાર અને અષોઈ આપનાર હોય (વં. પર. ૯-ફ. ૨)

અગરચે નસશ દૂર કરનાર-ચોઝાઝેગર, ઉપર પ્રમાણે-લાયકાત નહિ ધરાવતો હોય, અને રીમની દૂર કરવાનું કામ કરે તો, તે નસશ દૂર કરવાને બદલ અંગણપણે નસશનું જોર વધારી તેને પ્રબળ કરી તેના હૂમલા સામે ટકી શકતો નથી, પણ પોતાને તેમ તેની આસપાસનાઓને નુકસાન પુગાડે છે. આથી એવા શખ્સે રીમની દૂર કરવાના કામથી દૂર રહેવું ઘટીટ છે.

“ દરેક માજદ્યસ્નાન જરતોસ્તીને એકવાર બરેનૂમ લેવાની જરૂરત.”

દરેક જરતોસ્તીએ બરેનૂમ લેવાની જરૂરતની બાબતમાં કેહવામાં આવે છે કે :—

“ ખર હર મરદ, વ જન વાજેખ અસ્ત કે, બ દેહ સાલગી યા ચેહારદેહ સાલગી બરેનૂમ શવન્દ, વ સર શીર બશુયન્દ, બદીન સબખ સર શીર મીશુયન્દ, કે દર દીન મીશુયન્દ કે તેફલે કે દર રેહુમ માદર અસ્ત, દર હુજર વ પત્રીદી અસ્ત, કે આનરા આઝારે દસ્તાન મીશુયન્દ, ખુરશન વ પરવરશ આન તેફલ અસ્ત, અજાન સબખ સર શીર મીશુયન્દ કે નીરંગદીન ઇન હુજર વ પત્રીદી વ રીમની અઝ મગજે ઓસ્તાખાન બખોરદ વ પાક કુનદ, અગર આન બરેનૂમ નકરદેહ બાશદ “ દર સર પુલે સીરાત ગુજર ન કુનદ, ચેરાકે અઝ દેહાન આન રવાન ખુય ગન્દે મુરદાર આયદ, બદાનકે હીચ અમેપાસ્પન્દે અઝ ખુયે ગન્દગી દેહાન આન રવાન નમીતવાનદ કે હેસાખ શુમારે આન રવાન બકુનદ વ સરેપુલે સીરાત દરમાન્દેહ વ શરમન્દેહ વ હઇરાન વ શરમસાર વ બજલ મીબાશદ, વ હેસાખ શુમારશ તા નકુનનદ નમીતવાનદ કે અજ પુલેસરાત બગુજરદ વ ગરઝ કે ખર હર મર્દ વ જન વાજેખ મીબાશદ કે બરેનૂમ શવન્દ કેદર હર દો ગેતી સરફરાજ વ રૂચ સફીદ બાશદ.”

અર્થ:-માજદસ્યનાન જરતોસ્તી ધર્મના દરેક ઇસ્મ, યાને મર્દ યા સ્ત્રી કે જે ૧૦ યા ૧૪ વર્ષના થાય, કે તેઓએ બરેનૂમ લેવું વાજેખ છે; બરેનૂમ લેવા એટલા માટે આપણી દીનમાં કહે છે કે:-એક બચું જ્યારે પોતાની માવતરના ગર્ભસ્થાનમાં હોય છે ત્યારે, ત્યાં અપવિત્ર રકત હોય છે કે જેણે દસ્તાનનો મરઝ કહેવામાં આવે છે, જેનાથી બચ્યાને ખોરાક અને પોષણ મળે છે. તે સબખથી બરેનૂમ લેવું વાજેખ છે કે બરેનૂમમાં નરંગદીન પીવાથી આં નાપાકી-રીમની શરીરના હાડના મવાદમાંથી દૂર કરે છે અને તેને પાક કરે છે. અગર જો તેને બરેનૂમ

નહિ લીધું હોય તો તેનું આચન્દેહ રવાન ચિન્વત પુલ પસાર કરી શકતું નથી, કારણકે તે રવાનના મ્હોડામાંથી ખરાબ વાસ ને બહુશ્ચ નિકળે છે. આથી જાણુ કે, કોઈખી રવાનના મ્હોડાની દૂર્ગંધીના સબબે કોઈ પણ અમેયારપન્દ તેના રવાનનો હિસાબ શુમાર કરી શકે નહિ, અને તે રવાન ચિન્વત પુલપર લાઇલાજ શરમીન્દુ અને દુઃખી થાય, અને જ્યાંસુધી તેનાં રવાનનો હિસાબ શુમાર નહિ કરવામાં આવે ત્યાં સુધી, તે પુલ ગુજાર થઈ શકતું નથી. આથી સજ્જવાર એ છે કે માઝહયસ્નાન જરતોશ્તી ફિરકાના દરેક મર્દ અને સ્ત્રીએ ખરેખૂમ લેવું, જેથી તે બંને જેહાનમાં ખુશદય અને સરફરાજ રહે. (પએવન્દ નામે ઇરાની જરતોશ્તીનું ફાસી પુસ્તક).

સદ્દરેનઝમ પ્રમાણે કોઈખી બેહુદીન ખરેખૂમ લઈ શકે, અને “દાદાર અદુરમઝદે જરતોશ્ત સાહેબને ફર્માવ્યું છે કે, જે કોઈ નવરાતનુ ખરેખૂમ લે તે પાતાની જાત (આત્મા) ને મર્દ અને રંઝથી છોડવે છે.

બરહેને તને નીરંગ પીવા.

શરીરમાંથી સર્વ કપડાં કાઢી નાંખી નીરંગ પીનારનાં હીલમાંથી દુઝનસુશ (કેહિવાટનો દેવ) નાખુદ થાય છે. ઓ જરતોશ્ત! તું ખસ્કના લાકને કહેજ કે એ વાતનો ખુદાનો હુકમ છે. જેથી ખરેખૂમ લેનારની જાત પાક થાય, અને રવાન બેહુશ્તને લાયક થાય. (જુવે એરાગ પુ. ૧૭, અને અથારનાન નામું પુ. ૮૦૫).

ખરેખૂમ આપવાનો મોજદ.

ખરેખૂમ આપનાર પરહેઝગાર દસ્તુર પાતાની આ સેવાના બદલામાં શું મેળવે તે માટે લવાજમ નક્કી કરવામાં આવ્યો છે. આગળા વખતમાં ગાય ગોસ્પન્દ તેજ જીવતી દોલત હતી; અને મોબેદને ગાય આપવી તે ગોયા તેને દુધનું ખાણું પુર પાડવા બરાબર ગણાતું હતું.

(૧) અથારનાનને ખરેખૂમ આપ્યું હોય તો, તો ખરેખૂમ લેનારે, આપનારની ઉપર આફીન અને દુવા ગુજારે.

(૨) એક મુલકના પાદશાહને મ્હોટી કીમ્મતનાં ઉંટ માટે પવિત્ર કરે.

(૩) ગામના વડાને મ્હોટી કીમ્મતનાં ઘોડા માટે પવિત્ર કરે.

- (૪) ટાળાના વડાને મ્હોટી કીમ્મતનાં બળદ માટે પવિત્ર કરે.
 (૫) ઘરના વડાને ત્રણ વર્ષની ગાય માટે પવિત્ર કરે.
 (૬) ગૃહધર્મીયાણીને બેતીની ગાય માટે પવિત્ર કરે.
 (૭) ઘરના નોકરને એક સાર અરદારી જાનવર માટે પવિત્ર કરે.
 (૮) એક ન્હાના બાળકને એક ન્હાનાં મેંઢા માટે પવિત્ર કરે.
 (વં. પર. ૯, ક. ૩૭-૩૮).

કોઇખી રીતે તે અરૂંખૂમ દેનાર યોજદાગર મોબેદને, ખુશી કરીને મોકલવો જોઈએ, નહિ તો વંદીદાદ ઉમેરે છે કે તેનાં જવા પછી દ્રજ-નસુસ જેને નીરંગથી મારી કાઢવામાં આવ્યો હતો, તે ફરીથી નાંક આંખ કાંન વિગેરે (orifices) મારફતે દાખલ થાય, ખાસ કરી તે દરજ તેવા શખ્સના નખ ઉપર ધસારો કરે છે.

(૧) નવશેા નાહવાની ક્રિયા અને ૧૦ દિવસની ફર્જ્યાત.

અરેબ્નૂમ લીધા પછી, તે અર્મેસ્ત-ગાહુ યાને એકાંત જગ્યામાં વાસો કરે અને આતશ, પાણી, જમીન, ગોસ્પન્દ, ઝાડપાણુ, અશેા મર્દ કે બાનુ, નજદીક તેની ત્રણ રાત પસાર થઈ જાય ત્યાં સુધી તે પાંહચે નહિ, અને ત્રણ રાત જવા પછી પોતાના શરીરને ગોમેજ તથા પાણીથી પાક કરે. (વં. પ. ૯, ફ. ૩૩).

(આ ત્રણ રાતની દરમ્યાનગીરીમાં અરેબ્નૂમ લેનારે શું શું ફર્જ્યાત ગુજારવી-તે આ છે.

૧—લે દિવસે નીરંગ પી અરેબ્નૂમ લે ત્યારે-પાંચે ગેહુની ફર્જ્યાત ગુજારે

૨—જે દિવસે હાવનગેહમાં ફર્જ્યાત ગુજારી પતેત કરે, તથા મીનો નાવરની યજ્જને, મીનોનાવરની બાજ, મીનો નાવરનું આફરંગાન, આતશ અને અરેસ્મ વગર કરે.

૩—જે દિવસે ફર્જ્યાત ગુજારી પતેત કરે, અને સરોશની યજ્જને, સરોશની બાજ-સરોશનું આફરંગાન કરે.

૪—થે દિવસે, નવશેા નહાવાની આગશજ શીરોજની યજ્જને બાજ અને દક્ષાનનું આફરંગાન કરે, અને નવશેા નાએ. નવશેા નહાવાની તરતીબ નીચે મુજબ છે. (૭૮ સવાલની રેવાયતને જવાબ પ મો).

અરેબ્નૂમ ગાહમાં જ્યાં રેતી પાથરેલી હોય ત્યાં (૩) પથ્થર મૂકી તેની આસપાસ (૩) “કશ” ખેંચે, અને તે જગ્યા તૈયાર કરે પછી-ખુબનો અમલદાર મુબદ્દ એક કાહારણું અને ફુલીઉં વિધી મુજબ પાવ કરે, અને ફુલીઉં ખુસ્ક કરે તેમાં દસ્તશેા યાને શરીરે ચોપડવાનો નીરંગ કાઢે, અને કાહારણું પાણી ભરી પાવ કરે. ચોખ્ખા

(૧) નવ-શેા, એ ફાસીં સંયુક્ત શબ્દ છે. જેમ કે નવ અને શુસ્તન ધાતુ ઉપરથી શુ. નવ-એટલે (૯) વાર; શુ-એટલે ધોવું, યાને નવ વખત ધોવું. (૨) વખત નીરંગથી; (૩) વખત રેતીથી, અને ત્રણ વખત પાણીથી.

પહેરવાના કપડામાં-તથા પાણીના કાહારણામાં, નીરંગદીન વખતે ધજેલાં પાવ પાણીનાં કતરા નાંમે.

એ પછી નહાન લેનાર તૈયાર કીધેલી જગ્યાએ ખીણ પાવી આગળ ઉભા રહી “દનઔઘ અહુરહે મજદાઔ અષેમ વોહી-(૧)” ભણી શરીર ઉપરનાં ઉપરના કપડાં ઉતારી ખીણ પાવીમાં મૂકે અને પેલા ત્રણ પથ્થર ઉપર બેસી ડાબો હાથ માથાં ઉપર મુકે.

“દનઔઘ અહુરહે મજદાઔ અષેમ વોહી (૩) કવરાને...યથા અહી વધર્યો-(૧) કેમના મજદા ગએથાઔ અસ્તવધતીશ અષહે,” સુધી બાજ લે, પછી નીરંગનું કુલીઉ લઈ ત્રણ મરતબે પોતાના શરીરે તરબીબ પ્રમાણે ચોપડે; રેતી ત્રણવાર તરતીબ પ્રમાણે શરીરને રંગડે; પાવ પાણીનું કાહારણું લઈ ત્રણ મરતબે આવ ઓટે. પછી આંગ નુછી કપડાં પહેરે અને ખાંધ ઉપટ કુસ્તી નામે, અને બાજ મુકે, નૅમસ્થા યા આર્મવધતીશ ધજ્યા, યથા અહીવધર્યો (૨), યશ્નૅમય, અદ્વાધ રએસ્થ, હજંધરૅમ, જસમે-અવંધહે મજદ અષેમ વોહી (૧) પઢે. કુશ્તી કરે એ રીતે નવશાની ક્રિયા પુરી થઈ હવે ફરી નીરંગ લઈ કુશ્તી કરે.

(૫, ૬ અને ૭ મે દિવસે, ઉપર મૂજબ ત્રણ દિવસ, યજ્ઞને, બાજ, આક્રગાનની ક્રિયા કરે, પછી બીજે નવશે યાને જ્ઞાતમે દિવસે (૧) તાશ નીરંગ અને (૨) તાશ પાણીથી ઉપટી તરતીબે નવશે નહાવો.

૮-અને ૯ મે દિવસે અશોકરોહરની યજ્ઞને બાજ કરે અને દક્ષાનનું આક્રગાન કરે, ને ૧૦ મે દિવસે (૧) તાશ નીરંગ-અને ત્રણ તાશ પાવ પાણીથી વીધી મૂજબ નવશે નાહે. (જુઓ ૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૫ મો.)

“આવી રીતે વંદીદાદના હુકમ પ્રમાણે નહાન લેનારે એકાંતવાસમા બેસવાની જરૂર છે. દરેમેહુર કે આતશબેહરામ જેવાં પવિત્ર મકાનમાં નહાન લઈ બેસવાની મનાઈ છે.”

નવેસરથી ખરેખર લઈ તેના અમલથી નવો આલ્હાત ધરપા કરવાની તરતીય.

જ્યાં એક શેહર હોય ત્યાં ત્રણ પ્રકારના આતશનાં કેળલાઓની જરૂર રહે છે, જેમકે ૧ લો “આતશે દાદગાહાન, ચાને ઉવીશિગાહનો આતશ,” ૨ જો “આતશે આદરાન” નો કેળલો, અને ૩) જો “આતશે વરહેરામ” નો કેળલો. આ કેળલા અગર નવો આલ્હાત ધરપા કરીને સ્થાપિત કરવા પહે તો તેની વિગત નીચે પ્રમાણે છે.

પ્રથમ મેએદ જન ૪) શાયશ્તા પાકીઝેહ ખસલતના અને અવસ્તાવાણી સારી રવેશે પઠી જાણનારા હોય તેઓમાંથી પ્રથમ બે જણાઓએ નીચે મુજબ સ્નાન કરવું. સ્નાન કરવાની જગ્યા ચુકરર કીધી હોય ત્યાં “ફનઆથ અહુરહે મજદાઓ અર્ષમ વોહી” (૧) પઠીને શરીર ઉપરનાં કપડાં ઉતારી સરોપ ખાજ લીએ. અર્ષમ વોહી (૩). ફવરાને...ફસરતયએચ.. યથા અહી વધર્યો જઓતા ફા મે મતે અથા રતુશ અપાલ ચિલ હય ફા અપવ વિકાઓ મઓત. અહુનમ વધરીમ તનૂમ પઠતિ (ત્રણ વાર પઢે.) યથા અહી વધર્યો (૧) “કેમ ના મજદા...ગએથાઓ અસ્તવધતીશ અપહે” અહિઆં સુધી પઠી શરીરને ૧૮) વાર તાજે ‘નીરંગ’ ચોપડવો, ૧૫) વાર રેતી રગડવી, અને ૧૮) વાર આવ ચોપડવો. પછી સ્નાન કરવું અને તે પછી શરીર છુછીને કપડાં પેહરી ખાજ મૂકવી. “નમસ્ત્યા યા આર્મધતીશ ધજયા” (૩) વાર પઢે, યથા અહી વધર્યો (૨) યસ્નમચ, અસ્માઈ રએશચ, હજફરેન, જસ મે અવંછહે મજદ, અર્ષમ વોહી (૧).

“જન નસસ જદાર દીવો ફુજ પાકીતન અપો રવાને ખીશ.” અર્ષમ વોહી (૧) (ત્રણ વાર પઢે.)

નામે યજ્ઞથી કુસ્તી કરે, મજદયસ્નો અહિ, હુમા જોર ખીમ. અર્ષમ વોહી (૧) ફીરોજખાદ-ખુરેહ અવીઝેહ વેહદીન માજદયસ્નાન. (૩) અર્ષમ વોહી (૧) એસ્સાદ (જાવત).

હવે અહિઆં કંઘઈ કરી કરી તાજ પાણીથી પાદચાખ કુસ્તી કરવી અને ફર્જ્યાત ગૂજારવી; જેમકે ખુદાના (૧૦૧) નામ, હાવન ગેહ, ખોરસેદ-મેહુર ન્યાયશ, હોરમજદ યસ્ત, દુવા નામ સેતાયશને. એટલું જાણી-ઓવીશ આહામાં નવા આતશ સ્થાપિત કરવા, એક ખુદ્દી જમી-

નની જગ્યા પર અકેક કદમને અન્તરે ત્રણ ખાડા ખોદવા જેમાં સુખ-
ડનો વેહ, રૂ, સુખડની સળી વિગેરે મુકી રાખે, અને પેલા પાવન થયેલા
મોઢેહો હુમ-પએવન્દ થઇને એ ખાડાઓ આગળ આવી પ્રથમ ૧) લા
ખાડા આગળ આવીને આતશ રોશન કરે પછી નીચલી અવરતાઓ પડે.

“ નિરંજો આતશ પાવન-કર્દન ”

“ ક્ષનઓથ અહુરહે મજ્જદાઓ અપેમ વોહી (૧) યથા અહી
વધર્યો (૫). અપેમ વોહી (૩). ક્ષવરાને મજ્જદયરનો જરથુસ્ત્રશ
વીદ્યેવો અહુર ત્કએષો (જાવત) અહુનંમ વધરીમ તનૂમ પધતિ
(ત્રણ વાર પઢે.) યથા અહી વધર્યો (૧). “ કેમ ના મજ્જદા (જાવત)
ગએથાઓ અસ્તવધતીશ અપહે ” સુધી લાણીને (ખાજમાં) “અદસ્તુ-
રીએ દાદાર અહુરમજ્જદ” આખી પઢી જાય. (જુવો આ પુસ્તકને
પાને ૫) યથા અહી વધર્યો (૧) કેમના મજ્જદા...ગએથાઓ અસ્ત
વધતીશ અપહે “અહ્યા શ્વા આથો વેરજેના પઓઉર્યે પધરિ-જસા-
મધદે યજ્જદા અહુરા” નો વાક્ય લાણવો. પછી યથા અહી વધર્યો (૮)

“ પેરેને અએબેમ, પેરેને નસુમ, પેરેને હામ-રએથ્વએમ,
પેરેને પધતિ-રએથ્વએમ, પેરેને ખુ, પેરેને અવધુ, પેરેને બુધાધ,
પેરેને બુધધિજ, પેરેને કુન્દ, પેરેને કુન્દજ, પેરેને બુધ્યાસ્ત યા જધરિન,
પેરેને બુધ્યાસ્ત યા દરેધો ગવો, પેરેને મુધધી, પેરેને કપસ્તિશ, પેરેને
પધરિકાંમ યા આધતિ-આત્રેમ; પેરેને હાધતીમ યા આધતિ આત્રેમ.
પેરેને શ્વા દુજદ એંધોમધન્યુશ (જુવો વ. પૃ ૧૧, ૩-૩-૪-૮-૯-૧૦).
અહિંઆં સુધી લાણીને એક સુરાખદાર ચમચ જે પર સુખડનો વેહ, રૂ
અને સુખડની સળી મૂકી ૧ લા ખાડાની ઉંચે ધરે જે તેની વરાળથી
તેની જોત રોશન થાય. એ પછી આ જોતથી ૨) જા ખાડામાં આતશ
રોશન કરે, અને યથા અહી વધર્યો (૧) કેમના મજ્જદા...ગએથાઓ
અસ્ત વધતીશ અપહે. “અહ્યા શ્વા આથો વેરજેના પઓઉર્યે પધરિ-
જસામધદે મજ્જદા-અહુરા” નો વાક્ય લાણે પછી યથા અહી વધર્યો (૮)
પઢે. પછી “પેરેને અએબેમ” વાંસા વાક્ય લાણી જાય, પછી અહિંઆં ખીજ
વાર જોત લે, અને ૩ જા ખાડામાં આતશ રોશન કરે, પછી ઉપર પ્રમાણે
અવસ્તા લાણી ત્રીજી વાર જોત લે, અને તે જોતમાંથી આફરગાન્યામાં
આતશ રોશન કરે, યથા અહી વધર્યો (૧) કેમ ના મજ્જદા. ગએથાઓ
અસ્તવધતીશ અપહે, “અહ્યા શ્વા આથો વેરજેના પઓઉર્યે પધરિ-
જસામધદે મજ્જદા અહુરા” નો વાક્ય લાણીને યથા અહી વધર્યો (૮)
“ પેરેને અએબેમ ” નો આખો વાક્ય લાણી જાય. યથા અહી વધર્યો (૨)
યસ્નેમચ, અહ્યાધ રએશ્વ, હજંદરેમ, જસ મે અવંદહે મજ્જદ અપેમ

વોહી (૧) પટે. ઘેરસાદ...રોજ (ફલાન) માહુ (ફલાન) ગાહુ (ફલાન) વાજે શરોશ નિરંગએ આતશ પાદયાવ કર્દન ઘેરસાદ પછરફતહે...અપેમ વોહી (૧).

આ આતશ જ્યાં ઓરવીશગાહુની એમારત ખાંધી હોય અને ત્યાં “આતશ દાન” હોય તેમાં મૂકી પાછા પેલા મોઘેદો ફરી પાદયાખ કુશતી કરી-પાંચ તાએની ખુબ, ચાને શરોશની ખાજ જીદી જીદી ધરે, કુશતી કરી ફારેધ થાય. પછી એક મોઘેદ પેલા આતશ રોશન કીધાં છે તે આતશનુ તખ્ત પાવપાણીનો કળશયો લઇ આદોશતની ખાજ લઇ પાવ કરે, અને નિરંગ ભણી આતશપર ખુશબો મુકે, પછી આતશ-દાદગાહુની ન્યાયશ કરે પછી તે આતશની નીચલી તરતીખથી ભસ્મ લે-

ભસ્મ લેવાની વિધિ.

પેલા ખુબવાલા મોઘેદ જન ૨) ધાતુના જામ ૨) ખુમયો ૧) ચમચ ૧) મલમલનો કટકો ૧) પાવ કરી ખુશક કરી અને ઉવીશ-ગાહુમાં જ્યાં ખાહુર નહાની પાવી હોય ત્યાં ઉભા રહી નીચે મૂજખ ખાજ લીએ

દનઝોશ અહુરહે મજદાઓ અપેમ વોહી (૩). ફવરાને...ફસસ્ત-યએચં અપહે વહિશતહે સ્તએશતહે ઇયમનો ઇપયેહે સૂરહે મજદ ધાતહે સઝોકયાઓ વંઘહુયાઓ વોઉર દોઇધયાઓ મજદધાતયાઓ અપઓન્યાઓ-ફાં વાં ફાં ફાં યથા અહી વઇયો જઓતા ફા મે ઝૂતે, અથા રતુશ અપાત ચિલ હુય ફા અપવ વિદ્યાઓ ઝઓતુ

અપેમ વહિશતેમ સ્તએશતેમ અમ્પેમ રપેન્તેમ યજમઇદે, ઇયમ-મનંમ ઇપેમ યજમઇદે, સૂરેમ મજદધાતેમ યજમઇદે સઝોકાંમ વંઘ-હુઇમ વોઉર દોઇધાંમ મજદધાતામ અપઓનીમ યજમઇદે.

(ખાજમાં) બદ્ધુદીએ દાદાર અહુરમજદ રાયોમન્દ ખરોહુમન્દ, બદ્ધુદીએ અદિએહેશતે ખુલાંદ આદર શરોષ વજ વરહેરામ યજદ ફીરોજગર,

બદ્ધુદીએ અવરે હુમા આદરાંન વ આતશાંને હુમ કેશવર જમીન ખાદ. બ રોજે (ફલાન) બ માહુ (ફલાન), બ ગાહુ (ફલાન). અહિંઆ સુધી ભણી પછી મુગે મ્હોડે હાથમાં દસ્તાનાં પેહરી પેલી પાવ ચમચે આતશમાંથી ખાજીની કોર આગલ ભસ્મ કાઢે, પાછા હાથ પાવ કરે અને ખુશક કરે અને ભસ્મ પેલા મલમલના પાવ કપડાં વડે ચાળે, અને એક જામમાં ભરે, અને તેની ઉપર ધાતુનું ઢાંકણ ઢાંકે અને પાવ

કપડું ત્રણ પડતું કરી તેને ઉપર પાવ દોરાથી ત્રણ આંટા મારી બે સવરા ગાંઠ વાલે અને મોબેદો પાછા બાહરની પાવી આવી બાજ મૂકે.

યથા અહીં વધર્યો ૨) ૫૦ ૫૦ અં ૪૦ આદ્રીનામિ અષ્ટહે વહિશતહે સ્ત્રએશતહે ઇર્ચમનો ઇષ્ટહે મુરહે મજદધાતહે સમોકયાઓ વંદ્યહુયાઓ વોઉરુ-દોધધયાઓ, મજદધાતયાઓ અષઙ્ગાન્યાઓ અષંમ વોહી (૧). અહ્માધ રએશ્ય, હજંધરેમ, જસ-મે અવંદ્યહે મજદ, અષંમ વોહી (૧).

પછી બાહર આવી કુશ્તી કરવી. પછી એક પાવીમાં એક ગોઘા લાવી તેનો નીરંગ પાવ કલશ્યામાં બાલે, આવ પાવ કરી અને નીરંગ જીવ્યાં જીવ્યાં મૂકી તે ઉપર શરોશ બાજ ઇજી, અને તે પછી પેલી બીજી મોબેદોની ૧) જોડ છે, તેને આ નીરંગ ભસ્મ અને આવથી ૧ લી વાર બરેનૂમ આપવાં; આ બરેનૂમ લીધેલાં મોબેદોને ખુબ કરી વખતો વખત નવશે આપવો અને બરેનૂમમાંથી ફારેગ થયા પછી બને મોબેદો પાંચ તાએની ખુબ કરે, અને પછી વરસનો બાલ વિધિ મૂજબ પકાવે અને એ બને મોબેદો અરસપરસ મીનો નાવરની ખુબ કરે.

આ મોટી ખુબના અમલથી ફરી નવી ભસ્મ કાઢવી, ફરી નીરંગ લેવો, આવ પાવ કરવો-ઉપર પ્રમાણે આવ અને નીરંગ તૈયાર કરવો, પછી બીજી મોબેદોની જોડ છે તેને બીજી વારના નહાન આપવાં, અને તેમાંથી ફારેગ થાઇ એક જન વરસ પકાવે અને પેલા ૨) મોબેદોને મીનો નાવરની ખુબ કરાવે પછી ગેતી ખરીદ કરે, અત્રે જાણુ' કે આતશે દાદગાહ ઉપલા અમલથી તૈયાર થયા.

હવે ઉપલા અમલથી ફરી નીરંગ ભસ્મ અને આવ તૈયાર કરી નવો આલાત બનાવવો અને તેનાંથી ત્રીજી વારના નહાન મોબેદોને આપવા, વખતો વખત નવશે આપી અને નહાનમાંથી ફારેગ થયા પછી નહાની ખુબ કરી વરસ કાયદા મૂજબ પકાવે, મોટી ખુબ કરે, ગેતી ખરીદ કરે, પછી નવો વરસ્યો ક્રિયાઓ કરી તૈયાર કરે, પછી નીરંગ હીન કરે, પછી ઇંધારાઓ ઇંજે, પછી આહરાનનો કેબલો ક્રિયાઓથી તૈયાર કરે. પછી આ આલાતથી વધુ પ્રમાણમાં મોબેદો, બરેનૂમ લેઇ ગેતી ખરીદ કરી આતશ બેહરામનો કેબલો ક્રિયાઓથી બરપા કરે અને તે પછી નવો વરસ્યો અને નીરંગહીન કરે અને અમલ ચલાવે.

(જીવો આદર ખુરહે કર્તા હસ્તુર રસતમજી કેકોબાદ મુલ્લાં ફિરોજ, તથા જ રેવાયત- રેવાયતનો જવાબ ૬૦ મો.)

સાદું નહાન નવાડવાની ક્રિયા.

જે મોબેદ, મ્હોટી ખુખનો ધણી હોય તેને પ્રથમ કુલીઆ ૨) ચોખ્ખા કરી પાવ કરી ખુશ્ક કરવા, કાહારણું ચોખ્ખાં પાણીનું પાવ કરવું, કુલીઆ એકમાં પીવાનો ભસ્મવાલો નીરંગદીન, અને બીજામાં ચોપડવાનો (દસ્ત શો) નીરંગ કાઢે, પહેરવાનાં કપડાં ઉપર તેમજ પાણીના કાહારણામાં નીરંગદીન વખતે ઇજેલાં પાવ પાણીના કતરા રેડે-એટલું તૈયાર કરીને નહાન નાહનારને પાઠીઆખ કુસ્તી કરાવે, અને જમણા હાથમાં કપડાંનું પએવન્દ કરાવી પીવાનો નીરંગ આપે, અને નીચે પ્રમાણે બાજ ધરાવે.

બનામે યજ્ઞદ, બક્ષાયન્દેહ બક્ષાયશગર મેહુરખાન, દનઆથ્ર અહુરહે મજદાઓ, અપેમ વોહી (૧).

અહુરમજ્ઞદ ખુદાય ઇથા આલ યજ્ઞમઇદે અહુરેમ મજદામ યેગામ્યા અપેમ્યા દાલ અપર્યા દાલ, ઉર્વાઓસ્યા વંદ્રહુઇશ રઓઆઓસ્યા દાલ બૂમીમ્યા વીરપાયા વોહી. અપેમ વોહી (૩).

❧ (બાજમાં) ઇન ખુરમ ઇન પાકીએ તન યઓઝદાથ્રહે- ઇ રવાંનરા, હુમત, હુખત, હવશત, હુમનશને, હુગવશને, હુકનશને, ઇન દનુમઇને, તન મન પાક.

નીરંગનો ૧) કતરો પાએ. (એ પ્રમાણે ત્રણ વાર ઉપલો વાક્ય ભણાવી) ત્રણ મરતબે ત્રણ કતરા નીરંગ પાએ (જુઓ આ કેતાબ પૃ. ૮) પર આવેલો ખુલાસો). પછી બાજ મુકાવે,

અપેમ વોહી (૪) યથા અહી વઇર્યો (૨) અપેમ વોહી (૧) અહાઇ રએશ્ય-હજંદરેમ-જસ મે અવંદ્રહે મજ્ઞદ-અપેમ વોહી (૧) ભણી કુસ્તી કરી પતેત કરે.

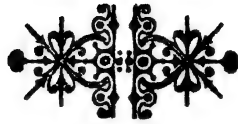
ખસુસ કરી નીરંગ બરહુને તને પાવાની જરૂર હોવાથી પતેત, નવસો નાહ્યા પછી કરાવવી.

પછી નહાન નાહનાર ગોશલખાનામાં બેસી દનઆથ્ર અહુરહે મજદાઓ અપેમ વોહી (૧) પઢે. શરીરનાં કપડાં ઉતારે અને ડાહબો હાથ માથાં ઉપર મૂકી સરોખ બાજ લીએ.

“ અર્પેમ વૉહી (૩) કવરાને....યથા અહી વધર્યો (૧) કેમ ના મજદા....ગએ.થાઓ અરેતવધતીશ અપહે ” સુધી બાણે પછી ત્રણ મરતબે નીરંગ આખા શરીરને લગાડે, પછી ત્રણ મરતબે રેતી આખા શરીરને રગડે, પછી ત્રણ મરતબે આવ ઓતે ને શરીર નુછી કપડાં પેહેરીને કુસ્તી ખાંધ ઉપર મૂકે. ખાજ મૂકે.

“ નૅમસ્વા યા આર્મધતિશ દંબચા ” (ત્રણ વાર) યથા અહી વધર્યો (૨) યસ્નૅમચ, અહ્માધ રએશચ, હજંદ્રૅમ, જસ મે અવંદ્રહે મજદ અર્પેમ વૉહી (૧) કુસ્તી કરે.

ફરી પાઠીઆળ કુસ્તી કરી અને આતશનાં કેળલાને સુખડ ખુશો અર્પણ કરે.

રીમન ન્હાન નવાડવાની ક્રિયા.

પ્રથમ રીમન નાહવાની જગ્યા એવી એલાહેદી હોવી જોઈએ કે જે જગ્યા ઉપર માણસો વિગેરેની આમદો રક્ત યાને આવ-જા ન હોય, અને સૂર્યની રોશણી પડતી હોય એવી જગ્યા પસંદ કરી ત્યાં રીમન નવાડવું સજાવાર છે.

રીમનને માટે જે આલાતો વાપરે તેજ કામને માટે તે આલાતોનો અમલ કરવો જોઈએ. નહિ તો તે આલાત રદ કરવો જોઈએ.

પ્રથમ મોઢેદ ઝરેબુમનો ધણી મ્હોટી-ખુખ, યા ન્હાની પાંચ તાએની ખુખ, કરી રીમન નવાડવા જાય. રીમન નહવાડયા પછી તેની ખુખ કાયમ રહી શકતી નથી, યાને તે ખુખે ખીજી ક્રિયા થઈ શકે નહિ. રીમન નહવાડવાને ઘટતો આલાત: ન્હાની મ્હોટી ૨) નવત્રેહ; ૨) કુલિઆં; ૧) કાહારણું; ૧) કળશયો; ધડાંનું કોટણું નંગ ૧), અને સાથે એક ફાલતુ માણસ વિગેરેની સામગ્રી રાખે, અને સૂર્યનો તડકો તથા પવન તપાસી રીમન માટે પાવીઓ કાઢે, કારણ કે રીમન માણસનો છાયો અને તેની ઉપરથી પસાર થયેલો પવન રીમન નહવાડનાર મોઢેદને નહિ લાગે તેની સાહુચેતી રાખવી અને ૭) પાવી કાહાડવી, અને સાત પાવીની ખાજીઓ વચ્ચેથી ૨) પાવી કાહાડવી.

હવે પેલો રીમન નહવાડનાર મોઢેદ પોતાનાં આલાતો લઈને ત્યાં જઈને પોતાની પાવીમાં મૂકે, અને પાઠીઆખ-કુસ્તી કરીને પેલું કહારણું અને કળશયો ચોખ્ખો કરી કુવાનાં પાણીથી ભરી કાઢે, પોતાની પાવીમાં મૂકી-પહાંન ખાધીને પ્રથમ ખન્ને કુલીઆં પાવ કરે ને ખુશક કરે અને એકમાં પીવાનો અને ખીજામાં શરીરે ચોપડવાનો નીરંગ કાઢે, પછી કાહારણું-કળશયો પાવ કરી તેમાં આવના કતરા નાંખે, અને ધડાંનાં કોટલાંને તડકામાં સુકવે, અને પોતે પોતાની પાવીમાં મુગો બેસે, અને જે રીમન માણસ હોય તે પોતાના કપડાં કાઢીને તે એક દૂર એલાહેદી જગ્યામાં ખાદો ખોડીને ઢકન કરે, અને ત્યાંથી તે આવે ત્યારે એક ફાલતુ માણસ દૂરથી તેને ધશારત કરીને પાવીમાં બેસવાને સુચવે, તે વખતે પેલા ફાલતુ માણસ ઉપર રીમન માણસનો ઓળો યા તેની ઉપરનો કુકેલો પવન નહિ વાએ તે માટે સાહુચેતીથી ઉભા રેહી દેખાડવું.

પછી પેલા મોઘેદ કુલીઆમાંથી પીવાનો નીરંગ ઇડાંનાં કોટલામાં રેડીને નીરંગ મૂકવાની ફાલતુ બાહેરની પાવીમાં મૂકે, ત્યાંથી પેલું ફાલતુ માણસ નીરંગ ઉપાડીને રીમન બેઠેલા માણસની પાસેથી ખીલ પાવીમાં મૂકે, અને રીમન માણસને તે નીરંગ પીવાને સુચવે અને તે રીમન નીરંગ હાથમાં ઝાળી, માથે હાથ મૂકીને,

જમવાની બાજુ ધરીને વીંધી પ્રમાણુ ત્રણ તબક્કે નીરંગ પીએ, અને બાજુ મૂકે.

અને ઇડાંનું કોટલું લાંબું નાંખી દૂર જમીનમાં દાટી પાછો પોતાની પાવીમાં આવીને બેસે, અને સરેશ બાજુ “અપહે” સુધી ધરે

અને મોઘેદ સાહેબે ચોપડવાનો નીરંગ જે કુલીઆમાં કાઢી મૂક્યો છે, તે કુલીડાં હાથમાં લઈને ત્રીજી પાવીમાં જઈ ઉભો રહે-અને જમણાં હાથમાં ચમચાવાલી નવગ્રેહ પકડે અને ફાલતુ માણસ રીમન નાહનારને ઇસારતે નીરંગ લેવા કહે, જે મોઘેદ ૧૫) વખત તેને નીરંગ આપે તે એવી તરતીબથી નવગ્રેહમાંથી નીરંગ રેડે કે તેની ધાર રીમન માણસ સાથે ચમચાએ પેવન્દ નહીં થાય તેવી રીતે એકદમ નામી દે અને રીમન માણસ આ ૧૫) વખત નીરંગ પોતાના આંખે શરીરે સારી રીતે ચોપડે.

પછી મોઘેદ પાછા પોતાની આલાતવાલી પાવીમાં આવે અને રેતી લઈને રીમન માણસને ૧૫) વખત આપે જે પોતાના શરીરે સારી રીતે ચોળે.

પછી મોઘેદ પાછા પોતાના મુકેલા આલાતવાલી પાવીમાં આવીને આવનો કળશયો લઈ જાય, અને તેને નવગ્રેહના ચમચાએ કરી ૧૫ મરતબે આપે, અને રીમન માણસ પોતાના શરીરે લગાડે.

એ પ્રમાણુ ૧૫ વખત નીરંગ, ૧૫ વખત રેતી, અને ૧૫ વખત આવ આપે. પછી પેલો મોઘેદ પાછો પોતાની આલાતવાલી પાવીમાં આવી આવનું કાહારણું પેલી બાહેરની ફાલતુ પાવીમાં મૂકે.

અને પેલા રીમન માણસને પેલો ફાલતુ માણસ રીમન નહાવાની જગ્યા ઉપર બેસવાને ઇશારતથી દેખાડે, જે તે જગ્યા ઉપર જઈ બેસે, અને ફાલતુ માણસ આવનું કાહારણું લઈ જઈ મુંગે મ્હોડે પેલા રીમન માણસ ઉપર ત્રણ મરતબે ધીમે ધીમે પાણી રેડે તે પોતાનું આંગ

પાણીથી ચોળીને ઘોય પછી ઉપરવાસો માણસ કપડાં આપે તે ચોતાનું આંગ નુંછીને કપડાં પેહરે, અને ખાંધ ઉપર કુસ્તી નાંખે, બાજ મુઠી કુસ્તી કરે.

અહિંઆ રીમન નહાન નહવાડવાની ક્રિયા પુરી થાય છે.

પાવીઓનો નકશ.

૭	અહિઆં રીમન માણસ બેસે.	રીમનને નહ- વાડવાની જગ્યા.
૬	ખાલી રાખે.	
૫	ખાલી રાખે.	
૪	ખાલી રાખે.	પીવાનો નીરંગ મૂકે.
૩	અહિઆંથી નીરંગ-રેતી- અને આવ આપે.	
૨		
૧	અહિઆં સઘળા આલાતો મૂકી મોખેદ બેસે.	

નીરંગદીનની ક્રિયા કરવાની વિગત.

પ્રથમ યોગદાએગર મોઘેદ અરેખનૂમ સાથે મ્હોટી ખૂળ (સરોશની યજ્ઞને) કરે. પછી નીરંગદીનનાં ઇંજનાર બે મોઘેદોને અરેખનૂમ આપે, જેઓ નેક ખસલતનાં, દીન ઉપર ઉસ્તવાર, અવસ્તા રાસ્તીથી ભણી જાણનારા અને ક્રિયા કામોની સંપુર્ણ માહીતી ધરાવનારા હોવા જોઈએ.

અરેખનૂમમાં બેઠેલા મોઘેદોને બાજુ થાય, તથા મ્હોડામાં રજ આવે તો અરેખનૂમ ફરીથી લે, અને સર્વ રીતે અરેખનૂમ પાકી પરહેઝગારી સાથે સંપુર્ણ કરી દસમે દિવસે નવશોએ નાહ્યા પછી ફરીથી ગોશલ-સ્નાન કરે, અને માંથાનાં અને હાઠીનાં બાલને કંગઈ કરે, અને પાક પાણીથી ઘાયેલા નવાં કપડાં પેહુરે અને પાદિઆવ કુશ્તી કરી ફર્જ્યાત ગૂજારી ઉવીસ-ગાહમાં આવે. હવે જે મોઘેદે અરેખનૂમ આપ્યું હોય તે પ્રથમ ન્હાની પાંચ તાએની ખૂળ કરી પરગડ કરીને અરેખનૂમમાંથી ફારેગ થયેલા મોઘેદ જન (૧) ને મીનોનાવરની ખુળ કરાવે અને તે પછી આ અરેખનૂમ દેનાર મોઘેદ નીરંગદીન કરનારા મોઘેદો સાથે નીરંગદીનને લગતા ખીજા ક્રિયા કામમાં કશો ભાગ લે નહિ.

અને જે મોઘેદે મીનો નાવરની ખુળ કીધી છે તેને તેજ દિવસે યાને ૧૦ મે દિવસે પેલા પાતાના નીરંગદીન કરનારા ખીજા સાર્થીને પરગડ કરી મ્હોટી ખુળ (મીનો નાવરની યજ્ઞને) કરાવે.

અને ૧૧) મે દિવસથી ગેવરાની ક્રિયા ૬) દિવસ સુધી જારી રાખે, યાને એ ૬) દિવસ સરોશની દનુમનથી યજ્ઞને કરે. તે એવી રીતે કે પેહલે દિવસે, જે મોઘેદે આતરવક્ષી કરીને પાતાના સાર્થીને ગેવરો આપ્યો છે તેને સરોશની દનુમનથી યજ્ઞને કરી ખીજે દિવસે ગેવરો લેવો. એ પ્રમાણે અરસપરસ ૬) દિવસ ગેવરા કરે, અને બન્ને મોઘેદ સાહેબો વખતો વખત જુદી જુદી સરોશ બાજુ ધરી જુદા જુદા જમવા બેસે, અને ૬ ઠે દિવસે ગેવરો લઈ બન્ને મોઘેદો જુદી જુદી સરોશ બાજુ ધરી અરસપરસ એક ખીજાની હજનની આશણી કરે અને “હમકલામ” થાય. પછી—

ઘડા ૨), જેમાં એક મ્હોટો, અને ખીજો તેથી સ્હેજ ન્હાનો, કળશ્યા ૨), કાંસીઆં ૩), રકેખી ૧) ચોખખાં કરે, પાવ કરે અને ખુશક કરે, ને પાક પથ્થર ઉપર મૂકે, મલમલના કટકા ૨) સુતરનાં

વણેલા દોરા અને સંગરીઝે નંગ ૪૦ ની સંખ્યામાં ચોખ્ખા કરી પાવ કરી ખુશ્ક કરે.

વરસ્યો તથા ગોધા મંગાવી, તેઓને નહુવાડી સાફ કરી ખરદાશત કરે.

હુમ કલામ થયા પછી યાને સાતમે દિવસે, નીરંગનો મ્હોટો ઘડો જે પાવ કરી ખુશ્ક કરી મુકયો છે, તે લઈ વરસ્યા આગળ જાય, અને નીરંગ આળતાં ત્રણવાર અર્ધમ વાહી લાણતા ઘડો નીરંગથી પાવ કરે, અને એક પથ્થર ઉપર એલાહેદો મૂકે પછી પાવ કળશ્યા જે ખુશ્ક કરી મુકયા છે તે ખાંને મોબેદો લઈને પ્રથમ વરસ્યાનો નીરંગ આળે અને ઘડામાં નામે-એ પછી ખીજા ગોધાઓનો નીરંગ આળી પેલો ઘડો હાવનગેહમાં ભરી નામે અગર જે અધુરો રહ્યો હોય તો તે રપીધ્વીન-ગેહમાં ભરવાનો મોકુફ કરે, પછી ઉજરનગેહમાં ખાંને મોબેદો પાદિઆવ કુશ્તી કરી નીરંગ આળી ઘડો ભરપુર અને પાક જગ્યા ઉપર મૂકે.

ઉજરનગેહમાં આવનો ઘડો જેમ આવ સરેશ્તા પ્રમાણે પાવ કરવામાં આવે છે તેમ પાવ કરી રાખે; તથા નીરંગનો ઘડો પાવ કરે તે એવી રીતે કે તે ઘડો એક એલાહેદો ખુઆન ઉપર મૂકી, જે પાવ કળશ્યામાં નીરંગ છે, તે લઈને નીરંગહીનનો કરનાર અર્ધમ વાહી (૩) ખાજમાં પહોંતાં નીરંગનો ઘડો ખાહાર છલકાય તેવી રીતે પાવ કરે અને નીરંગ અને આવનાં એ ખજે ઘડો ૩) આગળ જેટલા અધુરા કરી ઢાંકી મુકે.

કુંડી તથા અષ્ટામાં સર્વે ઉજરનગેહમાં સાફ ચોખ્ખાં પાણીથી-ચોખ્ખાં કરે અને જે નીરંગહીનની આતરવક્ષી કરનાર ધણી હોય તે ઉજરનગેહમાં પરગડ કરે. જોર કાઢે, હોમ ગાળે અને હોમ ગાળતાં નીચલા કલામો પઢે:

“ ઇરિસ્તનાંમ ઉર્વાનો યજ્ઞમધદે યાઝ્ઞો અષઝ્ઞોનામ ક્વપયો.
યેંદ્રહે હતાંમ...તાઝ્ઞોસ્યા યજ્ઞમધદે.”

ત્યારે રાથવી યાને નીરંગહીનની જોતી કરનાર મોબેદ પાવીમાં આવી નીચલા કલામો પઢે.

“ અથા રતુથ અપાવચિત્વ હય, ક્ષા અપવ વિદ્વાઝ્ઞો મ્રઝ્ઞોત્વ.”

અને એ પ્રમાણે પરગડ તમામ કરે, અને એક વાતું અને તે ઉપરની ખુમચી પાવ કરે, અને વાતા માંહે હોમનુ કુલિઉં અને જોરનુ

કુલિઉં, સુરાખદાર તરતો તથા વરસની વીંટી તથા પાવ કીધેલી હોમસલી ઉર્વામ ખજૂરીની પાત્રી વિગેરે મુકી વાતું ખુમચાએ ઢાંકી તેને એક જુદી પાવીમાં એલાહેદા પથર ઉપર મુકે.

અધવિસુએમ ગેહમાં હિંદોરા ઉપર ચેરાગની સારી રોશની કરે, અને પાદિઆવ કુસ્તી કરી ફજ્યાત ગૂજરે અને મોબેદોને પાણીની શોશ લાગે તો બાજ ઈજી પાણી પીએ, ખાણું ખાએ અને બાજ મુકે.

ઉપહિન ગેહમાં આતશ રોશન રાખે, અને રેતીનાં (૨) ખુમચા તૈયાર કરેલા છે, તે હિંદોરા આગળ દરમ્યાનમાં મુકે, અને નીરંગનો ઘડો જોતીનાં જમણા હાથ ઉપર રેતીનાં એક ખુમચામાં મુકે, તથા જોતીના ડાહ્યા હાથ ઉપર અરસ્મ ગમથી રેતીના બીજા ખુમચામાં આવનો ઘડો મુકે, અને નીરંગ અને આવના ઘડા અકેકથી એવી રીતે દૂર રાખે, જે આવનો છાંટો નીરંગના ઘડાને અને નીરંગનો છાંટો આવનાં ઘડાને નહિ લાગે, એ પ્રમાણે બેઉ ઘડા ઉપર નેગાહ રાખે; ઉપહિનગેહમાં પાદિઆવ-કુસ્તી કરી ફજ્યાત ગૂજરે અને વાંદીદાદની આતરવક્ષી કરનાર મોબેદ પરગરૂ કરે, તેની મુખ્ય હકીકત.

પ્રથમ સરેશ્તા મુજબ કળશ્યા ૨) પાવ કરે, તથા કુંડી ૧) પાવ કરે અને હિંદોરો પાવ કરી આલાત કુંડીમાંથી બાહર કાઢે, અને જોતી પાવ વાતું લાવી પરગરૂ કરનાર આગળ રજી કરે, જેમાંથી તે, હોમનું કુલિઉં, જોરનું કુલિઉં, સુરાખદાર-તસ્તો, વરસની વીંટી, હોમસલી; ઉર્વામ, -વિગેરે કાઢી હિંદોરા ઉપર મેહલમેહલે ગોઠવે, પછી સરેશ્તા પ્રમાણે અરસ્મને પાતરી બાંધે, અને તે પછી વરસની વીંટી હાથમાં લઈ નીચે પ્રમાણે પઢે.

અપેમ વોહી (૩) ફરરાને...ઉપહિનાઇ અપઅંને અપહે-રથે,
 ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ૦ બેરજ્યાઇ ન્માન્યાઇય અપઅંને અપહે રથે,
 ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ૦ જરથુશરહે રિપતામહે અપઅંનો ફવપેએ
 ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ૦

યથા અહી વઇયો જઓતા ફા મે ઝૂતે, અથા રતુશ અપાતચિત્ત હય ફા અપવ વિધ્વાઓ ઝૂઓત.

અપેમ વોહી (૪) પદતા વરસ ચેહાર મરતબે કુંડીમાં પાવ કરે, અને બાજ મુકે.

યથા અહીં વધર્યો (૨) યસ્નમચ વહ્નમચ અચ્ચાજસ્ય જવર્યં
આક્રીનામિ, જરથુસ્ત્રહે સિપતામહે અપચ્ચાનો ક્રવષેએ.

(બાજમાં) જરથુસ્ત્રહે સિપતામહે અપચ્ચાનો ક્રવષેએ અએદર
ચાહ બાહ.

પરગરૂ પુરૂં કરી રાધવી બરેસ્મ ઉપર બે આંગળી મુકી બેસી રહે,
પછી જોતી હાજર થઈ બાજ લીએ, બાહેરની પાવીમાં ઉભો રહે. અને

“દનચ્ચાથ અહુરહે મજદાચ્ચા અષેમ વૉહી (૧)” પઢી ઉર્વિસ-
ગાહમાં પ્રવેશ થાય, અને આતશ ઉપર ખુશ્બો મુકે. પછી જમણો
હાથ મુગે મ્હોડે પાવ કરે અને આતશ ઉપર ખુશ્ક કરે, અને યથા
અહીં વધર્યો ૫) મધ્યે ૨) ભણી જાય. અને ત્રીજી યથા અહીં વધર્યોની
“બચ્ચાથનનાંમ” ભણતાં નીરંગનો સરપોશ ઉંઘાડી નીરંગ ઉપર
નઝર ફેંકે, અને “અદ્રહ્નેઉશ મજદાઇ” પઢ પઢતાં આવના ઘડાને
સરપોશ ઉંઘાડી આવ ઉપર નઝર ફેંકે, (ખરી રીત તો આ છે કે
નીરંગનાં ઘડાને જોયા પછી તે હાથ પાવ કરી ખુશ્ક કરી આવનો ઘડો
ઉંઘાડી નઝર ફેંકે, એમ મેહલેમેહલે કરવાની ફર્જ છે, કારણકે નીરંગના
ઘડાને લગાડેલો હાથ આવના ઘડાને પાવ કીધા વિના લગાડી શકાય
નહિ. એવો કઠ્ઠીમુલ ઐયામનો વાસ્તવિક રિવાજ છે) પછી પાછા ૪ થી
અને ૫ મી યથા અહીં વધર્યો ભણતાં ઉપર પ્રમાણે નીરંગ અને આવ
જોય ત્યાર પછી જોતી આતશ સન્મુખ ઉભો રહી પઢે.

“નમસે-તે આતર્શ મજદાચ્ચા અહુરહે હુધાચ્ચા મજિશ્ત
યજ્જત.”

અષેમ વૉહી ૩) પઢે, એવી રીતે દરેક “અષેમ” પઢ બોલતાં
“નીરંગ” જોય. અને “વૉહી” પઢ બોલતાં “આવ” જોય. આમ
કરતાં જોતી ઘડાના સરપોશ મેહલેમેહલે ઉંઘાડે ઢાંકે, અને હાથ આતશ
ઉપર ખુશ્ક કરે ત્યાર પછી જોતી જમણો હાથ પાવ કરે અને પઢે.

“ક્રવરાને...ઉષહિનાઇ...બરેન્યાઇ ન્માન્યાઇચ....તવ આતર્શ
પુથ અહુરહે મજદાચ્ચા. દનચ્ચાથ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦ યથા અહીં વધર્યો
જચ્ચાતા ક્રા મે મ્રૂતે.”

ત્યાર પછી જોતી અષેમ વૉહી ૧૩) પઢતાં આતશનો ખુઆન પાવ
કરે, અને “દનચ્ચાથ અહુરહે મજદાચ્ચા અષેમ વૉહી (૧) પઢતાં

પેહુલો જમણો હાથ પાવ કરે, અને એજ પ્રમાણે પછી ડાહ્યો હાથ પાવ કરે, અને “યથા અહી વધર્યો” (૨) પઢે તેમાં પેહુલી યથાની-“બ્યઝોથનનાંમ” પઢતાં જમણો પગ હિંદોરા ઉપર મૂકે બીજી યથાની “બ્યઝોથનનાંમ” પઢતાં ડાહ્યો પગ હિંદોરા ઉપર મૂકે, ત્યારે રાટવી હિંદોરા ઉપરથી ઉતરી અએસ્મ-બોય, મેળવી બાહેરની પાવીમાં આવી અપ્પેમ વોહી (૧) અઘાધ રએશય-હજ્ઞ ઘરેમ-જસ મે આંઘહે મજ્જદ, તમામ પઢી કુશ્તી કરે.

રાટવી હાજેર થઇ

“ક્ષનઝોથ અહુરહે મજ્જદાઝો અપ્પેમ વોહી (૧)” પઢી “ઉવી-શગાહ” માં હાખલ થઇ મુગે મ્હોડે હાથ પાવ કરી યથા અહી વધર્યો (૫) પઢે. પછી જોતી રાટવી બન્ને જણા બાજમાં સરોશની યાદ કરે અને સાથે પઢે.

(નિચલું પઢ પઢતાં જ્યાં જે પઢો બોલતાં “નીરંગ-જેય,” અને “આવ-જેય,” એવું લખ્યું છે, ત્યાં રાટવી મેહુલેમેહુલે ઘડાના સરપાશ ઉઘાડે, અને જોતી રાટવી બન્ને જણા તે ઉપર નઝર ફેંકે, અને ઘડા હાંકે તેમ મેહુલેમેહુલે રાટવી હાથ આતશ તરફ લાવી-ખુરક કરતો જાય.

“ફસ્તુયે” પઢ બોલતાં “નીરંગ” જેય “હુમતોઘ્યસ્યા” પઢ બોલતાં “આવ” જેય,...(જાવત)...ક્ષનઝોથ અહુરહે મજ્જદાઝો તરોઘ-દીતે...અપ્પેમ વોહી (૩) પઢે.

આ દરેક “અપ્પેમ,” પઢ બોલતાં “નીરંગ” જેય, અને “વોહી” પઢ બોલતાં “આવ” જેય; એ પછી-“યથા વધર્યો (૪) પઢે, અને તેનાં દરેક “બ્યઝોથનનાંમ” પઢ બોલતાં “નીરંગ” જેય; અને “અંઘહે-ઉથ મજ્જદાઘ” પઢ બોલતાં “આવ” જેય.

“નિવએધયમિ” પઢ બોલતાં “નીરંગ” જેય, અને “હુંકાર્યેમિ” પઢ બોલતાં “આવ” જેય.

પછી “યસ્નેમ વયો” સુધી સરાસર પઢી જાય અને પછી અપ્પેમ વોહી (૩) પઢે, એ ત્રણ

“અપ્પેમ” પઢ બોલતાં “નીરંગ” જેય અને “વોહી” પઢ બોલતાં “આવ” જેય. પછી

“ચેદ્દહુમે” પદ બોલતાં “નીરંગ” જોય, અને “અષાત હયા” પદ બોલતા “આવ” જોય.

એ પછી અહુરાધ મજ્જાધથી સરાસર પઢે તે રજમા હા સુધી અને પછી

રાશ્વી-“યથા અહી વધર્યો યો જગ્યોતા ક્રા મે ઝૂતે” પદ બોલતાં અએસ્મ-બોય આતશમાં મેળવે.

જોતી પઢે-“અથા રતુશ” પદ બોલતા “નીરંગ” જોય અને “અષાતચિત” પદ બોલતાં “આવ” જોય.

“ઝઝોત” શબ્દ પઢતાં “નીરંગ” જોય. “અહુરો મજ્જાઝો” પઢતાં “આવ” જોય;

ત્યાર પછી ૧૬ મી પરગરહ લગી પઢે, અને અપેમ વૉહી (૧૦૦) અને યથા અહી વધર્યો (૨૦૦) પઢે, આ ૨૦૦) યથા અહી વધર્યોમાંથી છેલ્લી યથા અહી વધર્યો (૯) એવી રીતે પઢે કે તેમાંની પહેલી (૨) યથાની દરેક બ્યઝોથનનાંમ પઢતાં ૨) કાંકરાં નીરંગના ઘડામાં નાંખે, અને ત્રીજી યથાની “બ્યઝોથનનાંમ” પઢતાં એક કાંકરો આવનાં ઘડામાં નાંખે.

એ પ્રમાણે ૨)જી વાર-ઉપર પ્રમાણે-ત્રણ કાંકરા નીરંગ અને આવનાં ઘડામાં નાંખે, અને

એ પ્રમાણે ત્રીજીવાર ત્રણ કાંકરા નીરંગ અને આવનાં ઘડામાં નાંખે. એ પ્રમાણે ૯ યથા અહી વધર્યો ભણતા (૯) કાંકરા નીરંગ અને આવના ઘડામાં નાંખે પછી જોતી પઢે,

ગઝો-મએઝેમ^૧ ગવ દાત્યાઝો (નીરંગ જોય) બિશ આપેમ મજ્જા દાત્યાઝો (આવ જોય) અને વંદીદાહ તમામ કરી બાજ મૂકે, અને

૧ ગઝોમેજનો અર્થ ગોધાનો તરો થાય છે, ગઝોમેજ અવસ્તામાં જણાવેલા કાયદા પ્રમાણે પવિત્રાઇ મેળવવા માટેનો સર્વેથી સરસ ઇલાજ “પાણી” અને તેથી ઉતરતો “ગૌમુત,” છે, ગૌમુતને અવસ્તામાં “ગઝોમએઝ” કહે છે, જુઓ (વં ૦ ૫૦ ૯, ૬૦ ૪૦, તથા ૫૦ ૧૯, ૬૦ ૭૦-૭૫,) અથવા “ગેઉશ મએસ્મન” વં ૦ ૫૦ ૫ મી, ૬૦ ૧૪૮. ૫૦ ૭ મી ૬૦ ૩૪, ૫૦ ૮ મી, ૬૦ ૧૧૬-૧૧૯-૧૨૨-૧૨૬-૨૭૫-૨૯૯; ૫૦ ૯ મી, ૬૦ ૧૩૯-૧૪૦-૧૪૪, ૫૦ ૧૬ મી ૬૦ ૨૭ અને વીરતારપ યસ્ત ૬૦ ૩૧,) અથવા ફક્ત “મએસ્મન”

જેર કુવામાં મેળવે, પછી હાવન ગેહમાં પાદિઆવ-કુશ્તી કરી ગેહ લાણી ઉવિસ-ગાહમાં આવી, પાવ અને ખુરક ઠીધેલા મલમલના કંટકા, તથા

(જુઓ વંદી ૦ ૫૦ ૮ મી ૬૦ ૩૧-૩૨-૩૭)નાં નામથી ઓળખે છે. પેહલવીમાં તેને “ગોમેઝ” કહે છે, જે ફાર્સી “ગમીઝ” સાથે તદ્દન મળતો આવે છે.

ગઓમએઝ વિષેનો મુખ્ય સિદ્ધાંત વંદી ૦ ૫૦ ૧૯ ૬૦ ૭૦ માં નીચે પ્રમાણે મળે છે.

“અકુરમઝદે જવાબ દીધો કે, ઓ જરથુસ્ત્ર ! ખસી કીધા વગરના અને દીનના ફર્માન પ્રમાણેનાં ગોધાનો ગોમેઝ તારે લેવો જોઈએ.”

ગૌમુતનો ઉપયોગ—સારે ગૌમુતનો ઉપયોગ કયાં કયાં, અને કયારે કરવો જોઈએ તે અવસ્તાના નીચલા ફર્માનથી સામેત થાય છે.

અવસ્તામાં જુદા જુદા પ્રકારની અપવિત્રાઈનું વર્ણન આરીફથી આપી નીચે પ્રમાણે ખુલાસો કરે છે.

પ્રથમ તો અપવિત્ર ચીજ માટે પાધરા સંબંધમાં આવવાથી નિપજતી (‘હામ-રએથવ’) (વં ૦ ૫૦ ૯ મી ૬૦ ૧૨ માં) “સીદ્દી રીમની,” અને રીમન થયલા માણસો અથવા ચીજોથી ઉડીને લાગતી (‘પછતી-રએથવ’ વં ૦ ૫૦ ૯, ૬૦ ૧૨, વં ૦ ૫૦ ૧૯, ૬૦ ૪૦) “આડકત્રી-રીમની” વચ્ચેનો તફાવત ધ્યાનમાં લેવાનો છે. સર્વથી ખરાબ રીમની અપવિત્ર લાશને અડકવાથી લાગે છે. આત્મા શરીરથી છુટો પડે છે તેજ પછે શરીર ખરાબ-શક્તિનાં સ્વાધીનમાં જાય છે, અને તે જેમ અડકે છે તેને અપવિત્ર કરે છે. કોહવાટના દરજ્જ (દરજે નસુશ્ચ) તુરતજ લાશને પોતાનાં હસ્તક લે છે, અને જે કોઈ તેને અડકે છે, અથવા તેની નજદીક આવે છે, તેનાં ઉપર તે ગાલેબ થાય છે; કોઈ માણસ અથવા કુતરો મરણ પામ્યો હોય તો આ બાબદમાં માણસના જોવીગ રીમનની બાબદમાં એકજ તબક્કો હોય છે. (જુવો કુતરાની બાબદમાં વં ૦ ૫૦ ૯ ૬૦ ૨૬-૪૭-૫૫-૭૫-૯૭-૧૦૫, ૧૨૫-૧૬૨, વં ૦ ૫૦ ૧૫, ૬૦ ૨-૧૦-૨૦-૬૧-૧૨૫) મરણ પામે તે વખતે, તે જે ઘેરમાં મરણ પામે તે ઘરમાં, બે, પાંચ, પચાસ કે સો મરદો અથવા સ્ત્રીઓ હોય, તો “દરજ નસુશ્ચ” તુરતજ ઉતર તરફથી એક માંખીનાં આકારમાં ધસી આવે છે, ને ધરના સઘળા માણસો ઉપર ચઢી બેસે છે અને તેમને ચેપ, અપવિત્રાઈ તથા નજ-સાતથી અપવિત્ર કરે છે. (જુઓ વંદી ૦ ૫૦ ૫, ૬૦ ૮૩-૧૦૮; વં ૦ ૫૦ ૭ ૬૦ ૪-૨૭. વંદી ૦ ૫૦ ૯, ૬૦ ૧૬૮-૧૭૧ અને વંદી ૦ ૫, ૧૦).

એકલા એક માણસને લાશ ઉચકવાની મનાઈ છે, કારણ કે તેથી હંમેશા સુધી પેદી દુન્યામાં પણ અપવિત્ર રહે છે. (જુઓ વંદી ૦ ૫૦ ૩ ૬૦ ૪૪-૪૮) હંમેશા લાશ ઉચકવા માટે બે માણસો હોવા જોઈએ, લાશ ઠેકાણે પાડવા પછી તેઓએ પવિત્ર થવા માટે નવાઈ જોવી ક્રિયા કરવાની હોય છે વંદીદાદની ૮ મી પરગરદના ૬૦ ૩૧-૩૭; પ્રમાણે તેઓએ પોતાનાં શરીરને તથા બાલને નાનાં

મુતરના દોરા વડે ધડાનાં મોઢાં બાંધે એટલે નીરંગ-હીનની ક્રિયા સમાપ્ત થઈ.
(જીવો યજ્ઞને બા નીરંગ કૃત દસ્તુર હીં ૭૦ ગરડા જે. પીં ૫૦ ૨૭થી ૩૩).

દોર અથવા ભારખરદારી દોરો અથવા મરનારનાં બે ઘણીજ નજદીકનાં સગાંનું
મુતરથી ધોવાં (જીઓ વંદીં ૫૦ ૮ ૩૦ ૧૧૧-૧૯.)

“મુવેલાં બાળકનો જન્મ આપનારી સ્ત્રી માટે” એકથી દશ મહિનાના
હમેલદાર પછી મુવેલાં છોકરાનો જન્મ આપનારી સ્ત્રી પણ અવસ્તા પ્રમાણે
અપવિત્ર છે, કારણ કે તેણી, લાશને ઉચકી ઠેકાણે પાડવા માટે લગ્ન જનાર
મરદ જેવીજ અપવિત્ર ગણાય છે, એવી સ્ત્રીને એક એલાયદી જગ્યાએ રાખવાનું
ફર્માન છે, તેણીને ખોરાક તરિક્કે પહેલવહેલે રાખ સાથે લેલેલો ગોમેજ ત્રણ
અથવા છ અથવા નવ દીપાં જેટલો પીવા આપવો. (વંદીં ૫૦ ૫, ૬૦ ૧૪૮-
૧૫૦ અને વંદીં ૫૦ ૭, ૬૦ ૧૬૨-૧૬૪;) તેણીએ તોજેશ કરવાની હોય છે,
ત્રણ દિવસ પછી તેણીએ પોતાનું શરીર તથા કપડાં ગોમેજ તથા પાણીથી
ધોવાનાં હોય છે. વળી નવ ખાડા આગળ પવિત્ર થવાની એટલે ઘણીજ કારગર
લાગનારી પવિત્રાઈ મેળવવાની “બરેબુ નુહશવ” અથવા નવરાતનાં બરેબુમની
ક્રિયા કરવાની હોય છે. આ ત્રણ દિવસ જવા પછી તેણીએ પાછું નવ દિવસ
સુધી ખોટી થવાનું છે તેણીએ તેટલો વખત “બીજા માજદયસ્નાનોથી દુર
ખેસવાનું હોય છે, તેણી પોતાનો ખોરાક તથા કપડાં પણ એલાયદાં રાખવાનાં
હોય છે.” નવ દિવસ પૂરા થવા પછી તેણીને પોતાનું શરીર તથા કપડાં ધોવાના
હોય છે તથા ગોમેજ તથા પાણી વડે નાહીને પવિત્રાઈ મેળવવાની છે. (જીઓ
વંદીં ૫૦ ૫, ૬૦ ૧૫૨-૧૬૦ તથા વંદીં ૬૦ ૭, ૬૦ ૧૬૬-૧૭૦) (યુજેન
વીલહેમનો ગઝોમુત=નીરંગનો રેસાલો જીઓ સાંજ વર્તમાન તાં ૨૮-૧૨-૧૯૧૦)

ત્યારે ઉપલી રીતે મુવેલું છોકરું જણનારી સ્ત્રીને

૧ જી—નીરંગ પાવાનો-અને તે પછી

૨ જી—નવરાત પછી નાહીને પવિત્ર થવા માટે-પ્રથમ નીરંગ અને પછી
પાણીનો ઉપયોગ કરવા ફરમાવે છે.

૩ જી—ગુજરેલા માણસ યા કુતરાને અડકનાર માણસને પ્રથમ નીરંગથીજ
પવિત્ર કરવામાં આવે છે.

૪ થુ—ગુજરેલી લાસોથી રીમન અથવા કેટલીક તરેહના કપડાં, વાસણો
પ્રથમ નીરંગથીજ પવિત્ર કરવામાં આવે છે.

૫ મુ—દસ્તાનવાલી સ્ત્રીને, પાક થવામાં પણ પ્રથમ નીરંગનોજ ઉપયોગ
કરવામાં આવે છે. (વંં ૫૦ ૧૬.)

૬ ફું—“ગઝોમેજ” લીધા પીનાનો હાથ વસીદો કહેવાય છે, અને તેવો
હાથ ધરતી બીજી સ્ત્રીને કે આતશને લગાડવો એ વંદીદદ ૫૦
૧૮ ૬૦ ૧૯-૨૬ પ્રમાણે ગુનાહ બધું છે.

આ ક્રિયાથી પાવન કીધેલો નીરંગદીન તેને સંભાળથી રાખવા માટે, કાચની પાવ કીધેલી ખાટલીઓમાં ભરે, તેનાં મોઢાં કપડાંના

નવજ્જેત થનારા બાળકને, પરણતાં જોડાંને, રીમન થયેલા માણસને અને બરેખૂમ લેનાર મોખેદને નીરંગ દીનની મેલેબર ક્રિયા કરી પવિત્ર કીધેલો “ગઓમેજ” પાવામાં આવે છે.

આ સિવાય આ ગઓમેજ શારિરીક આરોગ્યતા માટે અનેક દરદોના ઉપચારો માટે મેળવણીથી ઉપયોગ કરવામાં આવે છે, તેની મુખ્યત્વે હકીકત.

(નીરંગમાં સમાયેલા ઔષધિ-ગુણો.)

નીરંગમાં સમાયેલા કેટલાક ઔષધી ગુણો નીચે પ્રમાણે છે:—

નીરંગ, (ગોમેઝ) આંગપર લગડ્યાર્થઃ કાંડ, ખૂંજલી, દરાજ, કોહવાટ થતો નથી, અને થયો હોય તો દૂર થાય છે.

નીરંગ શરીર પર લગાડી સૂકવીને રોજ રનાન કરવાથી ચરખીથી જાડું થયેલું, અને વાયુથી ફૂગેલું શરિર, પાતળું અને સંગીન બનવાને માંસનાં શાખાઓમાં કુવ્વત આવે છે.

મસ્તકમાં બલગમ ધાડો થયો હોય તો, નીરંગ સુંધવાથી બલગમ પાતલો થઈ, નાકવાટે બહાર નિકળે છે, અને માથાનો દુઃખારો નરમ પડે છે. નાકમાંથી બદ્ધુ આવતા ‘પીનસ’ રોગને વારતે નીરંગમાં કળોજ મેળવીને ટીપાં નાંખ્યાં હોય તો, તો એ વ્યાધિ સારી થાય છે.

વાયુથી કાન દુઃખતો હોય, અથવા બેહરાપણું આવ્યું હોય, અથવા કવીનાહન ખાધાથી બેહરાપણું આવ્યું હોય, અથવા કાન કોતરવાથી પાકો હોય તો, નીરંગનાં ટીપાં નાખવાથી સાજો થાય છે.

કાનમાં જીવજંતુ ગયું હોય, તે વખતે નીરંગનાં ટીપાં નાખવાથી, જંતુ તરફડીને બહાર આવે છે.

નીરંગને સાતવાર જાડાં કપડાંથી ગાળી લખને, મજબૂત બુચવાલી શીશીમાં રાખ્યો હોય, અને તેમાંથી ન્હાનાં બચ્ચાને એક ચમચી, અને મ્હોતાંને એકથી બે ચમચા, દિવસમાં બે વખત પીવામાં આપ્યા હોય તો તેથી પેટનો વાયુ ટુટી જાડો સાફ આવે છે; અને ભૂખ લાગે છે, હોજરી, આંતરડાં, અને તલ્લીને કુવ્વત આવે છે. તલ્લી મ્હોટી થઈ હોય કે જેને બરોળ કહે છે તે દરદ સાજુ થાય છે.

નાડી ધીમી પડી ગઈ હોય તો તેને સજીવન કરે છે.

પવનથી અથવા ચરખીથી માસિક માંદગી બરાબર નહિ થતી હોય, તે કમ્મર અને પીડુમાં દુઃખારો થતો હોય તેને નીરંગનાં કેટલાંક ટીપાં પાવાથી માસિક રૂતુ બરાબર આવે છે.

પેટની વા, બાદી અને વાગોળા ઉપર, તેમજ શરીરમાં ચસકા, ગોદા મારતા હોય અને શરીર જકડી ગયા જેવું લાગતું હોય તેવાં દરદોને નીરંગ સારો ફાયદો કરે છે.

ડબલ પડથી ઢાંકી, પાક દ્વારાથી બાંધે અને તેજ રીતે 'આવ' ભરી એક એલાહેદી પવિત્ર જગ્યામાં મુકી ઘટતી વખતે ઉચ્ચોગ કરે.

કોઈ પણ સડેલા ઝખમ ઉપર નીરંગનાં પોતાં મૂકવાથી ઝખમની ખરાબ વાસ દૂર થાય છે અને આહેસ્તેથી ઝખમ રૂઝ આવે છે.

નીરંગ છાંટવાથી બદબો દબી જઈને હવા સ્વચ્છ થાય છે. કાઠી મ'કાડીનો નાશ કરે છે.

ઉડતા રોગવાલા રોગીનાં ઓરડામાં નીરંગ જરૂર છાંટવો જોઈએ, અને તેનું બિંજવેલું કપડું દરદીનાં નાક આગળ રાખવાથી ફાયદો થાય છે.

મરકામા (દીલીરીયમ સનેપાત) થયેલા દર્દીઓને નીરંગ પાવાથી, અને સુંઘાડવાથી મારે હાથે સારી હાલતમાં આવ્યા છે.

ઉડતા રોગવાલા દરદીના મળમુત્ર કપડાં નીરંગમાં નાંખવાથી તેની સારવાર કરનારાઓને પેલાં કપડાંની દૂર્ગંધથી મરકા લાગુ પડતી નથી.

નીરંગમાં આપણી ચાલુ અંગ્રેજી અને યુનાની ધણીએક દવાઓનાં ગુણો સમાયલા છે, જેવાં કે નવસાગર, (લાઇકર કાલસીસ), લાઇમવૉટર, કૉલનવૉટર, સ્પ્રીટ, એમોન્યા એરોમેટીક, દીઝટેન્સીશ એરેગેટ, ક્રિયોસેન્સીટીવ એસીડ, કોલતાર, કસ્તૂરી, જાયફળ, જવંત્રી, લવંગ, એલ્યુમી, પેપરમીટ જેવી દવાઓનાં ઓછ વધતા ગુણો સમાયલા છે.

એ વતરોગે નીરંગના અનેક ફાયદા છે.

(દીનશા ધનજીભાઈ કાબરા, જામે જેઠાનુમા-મુંગાઇ, તા. ૧૮-૫-૧૯૨૦)

નવો વરસો કરવાની ક્રિયા.

૨૬(૭)

૧ વરસો અનાવવા માટે “નીરંગેસ્તાન” નામની કેતાબમાં ફરમાવે છે કે, “ગેઉશ વા અસ્પહે વા વરસહે.”

અર્થ—“અળદ અથવા ઘોડાનો વરસ લેવો.” (જે એ શુદ્ધ સફેદ ગોધાના ખાલ) અળદ હોય તો પુછડીના વાળ, અને ઘોડા હોય તો તેની ચાલના ખાલ વરસ માટે લેવા.

વળી વરસો કરવાનો ઇસારો વંદીદાદની ૧૯ મી પરગરહમાં નીચે મુજબ મળે છે.

અ૦—ગઝામએઝમ અઘયશોઇશ્ જરથુસ્ત્ર ગઝામ્ પધરિ એખશાનેમ એમેહરેમ દાર્દત્યો ફરેતેમ.

અર્થ—અએ જરતોશ્ત! તું વગર ખસી કીધેલો જવાન અળદ જે ક્રિયા કીધેલો હોય તેનો નીરંગ આળ. (યાને વરસ્યાનો નીરંગ આલ.)

અવસ્તામાં ‘વરસ’ તે આલને કહે છે, અને જે ગોધાનો વરસ લેવામાં આવે છે તેને તે ઉપરથી ‘વરસો’ કરી નામ

૧. વરસ (અવસ્તા ‘વરસ’) એક શુદ્ધ સફેદ ગોધાની પુછડીના ક્રિયા કરી લીધેલા ખાલ માટે વપરાય છે, તે એ પરથી વરસો કહે છે. યજ્ઞસ્ને-વંદીદાદ વીરપદ વિગેરે પાવમહેલને લગતી ક્રિયામાં આ ખાલની અષ્ટધાતુની વીંટી હોમ ગાળતી વેળા તથા સદરહુ ક્રિયા કરતી વેળા તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

આ ખાલ અને વીંટી કેવી રીતે અનાવવામાં આવે છે તેનો અત્રે સંક્ષેપમાં ખાસ લખ્યું. “આ ખાલ લેવાને આપણે ઉપર કહી ગયા તેમ પહેલવહેલા એક શુદ્ધ સફેદ ગોધો શોધવામાં આવે છે કે જે બરજશી યાને બ્રેસ્પતીની જીરમનોજ હોવો જોઈએ, એટલે કે જે વખતે તે ગોધાનું છુન તેની માદાનાં ગર્ભસ્થાનમાં પડે છે, તે વખતે કોઇ બીજા ગ્રહોની નજરાત યાને aspect તેની ઉપર હોતી નથી, આવી રીતનો બીજા ગ્રહોની નજરાત aspect વગરનો શુદ્ધ સફેદ ગોધો પહેલાં તૈયાર કરવામાં આવે છે, જેને આપણે “વરસ્યાળ” તરીકે ઓળખીએ છીએ. આ વરસ્યાનો “વરસ” યાને ખાલ આપણી ક્રિયાઓમાં ખાસ કરીને લેવામાં આવે છે. આ ખાલ લેતી વખતે તે જનદાર પ્રાણી કે જેમાં “વોહ ક્યાન” આત્મ છે, તે “વોહ ક્યાન” આત્મ સાથેજ તે ખાલને લેવામાં આવે છે, આપણે જાણ્યે છીએ અને આપણા ધર્મ પુસ્તકોમાં પણ લખેલું છે કે એક

રાખેલું છે. આ વરસ્યો શુદ્ધ સફેદ (કોલો) અને વગર ખાપણનો હોવો જોઈએ કે જેને દીનમાં કામમાં લેવો સજ્જવાર છે.

નવો વરસ્યો બનાવવા માટે તેને દરેમેહરમાં લઈ જઈને સ્નાન કરાવી તેના પુછડાને સાબુને ઘોય અને કંગઈ કરે અને તેને એક એલાયદી પાવીમાં ખાંધવો પછી પ્રથમ નવા કપડાંની જોડી ૨) ચોખ્ખા પાણીથી ઘોઈ સુકવી તૈયાર કરી ઇજેલા હોય તે, મોખેદ જન ૨) આ ક્રિયા કરનાર હોય તેને નાહી ઘોઈ, ગોશલ ઉતારી પેહરવાં અને પોતાની ફર્જિયાત ગુજારવા પછી નવેસરથી

ખાલને કાપવાથી તે ખાલ “નસા” તરીકે થાય છે. કારણ કે જ્યારે બલ કાપવામાં આવે છે ત્યારે તેમાં જે “વોહુ ક્રયાન” આતશ કામ કરતો બંધ પડે છે અને તેમાં રપેન્ત યાને વૃદ્ધિને લગતી ક્રિયા જે થતી હતી તે બંધ પડી “અંગ્ર” યાને ઘટ્ટીને લગતી ક્રિયા શરૂ થાય છે, તેથીજ તેને “નસો” તરીકે ગણવામાં આવે છે. હવે કુદરતી રીતે સવાલ ઉઠશે કે આવી પવિત્ર અને મોતેબર ક્રિયાઓમાં આવી નશા જેવી અપવિત્ર ચીજ કેવી રીતે લખ શકાય ?

આ સવાલનો જવાબ “સાયન્ટીફીક” રીતે આપણા માનવંત પેગામ્બર સાહેબે સમજાવેલો છે, જે કે હંમેશા ખાલ કાપવાથી આતશે વોહુ ક્રયાન જળવાઈ રહે તેવી રીતની પવિત્ર ક્રિયા કરીનેજ તેને કાપવામાં આવે છે કે જેથી તેમાં પણ “આતશે વોહુ ક્રયાન” જળવાઈ રહે, અને એવી રીતે “આતશે વોહુ ક્રયાન” જળવાઈ રહેવાથી તેમાં અંધ યાને ઘટ્ટીને લગતી ક્રિયા થઈ શકતી નથી અને તે “ખાલ” “નસા” તરીકે ગણાતો નથી. આ મોતેબર ક્રિયાને વરસ બનાવવાની ક્રિયાને નામે ઓળખાય છે, અને તે નવો વરસ્યો બનાવતી વખતે પહેલવહેલા છ દિવસ સુધી ઘણી ચોકસાઈથી અને પવિત્રાઈથી કરવામાં આવે છે, અને ત્યાર પછીજ તેનો “વરસ” યાને ખાલની વીંટી સાથે ચોક્કસ અવસ્તા માથે ઉપલી ક્રિયાના વર્ણનમાં દરશાવવામાં આવ્યા છે તે બધીને બાંધીને તૈયાર કરવામાં આવે છે કે જે પછી ક્રિયામાં અમલ કરવામાં આવે છે.

આ પ્રમાણે કોઈ બીજા ગ્રહોની નજરાત સિવાય માત્ર “બરજશી” જીરમની નજરાત સાથેનો શુદ્ધ સફેદ વરસ્યાના “વરસ” બનાવ્યા પછી એક વીંટી લેવામાં આવે છે કે જે અષ્ટ ધાતુની યાને ખાલેસ આઠ ધાતુની બનેલી હોવી જોઈએ, આ ખાલેસ આઠ ધાતુઓને હમવજન થાને એકસરખાં પ્રમાણમાં લઈ તેની વીંટી બનાવવામાં આવે છે, આપણે જાણે છીએ કે જુદી જુદી ધાતુએ સાથે મળવાથી તેમાંથી જુદી જુદી ગતની ખાલો યાને વિજળી (electricity) બરપા થાય છે અને તેજ કાયદા મુજબ આ વીંટી કે જેની અંદર ખાલેસ આઠ ધાતુ હોય છે, તેને લીધે તેમાંથી જુદી જુદી ખાલો યાને વિજળીક પ્રવાહનો એક (Current) કુદરતી કાયદે બરપા થાય છે. આ વિજ-

કુસ્તી કરી ખન્ને મોખેદ પાંચ તાએની જુદી જુદી ખાજ ધરે, પછી ખાજ મુકી કુસ્તી કરે. (ખીજ કેતાઓ અને જીનાં ચોરીઆમાં પાંચ તાએની ખાજ-જે પરગડું કરનાર હોય તે ધરે, અને જોતી હોય તે પાદીઆવ કુસ્તી કરી અમલ કરે એમ લખેલું છે) પછી ચોખ્ખું પાણી લાવી સઘળા આલાતો ચોખ્ખા કરે અને પાણી ઘોએલાં કપડાંએ ગાંઠે પછી ત્રણ કળશીઆ ચોખ્ખા કરી ચોખ્ખાં પાણીથી ભરી તૈયાર રાખે અને નવાં સાંત કુલિઆ છે તે કુંડીમાંજ મુકે પછી એક-મોખેદ કળસ્યો

જીક પ્રવાહ નિકળતી વીંટી સાથે પેલા “વોલ્ટ ક્રયાન” આતશ સાથનાં “વરસ” ને લગતા ત્રણ ખાલોને લઈ ચોક્કસ અવસ્તાના માંથ્ર લશ્મીને ખાંધવામાં આવે છે, અને ત્યાર પછી તે વરસના વીંટીના નામથી એક આલાત તરીકે ઓળખાય છે. હવે તે ચોખ્ખાથ્રગર મોખેદ “વરસ” કે “વોલ્ટ ક્રયાન” આતશ પેલા મોતે-બર વરસ બનાવવાની ક્રિયા મારફતે જળવી રાખવામાં આવે છે. તેની ખાજ તથા પેલી વીંટીમાની ખાજ એ બેઠે ખાજોને સમેત યાને એકત્ર કરીને દાદાર અહુરમજ્દનાં ૧૦૧ નામો લખુતાં લખુતાં પાણીમાં છપકારી તે વીંટી પાણી સાથે friction કરવામાં આવે છે. આ પ્રમાણે પાણી સાથે friction કરવાથી પાણીમાં જે પાંચ જાતનાં ક્રાદો છે, તેમાંનાં એક ક્રાદોને યાને પાણીમાંની એક ચોક્કસ શક્તિને પણ તેની સાથે સમેત કરવામાં આવે છે.

આવી રીતે સમેત કીધેલી ખાજો જેવી કે વીંટીમાંની ખાજ વરસ્યાના “વોલ્ટ ક્રયાન આતશ” ની ખાજ તેમજ તે ક્રિયા કરનાર ચોખ્ખાથ્રગરની પોતાના “વોલ્ટ ક્રયાન” આતશની ખાસ્તરે આ ચારે ખાસ્તરો અને વિજ્ઞાનિક પ્રવાહોને electric current ને અહુરમજ્દનાં ૧૦૧ નામો લખુતાં લખુતાં ધવની યાને ગતિ vibration આપવામાં આવે છે, અને તે ચોખ્ખાથ્રગર પોતાના મિથ્ર યાને વિચરથી તે ઉર્વાનનું મરકજ યાને જે Plane ને ઉર્વાન હોય છે તે Plane ને પોતાની પવિત્રાધને જોરે ખ્યાનમાં લઈ તે ચારો ખાજોના એકત્ર કીધેલાં એક વિજ્ઞાન current ને “વયુઉપરોકમય” યાને વાતાવરણ તથા આનશની ઉપરની બરેહ મારફતે તેનો જોદ યાને (motion) આપી તે પ્રવાહોને જોશ આપી આગલ લઈ જઈ આતશ વરાહરાન અને સરોશ મનીરફને યજ્ઞ મરકજ યાને Plane ઉપર પોંદ્યાડે છે. આ ખાજ યાને આલાત અને ક્રિયા મારફતે બરપા કરવામાં આવેલો electric current ત્યાં લઈ પેલાં ઉર્વાનની કેદાર જે જે તેની આસપાસ ગોળ સરકલનાં આકારમાં ફર્યા કરે છે તેને પિંગળાવી “કેહપ” ને વડું સુદમ બનાવે છે આ પ્રમાણે જાંથી “યસ્ન” ના ક્રિયા કરીને તે મારફતે ખાજો (electricity) ના પ્રસાર બરપા કરી ઉર્વાનની કેદારને પિંગળાવવાથી તે ઉર્વાનને અગળ અને આગળ વધવામાં સમવડ થઈ પડે છે.” (જુઓ જરતોસ્ત્રી દ્યોન પ્રમણે મરણ પછી ઉર્વાનની હાલત પૃ. ૩૩ થી ૩૬ કૃત બેરામશાહ ન. શરાર.)

પાવ કરી “ઐવ્યાઓધંહુને” તથા “ઉર્વરામ” સરેસ્તા પ્રમાણે લાવે, જીવામ ઝાલીને તે એક ઉંચી તાંકમાં મુકે, પછી વરસની વીંટી જે અષ્ટધાતુ (જર, સીમ, મેસ, રૂચ, આહુન, અરઝીઝ, ઘેરંઝ અને સીમાખ)ની છે તેને પાવ કરે, અને એક કુલીઉં પાવ કરે તેમાં વીંટી મુકે, અને ઉંચે તાંકમાં મુકે પછી મેકરાજ પાવ કરી અને તે એક રકાખી પાવ કરી, તેમાં મુકે; પછી ચોખખાં પાણીનો કળસ્યો પાવ કરે તે તેમજ વીંટીવાલું કુલિઉં, અને મેકરાજવાલી પાવ રકાખી નીચેથી પકડીને અને પેલી શાહુનસી એ સર્વ લઈને જ્યાં વરસ્યો ખાંધ્યો હોય ત્યાં આગળ જાય, અને એક પથ્થર સાફ કરી તેની ઉપર વીંટીવાલું કુલિઉં અને મેકરાજવાલી રકાખી મુકે, પછે જે મોખેદ જોર કાઢનાર હોય, યાને રાધવી થવાનો હોય તે, પાવ કળસ્યો હાથમાં લે, અને ખીજે મોખેદ પેલી શાહુનશીએ કરી એ પેલા વરસ્યાનું પુંછડું એક વજખ ઉંચેથી ધરે, વરસ્યાના પગને નહિ લાગે એવી રીતે વરસ્યાને ઉગમન દીશા તરફ મોઢું કરીને ઉભો રાખે, અને વરસ લેનાર દક્ષિણ દિશા તરફ મોઢું કરી ઉભો રહે. પછી પેલા જોર કાઢનાર મોખેદ જમણે હાથે ત્રણ મરતબે વરસ્યાનું પુછડું ઘોઈને ચોખખું કરે અને પછી ત્રણ મરતબે દનઝાંઝ અહુરહે મજ્જદાઓ અષેમ વૉહી (૧) પદી પુછડું ‘પાવ’ કરે પછી દનઝાંઝ અહુરહે મજ્જદાઓ અષેમ વૉહી (૧) પદતાં જમણો અને ડાહ્યો હાથ પાક કરે, પછી પાવ કુલીઆમાંથી વરસની વીંટી લઈને ડાખા હાથમાં પકડે, અને પાવ રકાખીમાંથી મેકરાજ હાથમાં પકડે, અને મોખેદ દક્ષિણ દિશા તરફ મોઢું કરીને વરસ્યાની પુછડીના ત્રણ ખાલ છુટા કાઢી વીંટી સાથે ડાહ્યે હાથે પકડી ખાજ લીએ.

અષેમ વૉહી (૩) ફવરાને...ફસસ્તયએય, અહુરહે મજ્જદાઓ રએવતો ખરેનંઘહુતો, દનઝાંઝ-ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ૦ યથા અહી વધર્યો જઓતા ફામે ઝૂતે, અથા રતુશ અપાતચિત્ત હય ફા અપવા વિધ્વાઓ ઝઓત્ત.

ત્યાર પછી “અષેમ” બોલ પદતાં ત્રણ ખાલ હાથમાં પકડેલા છે તેને વીંટીમાં એક આંતો મારે, અને તે મેકરાજથી કાતરે, અને મેકરાજ મુકી દઈને યથા અહી વધર્યો (૨) પદતાં (૨) સવરા ગાંઠ વાલે અને ખાજ મુકે.

યસ્નૉમય વહોમય અઝાંજસય જવરેય આદીનામિ અહુરહે મજ્જદાઓ રએવતો ખરેનંઘહુતો. (ખાજમાં) અહુરહે મજ્જદાઓ રએવતો ખરેનંઘહુતો. એ પછી વરસનું કુલીઉ તરતા સાથે તાંકમાં મુકે ને નીચે

પ્રમાણે બાજ મૂકે. અર્ધેમ વૉહી (૧) અઘાધ રએશ્ય, હજ'શરેમ,
જસ મે અવ'ઘહે મજદ અર્ધેમ વૉહી (૧) પહી કુસ્તી કરે.

ત્યાર પછી જોર કાઢનાર એક પથર સાફ કરી હિંદોરા આગળ મહાફય તરફથી દુરથી મેળે, અને તે પથર જીવામનો કળસ્યો, અધવ્યાઓઘહેન, તથા ઓરવરામવાલું કુલિઉં અને હોમસલી, એ સઘળું મુકે અને એક અએસ્મ બોય માંડે અને હિંદોરા ઉપર બેસીને સર્વે આલાતોથી ભરેલી કુંડી, અને કળસ્યો પાવ કરે, અને સર્વ આલાતો બાહાર કાઢે, અને અધવ્યાઓઘહેન લઈને માહુરનાં શિંગડાં ઉપર મુકે, અને ઉર્વામ માહુરનાં પગ ઉપર મુકે યા તો એક રકાખીમાં અને હોમસલી પાવ કરીને તેજ રકાખી મુકે અને જીવામનો તરતો તેની જગ્યા ઉપર ચતો કરીને તેમાં જીવામ નામે (કેટલીક ચોપડી અને જુના હાથનાં લખેલાં ઓરીઆમાં-અત્રે-અધવ્યાઓઘહેન, ઉર્વામ, હોમસલી, જીવામ મુકવાને ફર્માવતાં નથી. તે વાસ્તવિક લાગે છે. કારણ કે અત્રે તો માત્ર વરસ પકાવવા માટે માત્ર જોર, અને ભરમનીજ ખરી રીતે જરૂર છે એમ તેના લખનારાઓ જણાવે છે.)

હવે પંલાં નવાં કુલિઆ ૭ માંના (૬) કુલિઆ બાહાર કાઢે, અને તેમાં (૨) કુલિઆ આરી, અને (૮) ઉભી હારમાં અખર ગોઠવે. માહુર-ફય-ખરેમના તાએ ૨૩ સુરાખદાર તસ્તો, માહુરફય ઉપર અખર કરે છુરીનો કાપડો બાહાર કાઢે.

હવે જોર કાઢનારની આગળ જે પંહલું કુલિઉં છે, તે કુલિઉં જોર કાઢનાર જમણા હાથમાં પકડીને તેની પાસેનાં જોરનાં કુલિઆમાં કાંધ-પણુ બોલ્યા વિના એક કતરો નામે, વળી તે હાથમાંનાં કુલિઆમાંથી પંલા ખીજાં ચેહાર કુલિઆં ઉભી હારમાં ચટાં છે તેમાં નીચેની તરફની ચાને આતશ ગાહની તરફથી અકેક પાણીનો કતરો નામે અને એક કતરો તે કુલિઆમાં રહેવા દે, અને તે હાથમાંનાં કુલિઆંને આતશ-ગાહની તરફથી દરૂન મુકવાની જગ્યા ઉપર ખુઆન ઉપર મુકે. ત્યાર પછી સામનેવાલો મોખેદ ભરમની દાખદી લાવીને તેમાંથી એક તાંક-વજનની ભરમ કાઢી જે કુલિઉં દરૂન મુકવાની જગ્યા ઉપર મુકવામાં આવ્યું છે તેમાં નાખે, અને સામનેવાલો મોખેદ શાહનશી લાવે, અને પરગર કરનાર મોખેદ “ફનઆધ આહુરહે મજદાઓ અર્ધેમ વૉહી (૧)” એ પ્રમાણે ત્રણ મરતાબે ભણી ત્રણવાર શાહનસીનું મુકું પાવ કરે, અને તે સામનેવાલો મોખેદ માહુરફયની તરફ આવે અને જે કુલિઆમાં ભરમ નાખી છે તે કુલિઉં શાહનસીની ચમટીમાં પકડીને આતશનાં પાતરાં-આગળ જાય, અને ખીજે હાથે આતશની બેસત કાઢી તે ઉપર

ભસ્મવાલુ' કુલિઉં મુકે, પછી શાહનશી ફરીથી ત્રણ મરતબે, ઉપર મમાણે પાવ કરે; અને ટાકમાં જે વીંટીવાલુ' કુલિઉં છે તે નીચે હાથે પકડીને જોર કાઢનાર મોબેદ આગળ લાવે અને તે મોબેદ કુલિઆમાંથી વીંટી પોતાનાં હાથમાં લે, અને સામનેવાલો મોબેદ તે કુલિઉં પાછું ટાકમાં મુકીને પાછો પાવ શાહનશી લઈને, જોર કાઢનાર મોબેદ આગળ આવે, ત્યારે તે શાહનશીની ચમતીમાં પેલી પાવ વીંટી આપે, તે આતશની ભેલતમાં મુકેલું ભસ્મવાલો કુલિઆમાં મુકે, અને પકડી રાખી મનમાં યથા અહી વધર્યો (૧) ભણી જાય, પછી તે વીંટી શાહનશીએ પકડી પાછી જોર કાઢનાર આગળ આવે, જોર કાઢનાર મોબેદ તે વીંટીને પોતાના જમણા હાથમાં પકડે અને સામનેવાલો પેલું ભસ્મવાલુ' કુલિઉં આતશની ભેલતમાંથી બહાર કાઢી મુકે, જોર કાઢનાર મોબેદ જેણે પોતાનાં જમણાં હાથમાં વીંટી પકડેલી છે, તે ડાબા હાથમાં નીચે પકડી વરસની બાજ લીએ.

અર્પેમ વૉહી (૩) ફવરાને...ફસસ્તયએચ, અહુરહે-મજ્ઞદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રહુતો ક્ષનઓથ્ર ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફસસ્તયએચ, યથા અહી વધર્યો જઓતા ફા મે ઝૂતે, અથા રતુશ અપાલ ચિલ હુચ ફા અપવ વિદ્વાઓ ઝઓત.

અર્પેમ વૉહી (૧) પદતાં પહેલાં હારેદોર ૫) કુલિઆં મુકેલાં છે તે હારમાં પેહલા કુલિઆમાં આતશ શાહની તરફથી વીંટીને ધોએ, અને ખીજી અર્પેમ વૉહી (૧) ભણતાં તેની પાસેનાં કુલિઆમાં વીંટી ધોએ, અને ત્રીજી અર્પેમ વૉહી (૧) ભણતાં ત્રીજાં કુલિઆમાં વીંટી ધોએ, અને ચોથી અર્પેમ વૉહી (૧) ભણતાં ચોથાં કુલિઆમાં વીંટી ધોએ, એ મમાણે અર્પેમ વૉહી (૪) ભણતાં ચેહાર મરતબે વીંટી ધોએ, અને પછી પાંચમી વાર જે પાંચમું જોરનું કુલિઉં તેમાં કાંઈપણ ભણ્યા વગર સારી પેઠે ચોળીને ધોએ જે વીંટી ઉપર ભસ્મ રહી નહિ જાય. ત્યાર પછી વીંટી અને તાએ પકડી વરસની બાજ મુકે.

યથા અહી વધર્યો (૨) યસ્નેમચ, વહ્નમચ, અઓજસ્ય જવરેચ, આફ્રીનામિ અહુરહે-મજ્ઞદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રહુતો (બાજમાં) અહુરહે-મજ્ઞદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રહુતો.

પછી વરસની વીંટી-પાવ કુલિઆમાં પાછી ઉંચે ટાકમાં મુકે. અએસ્મ બાય મેજળ્યા પછી પાવી બાહેર આવી અર્પેમ વૉહી (૧) અહાધરએચ-હજ્ઞદરેમ-બએપજનામ-જસ-મે અવંદ્રહે મજ્ઞદ અર્પેમ વૉહી (૧) પઢી કુસ્તી કરે.

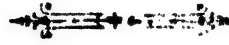
એ પછી સઘળાં આલાતોને ફરીથી ચોખ્ખાં કરી કુંડીમાં ભરે, તેમજ કળશ્યો ચોખ્ખા પાણીએ ભરી-પરગડ કરવા બેસે, જેમ નીરંગ હીનનું પરગડું કરે છે તે પ્રમાણે સઘળાં આલાત, ખજુરીની પાતરી, ઓરવરામ, હોમસલી, જીવામ, સર્વે નવેસરથી લાવીને પરગડું કરે અને જોર કાઢવા આગમજ પેલી વીંટી ખુદાના (૧૦૧) નામનું સ્મરણ કરતા તાએ સાથે પાવ કુંડીમાં છપકોરે, એ આગમજ વરસને ત્રણ મરતબે દનઝોથ્ર અહુરહે મજ્જદાઝો અષેમ વૉહી (૩) પદતાં ત્રણ મરતબે પાવ કરે, એ મૂજબ પરગડું કરીને ગેવરો આપે યાને સરોશ યજ્ઞની દનુમનથી યજ્ઞને કરે, અને એ યજ્ઞને કીધા પછી વીંટીના ખાલ તોડી નાંખે. યજ્ઞને બેસનાર વખતો વખત ખાજ ધરી ખાણું ખાએ અને ગેવરો રાખે. ખીજે દિવસે ઉપર પ્રમાણે વરસની ક્રિયા કરી, ખીજા મોબેદને ગેવરો આપે, યાને સરોશની યજ્ઞને કરે. એ પ્રમાણે ૬ દિવસ સુધી ક્રિયા કરે, દરરોજ નવો વરસ લીએ, તેને પકાવે ને હોમ ગાલે ને કામ કરે. અને ૬ ઠે દિવસે તેજ મિસાલ ગેવરો આપી જુદા જુદા દરૂન ઇજી, હુમકલામ થાય, પછી ખાજ મુકીને કુસ્તી કરે અગરજે હુમ કલામ થયા પછી ૬ ઠે દિવસે ખીજી યજ્ઞને કરવાની અને વરસનાં ખાલ ઇજવાને વખત નહિં મળતો હોય તો સાતમે દિવસે વરસીયાના ખાલ વિધી મુજબ લઈ તે ઉપર જે રોજ હોય તેની યજ્ઞને કરે. તો કાંઈ નામુનાસેબ જેવું કાંઈ નથી, કારણ કે નીરંગદીન પણ હુમ કલામ થયા પછી ૭ મે દિવસે ઇજ્યે છીયે. એક થાળી અને એક મેકરાજ પાવ કરવી અને તે થાળીમાં મૂકવી અને શાહનશી લઈ વરસ્યા આગળ જાય અને પાવ કળશ્યો પાણીનો લઈ વરસ્યા આગળ ઉભો રહે અને ખીજે મોબેદ શાહનશીએ કરી વરસ્યાનું પુછડું એક વજબ દૂર ઉંચે ધરે, અને ખીજે મોબેદ ત્રણ મરતબે “દનઝોથ્ર અહુરહે મજ્જદાઝો અષેમ વૉહી (૧)” પદી વરસ્યાનું પુછડું ચોખ્ખું કરે ને પાવ કરે, પછી પોતાનો જમણો ને ડાબો હાથ દનઝોથ્ર અહુરહે મજ્જદાઝો અષેમ વૉહી (૧) પદતાં પાવ કરે, અને જમણા હાથમાં પેલી મેકરાજ છે તે પકડે પછી દક્ષિણ દિશા તરફ મ્હોડું કરી વરસ્યાનું પુછડું હાથમાં પકડી ખાજ લીએ.

“અષેમ વૉહી (૩) ફવરાને...ફસરતયએય, અહુરહે મજ્જદાઝો રએવતો ખરેનંદ્રહતો ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ૦...વિદ્ઝાઝો ઝઝાઝા, “અષેમ” બોલ પદતાં જેટલા ખાલ કાતરવા ઘટે એટલા કાતરે.

યથા અહી વઘર્યો (૨), યરેનંમય વઘંમય અઝાજસય જવરેય આફ્રીનામિ અહુરહે મજ્જદાઝો રએવતો ખરેનંદ્રહતો, વરસના ખાલ

ઘટ્ટે જગ્યાએ મૂકી પાવી બાહર આવી બાજ મૂકે. અપ્પેમ વોહી (૧) અઘ્ઘાધ રએશ્ય-હજંઘરેમ, જસ મે અવંઘહે મજદ અપ્પેમ વોહી (૧) કુરતી કરે.

પછી 'પરગઝ' કરે, અને જે રોજ હોય તેની યજ્ઞને કરવી, અને તે વખત હરમ્યાન પેલા વરસની થાળી યજ્ઞને અને આતશ ગાહના હીંધારા હરમ્યાન એક આરણી ઉપર મુકે અને યજ્ઞને તમામ કરે (અને તેજ રાત્રે સરોશની ક્ષુમનથી વંદીદાદ કરવો. જુવો ૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૨) જો. ત્યાં પણ વરસના વાળ ધંજવા મુકવા, અને વંદીદાદ પુરો થયા પછી બાલ એક ધાતુના પાવ કીધેલા દાખડામાં મુકી કપડાએ વિંટાળી રાખવા પછી ઘટ્ટી વખતે વાપરવા.) (યજ્ઞને-બા-નિરંગ કૃં હં હીં ૭૦ ગારડા, અને જુના હાથના હસ્તાવેજે પરથી કીધેલી નકલ.)

**(યજ્ઞને, વીરપરદ અને વંદીદાદમાં વરસ
કયાં ખુલ્લો મૂકવો, અને કયાં ઢાંકવો.)**

જે યજ્ઞને-માં 'અવંઘહુઆ ક્રવયો' આવે, અને જેમાં 'વીરપેષામ્' ભણવામાં આવે, ત્યાં યાને અરદાફશ-ગાથાની મીનોનાવરની સીરોજની અને એ સિવાય વીરપેષામની યજ્ઞને આવે ત્યાં વરસ ખુલ્લો મૂકવો.

“ વરસ ઢાંકવો. ”

તેત્રીશે ફરેશતાની યજ્ઞનેમાં અને વંદીદાદ વીરપરદમાં કે જ્યાં “અવંઘહુઆ ક્રવયો” નું ભણતર નહિ આવે ત્યાં વરસ ઢાંકવો.

“વરસના બાલ પુરા થવા પછી ફરી કેવી રીતે લેવા તેની તરતીબ.”

મોખેદ જણુ ૨) મોટી ખુબનાં ધણી યાને સરોશ યજ્ઞની કનુમનથી યજ્ઞને કીધેલી હોય તેઓએ સરોશની કનુમનથી જુદો જુદો બાજ ધરી હમ કલામ થઈને મોટી ખુબથી-જીવામ લઈ હોમ ગાલી પરગરૂ કરે તે પછી એક એલાયદી જગ્યામાં ખુમયો પાવ કરે અને તેમાં મેકરાજ પાવ કરી મુકે, પછી એક પાવ કળશ્યો, પાણી સાથનો એ સર્વે જ્યાં એક એલાયદી જગ્યામાં વરસ્યો બાંધ્યો હોય ત્યાં એક એલાયદી પાવીમાં પથ્થર મુકે, પછી મોખેદ જન ૧) શાહુનરીએ કરી વરસ્યાનું પુછડું એક વજખને અન્તરે ઉચું ધરે, અને ખીજે મોખેદ કળશ્યો લઈ પાવ પાણીથી વરસ્યાનું પુછડું ચોખખું ત્રણ મરતબે “કનઝોથ્ર અડુરહે મજ્જદાઝો અપ્પમ વોહી (૧)” લાણુતાં પાવ કરે અને પછી બંને હાથો પાવ કરી થાગીમાંથી કાતર લઈને હાથમાં પુછડું પકડી વરસની બાજ લીએ.

કનઝોથ્ર અડુરહે મજ્જદાઝો અપ્પમ વોહી (૩) ક્વરને...ક્સસ્ત-યએચ અડુરહે મજ્જદાઝો રએવતો ખરેનંદહુતો ક્ષ૦ ૫૦ ૫૦ ક્ષ૦ ક્ષ૦...વિદ્રાઝો મ્રઝોત્ર પછી “અપ્પમ” બાલ પદ્ધતિ ઘટે એટલા બાલ કાતરી લેવાં અને બાજ મુકવી.

યથા અહી વઘર્યો (૨) યસ્તેમચ ૫૦ અં ૪૦ આક્રીનામિ અડુરહે મજ્જદાઝો રએવતો ખરેનંદહુતો (બાજમાં) અડુરહે મજ્જદાઝો રએવતો ખરેનંદહુતો.

એ પછી વરસની થાગી-ઓરવીસગાહમાં દરમ્યાનમાં આરણી ઉપર મુકે, પછી અપ્પમ વોહી (૧) અદ્ધાઈ રએચ હજ્જદરેમ જસ-મે અવંદહે મજ્જદ લાણી કુશ્તી કરે.

પછી બંને મોખેદો જે રોજ હોય તેની યજ્ઞને કરે, (અને તેજ રાત્રે સરોશની કનુમનથી વંદીદાદ કરે. જુવો ૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૨ જે) પછી વરસના બાલ એક પાવ દાખડામાં ઉંચે રાખે અને ઘટતી વખતે તેમાંથી વાપરે.

“ હેરખદ કરવાની ક્રિયા. ”

પ્રથમ જે મોખેદનાં છોકરાને હેરખદ યાને નાવર^૧ કરવો હોય તે છોકરાને પાંચે ગોહની ફર્જ્યાત અને ખંઠગી કરવાના સર્વે અવસ્તા શીખવવા, અને તેને યજ્ઞને વિસ્પરદ-સીરોજા, હરૂન ઇજવાના અવસ્તા શીખવવા, અને આફરગાન કરતાં શીખવવું, એ પ્રમાણે શીખવ્યા પછી તે હેરખદ થનાર છોકરાને પ્રથમ તન પાકનું ખરેખૂમ આપવું; એ પછી પોતાના તનના નાવરનું ખીજી ખરેખૂમ આપવું જેથી તે પોતાના તનનો નાવર થાય.

આ રીતે પોતાના તનનો નાવર થયા પછી જેની નૈયતે નાવર થવાનો હોય તેને નામનું ત્રીજી ખરેખૂમ આપવું, એ ખરેખૂમના પેહલા “ નવશા ” થી “ એવીસગાહ ” માં યોઝહાએગર મોખેદ જણુ ૨), દિવસ ૬) સુધી ગેવરા કરે યાને સરોશ યજ્ઞની ક્ષુમનથી યજ્ઞને કરે, અને દરેક ખાણું ખાતી વેળા હરૂન-ખાજ ઇજ-ગેવરા સાચવી રાખે. એ મૂજખ દરરોજ એકેક મોખેદ ૬) દિવસ સુધી ગેવરા રાખે, અને પોતાનાં અમલને સાચવી રાખે, અને કોઈ ખીજા મોખેદની ક્રિયા અને આલાત સાથે એકત્ર નહિ થાય. (અથવા ખીજે નવશાથી દરરોજ એ યજ્ઞને અરસપરસ કરી ત્રણ હહાડે ૬) ગેવરા પુરા કરે.) જ્યારે ૬ થી યજ્ઞને કીધા પછી-ગેવરા કરનાર ખન્ને મોખેદ સાહેબો જીહા જીહા હરૂનખાજ સરોશની ક્ષુમનથી ઇજ એકખીજાના હરૂનની ચાશની કરે એટલે તેઓ “ હુમકલામ ” થયા. એટલે એકસરખા અમલદાર કહેવાયા.

પછી એ મ્હોટી ખુખનાં અમલે ખીજે યાને સાતમે દિવસે યજ્ઞને કરવાના સર્વે આલાતોની સામગ્રી સાથે અને નવા હોમ જીવામ ઇ૦ સાથે પરગડ કરે, અને નાવરયાને

૧ લે દિવસે મીનો નાવરની યજ્ઞને કરાવે અને ઉજરન ગોહમાં-મીનો નાવરનું-આફરગાન કરાવે, તે પછી મીનો નાવરની ખાજ પાંચે ગોહ પઢાવી ધરાવે ખાણું ખવડાવે.

૧. “ નાવર ”-એટલે કાયાવાલી જગતની હસ્તી અને નીસ્તીની પરવા નહિ કરી “ વાજેશ્વલ હક ” માં બેલાઇ રેહવાનો તરીકો, નાવરની ક્રિયા એ ખોદાતાલાની મારેફતમાં દાખલ થવાની પેહલી શુરૂઆત તપ છે, જેથી પ્રાથમિક મેહસ્તની મુસાફરી અને મથક જીતી શકાય છે.

(ખાજમાં “ ઇન ક્ષુમધને મીનોનાવર વીરપેષા અર્દાક્રવષ ઘેરસાદ.” ની ચાહ કરે, અને ખાજમાં પાંચે ગેહ પઢે.)

“ ક્ષુમધને અહુરહે મજ્જદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રહતો, અમંષ-નાંમ રપેન્તનામ, ખેરજતો અહુરહે નફ્રો અપાંમ અપસ્ય મજ્જદ-દાઇત્યાઓ, હવરે કાએતહે અમંષહે રએવહે અઉર્વાત-અસપહે... વીરપેષામ....

દધવાઓઘુલેમ અહુરેમ મજ્જદાંમ યજમધદે.....ઉજયેરીન પમ્તી રત્તમ ક્રાદત-વીરેમ દખ્યુમંમય પમ્તી રત્તમ ચેંઘહે હાતાંમ... તાઓરયા યજમધદે.

રાસ્પી ખાહેરની પાવીમાં આવીને, કન ઓથ અહુરહે મજ્જદાઓ અપેમ વોહી (૧) પઢે.

યજ્જદાન-વેહાન-અમેષા રપેન્તા.

હુમત હુખત હવર્શ ફે ક્રાડને મનરને, ક્રાડન ગવરને, ક્રાડન કુનરને, અ વેહ મનરને, વેહ ગવરને, વેહ કુનરને. અક્ષુદીએ અશવાંન ફેરોહર, અક્ષુદીએ અશુ-યરને ફેરેહવરે જરતોશત રપેન્તમાન, અક્ષુદીએ અવા હુમા અમેષા રપન્દાને ફીરોઝગર, અક્ષુદીએ રોજ (ફલાન) માહે (ફલાન) ગાહે (ફલાન) અક્ષુદીએ વાજે દરન-યરને મીના નાવર વીરપેષા અર્દા ક્રવષ ઘેરસાદ, અપહ્યા પનાહ ખાદ અપેમ વોહી (૧) પઢીને પાવીમાં દાખલ થઇ.

રાસ્પી-યથા અહી વધર્યો ચો જઓતા ક્રા મે ઋતે.

જેતી-અથા રતુશ અપાલચિલ હ્ય ક્રા અપવ વિદ્રાઓ ઋઓલ.

જેતી રાસ્પી ખન્ને જણા પઢે અપેમ વોહી (૩) અપયદધામ ખરેથેમ મ્યઝદેમ.....ચેંઘહે હાતાંમ.....તાઓરયા યજમધદે.

રાસ્પા-યથા અહી વધર્યો ચો જઓતા ક્રા મે ઋતે.

જેતી-અથા રતુશ અપાલચિલ હ્ય ક્રા અપવ વિદ્રાઓ ઋઓલ.

ખન્ને જણા-અર્ધમ વૉહી (૩) અપયદધામિ અર્થેમ અઝદમ ..
અપયનો પધતી જમ્યાત.

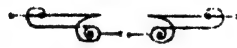
રાસ્પી ખરેતનરો પહી જાય.

જોતી-અર્ધે રપેન્તે....યાતુમનહે જધસતિ. અર્ધમ વૉહી (૩) પઢે,
અને ચાણી કરે ખાણું ખાએ અને ખાજ મૂકે.

(૨) જે દીને ચજ્જને સરોશ ચજ્જની દનૂમનથી કરાવે, ખાજ ઉજયેરીન ગોહમાં સરોશ ચજ્જની, (૧) ગોહ ભણી ધરાવે, રાસ્પી
“ખરેતનરો” પઢે અને આફીગાને (૧) “સરોશે કદેહ સેગાન” કરાવે.

(૩) જે દિવસે સીરોજાની દનૂમનથી ચજ્જને કરાવે, ખાજ સીરો-
જાની ઉજયેરીન ગાહમાં ધરાવે, (૧) ગોહ-પઢાવે, રાસ્પી “ખરેતનરો”
પઢે, અને આફીગાન “ચક કદેહ દહાન” ગું કરે.

(૪) જે દિવસે વીસ્પરદ કરાવે, ચા હાદાર અહુરમજ્જની દનૂમનથી
ચજ્જને કરાવે, ખાજ હાવન ગોહમાં હાદાર અહુરમજ્જની (૧) ગોહ પઢાવી
ધરાવે, રાસ્પી “ખરેતનરો” પઢે, આફીગાન “ચક કદેહ દહા” ગું
કરાવે, ખાજ ધરવા માટે ચેહારો દિવસ સાત તાએની અર્ધમ
પાતરીથી ખાંધે.

મરાતેખ કરવાની ક્રિયા.

નાવર થયલા એરવદને મરાતેખ કરવા પ્રથમ નવરાત્રીનું અર્ધનૂમ
આપવું, અને તેમાંથી ફારેગ થયા પછી-એક મ્હોટી ખુખનાં ધણી ચોઝ-
હાથેગર પેલા એરવદને માંનો નાવરની ચજ્જને કરાવે, અને (૧૧) મે દિવસે
સહુવારે સરોશ ચજ્જની દનૂમનથી ચજ્જને કરાવે (વધુ માટે જુઓ પુરા-
તન જમાનામાં હિન્દુઓ તથા પારસીઓનો રેસાલો શા. કા. હોડીવાલા,
જા. જ. તા. ૨૬-૪-૨૭) ઉજયેરીન ગોહમાં સરોશ ચજ્જની દનૂમનથી
સાત તાએની અર્ધમની ખાજ ધરાવે, ખાણું ખવાડે, અને ઉપહેન ગોહમાં
ફર્જ્યાત ગુજારી સરોશ ચજ્જની દનૂમનથી વંદીદાદ કરાવે.

(૧) મરાતેખનો છુટો અર્થ-મરતખો અથવા દરજ્જો થાય છે; જે
એરવદ-મોખેદી-યા ચઝોઝદાથેગીરી કરવા માંગતો હોય તેને સદરહુ ક્રિયામાંથી
પસાર થઇ મોખેદને દરજ્જે પુગવું તે “મરાતખ” થયો કેહવાય.

ગેતી ખરીદની ક્રિયા.

“ગેતી-ખરીદ” ની ક્રિયા એ એક માઝદ્યસ્ત્રના જરતોશ્તીએ લાયક ઉંમરે પહોંચતાં તેને નાવર થવો સજ્જવાર છે, અને તે નહિ થઈ શકે તો, પોતાની નૈયતે નાવર કરાવે, અગર નાવર કરવાની ભવસર નહિ હોય તો “ગેતી ખરીદ” કરાવે એ માટે સદ્દર કેતાબમાં કહે છે:—

“પસ હુમી ખાયદ મુર્દમ યરતે ગુબુદી કુનંદ,
યા બે ફર્માયન્દ ગેતી ખરીદ ગુબુદી કુનંદ.”

યાને—એ માટે આદમીએને વાજેખ છે કે, શેતાબ નાવરની ચજ્જને-ઓનું ધંજવું કરે, અથવા તો નાવરને બદલ (૧) “ગેતી ખરીદ” ફર્માવે.

કારણ આપણાં હીનનાં માર્ગની આ બે ફરજો જરૂર અદા કરવી ઘટે છે, એ બે સવાબો કીધાથી હુમેશના બેહરતની જગ્યાનું પામવું થાય છે (સદ્દર કેતાબ, ખાખ ૫ મો.)

(૧) ગેતી-ખરીદ=એ ફાર્સી ભાષાનો સંયુક્ત શબ્દ છે જેમ કે ગેતી=દુન્યા, અને ખરીદ=ખરીદન ધાતુ ઉપરથી ખરીદી. ત્યારે “ગેતી ખરીદ”=એટલે દુન્યાની ખરીદી, દુન્યા તાબે કરવી, દુન્યાઇ સોદા કરવો. ગેતી ખરીદ એ એક તપ કરવાની ક્રિયા છે, માઝદ્યસ્ત્રની મહઝબમાં એ બોલ માત્ર મીનોઇ આલમનાં સાંધણુ માટેની એક ક્રિયા બંદગી છે, જે બંદગી કુદરતના ખાવિંદે માનવી જાતની કાયાનું બંધણુ જે કુદરતી શક્તિની ગીચ અને બેશુમાર રચનાઓ ઉપર ગોઠવેલું છે તે વિષેની છે.

માઝદ્યસ્ત્રની ધર્મ પુસ્તકોમાં, દુન્યાની બાંધણી, કુદરતનાં ખાવિંદે માનવીનાં વોજુદ ઉપર મુકરેર કરેલી છે; માનવી જાતમાં ‘ખ્યાલ’ ‘બોય’ ‘અબો’ ‘હોશ’ અને ‘અક્સલ’ જેની જગ્યા ભેજાંની પેટીનાં પરદામાં તેનાં ઢાકણવાલા હાડકા (તાલકાં) જોડે કરેલી છે. એ સધળી મીનોઇ કુદરતી શક્તિ છે. ભેજું તેનું ગોયા મિનોઇ બીજ છે, જમણી આંખ ગોયા આક્રતાબ છે, ડાહબી આંખ ગોયા માહતાબ છે, તેનાં હાડકાં ગોયા જમીન અને પથ્થર સરખી કંઠણાઇ છે, તેનું માસ ગોયા માટી છે. લોહી ગોયા ધર્તીનો રસ (પાણી) છે. નશો ગોયા નેહરો છે. માણસનાં બદનમાં ૩૬૦ રંગો છે, તે ગોયા ચંદ્રની ચાલતા ૩૬૦ દિવસ સરખી શક્તિઓ છે. નાક, કાન ઇત્યાદિના સુરાય, ગોયા પહાડનાં વેહતાં નાળાં છે. શરીર

નાવરની ક્રિયા કરનાર “ઓશ્તા” ના દરજ્જામાં રહી તે ક્રિયા કરી, “એરવદ” ને દરજ્જે પુગે છે, પણ ગેતી-ખરીદની ક્રિયા કરનાર યોતે એરવદી દરજ્જામાં રહેનાર ચાને મોઢેદી દરજ્જાએ પહોંચીને ક્રિયા કરે.

પ્રથમમાં એક પરહેઝગાર મોઢેદ “ખરેખુહુ નવ” ચાને નવરાત્રીનું ખરેખૂમ લે છે અને તે અર્મેસ્ત-ગાહુ (એકાંત વાસ) માં દહાડો અને રાત્રી જેની નૈયતે ગેતી ખરીદ કરવાની હોય તેને નામની ખંદગી (આરાધણા) કરે, અગરચે એ (૧૦) દિવસની આરાધણામાંથી સહી-સલામત તે પસાર થાય તો (૧૦) મે દિવસે તેને એક ચોજ્જાગ્રેગર

ઉપરના વાલો, ગોયા જમીન ઉપર-ઉંગતા ઝાડપાણુ સરીખો ગીચ બાગ છે. લીંગની ધન્દ્ર જે આત્મા (રવાં) નાં પાયતખત નાભ (દુતી) હેઠળ છે, કે જેનું ખેરાણુ થવે ખીજની વાવણી જમીન (લિચર) માં થતાંજ ગોયા ઓલાદના રોપા ઉઘી ઉછળી બહાર આવે છે. પણ ગોયા તેને ચલાવનારી જમીનની ગતિ છે; તેના સરનો ફેરાવો ગોયા આકાશનું ચક્ર છે. દુતીથી તે સીના સુધીનો જઠરનો ભાગ ગોયા આવકાશ (અંતરાલ ચાને ધર્તિ તથા આકાશ વચ્ચેનું પોલાણ) છે. ગલામાંની ખાવાની “નળીઓ” ગોયા-“અસ્તવંદ” અને “સઓકન્ત” પહોડની નળીઓ કે જેમાંથી ઠાર અને હીમનાં નમો પૃથ્વી ઉપર પડે છે. આત્માને એક ખેપ કરનારી શક્તિ છે. કે જે જેમ માણસ જગત ઉપર રહે છે તેમ માણસના જઠર-કલેજ-દીય ઉપર રહે છે, અને કુદરતની મુદતનાં કરાર પ્રમાણે રહીને પાણુ મીનોષમાં પધરામણી કરે છે.

ઉપલી વિગતે માણસનું તન જગત ખનાવવા સારૂ ‘ગમી’-‘સદી’ ની અદ્દરમજદની મ્હા બળવંત કેશીયત શક્તિ મોજુદ થતાં ખુશ્કી અને તરીનું ખેંચાણુ બનીને આતશ-પાણી-ખાક-પવન, એ અંગીકાર આવનારી શાખા શક્તિ તેની અસલ ધધરી શક્તિમાંથી ખીલી નિકળી છે, અને તે માત્ર સર્વે વિગતે ખીલી રોશ્ણી ભર્યો બહાર થતાં “તરી બુવન” (ગેતી=ચાને જગત, મીનોષ=ચાને ખેહસ્ત, અને દુઝખ=ચાને પાતાળ.) થયું છે, જેમ ભેજની નજી લગભગ પગના તલ્લાંની નજ સાથે વિંટલાયલી છે, અને તેથી પગનું તલ્લું આંખ તથા ભેંજ સાથે આકર્ષણુ રાખે છે, તેમ ધરતી પણ સૂર્યનો માર્ગ લાવનારા બોરજોની અસર રોશ્ણીવાલી અણીનાં આકર્ષણુમાં ખેંચાઈ અતરંગ બની છે; તે અતરંગ જમીનનાં હેઠાણુમાં “પાતાળ” ચાને અંધારા તરવાનાં સુળનું રેહઠાણુ, ચાને અંત્રેમધન્યુજની રાજ્યધાણી છે, માણસોનો જીવ હવાઈ છે તે છુટો થતાં હવા સાથે મળે છે, અને અખો-ખોય-ફરોહર-રવાન એ ચેહારો મીનોષથી જગતની ખેપ કરીને જ્યારે પાછા મીનોષમાં જાય છે ત્યારે એ ચેહારો એકત્ર મળવાથી એકજ ગુણુમાં આવે છે, જેમ નમક, કરાં, તથા બરફ પિયળી જ્યા

મોઘેદ મીનોનાવરની મ્હોટી ખુબ કરાવે, પછી ખીજે દિવસથી દરરોજ નીચે મુજબ ભણતર કરાવે.

દિવસો.	કયા યજ્ઞોની દ્વનુમનથી	શુ ભણતર ક્રિયા.
૬) દિવસો સુધી.	સરોશ યજ્ઞ-યા મીનોનાવરની	૬ યજ્ઞને અને ખાજ.
૭) મે દિવસે	સરોશ યજ્ઞની	૧ યજ્ઞને-ખાજ.
૮) મે દિવસે	સીરોજની	૧ યજ્ઞને-ખાજ.
૯) મે દિવસે	દાદાર અહુરમઝ્દ ની દ્વનુમથી	૧ વીરપરદ-ખાજ અને રાત્રે વંદીદાદ.

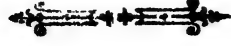
પછી તેની અસલ હાલત જે “પાણી” છે તે બની જાય છે. તેમ અંખા-ખોય-ફરોહર-અને રવાન, એ ચેહારો એકત્ર મળવાથી “રવાન” થાય છે, અને તે રવાનની પોતાની આ જગતની ખેપનો ભુલચુકનો હિસાબ આપવો પડે છે. ‘ખેહસ્ત’ અને ‘દુઝખ’ની વચ્ચે ‘ચિન્વત પુલ’ છે, જેની જમણી તરફ ‘ખેહસ્ત’ નું ગીચ ભૂવન છે અને ડાહબી તરફ ‘દુઝખ’ નું અતિશય અધકારવાળું ભૂવન છે, તે પુલ રવાનને ખેપની કરણીનું મલવાનું મઠક છે તે મઠકમાં રેહીને જો તેમાં ખાંખી હોય છે તો તેને, દુઝખની સજા વસુલ કરવી પડે છે, અને તે જો વગર ચુકતું હોય છે તો, તેને ખેહસ્તનો ખુલદ મરતખો હાંસલ થાય છે.

ઉપલા વર્ણન ઉપરથી જણાશે કે માણસની દેહ આ દુન્યા મીસાલની છે. માટે માણસ પોતાની દેહ સંખી દુન્યાઈ આપનારી ઉપર જણાવેલી ગીચ કુદરતી શક્તિઓનો સોદો કરવાની ફર્જમાં મુકરર બંધાયેલું છે, અને તે સોદો ખરીદવાથીજ પોતાની ઇન્દ્રિ-આતરડાં-હાડકાં અવ્યવો અને સાધાઓનો જીંદગી પહીવટ કરનારી અગાધ કુદરતી શક્તિઓનું સાંધણુ બને છે. એથી માણસ દમ અદમ ઇશ્વરી તરીકામાં ખેંચાતું રહે છે, અને તેથી એવું પણ બને છે કે તેનું રૂહ હયાત તન છતાં એક વખત આકાશી સયર કરનારું થાય છે.

ટુંકામાં બરતર મીનોઈ જેહાંનનો તરીકો વસ કરનારી કળા માણસજાતને ફક્ત “ગેતી-ખરીદ” જેવી પવિત્ર ક્રિયા બંદગીજ છે. અને એજ ક્રિયા માણસને એરવદી (નહિ ખવાઈ જાય અને નહિ ચવાઈ જાય તેવા) જળકાતમાં ખેંચી લે છે. એ ‘ગેતી ખરીદ’ ઉપર મુજબે છે. (સદદર ખાખ પ મો અને તેની શરેહ ગૂજરાતી કૃત દસ્તુર જા૦ મી૦ જામાસ્પઆશાના.)

(વધુ માટે જુવો જરતોશ્તી સાહિત્ય ભાગ ૧ ભો પૃ. ૧૪૪ કૃત.
એરવહ ખું એં પાવરી.)

આ નવ દિવસ ‘ગેતા ખરીદ’ ની ક્રિયા કામ કરે તે, મ્હોટી ખુખનો અમલ કાયમ રાખી કર્યા જાય, અને દરરોજ નવું હોમજીવામ પાતરી વિગેરેની સામગ્રીથી પરગર કરે.

દુવાઝહેહ-હોમાયસ્તની ક્રિયા.

દુવાઝહેહ હોમાયસ્તની^૧ મોતેખર ક્રિયાનો ધશારો અને ખ્યાલ વંદીદાહની ૧૪ મી પરગરહની પેહલવી શરેહનાં નીચલાં વાક્યથી મળે છે.

“અમત હુમાક યઝીશને કુનદ શાયદ, અમત દવાઝહેહ હોમાયસ્ત ખરા વાદુનદ અધય શાયદ.”

યાને-(ગુનાહની તોજેશ તરીકે) “હુમાક યઝીશને.” (સંપુર્ણ-આરાધણા) કરે તો ઘટે, અગર “દવાઝહેહ હોમાસ્ત” (ખાર ફરેસ્તાઓની આરાધણા) કરે તો ખી ઘટે (ફં ૨.)

વંદીદાહની મજકુર પરગરહમાં “સગેઆખી” નામનાં એક જળચર પ્રાણીને એક માણસ જેટલું ઉપયોગી બલકે પવિત્ર ગણ્યું છે. ત્યાં તેને મારી નાખનારને “રવાન જુખ્તગી” (આત્માના છુટકારા) માટેની તોજેશ (બદલા) તરીકે સખાવત અને પરમાર્થના ધાર્મિક અને વ્યવહારિક અનેક ઉપાયો દેખાડવામાં આવ્યા છે, અને તેઓમાંનો એક તેને ચાખુ-કના ફટકાની સજા કરવાનો છે. (ફં ૨). હવે વંદીદાહનાં આ લખાણ ઉપર પેહલવી શરેહ કરનાર આગળ વંધી કહે છે કે પેલો ગુનાહ કરનાર ચાખુકના ફટકા ખમી શકેતો તેને ફટકાની સજા કરવી. અગર ફટકા ખમવાને અશક્ત હોય તો તેણે ‘હુમાક યઝીશને’ કરવી. ત્યાર પછી તેજ ફકરામાં કહે છે કે (૧) દુવાઝહેહ હોમાસ્ત કરે તેખી ઘટે. (ફં ૨.) પેહલવી લખાણમાં તેના વળી ચાર વિભાગો પાડવામાં આવ્યા છે. તેનાં જુદાં જુદાં નામે આપ્યાં છે, અને તેનાં લાણતરની જુદી જુદી સંખ્યા દેખાડવામાં આવી છે. તેઓ હોમાસ્ત, હાદોખ્ત હોમાસ્ત, દહા (દો) હોમાસ્ત, અને દવાઝહેહ હોમાસ્ત છે, તેઓમાં પેહલી અને છેલ્લી,

૧. દુવાઝહેહ હોમાસ્ત તે ૨૧ નુસ્કોમાંના એકનું નામ છે.

એ બે હુમાયસ્તનીજ હાલમાં ક્રિયા કરવામાં આવે છે, અને બીજી તથા ત્રીજી ક્રિયા કરનારો મોબેદ વર્ગ નાવાકેફ છે.

દુવાઝદેહ હોમાયસ્ત કરવાની તરતીબ.

કયા ચજ્જોની ક્ષુમન.	કેટલી ચજ્જને.	કેટલા વંદીદાદ.
હોરમજ્જ.	૧૨	૧૨
તીર.	"	"
ખુરશેદ.	"	"
મોહોર.	"	"
આદર.	"	"
આવાં.	"	"
અસ્પનદારમજ્જ.	"	"
ગોવાદ.	"	"
ખોરદાદ.	"	"
અમરદાદ,	"	"
સરોશ.	"	"
અર્દાફવપ.	"	"

૧૨ ફરેસ્તાઓની. ૧૪૪ જુમલે ચજ્જને. ૧૪૪ જુમલે વંદી.

અને નાંધત્રી હુમાયસ્ત અથવા અથોક હોમાસ્ત સદરહુ ૧૨) ફરેસ્તાની ૧૪૪ ચજ્જને અને ૧૨ વંદીદાદની ક્રિયાને ઓળખવામાં આવે છે યાને દરેક ફરેસ્તાની ૧૨) ચજ્જને અને તે સાથનો ૧) વંદીદાદ.

વળી હુમાયસ્તની જે જે ફરેસ્તાની ચજ્જને વંદીદાદ કરવામાં આવે તે તે ફરેસ્તાનું ખાજ આફરગાન પણ કરવામાં આવે છે.

ચેહાર પ્રકારની હોમાયસ્ત જણાવવામાં આવી છે તેમાં અથોક હોમાસ્ત ૧૪૪ ચજ્જને, અને ૧૨ વંદીદાદવાલી છે.

દુવાઝદેહ હોમાસ્તની અંદગી ૧૪૪ ચજ્જને અને ૧૪૪ વંદીદાદની છે.

હવે ખાકી રહેલી હોમાસ્ત અને દુવાઝદેહ હોમાસ્ત છે, તેની વિગત આ છે કે ૧૪૪) દિવસ, ૧૨) ફરેસ્તાની નૈયતે ફક્ત (૧૪૪) ચજ્જને કરવી તેને 'હોમાસ્ત' નામની આરાધણા તરીકે ઓળખવી.

“દુવાઝહેહ હોમાસ્ત” ની ખંઢગી ૨૬૪) દિવસની છે, તે હોમાસ્તના ૧૨) ફરેશ્તા સિવાય ખીજા નીચલા વધુ ૧૦) ફરેશ્તા જેમાં ૧૩) મો બેહમન, ૧૪) મો અરદીબેહસ્ત, ૧૫) શહેરીવર, ૧૬) મો મેહર, ૧૭) મો બેહરામ, ૧૮) મો દઘ, ૧૯) મો દીન, ૨૦) મો રશને, ૨૧) મો ગોશ, અને ૨૨) મો આશ્તાદ છે.^૧

આ ૨૨) ફરેશ્તાની ૨૬૪ યજ્ઞને અને ૨૬૪ વંદીદાહની આરાધણાની દુવાઝહેહ હોમાસ્ત તરીકે જણાવી છે.

હુમાયસ્તની ક્રિયાને એક જરતોશ્તી ખાનુની માંઢગી સાથે જોડવામાં આવે છે, અને માંઢગીની હાલતમાં તેણે પરહેઝી નહિ જાળવી હોય તેની તકસીરની તોજેશમાં “દુવાઝહેહ હુમાયસ્ત” કરાવવાની તેને સીર ફર્જ નાખવામાં આવી છે. (રે૦ દ૦ દા૦ હો૦ સ. ૪૧૦)

ક્રિયા સાથનું માસિક માંઢગીનું આ જોડાણ ભુલ ભયુ અને વંદીદાહ અને પેહલવી શરેહથી ખી તદનજ ઉલટું છે. વંદીદાહની ૧૬ મી પરગરહમાં માસિક માંઢગીની પરહેઝી જાળવવાનું ફરમાન મળે છે, તેમાં તેમજ તેની પેહલવી શરેહમાં એક ખાનુને માટે આ ક્રિયાની ફર્જ કદી જણાવી નથી. પેહલવી દાદેસ્તાની દીનીમાં ઓરતની માસિક માંઢગીની આ હાલતમાં કેવળ જનાકારીની તોજેશમાં “હુમાદીન” (નહાની હુમાયસ્ત) અને “દુવાઝહેહ-હુમાયસ્ત”=(ઝોટી હુમાયસ્ત) કરાવવા જો કે પેહલાં ફતવો આપ્યો છે. તોપણ તેમાં અને તેની તોજેશમાં તેનેજ આ ક્રિયા કરાવવાનું જણાવ્યું છે. (પુરશેશ ૭૭ ફ૦ ૩૯). આ ફતવાનું મૂળ હું વંદીદાહની ૧૮ મી પરગરહમાં જોઈ શકું છું, ત્યાંખી માસિક માંઢગીવાલી ઓરત સાથે જનાકારી કરનાર મરદને તેનાં યુનાહની તોજેશનાં કેટલાક વ્યવહાર ઉપાયો દેખાડવામાં આવ્યા છે અને તેઓમાં એક ક્રિયાનાં સાંધણા ખરેશ્મ, હોમ, જીવામ, હુધાનએપત, અને સુક્રાં ખુશબોદાર ખળતણની આતશ અને પાણીને ભેટો ધરવાનું ફર્માન મળે છે. (ફ૦ ૬૭-૭૬.) ક્રિયાની સખાવતી ભેટોનાં આ ફર્માને પેહલવી લખાણમાં જો કે “હુમાયસ્ત” ની ક્રિયાનું કારણ આપેલું જણાય છે. તોપણ વંદીદાહનું આ ફર્માન ખી ઓરતો માટે મળતું નથી. પણ કોઈ નિર્દોષને ફસાવનાર ખદકાર મર્દ માટેજ મળે છે. (જરતોશ્તી સાહિત્ય ભાગ ૧ લો પૃ૦ ૧૪૭ ફત દા. ખુ૦ એ૦ પાવરી)

૧. જુવો દાદસ્તાને દીની વધારો પૃ૦ ૩૪, ફત ઓરવદો શ૦ દા૦ ભર્યા અને તે. દી. અકલેશ્વરીઆ ક્રિયા અને આરાધનાનું પ્રકરણ.

“ જીન્દગી-રવાનની ક્રિયા.”

“જીન્દગી-રવાન” યાને એક માઝહયસ્નાન જરતોશ્તી જે આ દુન્યાની હૈયાતીમાં ફર્જને લાયક થયો હોય યાને ૧૫) વર્ષની વય પછી તેને પોતાની હૈયાતીમાં ૧) વાર જીન્દગી-રવાનની સંપૂર્ણ ક્રિયા કરાવવી વાજે છે. પોતાની આ ફર્જયાત-ક્રિયા કરાવવાથી તેનો સવાળ દર વર્ષે વૃદ્ધિ પામતો રહે છે. વળી એવી રીતે પોતાની નેયતે કરાવેલી ક્રિયા પોતાને ખોદા ન ખાસ્તા દુર હેશાવર જવું થાય અને આ દુન્યાની રેહલત પામવું થાય તો, અને ત્યાં સરોશ, સીઆવ વિગેરે ક્રિયા કરવાના સંજોગ નહિ બની આવે તો આ જીન્દગી-રવાનની ક્રિયાથી તુરત પોતાને માટે સરોશ યજ્ઞની પનાહ મેળવી શકે છે. (સદ્દર ખાખ ૬૩). વાસ્તે દરેક માઝહયસ્નાન જરતોશ્તીએ પોતાના જીન્દગી-રવાનની ક્રિયા માટે ખાસ તાકીદ રાખવી.

આ જીન્દગી-રવાનની અગત્યની ક્રિયા નીચે મૂજબ છે:—

૩) દિવસ સરોશ યજ્ઞની દનુમનથી યજ્ઞરને ૩), વંદીદાદ ૩), દર ગેહે-ગેહ સરોશ ખાજ; ત્રણ રાત્ર અધવિસ્ત્રુએમ ગેહમાં “કહેલુ યો વનનો કધયદેહ” નું આફીંગાન; દર ગેહે ગેહ ન્યાશ પતેત; ૩ જી રાત્રીની ઉપહીનગેહમાં ખાજ ૪) જેમાં ૧ લી રશને આસ્તાદની, ૨ જી મીનો રામની; ૩ જી સરોશ યજ્ઞની; ૪ થી અર્દાફવખની-સીઆવ-યાને કપડાંનો ઘોએલા વાગા સાથની ધરવી.

પાદરૂબની ક્રિયા કરવી, ચેહાદરૂમની ખામદાદનો દહ્મ યજ્ઞની નેયતે કહેલુ દહ્મનું આફરગાન,

દરમાની ક્રિયા-યજ્ઞરને, ખાજ, આફરગાન, ફરોક્ષી, સ્તુમ, સીઆવ ઇત્યાદિ.

સીરોજની ક્રિયા-૩૦ મે દિવસે સીરોજની યજ્ઞરને, સીરોજની ખાજ દહ્મ યજ્ઞનું આફીંગાન, ફરોક્ષી, સ્તુમ, સીરોજની ખાજ આગળ ૩૩ મીઠા દરૂન વધારાના ફરેસ્તાઓના માનમાં ઇત્યાદિ.

માસીસાની ક્રિયા-યજ્ઞરને, ખાજ, આફરગાન ફરોક્ષી, સ્તુમ, સીઆવ ઇત્યાદિ.

૨-૩-૪-૫-૬-૭-૮-૯-૧૦- અને ૧૧ માં મહિનાની બાજને દિવસે ચંદ્રને, બાજ, આક્રેગાન, ફરેક્ષી, સતુમ ઇત્યાદિ.

વર્ષીની હીસી, જેમ માસીસાના સીરોજ પર કરવા લખી છે તે પ્રમાણે.

વર્ષીનાં હુન્ગામપર-સીરોજે કરવો ઘટારત નથી, કારણકે સીરો-જનો અર્થ ૩૦ મો દિવસ યા માસિસો કરી થાય છે. પણ વર્ષીનાં હુન્ગામપર સીરોજે કરવો એ કાંઈ ધાર્મિક ફર્માન નથી, પણ રિવાજ છે તે અનુકુળ થઈ પડતો નથી.

વર્ષીની ક્રિયા-જેમ માસીસાની ક્રિયા લખી છે તે પ્રમાણે.

વર્ષ ૧ ના ૬) ગાહામ્બારોની ક્રિયા કરવી.

વર્ષ ૧ માં ૧) વાર રપિથવીન ઇજાવવી એટલે રપિથવીનની ચંદ્રને, બાજ, આક્રેગાન.

હર મહિનાના જશનોની ક્રિયા કરવી.

હરરોજ ખુશેદ મેહરની ન્યાયશ કરવી.

હર મહિને ખીજ, પુણિમા, અને અમવાસના ચંદ્રના હિંગામ પર માહાબોજતારની ન્યાયશ કરવી.

હરરોજ પતેત પશેમાની કરવી.

ગેતી-ખરીદની ક્રિયા કરાવવી.

આ આખા વર્ષની ઘટતી ક્રિયા છે.

જુવો ધરાની-પતેતમાં આવેલું ફજાતનામું.

નવી ગેહાન ઇજવાની ક્રિયા.

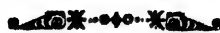
પ્રથમ નવી ગેહાનને દરેમેહરમાં લાવીને નીરંગે ઘોષને સુકાવા દેવી, અને તે પછી તાજા પાણીથી સારી રવેશે ઘોષને સુકાવા દેવી, અને તેને ધંધોરા ઉપર (પાવીમાં) લાવી તેની ઉપર ગુજરનારની નૈયતે “સરોશ ખાજ” ઇજ, અને તે પછી તે રવાનનાં સળ ઉંચકવાના ઉચ્ચોગમાં લે.

“ખરેત નરો” કઈ યજ્ઞનેમાં નહિ પઢાય.

એક માઝહયસ્નાન જરતોશ્તી-ગુજર પામવાથી તેની નૈયતે ત્રણ દિવસ રાત સરોશની યજ્ઞની દનુમનથી યજ્ઞને, વંદીદાદ કરવામાં આવે છે, ત્યારે તે ક્રિયા વખતે યજ્ઞને વંદીદાદનાં ૮) મા-હામાં, રાષ્ટ્રીને, “ખરેત નરો” નો વાકય દરૂનની ચાશણી કરવાની સુચના રૂપે ભણવામાં આવે છે, તે આ ત્રણ દિવસની ક્રિયામાં નહિ પઢે. (ભુવો હાલેના વંદીદાદનો ગુજરાતી તબ્દીમાં પૃ. ૧૦૬ માં દસ્તુર મૈદયોમાહની શરેહ, કર્તા એ. મેહરજીભાઈ પાલનજી માદન). એમ નહિ પઢવાનું કારણ માત્ર એ છે જે રાષ્ટ્રીને ‘ખરેત નરો’ ભણતા જોતીને કહે છે કે “અએ મદ્દ આ મ્યઝહનું ખાણું ખુરીથી હું જે રાષ્ટ્રી છું તે તુંને આપું છું.” પણ આ હીંગામ ગમીનો હોવાથી તે પઢાએ નહિ. એમ દસ્તુર મૈદયોમાહનું કહેવું છે; પણ આ વાસ્તવિક સુચનાનો અમલ હવે ઝાઝો થતો જોવામાં આવતો નથી, પણ કોઈ કોઈ ઠેકાણે જાણકાર મોખેદ સાહેબો કરે છે.

કરવરદેગાનના ૧૦ દિવસનાં હિંગામમાં

યજ્ઞશનેની ક્રિયામાં “યાઓ વીસાધ”

પઠવાનું કૃર્માન.

કરવરદેગાનના ૧૦ દહાડામાં અશો ફરોહરોની નેયતે યજ્ઞશને કરવામાં આવે છે, ત્યાં “યાઓ વીસાધ” નો કરદો બાણવાનું કૃર્માન નીરંગસ્તાન નામની કેતાબમાં આપવામાં આવ્યું છે—તે નીચે મુજબ છે.

યજ્ઞશનેમાં—આતશ ન્યાયશ તમામ કરતાં “અપહુ ઔરજે યઓઝ-દાતાંમ” અર્પેમ વોહી (૩) કવરાને (જાવત) રથ્વામ અયરનાંમય, અસન્યનાંમય, માહિનામય યાધર્યાનાંમય સરેધનાંમય ૫૦ ૫૦ ક્ષ૦ ૬૦ અહુરહે મજ્ઞદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રહુતો અર્મેષનાંમ રપેન્તાનામ

(અગર ગાથાના દિવસ હોય તો).

(ગાથાઓ રપેન્તાઓ રતુક્ષધાઓ અપઓનીઓ, અહુનવધ-ત્યાઓ ગાથયાઓ, ઉશતવધત્યાઓ ગાથયાઓ, રપેન્તા મધન્યૂશ ગાથ-યાઓ, વોહુક્ષધયાઓ ગાથયાઓ, વહિશતોધશતોધશ ગાથયાઓ,) અપઓનાંમ કવપિનાંમ, ઉધિનાંમ અધવિધુનામ પઓધર્યો—ત્કએષનામ કવપિનાંમ, નખાનજ્ઞદિશતનાંમ કવપિનાંમ ક્ષ૦ ૫૦ ૫૦ ક્ષ૦ ૬૦

જેતી—યથા અહી વધર્યો જઓતા કા મે ઋતે.

રાધવી—યથા વધર્યો યો જઓતાઓ કા મે ઋતે.

જેતી—અથા રતુશ અપાત્રચિત્ત હુચ કા અપવ વિદ્વાઓ ઋઓત્ત.

અહુરેમ મજ્ઞદાંમ રએવન્તંમ ખરેનંદ્રહુતંમ યજ્ઞમધદે; અર્મેષારપેન્તા હુક્ષધા હુધાઓઘહો. યજ્ઞમધદે... (અગર ગાથા હોય તો) ગાથાઓ રપેન્તાઓ રતુક્ષધાઓ અપઓનીશ યજ્ઞમધદે, અહુનવધતીમૂ ગાથાંમ અપઓનીમ અપહુ રત્તમ યજ્ઞમધદે, ઉશતવધતીમ ગાથાંમ અપઓનીમ અપહુ રત્તમ યજ્ઞમધદે, રપેન્તામધન્યેવીમ ગાથાંમ અપઓનીમ અપહુ રત્તમ યજ્ઞમધદે, વોહુક્ષધામ ગાથાંમ અપઓનીમ અપહુ રત્તમ યજ્ઞમધદે, વહિશતોધશતીમ ગાથાંમ અપઓનીમ અપહુ રત્તમ યજ્ઞમધદે.)

અપઘ્નતાંમ વંઘહુમ્મશ સૂરાઘ્ન સ્પેન્તાઘ્ન ક્રવપયો યાઘ્ન
વીસાધ આઘ્યેધ્નિ હમસ્પથમઘેદમ પમ્પતિ રત્તમ અપનાસ નમંઘહ.
અવેમ વાહી (૩) અધવિઝેરદ્ધિ....(ખુલાસે-આફીનગાન પૃં ૭૫, કૃત
દસ્તુર-શો. જ. કુકુદાર, અને યજ્ઞને ખા નીરંગ પૃં ૪૭૮, કૃત દસ્તુર
નામદાર શહેરચાર ધરાની.)

ગાહામ્બારની વીરપરદની કનૂમન.

ગાહામ્બારની વીરપરદ ગાહામ્બારની કનૂમનથીજ કરવાની જરૂરત છે. અને તેનો નીચે પ્રમાણે સંક્ષેપમાં ખુલાસો આપ્યે છીએ.

ખુખના અમલદાર મોઝેદો-ગાહામ્બારની વીરપરદ કરે, ગાહામ્બારની વીરપરદના^૧ યથા અહીં વધર્યો ૪ પદે.

૧. અર્દાક્રવર્ષની વીરપરદની યજ્ઞનેના યથા અહીં વધર્યો, ૮) સરોશની વીરપરદની યજ્ઞનેના યથા અહીં વધર્યો ૫) દરરોજની વીરપરદની યજ્ઞનેના યથા અહીં વધર્યો ૭), અને જે રોજની વીરપરદની યજ્ઞનેમાં વીરપેપામ આવે તેમાં યથા અહીં વધર્યો ૭), પદવામાં આવે છે.

કેટલાક ફસલવાદી સાહેબોને એવો ખ્યાલ છે કે, ગાહામ્બાર એ ફસલના હિંગામોનો અવસર હોવાથી વીરપરદની યજ્ઞને માત્ર ગાહામ્બારોનાં હિંગામો ઉપર થઈ શકે છે. પરંતુ એ અનુમાન ખોટું છે, કારણ કે ગાહામ્બારની આરાધણા સામાન્ય રીતે દરરોજ યજ્ઞને અને વંદીદાદમાં થાય છે. વળી દીનકર્દ અને બુનદેહનેમાં આખા વર્ષની ફસલો ૪) વર્ણવેલી છે, અને વંદીદાદમાં માત્ર ૨) ફસલો વર્ણવેલી છે. ત્યારે ગાહામ્બાર એ ફસલોનાં હિંગામ હોય તે દલીલ માન્ય કરી શકાતી નથી. વળી ગાહામ્બારોના અર્થ પ્રમાણે ફસલો બંધાએતી આવતી નથી તેમ વળી દરેક મુલુકના શહેરોમાં એકી વખતે નહિ પણ બુદે બુદે વખતે રૂતુઓ બેસે છે અને ફસલી સાલ દીનઆધનના સાલથી બુદ્ધ મહંમુલી અને સુલતાની સાલ છે. આ કારણોને લીધે વીરપરદની યજ્ઞને પણ દરરોજ થઈ શકે છે. અર્દાક્રવર્ષની વીરપરદ એહાઝમનાં હિંગામપર કરવાનો હુકમ છે (બુવો દાદેસ્તાની દીનીનો તબુ'મો પું ૮૦ ફં ૨૫ પૃં ૧૯૧) અને સરોશની વીરપરદ આદરાન કે આતશ બેહરામોના આતશોની આરધણા વખતે કરવાનું ફર્માન છે (બુવો ૭૮ સવાલની રેવાયત) નવા નાવરની કે ગેતી ખરીદની વીરપરદ જે રોજ વીરપરદ કરવી હોય તે રોજની કરવી ઘટ્ટી છે, (વધુ માટે બુવો દસ્તુર દાં હાં રિવાયત. પૃં ૧૬) આ સિવાય ખીજાં ધણાં સિધ્ધાંતો મોબુદ છે. પણ તે અત્રે લંબાણ કરવાની જરૂર અમે ધારતાં નથી

ખાજમાં ચાદ ઈધા પછી ૧ લી-દનૂમન.

અર્પમ વૉહી ૩) ક્વરાને મજ્જદયસ્તો જરથુશ્ત્ર વીદ્યએવો અહુર
ત્વએવો. હાવનેએ (જાવત) ક્સસ્તયએય રથ્વાંમ અયરનાંમય, અસન્ય-
નાંમય, માહિનાંમય યાધર્યાનાંમય સરેધનાંમય ૫૦ વ૦ ૬૦ ૬૦ રથ્વો
ઔરેજતો યો અપહે, અયરનાંમય-અસન્યનાંમય-માહિનાંમય યાધર્યા-
નાંમય સરેધનામય રથ્વાંમ વીરપે મજિશ્તેનાંમ યોધ હૃન્તિ-રથ્વો હાવ-
નીમ પધતિ રત્તમ (જે ગાહામખાર હોય તેની ચાદ-જેમકે) મધધ્યો
જરમયેહુ રથ્વો ૫૦ વ૦ ૬૦ ૬૦ યથા અહી વધર્યો જઝ્ઞોતા ક્રામે ઋતે,
(જાવત) યથા અહી વધર્યો ૧૦) અર્પમ વૉહી ૧૦) નિવએધયેમિ
હુંકારયેમિ દથુષો અહુરહે રથ્વેવતો ખરેનઘહૃતો (જાવત) પેરેનો-
માઝ્ઞાઘહૃધ વીપમથાધ્ય અપઝ્ઞાને અપહે રથ્વે.

નિવએધયેમિ હુંકારયેમિ રથ્વો મધન્યવનામ (જાવત) રથ્વો
ઔરેજતો યો અપહે (જાવત) યોધ હૃન્તિ અપહે રથ્વો હાવનોધથ
રથ્વો જાવત)

વીરપરહનો ૨) જે હા ૧ લા હાની માફક, ને ૩-૪-૬-૭- મો
યજ્ઞનેમાં ભણુવામાં આવે છે તેમ, વીરપરહમાં ૧૪ મો હા ‘વીસેવો’
જેમ વીરપરહની ચોપડીમાં આવ્યો છે તેમ પહે, અને ૧૭ મો હા
૨) જા હાની માફક પહે; વીરપરહનો ૨૨ મો હા:—

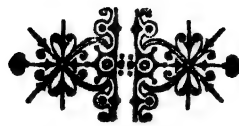
રથ્વો ઔરેજતો યો અપહે રથ્વામ (જાવત) યોધ હૃન્તિ અપહે
રથ્વો મધધ્યો જરમયેહુ રથ્વો. ઇર્મમ હુઝ્ઞામમ અપય ઉજ્જદાત્તમ આયેસે
યેશિત. (જાવત) વીરપય વૉહુ મજ્જદધાત અપચિથ આયેસે યેશિત.
દનૂમધને રથ્વો ઔરેજતો યો અપહે રથ્વાંમ અયરનામય અસન્યનાંમય
માહિનાંમય યાધર્યાનાંમય સરેધનાંમય રથ્વાંમ વીરપે મજિશ્તનાંમ
યોધ હૃન્તિ અપહે રથ્વો હાવનીમ પધતિ રત્તમ (જે ગાહામખાર હોય
તેની ચાદ પહે) મધધ્યો જરમયેહુ રથ્વો. ઇર્મમ હુઝ્ઞામમ અપય
ઉજ્જદાત્તમ આયેસે યેશિત. (જાવત) વીરપર્હના ૨૪ મા હામા ઉપર
પ્રમાણે દનૂમન પહે. વીરપર્હના ૨૫) માં હામાં, અમેષા રપેન્તા હુક્ષથા
હુધાઝ્ઞાઘહૃ યજ્ઞમધદે. ઇર્મમ હુઝ્ઞામમ અપય ઉજ્જદાત્તમ યજ્ઞમધદે.
વીરપય વૉહુ મજ્જદધાત અપચિથ યજ્ઞમધદે “રતવો વીરપે મજિશ્ત
યજ્ઞમધદે અયર અસન્ય માહિ યાધર્યા સરેધ. હાવનીમ અપવન્મ
અપહે રત્તમ યજ્ઞમધદે. (જે ગાહામખાર હોય તે) મધધ્યો જરેમમ
અપવન્મ અપહે રત્તમ યજ્ઞમધદે. ર્થ્વાંમ આર્ત્રમ (જાવત) ઇરિસ્તનાંમ
ઉર્વાનો યજ્ઞમધદે યાઝ્ઞા અપઝ્ઞાનાંમ ક્વપયો. યેઘહે હાતાંમ (જાવત)

વીરપરદના ૫૭ મા હામાં જેમ ૧૭ મા હામાં કર્માવ્યા મૂજબ પહે અને ૫૮ મા હામાં અપહુ વહિશત ૩) વાર ભણ્યા પછી યથા અહી વધર્યો ૧૦) અપેમ વોહી ૧૦ પહે.

ખાજ ધરણામાં—યજ્ઞનેની માફક પાંચ ગેહો—ગાહાન્ધારની ચાહ કરે, અને રથ્વો ઔરજતો થો અપહુ (જાવત) થોઇ હેન્તિ અપહુ રથ્વો (જે ગાહાન્ધાર હોય તેની ચાહ કરવી). મધ્યે જરમહેથે રથ્વો અએરમ આયેસે યેશિત (જાવત) આયેસે યેશિત, દનૂમધને રથ્વો ઔરજતો થો અપહુ રથ્વાંમ અયરનામય અસ્યનાંમય માહિનાંમય યાધર્યનાંમય સરેધનાંમય રથ્વામ વીર્યે મજિશતનાંમ થોઇ હેન્તિ અપહુ રથ્વો હાવનીમ પધતિ રતૂમ (જે ગાહાન્ધાર હોય તે) મધ્યે જરમથે રથ્વો. (જાવત એ પ્રમાણે) ઇમ હુમતાય અને અપય દધામિ માં દનૂમન પહે.

દધવાઓંધહેમ માં પાંચે ગેહુ ગાહાન્ધારની ચાહ કીધા પછી દનૂમન રથ્વો વીર્યે મજિશત યજ્ઞમધે અયર અસ્ય માહિ યાધર્ય સરેધ. હાવનીમ અપવર્નમ અપહુ રતૂમ યજ્ઞમધે, (જે ગાહાન્ધાર હોય તે પહે) મધ્યે જરેમમ અપવર્નમ રતૂમ યજ્ઞમધે. (જાવત) અપહુ ઔરજ યઓજ દાતાંમ...

(અગરજે હુમરપથમએદેમ ગાહાન્ધારનો હીંગામ હોય તો) અત્રે યાઓ વીસાધ આવ્યેધન્તિ હુમરપથમએદેમ પધતિ રતૂમ... અપનાસ નેમદ્ધહ અપેમ વોહી (૩) ગેરેદ્ધિ (જુવો યાઓ વીસાધ ભણવાની રૂઠી આ કેતાળને પાને ૫૭.) ૭૧ મા હામાં ગવે અદાઇશ... અપહુ વહિશતહે...૩) વાર પહે પછી યથા અહી વધર્યો ૧૦) અપેમ વોહી ૧૦) પહે. પછી વીરપરદ સંપુર્ણ કરે.

નવા આતશબહેરામ પ્રતિષ્ઠા કરવાની ક્રિયા.

આતશબહેરામ, એ હાલમાં આપણા આતશના ત્રણ પ્રકારના (આતશે-હાદગાહ, આતશે આદરાંન, અને આતશબહેરામ) 'કેબલા'ઓમાં બુલંદ દરજ્જેનો કેબલો છે. આતશનો કેબલો કરવાનું કારણ એ છે કે સૃષ્ટિના કારોબારમાં એવું એક પણ કામ નથી કે જેમાં આતશ અથવા ગમી વિના ચલાવી શકાય. તમામ જગતની હસ્તી, ઉત્પત્તિ, આબાહી, તન્હારોસ્તી અને ઉદ્ધોગનું મૂળ આતશ અથવા ગમી છે. દુન્યાની રચનામાં તત્વોનું જોડાણ તથા છુટાપણું એથીજ છે. એથીજ ઝાડપાણુ વનસ્પતીનું ખીલવું તથા માણસની હૈયાતીનું ટકવું છે. દુકમાં આતશ સૃષ્ટિના દરેક પ્રાણી પદાર્થોનુંજ નહિ પણ દરેક કામનું જીવણ છે. એવા અસાધારણ પદાર્થોનુંજ નહિ પણ દરેક કામનું જીવણ છે. એવા અસાધારણ મોટા ગુણને લીધે ખોદાતાલાની અદ્ભુત શક્તિ અને ગુણનો ઉંચામાં ઉંચો ખ્યાલ આપનાર ચિન્હ તરીકે આતશને જરતોસ્તી ધર્મમાં ગણ્યો છે, અને ખંદગી વેળા તેને સામે રાખવાની તે કીર્તારે આપણને કેવી ઉમદા બક્ષેશો કરી છે અને તેથી તેની શુક્રગુજરી કરવાને આપણે કેવા ખંધાયલા છીએ. તેનો અસરકારક રીતે ખ્યાલ આતશ આપે છે. ત્યારે કુદરત ઉપરથી કુદરતના પિતાને પિછાણવાનું આતશ એક ઉત્તમ સાંધણ છે.

આતશને કેબલે તરીકે રાખવાનો ખીજો અગત્યનો હેતુ આ છે કે, જરતોસ્તી ધર્મનાં કાનુન મૂજબ તન અને મનની દરૂસ્તી જાળવવા અને સફાઈ સુધડાઈ જાળવવા આતશ પહેલી જગ્યા લે છે. દરેક પ્રકારનો દુર્ગંધ, સદી અને રોગ ઉત્પન્ન કરનારા જંતુઓનો જોર તોડી નાંખે છે. જેથી રાત દિવસ એખાહતખાનામાં, મરણ વખતે લાશની નજીકની જગ્યામાં, તમામ ધર્મક્રિયામાં, તેમજ ઘરમાં આતશ ચાલુ રોશન રાખવામાં, જરતોસ્તી ફરમાનથી જીવતાઓને અનદીઠ બેહુદ ફાયદો થાય છે.

આતશની સેતાયશ ઘણીજ પુરાણી છે અને જે વખતે ધરાની વેદીક રોમન, વગેરે પ્રજાના વડવા એક ઠેકાણે સાથે રહેતા હતા તે વખતની છે, કારણ કે સઘળાઓમાં આતશની જાળવણી કરનાર ખાસ ધર્મશુદ્ધ વર્ગ હતા, તેઓમાં પણ આતશકહેલો હતાં. અશો જરતોસ્તની

આગમજ તેમજ પાછળનાં ધરાનીઓ આતશને ઘણું માન આપતા હતા, તેની ધર્મ પુસ્તકોની, તવારીખી તેમજ કોતરકામ, સીક્રા વગેરેની શોહાદતો છે.

આતશની સેતાયશ કરતી વેળા જો હોરમજદનો ખ્યાલ મનમાં નહિ હોય તોજ આતશની પુજા કહેવાય, માટે જરથોશ્તીઓને કેટલાંક આતશપરશ્ત કહે છે તે તદ્દન ખોટું છે. કારણ કે જરથોશ્તીઓ તે આતશને હોરમજદની એક ઇધાણી (૪૦ હા ૩૬) દાખલ ગણી તેની સેતાયશ કરે છે. યજ્ઞનેમાં ૩૬ માં હામાં જણાવ્યું કે “ઓ અહુરમજદ તારા આતશની મારફતે તુંને હમે પહોંચ્યે” તે ઉપરથી દ્વાદાર અહુરમજદ તરફ ભક્તિભાવ વધારનારા, અને તેથી તેને અપાયલી અગત્યતા વાજખી છે. શારીરીક આતશ એક જરથોશ્તીને તેના આત્મીક આતશને રોશન રાખવાનું માન આપે છે, જેથી તે નીતિમાન ખોદા-પસંદ જીવંતી ગુજારી બેહુશ્તમાં જાય છે. આતશમાંથી એક જરથોશ્તીને નીતિજનક વિચારો મળે છે. આ સખખથી આતશને કોઈખી દુર્ગંધી ચીજની આમેઝગી કરી અપવિત્ર નહિ કરવો, અને તેવી રીતે જો આતશ અપવિત્રાઈથી અથવા ‘નસા’થી આલુદેહ થતો હોય તો તેનું રક્ષણ કરી તેને દાદગાહે લઈ જવો. એવું આપણને વંદીદાદ ૮ મી પરગરદમાં નીચલું ફર્માન સુચવે છે.

૭૩—દાતારે ગએથનાંમ અસ્તવધતિનાંમ અપાઝિમ ! યત અએતે થો મજદયસ્ન પાઘ આન્યતે વા, તયિન્તમ વા, ખરેઝ્મમ વા, વજેઝ્મમ વા, આતરેમ નસુપાકેમ ફ્રજસાંન્ નસૂમ હામ-પંચાંન્ નસૂમ હાવયાંન્ કૃથતે વરેજયાંન્ અએતે થોમ મજદયસ્ન.

૭૪—આઅત ઝઝાત્ અહુરોમજદાઝા અવ અએતેમ નસુ-પાકેમ જનએત અવ હે જનયેન અવ અએતાંમ દિશ્તાંમ ખરયેન્ અપ અએતેમ ઉજદાનેમ ખરયેન્.

૭૫—આથ્રત હુથ ખાનુવે અએસ્માં ફ્રસઝાંયયાહિ યત વા અએતંઘ્રહાંમ, ઉર્વરનાંમ યત આતરે-ચિથનાંમ, યત વા આતરે ઉજદરેજ અએતયાઝા ઉર્વરયાઝા આતરેચરેમ વિચ ખરેધત વિચ પાવધયોત્ યથ આસિશતેમ ફ્રા વયોધત

અર્થ—હાડમંડ મુલુકેના અએ અપો પેદા કરનાર! અગરજે આએ કે જેઓ માજ્હયસ્ને તેઓ પગે ચાલતા જતા હોય, અથવા દોડતા હોએ, અથવા ઘોડા ઉપર સવાર થઈને જતા હોએ, અથવા ગાડીમાં બેસીને જતા હોએ, (અને જે) નસો પકાવતા આતશની નજદિકે જઈ પોહયે (કે જ્યાં કોઈ માણસો) નસાને ખાલતા હોય, (અથવા) નસાને પકાવતા હોય તો આએ કે જેઓ માજ્હયસ્ને તેઓ શું કરે ?

૭૪ “ત્યારે હોરમઝદે કહ્યું કે તે નસો પકાવતા (આતશ) ને મારવો જોઈએ (યાને વધારે બલવાથી અટકાવવું જોઈએ); (તથા) બળતાં લાકડાંનાં ઢગલાને વિખેરી નાંખે; તથા આતશ સુધાનાં તે બળતાંનાં ઢગલાને વિખેરી નાખે.

૭૫ “(ત્યાર પછી) એસમને (તે નસાવાળા આતશથી (દૂર) બળતાંની જાહારે કરીને તું સલગાવે જે (એસમ) આતશની તોખમનાં (યાને જલદીથી સલગી ઉઠે તેવાં) આએ ઓરવરોનું (હોતું જોઈએ); અથવા સલગાવાને લાયકના આએ ઓરવરના (એસમથી), તે (નસા પકાવતા) આતશની ઉંચેથી જાહાર (લે); (ત્યાર પછી) (તે નસો પકાવતા આતશને) દૂર પાંથરી નાંખે તથા વિખેરી નાંખે, કે જેથી કરીને તે આતશ ઘણોજ જલદી ખુજાઈ જાએ.”

હવે આ આતશને દાદગાહે શું તરતીબથી ક્રિયા કરી લેવો તેનું જાણવું એ છે જે આતશ-બેહરામ સ્થાપનામાં ૧૬ જાતનાં આતશ લેવામાં આવે છે તેમાં ૧ લો આતશ મુદ્દેહ સુઝ (મુદ્દાં ખાલવા) નો આતશ લેવામાં આવે છે. એ આતશ જ્યાં એક હિન્દુનું મુડદું બળતું હોય, અને તે બળી રહ્યા પછી ૨) બેહદીન પાદિઆબ કુશ્તી કરી તૈયાર થઈ, એક સુરાખદાર ચમચ નવગ્રેહ સાથે કુશ્તીએ ખાંધી અથવા નવ ગાંઠવાલી લોખંડની સુરાખદાર ચમચ લઈ, પછી એક સગને સાંકળે ખાંધી પકડી પ્રથમ બન્ને જણ હુમપએવન્દ થઈ સરોશખાજ અપહે સુધી પઢે યાને “ફનઆથ અહુરહે મજ્દાઓ અપેમ વોહી (૧) યથા અહી વધર્યો (૫) અપેમ વોહી (૩) ફવરાને...કે મ ના મજ્દા...ગએથાઓ અસ્તવધતિશ અપહે.” (ખાજમાં) બ હસ્તુરીઅ દાદાર અહુરમજ્દ (જાવત) પઢી યથા અહી વધર્યો (૩) પઢતાં મુડદાંનાં આતશ આગળ ૪) આંગળ દૂરથી અને તેની આસપાસ (૩) કશ ખેંચે સગદીદ કરાવે, પછી પેલી નવગ્રેહે ખાંધેલી ચમચ આતશ ઉપર દૂરથી ધરે, અને તેની ઉપર-સુખડની સલી-વેહેર અને ૩ મૂકે જે આત-

સળી ઝાળથી તે સળગી ઉઠે, અને આ મુઠ્ઠાનાં આતશનાં ઢગલાને અર્ધે ગજ દુર એક ખાડા ખોદી તેમાં કાઢી, ૩, સુખડ અને વેહેર મુકી રાખ્યો હોય તેમાં પેલા આતશની ઝાળથી સલગાવેલા આતશ મુકી તે રોશન કરે. એ પછી બેહુદીનો દૂર જાય, બાજ મુકે યથા અહીં વધર્યો (૨) યસ્નમચ, અહાધ રએશચ-હજધરેમ-જસ-મે અવંધહે મજદ પઢે અને એને પોતે પેહેરેલાં કપડાંનો નાશ કરી ગોશલ કરીને ખીજ પાકીઝેહુ કપડાં પહેરે. આ પછી ખીજ ૯) ખાડા એકેક વેહેતને અંતરે ખોદી તૈયાર રાખે, તે સર્વને લોખંડની સળીઆથી હુમ પએવન્દ કરે. તેમાં, ૩, વેહેર, સુખડની સળી અને સલગી ઉઠે એવી કાઢી મુકે, અત્રે બે ઝરેમનૂમ વગરના મોબેદો આવે, તેઓ પાદિઆખ કુશ્તી કરી હુમપએવન્દ થઈ ઉપર મુજબ સરોશ બાજ અપહે સુધી ધરે; પછી બાજમાં હસ્તુરી ભણે. એ પછી પેલા આતશના ખાડા ઉપર ચમચ ધરે, જે ચમચ ઉપર ૩, વેહેર, અને સુખડની સળી મુકેલી હોય, અને તે પેલા ખાડાના આતશની ઝાળ લે અને આતશ રોશન કરે, અને તેને ત્યાંજ નીચલા અવસ્તા ભણી પાવ કરે, “યથા અહીં વધર્યો (૧) કેમ ના મજદા (જાવત) ગએથાઓ અસ્તવધતીશ અપહે, અહા થ્યા આથો વેરજેના પઓઉરે પધરિ-જસામધદે મજદા અહુરા” નો વાકય ભણી યથા અહીં વધર્યો (૮) પઢે, પછી નીચલા અવસ્તા પઢે.

પેરને અએમ્મ, પેરને નસુમ, પેરનેહાંમ-રએથવએમ પેરને પઘતિ-રએથવએમ પેરને ખુ, પેરને પ્રવિધનુ, પેરને બુધધિ, પેરને બુધધિજ, પેરને કુન્દ, પેરને કુન્દિજ, પેરને બુધ્યાંસ્ત યા જધરેને પેરને બુધ્યાંસ્ત યા દ્રગ-ગવો પેરને મૂધધિ, પેરને કપસ્તિશ, પેરને પધરિકાંમ યા આધતિ આતરેમ, પેરને હાધતીમ યા આધતિ આતરેમ, પેરને થ્યા દુજદ અઘ્રોમધન્યૂશ હુચ આથલ.

(બુઓ વંદી. ૫-૧૧ ૩૦ ૩-૪ અને ૯) પઢી, પેલા નવ ખાડામાનાં ૧ લા ખાડામાં આ જ્યોતથી આતશ રોશન કરે. અને પેલા ખાડાનાં આતશ બુજવા દે, તે પછી ફરી ચમચ તૈયાર કરી પેલા ખાડા ઉપર ધરે, ૧ લા ખાડાની જ્યોત ચમચ પર લે અને ઉપલા આતશ પાવ કરવાના કલામો પઢે, અને આતશનો ખીજો ખાડો રોશન કરે, એ પ્રમાણે (૯) ખાડા સુધી આતશ ગાલે અને ૯ મી વાર ગાલ્યા પછી આ ચુટેલો આતશ દરેમેહરમાં મોબેદને આપે તેઓ ક્રિયા કરે. તેઓ તે ઉપર શું અને કેટલી ક્રિયા કરે? તે અત્રે દર્શાવ્યે તે આઝમજ બુલાસો કરવાની જરૂર આ છે કે અત્રે હિન્દુસ્તાનમાં મુરદાના આતશ આગળ ૯૧ ખાડા ખોદી (૯૧) વાર ગાલી તેને ૨) મોબેદો એક

પાકીઝે જગ્યામાં લઈ જઈ, ફરી ૯૧) વાર ગાળે છે અને ત્યાર પછી ૯૧-યજ્જને વંદીદાહ કરે છે, પણ ખરી રીતે વંદીદાહનું ફરમાન આતશને માત્ર ૯) વખત ગાળવાનું છે, જે ફરમાન અત્રે આપણે ટાંકીશું.

યથ તત્ત્વ પઞ્ચોધરીમ હુન્દરૈજ જમ અએતત્ત્વ પધતિ નિદ્ધથીત અવવત્ત્વ હુય આથત્ત્વ નસૂ-પકાત યથ કૃતરે-વીતસ્તીશ, વિચ ખરોઇત્ત્વ વિચ પાવયોઇત્ત્વ યથ આસિશ્તૈમ્ ફાવયોઇત્ત્વ.

અર્થ—ત્યાર પછી પહેલ્લીવાર (ખીજાં લાકડાંને) (તે ખજતાનાં આળથી લીધેલા આતશ) સાથે મેળવી નાંખીને, (તે સલગાવી લાકડાના કટકાને) નસો પકાવતા આતશથી એક વેંહુત જેટલું દૂર જમીન ઉપર મૂકે; (ત્યાર પછી) તેની આગમજ લીધેલા આતશને દૂર પાંચરી નાંખે તથા વિખેરી નાંખે, કે જેથી કરીને તે ઘણાજ જલદીથી ખુજાઈ જાય. (વંદી પર-૮ મી ફ. ૭૬.)

યથ	તત્ત્વ	ખિતીમ્	હુન્દરૈજ	ફાવયોઇત્ત્વ.
યથ	તત્ત્વ	મિતિમ્	"	"	"
યથ	તત્ત્વ	તૃધરીમ્	"	"	"
યથ	તત્ત્વ	પુખ્ધૈમ્	"	"	"
યથ	તત્ત્વ	ક્તૃમ્	"	"	"
યથ	તત્ત્વ	હૃમથૈમ્	"	"	"
યથ	તત્ત્વ	અશ્તમૈમ્	"	"	"

યથ તત્ત્વ નાઉમૈમ્ હુન્દરૈજ જમ અએતત્ત્વ પધતિનિદ્ધથીત અવવત્ત્વ હુય આથત્ત્વ નસૂ-પકાત યથ કૃતરે-વિતસ્તિશ, વિચ ખરોઇત્ત્વ વિચ પાવયેઇત્ત્વ યથ આસિશ્તૈમ્ ફાવયોઇત્ત્વ.

અર્થ—એજ પ્રમાણે ખીજી જોત, ત્રીજી જોત, ચોથી જોત, પાંચમી જોત, છઠ્ઠી જોત, સાતમી જોત, આઠમી જોત, સુધી ચલાવે. (વં. ૫-૮. ફ. ૭૭.)

અને એજ પ્રમાણે આતશની ૯ મી જોત ચલાવે (વંદી ૦ ૫-૮ મી. ફ. ૭૮) અને પછી દાહગાહે લઈ જવા માટે ક્રિયા કરે. (વંદી ૦ ૫-૮ મી. ફ. ૭૯.)

આ રીતે નશાના આતશને ૯) વખત ગાલે. એમ વંદીદાહ ફરમાવે છે, અને ૯૧-૯૧ વખત બે વાર જે હિન્દુસ્તાનમાં ગાળવાની ક્રિયા ફરમાવે

છે અથવા કરે છે તે, વાંદીદાદનાં મોતેખર ફરમાનથી મુખાલેફ અને ઉલટી છે, પણ ખરી રીતે એવું ફરમાન મળે છે કે (૯૧) જુદા જુદા મુરદાના (૯૧) આતશો લઈ પાવ કરી ઇજવા, આ (૯૧) આતશ માટેનું પેહલવી વજરકર્દીનીનું ફરમાન જે મળે છે તે નીચે મૂજબ છે:

ફર્મા નીલ્યાએ નસાપાક નવદવઅયોક જવીત જવીત મિન નવ-દાયઓક મૂર્તક ખના ચતરનિશન સખત ફરી જવા નીક.

અર્થ—પહેલાં નશા પાકના આતશ (૯૧) જુદા જુદા, (૯૧) મુરદાઓ-માંથી, ચુતવાને તાકીદની ફરજનું કામ છે.

(દસ્તુર પે. બે. સંજાણાએ જરતોશ્તી અનજુમનના આતશખેરામનાં કાઢેલાં ચોપાન્યાનો ૨= જવાબ પૃ. ૬૧, કૃત-દસ્તુર કે. જા. જામાસ્પઆશા.)

વધુ માટે જુવો ૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૧ હો. તેમા પણ (૯૧) જુદા જુદા આતશ જણાવે છે.

એ પછી ઇરાનના ચઝ શહેરમાં આતશખેહરામ સ્થાપવા માટે, હિન્દુસ્તાનથી “મુર્દાહસુઝ” ના (૯૧) આતશો મંગાવવાની અરજ કરી હતી. તે તૈયાર કરી સુરત ખાતેથી મોખેદો સાથે રવાને કરવામાં આવ્યા હતા.

‘ ઇરાનના મોખેદો દસ્તુરોની અરજ પત્ર.’

રોજ ૩ જો, માહા ૩ જો, કહમી સને ૧૧૬૫ચઝજરદીને દીને ઇરાન મધે ચઝ શહેરમાંથી ત્યાંના દસ્તુરો, મોખેદો, બહાદીનોએ મળીને મુખાલનાં જરતોશ્તી અકાખરો, શેઠા દાદીલાઈ નોશેરવાનજી, ફરામજી તથા નોશેરવાનજી માણિકજી વાડીઆ, જમશેદજી તથા પેશતનજી બહુમનજી વાડીઆ, મુલ્લાં કાઉશ રસ્તમ જલાલ તથા મુલ્લાં પ્રીરોઝ ખીન મુલ્લાં કાઉશ, ફરામજી નાનાલાઈ દાવર, હારજીલાઈ જવણજી રેડીમની, સોરાબજી મનચેરજી રેડીમની, કાવશજી રસ્તમજી પટેલ અને ખરજેરજી દોરાબજી દાદી ખરજેરના ઉપર એક કાગલ લખી અરજ કીધી હતી કે :—

‘ ઇરાનના પાદશાહ આગા મહમદખાને ઘણુંએક લશકર લાવી ફેરમાન શહેર ઘેરી લીધું, અને પછી કેટલેક ઢહાકે તે ફત્તેહ કરી તેમાં દાખલ થઈ સઘળું તારાજ કીધું અને આતશખેહરામ ફેરમાનમાં હતા તેખી ખરાબ થઈ ગયા, માટે તમો સાહેબો દીનની પેરવી કરનાર છેઓ તેથી અરજ કરીયે છીએ કે એકાણું અંકે (૯૧) આતશ મુરદાનાં

યાને મુરદેહસુઝનાં અહિઆં અમોથી મુચસર થતા નથી. શા સાફ જે હરેક શહેરમાં હિન્દુ ચાર તથા પાંચ આદમી રહે છે તે સાફ. એકાણું અંકે ૯૧) આતશ મુંબાઈમાં પાક કરીને આએ તરફ રવાને કરજે, કે તેથી હોરમઝદી દીનને કઠિવત થશે. અમોને ખાતર જમે છે કે તમે સાહેબો એ આતશ ચઝ શહેરમાં પહોંચાડશો.’

એ આતશ સુરતથી પગ રસ્તે મરહુમ શેઠ નોશેરવાનજી કોહ્યા-જીએ મોબેદો પાસે ધરાન મોકલ્યો હતો. (પાં ૦ પ્રકાશ વોં ૧ છું. પૃ. ૮૭૬.) આ ઉપરથી ત્યારે એકાણું મુરદાના, ૯૧) આતશોની વાત કાગળ પરથી સાબેત થાય છે નહિ કે ૧) આતશને ૯૧) વખત ગાલવો. પણ આ એક મુરદાના લીધેલા આતશપરથી તેના ૯૧) વિભાગ કરી જુદા જુદા ૯૧) વખત ઇજવામાં આવે છે તે ગોયા ૯૧) મુરદાના ૯૧ આતશોની નેમ ધર લાવવા માટે હોય. હવે આ ૯૧ આતશો ઉપર શું શું ક્રિયા કરવી તે “સુરતના કદમી પંથના સ્થાપક અને પેહલા હસ્તુરો, હસ્તુરાન હસ્તુર દારાખ શોરાખ કુમાના અને હસ્તુર કાઉશ ફરેદુન મુનજ્જમ, વિગેરે કદમી રોજ, માહ અને તરીકત મૂજખ આતશખહેરામ સ્થાપવા માટે તેની ક્રિયા વિગેરેનો ખુલાશો ધરાન મધ્યે સવાલો લખી પુછાવ્યો હતો, તે જે ૭૮ સવાલોની રેવાયતમાં જળવાયલો છે, અને તે હસ્તુર કાઉશ રૂસ્તમ જલાલ મારફતે ધરાન મોકલ્યો હતો. પણ તેનો જવાબ ધરાનથી હસ્તુર કાઉશ રૂસ્તમ જલાલ લઈને પાછા ફરે તે હરમ્યાન તો હસ્તુર દારાખ ગુજર પામ્યા હતા, એટલે હસ્તુર દારાખની પોતાની નેમ પોતાની હૈયાતીમાં કદમી તરીકા પ્રમાણે આતશખહેરામ ધરપા થયાની ધર આવી હતી નહીં, પણ એ નેમ ઇં ૦ સં ૧૮૨૩ માં માનવંત અને પુજ્ય શેઠ પેસ્તનજી કાલાલાઈ વડીલના ઉઠાર દેલની સખાવતથી ધર આવી હતી અને એ આતશખહેરામ મરહુમ હસ્તુર દારાખ શોહરાખ કુમાનાના પૌત્ર જે કદમી પંથના વડા હસ્તુર શોરાખ-રૂસ્તમ કુમાના કે જેવણુ અવસ્તા લાપાના એક જાણીતા સ્કૉલર હતા તેમની આગેવાની હેઠળ પરઠાયા હતા; અને તેના પહેલા હસ્તુર નેમાયા હતા.’

(જુવો હસ્તાવેજે આકવેટીલ ડુપેરોન અને હસ્તુર દારાખ કુમાનાની ફેતાખ, કર્તા સમશુલ ઓલમા ડોં ૦ સર જીં ૦ જીં મોદી).

૧. હિન્દુસ્થાન મધ્યે સર્વામગા આંહ આતશખહેરામ નીચે પ્રમાણે સ્થાપિત થયા છે.

૧ છું.-અનજુમનનું ધરાનશાહ નામે સંજાણુ ખાતે રોજ ૯ માહા ૯ સને ૯૦ યજ્ઞદેજરદી ને દીને હસ્તુર નૈરોસંધ ધવલની આગેવાની હેઠળ સ્થાપિત થયા તે હાલે ઉદવાઝ ખાતે છે.

અલખત-આ આતશબહેરામની ક્રિયા ધરાનથી આવેલા ખુલાશા પ્રમાણે થયેલી હોવી જોઈએ. અને અત્રે હું પણ એ ૭૮) સવાલની રેવાયતના આધારે ક્રિયાનો ખુલાશો કરું છું.

આ ૯૧) આતશોમાંના દરેક આતશ ઉપર સરોશની ૧) યજ્ઞને, સરોશની દનુમનથી વીસ્પરદ ૧), અને સરોશની દનુમનથી વંદીદાદ ૧) કરવો. આ ૯૧) આતશો જુદા જુદા ધંજ તેનો એક આકરગાન્યામાં સંગ્રહ કરી તેને રોશન રાખવો.

૧ લો-આતશ આતરેમ નસુ પાકેમ-મુદેહસુઝના આતશ ૯૧).

૨ જો ,, આતરે ઓરોઝદે પાકેમ-રંગરેજના આતશ ૮૦).

૨ જી-અનજીમનનું, નવસારી ખાતે, હસ્તક-ખુરશેદજી તેહમુરખજી દેશાધ. રોજ ૧૭ માહ ૨ સને ૧૧૩૫ ૫૦ શહેનશાહી દસ્તુર શોહરાખજી રસ્તમજી મેહરજીરાણાની ક્રિયાના વડપણ હેઠળ અને દસ્તુર રસ્તમજી મેહરામજી સંજીણા અને દસ્તુર-શાપુરજી માણેકજી સંજીણાની મશવરતની મદદ સાથે સ્થાપિત થયા હતા. (પા. ગ્રં. વો. ૧, પૃ. ૧૦૧)

૩ જી-મુખાઇ આદારકોટ મધ્યે શેઠ દાદીભાઇ નોશરવાનજી-દાદીશેઠની માલેકીનું કદીમ આતશબેહરામ; રોજ ૧૭, માહ ૧ લો કદીમી, સને ૧૧૫૩ યજ્ઞદેજરદીને દીને દસ્તુર મુલ્લા કાવુશ રસ્તમ જલાલની ક્રિયાની આગેવાની હેઠળ સ્થાપિત થયા હતા.

૪ થું-સુરત-મધ્યે દાદાભાઇ નશરવાનજી મોદીનાં શેઠનશાહી આતશબેહરામ રોજ ૧૭ માહ ૨ સને ૧૧૬૩ યજ્ઞદેજરદી ને દીને દસ્તુર એદલજી દારાખજી સંજીણાની ક્રિયાની આગેવાની હેઠળ પરઠાયા હતા.

૫ મું.-સુરત મધ્યે શેઠ પેશ્વતનજી કાલાભાઇ વઝીરનાં કદીમ આતશબેહરામ કદીમી રોજ ૧૭ માહ ૪ થો સને ૧૧૬૩ યજ્ઞદેજરદી ને દીને દસ્તુર શોહરાખજી રસ્તમજી કુમાનાની ક્રિયાની આગેવાની હેઠળ સ્થાપિત થયા હતા.

૬ હું.-મુખાઇ-ધોબીતળાવ શેઠ હોરમશજી બહમનજી વાડયાજીનું શેઠનશાહી આતશ બેહરામ રોજ ૧૭ માહ ૨ શે. સને ૧૨૦૦ યજ્ઞદેજરદી ને દીને, દસ્તુર એદલજી દારાખજી સંજીણાની ક્રિયાની આગેવાની હેઠળ સ્થાપિત થયા હતાં.

૭ મું.-મુખાઇ કરેલવાડી મરહુમ શેઠ કાવશજી બેહરામજી બનાજીની નૈયતે કદીમ આતશબેહરામ રોજ ૧૭ માહ ૪ થો કદીમ સને ૧૨૧૫ યજ્ઞદેજરદી ને દીને દસ્તુર જમશેદજી એદલજી જમાસ્પઆશાની ક્રિયાની આગેવાની અને દસ્તુર બેજનજી ૩૦ માહીહતાની મશવરતની મદદ સાથે સ્થાપિત કીધા હતા. (ત. દ. ખા. દ. જા. આશા. ૫ ૫૨-૫૩).

૮ મું.-મુખાઇ ધોબીતળાવ ખાતે અનજીમનના શહેનશાહી આતશબેહરામ રોજ ૩ જો માહ ૨ જો શે. સને ૧૨૬૭ યજ્ઞદેજરદી દીને, દસ્તુર જમાસ્પજી મીનોએહરજી જમાસ્પઆશાની આગેવાની હેઠળ પરઠાયા હતા.

- ૩ મે આતશ આતરેમ શેહુરીઅહ હુય-હુમામખાને યાને પાહશાહ રાજા-યા હાકેમને ત્યાંની દેગની નીચેના ૭૦).
- ૪ થા ,, આતરેમ ખુમ્મહહુય જેમેને પચેકાત=કુજેગર યાને માટીનાં વાસણુ પકાવનાર-કુંહારના આતશ ૬૦).
- ૫ મેા ,, આતરેમ ખુમ્મહહુય યામે પચેકાત-યાને ખેશતગરધંટ પકાવવાની ભઠ્ઠીના ૭૫) આતશ.
- ૬ ઠા ,, આતરેમ ઓનીઅહહુય પરો-ખેરેજ્યાત-કંસારાનો અથવા ફકીરનો ૫૦) આતશ.
- ૭ મેા ,, આતરેમ પેશરહહુય ઝર-યો શેપાહ-યાને ઝરગર અથવા સોનીને ત્યાંની ભઠ્ઠીનો આતશ ૬૦)
- ૮ મેા ,, આતરેમ પેશરહહુય એરેજતો શેપાહ-સીમગર રૂપાના ઘરેણા યા ટંકશાળની ભઠ્ઠીનો આતશ ૫૫).
- ૯ મેા ,, આતરેમ પેશરહહુય અયેશેપાહ-આહુન-ગર અથવા લૂહારની ભઠ્ઠીનો આતશ ૬૧).
- ૧૦ મેા ,, આતરેમ પેશનુરહહુય હુઓસફનામ શેપાહ-પોલા-દના હુથાર ખનાવનારની ભઠ્ઠીના ૬૧) આતશ.
- ૧૧ મેા ,, આતરેમ તનુરહહુય તનુર-યાને ભઠિઆરખાનાનો અથવા દરવંદ-મુર્દાઓની નૈયતે ગરીબો માટે ખાણું પકાવે છે તેની દેગ નીચેનો આતશ (૬૧).
- ૧૨ મેા ,, આતરેમ દિશતહહુય-જંગલનો યા જંગલના મુસાફરો ખાણું પકાવ્યા પછી છોડી દીધેલો આતશ ૬૧).
- ૧૩ મેા ,, આતરેમ ઓન્યહહુય તખરીઆત-પાહશાહનાં પાસ્ખાનનો આતશ ૩૫).
- ૧૪ મેા ,, આતરેમ પંથહહુય શતોરો-પીઆહ યાને ઉંટની વણુગરનો આતશ ૩૦).
- ૧૫ મેા ,, આતરેમ સકેરીઆતહુય-ગોવાહ્યાનો આતશ ૯૧).
- ૧૬ મેા ,, આતરેમ નિજદેશતાહહુય-નજદિકના માઝહય-સ્નાન રેહુવાસીનો ૬૦).

૧૬ વર્ગના કુલ્લે ૧૦૦૧ આતશો.

(જુલો ૭૮ સવાલની રવાયતનો જવાબ ૧ ભો.)

આ ૧૬ વર્ગના આતશોમાં વિજળીનો આતશ આવતો નથી, તેમ વંદીદાદમાં પણ વિજળીનો આતશ જણાવ્યો નથી. આથી તે આશતબેહુરામ ખરપા કરવામાં વિજળીના આતશની ખાસ જરૂર નહિ હોવી જોઈએ, કારણકે વંદીદાદનું ફર્માન જે આતશપર આઝાખ પડે તેને દાદગાહે લઈ જવાનું છે. પણ સુરતના કઢીમી આતશબેહુરામમાં વિજળીનો આતશ લેવામાં આવ્યો હતો. (જા૦ જ૦ તા૦ ૨૧-૧૧-૧૯૨૩.)

ઉપલા દરેક આતશ ઉપર એક સરોશની યજ્ઞને, સરોશની વીસ્પરદ, અને સરોશનો વંદીદાદ, અને એ આતશ ઇજવાના દરમ્યાનમાં ગાહામ્બારનો હિંગામ આવે ત્યારે ગાહામ્બારની યજ્ઞને, ગાહામ્બારની વીસ્પરદ, ગાહામ્બારનો વંદીદાદ કરવો.

એ પ્રમાણે ૧૬) જાતના આતશોની સંખ્યાની પ્રમાણમાં યજ્ઞને, વિસ્પરદ અને વંદીદાદ કીધા પછી ૧૬ જાતના આતશો દરેક આફરગાન્યામાં જુદા જુદા રોશન રાખે, અને અસ્પન્દાદ મહિનો આવે ત્યારે, દરેક ૧૬ જાતના આતશ ઉપર હોરમજ્દ રોજથી તે અનેરાન રોજ સુધી દરરોજની દર રોજે રોજેની યજ્ઞને કરે, તે પછી ૧૬ જાતના આતશોને એક મ્હોટા આફરગાન્યામાં એકત્ર કરે, તે ઉપર ગાથા ૧ લાને હીને ગાહામ્બારની વીસ્પરદ, ઇજ્જને ઇજ્જે, ગાથા ઉશ્તવત ગાથા સ્પેન્તોમદ અને ગાથા વોહુક્ષશ્ત્ર ત્રણ રાત્રે વંદીદાદ કરે, તે પછી ગાથા ૫) માંને હીને ગાથાની ઇજ્જને કરે;

અને ફરવરદીન મહીનો ને હોરમજ્દ રોજથી તે મહેર રોજ સુધી દરરોજ ૧), દસ્તુરને ઘરનો આતશ લાવીને, તે ઉપર અશો ફરોહુરની, યજ્ઞને કરે, અને તે પેલા એકત્ર કીધેલા આતશમાં એ આતશ પણ મેળવે.

સરોશ રોજે સરોશ યજ્ઞની ક્ષુમનથી એક યજ્ઞને કરી અને દાદગાહમાં તખ્તનશીન કરે. (ઉપત્રી વિગતે સુરતના શેઠ પેશતનજી કાલાલાઈ વકીલના કઢીમ આતશખહેરામની ક્રિયા થઈ છે. તેનો ઇશારો પારસી પ્રકાશ મધ્યે નીચે પ્રમાણે આપ્યો છે કે એ આતશખહેરામ પરઠવાની ક્રિયાનો ટુંક અહેવાલ મુખઈ સમાચાર (તા૦ ૨૭-૧૦-૧૯૨૩) માં એવી મતલબનો આવ્યો હતો. ૧૦૦૧ આતશ સોલ જાતનાં લઈ દરેક ઉપર એક યજ્ઞને એક વિસ્પરદ, અને એક વંદીદાદ તથા ગાહામ્બારોના હિંગામમાં તેની ક્રિયા કરી અસ્પન્દાદ મહિનામાં એ સોલ પાતરાં ઉપર રોજ, સોલ યજ્ઞને કરી અસ્પન્દાદ મહિનાના અનેરાન રોજે પાછત્રી રાત્રે એ સઘળા સોલ જાતના આતશને એક કરી તે ઉપર ગાથાના દહાડાની ક્રિયા કરી હતી. (પા૦ ૫૦ દફ૦ ૧ છું પૂ. ૧૭૬-૧૭૭

વધુ માટે જીવો પારસી હીનઆઈન અને તવારીખી ફરહંગ પુ. ૧ છું. ૫૦ ૧૧૦.) જે વખતે મીજલસ આરાસ્તેહ કરી જશન કરે, હો દહા-૧) સરોશ સેગાનું આફરગાન, આફરીન દહાની પઢે. (૭૮ સવાલની રેવાયત જવાબ ૧ લો.)

તે પછી એ આતશ આતશખહેરામને હરજો પુગે, તેની ખીદમતમાં ખુબવાલા મોઘેદ રહે.

આ ૧૬ જાતના આતશને સંસ્કાર કરીને તેને દાહગાહે લઈ જવાના સવાબનું પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે જણાવવામાં આવે છે:—

વંદીદાહ પ્રમાણે.

પુણ્યનું પ્રમાણ.

૧ લો નશા ખાળતો આતશ.	૧૦,૦૦૦ લાકડાંના કટકા આ ભારાઆતશમાં ભેટ ધરાવવા ખરોખર.
૨ જો નજસાઈ ખાળતોનો આતશ.	૧,૦૦૦ ”
૩ જો કચરા ખાળતોનો આતશ.	૫૦૦ ”
૪ થો કુંભારના પંજાવાનો આતશ.	૪૦૦ ”
૫ મો કોરીનાં વાસણની ભટ્ટીનો આતશ.	વધધટના કટકા.
૬ ઠો પીતલ વિગેરે મીશ્રીત ધાતુની ભટ્ટીનો આતશ.	થોડા લાકડાના કટકા.
૭ મો સોનારની ભટ્ટીનો આતશ.	૧૦૦ કટકા.
૮ મો રૂપું પિગળાવાની ભટ્ટીનો આતશ.	૯૦ કટકા.
૯ મો લોહું ઓતવાના કારખા- નાનો આતશ.	૮૦ કટકા.
૧૦ મો સારી ખરીની વસ્તુની ભટ્ટીનો આતશ	૭૦
૧૧ મો ભટ્ટીઆરખાનાની ભટ્ટીનો આતશ.	૬૦
૧૨ મો કોલ ખળતા હગનો આતશ.	૫૦
૧૩ મો કલઈ પિગળાવવાની ભટ્ટીનો આતશ.	૪૦
૧૪ મો ગોવાળીઆની ભટ્ટીનો આતશ.	૩૦
૧૫ મો લશ્કરની છાવણીનો આતશ.	૨૦
૧૬ મો હીનદાર જરતોશ્તીના ધરનો આતશ.	૧૦

(વંદીદાહ ૫-૮ મી, ૬૦ ૮૧ થી ૯૬ સુધી.)

આતશબેહરામ સાહેબના કેબલાને એક
ગુમ્બદમાંથી બીજા ગુમ્બદમાં લઈ જવાની
જરૂર પડેતો નીચલી તરતીબથી લઈ જવા.

—*❀❀❀*—

આતશબેહરામ સાહેબના કેબલા માટે બે ગુમ્બદો હોવાની જરૂર
રહે છે, એક ચાલુ વપરાસ માટે, અને એ જ્યારે મરામત કરવો પડે
ત્યારે બીજા રાખેલા ખાસ ગુમ્બદમાં આતશબેહરામનાં કેબલાને તખ્ત-
નશીન કરવા માટે. બીજા ગુમ્બદમાં આતશબેહરામના કેબલાને
તખ્તનશીન કરવાની રીત આ છે કે:—

આ ગુમ્બદને પ્રથમ નીરંગ (ગૌમૂત) થી ત્રણ મરતબે પાવન કરવો,
અને તે પછી પાણીથી ત્રણ મરતબે ઘોષ પવિત્ર કરવો. પછી ચોજદાગ્રેગર
મોબેદની જોડ ૧ હોય તેને પ્રથમ ગોસલ-સ્નાન વિધિ પ્રમાણે કરી કંઘઈ
કરી ફરી પાદ્યાવ કુશ્તી કરી ફર્જ્યાત ગુજરી પાદશાહને તખ્ત નશીન
કરવાનાં ગુમ્બદના ખુવાનપર પ્રથમ પાંચે તાયની ખુબ, ચાને સરોશની
દનૂમનથી બાજ ધરે, કુશ્તી કરી મ્હોદું પરગર કરે, ચાને હોમ ગાલી
જીવામ લઈ પાતરી ઉર્વામ લઈ પ્રથમની ક્રિયા કરી સરોશ-ચજદની
દનૂમનથી ૧) ચજશને કરે, પછી બીજો મોબેદ ફરી ચજશને કરી ખુબ કાયમ
રાખે અને તે માટે બંને મોબેદો ઘટ્ટી વખતે ઢરન બાજ ઈજી ખાંણુ ખાય.

એ પ્રમાણે ત્રણ દિવસ સરોશની દનૂમનથી ચજશને કરે, અને
ત્રણ રાત્રિ વંદીદાદ સરોશની દનૂમનથી કરે.

ચોથા દિવસે જે રોજ હોય તેની દનૂમનથી ચજશને કરે, અને ખુબ
કાયમ રાખે; અને ગુમ્બદમાં, પાદ્યાવ કુશ્તી અને પદ્માન બાંધી આમદો
રફત કરે, અને ચોથા દિવસે પાદશાહને બીજા ગુમ્બદમાં તખ્તનશીન
કરવાની મદદમાં બીજા ખુબના અમલદાર મોબેદો ચોતાના સાહજ સાથે
સહજ થઈ રહે.

ચોથા દિવસની ઉજયેરીન-ગાહમાં પાદશાહને તખ્તનશીન કરવા
જે આફરગાન્યું તૈયાર કીધું હોય તેને ઉજરી સાફ સુક કરી ત્રણ
મરતબે ચોખ્ખું કરીને, ત્રણ મરતબે પાવ કરે, ને પાણી ખાલસા કરી
તેને ખુશક કરવું અને પછી આતશનો તખ્ત ત્રણ મરતબે પાવ કરી

આફરગાન્યુ-ગોઠવી મૂકે. પાઢશાહનું છત્ર લાવી ટાંગી રાખે અને એજ આફરગાન્યાનો-“સરપોશ” ચોખ્ખો કરી પાવ કરી ખુશ કરી એક પાવ કીધેલી મોટી આરણી ઉપર મૂકી તેમાં સુખડનો વેહર ચા છુની છોલથી ભરપુર કરે અને ચમચ અને ચીપીઆઓ તૈયાર રાખી મૂકે. (પાઢશાહનું છત્ર લાવી ગુમ્મહમાં ટાંગે).

૪ થે દિવસ રાત્રે ૧૨) વાગે ઉપહિન-ગાહની બોય દીએ અને થોડા વખત થોભે અને બીજા મહ્મનીશ મોબેદો પાહિઆવ કુશ્તી ફર્જ્યાત ગુજરી જામે પિછોટી પંહુરી તૈયાર થઈ રહે.

અને પેલા ગુમ્મહથી બીજા ગુમ્મહ સુધીના રસ્તામાં પાવી કરી જગ્યા એલાયદી કરે, તેમજ રસ્તામા આસેપાસે ખતી રહેવી નહિ જોઈએ. રસ્તો શાન્ત હોવો જોઈએ.

હવે બીજા મહ્મનીશ મોબેદો ગુમ્મહમાં જાય, અને પેલા તૈયાર કીધેલા આફરગાન્યાના સરપોશનો પએવન્દ કરે અને આતશ સંભાળથી સર્વે મુકે, અને પેલા જુના આફરગાન્યા સાથે પએવન્દ રાખી તેની રાખ થંટી પડવા દીએ. તે પછી સરપોશ ઉંચકવા માટે તેને આસેપાસે ચેહાર કરા હોય છે તેમાં લાખડના પાવ કીધેલા સદ્યા ૨) તે ચેહાર કરામા ભેરવી ૪) મોબેદો વિધિથી સરપોશ ઉંચકે અને ૨) મોબેદો ઢાલ, તરવાર, ખરછી, જામ્યાઓથી સહજ થઈ આગળ ચાલે, અને ૪) મોબેદો પાઢશાહની સવારી લઈ ચાલે, જ્યારે બીજા મોબેદો તે ઉપર છત્રનો સાહો કરે, અને બીજા મોબેદો તેઓ પાછલ ઢાલ, તરવાર, ખરછી, જામ્યાઓથી સહજ થઈ રસ્તાની નેગેહદારી પાઢશાહની સવારી અવલ-મંજલ પુગે ત્યાં સુધી રાખે, અને આસ્તે અને શાન્તીથી કહમ અફજુન કરી ચાલે, અને પાઢશાહની હરગાહમાં પહેલ્યાં પછી તેમને તખ્તનશીન કરે, અને હરખારનો સર્વે અસખાખ લાવી તેને આરાસ્તેહ કરે.

પછી એક મજલિસ આરાસ્તેહ કરી જશન કરે.

“આતશબેહરામ સ્થાપવાની જરૂરત વિષે”

આતશબેહરામ સ્થાપવાની જરૂરત વિષે હીનકર્દ નામની પેહલવી કેતાબમાં નીચે પ્રમાણે ફર્માન આવેલું છે:—

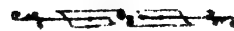
“મીનોઇથી મીનોયઝદો દુન્યાઇ ખીછ જગાઓ કરતાં આતશબેહરામને તખ્તનશીન કીધા હોય તેવી જગામાં પેહલાં આવડું કરે છે.”

પેહલવી રવાયતમાં નીચે પ્રમાણે ફર્માન છે:—

“હીનમાં કહેલું છે કે, માજદયસ્નીઓને ઘટે છે કે, પોતાના શહેરમાં આતશબેહરામ પરડવા, કારણ ખુદલુ છે કે આતશબેહરામનાં તુર અને મહદથી માજદયસ્નીઓને કૌવત છે. જો આતશબેહરામની ચારી અને મહદ નહિ હોય તો તમામ દુન્યામાં ભત્રી માજદયસ્ની હીન એકજ છે, તે ટકી શકે નહિ.”

“અએ સ્પેન્તમાન જરેતોશ્ત ! (જો) કોઇ શખ્સ ડિર્વાસિન અથવા વોહુગઓન, અથવા વોહુકેરેતી અથવા હુધાનએપતની અથવા હુરેક કોઇ ઘણાજ ખુશઓદાર આરવરગી એસમને અરોઇએ કરીને (આતશને વાસ્તે લઇ જાયે તો.

જે તરફથી પવન આતશની (ઉપર મુકેલી ખુશઓદાર ચીજની) ઓયને પાંથરી નાંખે છે, તે તરફ, મીના દેવો કે જોઆ અધારાની સુરતનાં દરવંદો છે (તેઓ) ને, (તથા-તેથી) એવડા જાદુગરોને, તથા પરીઓને, હોરમઝદનો આતશ હજાર ઘણા મારનાર તરીકે સાંભે જાય છે. (વ૦ પ૦ ૮ ફ. ૭૬-૮૦).

“આતશબેહરામ પર જુદ્દાનીની નજર પડે
યા હુમપચેવન્દ થાય તો, તેને કેવી
તરતીબથી પાવન કરવા.”

ખોદાનખાસ્તેહ આતશબેહરામના પાક કેબલા ઉપર કોઈ જુદ્દા-
નીની નજર પડે યા હુમપચેવન્દ થાય તો, તે કેબલાને કેવી રીતે પાક
કરવા તે માટે ધરાનના હસ્તુરોએ મોકલેલો જવાબ કે:—

આતશબેહરામના કેબલા ઉપર જુદ્દાનીની નજર પડે તો તે આતશ-
બેહરામના ખેદમતગાર યાને બોય દેનાર હોય તેને આતશનું નવરાતનું
ખરેખૂમ લેવું યાને મોખેદે નહાન લીધું તે ગોયા આતશે નહાન લીધા
ખરાખર ગણાય.

અને તેજ દિવસથી ખીજા (૧) પાકી ઝેહ ખસલતના સાચુ બોલનારા
ખરાખર રીતે માંચવાણી લાણી જાણનારા યોજદાગ્રેગર મોખેદ મ્હોટી ખુખ
કરે પછી હુમ પચેવન્દ થઈને આતશબેહરામના કેબલા આગળ જઈ
આતશદાની યાને આતશનાં આફરગાન્યાં ૯ તૈયાર કરી આતશ કદેહની
આસપાસ કટારખંધ મૂકે. પેલા આતશના કેબલામાંથી પ્રથમ વિધી
પ્રમાણે જોત લઈ ૧ લા આફરગાન્યામાં આતશ રોશન કરે, પછી પેલા
કેબલાને સરહ થવા દેવા તે પછી ખીજે દિવસે ૧ લા આફરગાન્યામાં
પાછી વીધી પ્રમાણે જોત લઈ (૨) જુ આફરગાન્યું આતશથી
રોશન કરે. એ પ્રમાણે (૬) દિવસ સુધીમાં (૬) મા આફરગાન્યા સુધી
જોત લઈ અકેક પછી આતશ રોશન કરવા અને તે આગમજનાં અનુક્રમે
આતશ સરહ કરતા જવું, પછી પેલા (૧૦) મે દિવસે ખરેખૂમ લેનાર
મોખેદ નવસો નાહી ફારેઘ થાય અને ફરી ગોશલ કરી ફરજ્યાત ગુજારી
મ્હોટી ખુખ કરે, પછી પેલા આતશબેહરામનું આફરગાન્યું પાકીઝેહ
કરે ગુંખદ સાફસુફ કરે અને મ્હોટા આફરગાન્યોમાં આતશ મૂકી
તખ્તેનસીન કરે, જ્યારે સર્વ હસ્તુર મોખેદો અને બેહદીનો ભગી એક
મજલીસ આરાસ્તેહ કરી જશન કરે, અને તે આતશબેહરામની ખેદ-
મતમાં મોખેદ રેહ. (જુઓ ૭૮ સવાલ રેવાયતનો જવાબ નં ૧ લા.)

“આતશબેહરામની બોય દેવાની ક્રિયા, અને તેનું રહસ્ય.”

આતશબેહરામની બોય દેવાની ક્રિયા અને તે સાથે જોડાયેલા થોડાક નીતિજનક વિચારો:—

આતશબેહરામને આખા દિવસની પાંચે ગોઠુ દરમિયાન બોય હંધ રોશન રાખવામાં આવે છે, તે “બોય” શબ્દનું રહસ્ય આ પ્રમાણે છે બોય શબ્દનો અર્થ બોય શબ્દનો ધાતુ પ્રમાણે અર્થ અવસ્તા શબ્દનો ‘બઓધ’ છે. જે પેહલવીનો ‘બુધ’ અને ફાર્સી ‘બુ’ અથવા ‘બુધ’ છે. એનો અવસ્તા પ્રમાણે ધાતુ ‘બુધ’ ફાર્સી ‘બુધન’ છે. જેનો અર્થ ‘સુધવું’ ‘સુગંધી થવું’ થાય છે. સંસ્કૃત ‘બુધ’ ધાતુનો પણ અર્થ એવોજ (To Revive the scent of a perfume) થાય છે.

હવે અવસ્તામાં ‘બોય’ ને માટે “બઓધ” શબ્દ છે, તેનો અર્થ ‘બોય’ અથવા સુગંધી ઉપાંત બુદ્ધી (intellect) પણ થાય છે. અવસ્તામાં બુદ્ધિ માટે પણ એજ શબ્દ ‘બઓધ’ અથવા ‘બઓદંધહુ’ વપરાય છે એ બુદ્ધિ માટેના અવસ્તા ‘બઓધ’ શબ્દ માટે પેહલવી બુધ શબ્દ છે. ફાર્સીમાં પણ આડકતરી રીતે બુદ્ધિ માટે એ ‘બુધ’ શબ્દ આવે છે. જેનો અર્થ શોધખોળ (quest, search) વિગેરે થાય છે, અને બુદ્ધિ માટે સંસ્કૃતમાં બોધ અથવા બુદ્ધિ છે.

વળી એ બુદ્ધિ માટેના અવસ્તાના ‘બઓધ’ શબ્દનો ધાતુ પણ ખુશબો માટેના ‘બઓધ’ શબ્દની માફક બુધ એટલે ‘વાકેફ થવું જાણવું’ છે.

હવે આપણે યાદ રાખવું જોઈએ કે આગ્રવનો એટલે આતશની તપાસ રાખનારાઓ ગોઠુ-ગોઠુ આતશને સુગંધી પદાર્થોથી રોશન કરે છે તે ક્રિયા જો કે આપણે ‘બોય’ દેવી એટલે ખુશબો ચઢાવવી એવા ખાસ શબ્દોથી ઓળખ્યે છીએ તોપણ શબ્દના ખરેખરા અર્થ પ્રમાણે અંશર-નાનો ગોઠુ-ગોઠુ એ સુગંધી પદાર્થ વિગેરેનું જે બળતણ આતશ પર મેલે છે, તે ઉપરાંત આપણ સર્વ આતશ આગળ જે સુખડ બળતણ લઈ જઈએ છીએ, તે સઘળાંને પણ “બોય-દેવાના” નામથી ઓળખ્યે છીએ.

બોએ દેવાને બુદ્ધિ મેળવવા સાથે સંબંધ:—

ત્યારે પુરુષો આપવી, અને વાકેડી મેળવવી યા જ્ઞાન મેળવવું યા બિહાર થવું એ માટે આપણી ફાસી પેહલવી, અને અવસ્તા લાપાઓમાં અને વળી ચોક્કસ હુદ્દે સંસ્કૃત લાપામાં એકનો એક ધાતુ (અવસ્તા બુધ, પેહલવી બુધ, ફાસી બુધદન; અને સંસ્કૃત બુદ્ધ) છે, તે બીનાજ આપણે માટે ઉત્તમ રીત સુચક છે.

એ એક સરખી બાબતો સુચવે છે, કે ‘બઓધ’ અથવા બુદ્ધિ એટલે જ્ઞાન અથવા વાકેડી અથવા હુશ્યારી અથવા બિહારી મેળવવાની છે. આ દુન્યામાં ઘણીક તરેહથી ખુદ ધર્મ સંબંધી બાબતોમાં આપણે “આપ-અને-લે” કરવાનું છે તે દાહાર પણ આપણી પાસે કાંઈ માંગે છે, તે કાંઈ ફર્જ માંગે છે, અને તેનાં બહલામાં આપણને કાંઈ આપે છે. એજ મૂળબ બોએ દેવાની બાબતમાં છે. જે આપણે આતશને ‘બોએ હંધએ’ એટલે પુરુષો આપ્યે અને તેનાં બહલામાં આતશ પાસે કાંઈ લઈએ નહિ અને ખાલી હાથે જઈએ તો આતશ બેહરામમાં ગયલું ફેકટ ગણાય.

આતશની ન્યાયશમાં કહે છે કે:—

“વીરપનાંમ્ પર-ચરેન્તાંમ્ આતશી જસ્ત આદિધય ચિમ્ હુખ હુપે ખરંધતી ફચરેશ્વાઓ અમંએપાઈધે.” એટલે “આતશ સઘળા (તેની નજદીક) આવનારાઓનાં હાથ તરફ જોએ છે, કે તે આવતો હોસ્ત બેઠેલા હોસ્ત (આતશ) માટે શું લઈ આવે છે?”

એટલે આતશ આપણો મિત્ર છે, અને આપણે તેની આગળ જઈએ છીએ, ત્યારે તે આપણા હાથ તરફ જોએ છે, કે આપણે તેને માટે કંઈ સુખડ યા લોખાન યા અગર જેવી પુરુષો લઈ ગયા છીએ કે નહિ, પણ આપણે તેની આગળ જઈએ છીએ, ત્યારેજ આપણા હાથ તરફ નજર કરતો નથી, પણ પાછો ફરતી વખતે પણ જાણે નજર કરે છે “એ મિત્ર મારે માટે સુખડ અને પુરુષોની ભેટ લાવ્યો હતો, તેના બહલામાં મારે ત્યાંથી પાછું કાંઈ લઈ જાય છે કે નહિ” જે તે આતશ તેનાં હાથ ખાલી જોય (વધારે વાસ્તવિક રીતે બોલ્યે તો તેનું મન ખાલી જોય તેનાં મનને ખાલી હાથે પાછું ફરતું જોએ) તો તે આતશ પોતે તેથી નાખુશ થાય છે.

બોએ આપીને શું લેવું હવે ત્યારે ભણનારે આતશને બોએ અથવા ખુશ્બો આપીને તેની પાસેથી શું લેવાનું છે? આતશની ન્યાયશમાં ભણનાર જે દુવા ગુજારે છે, તે ઉપરથી આ સવાલનો જવાબ મળે છે. ત્યાં ભણનાર આતશને કહે છે કે,

હાયાઓએ આતશ પુત્ર અહુરહે મજ્જદાઓ, આ મે અંદ્રહુત અફસા-ઓંદ્રહાઓ, નૂરેમ્ય ચવએચતાઈતે, વહિશ્તેમ્ અહૂમ્ અપઓનાંમ્ રઓ-ચંદ્રહૂમ્ વીરપોખામ્ જજે-બુયે વંદ્રહાઉચ મીજ્જદે વંદ્રહાઉચ અવહિ ઉરુનએચ દરેધે અવંદ્રહે (ફ. ૬).

અર્થ-ઓ અહુરમજ્જદા પુત્ર આતશ ! તું મને (તે બક્ષેસ) આપ, કે જે મારે સારૂ હાલમાં અને હંમેશાં અશોનાં રોશનીવાલાં તથા તમામ સુખવાલા બેહુશ્ત માટે બોધ આપે અને ભટ્ટી બંદગીના અને રવાન માટેનાં લાંબા વખતની મદદનાં ભલા બદલામાં હું તે (બોધ) મેળવું.

આ ફકરા ઉપરથી ખુલ્લું સાબિત થાય છે કે, આતશને બોએ હંધને આપણે આતશ પાસેથી ખાલી હાથે જવાને બદલે કંઈ લઈ જવાનું છે, આપણે આતશને માટે સુખડ લોખાન અગર જેવી સુગંધી આપી બેહુશ્તને માટેની બોએ (બોએ અથવા ખુશ્બો) આપીને આપણે (બુદ્ધિ અથવા અક્રલ અથવા સારા વિચારો) લઈ જવાના છે.

આતશની ન્યાયશનાં બીજા ફકરામાં આતશ પોતાની આગળ ખુશ્બો લઈ આવનારને જે શગ-દોમાં દુવાં દે છે તે શગ-દો ઉપરથી પણ આપણે જોઈએ છીએ, કે આપણે તેની આગળથી તેને બોય હંધને શું લઈ જવાનું છે, આતશ દુવા દે છે.

“ઉપ-શ્વા હક્ષોધત...વરેજવતય મનો વરેજવતય હક્ષોધત અંદ્રહિહુ.”

એટલે ચપળ મન તારી પુઠે ચાલજે, ચપળ જાંઘગી તારી પુઠે ચાલજે.

ત્યારે આતશને બોય હંધ આપણે તેની આગળથી ચપળ મન અને ચપળ જાંઘગી લઈને જવાનું છે.

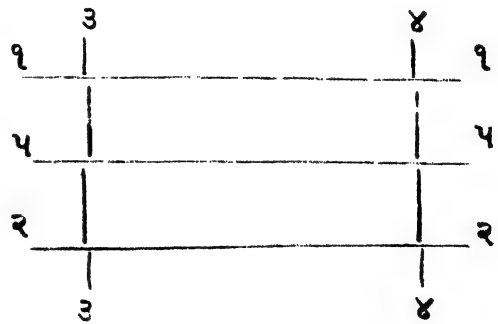
આતશને બોય હંધ બિહાર કરી આપણે બિહાર થવાનું છે:—

આપણે આતશ માટે જે સુખડ ચા બોએ લઈ જઈએ છીએ તેથી તે સુસ્ત પડ્યો હોય તો રોશનીથી ચપળ અને ખીદાર થાય છે તે આબુખાબુ રોશની અને ખુશ્બો પાંથરે છે, આપણે પણ ત્યારે આતશને બોય હઈ આતશને સુગંધી પદાર્થો આપી તેની પાસે તેના બહલામાં નીતિની રોશની, નેકીની ખુશ્બો, ભલી ચપળતાથી ખીદારી લેવાની છે. જે આતશબેહરામમાં અને આહરાનમાં એમ બોય દેવા એમ સુખડ ચઢાવવા જઈએ અને ત્યાંથી ખાલી મને કાંઈપણ નીતિજનક વિચાર લેવા વગર પાછા ફર્યે તો ફેરો ફેકટ ગણાય, આતશને હીથેલી તે બોય આપણે પોતાને માટે ફેરો ફેકટ ગણાય, તમારી સઘળી બોએ, જે તે તમોને પાછી બોએ ચાને બુદ્ધિ ચા અક્રલ ચા નિતિજનક ખિદારી આપે નહિ તો સઘળી ફેકટ ગણાય, તે બોય હીથેલી પણ સરખી અને નહિ હીથેલી પણ સરખી.

બોય દેતી વેળા ચઢાવવામાં આવતી માચી:—

પ્રથમ થોઝદાએગર ખુબનો ધણી હોય તે ગેહ બહલાતાં કુશ્તી પાદિઆવ કરી ગેહ અને ન્યાયશો ભણી અને રાતની ગેહમાં ગેહ અને સરોશ ચસ્ત વડી ભણી ફર્જ્યાત ગુજારી ગુમ્બદમાં દાખલ થાય, અને પ્રથમ પવિત્ર આતશ ઉપર ખુશ્બો મુકે અને સુખડની માચી ચઢાવે, અગર સુખડની માચી નહિ બની શકતી હોય તો સ્વચ્છ કરેલા લાકડાની માચી ચઢાવે. માચી ૫) દુકડાની^૧ નીચે મુજબ ચઢાવે.

માચી ચઢાવતી વખતે પ્રથમ પુર્વે દિશા તરફ મોહ કરી ઉભો રહે પ્રથમ બે દુકડા એકમેકથી થોડાક દુર, પુર્વેથી પશ્ચિમની લાઇનમાં ગોઠવે, પછી દક્ષિણ દિશા તરફ મોહ કરી ઉભો રહી દક્ષિણ-ઉત્તરે ઉભા બે દુકડા ગોઠવે એ પછી પાછો પશ્ચિમ

૧. માચી મુંબાઇમાં દાદીશેઠના આતશબેહરામમાં ૫) દુકડાની, ઉદવાડે ધરાનશાહના આતશબેહરામમાં ૯) દુકડાની, મુંબાઇમાં મરહુમ ફરામજી કાવશજી બનાજીના, વાડીઆજી, સુરત શેઠ વકીલના, અને મોદીજીના તથા મુંબાઇનાં અનજી મનના અને નવસારીના અનજીમનનાં આતશબેહરામમાં ૬) દુકડાની માચી ચઢે છે.

દિશા તરફ ફરી પ) મો દુકડો દરમ્યાનમાં પશ્ચિમ પુર્વેની લાઇનમાં ૧) દુકડો ગોઠવે એટલે પાંચ દુકડાની માચી થઇ.

માચી શબ્દનો ભાવાર્થ:—‘માચી’ શબ્દનો હાલ સાધારણ અર્થ ‘ખુરશી અથવા બેઠક’ થાય. છે એ શબ્દ અસલ સંસ્કૃત ‘મંચ’ છે જેનો અર્થ “તખ્ત અથવા ઉંચી માનભરી બેઠક” થાય છે ત્યારે માચી ચઢાવવી એટલે આતશ ઉપર સુખડના કડકાડપે તખ્ત ચઢાવવું, આપણા “આતશબેહરામને પાઠશાહનો દરબજો આપ્યો છે. માટે આપણે “આતશ-બેહરામ પાઠશાહ” બોલ્યે છીએ માટે જેમ પાઠશાહને અર્પણ કરવા માટે લાયક ચીજ તખ્ત છે, તેમ આતશબેહરામ પાઠશાહને સુખડની માચી (મંચ) એટલે તખ્ત અર્પણ કરવાનો વિચાર ઉભો થયો છે. એ દરબજોનાં આતશને પાઠશાહનો એલકાબ લગાડ્યાથી તેના આતશની બેઠકને આપણે તખ્ત કહ્યે છીએ અને તેથી પવિત્ર સ્થાપવાની ક્રિયાને “આતશને તખ્તનરીન” કરવા કહી આપણે બોલ્યે છીએ એજ વિચારને લીધે એવા આતશને માથે ગુમખદમાં ‘તાજ’ ટાંગવામાં આવે છે. વળી એજ પાઠશાહની મિસાલ યાદ રાખી આતશબેહરામમાં એકાદ તલવાર, ગુરૂઝ, ખરછી જેવાં હુથ્યારો જરૂરનાં માનવામાં આવે છે કારણ કે પાઠશાહની સેવામાં હુથ્યારદાર ખીદમતગારો અથવા સેપાહો જરૂરનાં ધારવામાં આવે છે.

પણ એ સઘળુ આપણે ચિન્હ તરીકે સમજવું જોઈએ; રાજ્ય અને હીનને હુમેશાં સંબંધ હોય છે. જેમ રાજ્યની એક્યતા તેમ હીનની એક્યતા (unity of state and church) એ બેઉ દેશની આખાહી માટે જરૂરનાં છે. રાજ્ય પોતાની સત્તાથી દેશમાં શારીરિક વ્યવસ્થા જાળવે છે. હીન પોતાની સત્તાથી આત્મીક અથવા નીતિની વ્યવસ્થા જાળવે છે ત્યારે ધર્માબ્જો અથવા આતશબેહરામો, હીનની હકુમતના હીનની બાદશાહીનાં અએવાનો છે. માટે હીનની હકુમત, હીનની બાદશાહીની નીશાનીઓ તરીકે એ આતશ પાઠશાહના દરગાહમાં આપણે તખ્ત અને તાજ, અને તખ્ત અને તાજના રક્ષણ કરનાર હુથ્યારો જોઈએ છીએ. એ હુથ્યારો કાંઈ હીન અને દેશનાં શારીરિક દુશ્મનોને મારવા માટે ખાસ કરી ત્યાં મેલ્યાં નથી પણ ચિન્હ તરીકે (નિશાની તરીકે) મેલ્યાં છે, કે આતશબેહરામ પાઠશાહના તાજે તખ્તની પાયદારી કાજે, આતશબેહરામ પાઠશાહના પાયતખ્તની સલામતી કાજે તે મકાનના પુજારીઓએ, અને તે મકાનના સેતાયશે આવનારાઓએ મનના નીતિમાન વિચારોનાં હુથ્યારોથી ખદી અને ખુરાઇને ગેરવ્યવસ્થા અને દુર્ગુણોને તોડવાની છે.

હવે માચી ચઢાવી ત્યાર કેડે આતશના ખ્વાનને પાવ કરવો, એમ પાવ કરવા માટે પ્રથમ એક ચોખખાં પાણીનો કળશ્યો ત્રણ મરતબે નીચે મૂજણ પાવ કરે.

દનઔઘ અહુરહે-મજદાઔ અષેમ વૉહી (૧) (ખાજમાં) યઔજદાઔહ ઝરહે કાંકદં.

દનઔઘ અહુરહે-મજદાઔ અષેમ વૉહી (૧) ખાજમાં યઔજદાઔહ ઝરહે વરકપ્.

દનઔઘ અહુરહે-મજદાઔ અષેમ વૉહી (૧) (ખાજમાં) યઔજદાઔહ ઝરહે પુઘતી હવીરપ મીનો અર્દવીસૂર આવે પાક યઔજદાઔહ.

એમ ત્રણ મરતબે ભણતાં, ત્રણ મરતબે પાણી વધુ રેડવામાં આવેછે, કે તે વાસણમાનું પાણી ઉભાઈ જઈ બહાર પડે, કળશ્યો પાવ કીધા પછી “દનઔઘ અહુરહે-મજદાઔ અષેમ વૉહી (૧) પઢતાં જમણો હાથ પાવ કરે, અને પછી ડાબા હાથમાં કળશ્યો પકડીને કેબલા આગળ આવી (હાવન અને ઉશહિન ગેહમાં) પુર્વે ભણી ઉભો રહી ખાજ લે ને આદોસ્ત પાવ કરે. (ઉજીરન, ગેહમાં પાશ્વમ ભણી ઉભો રહી ખાજ લે. આતશના ખ્વાનને પાવ કરવાનો રિવાજ ઘણોજ પ્રાચિન અને ઇરાની છે, એમ આપણે યજ્ઞનેનો ૯ મો હા જે હોમ યજ્ઞ તરીકે જણાયલો છે તે ઉપરથી માલૂમ પડે છે. ત્યાં શરૂઆતમાંજ, જ્યારે પેગમઝર જરથોસ્ત સાહેબને આતશનો ખ્વાન પાવ કરતા અને ગાથાના ભણતર ભણતા જણાવ્યા છે, ત્યારે તેની નજદીક હોમને આવતો જણાવ્યો છે. (હાવનીમ આ રતૂમ આ હઔમો ઉપાઈજ જરથુશ્ત્રેમ્ આત્રેમ્ પઈરિ-યઔજદ ઈન્તેમ્ ગાથાઔસ્ય આવ્યન્તેમ) (જ૦ ધ૦ સંભાષણો ભાગ ૨ નો પૃ. ૧૩૬ થી ૧૪૪ ફત સર૦ જી. જ. મોહી.

ખ્વાન પાવ કરવાની ખાજ ૧૨ :—

(૧) આતશનો ખ્વાન હાવન, ઉજીરન અને ઉશહિન ગેહમાં ખાજ લઈ પાવ કરે, અને રપિથ્વીન તથા અઘવિસુઘ્રેમ ગેહમાં પાવ નહિ કરે (જુવો ૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૧ લો.)

(૨) હાવન અને ઉશહિન ગેહમાં બોય દષ્ટએ સારે આદોસ્ત પાવ કરવાની ખાજ લઈએ સારે પુર્વે ભણી ઉભો રહે અને પછી પાછા ફરી ખ્વાન પુર્વેની ખાજુએથી પાવ કર્યે, અને ઉજીરન ગેહમાં પશ્ચિમ ભણી ઉભો રહી ખાજ લે, અને પુર્વની ખાજુથી આદોસ્ત પાવ કરતાં જવું.

નેમસે-તે આતર્શ મજદાઓ આહુરહે હુધાઓ મજિશત યજત દનઓથ આહુરહે મજદાઓ અષેમ વોહી (૩).

ફવરાને...ફસસ્તયએચ. આથો આહુરહે મજદાઓ પુથ તવ આતર્શ પુથ આહુરહે મજદાઓ ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફસસ્તયએચ.

યથા અહી વધર્યો-જઓતા ફા મે ઝૂતે, અથા રતુશ અપાત ચીત હચ ફા અપવ વિધ્વાઓ ઝઓત્. અષેમ વોહી (૩) ભણવી, તેમાં ૧ હી અષેમ વોહી ભણતા જ્વાનનો પુર્વે દિશા તરફનો ભાગ પાવ કરે, અષેમ વોહી ૨ જ ભણતા દક્ષિણ દિશાનો ભાગ પાવ કરે, અષેમ વોહી ૩ જ ભણતા પશ્ચિમ અને ઉત્તર દિશા તરફનો ભાગ પાવ કરે. એ પ્રમાણે આદેશત પાવ કીધા પછી હાથ લુછી. હાથના દસ્તાના પહેરી આફરગાન્યાને ચમચનુ પએવન્દ કરી નીચલી નિરંગ (બાજમાં પઢે)

“હુમત હુમત હવરશત બદરદ અશો જરતોશત સ્પિતમાન અનુશહેરવાંન; બદનુદીએ રોજ (ફલાન) માહે (ફલાન) ગાહે (ફલાન) ફે હુ-બુએએ અનએરતમ બયારીએ આતશ વરહેરાંમ, બહુનોક્ષાઇએ આદર-બોરહે આદર-ગાશાસ્પ, આદર બુજીન મહેરે અવારીએ હુમા આદરાંન વ આતશાંન, કેશાંન-બ-વરહેરાંમે-બ-યઓજદાઇે બઅવી-દાદગાહ નેશારત ઇસ્તંદ, વ-અંદ,

(મગટ પઢે.)

નેમસે-તે આતર્શ મજદાઓ આહુરહે હુધાઓ મજિશત યજત દનઓથ આહુરહે મજદાઓ અષેમ વોહી (૩).

ફવરાને ફસસ્તયએચ...આથો આહુરહે મજદાઓ પુથ, તવ આતર્શ પુથ આહુરહે મજદાઓ. ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ૦ યથા અહી વધર્યો જઓતા ફા મે ઝૂતે, અથા રતુશ અપાતચિત હચ ફા અપવ વિધ્વાઓ ઝઓત્.

યસ્તેમચ વહોમચ, હુબરેતીમચ...હાવનો જરતો.

“દાઇત્યો અએસ્મે બુયાઓ” પદ ભણતા આતશ પર સુખડની સલી મુકે

“દાઇત્યો બઓમધિ બુયાઓ” પદ ભણતા આતશ પર લોખાન મુકે.

“ દાઘત્યો પિથિવ બુયાઝો ” પદ ભણતા આતશ પર ‘અગર’ મુકે.

“ દાઘત્યો ઉપસયને બુયાઝો ” પદ ભણતા સુખડની સલી આતશ ઉપર મુકે.

પેરનાયુશ હરેથ બુયાઝો, દહાયાશ હરેથ બુયાઝો, આતશ પુથ અહુરહે મજદાઝો.

“ સઝોચે બુયે અહાય ન્હાને,” પદ ભણતાં ઘંટને ત્રણ થોકા મારી ત્રણ વાર વજાડવો.

“ મત સઝોચે બુયે અહાય ન્હાને ” પદ ભણતાં ઘંટને ત્રણ થોકા મારી ત્રણ વાર વજાડવો.

“ રઝોચહિ બુયે અહાય ન્હાને,” પદ ભણતાં ઘંટને ત્રણ થોકા મારી ત્રણ વાર વજાડવો.

વક્ષથે બુયે અહાય ન્હાને...અહાઘ રઝેશચ રઝોચઘહેમ વીરથો ખાથેમ.

૧ લી “ ઉસ-મોઘ ઉજરેખવા ” પદ ભણતાં આતશ ઉપર સુખડ કોખાનની ખુશ્બો મુકે ઘંટને ત્રણ થોકા મારી વજાડે અને પુરી કરે.

૨ જીવાર “ ઉસ-મોઘ ઉજરેખવા ” પદ ભણતાં આતશ ઉપર ખુશ્બો મુકી ત્રણ થોકા મારી ત્રણવાર ઘંટ વજાડે અને પુરી કરે.

૩ જીવાર “ઉસ-મોઘ ઉજરેખવા” પદ ભણતાં આતશ ઉપર ખુશ્બો મુકી ત્રણ થોકા મારી ઘંટ વજાડે અને પુરી કરે અને આતશનું પએ-વન્દ છોટી દઘ આતશખેહુરામના ગુમ્મદના ઉંબર આગળ કશ (નહાની પાવી) છે ત્યાં આવી ઉભો રહી.

અર્ધમ વોહી (૧) હજ્જરેમ, જસ મે અવંઘહે મજદ, અર્ધમ વોહી (૧).

ફીરોઝગર બાદ ખોરેહે એવીજેહ વેહ દીન માજદયસ્નાન (૩) વાર, બેરસાદ પદે અને તમામ કરે.

એટલે બોય દેવાની ક્રિયા પુરી થઇ.

હાવન અને ઉપહિનગેહમાં પુર્વે ભણી મોહ કરી બોય દે, અને રપિથિવન-ઉજયેરીન અને અઘવિસ્તુથમ ગેહમાં પશ્ચિમ ભણી મોહ કરી બોય દે.

આતશબેહરામની “ભસ્મ” લેવાની ક્રિયા.

“ભસ્મ” ખાકને કહેવામાં આવે છે કે જે નહાન નવાડતી વખતે, ખાસ નીરંગહીનમાં ભેળીને નહાન લેનારને પાવામાં આવે છે. તેમજ નવો વરસ્યો ઝનાવતી વખતે ખી “ભસ્મ”ની ખાસ જરૂર વરસ પકાવવા માટે પડે છે. તેવી “ભસ્મ” આતશબેહરામથી વીધી પ્રમાણે કાઢવામાં આવે છે, કે જે વીધી નીચે આપવામાં આવે છે. આવી વીધી પ્રમાણે લીધેલી પવિત્ર “ભસ્મ”થી શું કાયદા છે તે આપણે અત્રે જાણીશું.

“ પવિત્ર “ભસ્મ”ના કાયદા. ”

“ ભસ્મ ” યાને ખાક આ ખાકમાં ઘણી જાતનાં ખાર આવે છે, તેમાં મુખ્ય કારબોનેટ ઓફ પોટાશ રહે છે. તેમજ નીરંગહીનમાં કાર-બોક્સીડ એસીડ આવે છે જે ઘણો જલ્દહ હોય છે. પણ એમાં “ભસ્મ” નાંખવાથી કારબોનેટ ખાર એસીડ સાથે મળી જાય છે જેથી તેનું કુલ્લત નરમ પડી જાય છે, માટે નીરંગ પીનારને કાંઈખી નુકસાન નહિ પુગે તેને માટે નીરંગમાં “ભસ્મ” નાંખવામાં આવે છે.

જેવી રીતે “ ગએમેઝ ” (નીરંગ) માં સઘળી જાતની રીમણી (ગલીચી) રોગીષ્ટ છવજંતુઓ વિગેરેને દૂર કરવાનું તત્વ હોય છે, તેમ “ભસ્મ”માં પણ કેટલેક હરજે એવું તત્વ સમાયલું છે. તે માટે જરૂર તોશ્તી ધર્મમાં નીરંગ સાથે ખાક (ભસ્મ) પણ વાપરવાનું ફર્માન છે. એ માટે વંદીદાદમાં જણાવ્યું છે કે “ભસ્મ”ને ઝળહના નીરંગ સાથે (ભેલેલા) ત્રણ-છ-અથવા નવ ટીપાં (તે) મુવેલું છોકરૂ જણનારી સ્ત્રીનાં ગર્ભ-સ્થાનનાં અન્દરનાં ભાગમાં છાંટે ” (વંદીદાદ પૃ ૫ મી ૬૦ પૃ ૫૧) કારણ કે આયડીવાં “જેહાંન”માં મુવેલું અચ્યું રહ્યું તેથી તે રીમન થયું એટલે રોગીષ્ટ અચ્યું, માટે તેને ઉપત્રી રીતની દવાથી સાફ કરવા જરૂર તોશ્તી ધર્મ શિખવે છે. અને તેમજ નવો વરસ્યો ઝનાવતી વખતે ગોધાનાં પુછડાના “વરસ” (ખાલ) લેવામાં આવે છે તે જો કે રીમન યાને અપવિત્ર છતાં તેને જ્યાં સુધી ભસ્મની તથા પાણીની અન્દર ભેલી આતશપર મુકી ઝરાઝર પાવ કરવામાં આવતો નથી, ત્યાં સુધી તેને એલાયદા તાક યા ગોખલામાં મુકી રાખવામાં આવે છે, અને જ્યારે તેને “ભસ્મ” અને જોરના પાણી સાથે આતશપર મુકી પાવ કરવામાં આવે છે, ત્યારેજ તે વધારે બુલ્લંદ અને પવિત્ર અને છે. તે આપણને અતાવે છે કે જે “ભસ્મ”માં કાંઈ સારા ગુણો હોવા જોઈએ, તેથીજ

આપણા મ્હાન સત વક્ષુરે વક્ષુરાન પેગામ્બર જરતોશત સાહેબે રાખને પણુ આપણી ક્રિયાઓમાં વાપરવાનું ફર્માન આપ્યું છે, અને તેને આતશ બહેરામમાંથી કાઢવાનું નીચે મૂજબની ખુલાંદ ક્રિયાઓ સુચવી છે.

“ મોબેદ જણુ ૨) જે મ્હોટી ખુબવાલા હોય તેઓ એ મ્હોટી ખુબના અમલે ધાતુના જામ ૨) ખુમચો ૧) ચમચ ૧) મલમલનો કંડકો ૧) પાવ કરી ખુશક કરે, અને આતશ બહેરામમાં જ્યાં એક જુદી ન્હાની પાવી છે ત્યાં ઉભા રહી નીચે મૂજબ બાજ લે.

“ ફનઆંધ્ર અહુરહે મજદાઓ અપ્પેમ વોહી (૩) ફવરાને... ફસસ્તયએચં અપહે વહિશતહે સ્તએશતહે અધર્યમનો ઇચેહે સૂરહે મજદધાતહે સઓકયાઓ. વંદ્નહુયાઓ વોઉર દોધધાઓ મજદધા-ત્યાઓ અપઓન્યાઓ ક્ષં યં વં ક્ષં ફં યથા અહી વધર્થો જઓતા ફા મે ઋતે, અથા રતુશ અપાતચિત્ત હુચ ફા અપવ વિધ્વાઓ ઋઓત્.

અપ્પેમ વહિશત્તમ સ્તએશત્તમ અપ્પેમ રપ્પેન્તમ યજમધદે. અધર્ય-ન્તમ ઇષીમ યજમધદે, સૂરેમ મજદધાત્તમ યજમધદે, સઓકામ વંદ્નહુ-ધમ વોઉર દોધધામ મજદધાતામ અપઓનીમ યજમધદે.

(બાજમાં પઢે) બદ્નુદ્ધ એ દાદાર અહુરમજદ રયોમન્દ ખરોહે-મન્દ, બદ્નુદ્ધોએ અદિબેહેશ્તે ખુલાંદ આદર સરોશ વર્જ વરહેરામ યજદ ફીરોજગર.

બદ્નુદ્ધોએ અવરે હુમા આદરાંન વ આતશાને હુપ્તકેશ્વર જમીન બાદ, બ રોઝે (ફલાંન), બ માહે (ફલાંન), બ ગાહે (ફલાંન) અહિંયા સુધી પઢે પછી

મુગે મ્હોદે હાથમાં દસ્તાના પહેરી પેલી પાવ ચમચે આતશ બહેરામમા બાજુની કોર આગળ ભસ્મ કાઢે પાછા હાથ પાવ કરી ખુશક કરે. અને ‘ભસ્મ’ પેલા મલમલના પાવ કપડાં વડે ચાળે, અને એક જામમાં ભરે, અને તેની ઉપર ધાતુનું ઢાંકણ ઢાંકે, અને પાવ કપડું ત્રણ પડનું કરી તેને ઉપર પાવ દોરાથી ત્રણ આંટા મારી બે સવરા ગાંઠ વાલે અને આ મોબેદો પાછા પેલી ન્હાની પાવીમાં આવી બાજે મૂકે.

યથા અહી વધર્થો (૨) યં વવ અં જં આફ્રીનામિ અપહે વહિશતહે સ્તએશતહે અધર્યમનો ઇચેહે સૂરહે મજદધાતહે સઓકયાઓ.

વંદ્યુયાઓ. વાઉરે દાઘધાઓ મજદધાત્યાઓ અપઓન્યાઓ, અપેમ વાહી (૧)

અહાધ રએશ્ય, હજદરેમ, જસ મે અવંઘહે મજદ, અપેમ વાહી (૧)

પછી ખહાર આવી કશ્તી કરવી.

‘સરમ’ હાવન અને ઉજ્જરન ગહેમાં કાઢે, તે સિવાય ખીજી ગહેમાં નહિ કાઢે.

(જુવો ૭૮ સવાલની રેવાયત જવાબ ૩૦ મે).

નવા આહરાન બનાવવાની ક્રિયા.

આતશે-આહરાન, આહરાન શબ્દ આતશ યા આદર શબ્દનું બહુવચન રૂપ છે, અને તેનો અર્થ આતશો (યાને જુદી જુદી જાતના આતશો) કરી થાય છે. એ “આતશે આહરાન” નો કેબલો પરઠવાને માટે અંથારનાં, રથએશ્તારાન, વાસ્ત્રયોશાં અને હુતોક્ષાન એ ટોળાનાં ધંધાદારીઓનાં આતશો ચુટવામાં આવે છે, તેમાં મ્હોટો ભાગ હુતોક્ષાન એટલે ધંધાદારીઓને ત્યાંનાં આતશો હોય છે. એ આતશો સદરહુ ૪ વર્ગનાં ટોળાના આતશો લાવી ગાલી ત્રણ દિવસ ક્રિયા કરી ૪ થે દિવસે તખ્તનશીન કરવામાં આવે છે.

આ આતશોને કેબલો તખ્તનશીન કરવા પ્રથમ તેનો ગુમ્બદ ધંજવો જોઈએ, તે એવી રીતે કે, પ્રથમ તે ગુમ્બદને ૩) વાર નીરંગ કરી પાવન કરે અને સુકવે, તે પછી ૩) વાર પાણીએ પાવન કરી સુકવે અને ત્યાર પછી, નવા બરેખૂમની તૈયાર થયેલા યોજદાગ્રેગર મોબેદ ત્રણ દિવસ સરોશની યજ્ઞને અને વંદીદાદ કરી ધંજે અને ચોથે દિવસે તખ્ત ઉપર અરદાફશની યજ્ઞને કરે, બાજ ધંજે અને જશન કરે.

હવે આહરાન માટે નીચલા ચાર વર્ગનાં આતશો મેલવવા જોઈએ તેમાં,

- ૧ લો અથોરનાન ટોળાનો આતશ.
 ૨ જો રથએસ્તારાન ટોળાનો ”
 ૩ જો વાસ્રયોશાન ટોળાનો ”
 ૪ થો હુતોક્ષાન ટોળાનો ”

૧ લો અથોરનાન ટોળાનો આતશ-એટલે દસ્તુર-મોઁદં તથા દાવર અને જે ઘણી આહરાન પરઠાવે તેને ઘરનાં તથા પરહેઝગાર બેહુદીનો અથવા દાવરોને ઘરનાં આતશો મેળવવા.

૨ જો રથએસ્તાર ટોળાનો આતશ તે દેશનાં દેશપતિને ઘરના ખાવરચી ખાનાનો આતશ; લશ્કરના વડા સેનાપતિને ત્યાંનો અથવા વડા ન્યાયાધીશનાં ઘરનો આતશ મેળવવા.

૩ જો વાસ્રયોશ ટોળાનો આતશ એટલે કોઈ ખુરજીગર ચાને ખેડુતને ત્યાંનો તે ખેડુત હીનદાર ચા જુદહીન હોય તેના ખાવરચી ખાનાનો આતશ મેળવવો.

૪ થો હુતોક્ષાન ટોળાના આતશ એટલે જે જે આતશો પર વધારે આઝાખ પડતો હોય તે આતશો જેવા કે:—

૧ હુમામ ખાનાનો.	૮ ખરાહીનો.	૧૫ ચુનાની ભઠ્ઠીનો.
૨ સોનીનો.	૯ રૂપગરનો.	૧૬ ગોવાહ્યાને ત્યાંનો
૩ ભઠ્ઠિઆરાનો.	૧૦ દાઝની ભઠ્ઠીનો.	૧૭ કંસારાનો.
૪ હુહારનો.	૧૧ કુંભારનો.	૧૮ ચોઠીદારનો.
૫ કલાધગરનો.	૧૨ નળીઆની ભઠ્ઠીનો.	૧૯ વણજારનો.
૬ તનુરનો.	૧૩ ઘંટની ભઠ્ઠીનો.	
૭ રંગરેજનો.	૧૪ છોધની ભઠ્ઠીનો.	

ઉપલા ૪ વર્ગના આતશો કેવી રીતે પાવ કરવા તે આપણે વંદી-હાહની ૮) મી પરગરદ મુજબ બે માઝહયસ્નાંન જરતોશ્તીઓએ પાઠિઆવ કુશ્તી કરી સરોશ ખાજ અપહું સુધી પહી ખાજમાં દસ્તુરી ભણી આતશ લેવો, અને તે પછી તેને ૯) વખત ગાલવો, ચાને તેની જોત લેવી જ્યારે તેની જોત પાવ કર્યે ત્યારે ‘નીરંગે આતશ પાવ કર્દન’ આતશખહેરામની ક્રિયામાં આપી છે તે પ્રમાણે પઢવી કરે, પછી તેને ફરી ઉપર પ્રમાણે ગાલે અને આ પ્રમાણે ૯ વખત ગાલે, ચાને આતશની જોત લે અને તેને એક આફરગાન્યામાં જુદા રાખે એ પ્રમાણે ૪) વર્ગોનાં આતશો ગાલી પાવ કરી ચેહારો આફરગાન્યામાં જુદા જુદા રાખવા તે ચેહારો આતશોને જુદા જુદા ત્રણ દિવસ ધંજવા.

૧) જે દિવસે સરોશ ચજ્જની કનુમનથી ચજ્જને, સરોશની વીરપદ્, તથા સરોશનો વંદીદાદ ૧) કરવો.

૨) જે દિવસે જે રોજ હોય તેની ચજ્જને ૧), વીરપદ્ ૧) તથા વંદીદાદ ૧) કરે.

પછી આ એહારો વર્ગનાં આતશોને એકત્ર કરવા ચાને અથોરનાન ટોળાનાં આતશમાં અકેક પછી મેળવવા અને ત્રણ મરતબે આતશની નમસ્કાર તથા અહ્લાઈ રએશચ...ભણવી અને પેલા ત્રણ આફરગાન્યા-ઓની રાખ થાંડી પડે ત્યાં સુધી પએવન્દ કાયમ રાખવું અને ત્યાર પછી ત્રણે આફગાન્યા ખસેડવા અને ત્રીજે દિવસે અર્દાફવધની નંચતે ચાને કનુમનથી ૧) ઇજ્જને અને વીરપદ્ ૧) અને વંદીદાદ ૧) આ એકત્ર કીધેલા આતશો ઉપર કરવી.

૪ થે દિવસે સરોશની કનુમનથી ચજ્જને ૧) કરવી તે પછી આ આતશ આહરાનને દખદખા ભરી રીતે તખ્તનશીન કરવા. એ આતશ (આહરાન) ઉઠાવતી વેળા ‘ચથા અહી વધર્યો’ ભણતાં ભણતાં જવું અને તખ્તનશીન કરવાં, બોય દેવી, જશન કરે અને બાજે ઇંજે એ આહરાનની તખ્તનશીનની ક્રિયા સંપૂર્ણ થઈ.

—*❦❦❦*—

આતશ આહરાનને આતશબેહરામના કેબલાના પાયતખ્ત
આગલ સરપોશ ઢાંકી લાવી તેના એક કહમ છેટે
રાખી-પએવન્દ કરી નીચે પ્રમાણે સરૂદ
કરવાનું ફર્માન.

—❦❦❦—

આતશ આહરાનને આતશ બેહરામના કેબલાના પાયતખ્ત આગલ સરપોશ ઢાંકી લાવી તેનાં ૧) કહમે છેટે રાખી નીચે પ્રમાણે સરૂદ થવા દેવા.

આતશે આહરાનને સરૂદ કરવાનું જરતોશ્તી ધર્મનું ફર્માન આ છે કે જ્યાં એક શહેર હોય અને જરતોશ્તીઓની વસ્તી હોય, ત્યા ત્રણ હરજ્જનાં ૧) આતશે-હાહગાહ, ૨) આતશે આહરાન અને ૩) આતશ

બેહરામનો કેળલા-સ્થાપિત કરવા, આમાં આહરાનનો કેળલો જ્યાં જરોતોશ્તીઓનાં ૧૦ ઘરની વસ્તી હોય ત્યાં ખસુસ કરવો.

અને જરોતોશ્તીઓ પોતાના ઘરના આતશ પર ખાણું ત્રણ ચા વધુમાં વધુ સાત દિવસ સુધી પકાવી એ આતશને આતશેદાદગાહમાં પએવન્હ કરી તેની જોત મેળવે અને ઘરના આતશને સરપોશ ઢાંકી આતશે દાદગાહ સાથે ૧) કહમ દૂરથી પએવન્હ કરવું અને યથા અહીં વર્ષરો ૨૧) પઢવા અને આતશ સર્દ થવા દેવા.

અને એ પ્રમાણે આતશે દાદગાહ અને ઓરવીસ ગાહના આતશને, આતશે આહરાનમાં ઉપર મૂજળ જોત મેળવે,

અને દર વર્ષે ૫) મા ગાથાની ઉશહિનગાહની આતશબેહરામની બોય દેવાયા પછી આતશે આહરાનની જ્યોત આતશબેહરામના પાય-તપ્ત આગળ ૧) કહમ દૂરથી આહરાનનાં આતશ પર સરપોશ ઢાંકીને ત્રણ ખુળવાલા મોબેદો લાવી મેળવે અને ત્રણ મોબેદો ત્રણ ત્રણ આતશ ન્યાયશ કરે અને બધી મળીને નવ ન્યાએશ કરે એમ કામદીન શાપુરની રેવાયત ફરમાન આપે છે.

આ મૂજળનું ફરમાન એ રેવાયત ઉપરાંત ૭૮ સવાલની રેવાયત, કાઉશ કામદીનની રેવાયત, બેહદીન જાસાની રેવાયત, દારાબ હોરમજદ-યારની રેવાયત, સદ્દરે નઝમ વિગેરે ઉપરથી મલે છે. (જુવો આહર-ખુરેહ-પૃ ૨૮-૨૯-૪૭-૫૦-૫૧-પર માં આ બાબત આવી છે, કૃતા હસ્તુર રૂસતમજી કેકેબાદ મુલ્લાંફિરોઝ)

આહરાનના આતશ સર્દ કીધા પછી પાછા નવા આહરાન તેની તરતીબથી બરપા કરવા.

નવા દોખમાના પાયાની ક્રિયા.

પ્રથમ જે જગ્યા ઉપર નવું દોખમું ઝાંધવું હોય તે જગ્યા ઉપર દોખમાનો ઘેરાવો (circumference) મુકરર કરવો અને જગ્યા સાફસુફ કરાવવી પછી તેને ઘેરાવાની જગ્યાએ દુર દુરથી ખીલાઓ થાકી તેને ગોલ ફરતો સાત તારના સુતરનો તાણો એક વાર પુરી તેનો એક છેડો જ્યાં જશન માંડવાની જગ્યા મુકરર કીધી હોય ત્યાં લાવવો.

આ પ્રમાણે કરવાનું કારણ એ કે દોખમાની જગ્યાએથી જે દુજ શક્તિ નિવાસ કરી રહી હોય તેને દુર કરી જગ્યા પાવન કરવાની છે. કારણ જર્મીનનાં અંદરનાં ભાગોમાં અંગ્રેમઇન્યુશને લગતાં માણીઓની જગ્યા હોય છે.

જે માટે કહે છે કે, “અય અશો જરથુશ્ત્ર! જર્મીનનાં પાંચ નાખુશ થતા ભાગોમાં ચોથો તે એક છે, કે જેમાં અંગ્રેમઇન્યુશને લગતાં માણીઓએ છુપાઇ બેસવાની જગ્યા કીધી હોય.” (વં ૦ પર ૦ ૩. ૬૦ ૧૧.)

હવે દોખમાના પાયો-યા કોઢાળી મારવાની ક્રિયા માટે જ્યાં દોખમાનો નાલ યા ભંડારની જગ્યા વચ્ચેવચ્ચમાં આવી છે તે મુકરર કરવી, અને ત્યાં એક કુશાદે ‘કશ’ યાને પાવી કરવી ત્યાં પાયાની ક્રિયાનો દિવસ ઠેરવ્યો હોય ત્યારે તે દિવસે હાવન ગેહમાં એક ચમ્પોજ-દાગ્રેગર મોબેદ ૧ લી સરોશની, ૨ જી અર્દાકવશની, અને ૩ જી હુપ્ત અમેપાસ્પદની બાજુ ધરે, અને તેની હરોલમાં દૂરથી ખીજા મોબેદોએ જશન કરવું. પછી બાજુ ધરનાર મોબેદ જામે પિછોટી પહેરી પદ્માન નાંખી, પેલી બાજુ ધરી તે કશમાં ઉભા રહી અને પેલા દોખમાની જગ્યાના ઘેરાવાનું સુતરનું પચેવન્દ કરી હાથમાં નવી કોઢાળી પકડી નીચે મુજબ અવસ્તા પઢે.

“દનઝોથ્ર અહુરહે મજ્દાઝો અષેમ વોહી (૧) યથા અહી વધર્યો (૫), અષેમ વોહી ૩. ફવરાને (જાવત) કેમ ના મજ્દા... ગઝેથાઝો અસ્ત વધતીશ અપહે”

(બાજમાં પઢે) બ-દસ્તુરીએ દાદાર અહુરમજ્દ, બ-દસ્તુરીએ અમેપાસ્પદાંન, બ-દસ્તુરીએ સઝોપ અષો ફરોજગર, બ-દસ્તુરીએ

જરથુશ્ત્ર સ્પિતમાન્, બ-દસ્તુરીએ ચથમાન વિસ્તાસ્પાન્, બ-દસ્તુરીએ પેશોતન્ વિસ્તાસ્પાન્, બ-દસ્તુરીએ હુમા દસ્તુરાન જમાને (આ હીગામ પર જે દસ્તુર હોય તેનું નામ દેવું.)

બદહે મુબદે શાહ ગુસ્તાસ્પ, બદહે મુબદે શાહ કેબશર, બદહે મુબદે શાહ અર્દશીર, બદહે મુબદે હુમા દહે મુબદાન ઇન્ જમાન્ (આ વખતે જે અધિકારી મોબદ હોય તેનું નામ દેવું.)

બક્તુદીએ દાદાર અહુરમજ્દ રયોમન્દે ખોરેહમન્દ, બક્તુદીએ દીને પાક અહુરમજ્દ, બક્તુદીએ રવાને અશો યસ્તે ફરોહરે જરથુશ્ત્ર સ્પિતમાન્, બક્તુદીએ રવાને આદરબાદ માહુરેસ્પંદાન્.

બક્તુદીએ અવા હુમા અમેશાસ્પંદાન્ ફીરોજગર, બક્તુદીએ રોજ (ફલાંન) માહે (ફલાંન) ગાહે (ફલાંન) બક્તુદીએ વાજ સરશ અજ બેહુરત (ફલાંન બેન ફલાંન) બેરસાદ.

(મગટ પદે) યથા અહી વધર્યા ૧) કેમ ના મજ્દા...ગર્મ્થાઓ અસ્તવધર્તિશ અપહે.

ઇમાંમ આઅલ જામ ગેનાબીશ હથા યજમઇદ. યા નાઓ બરધનિ યાઓસ્ય તોઇ ગેનાઓ અહુરા મજ્દા અપાલ હથા વધર્યાઓ તાઓ યજમઇદ.

ઇજાઓ યઓશ્ત્યો ફરેશ્ત્યો આર્મત્યો વંદ્રઉહીમ આબીશ અપીમ, વંદ્રઉહીમ ઇર્ષમ, વંદ્રઉહીમ આબુધતિમ વંદ્રઉહીમ ફસસ્તીમ વંદ્રઉહીમ પરંદીમ યજમઇદ.

અર્થ—આએ જમીન જે આપણને પોષણ આપે છે તેનો (તથા) તેની સાથે (નીચે જણાવેલા) નારી શીકળના ફરેશ્તા (જેમ કે અસ્પન્દાર્મદ, આવાં, દીન, અશિશ્વંધ) અને નીતિનાં ગુણોને અમે વખાણ્યે છીએ. અએ અહુરમજ્દ ! (આએ નીચે જણાવેલા) તારા નારી શીકળના ફરેશ્તા તથા નીતિનાં ગુણો જે અશોઇને લીધે પસંદ કરવા બેગ (છે) તેઓને અમે વખાણ્યે છીએ.

આખાદી. પવિત્રાઈ, વૃદ્ધિ, સંપૂર્ણ મનશી, (અથવા સત્યતા,) તેની સાથે વળી ભલી સત્યતા. ભલી ઇચ્છા, ભલી આખાદી, ભલી શિખામણુ (તથા) ભલી પારેન્દ્રિય (એ બધાંને) અમે વખાણ્યે છીએ (ચં ૬૧૦ ૩૮, ફં. ૧-૨. કૃત.. કા. એ કાંગા.)

જમીન પવિત્ર કરવા માટે તેના મીનોની આધારણુ વિશે વંદીદાહ પરં ૧૧, ફં ૫.)

પછી યથા અહીં વધર્યો (૮) બુલંદ અવાજે પઢવા (જુઓ વંદીદાહ પરં ૧૧, ફં ૮) અને જમીન ખોદવી.

(અહુનવરના ખાખમાં અરશીશંગ ચશતમાં અંગ્રેમઇન્યુશ કહે છે કે, “અહુનવધર્ય” જે ગોચા “કત” માપના જેટલા મોટા પથ્થર જેવું હથ્થારની મારફતે મને મારે છે; અને ધાતુને પિગળાવી નાખે તેવી રીતે “અથ વહિશત”ની મારફતે મને ખાળી નાખે છે.)

પછી નીચલા અવસ્તા બુલંદ અવાજે પઢવા.

પૈરેને અએમ્મ, પૈરેને નસુમ, પૈરેને હામ રએથવએમ
પૈરેને પધતિ રએથવએમ, પૈરેને ખ્રવી, પૈરેને ખ્રવીધને, પૈરેને
બુધધિ, પૈરેને બુધધિજ, પૈરેને કુન્દ, પૈરેને કુન્દિજ, પૈરેને બુધ્યાસ્ત
યા જરધને, પૈરેને બુધ્યાસ્ત, યા દરેગ ગવ, પૈરેને મુધધિ, પૈરેને
કપસ્તિશ, પૈરેને પધરિકાંમ યા આધતિ, જાંમ પૈરેને હાધતીમ
યા આધતિ જામ. પૈરેને થવા દુજહ અંધ્રોમઇન્યુશ હય.

અર્થ - હું અએમ્મ દેવને હાંકી કાહાડુ છું, હું નસુશ દેવને હાંકી કહાડું છું, હું હમરીત તથા પતરીત રીમનીને હાંકી કાહાડું છું, હું ખ્રુ (દેવની) સામે થાઉં છું, હું ખ્રવીહયું (દેવ)ની સામે થાઉં છું, હું બુધધિ (દેવ)ની સામે થાઉં છું, હું બુધધિજ (દેવ)ની સામે થાઉં છું, હું કુન્દ (દેવ)ની સામે થાઉં છું, હું કુન્દિજ (દેવ)ની સામે થાઉં છું, હું પીળા સુસ્ત બુધ્યાસ્ત દેવની સામે થાઉં છું, લાંબા હાથવાળા બુધ્યાસ્ત દેવની તેમજ મુધધિ અને કપસ્તિશ દેવની સામે થાવું છું, હું પરીની સામે થાવું છું, કે જે જમીનની નજદીક જાય છે, હું નજીકના દેવની સામે થાઉં છું કે જે જમીન નજદીક જાય છે.

અથ ખરાખ જાણનાર અંગ્રેમઇન્યુશ તુને આએ જમીનમાંથી દહે કરવાને હું તારી સામે થાઉં છું. (વંદીદાહ પં ૧૧, ફં ૯.)

આ પછી ખાજ મુકવી.

(મગટ પહે) નૅમરૂયા યા આમ્મિધતિશ ઇજાયા, નૅમરૂયા યા આમ્મિધતિશ ઇજાયા, નૅમરૂયા યા આમ્મિધતિશ ઇજાયા.

યથા અહી વધર્યો (૨) યસ્નૅમય વહ્નમય અઝ્ઞાજસ્ય જવ-
ર્ય આદિનામી, સ્વઝ્ઞાપહે અપ્યેહે તજ્મહે તનુ માંથ્રહે દ્રષિ
દ્રઝ્ઞાશ્ચ આહુધર્યેહે અર્ષમ વૉહી (૧) અહ્વાધ રઝેશ્ય, હજ્ઞંદ્વરેમ
પઝેપજનાંમ, જસ-મે અવંદ્વહે મજ્ઞદ...અર્ષમ વૉહી (૧).

દ્વારોજગર બાદ ખોરેહે અવિજેહ વેહ દીન માજ્ઞદયસ્નાંન
(૩ વાર પહે) અર્ષમ વૉહી (૧)

(કોઠાળીની ક્રિયા અત્રે ખતમ થઈ.)

—*❀❀❀*—

હોખમાનો તાણો પુરવાની ક્રિયા.

—❀❀❀—

હોખમાનો તાણો પુરવાની ક્રિયા, પ્રથમ જોટલો હોખમાનો ઘેરાવો
હોય તે ઉપર નેગાહ રાખીને તેની અંદર ત્રણ આંતા ફરી વળે એટલો
લાંબો સુતરનો તાણો લેવો, અને ૧૦૧) તાર એકત્ર કરી તેનો તાણો
તૈયાર કરવો, પછી લોઢાના ખીલા સઘળા ન્હાના મ્હોટો મળીને ૩૦૧)
ત્રણસોને એક તૈયાર કરવા તે નીચલી વિગતે.

આ ખીલાઓમા ૧) લો મ્હોટો ખીલા ૧) સુરાખ વગરનો મણુ ૧)
નો તૈયાર કરવો.

૪) ખીલા-અગ્નિ, નૈરૂત્ય, વાવ્ય, અને ઇશાન, કોણુના મણુ ૨) ના,
તૈયાર કરવા. એ ચેહારે ખીલાને દરેકને ત્રણ ત્રણ સુરાખ મથાળેથી
પડાવવાં, જેમા નીચેના ૨) સુરાખ આડા અને ઉપરનો ૧) ઉભો એ
પ્રમાણે તૈયાર કરવા.

પછી ચેહારે હિસાના ખીલા નંગ ૩૬, દરેક હિસાના ૯) ના હિસાબે,
મણુ ૧) ના કરાવવા જેનાં માંથાં વાકાં (f) હોવા જોઈએ.

ભાંડારની ૪) નીકના ખીલા ૨૫૬ આમણસામણ ચોડવા માટે ઉપલા ૩૬ કરતા ન્હાના કરવા, અને તે નીકની શરૂઆતનાં માર્ગનાં દરેક ઠેકાણેનો અકેકો ખીલો મળી ૪) એ પ્રમાણે.

૧ મણનો	૨ મણના	૧ મણના	૧ મણના	કુલ્લે ખીલા.
૧	૪	૩૬	૨૬૦	(૩૦૧)

તૈયાર કરાવવા આ ૩૦૧) માં ચેહારે કોણના ૪) ખીલાનેજ માત્ર સુરાખ પડાવવા ; અને તે સિવાય સર્વે વગર સુરાખના ખીલા હોવા જોઈએ. ખેલો તૈયાર થયેલો ૧૦૧) તારનો તાણો તેને ચોખ્ખા પાણીથી ત્રણવાર ઘોઈ સુકવે, અને ૩૦૧) ખીલાને પ્રથમ ગોમેજથી ત્રણ વાર, અને પછી પાણીથી ત્રણ વાર ઘોઈ સુકાવા દેવા; અને સુતર અને ખીલાઓ ઉપર, એક દિવસ આગમજથી સરોશ બાજ ધરી ઇંજને તેને એલાયદી જગ્યામાં સામેત રાખવા.

હવે દોખમાને લગતી ગોળ ફરતી દિવાલનો પાયો તથા ભાંડાર, અને તેની ચેહારે નીકના પાયા ખોદી તૈયાર રાખવા અને નીક પાસેની ચેહારે બાજુની જગ્યાઓ ઉંચી રાખવી એ પ્રમાણે તૈયાર કીધા પછી,

જે દિવસે તાણો પુરવાનો હોય, તે દિવસે મોખેદ જન ૨) ખરેખરમ વાલા તે પાયાની અંદર ઉતરી ખીલા, સુતર, હથોડા વિગેરેની સામગ્રી કરી પાયાની અંદર ખન્ને મોખેદો જુદા જુદા દરેન લઈ સરોશ બાજ ઇંજ પાંચ તાએની ખુબ કરે, અને બાજ મુકી જામે પીછોટી પેહરી ખન્ને મોખેદો હમપએવન્દ થાઈ સરોશબાજ ‘અખે’ સુધી ભણી દસ્તુરી (બાજમાં) પઢવી, એ પછી નીચે મુજબ ખીલા ચોહડતાં અને તે ચોહડતાં દરેક ખીલે મનમાં (બાજમાં) યથા અહી વઘર્યોના કલામ પઢયા કરે.

૧ લો ખીલા, ભાંડારનો ચોહડવો તેનું માથુ ૨) વજબ ઉચું રાખવું.

૨ જો ખીલા અગ્નિ-કોણનો.

૩ જો ખીલા નેરત-કોણનો.

૪ થા ખીલા વાલ્ય-કોણનો.

૫ મો ખીલા ઇશાન-કોણનો.

આ ચેહારે કોણના ખીલા ઘણા ઉંચા રાખવા પછી ૩૬) ખીલા જેમાં ૧) દક્ષિણ દિશા તરફની પરનાલના ૯) ખીલા છે, જેમાંથી ૧ લો

ખીલા ભંડાર તરફનાં અગ્નિકોણનાં નાકા તરફ મારવો. ખીજે તેની સામી ખાળુએ આડકતરો મારવો, એ પ્રમાણે આડકતરા ચાને એક ભંડાર તરફ અને ખીજે હીવાલ તરફ એ પ્રમાણે ૯) ખીલા મારવા.

અને તેજ પ્રમાણે ચેહારે દિશાના પરનાલમાં નવ નવ ખીલા આમણુ-સામણુ ચોહડવા એટલે દક્ષિણ પશ્ચિમ ઉત્તર અને પુર્વ એ દિશામાં જરા કતરાતા ખીલા મારવા, એ ખીલાઓ ઘણાં ઉંચા રાખવા વળી દરેક ખુણાની અંદર ખન્ને ખાળુએ પેલા ન્હાના ખીલા તે ખન્ને ખાળુએ ૩૨x૩૨ ચોહડવા એટલે પરનાલની વચ્ચે જે ચેહારો ખુણા કાઢેલા છે તેની અનંદર ખન્ને ખાળુએ પેહલા ન્હાના ન્હાના ૩૨x૩૨ ખીલા ચોહડે ચાને ભંડારની ચેહારો પરનાલમાં ૩૨x૩૨ ખીલા ચોહડે અને ચેહારે પરનાલની આગળનો ૧x૧ ખીલા ચોહડે એ પ્રમાણે (૩૦૧) ખીલા પોતાની જગ્યાએ દરેસ્ત રીતે ચોહડીને પછી પેહલું (૧૦૧) તારનું પાવ કીધેલું ધંજેલુ સુતર શુકવી તૈયાર રાખવામાં આવ્યું છે તે એક મેખેદ લાવીને સુતરનો (૧૦૧) તારનો છેડો પકડી અગ્નિકોણનો ત્રણ સુરાખદાર ખીલા છે તેમાં નીચેનાં આડા સુરાખમાં પરોવીને દક્ષિણ દિશા તરફ છેડો બાહાર કાઢે, અને તેને એક તરફથી ખેંચવા માટે અને તેને ખુમચામાં સંભાળીને એકત્ર કરે જ્યારે તે સઘળા તાણા ખેંચાઈને પુરો થાય ત્યારે તેનો પાછલો છેડો રહે તેને તેજ ખીલા સાથે નીચેનાં સુરાખમાંજ રાખીને સવરો ગાંઠ વાલે અને બે ગાંઠ વાલીને બે અહુનવર પઢે. પછી એકજણ પેહલો સુતરનો ખુમચો ઉંચકે અને ખીજે પેલાં તાણાનો દક્ષિણ દિશા તરફનાં પરનાલનાં ભંડાર તરફનાં ખીલામાં ભેરવીને તેની સામણુનાં ખીલામાં ભેરવતો ભેરવતો નવે નવ ખીલામાં આંટો મારીને નેડત કોણનાં મ્હોટા સુરાખવાલા ખીલાનાં નીચેનાં આડા સુરાખમાં ભેરવીને સઘળો તાણો ખેંચી કાઢે, અને પછી વળી પશ્ચિમ દિશાની પરનાલનાં ભંડાર તરફના ખીલામાંથી આમણુસામણુ ખીલાઓમાં આંટા મારીને નવેનવ ખીલાઓમાં આંટા મારી પુરા કરે.

પછી વાવ્યકોણનાં મ્હોટા સુરાખવાલા ખીલામાં નીચેનાં આરા સુરાખમાં પેરાવીને સઘળો તાણો ખેંચી કાઢે અને પછી ઉત્તમ દિશાનાં પેલાં ભંડારમાં આંટો મારીને તેની સામણુનાં ખીલામાં ભેરવી આમણુ-સામણુ નવેનવ ખીલામાં ભેરવીને આંટો મારીને ધશાન કોણનાં મ્હોટા સુરાખવાલા ખીલાના નીચેનાં આરા સુરાખમાં તાણો પેરાવીને ખેંચી કાઢે અને પુર્વ દિશાના ભંડાર તરફના ખીલામાં ભેરવીને તેની સામેનાં આમણુસામણુ નવેનવ ખીલામાં ભેરવીને આંટો મારીને પાછો,

પેહલા અગ્નિકોણની આગળ જાય એટલે ધરાધર એક આંટો ફરી રહે અને એક આંટો પુરો થયા પછી ખીજે આંટો શુરૂ કરે તે પાછો અગ્નિકોણનાં મ્હોટાં ખીલાનાં વચ્ચમાનાં ખીજા સુરાખમાં તાણા ઘાલીને ખેંચી કાઢે.

અને પેહલાં આંટાઓની માફકજ દક્ષિણ દિશાની પરનાલ પરનાલોનાં આમણસામણનાં ખીલાઓમાં આંટો મારીને ચાલે, અને પછી નૈરૂત કોણનાં મ્હોટા ખીલામાંના વચલાં સુરાખમાં યોધને તાણા સઘળો ખેંચી કાઢે, અને પછી પશ્ચિમ દિશાનાં પરનાલના નવ ખીલામાં આમણસામણ ખીલાઓમાં આંટો મારીને ‘વાલ્ય કોણ’ ના મ્હોટા ખીલામાં વચલા સુરાખમાં તાણા પરોવીને સઘળો ખેંચી કાઢાડે, પછી ઉત્તર દિશાના પરનાલના આમણસામણ નવેનવ ખીલામાં આંટાં મારીને ‘ધશાણ કોણ’ ના મ્હોટા ખીલાના વચલાં સુરાખમાં તાણા પરોવીને ખેંચી કાઢાડે, પછી પુર્વ દિશાના પરનાલમાં નવેનવ ખીલામાં આમણસામણ આંટાઓ મારીને પાછા પેહલા ‘અગ્નિ કોણ’ ના ખીલા આગળ આવે એટલે બે-આંટાં પુરા થયા.

વળી પાછા પેહલા ‘અગ્નિ કોણ’ નાં મ્હોટા સુરાખવાલા ખીલાના ઉપરના ત્રીજા ઉલા સુરાખમાં તાણાને બેવડો આંટો એટલે બેવડો તાણા કરીને તે ઉલા સુરાખમાં પાયાની દીવાલની તરફથી યોય, અને ભંડારની તરફથી ખેંચી કાઢાડે, અને સામેનો ખેંચીને તેને એક આંટો પકડીને એ ‘અગ્નિ કોણ’ની જમણી ખાણ તરફનાં જે પેલા ૩૨ ખીલાઓ ચોઢેલા છે તેની અંદર તે તાણાને સામનેનો સામા ખીજા ખીલાઓમાં વાંકો અને આડો અતારો આંટો મારતો ચાલે અને તેની આગળનાં વચમાનાં ન્હાના ખીલામાં એક આંટો મારીને તેની સામનેનીજ ખીજા ૩૨ ખીલાની હાર છે તેમા આડો અટાડો આંટો મારીને પાછો અગ્નિ કોણમા મ્હોટા ખીલા તરફ જાય અને તે તાણાનાં આંટો પાછો મ્હોટા ખીલાની સુરાખની દીવાલ તરફથી ખેંચીને પાછો વળી પેલા બે આંટાંઓની માફક દક્ષિણ દિશાની પરનાલ નવેનવ ખીલામાં પરોવીને ‘નૈરૂત્ય કોણ’ના મ્હોટાં ખીલાનાં ઉપરનાં ઉલાં સુરાખમાં બેવડો તાણા કરીને પરોવીને ભંડાર તરફ ખેંચી કાઢે અને ખુણાની જમણી ખાણના ૩૨ ખીલાઓમાં ભેરવતો અને આંટા મારતો ભંડાર તરફ ઉપર આવે.

અને તેની આગળના વચમાનાં નાના ખીલામાં આંટો મારીને પાછા ૩૨ ખીલાઓમાં આંટો મારતાં નીચે મ્હોટા ખીલા આગળ આવે, અને મ્હોટા ખીલાનાં દીવાલ તરફના સુરાખમાંથી તાણા પાછો ખેંચીને પશ્ચિમ

દિશાની પરનાલમાં નવે ખીલાઓમાં આગળનીજ માફક આમણુ સામણુ આંટો મારતાં વાવ્ય કોણનાં મ્હોટા સુરાખવાલા ખીલાની આગળ આવે અને તે ખીલાનાં ઉભા સુરાખમાં હીવાલની તરફથી તાણાને ઁવડો કરી પોરવીને ભંડારની તરફથી ઁચી કાઢીને એક આંટો તેની જમણી બાજુના ૩૨ ખીલાઓમાં આંટો મારીને પાછો મ્હોટા ખીલાની આગળ આવે અને તેની હીવાલની તરફથી તે આંટો સુરાખમાંનો છે તે ઁચીને ઉત્તર દિશાની પરનાલનાં આમણુશામણુના નવે ખીલાઓમાં આંટાઓ મારીને આગળ “ધશાનકોણુ” નાં મ્હોટા સુરાખવાલા ખીલાની આગળ જાય અને તે ખીલાનાં ઉપરનાં ઉભાં સુરાખમાં હીવાલની તરફથી ઁવડો આંટો પોરવીને ભંડાર તરફથી ઁચીને તેની જમણી બાજુની તરફના ૩૨ ખીલાઓમાં આંટાઓ મારીને તેની સામેની ૩૨) ખીલાની હારમાં ઉપરથી આંટો મારતો મ્હોટા ખીલા તરફ આવે તે પછી મ્હોટા ખીલાની સુરાખની હીવાલ તરફથી તાણા ઁચીને પાછો પુર્વ દીશાની પરનાલના ૬ ખીલામાં આમણુસામણુ આંટો મારીને પાછા “અગ્નિ કોણુ”ના સુરાખવાલા મ્હોટા ખીલાને એક આંટો મારીને તે તાણાને સામેનાં ભંડારની તરફ લાવે, અને ભંડારનાં મ્હોટા ખીલાની ઉપર સુતરથી ૨) સવરા ગાંઠ-યથા અહીં વધર્યો ૨) પઢતાં વાલે એટલે તાણાનું કામ તમામ થયું. હવે પેલા મન્ને મોઁમ્હો બાહરે આવી બાજ મુકે:—

નેમસ્ત્યા યા આર્મધતિશ ઇજ્યા (૩) વાર પઢે.

યથા અહીં વધર્યો (૨) યસ્તેમચ, અહ્માઈ રગેશચ, હજંદરેમ, જસ મે અવંદ્રહે મજદ, અર્પેમ વોહી. (૧)

ફીરોઝગર બાદ ખરોલે અવિઝેલ વેહદીન માસ્દયસ્તાંન (૩ વાર પઢે) અર્પેમ વોહી (૧).

હવે ખીલા અને તાણા ઉપર પાયો પુરીને નવું દોખનું બાધે.

નવા દોખાને ઇજવાની ક્રિયા.

હવે દોખુ ૧ બંધાઈને તૈયાર થવા પછી તેને પ્રથમ નીરંગથી ઘોઈને સાફ કરે, તે પછી પાણીથી ત્રણ મરતબે ઘોઈને તૈયાર કરે પછી તે દુખમા ઉપર સાહયો કરે, અને દુખમાનો ભંડાર નહાનો હોય તો તેમાં એક ઇંધારો માંડે અને એક જોડે કામ કરે. પ્રથમ દુખમાની આસપાસ પાવી ખોદી તેને એલાહેદુ કરે અને સુતરનો દોરો લઈને દુખમા માંહેલી

(૧) દખમેહ-હાલે આપણે જે માણસની છેવટની આરામગાહની જગ્યાને દખમા તરીકે ઓળખ્યે છીયે, પણ એ દખમ શબ્દ રિવાજ અને પ્રતિકુળ છે. કારણ કે વંદીદાદમાં જ્યાં “દખમ ઉબ્દએજ” અને “દખમ” શબ્દ મળે છે, અને ૧) હું ગુજર પામેલાં માણસની લાશને “દખમ ઉબ્દએજ” માં મુકવાથી જમીન નાખુશ થાય છે, (પૃ. ૩, ૬૦ ૯), ૨) જીં અને તેને તારાજ કરવાથી જમીન ખુશહાલ થાય છે, ૩) જીં તેમાં લાસ મુકવાથી દેવ દુજ (દુઃખ દદ) તેા ઉપદ્રવ થાય છે.

અવસ્તાનો દખમ, અને પેહલવીનો ‘દખમક’ તથા ‘અળાન’ અને ફાર્સી દખમ અથવા દખમેહ મળે છે. એનો ખુલાસો પેહલવી શરેહમાં આ મુજબ મળે છે. “‘અળાન’ એટલે ‘દખમક’ જે જમીનની નીચે ખુર્શદ નેગીરને નહિ થાય, યાને આક્રતાખને જંતું નહિ, આક્રતાખનાં કિરણો તેની ઉપર પડે નહિ એવું “દખમું.”

અને ફાર્સી ફરહંગ ખુરહાને કાતે મુજબ “‘દખમ’ એક બોંયરું છે; કે જેમાં મુદાં મુકે છે.” દખમ-એટલે દખમેહ છે કે જે મુદાંઓનું બોંયરું હોય છે, અને સાધારણ રીતે મુદાંની પેટીનેખા કહે છે અને ખસુશન ગબરો (જર-તોક્તીઓ) ઘોરનાં મકાનને કહે છે.” (રેસાલાહાએ ખુરશેહ પૃ. ૧ હું) ત્યારે આપણે ઉપર જોધ ગયા તેમ અવસ્તાનું યાને વંદીદાદનું ફર્માન દખમાને ઉખેડી નાખવાનું છે કારણ કે જે પ્રકારનાં દખમાં (બોંયરાં) વર્ણવ્યા છે તે નુકશાનકારક છે.

જરતોક્તી મજહબ બરપા થયાં પહેલાં આવા દખમાઓનો ઉપયોગ કરવાનો ચાલ જયજ હતો, અને પાદશાહો, અમીર ઉમરાવોની લાશને ખુરખો દધ એવાં બોંયરાવાલા દખમામાં ગાળવામાં આવતાં હતાં એમ આગળી તવારિખો અને શાહનામે ઉપરથી માલુમ પડે છે.

પાદશાહો અને અમીર ઉમરાવોની લાશને ખુશખો દધ પોકળ બાંધણીનાં તખ્ત ઉપર મુકતા હતાં, અને ગરીબોની લાશને ઘોરમાં દફનાવતાં હતા. ફરેદુન-હેકોબાદ, હેકાઉશ, અક્રાસ્યાખ, પાદશાહ કેખશર અને શ્યાવક્ષ. પીરાન વજર,

રવાન મુકવાની ઉપલી સઘળી પાવીઓમાં તેનાંથી પએવન્દ કરે; અને તે દોરો લાંડારમાં ઉતારે ને સઘળી પાવીઓનું પએવન્દ પેલા હિંડોળાં સાથે કરે અને લાંડારમાં યજ્ઞને કરવાના આલાતો લઈ ત્રણ દિવસ અને ત્રણ રાત સરોશની યજ્ઞને, અને વંદીદાદ કરે, એ મ્હોટી ખુબનો અમલ

તેનો બેટો સેદેહ અને બીજા તુરાની સરદારો તથા રસ્તમ-શોહરાબ-ઝવારેહ, વિગેરેની લાશને એવી રીતે ખુશબો દધ પોકળ બાંધણીનાં તખ્ત ઉપર મુકી હતી.

અને અશો જરતોસ્ત પછી કએ ગુસ્તાસ્પને, હાથીદાંતનાં દખ્ખામાં તખ્ત મુકી તાજ પેહરાવીને મુક્યા હતા. નોશીરવાન આદેલના બાપ પાદશાહ કપકોબાદને ખુશબો ભરી દખ્ખામાં તખ્ત ઉપર મુક્યા હતા, અને સેંકન્દર પાદશાહે પાદશાહ દારાની લાસને ઉપલી રીતે દખ્ખામાં મુકી હતી.

પણ ઉપલી રીત, જરતોસ્તી મહજબથી ઉલટી હોવાથી હજરત જરતોસ્તે લાસને ઠેકાણે પાડવાનું ફર્માન નીચલી રીતે પ્રમાણે વંદીદાદમાં દર્શાવ્યું છે.

“હાડમંદ મુલુકોનો અશો પેદા કરનાર! મુવેલાં માણસનાં તનને અએ હોરમજદા અમે ક્યાં લઈ જઈએ, ક્યાં મુકયે? (વં ૫૦ ૬, ૬૦ ૪૪.)

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું, “અએ રિપતમાન-જરથુસ્ત્ર! ‘સૌથી ઉંચી જગા ઉપરજ’ જ્યાંથી તે મુવેલાંના કાલખુદ ખાનારા કુતરા, (સ્પાવોહુનઝગ) અથવા કાલખુદ ખાનારા પક્ષિઓ ધણા ખચ્ચીત જોઈ શકે. (વં ૫૦ ૬, ૬૦ ૪૫)

મુવેલાં માણસનાં તનને ખવરાવી દીધા પછી તેના હાડકાંની શું વ્યવસ્થા કરવી તે માટે નીચલું ફર્માન મળે છે.

“અએ દાદાર! મુવેલાં માણસોનાં હાડકાંએને અમે ક્યાં લઈ જઈએ, અએ અહુરમજદ! તથા ક્યાં મુકયે?”

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે “તે (હાડકાં)ને માટે નીચે પ્રમાણેનું અસ્તોદાન બનાવવું જોઈએ, કુતરાંથી વધારે ઉંચું, લોંકડીથી વધારે ઉંચું, તથા વરથી વધારે ઉંચું તથા ઉપરનાં ભાગમાંથી વરસાદનું પાણી તે અસ્તોદાનમાં નહિ વરસે એવું તે બનાવવું જોઈએ.” (વં ૫૦ ૬, ૬૦ ૫૦.)

“જે શક્તિવાન હોય તે તે માજદયસ્નો (તે હાડકાં) પથ્થરનાં, હોયનાં, (અથવા તે) મટોડીનાં, અથવા તે કનટાનનાં જડાં કપડાં બનાવેલાં અસ્તોદાનમાં મુકે. અને જે શક્તિવાન નહિ હોય તે, તે માજદયસ્નો તે મુવેલાંનાં હાડકાંને પોતાના બિહાંના અથવા પોતાની ચાદર અથવા સાદડી ઉપર મુકીને ખુશીદ નેગીરશ્ન થાય તેમ એલાયદાં મુકે” (વં ૫૦ ૬, ૬૦ ૫૧.)

આ રીતે અસ્તોદાન બનાવવા કહે છે, આ અસ્તોદાનનો અવસ્તા શબ્દ “ઉજદાન” છે, અને તેનો અર્થ ‘હાડકાં મુકવાની ઉંચી જગા અથવા ગુફા’ થાય છે.

હવે હાલે જે આપણે લાસ મુકવાની જગ્યાને દુખ્ખા તરીકે ઓળખ્યે

કાયમ રાખવા હર વખતોવખત સરોશ ખાજ ધરી અમલ ચાલુ રાખે અને ખાણું ખાવાની જગ્યા દુખમાર્થી દુર રાખે.

ચોથે દિવસે અઠાંકવશની યજ્ઞને કરે ખાજ સરોશ તથા અઠાંકવશની ધરે.

જશન હો દહિ ચક્ર સરોશનો કરહો, તથા આફીન દહિની પદે, અને જેને નામનુ દોખુ ખાંધુ હોય તેને નામની તન્દોરસ્તી પદવી.

છીયે, જેમાં લાસ મુકવાની જગા, ' પારી, ' અને હાડકાં માટે ભંડાર આવેલો છે તે ઉપર જણાવેલી લાશને કેકાણે પાડવાની રીતી અનુસાર છે, પણ અસ્તોદાનને તદ્દન મળતી આવે એમ નથી.

અસ્તોદાન ખનાવવા વિશે જરૂરતીઓમાં એવું મત છે કે:—

સોરથોશ જેને અવસ્તામાં “ અસ્તવત-ઔરત ” (યાને હાડકાં ઉભા કરનાર) કરીને ક્રવર્દન યશ્તમાં તથા જમ્યાત યશ્તમાં કહ્યો છે, તે, મુવેલાંના હાડકા પાછા ઉભાં કરશે. ત્યારપછી દાદાર અહુરમજ્દ બધાંઓને હાડમંદ કાયા બક્ષશે એની સામેતીમાં આપણને નીચે જણાવેલાં અવસ્તા મળી આવે છે “ ઉસ ઇરિસ્ત પઘતિ અરાઓન્ત વી-જવાઓહુ પઘતિ તનુષુ અસ્તવાઓ ગયો દારયેઘતિ. ”

અર્થ;— “ મુવેલા ઉભા થશે મજબુત બદનમાં હાડમંદ કાયા રાખશે. ”

વધુ માટે જુઓ વં ૦ ત ૦ પૃ. ૧૩ ૬ કૃત, કા ૦ એ ૦ કાંગા.

માત્ર હાડકાં સાચવ્યાથીજ ભવિષ્યમાં માણસ સજીવન થશે, એમ અટકલી શકાતું નથી, ઘણી વખતે જેવામાં આવે છે કે, માણસનાં હાડકાં થોડાજ વખતમાં નાશ પામી જાય છે, એ કાંઈ કયામત સુધી સચવાયે એવી વસ્તુ નથી.

“ યશ્તે રપિથિવન. ”

‘રપિથિવન’ નવું વર્ષ બહાલ્યાથી તે દરેક જરતોશનીને વર્ષમાં ૧) વાર ઇંજવાની ફર્જ છે, (પતેતે ઇરાની.) પણ એક યોજ્ઞાથેગર મોઘેદને તેને જ્યારે જ્યારે રપિથિવન ઇંજવાની જરૂર પડે, ત્યારે ત્યારે ઇંજ; જેમ કે રપિથિવનનાં હિંગામમાં નવું બરેખુમ લે ત્યારે, બરેખુમમાંથી ફારેગ થયા પછી તેને ફરી રપિથિવન ઇંજવાની જરૂર પડે છે, નહિ તો તેનેથી રપિથિવન ગેહમાં ક્રિયાનો અમલ થઈ શકતો નથી. તેમજ જ્યાં સુધી રપિથિવન ઇંજ નહિ ત્યાં સુધી રપિથિવન ગેહના તેમાંથી ખોરાક પાણી લેવાતું નથી એમ યોજ્ઞાથેગરીની તારીકત છે.

યશ્તે રપિથિવન ઇંજવા માટે પ્રથમ મ્હોટી ખુખનાં અમલથી, હાવન-ગેહમાં નવેસરથી હોમ જીવામ લઈ પરગડ કરે, બરેસ્મ ૧૩ તાકની અને ૨) તાર જીવામ માટે, એ પ્રમાણેની સામગ્રી કીધા પછી રપિથિવન ગેહ થયા પછી પાહિઆમ અને કુશ્તી કરી, ગેહ, ન્યાયશ કરી ફર્જ્યાત ગુજારી મુઘેદો હુમ પએવન્દ થઈને—

દનઝોથ અહુરહે મજદાઝો અષેમ વૉહી (૧) પઢે, ને પાવીમાં હાખલ થઈને યથા અહી વઘર્યો (૧૨) પઢે. દનઝોથ અહુરહે મજદાઝો અષેમ વૉહી (૧) પઢતા જમણો હાથ પાવ કરવા પછી—

નંમસે—તે આતર્શ મજદાઝો અહુરહે હુધાઝો મજિશ્ત યજત. દનઝોથ અહુરહે મજદાઝો અષેમ વૉહી (૩) ફવરાને મજદયસ્નેારપિથિવનાઈ...ક્રાહલ ક્ષવે જન્તુમાધય...તવ આતર્શ પુથ અહુરહે મજદાઝો ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ૦

(જેતી) યથા અહી વઘર્યો જઝોતા ફા મે ઝૂતે, (રાષ્ટ્રવી) યથા અહી વઘર્યો યો જઝોતા ફા મે ઝૂતે; (જેતી) અથા રતુથ અપાલયિલ હુય ફા અપવ વિદ્વાઝો ઝઝોત્.

અષેમ વૉહી (૩) પઢતાં આદોશ્ત પાવ કરવો પછી—

દનઝોથ અહુરહે મજદાઝો અષેમ વૉહી (૧) જમણો હાથ અને દનઝોથ અહુરહે મજદાઝો અષેમ વૉહી (૧) પઢતાં ડાબો હાથ પાવ કરવો.

યથા અહીં વધર્યો (૨) પદ્ધતાં હિંધારા ઉપર ચઢવું.

(બાજમાં) બદસ્તુરીએ દાદાર અહુરમજ્દ, બદસ્તુરીએ અમેષા સ્પેન્દાન, બદસ્તુરીએ સરોશ અષા ફીરોઝગર, બદસ્તુરીએ જરાતોશત સ્પિતમાન, બદસ્તુરીએ આદરમાદ મારેસ્પન્દ, બદસ્તુરીએ ચતરેમાન વીસ્તાસ્પાન, બદસ્તુરીએ પેશોતન વીસ્તાસ્પાન, બદસ્તુરીએ હુમા દસ્તુરાને ધન જમાન. બદેહુમુબદે શાહ ગુશ્તાસ્પ, બદેહુમુબદે શાહ કે'બુસેવ, બદેહુમુબદે શાહ અર્દશીર, બદેહુમુબદે શાહ યઝદગર્દ શહુરયાર, બદેહુમુબદે હુમા દેહુમુબદાને ધન જમાન.

બદ્વુદીએ દાદાર અહુરમજ્દ રાયોમન્દ ખરોહેમન્દ, બદ્વુદીએ દીન પાક અહુરમજ્દ, બદ્વુદીએ રવાને અરો યરતે ફરોહરે જરાતોશત સ્પેન્તમાન, બદ્વુદીએ રવાને આદરમાદ મારેસ્પન્દ, બદ્વુદીએ અષા હુમા અમેષાસ્પેન્દાન ફીરોઝગર, બદ્વુદીએ રોજ (ફલાંન) માહ (ફલાંન) વ ગાહે (ફલાંન) બદ્વુદીએ યરતે રપિથ્વિન અજ બેહુરત (ફલાંન બેન ફલાંન).

(મગટ પદે)

કસ્તુયે...અખ્યાઓ ઉશતનેમ સ્તઓમી અષેમ. અષેમ વોહી (૩). કવરાને...રપિથ્વિનામ...ક્રાદલ કપયે જન્તુમાધય...અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંદ્રહુતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ અપહે વહિશનહે આગ્રસચ અહુરહે મજ્દાઓ પુથ્ર, વિસ્પએષાંમ યજતનાંમ અપઓનાંમ મધન્યવનાંમ ગએમધ્યનાંમ અપઓનાંમ કવપિનાંમ ઉધ્રનાંમ અધવિથુરનાંમ પઓધયો ત્ઠએષનાંમ કવપિનાંમ, નખાનજ્દિશ્તનાંમ કવપિનાંમ ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ કસસ્તયએચ.

(જેતી) યથા અહીં વધર્યો જઓતા ક્રા મે ઝૂતે (રાત્રી) યથા અહીં વધર્યો યો જઓતા ક્રા મે ઝૂતે. (જેતી) અથા રતુશ અપાલ ચિલ હચ ક્રા અપવ વિદ્યાઓ ઝઓત્ત અષેમ વોહી. (૩).

દનઓથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ તરેમદીતે અંધંહે મધન્યેઉશ હુમથ્યાવર્ષતાંમ હાત વસના ક્ષોતેમંમ અષેમ વોહી (૩) યથા અહીં વધર્યો (૪).

નિવચ્છેદયેમિ હંકારયેમિ કથુપો આહુરહે મજ્જદાઓ રચેવતો
ખરેનંદ્રહુતો મજિશતહેચ વહિશતહેચ સ્વચેશતહેચ (જાવત) આથ્રે
આહુરહે મજ્જદાઓ યચેતુશતેમાધ અમૅષનાંમ સ્પેન્તનાંમ.

નિવચ્છેદયેમિ હંકારયેમિ અસન્યચ્છેદયે અપહે રતુબ્યો,
રપિથિવનાધ અપચ્છોને અપહે રથ્વે; નિવચ્છેદયેમિ હંકારયેમિ
ક્રાદત ક્ષપે જન્તુમાધ્ય અપચ્છોને અપહે રથ્વે; નિવચ્છેદયેમિ
હંકારયેમિ અપહે વહિશતહે આથ્રસચ આહુરહે મજ્જદાઓ.

(જે રોજ માહ હોય તે પઢે.)

નિવચ્છેદયેમિ હંકારયેમિ તવ આથ્રો આહુરહે મજ્જદાઓ
પુથ્ર મત વીરપચ્છેદયે આતરેબ્યો.

નિવચ્છેદયેમિ હંકારયેમિ અધબ્યો વંદ્રહુબ્યો વીરપનાંમચ
અપાંમ મજ્જદાતનાંમ વીરપનાંમચ ઉર્વરનાંમ મજ્જદાતનાંમ
(જાવત) વીરપનાંમચ સ્પેન્તહે મધન્યેઉથ દામનાંમ અપચ્છોનાંમ
અપચ્છોનનાંમચ અપહે.

નિવચ્છેદયેમિ હંકારયેમિ અપચ્છોનાંમ ક્ષવપિનાંમ (જાવત)
નંબાનજ-દિસ્તનાંમ ક્ષવપિનાંમ હવહે ઉરનો ક્ષવેચે.

નિવચ્છેદયેમિ હંકારયેમિ વીરપચ્છેદયે વંદ્રહુબ્યો યજત-
ચ્છેદયે મધન્યચ્છેદયેસચા ગચ્છેદયેચ્છેદયેચા. થોધ હૃન્તિ
યસન્યાધ્ય વહ્યાધ્ય અપાત હચ યત વહિશતાત.

રપિથિવન અપાઉમ અપહે રત્વો; ચેજિ થ્વા દિધ્વચેષ ચેજિ
મનંદ્રહુ ચેજિ વચંદ્રહુ ચેજિ બ્યચ્છોથન ચેજિ જચ્છોપ ચેજિ
અજચ્છોપ આ-તે અધક્ષહે કચ સ્તુચે ની-તે વચ્છેદયેમિ ચેજિ તે
અધંધહે અવા-ઉરચ્છોધ યત યસ્નહેચ વહ્યહેચ.

ક્ષવરાને રપિથિવનાધ અપચ્છોને ક્રાદત ક્ષપે જન્તુમાધ્ય
અપચ્છોને અપહે રથ્વે (જાવત.)

જચ્છોથ્ર આચેસે ચેશિત ખરેસ્મ આચેસે ચેશિત. (જાવત)
અદાય જચ્છોથ્રે ખરેસ્મનચ.

અસન્ય અપવન અપહૃ રતયો આયેસે યેશિત. રપિથિવનંમ અપવનંમ અપહૃ રતમ આયેસે યેશિત, ક્રાદલ કૃષાઉમ જન્તુમંમય અપવનંમ અપહૃ રતમ આયેસે યેશિત; અહાય જઞ્ઞોઞ્ઞે ખરેસ્મનય. અર્ષેમ વહિશતંમ આતરેમય અહુરહે મજ્ઞદાઞ્ઞો પુથ્રેમ આયેસે યેશિત.

(જે રોજ માહ હોય તે પઢે.)

અહાય જઞ્ઞોઞ્ઞે ખરેસ્મનય. થ્વામ આત્રેમ અહુરહે મજ્ઞદાઞ્ઞો પુથ્રેમ અપવનંમ અપહૃ રતમ આયેસે યેશિત; મલ વીરપએઘ્ઘયો આતરેઘ્ઘયો.

અહાય જઞ્ઞોઞ્ઞે ખરેસ્મનય આપો વંઘ્ઘુધ્ઘય વહિશતાઞ્ઞો મજ્ઞદધાતાઞ્ઞો અપઞ્ઞોનીશ આયેસે યેશિત. (જાવત) અહાય-જઞ્ઞોઞ્ઞે ખરેસ્મનય-વીરપે અપવનો યજત આયેસે યેશિત. રપિથિવનંમ પઘ્ઘતિ રતમ ક્રાદલ-કૃષાઉમ જન્તુમંમય પઘ્ઘતિ રતમ.

ખરેસ્મન પઘ્ઘતિ-ખરેત હુધ-જઞ્ઞોઞ્ઞે રપિથિવનોઘ્ઘય રથ્થે ખરેથેમ મ્યજ્ઞદેમ આયેસે યેશિત હુઉર્વત અમરેતાત ગાઉશ હુઘાઞ્ઞો (જાવત) ધ્રાંમ અંઘ્ઘુધામય અપ્પાંમય રતુક્રિતીમય આયેસે યેશિત. દ્વુમઘ્ઘને યજતનાંમ અપઞ્ઞોનાંમ મઘ્ઘન્યવનાંમ ગએઘ્ઘથ્થનાંમ દ્વુમઘ્ઘને હુવહેય ઉરેનો.

આયેસે યેશિત અસન્યએઘ્ઘયો અપહૃ રતુઘ્ઘયો રપિથિવનાઘ્ઘ અપઞ્ઞોને અપહૃ રથ્થે, આયેસે યેશિત. ક્રાદલ કૃષવે જન્તુમાઘ્ઘય અપઞ્ઞોને અપહૃ રથ્થે, આયેસે યેશિત અપહૃ વહિશતહે આઘ્ઘસ્થ અહુરહે મજ્ઞદાઞ્ઞો.

(જે રોજ માહ હોય તે પઢે.)

આયેસે યેશિત તવ આઘ્ઘો અહુરહે મજ્ઞદાઞ્ઞો પુથ્ર મલ વીરપએઘ્ઘયો આતરેઘ્ઘયો.

આયેસે યેશિત અપ્પાંમ વંઘ્ઘુધ્ઘયો વીરપનાંમય અપાંમ મજ્ઞદધાતનાંમ વીરપનાંમય ઉર્વરનાંમ મજ્ઞદધાતનામ (જાવત)

વીરપનાંમય સ્પૃંતહે મધ્યેઉશ દામનાંમય અપઓનાંમ અપઓ-
નીનાંમય અપહે.

ખરેથેમ મ્યજદેમ આયેસે ચેશિત હુઉર્વત અમરેતાત
ગાઉશ હુધાઓ દનુમધને સ્તઓપહે અપ્યેહે તખમહે તનુ-માંથહે
દરપિ-દઓશ આહુધયેહે અઓખ્તો-નામનો યજતહે. હુઓમમય
પર-હુઓમમય આયેસે ચેશિત. દનુમધને જરથુશ્રહે સિપતામહે
અપઓનો ક્રવપેએ અઓખ્તો-નામનો યજતહે; અએરમાં આયેસે
ચેશિત બઓધધિ દનુમધને તવ આથો આહુરહે-મજદાઓ પુથ્ર
અઓખ્તો-નામનો યજતહે. (૨ વાર પઢે.)

આયેસે ચેશિત અપઓનાંમ ક્રવપિનાંમ ઉઘનાંમ અધવિથૂરનાંમ
પઓધયો-ત્કએપનાંમ ક્રવપિનાંમ નખાનજદિશતનાંમ ક્રવપિનાંમ.
આયેસે ચેશિત વીરપએધખ્યો વંદ્રહુધાખ્યો (જાવત) અપાત્ હુય
યત્ વહિશતાત્. ક્રવરાને મજદયસ્નો જરથુશ્રીશ વીદએવો
આહુર-ત્કએપો, રપિથિવનાધ અપઓને અપહે રથે ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦
ક્રાદત્-ક્રપે જન્તુમાધય અપઓને અપહે રથે ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦

(જેતી) યથા અહી વધયો જઓતા ક્રા મે ઝૂતે.

(રાધવી) યથા અહી વધયો થો જઓતા ક્રા મે ઝૂતે.

(જેતી) અથા રતુશ અપાત્ચિત્ હુય ક્રા અપવ વિદ્રાઓ
ઝઓત્.

ધમ હુમતાય હુખ્તાય હુવર્ષતાય ધમાં હુઓમાંસય
મ્યજદાંસય જઓથાઓસય. (જાવત) ધમાંમ અંદ્રહુયાંમય અખ્યાં-
મય રતુક્રિતીમય ગાયનાંમય સ્તઓઞ્મ હુવર્ષતાઓ માંથાઓ
પધરિય દદેમહી આય વએધયમહી. આઅત્ દીશ આવએધયમહી.

આહુરાધય મજદાધ સ્તઓપાધય અખ્યાધ અમપએધખ્યસય
સ્પૃંતએધખ્યો અપઓનાંમય ક્રવપિખ્યો અપઓનાંમય ઉર્વોધખ્યો
આથએય આહુરહે-મજદાઓ ખરેજધતે વીરપયાઓ-સાંચત્ચ

અપઞ્ચોનો સ્તોમશ્ચ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦ આઅત દીશ આવએધયમહી.
 ઇમ હુમતાય હુખ્તાય હવર્ષતાય ઇમાં હુઓમાંસ્ય અજદાંસ્ય
 જઓઘ્રાઓસ્ય (જાવત) ઇમાં અંદ્રહુયાંમ્ય અખ્યાંમ્ય રતુક્રિતીમ્ય
 ગાથનાંમ્ય સ્તઓઘ્રેમ હવર્ષતાઓ માંઘ્રાઓ પધરિય દદ્મહી
 આચ વએધયમહી. આઅત દીશ આવએધયમહિ.

અમ્પએધખ્યો સ્પેન્તએધખ્યો હુક્ષધએધખ્યો હુધાખ્યો
 (જાવત) આઅત દીશ આવએધયમહી અસન્યએધખ્યો
 અપહે રતુખ્યો. રપિથિવનાઇ અપઞ્ચોને અપહે રથે ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦;
 આઅત દીશ આવએધયમહી ક્રાદત-કૂષવે જન્તુમાઇચ અપઞ્ચોને અપહે
 રથે; ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦; આઅત દીશ આવએધયમહી. અપહે વહિશ-
 તહે આઘસ્ય આહુરહે મજદાઓ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦

(જે રોજ માહ હોય તે પહે.)

આઅત દીશ આવએધયમહી તવ આઘો અહુરહે મજદાઓ
 પુથ્ર મત્ વીસ્પએધખ્યો આતરેખ્યો ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦

આઅત દીશ આવએધયમહી અઇખ્યો વંદ્રહુઇખ્યો વીસ્પનાંમ્ય
 અપાંમ મજદઘાતનાંમ વીસ્પનાંમ્ય ઉર્વરનાંમ મજદઘાતનાંમ ય૦ વ૦
 ક્ષ૦ ક્ર૦ (જાવત) વીસ્પનાંમ્ય સ્પેન્તહે મઘન્યેઉશ દાંમનાંમ અપઞ્ચો-
 નાંમ અપઞ્ચોનિનાંમ્ય અપહે ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦

આઅત દીશ આવએધયમહી સ્તઓપહે અખ્યેહે તખ્મહે તનુ-
 માંઘહે દરપિ-દ્રઓશ આહુઇયેહે ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦ આઅત દીશ
 આવએધયમહી જરથુશ્રતહે સિપતામહે અપઞ્ચોનો કૂવયએ ક્ષ૦ ય૦ વ૦
 ક્ષ૦ ક્ર૦ આઅત દીશ આવએધયમહી તવ આતર્શ પુથ્ર અહુરહે
 મજદાઓ ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦ આઅત દીશ આવએધયમહી
 અપઞ્ચોનાંમ કૂવપિનાંમ (જાવત) નખાનજદિશનાંમ કૂવપિનાંમ ય૦ વ૦
 ક્ષ૦ ક્ર૦ આઅત દીશ આવએધયમહી વીસ્પએધખ્યો વંદ્રહુધાખ્યો
 (જાવત) અપાત્ હય યત્ વહિશતાત્. અમ્પા સ્પેન્તા હુક્ષધા હુધાઓ-
 ઘહે. યજમઇદ. યેંઘહે હાતાંમ (જાવત) તાઓસ્યા યજમઇદ.

ઇથા આન્ન યજ્ઞમધદે, અહુરેમ મજ્ઞદાંમ (જાવત) ચેંદ્રહે હ્રાતાંમ (જાવત) તાઓસ્યા યજ્ઞમધદે

દધવાઓઘ્નહેમ અહુરેમ મજ્ઞદાંમ યજ્ઞમધદે, અમૅષા સ્પેંન્તા હુક્ષથા હુધાઓઘ્નહે યજ્ઞમધદે. અસન્ય અપવન અપહે રતવો યજ્ઞમધદે, રપિથિવનંમ અપવનંમ અપહે રતમ યજ્ઞમધદે, ક્રાદન્ કૃપાઉમ જન્તુમ્-મય અપવનંમ અપહે રતમ યજ્ઞમધદે, અપૅમ વહિરતેમ આતરેમય અહુરહે મજ્ઞદાઓ પુથ્રેમ યજ્ઞમધદે.

(જે રોજ માહ હોય તે પહે.)

શ્વાંમ આતરેમ અહુરહે મજ્ઞદાઓ પુથ્રેમ અપવનંમ અપહે રતમ યજ્ઞમધદે, મન્ વીરપએઘ્નયો આતરેઘ્યો. આપો વંઘહુધશ વહિરતાઓ મજ્ઞદધાતાઓ અપઓનીશ યજ્ઞમધદે, વીરપાઓ આપો મજ્ઞદધાતાઓ અપઓનીશ યજ્ઞમધદે, (જાવત) ઇમૅમય પૅઘથ્રહે પઘતીમ યજ્ઞમધદે યિમ અહુરેમ મજ્ઞદાંમ હુઉર્વત અમૅરેતાન્ન યજ્ઞમધદે, ગાઉશ હુધાઓ યજ્ઞમધદે, સ્વઓપૅમ અપીમ હુરઓધૅમ વૅરેશાજનંમ ક્રાદન્-ગએથૅમ અપવનંમ અપહે રતમ યજ્ઞમધદે. (જાવત) અપઓનાંમ વંઘઉહીશ સૂરાઓ સ્પેંન્તાઓ ક્વપયો યજ્ઞમધદે, વીરપે અપવનો યજ્ઞત યજ્ઞમધદે, રપિથિવનંમ પઘતિ રતમ ક્રાદન્-કૃપાઉમ જન્તુમ્મય પઘતિ રતમ. ચેંદ્રહે હ્રાતાંમ (જાવત) તાઓસ્યા યજ્ઞમધદે.

(રાઘવી) યથા અહી વધર્યો યો જઓતા ક્રા મે ઋતે.

(જેતી) અથા રતુશ અપાન્ન ચિત્ત હ્ય ક્રા અપવ વિદ્વાઓ ઋઓત્ત અપૅમ પૅહી. (૩)

અપય દધાંમિ ખરૅથૅમ મ્યજ્ઞદૅમ હુઉર્વત અમૅરેતાન્ન ગાઉશ હુધાઓ દનુમધને અહુરહે મજ્ઞદાઓ અમૅપનાંમ સ્પેંન્તાનાંમ (જાવત) હવર્શતાઓ માંથ્રાઓ; અપય દધાંમિ ઇમાંમ અંઘ્નહુયાંમય અપ્યાં-મય રતુક્રિતીમય દનુમધને યજ્ઞતનાંમ (જાવત) અપય દધાંમિ અસન્યએઘ્નયો અપહે રતુઘ્યો, રપિથિવનાઘ અપઓને અપહે

રથે; અપય દધાંમિ ક્રાંત-ક્રપવે જન્તુમાધય અપચ્છાને અપહે
રથે; અપય દધાંમિ અપહે વહિશતહે આથસય અહુરહે મજ્ઞદાઝ્ઞા.

(રોજ માહ જે હોય તે પઢે.)

અપય દધાંમિ તવ આથો અહુરહે મજ્ઞદાઝ્ઞા પુથ મલ
વીરપચ્છેઘ્ઘ્યો આતેરેઘ્ઘ્યો.

અપય દધાંમિ અધ્ઘ્યો વંઘ્ઘઉહિધ્ઘ્યો વીરપનાંમય અપાંમ
મજ્ઞદધાતનાંમ વીરપનાંમય ઉર્વરનાંમય મજ્ઞદધાતનાંમ (જાવત)
વીરપનાંમય રપેન્તહે મન્યેઉશ દામનાંમ અપચ્છાનાંમ અપચ્છાનિનાંમય
અપહે.

 અપય દધાંમિ ખરેથેમ મયજ્ઞદેમ હુઉર્વત અમરેતાત
ગાઉશ હુધાઝ્ઞા દનુમધને સ્તઝ્ઞાપહે અધ્યેહે તખ્મહે તનુ-માંથહે
દરપિ-દ્રઝ્ઞાશ આહુઠર્યેહે અઝ્ઞાખ્તો-નામનો યજ્ઞતહે. (જાવત) (બે
વાર પઢે.)

અપય દધાંમિ અપચ્છાનાંમ ક્રવપિનાંમ (જાવત) નખાનજ્ઞદિશત-
નાંમ ક્રવપિનાંમ. અપય દધાંમિ વીરપચ્છેઘ્ઘ્યો વંઘ્ઘહુધાઘ્યો. (જાવત)
અપાત્ હય યત્ વહિશતાત્ અપય-નો પઘતિ જમ્યાત્. (જાવત)
વીરપાઘ યવેં યથા અહી વધર્યો. (૨) અહુર્નેમ વધરીમ યજ્ઞમધદે,
અપુર્ખધેમ વાઝેમ યજ્ઞમધદે. (જાવત) કસસ્તિ દક્ષયાઝ્ઞા વંઘ્ઘહુયાઝ્ઞા
આક્રીતોઘ્ઘ્ય યેઘ્ઘહે હાતાંમ (જાવત) તાઝ્ઞાસયા યજ્ઞમધદે.

(રાત્રી) યથા આહી વધર્યો યો જઝ્ઞાતા ક્રા મે ઝૂતે.

(જોતી) અથા રતુશ અપાત્ ચિત્ હય ક્રા અપવ વિદ્વાઝ્ઞા
ઝઝ્ઞાત્ અપેમ વાહી (૩).

અપય-દધાંમિ ખરેથેમ મયજ્ઞદેમ હુઉર્વત અમરેતાત ગાઉશ
હુધાઝ્ઞા હુઝ્ઞામ્મય પર-હુઝ્ઞામ્મય (જાવત) અપય-નો પઘતિ જમ્યાત્
(રાત્રી) ખરત નરો અઝ્ઞેતેમ મયજ્ઞદેમ યોઘ દિમ હંઘ્ઘહાને અપાથ

ફરેતિય. (જેતી) અર્થે રૂપેન્ત દ્યોને માજ્જદયકને (જાવત) અર્થેતાંમ
આ યાતુમનહે જસધતિ. અર્થેમ વાહી (૩).

(જેતી ચાશની કરી ખાજમાં ચાક કરે.)

યજ્ઞદાંન વેહુન અર્થેપા રૂપેન્તા હુમત વ હીજત વ હવર્થત,
કારન-મનરને, કારન-ગવરને, કારન-કુનરને, કે મનરને વ ગવરને વ
કુનરને.

બક્કુદીએ હાદાર અહુરમજ્જદ રાયોમન્દ ખરોહુમન્દ, બક્કુદીએ
દીન પાક અહુરમજ્જદ, બક્કુદીએ રવાંને અશો યરતે ફરોહરે
જરતોરત રિપન્તમાન, બક્કુદીએ રવાંને આદરખાક મારેરપન્દ,
બક્કુદીએ આવા હુમા અર્થેપારપન્દાને ફીરોઝગર, બક્કુદીએ રોજ
(ફલાંન) માહુ (ફલાંન) ગાહે (ફલાંન) બક્કુદીએ મીનાએ યરતે રપિથિવન
અજ ખહેરત રવાન (ફલાંન યેન ફલાંન). યેરસાદ.

અર્થેમ વાહી (૪) યથા અહી વધર્યો (૨) વસસ્થ વ અહુર-
મજ્જદ (જાવત) વીરપયાઓ દ્રવતો સ્તોધથ. અર્થેમ વાહી (૩) હુઓ-
મહે અપવજ્ઞહુ. ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦

(જેતી) યથા અહી વધર્યો જઓતા કા મે ઝતે.

(રાધવી) યથા અહી વધર્યો યા જઓતા કા મે ઝતે.

(જેતી) અથા રતુશ અપાવચિવ હુય કા અપવ વિદ્યાઓ
ઝઓત.

હાવનીમ આ રતુમ, વિશ અપાંમ ધાયો હુધથીમ, અપવનો
આક્રીવચંહુ જવધતિ, (જાવત) નેમો હુઓમાધ મજ્જદધાતાધ,
વંહુશ હુઓમો મજ્જદધાતો નેમો હુઓમાધ.

(રાધવી) યા ના અર્થેવો અલ તે ઉયે (જાવત) યાધ વે યર્થેથમ.

(જેતી) પધરિ-તે હુઓમ-અપાઉમ અપવાળો. (જાવત)
વહિરતેમ અહુમ અપઓનાંમ રઓચંહુમ વીરપો-ખાધેમ અર્થેમ
વાહી (૩).

(જેતી હોમ પીએ-સાથે બાજમાં ચાઠ કરે.)

યજ્ઞદાંત વેહાન્ અમેષા રપેન્તા હુમત વ હીખત વ હવર્થત, ક્રાડન-મનરને, ક્રાડન-ગવરને, ક્રાડન-કુનરને, કે મનરને વ ગવરને વ કુનરને.

બદ્ધુદીએ દાદાર અહુરમજ્ઞદ રાયોમન્દ ખરોહુમન્દ, બદ્ધુદીએ દીન પાક અહુરમજ્ઞદ, બદ્ધુદીએ રવાને અશો યશ્તે ફરોહુરે જર-તોશ્ત રિપતમાન, બદ્ધુદીએ રવાને આદરબાદ મારેસ્પન્દ, બદ્ધુદીએ અવા હુમા અમેષાસ્પન્દાને ફીરોઝગર, બદ્ધુદીએ રોજ (ફલાંન) માહુ (ફલાંન) ગાહે (ફલાંન). બદ્ધુદીએ મીનાએ યશ્ત રિપિથિવન, અજ બહેરત રવાન (ફલાંન બેન ફલાંન) બેરસાદ.

(મગટ પઢે) અપૈમ વૉહી (૪) યથા અહી વધર્યો (૨) વસસ્થ ત્વ અહુરમજ્ઞદ (જાવત) વીરુપયાઓ દ્રવતો રતોઘશ અપૈમ વૉહી (૩) ક્રવરાને (જાવત) રિપિથિવનાઇ (જાવત) ક્રસસ્તયએચ-ક્રાદન્ કૃષવે (જાવત) ક્રસસ્તયએચ.

(જેતી) યથા અહી વધર્યો જઓતા ક્રા મે ઋતે.

(રાટવી) યથા અહી વધર્યો યો જઓતા ક્રા મે ઋતે.

(જેતી) અથા રતુશ અપાત્ત ચિત્ત હુય ક્રા અપવ વિદ્વાઓ ઋઓત્.

ક્રસ્તુયે (જાવત) ઉશ્તનૈમ સ્તઓમી અપૈમ, અપૈમ વૉહી (૧).

નાઇસ્મી દએવો, અહુરૈમ મજ્ઞદાંમ આઝયે, વીસાઇ વે અમેષા રપેન્તા. (જાવત) પધરી વીરુપયાઓ હુજતયો. અહાય જઓઐ બરૈસ્મ-નય વીરુપે અપવનો યજ્ઞત આયેસે યેશિત. રિપિથિવનૈમ પધતિ રતુમ ક્રાદન્ કૃપાઉમ જન્તુમૈમય પધતિ રતુમ; ક્રવરાને, (જાવત) રિપિથિવનાઇ.

(જાવત) ક્રાદન્ કૃષવે, (જાવત) ક્રસસ્તયએચ.

(જેતી) યથા અહી વધર્યો જઓતા ક્રા મે ઋતે.

(રાટવી) યથા અહી વધર્યો યો જઓતા ક્રા મે ઋતે.

(જોતી) અથા રતુશ અપાલ ચિલ હુચ કા અપવ વિદ્યાઓ
અઓત.

સરિતચ. (ખાજમાં) યજ્ઞદાંન વેહાન્ અમૅષા રપેન્તા, હુમત વ
હીખત વ હવર્ષીત, ક્રાડન મનરને, ક્રાડન-ગવરને, ક્રાડન-કુનરને, ફે
મનરને, વ ગવરને વ કુનરને.

અક્તુદીએ ડાદાર અહુરમજ્દ રાયોમન્દ ખરોહમન્દ, અક્તુદીએ
દીન પાક અહુરમજ્દ-અક્તુદીએ રવાને અશો યરતે ફરોહરે જરતોરત
રિપતમાન, અક્તુદીએ રવાને આદરખાદ મારેરપન્દ, અક્તુદીએ અવા
હમા અમૅશારપન્દાને ફીરોઝગર, અક્તુદીએ રોજ (ફલાંન), માહ
(ફલાંન), ગાહે રપિથિવન; અક્તુદીએ મીનાએ યરત રપિથિવન, અજ
ખહેરત-રવાને (ફલાંન બેન ફલાંન) બેરસાદ.

અહુરેમ્ મજ્દદાંમ અપવનૅમ અપહે રત્તમ યજ્ઞમધદે, હુધાઓહુહુમ
(જાવત) અલ્લ હમ અલ્લ જયેને.

અહુરેમ્ મજ્દદાંમ અપવનૅમ અપહે રત્તમ યજ્ઞમધદે, અમૅષા
રપેન્તા હુક્ષધા હુધાઓહુહુ યજ્ઞમધદે, અસન્ય અપવન અપહે રતવો
યજ્ઞમધદે, રપિથિવનૅમ અપવનૅમ અપહે રત્તમ યજ્ઞમધદે, ક્રાદલ -ફપાઉમ
જન્તુમૅમચ અપવનૅમ અપહે રત્તમ યજ્ઞમધદે, અર્ષેમ વહિરતૅમ
આતૅરૅમચ અહુરહે મજ્દદાઓ પુથ્રેમ યજ્ઞમધદે.

(જે રોજ માહ હોય તે પહે.)

થવાંમ આતૅરૅમ અહુરહે મજ્દદાઓ પુથ્રેમ યજ્ઞમધદે, આતૅરૅમ
બૅરૅલ-સવંદુહુમ યજ્ઞમધદે, (જાવત) ઇમેમચ પોહધહે પધતીમ યજ્ઞ-
મધદે યિમ અહુરેમ્ મજ્દદાંમ અપવોનાંમ વંદુહીશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ
ફવપયો રતઓમિ જઅયેમિ ઉફ્યેમિ, યજ્ઞમધદે (જાવત) જરથુશ્ત્રો
તેમાઓ. વીરપે અપવનો યજ્ઞત યજ્ઞમધદે, રપિથિવનૅમ પધતિ રત્તમ
ક્રાદલ-ફપાઉમ જન્તુમૅમચ પધતિ રત્તમ. ચેંદુહે હાતાંમ (જાવત)
તાઓસ્થા યજ્ઞમધદે.

અર્ષમ વૉહી (૩) દાઘદી મોઘ ચે ગાંમ તવો અપસ્યા ઉર્વશાઓ-
સ્યા અમરેતાતા હુઉર્વતા રપેનિરતા મધન્યૂ મજ્જદા તંવીષી ઉતયૂધતી
મનંદ્રહા વૉહુ સેંદ્રહે.

 રપેન્તા મધન્યૂ વહિરતાયા (જાવત) આર્મધતિ અહુરો
(બે વાર પઢે.)

અઘા મધન્યૂથ-(જાવત) ઇર્ષન્તો વાઉરાધતે. “રપેન્તા મધન્યૂ
વહિરતાયા (જાવત) આર્મધતિ અહુરો (બે વાર પઢે.)” અર્ષમ
વૉહી (૩) રપેન્તા મધન્યૂમ હાધતીમ યજમધદે ચેંદ્રહે હાતાંમ (જાવત)
તાઓસ્યા યજમધદે.

યથા અહી વધર્થો (૪) અર્ષમ વૉહી (૩) અહુનંમ વધરીમ
યજમધદે, અર્ષમ વહિરતંમ સ્વઅસ્તેમ અમેર્ષમ રપેન્તંમ યજમધદે
ચેંદ્રહે હાતાંમ (જાવત) તાઓસ્યા યજમધદે.

(જેતી રાધવી ખન્ને પઢે) પેરેસત જરથુશ્ત્રો અહુરંમ મજ્જદાંમ
અહુરમજ્જદ મધન્યો રપેનિરત દાતરે ગએથનાંમ અસ્તવધતિનાંમ
અપાઉમ ચિત્ર અવત વચો આસ અહુરમજ્જદ (જાવત) હા મે ખલ
અહુનહે વધર્થેહે રિપતમ જરથુશ્ત્ર અનયૂષ્ધ અનપિષૂત સ્વાવયઙ્ન,
સતેમ પઢતિ અન્યએષાંમ ગાથનાંમ અનયૂષ્ધનાંમ અનપિષૂતનાંમ
સ્વાવયઙ્નનાંમ, અધયૂષ્ધ અધપિષૂત સ્વાવયઙ્ન દસ પઢતિ અન્યે.
યસ્ય મે અએતહિ અંદ્રહુવો યત્ અસ્તવધન્તિ (જાવત) ક્રાયશ્તીમચ
ચેંદ્રહે હાતાંમ (જાવત) તાઓસ્યા યજમધદે.

કા અઓત અહુરો મજ્જદાઓ; ચેસ્નીમ વચો.

અર્ષમ વૉહી (૩) ખરેરમન પઢતિ ખરેત હુધ-જઓશ્ર દયુવો
અહુરહે મજ્જદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રહુતો.

અર્ષપનાંમ રપેન્તાનાંમ ઇર્ષમ હુઓર્ષમ અપય ઉર્વદાતંમ આયેસે
ચેરિત. (જાવત) ગાથનાંમચ અઓશ્રમ જંદ્રમૂષીમચ અપઓનો અપહે
રુદ્રિતીમ; ઇમાં અએરમાસ્ય ખઓધિમચ આયેસે ચેરિત. તવ

આથ્રો અહુરહે મજદાઝ્ઞો પુથ્ર વીરપય વૉહુ મજદધાત અપ-ચિથ્ર આયેસે યેશિત. ક્ષુમધને અહુરહે મજદાઝ્ઞો અમૅપનાંમ ર્પેન્તનાંમ સ્ત્રઝ્ઞોપહે અપ્યેહે આથ્રો અહુરહે મજદાઝ્ઞો યો અપહે.

આયેસે યેશિત અસન્યઝેઘ્ઞયો અપહે રતુઞ્ઞયો સ્પિથ્વિનાઘ અપઝ્ઞોને અપહે રથ્વે, આયેસે યેશિત ક્રાઢ્વ-કૃષવે જન્તુમાઘય અપઝ્ઞોને અપહે રથ્વે, આયેસે યેશિત અપહે વહિશતહે સ્ત્રઝેશતહે આથ્રસય અહુરહે મજદાઝ્ઞો.

(જે રોજ માહુ હોય તે પઢે.)

આયેસે યેશિત તવ આથ્રો અહુરહે મજદાઝ્ઞો પુથ્ર મજ વીરપઝેઘ્ઞયો આત્તેરુઞ્ઞયો. આયેસે યેશિત અઘ્ઞયો વંઘ્ઘહિઞ્ઞયો વીરપનાંમય અપાંમ મજદધાતનાંમ વીરપનાંમય ઉર્વરનાંમ મજદધાતનાંમ (જાવત) વીરપનાંમય ર્પેન્તહે મધન્યેઉથ્ર દામનાંમ અપઝ્ઞોનાંમ અપઝ્ઞોનીનાંમય અપહે.

 ઇમૅમ હઝ્ઞોમૅમ અપય ઉજદાત્તમ આયેસે યેશિત; ગાથનાંમય સ્ત્રઝ્ઞોઘૅમ જઘ્ઘમૂષીમય અપઝ્ઞોનો અપહે રતુક્રિતીમ; ઇમાં અઝેરમાંસય ળઝ્ઞોઘ્ઘીમય આયેસે યેશિત, તવ આથ્રો અહુરહે મજદાઝ્ઞો વીરપય વૉહુ મજદધાત અપચિથ્ર આયેસે યેશિત. ક્ષુમધને અહુરહે મજદાઝ્ઞો રઝેવતો ખરેન્ઘ્ઘહુતો અમૅપનાંમ ર્પેન્તનાંમ અપહે વહિશતહે આથ્રસય અહુરહે મજદાઝ્ઞો પુથ્ર. વીરપઝેપાંમ યજતનાંમ અપઝ્ઞોનાંમ મધન્યવનાંમ ગઝેથ્યનાંમ અપઝ્ઞોનાંમ ક્રવષિનાંમ (જાવત) નથાનજદિશતનાંમ ક્રવષિનાંમ અઝોઞ્ઞો-નામનો યજતહે (જે વાર પઢે.)

આયેસે યેશિત અવંઘ્ઘહાઝ્ઞો ક્રવષયો. (જાવત) આયેસે યેશિત અપઝ્ઞોનાંમ ક્રવષિનાંમ (જાવત) નથાનજદિશતનાંમ ક્રવષિનાંમ હવહે ઉઝ્ઞો ક્રવષેઝે. આયેસે યેશિત વીરપઝેઘ્ઞયો વંઘ્ઘહુધાઞ્ઞયો (જાવત) અપાત્ત હય યત વહિશતાત્ત ક્રવરાને (જાવત) સ્પિથ્વિનાઘ (જાવત) ક્રાઢ્વ-કૃષવે (જાવત) ક્રસસ્તયઝેય. '

(જોતી) યથા અહી વધર્યો જઝ્ઞોતા ક્રા મે ઝતે.

(રાષ્ટ્રવી) યથા અહી વધર્યો યો જન્મોતા ક્રા મે મ્રતે.

(જેતી) અથા રતુશ અપાલચિત્ત હુચ ક્રા અપવ વિદ્વાઓ મ્રમ્મોત્ત.

અહુરાઇ મજદાઇ હુઓમાં આવએધયમહી, (જાવત) ગાથનાંમચ સ્ત્રઓઞ્મ જઘ્મૂષીમચ અપઓનો અપહે રતુક્રિતીમ, ઇમાં અએરમાં-સચ ળઓધધીમચ તવ આથો અહુરહે મજદાઓ પુથ વીરપચ વોહુ મજદાત અપચિથ. પમરિચ દદેમહી આચ-વએધયમહી આઅત્ત દીશ આવએધયમહી; અહુરાઇચ મજદાઇ સ્ત્રઓપાઇચ અબ્યાઇ અમ્પ-એઇળ્યચ રપેન્તએઇળ્યો અપઓનાંમચ ક્વષિળ્યો અપઓનાંમચ ઉર્વોઇળ્યો આથએચ અહુરહે મજદાઓ (અરેજઇતે) વીરપચાઓ સાંચ-તચ અપઓનો સ્તોઇશ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦ આઅત્ત દીશ આવએધયમહી; જરથુશ્ત્રહે રિપતામહે અપઓનો ક્વષેએ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦ અંધહુચ-ઓશ અપ-ચિનંદ્રહો (જાવત) ક્ષો-ચરેથાંમ સઓળ્યન્તાંમ ઇમાં હુઓમાંસચ મચજદાંચ જઓથાઓચ અરેરમચ અપચ કસ્તરેતમ ગાંમચ હુધાઓઘ્મહુમ ઇમાંમચા ગામ જુઓંમ અપચ ઉજદાતાંમ. (જાવત) ગાથનાંમચ સ્ત્રઓઞ્મ જઘ્મૂષીમચ અપઓનો અપહે રતુક્રિતીમ (જાવત) આઅત્ત દીશ આવએધયમહી; દથુષો અહુરહે મજદાઓ રએવતો અરેનંદ્રઉહુતો મઇન્યેઉશ મઇન્યઓયેહે અમ્પનાંમ રપેન્તનાંમ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦ આઅત્ત દીશ આવએધયમહી અસન્યએઇળ્યો અપહે રતુળ્યો રપિથિનાઇ અપઓને અપહે રથ્વે. ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦ આઅત્ત દીશ આવએધયમહી ક્રાઇત્-કૃષવે જન્તુમાઇચ અપઓને અપહે રથ્વે. ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦ આઅત્ત દીશ આવએધયમહી અપહે વહિશતહે આથસચ અહુરહે મજદાઓ. ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦

(જે રોજ માહ હોચ તે પઢે.)

આઅત્ત દીશ આવએધયમહી તવ આથો અહુરહે મજદાઓ પુથ મત્ત વીરપએઇળ્યો આતરેળ્યો ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦ આઅત્ત દીશ આવએધયમહી અઇળ્યો વંદ્રઉહિળ્યો વીરપનાંમચ અપાંમ મજદાત-નાંમ વીરપનાંમચ ઉર્વરનાંમ મજદાતનાંમ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦ (જાવત)

વીરપનાંમય રપેન્તાહે મધન્યેઉશ દાંમનાંમ અપઓનાંમ અપઓનિનાં-
મય અપહે ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦ આઅત્ દીશ આવએધયમહી અહુરહે
મજ્જદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રહુતો અમંપનાંમ રપેન્તાનાંમ અપહે વહિરતહે
આશસય અહુરહે મજ્જદાઓ પુથ વીરપએષાંમ યજ્ઞતનાંમ અપઓનાંમ
મધન્યવનાંમ ગએથનાંમ અપઓનાંમ ક્રવપિનાંમ (જાવત) નખાનજ્ઞદિ-
શતનાંમ ક્રવપિનાંમ દનઓથ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦ આઅત્ દીશ આવએધયમહી
અપઓનાંમ ક્રવપિનાંમ (જાવત) નખાનજ્ઞદિશતનાંમ
ક્રવપિનાંમ હવહે ઉરૂનો ક્રવષએ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦ આઅત્ દીશ આવ-
એધયમહી વીરપએષાંમ વંદ્રહુધાઓ (જાવત) અપાત્ હય યત્
વહિરતાત્.

અમંપા રપેન્તા હુક્ષા હુધાઓદ્રહો યજ્ઞમધદે, ઇમંમ હઓમંમ
અપય ઉજ્જદાતંમ યજ્ઞમધદે (જાવત) ગાથનાંમય સ્તઓથેમ જઘ્મુષીમય
અપઓનો અપહે રતુક્રિતીમ ઇમાં અએરમાંસય ખઓધીમય
યજ્ઞમધદે. તવ આથો અહુરહે મજ્જદાઓ પુથ વિરપય વોહુ મજ્જદાત્
અપચિથ યજ્ઞમધદે.

અહુરેમ મજ્જદાંમ રએવન્તંમ ખરેનંદ્રહુન્તંમ યજ્ઞમધદે. અમંપા
રપેન્તા હુક્ષા હુધાઓદ્રહો યજ્ઞમધદે. અપંમ વહિરતંમ આત્રંમય
અહુરહે મજ્જદાઓ પુથેમ યજ્ઞમધદે વીરપેમય અપવન્તંમ મધન્યઓમ
યજ્ઞતંમ યજ્ઞમધદે. વીરપેમય અપવન્તંમ ગએથીમ યજ્ઞતંમ યજ્ઞમધદે.

અપઓનાંમ વંદ્રહીશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ ક્રવષયો સ્તઓમિ
જખયેમિ ઉક્રયેમિ યજ્ઞમધદે (જાવત) વીરપાઓ ક્રવષયો અપઓનાંમ
યજ્ઞમધદે. ઇરીસ્તનાંમ ઉર્વાનો યજ્ઞમધદે યાઓ અપઓનાંમ ક્રવષયો.
યંદ્રહો હાતાંમ (જાવત) તાઓસ્ત્યા યજ્ઞમધદે.

(રાષ્ટ્રવી) યથા અહી વધર્યા યો જઓતા કા મે અતે.

(જેતી) અથા રતુશ અપાત્ ચિત્તં હય કા અપવ વિદ્વાઓ
અઓત્.

અએતલ દિમ વીસ્પનાંમ મજિશ્તંમ (જાવત) ઉસ-મોઈ ઉભરેબ્બા (જાવત) સ્વેઓર્ષેમ ક્ષેમ્મયા. અર્ષેમ વોહી (૩) ક્વરને (જાવત) રપિથિનાઇ (જાવત) ક્સસ્તયએચ. ક્રાદલ ક્ષપવે જન્તુમાઇચ (જાવત) ક્સસ્તયએચ.

(જેતી) યથા અહી વઇર્યો જઓતા ક્રા મે ઝતે.

(રાધવી) યથા અહી વઇર્યો યો જઓતા ક્રા મે ઝતે.

(જેતી) અથા રતુથ અપાલ ચિલ હુચ ક્રા અપવ વિદ્રાઓ ઝઓત.

યાનીમ-મનો, ક્ષમઇચ્યા, અલ તા વક્કયા, તાવે ઉર્વાતા, અખ્યાચ્યા ખએતુશ, યથા આઇશ-યાબ્યઓથના, અહુરેમ મજદાંમ, અહ્યા થ્વા આઇો, ઇથા આલ યજમઇદે, ઇમાંમ આઅલ જામ, ઇથા આઅલ યજમઇદે ગંઉશ ઉર્વાનંમચા, આહુ અલ પઇતિ, સત્તોગરો વહાંગ, યજમઇદે વે અર્ષેપા સ્પેન્તા. નંમો વે ગાથાઓ અપઓનીશ ઉશતા અહ્યાઇ, તલ થ્વા પેરેસા, અલકવક્કયા, કામ નંમોઇ જામ, નંમો વે ગાથાઓ અપઓનીશ સ્પેન્તા મઇન્યુ, યેજી અદાઇશ, અતમા યવા, કલ મોઇ ઉર્વા, નંમો વે ગાથાઓ અપઓનીશ વોહી ક્ષેમ વઇરીમ, યથા અહી વઇર્યો (૨) વંદ્રહુચ, નંમો વે ગાથાઓ અપઓનીશ વહિશતાઇશીશ, વીસ્પાઓ ગએથાઓસ્ય, સ્વઓપો-ઇધા અસ્તુ,... તલ સોઇધીશ.

અહુરેમ મજદાંમ અપવનંમ અપહે રતમ યજમઇદે, અર્ષેપા સ્પેન્તા હુક્ષા હુધાઓઇહો યજમઇદે, અસન્ય અપવન અપહે રતવો યજમઇદે, રપિથિનંમ અપવનંમ અપહે રતમ યજમઇદે, ક્રાદલ-ક્રપાઉમ જન્તુમંમચ અપવનંમ અપહે રતમ યજમઇદે, અર્ષેમ વહિશ્તંમ આતેરંમચ અહુરહે મજદાઓ પુથેમ યજમઇદે.

(જે રોજ માહ હોય તે પહે.)

થ્વાંમ આતરંમ અહુરહે મજદાઓ પુથેમ યજમઇદે, આતરંમ

બેરેજિ-સવંદ્રહૈમ યજ્ઞમધદે, (જાવત) ઇમેમય પૌદ્રાહે પદતીમ યજ્ઞ-મધદે ચિમ અહુરેમ મજ્ઞદાંમ.

અપઓનાંમ વંદ્રહિહીશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ ક્રવપથો રતઓમિ જળથેમિ ઉક્રથેમિ, યજ્ઞમધદે (જાવત) આસઓપ્યન્તાજ વેરેદ્રધનજ. વેરેદ્રધનંમ અહુરધાતંમ યજ્ઞમધદે, સઓપ્યન્તંમ વેરેદ્રાજનંમ યજ્ઞમધદે. (જાવત) વીરપે અપવનો યજ્ઞત યજ્ઞમધદે. રપિથિવનંમ પદતિ રતમ ક્રાદજ-કૃષાઉમ જન્તુમેમય પદતિ રતમ. થેંદ્રહે હ્રાતાંમ (જાવત) તાઓસ્થા યજ્ઞમધદે. (જાવત)

અહુનંમય વધરીમ ક્રએબ્યામહી (જાવત) રતવશ અપા થે હુદાઓ થોધ હૈન્તિ, યથા અહી વધર્યો (૨).

યદનંમય વહોમય હુ બેરેતીમય ઉશત બેરેતીમય (જાવત) અપહે બેરેજ યઓજદાતાંમ (બાજમાં પઢે) બદનુદીએ અદિબેહેશત બુલંદ આદર, શરોશ, વજવરહેરામ યજ્ઞદ અશોએ વજવંદ હુમાવંદ ફીરોજ-ગર. જનરને આહેરીમન વ દીવાન દરજાન વ જાહુયાન, વ સાસતારાંન વ ગુનેહગારાન અવા અએબમ ખવીદુક્ષ.

અપેમ વૌહી (૩) અધવિ-ગેરેધમહિ અપાંમ વંદ્રહિહીનાંમ ક્રાધતી-મય પદતિતીમય અધબિ બેરેતીમય. આથેસે થેશિત. ક્રવરાને (જાવત) અહુર-તકએપો. રપિથિવનાધ (જાવત) ક્રસરતયએય ક્રાદજ-કૃષવે (જાવત) ક્રસરતયએય.

(જેતી) યથા અહી વધર્યો જઓતા ક્રા મે ઋતે.

(રાષ્ટ્રવી) યથા અહી વધર્યો થો જઓતા ક્રા મે ઋતે.

(જેતી) અથા રતુશ અપાજ ચિત્ત હય ક્રા અપવ વિદ્રાઓ ઋઓત્ત.

થેંદ્રહે મે અપાજ હયા, (જાવત) યજ્ઞય આપેમ-હ્રાતાંમય...અપેમ વૌહી (૩) અપય ઇધાંમિ ઇમાંમ જઓધ્રાંમ હઓમવધતીમ ગઓમ-

વધતીમ હુધાનએપતવધતીમ અપય ઉજ્જદાતાંમ તવ અહુરાને અહુરહે
 દનુમધને અહુરહે અમેપનાંમ રપેન્તનાંમ સ્વઓપહે અળ્યેહે આથો અહુ-
 રહે મજ્જદાઓ ઝરેજતો યો અપહે અપય દધાંમિ અસૂન્યએધુજ્યો અપહે
 રતુજ્યો રપિથિવનાધ અપઓને અપહે રથ્વે, અપય દધાંમિ ક્રાદલ-
 કૂષવે જન્તુમાધ્ય અપઓને અપહે રથ્વે; અપય દધાંમિ વહિશતહે
 આથસય અહુરહે મજ્જદાઓ.

અપય દધાંમિ (જે રોજ માહ હોય તે પહે.)

તવ આથો અહુરહે મજ્જદાઓ પુથ્ર મલ વીરપએધુજ્યો
 આતરેજ્યો. અપય દધાંમિ અધુજ્યો વંધુહિજ્યો વીરપનાંમય અપાંમ
 મજ્જદાતનાંમ વીરપનાંમય ઉવરનાંમય મજ્જદાતનાંમ (જાવત)
 વીરપનાંમય રપેન્તહે મધ્યેઉશ દામનાંમ અપઓનાંમ અપઓ-
 નિનાંમય અપહે.

 અપય દધાંમિ ઇમાંમ જઓથામ હુઓમવધતીમ ગઓમ-
 વધતીમ હુધાનએપતવધતીમ અપય ઉજ્જદાતાંમ તવ અહુરાને અહુરહે
 દનુમધને અહુરહે મજ્જદાઓ રએવતો ઝરેનંદહતો અમેપનાંમ રપેન્તનાંમ
 અપહે વહિશતહે આથસય અહુરહે મજ્જદાઓ પુથ્ર વીરપએપાંમ યજ્જત-
 નાંમ અપઓનાંમ મધ્યવનામ ગએથ્યનાંમ અપઓનાંમ ક્રવપિનામ
 (જાવત) નળાનજદિશતનાંમ ક્રવપિનાંમ અઓપ્તો-નામનો યજ્જતહે
 (એ વાર પહે.)

અપય દધાંમિ અવંધુહાઓ ક્રવપયો. (જાવત) અપય દધાંમિ
 અપઓનાંમ ક્રવપિનાંમ (જાવત) નળાનજદિશતનાંમ ક્રવપિનાંમ હવહે
 ઉરનો ક્રવપેએ. અપય દધાંમિ વીરપએધુજ્યો વંધુહુધાઓ (જાવત)
 અપાત્ર હય યત વહિશતાત અપય નો પધતિ જમયાત અયો અત્ર
 યજ્જમધદે (જાવત) માતરો છતયો યેંધહે હાતાંમ (જાવત) તાઓ-
 સ્યા યજ્જમધદે.

અએતત તે અહુરાને અંહુરહે. (જાવત) હુધ્યાધ્ય ઇવાંધ્યાંધ્ય
 બુધ્યાંધ્યાધ્ય,

❧ ઇમાઓ રઘોઆઓ ખરેજિશતેમ ખરેજિએમ (ત્રણ વાર પહે) અપેમ વોહી (૩) કવરાને (જાવત) રપિથિવનાઇ (જાવત) કાઠલ-ફેવે જન્તુમાઇય (જાવત) કસરતયએય.

(જેતી) યથા અહી વધર્યો જઓતા કા મે ઝતે.

(રાધવી) યથા અહી વધર્યો યો જઓતા કા મે ઝતે.

(જેતી) અથા રતુશ અપાલ ચિલ હુચ કા અપવ વિદ્વાઓ ઝઓતુ.

નમે વે ગાથાઓ અપઓનીશ રપેન્તા મઇન્ય, ચેંદ્રહે મે અપાલ હુચા, તાંમ યજાઇ, પેરેસ્ત કપઓશતરો અપવ અપવનેમ જરથુશત્રેમ પઘતિ-ઝુઘધિ પઊર્વતરે જરથુશત્ર, કલ અસ્તિ કમરેતિશ કલ ગાથનાંમ હુકરેતિશ આઅલ અઓખતો જરથુશત્રો, અહુરેમ મજદાંમ અપવનેમ અપહે રતૂમ યજમઇદે (જાવત) જંઘમૂપતેમાંમ અપઓનો અપહે રતુક્રિતીમ યજમઇદે. અહુરેમ મજદાંમ અપવનેમ અપહે રતૂમ યજમઇદે, વીરપેમચ કરેકૂશ અહુરહે મજદાઓ યજમઇદે. (જાવત) ઇમેમચ પોઠઘેં પઘતીમ યજમઇદે. ચિમ અહુરહે મજદાંમ.

અપઓનાંમ વંઘઉહીશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ કવપયો સ્તઓમિ જખયેમિ ઉકૂયેમિ યજમઇદે (જાવત) જરથુશત્રોતેમાઓ થ્વાંમ આતરેમ અહુરહે મજદાઓ પુથ્રેમ અપવનેમ અપહે રતૂમ યજમઇદે, હુધ જઓઘેમ-(જાવત) વરેખ્યમનચ, ચેંદ્રહે હાતાંમ (જાવત) તાઓસ્યા યજમઇદે. અહુનેમચ વધરીમ કએખ્યામહી. (જાવત) સતવસ અપા ચે હુદાઓ થોઠ હુન્તિ, યથા અહી વધર્યો (૨) ❧ “યસ્નેમચ (જાવત) આક્રીનામિ અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘહુતો અમેષનાંમ રપેન્તાનાંમ અપહે વહિશતહે આઘસચ અહુરહે મજદાઓ પુથ્ર વીરપએષાંમ યજતનાંમ અપઓનાંમ મઇન્યવનાંમ ગએથ્યનાંમ અપઓનાંમ કવપિનાંમ (જાવત) નખાનજદિશતનાંમ કવપિનાંમ. યસ્નેમચ (જાવત) તવ આતશ પુથ્ર અહુરહે મજદાઓ. ”

અપેમ વોહી (૩) યથા અહી વધર્યો (૨) યસ્નેમચ (ઉપર પ્રમાણે પહે) અપેમ વોહી (૧) (હુમા જોર લેવી).

(ખાજમાં) હુમા જોર ખીમ, હુમા જોર હુમા અવો ખીમ. અઘાધ રમેશ્ય, હજંઘરેમ, જસ મે અવઘહે મજદ અર્ષેમ વૉહી (૧).

શેકરતેહ અદ વ બદેહ બાદ અહેરીમન ગજરતેહ, અવા હુમા દીવાંન વ દુળન વ જાદયાંન શેકરતેહ બાદ (૩) વાર પઢે. ફે યજદાંન વ અર્ષેપારપંદાંન, કામે બાદ અએદુન બાદ, અએદુન તરજબાદ-અવ-ઓને અર્ષેમ વૉહી (૧).

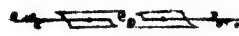
ફીરોઝગર બાદ ખરોહ અવિઝેહ વેહદીન મારદયરનાંન (૩) વાર પઢે.

ખેરસાદ વ ખેપજરાદ ખન્યુશાદ (જાવત) રોજ (ફલાંન). માહે (ફલાંન), વ ગાહે રપિથિન, યરતે રપિથિન. અજ ખેહરત (ફલાંન બેન ફલાંન) ખેરસાદ.

(અગર અનુશેહરવાન બાશદ) ખોનાયશ બે આમોરઝાદ...(અગર જાહેરવાન બાશદ) પજુરફતેહ અહુરમશદ...

પ યજદાંન વ અર્ષેપારપંદાંન કામે બાદ અએદુન બાદ, અએદુન તરજ બાદ. અર્ષેમ વૉહી (૧). પછી જોર મેળવે.

(યજરને બા નીરંગઃ કૃત. સુખેદ નામદાર શેહરીયાર ધરાની)

હોમસલી પાવ કરવાની વિગત.

એક યોજદાઘેગર મોખેદ-ખુખનો અમલદાર હોય તે; પ્રથમ હોમસલીને ત્રણવાર ચોખ્ખી કરે, પછી ત્રણવાર “ફનઝોથ અહુરહે મજદાઓ અર્ષેમ વૉહી (૧)” પઢતાં પાવ કરે; અને તેને એક પાવ કીધેલા ધાતુનાં વાસણમાં એક એલાયદી જગ્યામાં કે જ્યાં સૂર્ય-ચંદ્રનો પ્રકાશ આવતો હોય ત્યાં, તેનાં સાહ્યામાં ૩૪ ઢહાડા મુકવી, અને ત્યાર પછી તેને યજરને કરવાનાં ઉપયોગમાં લેવી જ્યારે આ પાવ કીધેલી હોમસલી ઉપયોગમાં લઈને ત્યારે ફરી “ફનઝોથ અહુરહે મજદાઓ અર્ષેમ” ભણી પાવ કરવાની જરૂરત રહેતી નથી. કારણ કે તે પાવ કીધેલી છેજ. પણ એ હોમસલી યજરનેમાં ઉપયોગમાં લઈએ ત્યારે તેની નીચલી નીરંગ પઢીને લેવી.

“નીરંગે હોમ પાદઆવ કહન”

અર્ધમ વાહી (૩) ક્રવરને (હાવન યા ઉચ્ચરન ગેહ હોય તે પદે)
ક્રસસ્તયએય (૧) હૃઓમહે—અપવ-જંઘુહો. દ્વનઓઘ યં વં ક્ષં ક્રં
યથા અહી વર્ચો જઓતા કા મે ઋતે, અથા રતુશ અપાત ચિત્ત હૃય
કા અપવ વિદ્વાઓ ઋઓતૂ.

૧. “પવિત્ર હોમ રસ” ધરાનથી આવતી હોમસલીમાંથી ચોક્કસ તર-
તીબથી બનાવવામાં આવે છે, અને સાર પછી તેને નોશ કરવામાં આવે છે.
એ “હોમ-રસ” ના પીણાંને માટે કહેવામાં આવે છે કે “વીરપે જ અન્થે
મધાઓહો અએમ હચિન્તે પ્રવી-દ્રવો, આચત્ત હો યો હઓમહે મધો અષ
હચષ્ટે ઉર્વારમન.”

અર્થ—ખીજાં સર્વ પીણાંઓ (કેક) ધાતકી હૃવારવાલા અએષમ દેવને
માર્ગે દારવે છે, પણ હોમનું પીણું તો ખુદ ખુશકાલી આપનાર પવિત્રાષ્ટને
માર્ગે દારવે છે. (હોમ યસ્ત, યજ્ઞં ક્ષાં ૧૦, ક્ષં ૮.)

હોમની ક્રિયાનો વિચાર મીં શાં કાં હોડીયાલાએ પુરાતન જમાનામાં
હિન્દુઓ તથા પારસીઓ નામનાં રેસાલામાં દર્શાવ્યો છે તે અત્રે સદાચરો નીચે
ટાંકી લખ્યું.

હોમ તથા સોમની ક્રિયા.

હિન્દુઓની તથા પારસીઓની કેટલીક ક્રિયાઓ વચેની સરખામણી એટલી
તો ઘાડી છે કે ત્રીદાનો તથા સકોલરો વટીક અખયખીમાં ગરકાવ થઈ ગયા છે.
અને લોકોના ધર્મમાં એક અગત્યની ક્રિયા હોમ-સોમની ક્રિયા છે. આપણે
જાણીએ છીએ કે કેટલાક ગુજરાતી લોકો “સ” ને બદલે “હ” બોલે છે—જેમકે
“શું છે” ને બદલે “હું છે” આમ બોલે છે. તેજ પ્રમાણે જેને હિન્દુઓ સોમ
કહેતા હતા, તેને પારસીઓ હોમ કહેતા હતા. જેને હિન્દુઓ “અસુર” કહેતા
હતા તેને ધરાનીઓ “અહુર” કહેતા હતા. સોમ અથવા હોમ એ પહાડ ઉપર
ઢગતા એક જાતના પાલાનું નામ હતું. આ હોમ-સોમના પાલાને પથરની યા
ધાતુની ખાંડણીમાં કુટીને રસ કાઢવામાં આવતો હતો. જેમ આજે દારૂની
અસર કમી કરવા પાણી ભેળવામાં આવે છે તેમ હોમ-સોમની કેશી અસર
ઓછી કરવા દુધ ભેળવામાં આવતું હતું. અને પ્રજાઓમાં એવો એતેકાદ હતો
કે આ જાણાયલો રસ પીધાથી માણસને તનદરોસ્તી, દોલત, હાપણુ, જેથી
શક્તિ, બલકે બેહસ્તની અમર જીંદગીની બક્ષેસ મળતી હતી. હિન્દુઓના રૂઝ-
વેદનો લગભગ ૧૦ મો ભાગ આ સોમરસની સ્તુતી કરવામાં રોકાયેલો છે.
હિન્દુ તથા પારસી અને પ્રજાઓમાં સોમ-હોમના પાલાને ખાંડણીમાં કુટી તેને
રસ કાઢી તે ઘેટાંના ઉનની ચાલણીમાંથી ગાળી કાઢવામાં આવતો હતો. આપણી
યજુશનેની ક્રિયામાં હોમ-રસ ગાળવા માટે ઘેટાંના ઉનની ચાલણી હાલ વપરાતી

અર્ધમ્ વૌહી (૪) પદ્ધતાં ચેહાર મરતથે ઝનને હાથે હમ પએવન્દ કરી કુંડીમાં હોમ સળીને અંગોળ કરાવે પછી,

યથા અહીં વર્ધર્યા (૨) યસ્તેમય વર્ધમય અઘ્મોજસ્ય જવરેય આક્રીનામિ હૃઝોમહુ અપવ જઘ્નહો. આ પછી તેની ઘટ્ટી જગ્યાએ લણુત્રથી છુડી કુંડીને હોમ રસ ખનાવે.

જે જોતી યજ્ઞશનેમાં હોમના ગાથા લખી તણુ મરતથે બાજમાં હુમત, હુપ્ત, અને હવર્ષાત્ ના કલામ બોલતાં નોશ કરે છે. (જુઓ આઈને દીને માજ્ઘયસનીનું ફારસી પુસ્તક પૃ. ૧૪૫ કૃત મોબેદ મેહરગાન યેન મરહુમ શ્યાવક્ષ ધરાની.)

નથી. પણ તેની ઈલાણી હજી સુધી બચી રહી છે, તે એ છે કે યજ્ઞશનેની ક્રિયામાં વરસીયાના બાલની વીંટી ખનાવી મુકવામાં આવે છે. હોમ સોમના રસને માટે અને પ્રજ્ઞઓમાં કેટલાક શબ્દો વાપરવામાં આવ્યા છે તે તદ્દનજ મલતા છે. તે વિષે લાંબુ ન કરતાં માત્ર બે ચાર દાખલા આપીશું સોમ રસને હીંદુ પુસ્તકોમાં “હરી” યાને લીલા રંગવાળો કહ્યો છે. અવસતામાં “હરી”નો આકાર “જઘરી” અથવા “જઘરી” થાય છે તે શબ્દ તેજ અર્થે હોમને માટે વપરાયલો છે. સંસ્કૃતમાં સોમના રસને “ભેષજ” યાને સીક માણસની દવા કહી છે, તેજ શબ્દ અવસતામાં “અએષજ” છે અને તે હોમને માટે વપરાયલો છે. આ રસ પીવાથી સારું હડાપણ મળે છે. માટે તેને હીંદુઓએ ‘સુકેતુ’ યાને ભલા હડાપણવાળો કહ્યો છે, તેજ શબ્દ અવસતામાં ‘હુપ્રતુ’ બની હોમ રસને માટે વપરાયલો છે. આ રસ હીંદુઓ મધુ યાને મધ કહેતા હતા. આપણામાં યજ્ઞશને કરનાર મુખ્ય મોબેદને ‘ઝઝોતર’ કહેવામાં આવે છે કે જે શબ્દનો આકાર બગડાથી તેને આપણે જોતી કહીએ છીએ. હીંદુઓ ક્રિયા કરનાર મુખ્ય બ્રાહ્મણને “હોતર” કહેતા હતા કે જે શબ્દ અવસતામાં “ઝઝોતર” થયો છે.

ખુદ આકાશમાં પણ હોમની ક્રિયા થાય છે.

અસલ અવસતા જમાનામાં, ધાર્મિક ક્રિયાઓને બહુ અગત્યતા આપવામાં આવતી હતી. આકાશમાં સુરજ ચંદ્ર તથા સેતારાઓ અમુક જગ્યાએ હોય છે ત્યારે અમુક દેખાવો આપણી નજરે પડે છે એવા એક દેખાવનું વર્ણન મેહર યસ્તમાં આવ્યું છે તે ઉપરથી મેહર યસ્તનો લખનાર એવો ખ્યાલ પેદા કરવા માગે છે કે “જેમ આ દુનયામાં મોબેદ યજ્ઞશનેની ક્રિયા કરે છે તેમ આકાશમાં મેહર યજ્ઞ ક્રિયા કરે છે. મેહર યસ્તમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે “મેહર યજ્ઞદને દાદાર હોરમજદે ઝડપથી યજ્ઞશને કરનાર તથા ખુલ્લું અવાજે ગાથા ગાનાર જોતી તરીકે ઠેરવ્યો, મેહર યજ્ઞ પહેલવહેલાં અલબુરઝ પહાડ ઉપર સેતારાથી સજુગારેલી તથા મીનોની ખનાવેલી ખાંડણીમાં કૂટી હોમને તૈયાર

બાજ ધરણી.

નીરંગ આખ પદ્ધિઆવ નમુદન યાને પાણી પાવ કરવાની ક્રિયા મંત્ર અથવા કળશ્યો પાવ કરવાની વિગત.

ખરેખુમવાલા મોખેદ દરેમેહુર મધ્યે પ્રથમ કળશ્યો એક અને એક તાંમડી ઉગરી સાફ કરી (૩ વાર કુવાનાં પાણીએ ચોખ્ખી કરી ૪ થી મરતએ પાણીથી ભરી લાવે.

પછી પદ્ધાન બાંધી ઉવીસગાહમાં ખુઆન ઉપર અથવા ધાતુના ખુમચામાં કળશ્યો મુકી, તાંમડી ઉચકી તેમાંનું પાણી તે ભરેલા કળશ્યા ઉપર છળકાઢીને બાહુર પડે તેમ નામે અને તે પાણી નામતાં નામતાં નીચલા અવસ્તા પઢે.

પાણી પાવ કરવાની તરતીખ ૧ લી. ‘‘ક્ષનચ્ચાશ્ર આહુરહે મજ્જદાચ્ચા અષ્વમ વૉહી (૧) એ કલામ પદ્ધતાં એકવાર કળશ્યામાં તાંમડીનું પાણી નાંમી પાવ કરતાં (બાજમાં) પઢે.

કીધો. દાદાર હોરમજ્જદે તથા અમશાશપંદોએ પણ તેની વખાણ કીધી તેને ખુરશેદ યજ્ઞદે યાને સુરજે દુરથી સલામ કીધી.”

આ અલંકારીક લખાણ છે. સુરજ ઉગે છે તે આગમચ તથા અસ્ત પામે છે તે પછી જે રોશની હોય છે તેને ઉપલા ફકરામાં મીથ્ર અથવા મેહરનું નામ આપવામાં આવ્યું છે. એ ફકરામાં હોમના બે અર્થ છે. જેમ સંસ્કૃતમાં સોમનો અર્થ ચંદ્રમા તથા સોમ પાલાનો રસ થાય છે, તેમ અવસતામાં પણ હોમનાં તેજ અર્થો થાય છે. ત્યારે ઉપલા ફકરામાં સવારની વખતે સુર્યની રોશની, ચંદ્રમા તથા સુરજ પોતે એ સધળાંના દેખાવનું વર્ણન છે. ત્યાં સુરજની રોશની યાને મેહરને યજ્ઞને કરનાર મોખેદ કહ્યો છે. હોમ યાને ચંદ્રમા તે ગોયા આકાશમાનો હોમનો પાલો છે તેને મેહર યજ્ઞ જાણે યજ્ઞનેની ક્રિયામાં છુંદીને રસ બનાવે છે તે જોઇ દાદાર હોરમજ્જદ તથા અમેશાશપંદો તેની તારીફ કરે છે અને સુરજ પોતે ઉગતી વખતે ગોયા દુરથી તેને સલામ કરે છે. આ સુંદર અલંકારીક ફકરાની મતલબ આ છે કે ખુદ આકાશમાં પણ હોમ રસની ક્રિયા યાને કે યજ્ઞનેની ક્રિયા થાય છે, માટે આ દુનીયામાં તો તે જરૂર થવી જોઇએ છે. આવીજ આકાશી ક્રિયાનું વર્ણન હિંદુઓનાં ધર્મ પુસ્તક રગ્વેદમાં પણ મળે છે, તે ઉપરથી માલુમ પડે છે કે ક્રિયાઓને ધણું વજન આપવામાં આવતું હતું. (જા. જા. તા. ૨૬-૪-૧૯૨૭).

“આ પાકે પાલીઆવે યઝ્ઞોઞદાથેહ અપાયે” એ પ્રમાણે ત્રણ મરતમે પાણી પાવ કરવું અને તેનેથી ખાંધેલી ખરસમે બાજ ધરી શકાય છે.

પણ યજ્ઞને અને પાવ મેહલનાં વધારે મોતેખર ક્રિયામાં પાણી પાવ કરવાની નીચટ્ટી ખીજ તરતીખ મોજુદ છે.

પાણી પાવ કરવાની તરતીખ ર જી. “દ્વનઝ્ઞોથ અહુરહે મજદાઝ્ઞો અષેમ વૉહી (૧) પદતાં કળશ્યો પાણીથી ભરાઇને ઉભાય તે પ્રમાણે પાણી નામવું પછી (બાજમાં.)

“યઝ્ઞોઞદાથે ઝરેહ ક્રાકદ.”

દ્વનઝ્ઞોથ અહુરહે મજદાઝ્ઞો અષેમ વૉહી (૧) ભણતા પાણી કળશ્યામાં રેડી (બાજમાં પદવું.)

“યઝ્ઞોઞદાથે ઝરેહ વકષ.”

દ્વનઝ્ઞોથ અહુરહે મજદાઝ્ઞો અષેમ વૉહી (૧) ભણતા કળશ્યામાં પાણી ઉભાય તેમ નામવું અને (બાજમાં પદવું.)

“યઝ્ઞોઞદાથે ઝરેહ પ્રદંતિ હવીરપ મીનો અર્ધવીસુર આવે પાક યઝ્ઞોઞદાથ.”

આવી રીતે કળશ્યો પાણીનો પાવ કહેવાય (જુઓ મોઝેદ નામદાર હસ્તુર શેહુરયાર ધરાનીની ઝંદ હરુકમાં લખાયેલી યજ્ઞનેની કેતાખ.)

અરેસ્મ (ના તાક) લેવાની ક્રિયા.

અર્સમ^૧ જેને અવસ્તામાં “અરેસ્મન” અને ફાસીમાં “અર્સમ” કહે છે, એનો ઉપયોગ મોઝેદો ખાજ, ચજરને, વંદીદાદ, વિસ્પરદ વિગેરે પાવ મેહલને લગતી મોતેખર ક્રિયામાં કરે છે.

જે ઝાડની અર્સમ^૨ લેવી હોય તે ઝાડની અર્સમને લાયક ડાળીઓ ઉપરનાં પાંદડાં તથા ગાંઠ ચોજદાગેર મોઝેદ પ્રથમ તેને છુરીથી સાફ કરે, ને પછી ધાતુનાં દસ્તાની છુરી જમણા હાથમાં અને પાવ કીધેલો કળશ્યો ડાબા હાથમાં લઈ તે ઝાડ આગળ જામ અને ત્રણ મરતબે પ્રથમ ડાળીઓ ચોખ્ખી કરે, અને પછી “ફનઆથ અહુરહે-

૧. અર્સમ જ્ઞાતી લેવી ઘટે તે માટે અવસ્તાઈ ફર્માન નીચે પ્રમાણે છે.

અ. “યો ઉર્વરામ અરેસ્મન ફેસ્તરેન્તી હુમો વરજમે પોઉર ફવાક્ષીમ.”

યાને “અર્સમ ઉરવરની મજના ઝાડની તથા ઉરવરના ઝાડની ઘટે છે.”

એ માટે રામ યસ્તમાં નીચલી સુચના અશો જરતોસ્તને કરવામાં આવે છે:—

“અય અશો જરતોસ્ત ખામદાદનાં પેહલા કિરણો વખતે, સેતારાઓનાં અસ્ત પામવા પછી તે ખામદાદ આવી પહોંચે ત્યારે તારે ખાંધવા માટે અર્સમ મેળવવી જોઈએ, અર્સમને માટે તેની ડાંખણીઓ સંભાળથી શોધવી જોઈએ. (રામ યસ્ત કરદો ૧૧).

વિસ્તારપ યસ્તમાં વધુ એમ કહેવામાં આવે છે કે:—“ઉમતાં ઝાડ છે, ત્યાં હું જઈશ, અને હું આ પાક કલામ બોલીશ.

“અહુરમઝદનાં સંપુર્ણ પેદા કીધેલાં ઓ પવિત્ર ઝાડ । તુંને નેમાજ. પછી અર્સમને એકવાર, બેવાર, અથવા ત્રણવાર કાપ, પછી તે અર્સમ કાયદા મુજબ ખાંધ ક્રિયા કરીને તેને ખાંધ, અને છોડ. (વિસ્તારપ યસ્ત ૫૦ ૩ જી.)

વંદીદાદમાં કહેવામાં આવે છે કે:—

“ઓ અશો જરતોસ્ત ! ઉંચા ઝાડો પાસે તું જ, બુલંદ સૌથી સરસ જોરા-વર ઝાડ તરફ આ કલામો તું બોલ.

“અએ અહુરમઝદનાં પેદા કીધેલાં અશો ઓરવર નેમાજ ।” પછી તું એક અર્સમ તેમાંથી લે, જે અએજનાં જેટલી લાંબી તથા ચવના જેટલી પહોળી હોય. (વંદીદાદ ૫૦-૧૯, ૬૦ ૧૯) (રેવાયતે દસ્તુર દારાબ હોરમઝદયાર.)

૨. બે પ્રકારની અરેસ્મ—અવસ્તામાં બે પ્રકારની અરેસ્મ માટે જણાવવામાં આવે છે જેમાં પેહલી “અરેસ્મ ફસ્તરેત” યાને “બુલંદ બિખાવેલી અરેસ્મ.”

મજ્જિમા અધ્યમ વૉહી (૧)” પઢે તે એવી રીતે પેહલી મરતમે “દ્વનમ્મોથ અહુરહે મજ્જિમા અધ્યમ ” સુધી પઢતાં છુરી સાચનો જમણો હાથ પાવ કરે, “વૉહીથી ખાકીની અધ્યમ પઢતાં,” ઝાડની જે ડાળી ખસમ માટે તૈયાર કીધી હોય તે પાવ કરે એ મુજબ ખીજી મરતમે, ત્રીજી

૧ લા પેહલા પ્રકારની બરેસ્મનો ઉપોગ હાલે જ્યઝ નથી જ્યારે ખીજા પ્રકારની બરેસ્મનો ઉપોગ જ્યઝ છે. એ માટે આવાં યસ્ત ઉપરથી જણાય છે કે બરેસ્મનું બંડલ હાથમાં ધરી ઉભા રહેવામાં આવતું હતું તે માટે “થિમ અધવિતો મજ્જયસ્ને હિસ્તેન્તી બરેસ્મો જસ્તો” એવું વાક્ય મળે છે. એમાં આવેલો “બરેસ્મો જસ્તો” શબ્દ દેખાડે છે કે તે “હાથમાં પકડવાનું” બંડલ છે. એમાં હિસ્તેતિ ક્રિયાપદ છે જેનો અર્થ ઉભુ રહેવાનો થાય છે, એ બંડલ હાથમાં ધરી ઉભું રહેવા માટે “પરચ બરેસ્મ રહિસ્ત ” (મેહર યસ્ત ૬૦ ૧૩૮) “ હિસ્તેમનો પસચ બરેસ્મ ” “બરેસ્મની પાછળ ઉભો રહેનાર” (જોતી) (અશી૦ યસ્ત ૬૦ ૬૧) એવા શબ્દો મળે છે.

મઝકુર “બરેસ્મો-જસ્તો” શબ્દ આતશની વખાણવાળા યજ્ઞસ્નેના હામાં ખી મળે છે. જે ઉપરથી જણાય છે કે પાણી, આતશ વિગેરે ક્રિયાઓની સન્મુખ ઉભા રહી, હાથમાં ‘બરેસ્મ’ પકડી સેતાયશ કરવામાં આવતી હતી. અને કુદરતની મહાન પેદાયશોનો કિબ્લો કરવાનો એ જરોરતી તરીકે હાલ થતી ક્રિયામાં આખાદ જળવાયલો મળે છે. તે એ રીતે કે યજ્ઞસ્ન, વિસપરદ, વંદીદાદ વગેરે મોતેબર ક્રિયા કરતાં, જો કે બરેસ્મ “માહરચે” ની બેઠક ઉપર મુકેલી હોય છે. પણ તેમાં આતશ; પાણી, અને ખુશીદની સેતાયશનું બહુતર જ્યારે પાસે આવે છે ત્યારે જોતી “માહરચ” ઉપરથી બરેસમ હાથમાં લખને જોદગાહ ઉપરથી ઉઠી, ખડે પગે ઉભો રહી અને કિબ્લા સન્મુખ મહોરું કરી તેની સેતાયશ કરે છે અને તે પુરી થતાં પાછો પોતાની બેઠક ઉપર બેસે છે. (જુવો રેસાલહે ખુશીદ પૃ. ૫૭-૬૩-૬૪).

ત્યારે ઉપલી વિગતથી સાબેત થાય છે કે બરેસ્મ ઝાડનો શાખાની લેવી ધરીટ છે.

“બરેસ્મની સંખ્યા.”

બરેસ્મની સંખ્યા માટે ‘સરોશ યસ્તે શબ્દ’માં નીચલો ઇશારો આપણને મળે છે-કે પ્રથમ સરોશ અષો, જેણે અમેષારપન્દોની યજ્ઞસ્ને કરવા, તથા તેઓની નમાયશ કરવા, તેમને ખુસ્તુદ કરવા, અને તેમની સ્તુતિ કરવા માટે, ત્રણ અને પાંચ, અને સાત, તથા નવ તાકની ‘બરેસ્મ’ પગનાં ગુઠણની ઉચ્ચાઈ જેટલી તથા પગના મધ્ય ભાગની ઉચ્ચાઈ જેટલી પાથરી (સ૦ ૫૦ ક૦ રજો.) ત્યારે

૫) તાએવી બસમની ઉપોગ હાલે ન્હાની ‘ખુખ’ દરૂન બાજુ ધરીને કરવામાં આવે છે.

મરતમે પઢતાં છુરી સાથનો જમણો હાથ પાવ કીધા પછી અસંમની ડાળી પાવ કરે. ત્યાર પછી નીચલા અવસ્તા પઢી બાજ લીએ,

દ્વનઓથ અહુરહે મજદાઓ અષમ વોહી (૩) કવરાને મજદયસ્નો જરથુશિત્રશ વીદઓવો અહુર તઝોષો (જે ગેહ હોય તે પઢે) ફસસ્તયએચ.

(હાવન તથા ઉજયેરીન ગેહમાં બરેસ્મ ઉર્વરામ અને અધવ્યાંધહેન લેવી ઘટે, રપિથવીન તથા અધવિઝુઘ્રમ અને ઉપહેન ગેહમાં લેવી ન ઘટે.)

ઉર્વરાઓ વંદ્વહુયાઓ મજદધાતયાઓ અપઓન્યાઓ દ્વનઓથ ય૦ વ૦ ૬૦ ૬૦ થયા અહી વધર્યો જઓતા ક્રમે ઋતે અથા રતૂશ અપાલ ચિજ હુચ ક્રા અપવ વિધ્વાઓ ઋઓત.

“નંમે ઉર્વધરે વંદ્વહુએ મજદધાતહે અપઓને” ઉપર પ્રમાણે બાજ લઈ અસંમની ડાળીઓ જે પાવ કીધેલી છે તેમાની એક ઉપર નજર રાખી “અષમ” બોલ પઢતાં તેનું ઉપલું મુંડું કાપી દુર નાંખે. “વોહી” પઢતાં છુરી અસંમને થડમાંથી કાપી કાઢે અને બાકીની “અષમ” પુરી કરે એજ પ્રમાણે જેટલા તાએ લેવાને માટે ડાળીઓ સાફ કીધી હોય તે બધાને ઉપર જણાવેલી ક્રિયા મુજબ કાપી પાવ કળશ્યામાં મુકી ઉર્વીસગાહમાં લાવે અને બાજ મુકે.

યથા અહી વધર્યો (૨) યસ્નમચ વ૦ અ૦ જ૦ આક્રીનામિ ઉર્વરાઓ વંદ્વહુયાઓ મજદધાતયાઓ. અપઓન્યાઓ અષમ વોહી (૧) અહાધ રએશચ, હજંધરેમ, જસ મે અવંદ્વહે મજદ અષમ વોહી (૧).

૭) તાએની ‘બરેસ્મનો ઉધ્યોગ યજ્ઞસ્નેની મ્હોટી ખુબ કીધા પછી મીનો નાવર યા સીરોજ્ઞ અને રપિથિનની બાજ, તથા માહાગ્નર વિગેરેની બાજ ધરતી વખતે કરવામાં આવે છે, અને ૩ અને ૯ તાકની બરેસ્મનો હાલે ઉધ્યોગ કરવામાં આવતો નથી.

પણ દંત-કથાની હકીકત પ્રમાણે ૩-૫-૭-૯ તાકની બરેસ્મનો ઉધ્યોગ ધરાન મધ્યે પ્રાચીન કાલમાં કરવામાં આવતો હતો, ૩) તાએની બરેસ્મનો હુતોક્ષ વર્ગ માટે, ૫) તાએની બરેસ્મનો ઉધ્યોગ ખેડુત વર્ગ માટે, ૭) તાએની બરેસ્મનો ઉધ્યોગ પહેલવાનો માટે, અને ૯) તાએની બરેસ્મનો ઉધ્યોગ અથોરનાન અને પાદ્માહોનાં વર્ગ માટે કરવામાં આવતો.

એ ઉપરાંત હાલે યજ્ઞસ્ને માટે ૨૩ તાકની બરેસ્મન જેમાં ૨૧ તાએનું બંડલ અને ૨ તાએ ક્રાકામ માટે.

વંદીદાદ અને વીરપરદ માટે ૩૫ તાએ જેમાં ૩૩ તાએનું બંડલ અને તાક ફરાકામ માટે, અને રપિથીનની યજ્ઞસ્ને માટે ૧૫ તાક જેમાં ૧૩ નું બંડલ અને ૨ તાક ફરાકામ માટે, એ પ્રમાણે ઉધ્યોગ કરવામાં આવે છે. (જુવો વધુ માટે આદર ખુરહે પૃ. ૬૯)

અઈવ્યાઁધ્હેન લેવાની ક્રિયા.

અઈવ્યાઁધ્હેન ? લાવવા માટે પ્રથમ પાવ પાણીનો કળશયો અને છુરીનો કાપલો લઈને ખજુરી આગળ જઈ ત્યાં જમણા હાથે પ્રથમ ખજુરીની પાતરી સાફ કરી ચોખ્ખી કરી અને ત્રણ મરતબે ‘દ્વિનઁઔશ્ર અહુરહે મજ્જદાઁઔ-અર્ષેમ’ પુરી લાણી જતાં ત્રણ મરતબે પાવ કરે. પછી ચોથી મરતબે ‘અર્ષેમ’ શબ્દ બોલતાં છુરી સાથે હાથ પાવ કરી પાતરીનું મુઠું જવ ઊરાબર કાપીને નાંખી દે, અને બાકીની ‘અર્ષેમ’ પુરી કરતાં પાતરી થડમાંથી કાપી પાણીથી પાવ કરી કળશયામાં મુકે.

બરેસ્મ બાંધવાની ક્રિયા.

બરેસ્મ બાંધવાની ક્રિયા-પેલા પાવ કળશયામાંથી બરેસ્મના તાએ અને ખજુરીની પાતરી પાવ હાથે બાહર કાઢી ડાબા હાથમાં તાએ પકડી અને તેના દરમ્યાનમાં ખજુરીની પાતરી પકડી તેનાં બંને છેડા સરખા રાખી નીચે પ્રમાણે બાજ લીએ.

અર્ષેમ વૉહી (૩) ક્રવરાને (જે ગોહ હોય તે પઢે) “અહુરહે મજ્જદાઁઔ” શબ્દ બોલતાં અર્ષેમ ઉપર અઈવ્યાઁધ્હેનનો એક આંટો મારે, “રઁએવતો” બોલતાં બીજો આંટો મારે, “બરેનંધ્રહુતો” બોલતાં ત્રીજો આંટો મારે અને પઢે.

દ્વિનઁઔશ્ર ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ક્ર૦ યથા અહીં વધર્યો જઁઔતા ક્રા મે મ્રતે.

અથા રતુશ અપાત્ર ચિત્ર હ્ય ક્રા અપવ વિદ્વાઁઔ મ્રઁઔતૂ અર્ષેમ વૉહી (૧).

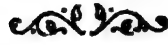
૧. અઈવ્યાઁધ્હેન એ અવસ્ના ભાષાનો શબ્દ છે, યજ્ઞસ્ને વંદીદાદ વીરપ-રહ વિગેરે ક્રિયા વખતે એક ખુબવાલો મોબેદ ખજુરીની પાતરી ધટ્ટી ક્રિયા કરી કાપી લાવી ૭-૧૩-૨૧-૩૩ તાએની બરેસ્મને બાંધે છે તેને અઈવ્યાઁધ્હેન અથવા બરેસ્મનો બાંધ કેહવામાં આવે છે.

યથા અહીં વધર્યો (૨) પઢતાં કુશ્તીની માફક ૨) સવરા ગાંઠ વાલે અને ખીજી યથા અહીં વધર્યો (૨) પઢતાં પાતરીનાં મુડાં જવ જેટલાં કાપી જમીનપર નાખે.

યસ્મંમય ૧૦ અં ૪૦ આક્રીનામિ, અહુરહે મજ્જદાઓ રચેવતો ખરેનંદ્રહુતો.

જાણવું જે અસંમ ઉપરના આડની લેવાનો અને તેને પાતરી ખાંધવાનો કાયદો ઉપલી રીતનો છે, અને તેજ રીતે “ચઓક્ષરત” ચાને ધાતુના તાએની અસંમ ખાંધવાનો બલી દીનમાં કર્માન છે, અને તેની ગવાહી અવસ્તા મધ્યે જાહેર છે અને તેની તરતીખ નીચે પ્રમાણે મશહુર છે.

“ધાતુનાં તાએની અસમ ખાંધવાની વિગત.”

ધાતુના તાએની અસમ ખાંધવાની વિગત-જ્યારે ધાતુનાં તાએની અસમ ખાંધવી હોય ત્યારે ધાતુના સળીઆ ૫) અને સાંકળીના છેડા ૨) તૈયાર કરી પ્રથમ કળશ્યો પાણીથી તરતીખ મુજબે પાવ કરી, ડાબા હાથમાં તાએજુસાંકળી પકડે અને જમણા હાથમાં પાવ કળશ્યો પકડી “દનઓથ અહુરહે મજ્જદાઓ અષેમ વૉહી (૧)” પઢતાં ડાબા હાથ તાએ સાંકળી સાથે પાવ કરવો અને તે પછી જમણા હાથ દનઓથ અહુરહે મજ્જદાઓ અષેમ વૉહી (૧) પઢતાં પાવ કરવો, અને કળશ્યો ખુઆન પર મુકવો, ડાબા હાથમાં તાએ અને જમણા હાથમાં સાંકળીનાં ખંને છેડા પકડે, પછી ૩) અને ૨) તાએની વચ્ચે એક સાંકળીનો થોડો છેડો ભેરવીને

અષેમ વૉહી (૩) દ્રવશને (જે ગેહ હોય તે પઢે) દ્રસસ્તયએથ. ક્ષમહે વધર્યેહે અયઓક્ષરતહે મરજદિકાઇ ધાયો-દિગઓવે દનઓથ ૫૦ ૧૦ ક્ષ૦ ૫૦ યથા અહીં વધર્યો જઓતા દ્રા મે મ્રતે, અથા રતુથ અપાત્ત ચિત્ત હુય દ્રા અપવ વિદ્રાઓ મ્રઓત્ત.

અષેમ વૉહી (૧) પઢતાં સાંકળી ૫) તાએ ઉપર લપેટવી અને તેનાં બે છેડા ત્રણ અને બે તાએની વચ્ચે યથા અહીં વધર્યો (૨) ની બ્યઓથનનાંમ પઢતાં ભેરવવા પછી

યરેનંમય વં અં જં આફ્રીનામિ ક્ષત્રહે વધર્યેહ અયર્ચાશ્ચુસ્તહે
મરેજદિકાધ ધ્રાચો દિગર્ચાવે.

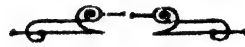
અર્ષમ વૌહી (૩)

ક્રવરાને મજ્જયસ્તો જરથુશ્ત્રિશ્ચ (જે ગેહ હોય તે પઢે) ક્રસરતયએચ
“અહુરહે મજ્જદાઝ્ઞો” પઢતાં એક આંટો સાંકળીનો મારે
‘રએવતો’ બોલતાં બીજે આંટો મારે, “અરેનંદ્રહુતો” બોલતાં ત્રીજે આંટો
મારે, પછી

દ્વનર્ચાથ યં વં ક્ષં ક્રં યથા અહી વધર્યે જર્ચોતા ક્રા મે
ઞ્તે, અથા રતુશ અપાલ ચિલ હય ક્રા અપવ વિદ્રાઝ્ઞો ઞર્ચોત્વ અર્ષમ
વૌહી (૧) પઢે

યથા અહી વધર્યે (૨) ની બ્યર્ચાથનનાંમ પઢતાં ૨) સવરા ગાંઠ
વાલે, અને બીજી યથા અહી વધર્યે (૨) પઢતા સાંકળીઆનાં છેડા
ત્રણ અને બે તાએની વચ્ચે ખોસે, અને પછી યરેનંમય વં અં જં
આફ્રીનામિ અહુરહે મજ્જદાઝ્ઞો રએવતો અરેનંદ્રહુતો. (બાજમાં)
અહુરહે મજ્જદાઝ્ઞો રએવતો અરેનંદ્રહુતો.

(હા અરસમ બાંધવાની ક્રિયા તમામ થઈ.)

બાંધેલી અરસમે કેટલી બાજ ઇજાએ ?

બાંધેલી અરસમથી કેટલી બાજ ઇજાએ-જ પાંચ તાએની ખુબ કરે
તો તે ખુબ કરવાની અરસમથી બીજી બાજ ઇજાએ નહિ માટે ફરીથી
અરસમ બાંધવી અને કળશયો પાવ કરવો.

પાંચ તાએની ન્હાની ખુબે અરસમ બાંધેલી હોય તો તે અરસમથી
ત્રણ બાજ ઇજાએ, તેથી વધારે બાજ ઇજાવી હોય તો ફરીને અરસમ
બાંધવી, અને ઝોટી ખુબે (સરોશ યા મીનો નાવરની ચજ્જને કરીને)
અરસમ બાંધેલી હોય તો તે બાંધેલી અરસમથી (૯) બાજ ઇજાવામાં આવે
અને તેથી વધારે બાજ ઇજાવી હોય તો ફરીને અરસમ બાંધવી, અને વળી
વીરપેષામની દ્વનુમનથી બાજ ઇજા હોય તો તે અરસમથી બીજી બાજ
ઇજાએ નહિ, ફરીને અરસમ બાંધીને ઇજા.

“પાંચ તાએની ખુબ કરવાની વિગત.”

પાંચ તાએની ખુબ કરવાની વિગત—આતશનું પાતરું દરમ્યાનમાં મુકે, અને આતશ રોશન રાખે, તથા તેની પાસે જમણા હાથ તરફ ખુઆન ^૧ સાફ કરી તે ઉપર “અએરમ” ^૨ અને “બોય” ^૩ મુકે, અને ધાતુના ખુમચામાં બે “દરૂન” ^૪ ડાળા હાથ તરફ, અને બે “ફસસ્ત” ^૫ જમણા હાથ તરફ મુકે, દરૂન “ગોશીદો” ^૬ મુકે, અને જમણા હાથ તરફ

૧. ખુઆન—સંગેમરમર યા કોઈની જાતનો પથ્થર,—જે આતશનાં પાતરા આગળ જમણી બાજુએ ત્રણ અએસમ—બોય મુકવા માટે.

૨. અએરમ—ધંધણુ=ખાલવાનું લાકડું, યજ્ઞસ્તે, વંદીદાદ, વિસ્પરદ તથા દરૂન ધજતી વખતે આતશનાં આકરગાન્યા આગળ ન્હાના પથ્થર ઉપર સુખડની સહી અએરમ તરીકે મુકે છે, અને તે ઉપર લોખાન મુકાય છે, તેને બોય કહેવામાં આવે છે.

૩. બોય એ અવસ્તા “બએાધી” અને ફાસી^૧ છુપ શબ્દ છે જેનો અર્થ સુંઘ થાય છે.

૪. દરૂન—એ અવસ્તાના “દ્રઓનસ” શબ્દ ઉપરથી નિકલેલો છે. એનો ધાતુ દુ=વહેવું, પિગળવું એવો થાય છે, આ બોલતો અસલ અર્થ એવો થતો હતો. પાછળથી પ્રવાહી ખોરાક મુકવાનું જે વાસણુ તેનું બી એ નામ પડ્યું હતું, વેદમાં ‘દ્રોણ’ એક ચોકસ વાસણુનું નામ છે, એ વાસણુની અન્દર ‘સોમ’ (હોમ) ના રસમાં દુધ વગેરે બીજી મેળવીને મુકતા હતા, અને તે એક પ્રવાહી ખોરાક તરીકે ખાધામાં લાવતા હતા. એજ દ્રોણ શબ્દ આજે બ્રાહ્મણોમાં મોજી રહેલો છે, અને તે પાંતરાંના ‘દરયા’નું નામ છે. કે જેમાં પ્રવાહી ખોરાક મુકવામાં આવે છે, એક વાસનનું નામ અને તે વાસનમાં સુકીને ખાવાની વસ્તુનું નામ કેટલીક ભાષાઓમાં એકજ થઈ પડે છે. જેમ કે ફાસી^૨ તથા આપણી ગુજરાતીમાં ‘ખુમચો’ જે વાસણુનું નામ છે તેજ નામ તેમનાં ખોરાકને બી લાગે છે. અંગ્રેજીમાં ‘રકાબી’ને dish કહે છે તે ઉપરથી રકાબીનાં મુકાતી વાણીને પણ dish કરી કહે છે, એજ રીતે ઉપલા વેદિક “દ્રોણ” શબ્દની ઉત્પત્તિ થઈ છે. હવે અવસ્તામાં જે “દ્રઓનસ” જેમ હોમના રસના ખોરાકને તેમજ વખત જતે હરેક પ્રવાહી ખોરાકને અને પછી સાધારણ રીતે કોઈની ખોરાકને બી લગાડેલો મળે છે. અવસ્તાનો પહેલવી તરજુમો કરનારાઓથી તેને એ છેલ્લે અર્થે સમજે છે. તેઓ અવસ્તાના “દ્રઓનસ” શબ્દ લખે છે તેનો ઉચ્ચાર ‘સુર’ કરી વંચાય છે કે જે અવસ્તાનો “સુધ્ય” (ય૦ હા ૬૨-૭) શબ્દ છે. કે જે “સુધ્ય” નો અર્થ “દિનનું ખાણું” (Dinner) કહે છે. એ અવસ્તાના

પેલા “કસસ્ત” ઉપર “ઉર્વર”^૧ મુકે, અને જમણા હાથ તરફ નજદિક એક જામમાં “આપે”^૨ મુકે, પછી ઉપર જણાવેલી ખાંધેલી “ખરસમ” નો પાવ કળશો ડાબા હાથ તરફ મુકે, અને પ્રથમ ડાબો હાથ “ક્ષનચ્છાશ્ર અહુરહે મજદાઓ અર્ધમ વોહી (૧)” પઢતાં પાવ કરી ખાજમાં ચાદ કરે

ચઝદાંન્ વેહાન્ હુમત વ હુખત વ હવર્ત^૩ ક્રાંરન મનશને, ક્રાંરન ગવરને, ક્રાંરન કુનશને ખદ્દનુદીએ અશવાન ક્રહવર, ખદ્દનુદીએ યસ્તે ક્રવહર જરતોરત સિપતમાન-ખદ્દનુદીએ દાદાર અહુરમજદ રાયોમન્દ ખરોહમન્દ, ખદ્દનુદીએ હોન પાક ચઝદાંન્ ખદ્દનુદીએ અવા હુમા અમેષાસ્પન્દાને ફીરોઝગર, ખદ્દનુદીએ મીનાએ અહુરમજદ અવા ગાહે સેદએ વીસ્પેષામ; ખદ્દનુદીએ મીનાઇએ વેહમનો માહો ગોશો-રાંમ; ખદ્દનુદીએ મિનાઇએ અર્દિખહેશ્તે યુલદ આદરો સરોષો વજ વરહરામ; ખદ્દનુદીએ મિનાઇએ શેહરીવરો ખુરો મેહરો આસ્માનો

“દ્રઞાનસ” ઉપરથી પહેલવી, પાજદ અને ફાસીમાં ‘દરન’ શબ્દ નિકળ્યો છે તેનો અસલ અર્થ ખાણું થતું હતું તે પાછળથી જે ખાણું રહ્યાનીઓ માટે ઈજવા મુકાયલું તેનેજ વાસ્તે વપરાયો, એ મતલબે છેક પાછળા વખત સુધી એ બોલ વપરાયેલો મળે છે. જેમ કે “સરોશ-દરન” (સરોશની ખાજ) ‘યક દરન યસ્તન’ (એક ખાજ ઈજવી) ઇત્યાદિ એ વાક્યોમાં દરન શબ્દ ફક્ત દરન નામની ચોક્કસ એક રોટલીને અર્થે વપરાયો નથી પણ ઈજવા મુકેલી સવળા વસ્તુઓને લાગુ પડે છે.

ન્યારે હવે સરોશ ખાજ એટલે અવરતાના ધાતુ ‘વચ’ એટલે બોલવું ઉપરથી નિકલેલો છે, જે પહેલવી અને પાજદમાં એક શબ્દ “વાજ” કરી મળે છે જે ઉપરથી ફાસી “ખાજ” શબ્દ નિકળ્યો છે. વાજનો મુળ અર્થ સખુન શબ્દ વાણી અથવા બણુત્ર થાય છે “વાજ ગીરફતન” અથવા “ખાજ ગીરફતન” નો અર્થ બોલવું બંધ રાખવું એટલે મુંગુ રહેવું કરી થાય છે જેનો શબ્દે શબ્દનો અર્થ આજે આપણે ખાજ ધરવી કરી વાપર્યે છીએ. (રિસ્તીસ્તાન પૃ. ૪૩૯).

૫. કસસ્તી—ખાજમાં દરન અને કસસ્ત એવે બે નામના દરન આવે છે, જેમાં દરન ૩૩ ટાંકનાં વજનનો અને કસસ્ત ૩૧ ટાંકનાં વજનનો આવે છે, ન્યારે ન્હાનો દરન ૯ ટાંકનાં વજનનો લેવામાં આવે છે.

૬. ગોશોદો—ગાયનું ઘી.

૭. ઉર્વર—અં ઉર્વર ઝડપાણુ, દરન-ઇજતી વખતે ઝાડનું ફળ જેમ કે ખજૂર દાકમ-દ્રાક્ષ, વિજેરે ઝાડના પ્રતિનીધી તરીકે મુકવામાં આવે છે.

૮. આપ—પાણી.

અનારામ અનન્ન રઓરન ગાહે ખોદા; બદ્ધુદીએ મિનોધએ સ્પન્દાર-
મદ આંખાનો દીનો અર્દ માંધસ્પન્દ; બદ્ધુદીએ મિનોધએ ખુદાદા
તિરત્રો ખાદા ક્વરદીન; બદ્ધુદીએ મિનોધએ અમરદાદો રશનો આસ્તાદો
જમ્યાત; બદ્ધુદીએ રોજ (ફલાં) વ માહુ (ફલાં) વ ગાહે (ફલાં)
બદ્ધુદીએ મિનોધએ વાજે દરૂન યશત (ફલાં) બેહુરત રવાને (ફલાં
બેન ફલાં) બેરસાદ.

અહિઆંથી પ્રગટ પદે “ દનઓંશ્ર આહુરહે મજદાઓં અષેમ વૉહી
(૩) બરેસ્મન દ્યુપો આહુરહે મજદાઓં રઓવતો બરેનંદ્રહતો અમેષ-
નાંમ સ્પેન્તનાંમ બરેથેમ રયજદેમ આયેસે યેશિત; હુઉર્વત અમેરેતાત
ગાઉશ હુધાઓં આપે, ઉર્વર, અઓસ્મ બઓંધધી દનૂમધને આહુરહે
મજદાઓં અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ સ્તઓપહે અબ્યેહે આથો આહુરહે
મજદાઓં રથેવો બરેજતો યો અપહે આયેસે યેશિત અસન્યએધબ્યો
અપહે રતુબ્યો.

(જે ગેહ હોય તે પદે.)

(જે રોજ માહુ હોય તે પદે) નીચે ફરવરદીન મહિનો ને હોરમજદ
રોજનો દાખલો આપ્યો છે.

આયેસે યેશિત આહુરહે મજદાઓં રઓવતો બરેનંદ્રહતો.
આયેસે યેશિત. અપઓનાંમ ક્વપિનાંમ.

આયેસે યેશિત તવ આથો આહુરહે મજદાઓં પુથ્ર મત્ વીસ્પએધબ્યો
આત્રેબ્યો...વીસ્પનાંમય સ્પેન્તહે મધ્યેઉશ દામનાંમ અપઓનાંમ
અપઓનીનાંમય અપહે રથવાંમ.

“ બરેથેમ રયજદેમ આયેસે યેશિત હુઉર્વત અમેરેતાત ગાઉશ
હુધાઓં આપે ઉર્વર અઓસ્મ બઓંધધી દનૂમધને સ્તઓપહે અબ્યેહે
તખમહે તનુ માંધહે દરૂપિ-દઓંશ આહુર્યેદિ અઓખતો નામનો
યજતહે ” (બે વાર પદે).

આયેસે યેશિત અપઓનાંમ ક્વપિનાંમ ઉધનાંમ અધવિથુરનાંમ,
પઓંધર્યો લકએષનાંમ ક્વપિનાંમ નખાનજદિશતનાંમ ક્વપિનાંમ. આયેસે
યેશિત વીસ્પએધબ્યો વંદ્રહુધાબ્યો યજતએધબ્યો મધ્યઓધબ્યસ્યા

ઘઐથ્થઐઘજ્ઞસથ યોધ હૈન્ત યસ્નયાથ વહ્નયાથ અપાત્ હથ યત્
 વહિરતાત; ક્વરાને મજ્ઞદયસ્નો જરથુરિત્રશ વીઢઐવો અહુરહઐવો
 (જે ગેહ હોય તે પઢે) ક્સસ્તયઐથ. યથા અહી વધર્યો જઞ્ઞોતા કા
 મે ઋતે, અથા રતુશ અપાત્ ચિત્ હથ કા અપવ વિદ્વાઞ્ઞો ઋઞ્ઞોત્.

ધમ હુમતાથ હુખ્તાથ હવર્શતાથ ધમાં મયજ્ઞદાંસથ જઞ્ઞોથ્રાઞ્ઞોરથ
 હઉર્વત્ અમરેતાત ગાંમથ હુધાઞ્ઞોઘ્ઞહૈમ અપેમથ ઉર્વામથ અઐરમા-
 સથ ઘઞ્ઞોધીમથ પધરિથ દૈમહી આથ વઐધમહી.

આઞ્ઞત દીશ આવઐધયમહી અહુરાધં મજ્ઞદાધ.. સાંચતથ
 અપઞ્ઞોનો રેતોધશ યસ્નાધથ વ૦ ક્ષ૦ ક૦

આઞ્ઞત દીશ આવઐધયમહી ધમ હુમતાથ હુખ્તાથ હવર્શતાથ
 ધમાં મયજ્ઞદાંસથ જઞ્ઞોથ્રાઞ્ઞોરથ હઉર્વત્ અમરેતાત ગાંમથ હુધા-
 ઞ્ઞોઘ્ઞહૈમ અપેમથ ઉર્વામથ અઐરમાસથ ઘઞ્ઞોધીમથ પધરિથ
 દૈમહી આંચ વઐધયમહી.

આઞ્ઞત દીશ આવઐધયમહી અમૅપઐઘજ્ઞો રપેન્તઐઘજ્ઞો..

આઞ્ઞત દીશ આવઐધયમહી અસન્યઐઘજ્ઞો અપહે રતુજ્ઞો
 (જે ગેહ હોય તે પઢે).

(જે રોજ માહ હોય તે પઢે.) દાખલા તરીકે

આઞ્ઞત દીશ આવઐધયમહી અહુરહે મજ્ઞદાઞ્ઞો રઐવતો
 ખરેન્ઘહૈતો. આઞ્ઞત દીશ આવઐધયમહી અપઞ્ઞોનાંમ ક્વપિનાંમ.

આઞ્ઞત દીશ આવઐધયમહી તવ આથ્રો અહુરહે મજ્ઞદાઞ્ઞો પુથ્ર...

વીરપનાંમથ રપેન્તહે મધન્યેઉશ દામનાંમ અપઞ્ઞોનાંમ અપઞ્ઞો-
 નિનાંમથ અપહે રથ્વાંમ યસ્નાધથ વ૦ ક્ષ૦ ક૦

આઞ્ઞત દીશ આવઐધયમહી ઋઞ્ઞોપહે અપ્યેહે તખ્મહે તનુ
 માંધહે દરપિ-દ્રઞ્ઞોપ આહુધર્યેહે ક્નઞ્ઞોથ્ર યસ્નાધથ વ૦ ક્ષ૦ ક૦

આઅલ દીશ આવએધયમહી અપઓનાંમ ક્રવપિનાંમ...નળાન-
જદિશતનાંમ ક્રવપિનાંમ.

આઅલ દીશ આવએધયમહી વીરપએધળયો વંદ્રહુધાળયો યજત-
એધળયો મધન્યઓધળયસૂચા ગએથયએળયસૂચા યોધ હુંતિ યસ્નયાચ
વદ્ધયાચ અપાલ હુચ યલ વહિશતાલ.

અમૅષા રપેન્તા હુક્ષા હુધાઓદ્રહો યજમધદે, યેંદ્રહે હાતાંમ...
તાઓસ્ચા યજમધદે.

ઇથા આલ યજમધદે...યેંદ્રહે હાતાંમ...તાઓસ્ચા યજમધદે.

દધવાઓદ્રહુમ અહુરેમ મજદાંમ યજમધદે, અમૅષા રપેન્તા
હુક્ષા હુધાઓદ્રહો યજમધદે.

અસુન્ય અપવન અપહે રતવો યજમધદે.

(જે ગેહ હોય તે પઢે.)

(જે રોજ માહુ તે પઢે.) દાખલા તરીકે

યજમધદે અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્રહુન્તેમ યજમધદે
અપઓનાંમ વંદ્રહુધીધશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ ક્રવપયો.

યજમધદે થ્યાંમ આત્રેમ અહુરહે મજદાઓ પુથ્રેમ અપવનંમ
અપહે રત્રમ. યજમધદે, મલ વીરપએધળયો આત્રેળયો...ઇમંમચ
યોધથ્રહે પધતીમ યજમધદે યિમ અહુરેમ મજદાંમ.

હુઉર્વાત અમૅરતાલ યજમધદે, ગાઉશ હુધાઓ યજમધદે, અપૅમચ
ઉર્વાશમચ યજમધદે, અએસ્માંસચ બઓધીમચ યજમધદે.

સઓપૅમ અપીમ હુરઓપૅમ વરેથાજનંમ ક્રાદત્ર-ગએથેમ અપવ-
નંમ અપહે રત્રમ યજમધદે, અપઓનાંમ વંદ્રહુધીધશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ
ક્રવપયો યજમધદે, વીરપે અપવનો યજત યજમધદે. (હ્યાં જે ગેહ હોય
તેને યાદ કરે દાખલા તરીકે) હાવનીમ પધતિ રત્રમ સાવંદ્રહુમ વીસીમચ
પધતિ રત્રમ યેંદ્રહે હાતાંમ...તાઓસ્ચા યજમધદે.

જે બીજો મોઘેદ (રાસપી) ઉપર બાજ લેનાર હોય તો બાજ માંડનાર ત્યાં સુધી પહોંચે મુગો બેસે, પછી બાજ લેનાર મોઘેદ પાવી બહાર બીજી પાવીમાં ઉભા રહીને નીચે પ્રમાણે બાજ લીએ.

દનઝોથ અહુરહે મજદાઝો અર્ષેમ વોહી (૧). યજ્ઞદાં વેહાં અર્ષેમ રપેન્તા, હુમત વ હીખત વ હવર્શત, ક્રાડન-મનરને ક્રાડન-ગવરને, ક્રાડન-કુનરને, કે મનરને વ ગવરને વ કુનરને. બદ્ધુદીએ દાદાર અહુરમજ્ઞદ રાયોમન્દ ખરોહુમન્દ, બદ્ધુદીએ દીને પાઠ અહુરમજ્ઞદ બદ્ધુદીએ રવાને અશો યરતે જરતોરત સ્પિતમાન્ બદ્ધુદીએ રવાને આદરબાદ મારેરપન્દ, બદ્ધુદીએ અવા હુમા અર્ષેમરપન્દાને ફીરોઝગર, બદ્ધુદીએ રોજ (ફલાંન) માહ (ફલાંન) ગાહ (ફલાંન) બદ્ધુદીએ વાજે દરન યરત સરશ અજ બહેરત-રવાને (ફલાંન બેન ફલાંન) બેરસાદ.

રાસપી પાવીમાં ઢાખલ થઈને બાજ આપે; યથા અહી વધર્યો ચો જઝોતા ક્રા મે ઝ્રોતે.

(જેતી) અથા રત્તશ અપાત ચિત્ત હુચ ક્રા અપવ વિદ્વાઝો ઝ્રઝોત્ત.

(બંને સાથે પઢયા જાય.)

અર્ષેમ વોહી (૩) અપય દધાંમિ ખરેથેમ મ્યજ્ઞદેમ હુર્વિત અમરેતાત ગાઉશ હુધાઝો આપે ઉર્વર અઝેરમ બઝોઘધી દનુમધને અહુરહે મજદાઝો અર્ષેમનાંમ રપેન્તાંમ સઝઝોપહે અખેહે આશ્રો અહુરહે મજદાઝો રથેવો ખરેજતો ચો અપહે.

અપય દધાંમિ અસન્યખ્યો અપહે રતુખ્યો. (જે ગેહ હોય તે પઢે) (જે રોજ માહ હોય તે પઢે.) ઢાખલા તરીકે

અપય દધાંમિ અહુરહે મજદાઝો રઝેવતો ખરેન'ઘહુતો. અપય દધાંમિ. અપઝોનાંમ ક્રવણિનાંમ.

અપય દધાંમિ તવ આશ્રો અહુરહે મજદાઝો પુશ્ર મત વીરપ-ઝેઘખ્યો આતરેખ્યો. અપય દધાંમિ અઘવ્યો વંઘહુખ્યો વીરપનાંમચ અપાંમ મજદાઘાતનાંમ વીરપનાંમચ ઉર્વરનાંમ મજદાઘાતનાંમ.....

વીરપનાંમય સ્પેન્તાહે મધન્યેઉશ દામનાંમ અપચ્ચાનાંમ અપચ્ચા-
નિનાંમય અપહે રથવાંમ.

અપય દધાંમિ ખરેથેમ મ્યજદેમ હુઉર્વાત અમરેતાલ ગાઉશ
હુધાચ્ચા આપે ઉર્વાર અએરમ ખચ્ચાધધી દનૂમધને સચ્ચાપહે અચ્ચેહે
તખમહે તનુ માંધ્રહે દરપિ-દ્રચ્ચાપ આહુધર્યેહે અચ્ચાખ્તો નામનો
યજતહે (૨) વાર પદે.

અપય દધાંમિ અપચ્ચાનાંમ ક્વચિનાંમ ઉધનાંમ અધવિશ્વનાંમ,
પચ્ચાધર્યો લકએપનાંમ ક્વચિનાંમ, નખાનજદિશ્તનાંમ ક્વચિનાંમ.

અપય દધાંમિ વીરપએમખચો વંદ્રહુધાખચો યજતએમખચો મધન્ય-
ઓમખચચસ્યા ગએથ્યએમખચસ્યા ચોમ હુન્નિ યસન્યાચ વદ્ધયાચ
અપાલ હુચ વહિરતાલ.

અપયનો પધાતિ જમ્યાલ.....વીરપાધ યવે

(ખાજમાં) યજદાંન વેહાંન અમેષા સ્પેન્તા, હુમત હુખ્ત હવર્શત,
કારૂન મનશને, કારૂન ગવશને, કારૂન કુનશને, ફે મનશને વ ગવશને વ
કુનશને. ખદ્ધુદીએ દાદાર અહુરમજદ રાયોમન્દ ખરોહુમન્દ, ખદ્ધુદીએ
દીને પાક અહુરમજદ, ખદ્ધુદીએ રવાને જરેતોશત સિપતમાન, ખદ્ધુ-
દીએ રવાને આદરખાદ મારેસ્પન્દ ખદ્ધુદીએ અવા હુમા અમેષાસ્પ-
ન્દાને ફીરોજગર, ખદ્ધુદીએ રોજ (ફલાંન) માહુ (ફલાંન) વ ગાહે
(ફલાંન) ખદ્ધુદીએ દરૂન યશ્તે વાજે સરોશ. અજ ખહેરત રવાને
(ફલાંન બેન ફલાંન) ખેરસાદ.

યથા અહો વઝયો (૨) (યથા અહો વઝયો (૨) ની બ્યઆથનનાંમ
પદતાં ૨) અસ્એમ બોય આતશમાં મેળવે.) અહુનંમ વધરીમ
યજમધદે, અર્ધુખ્ધેમ વાયિમ યજમધદે, દજાંમ વંદ્રઉહીમ આક્રિન્તીમ
યજમધદે, ઉધેમ તખમેમ દામોધશ ઉપમનંમ યજતેમ યજમધદે,
હુઉર્વાલ અમરેતાલ યજમધદે, ગાઉશ હુધાચ્ચા યજમધદે, અપંમચ
ઉર્વાશંમચ યજમધદે, અએરમાંચ બચ્ચાધધિમચ યજમધદે, કસસ્તિ
દદ્ધયાચ્ચો વંદ્રહુયાચ્ચો આફીતોધશ યેંદ્રહે હાતાંમ.....યજમધદે.

(રાધવી) યથા અહી વધર્યા યો જન્મોતા કા મે મ્રતે.

(જોતી) અથા રતુશ અપાત્ર ચિત્ત હય કા અપવ વિદ્વાઓ
મ્રમ્મોત્ત.

(ત્યાંથી ખંને જણા સાથે પઢે.)

અર્પમ વાહી (૩) અપય દ્વાંમિ ખરેંમ મ્યજ્ઞેમ હુઉર્વત
અમરેતાત ગાઉશ હુધાઓ આપે ઉર્વર અએસ્મ ખમ્મોધધિ (ત્રીજી
અએસ્મ બોય મેળવે) ફસસ્ત (બોલતાં જમણાં હાથ તરફનો ફસસ્ત જે
આગળનો છે, તેને ઉંચકીને જમણાં હાથમાં પકડે પછી પઢે.) “અહુરહે
મજ્ઞદાઓ અહુનહે વધયેહે” એ પદ પઢતાં ફસસ્ત સાથે હાથ ઉંચો
કરવો અને પાછો નીચે કરવો. “અધુર્જધાહુ વાક્ષ” એ પદ બોલતાં બીજીવાર
ફસસ્ત સાથે હાથ ઉંચો કરવો અને પાછો નીચે કરવો.

“દક્ષાયાઓ વંદ્નહુયાઓ આક્રિતાધશ ઉધાધ દામોધશ ઉપમનાધ”
એ પદ પઢતાં ત્રીજી વાર ફસસ્ત સાથે હાથ ઉંચો કરવો અને પાછો નીચો
કરવો. ‘હુઓમહુય’ એ પદ પઢતાં ફસસ્ત સાથે હાથ ગોશોદો મુકેલા ડાબા
હાથ તરફના ઢરૂન ઉપર મુકે. “માધ્રહુય” એ પદ પઢતાં ફસસ્ત સાથે ડાબા
હાથ તરફનાં ત્રીજા ઢરૂન ઉપર મુકે “અપઓનઅય જરથુશ્ત્રહે” એ પદ
પઢતાં ફસસ્ત સાથે જમણા હાથ તરફનાં ઉરવર મુકેલા ત્રીજા ફસસ્ત
ઉપર મુકે “અખ્યનો પધતી જમ્યાત” એ પદ પઢતાં જમણાં હાથનો
ફસસ્ત ડાબા હાથ તરફનાં ગોશોદોવાંસા ઢરૂન, જમણા હાથ તરફ ફસસ્ત
તની જગ્યાએ મુકે. રાસ્પી અત્રે મુગો ઉભા રહે.

અર્મૈપરપેન્ત...યાત્રમનહે જસઘતિ અર્પમ વાહી (૩) પઢે, પછી
ડાબા હાથમાંની ખરેસ્મ કળશયામાં મુકે પછી ચાશળી કરે.

૧ લી ચાશળી પ્રથમ ગોશોદો મુકેલા જમણા હાથ તરફનાં ઢરૂનની
કેર ભાંજીને તેની સાથે ગોશોદો લઇને ચાશળી કરે.

૨ જી ચાશળી ડાબા હાથ તરફ મુકેલાં ફસસ્તની કેર ભાંજીને તેની
સાથે જરા ગોશોદો લઇને ચાશળી કરે.

૩ જી ચાશળી ડાબા હાથ તરફના વચમાંનાં ઢરૂનની કેર ભાંજીને
તેની સાથે ગોશોદો લઇને ચાશળી કરે.

૪ થી ચાશળી જમણા હાથ તરફનાં વચમાંનાં ફસસ્તની કેર ભાંજીને
ગોશોદો અને આપે સાથે ચાશળી કરે.

૫ મી ચાશણી હાથ તરફનાં ત્રીજા દરૂન તરીકે લાંછને તે સાથે ગોશોદો અને આપે સાથે ચાશણી કરે.

૬ ઠી ચાશણી જમણા હાથ તરફનાં ઉરવર મુકેલા ફસરતની ફેર લાંછને તેની સાથે જરા ગોશોદો અને આપેની ચાશણી કરે.

૭ મી ચાશણી અમરથો ઉર્વ અને ગોશોદો અને આપે સાથે ચાશણી કરે.

અગર જો ચાશણી કરતા દરૂનની ફેર યા ગોશોદો યા ઉર્વર હાથમાંથી પડી જાય તો ફરીથી લઈને ઉપર લખ્યા પ્રમાણે ચાશણી કરે.

અગર જો ખીજા મોઝેદે ખાજ લીધી હોય તો ખાજ માંડનાર મોઝેદ ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે પોતે ચાશણી કરી રહ્યા પછી, જમણા હાથ તરફનાં ગોશોદોવાલા દરૂનની ફેર લાંછને તેની સાથે ગોશોદો અને ઉર્વર અને આપે લઈને તેનાં હાથમાં આપે, પછી તે સામે ખાજ લેનાર પોતાનાં હાથમાં લઈને નીચે પ્રમાણે અવસ્તા પઢે. અર્ધે સ્પેન્તહે....યાતુમનહે જસદ્ધતિ ધથા આત યજમધદે . વીરપાયા વૉહી અર્ધેમ વૉહી (૩) લણી ચાશણી કરે પછી ખાજ મુકે.

અર્ધેમ વૉહી (૪). યથા અહી વધર્યો (૨) વસસચત્ત અહુરમજદવીરપયાઓ દ્રવતો સ્તોમશ અર્ધેમ વૉહી (૩) યથા અહી વધર્યો (૨) ય૦ વ૦ અ૦ જ૦ આફ્રીનામિ સ્ત્રઓપહે અબ્યેહે, તખ્મહે, તનુમાંથહે, દરપિ-દ્રઓશ આહુર્યેહે, અર્ધેમ વૉહી (૩) યથા અહી વધર્યો (૨) યસ્નેમચ વ૦ અ૦ જ૦ આફ્રીનામિ સ્ત્રઓપહે અબ્યેહે, તખ્મહે, તનુમાંથહે દરપિ-દ્રઓશ આહુર્યેહે અર્ધેમ વૉહી (૧) અઘ્માધ રએશચ, હજંદરેમ, જસ મે આવંદાહે મજદ, અર્ધેમ વૉહી (૧) પઢીને કુશ્તી કરે.

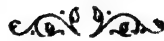
“નહાની ખુખનો અમલ.”

નહાની ખુખનો અમલ એટલે જે કાંઈ પણ પાવ મહેલનાં ક્રિયા કામો કરવા આગમજ ઉપર જણાવેલી પાંચ તાએની નહાની ખુખની ખાજ પહેલાં ઇજવી જોઈએ. આ નહાની ખુખ ઉપર સઘળો આધાર રહેલો છે, જે એ ક્રિયા કરતાં કાંઈ પણ ખામી રહે તો તે પછીની સઘળી ક્રિયાઓ ખામી-જવાળી ગણાય, માટે હીનચારીદાર મોખેદ સાહેબોએ આ ક્રિયા ઘણી ચોકસાઈ અને પવિત્રાઈથી કરવી ઘટીટ છે. કેમકે નહાની ખુખનો અમલ તે પછીની ખીજી ક્રિયાઓ ઉપર મ્હોટો આધાર રાખે છે; આ પાંચ તાએની જે ઘણીએ ખાજ ઇજ હોય તે નહાની ખુખ કેહવાય છે, આ નહાની ખુખનો અમલ આખા દિવસની “પાંચ ગાહે” સુધી ચાલે છે એટલે જે હાવન ગાહમાં આ પાંચ તાએની ખાજ ઇજ હોય તો રાતના ૧૨ વાગા પછીના આખી ઉપહેન ગાહ સુધી એનો અમલ રહે છે. પણ આ પાંચ તાએની ખાજની ક્રિયા પુરી કર્યા પછી ખીજી કોઈ પણ ગાહમાં મ્હોટી ખાજ એટલે “સરોશ ખાજ” ઇજ્યા વિના તે મોખેદ સાહેબથી પાણી વટીક પીવાતું નથી, તેમજ કોઈ દુરવંદને અડકવામાં કે અડચણ વાલી ઓરતને જોવામાં આવે તો, તેનો અમલ (તે નહાની ખુખ) રહ થાય છે, આ ખારીક ક્રિયા એટલાજ માટેજ વધુ પવિત્ર ગણાય છે.

“મ્હોટી ખુખનો અમલ.”

મ્હોટી ખુખ તે સરોશ (યા મીનો નાવર) ના ક્ષુમનની ‘ચજરને’ કીધી હોય, તે ઘણીને મ્હોટી ખુખનો ઘણી કહે છે. આ મ્હોટી ખુખનો અમલ ત્રણ દિવસ અને રાત સુધી એક સરખો રહે છે. આ મ્હોટી ખુખનાં ઘણીએ પણ દુરવંદને અડકવું નહિ, તેમજ અડચણવાળી ઓરતનો પડ-છાયો જે તેનાં જોવામાં આવે તો આ મ્હોટી ખુખનાં ઘણીની “મ્હોટી ખુખ” રહ થાય છે. અને તે પછી તેનેથી ખીજી ક્રિયાઓ થઈ શકે નહિ, કેમકે મ્હોટી ખુખનો અમલ તુટી ગયો છે.

ફરેસ્તાઓની બાજની કનુમન.

જેમ સરોશની બાજમાં બે ચાદ કરવાની લખી છે તેજ મીસાલે બીજા સઘળા ફરેસ્તાઓની બાજમાં પણ બેજ ચાદ છે, પણ તફાવત માત્ર “ કનુમન ” નોજ છે. જે ફરેસ્તાની નેયતે બાજ ધજવી હોય તે “ કનુમન ” હ્યાં પદવી, અને બેજ ચાદ કરવી અને જે ફરેસ્તાઓની કનુમનમાં “ વીસ્પેખામ ” આવે તે બાજમાં તથા અર્હાફવળની બાજમાં ત્રણ ચાદ આવી શકે છે, અને ફરક માત્ર કનુમનનો છે, માટે નીચે સઘળા ફરેસ્તાઓની કનુમન લખી છે તે પ્રમાણે અમલ કરવો. તેત્રીશ ફરેસ્તાની બાજ-એકજ દિવસમાં ધરી શકાય નહિ, પણ જે જે રોજ હોય તે તે રોજની કનુમનથી ધજી શકાય. જેમ કે અહુરમઝદ રોજે બહુમનની રોજની બાજ ધરી શકાય નહી, અને બહુમન રોજે અહુરમઝદ રોજની બાજ ધરી શકાય નહી. (જુઓ ૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૧૪ મો, દાદેસ્તાની હીની પુરસેશ ૪૨ મી.)

બાજનો સાજ ઉપર પ્રમાણે તૈયાર કરી ખરેસ્મ બાંધી બાજ ધરવી.

બાજ દાદાર અહુરમઝદની.

કનુમનને અહુરહે મજહાઓ રચેવતો ખરેનંબહુતો અઓખ્તો નામનો યજતાહે.

વહી કનુમન.

અહુરેમ મજહાંમ રચેવતેમ ખરેનંબહુતેમ યજમઘદે, અપઓનાંમ વંબહિહીશ સૂરાઓ રપેનતાઓ કવપયો યજમઘદે.

બાજ બહુમન રોજની.

દનુમધને આહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રઉહતો અમંષનાંમ
રપેન્તનાંમ વંદ્રહુવે મનંદ્રહે આક્તોધશ હાંમ વધન્યાઓ, તરધાતો
અન્યાધશ દામાં, આક્નહે પ્રથવો મજદધાતહે, ગઓષો સુતહે
પ્રથવો મજદધાતહે, અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી દનુમન.

આહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્રઉહન્તેમ યજમધદે, અમંષા
રપેન્તા હુક્ષથા હુધાઓધહો યજમધદે, વોહુ મનો અમંષેમ રપેન્તેમ
યજમધદે, આક્તીમ હાંમવધન્તીમ યજમધદે, તરધાતેમ અન્યાધશ દામાં
આક્નેમ પ્રતમ મજદધાતેમ યજમધદે, ગઓષો સુતેમ પ્રતમ મજદ-
ધાતેમ યજમધદે, અપઓનાંમ વંદ્રઉહીશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ ક્રવપયો
યજમધદે.

બાજ અદિએહશત રોજની.

દનુમધને આહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રઉહતો અમંષનાંમ
રપેન્તનાંમ અપહે વહિશતહે સએશતહે, અધર્થમનો ઇપયહે, સૂરહે
મજદધાતહે, સઓકયાઓ વંદ્રહુયાઓ વોઉરે દાધધાઓ મજદધાતયાઓ
અપઓન્યાઓ, અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી દનુમન.

આહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્રઉહન્તેમ યજમધદે, અમંષા
રપેન્તા હુક્ષથા હુધાઓધહો યજમધદે, અપેમ વહિશતેમ સએશતેમ
અમંષેમ રપેન્તેમ યજમધદે, અધર્થમનેમ ઇપીમ યજમધદે, સૂરેમ
મજદધાતેમ યજમધદે; સઓકાંમ વંદ્રઉહીમ વોઉરે દાધધાંમ મજદધા-
તાંમ અપઓનીમ યજમધદે, અપઓનાંમ વંદ્રઉહીશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ
ક્રવપયો યજમધદે.

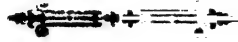
બાજ શેહરીવર રોજની.

દનુમધને અહુરહે મજ્જદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રઉહતો, અમંપનાંમ રપેન્તનાંમ ક્ષથહે વધર્યાહે અયોક્ષુસ્તહે મરેજ્જદિકાધ ધાયો દ્વિ-ગઓવે અઓખ્તો નામનો યજ્જતહે.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજ્જદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્રઉહન્તેમ યજ્જમધદે, અમંપા રપેન્તા હુક્ષથા હુધાઓદ્ધહો યજ્જમધદે, ક્ષથેમ વધરીમ અમંપેમ રપેન્તેમ યજ્જમધદે, અયોક્ષુસ્તેમ યજ્જમધદે, મરેજ્જદિકેમ ધાયો દ્વિગૂમ યજ્જમધદે, અપઓનાંમ વંદ્રઉહીશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ ક્વપયો યજ્જમધદે.

બાજ અસ્પન્દાદ રોજની.

દનુમધને અહુરહે મજ્જદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રઉહતો, અમંપનાંમ રપેન્તનાંમ રપેન્તયાઓ વંદ્રહુયાઓ આમંતોધશ રાતયાઓ વંદ્રહુયાઓ વોઉર દાધથયાઓ મજ્જદધાતયાઓ અપઓન્યાઓ અઓખ્તો નામનો યજ્જતહે.

વડી દનુમન,

અહુરેમ મજ્જદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્રઉહન્તેમ યજ્જમધદે, અમંપા રપેન્તા હુક્ષથા હુધાઓદ્ધહો યજ્જમધદે, રપેન્તાંમ વંદ્રઉહીમ આમંધતીમ યજ્જમધદે, રાતાંમ વંદ્રઉહીમ વોઉર દાધથાંમ મજ્જદધાતાંમ અપઓનીમ યજ્જમધદે, અપઓનાંમ વંદ્રઉહીશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ ક્વપયો યજ્જમધદે.

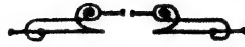
બાજ પુરદાદ રોજની.

—ॐ:ॐ—

દનુમધને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંદુહિતો અમંપનાંમ રપેન્તનાંમ હુઉર્વાતાતો રથવો યાધર્યાઓ હુપિતોધશ, સરેધએધબયો અપહે રતુબયો અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદુહિન્તેમ યજમધદે, અમંપા રપેન્તા હુધશા હુધાઓદ્રહો યજમધદે, હુઉર્વાતાતેમ અમંપેમ રપેન્તેમ યજમધદે યાધર્યામ હુપિતીમ યજમધદે, સરેધ અપવન અપહે રતવો યજમધદે, અપઓનાંમ વંદુહિશી સૂરાઓ રપેન્તાઓ ક્રવપયો યજમધદે.

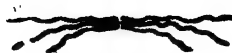
બાજ અમરદાદ રોજની.

—ॐ:ॐ—

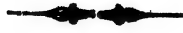
દનુમધને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંદુહિતો અમંપનાંમ રપેન્તનાંમ અમંરેતાતો રથવો ક્રપઓનિધબ્ય, વાંથ્યાબ્ય, અસ્પિનિબ્ય યઓનિબ્ય ગઓકરેનહે સૂરહે મજદધાતહે, અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદુહિન્તેમ યજમધદે, અમંપા રપેન્તા હુધશા હુધાઓદ્રહો યજમધદે, અમંરેતાતેમ અમંપેમ રપેન્તેમ યજમધદે, ક્રપઓનીમ વાંથ્યાંમ યજમધદે, અસ્પિનાથ ચેવીનો યજમધદે, ગઓકરેનેમ સૂરેમ મજદધાતેમ યજમધદે, અપઓનાંમ વંદુહિશી સૂરાઓ રપેન્તાઓ ક્રવપયો યજમધદે.

બાજ દેપાદર રોજની.

એ દેપાદર રોજની બાજમાં ત્રણ ચાદ કરવી, અને વીરપેષાંમ આવે છે તેથી અર્ધાકવણી બાજ માફક ભણવું.

દંતુમધને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંદુહિતો અમંપનાંમ રપેન્તનાંમ.

(હાવન ગેહમાં) મિથહે વોઉર, ગઓયઓધતોધશ-રામનસ્ય ખાસ્તહે.

(રપીધવીનમાં) અપહે વહિશતહે આધસ્ય અહુરહે મજદાઓ પુથ.

(ઉજયેરીનમાં) ઔરજતો અહુરહે નફ્રો અપાંમ અપસ્ય મજદધાતયાઓ.

(અધવિસુમેમમાં) અપઓનાંમ કવપિનાંમ ઘેનાંનાંમય વીરો-વાંશ્વનાંમ યાધર્યાઓસ્ય હુષિતોધશ; અમહેય હુતાશતહે હુરઓ-ધહે; વરેધમ્નહેય અહુરધાતહે વનધનત્યાઓસ્ય ઉપરતાતો.

(ઉષહેનમાં) સ્તઓપહે અગ્યેહે અપિવતો, વરેધાજનો ક્રાદ્વ-ગએથહે, રપનઓશ રજિશતહે, અર્ષતાતસ્ય ક્રાદ્વ-ગએથ્યાઓ વરે-દ્વ ગએથ્યાઓ.

હથુવો અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંદુહિતો, અમંપનાંમ રપેન્તનાંમ વીરપેષાંમ યજ્ઞતનાંમ અપઓનાંમ મધન્યનાંમ ગએથનાંમ અપઓનાંમ કવપિનાંમ ઉમ્નનાંમ અધવિશૂનાંમ પઓધર્યોતકએપનાંમ કવપિનાંમ નખાનજદિશતનાંમ કવપિનાંમ અઓખ્તો નામનો યજ્ઞતહે આયેસે યેરિત. અવંદ્રહાઓ કવપયો.

વડી દંતુમન.

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ. ખરેનંદુહિન્તેમ યજ્ઞમધે, અમંપા રપેન્તા હુકધા હુધાઓધહે યજ્ઞમધે.

(હાવન ગોહમાં) મિથ્રમ વૉઊર ગચ્ચોયચ્ચોધીમ યજ્ઞમધદે,
રામ ખારેન્નમ યજ્ઞમધદે.

(રપિથિવન ગાહમાં) અષ્વમ વહિરત્તમ આતરેમચ અહુરહે
મજ્ઞદાચ્ચો પુથ્રેમ યજ્ઞમધદે.

(ઉજયેરીન ગાહમાં) ઔરેજન્તમ અહુરેમ ક્ષત્રીમ ક્ષએત્તમ
અપાંમ નપાત્તમ અઉર્વાત્ અરેપેમ યજ્ઞમધદે, અપેમચ મજ્ઞદવાતાંમ
અપચ્ચોનીમ યજ્ઞમધદે.

(અષ્વિસ્રુથેમ ગાહમાં) અપચ્ચોનાંમ વંદ્રઉહીશ સૂરાચ્ચો રેપેન્તાચ્ચો
ક્રવપયો યજ્ઞમધદે, ઘેનાચ્ચોરચ વીરો-વાંધવાચ્ચો યજ્ઞમધદે; યાધર્થા-
મચ હુષિતીમ યજ્ઞમધદે, અમેમચ હુતરત્તમ હુરચ્ચોવેમ યજ્ઞમધદે,
વેરેધ્રાજન્મચ અહુરવાત્તમ યજ્ઞમધદે, વનધન્તીમચ ઉપરતાત્તમ
યજ્ઞમધદે.

(ઉપહીન ગાહમાં) સ્ત્રચ્ચોવેમ અષીમ હુરચ્ચોવેમ વેરેધ્રાજન્મ
ક્રાદત્ત ગચ્ચેથેમ અપવન્તમ અપહે રત્તમ યજ્ઞમધદે, રપત્તમ રજિ-
રત્તમ યજ્ઞમધદે, અરેરતાત્તમચ ક્રાદત્ત-ગચ્ચેથાંમ વેરેદત્ત-ગચ્ચેથાંમ
યજ્ઞમધદે.

દંવાચ્ચોઘહુમ અહુરેમ મજ્ઞદાંમ રએવન્તમ ખરેન્નંઘહુન્તમ
યજ્ઞમધદે, અમેપા રેપેન્તા હુક્ષત્રા હુધાચ્ચોઘહો યજ્ઞમધદે વીરેપેમચ
અપવન્તમ મધન્યચ્ચોમ યજ્ઞત્તમ યજ્ઞમધદે, વીરેપેમચ અપવન્તમ
ગચ્ચેથીમ યજ્ઞત્તમ યજ્ઞમધદે, અપચ્ચોનાંમ વંદ્રઉહીશ સૂરાચ્ચો રેપે-
ન્તાચ્ચો ક્રવપયો યજ્ઞમધદે.

બાજ આદર રોજની.

દનુમધને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રહિતો અમંપનાંમ
રપેન્તાનાંમ આથો અહુરહે મજદાઓ પુથ્ર, ખરેનંદ્રહો સવંદ્રહો
મજદધાતહે, અમંસ્યનાંમ ખરેનો મજદધાતનાંમ, કાવયેહેચ ખરેનંદ્રહો
મજદધાતહે, આથો અહુરહે મજદાઓ પુથ્ર. કવોધશ હુઓસવંદ્રહહે,
વરોધશ હુઓસવંદ્રહહે, અસનવન્તહે ગરોધશ મજદધાતહે, ચએચિ-
સ્તહે, વરોધશ મજદધાતહે, કાવયેહેચ ખરેનંદ્રહો મજદધાતહે. આથો
અહુરહે મજદાઓ પુથ્ર. રએવન્તહે ગરોધશ મજદધાતહે, કાવયેહેચ
ખરેનંદ્રહો મજદધાતહે, આથો અહુરહે મજદાઓ પુથ્ર. આતર્શ
રપેન્ત રથએશતાર, યજત પોઉર-ખરેનંદ્રહુ યજત પોઉર-અએપજ.
આથો અહુરહે મજદાઓ પુથ્ર, મલ વીરપએમળ્યો આતરેળ્યો,
ક્ષથો-નફ્થો નમસ્યોસંદ્રહહે યજતહે.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્રહિન્તેમ યજમધદે, અમંપા
રપેન્તા હુક્ષથા હુધાઓદ્રહો યજમધદે, આતરેમ અહુરહે મજદાઓ
પુથ્રેમ યજમધદે; ખરેનો મજદધાતેમ યજમધદે; સવો મજદધાતેમ યજ-
મધદે; અમંસ્યનેમ ખરેનો મજદધાતેમ યજમધદે, ઉદ્રેમ કવએમ ખરેનો
મજદધાતેમ યજમધદે; આતરેમ અહુરહે મજદાઓ પુથ્રેમ યજમધદે;
કવએમ હુઓસવંદ્રહેમ યજમધદે, વધરીમ હુઓસવંદ્રહેમ યજમધદે;
અસનવન્તેમ ગધરીમ મજદધાતેમ યજમધદે, ચએચિસ્તેમ વધરીમ
મજદધાતેમ યજમધદે; ઉદ્રેમ કવએમ ખરેનો મજદધાતેમ યજ-
મધદે, આતરેમ અહુરહે મજદાઓ પુથ્રેમ યજમધદે; રએવન્તેમ
ગધરીમ મજદધાતેમ યજમધદે, ઉદ્રેમ કવએમ ખરેનો મજદધાતેમ
યજમધદે; આતરેમ અહુરહે મજદાઓ પુથ્રેમ યજમધદે. આતર્શ
રપેન્ત રથએશતાર યજમધદે, યજત પોઉર-ખરેનંદ્રહુ યજમધદે;
યજત પોઉર-અએપજ યજમધદે, આતરેમ અહુરહે મજદાઓ પુથ્રેમ યજ-
મધદે; વીરપે આતરો યજમધદે. ક્ષથેમ નફ્થેમ નમસ્યો-સંદ્રહેમ યજતેમ
યજમધદે. અપઓનાંમ વંદ્રહિશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ કવપયો યજમધદે.

બાજ આવાં રોજની.

દનુમધને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘઉહતો, અમંપનાંમ રપેન્તાનાંમ અપાંમ વંઘઉહિનાંમ મજદધાતનાંમ અરેદુયાઓ આપો અનાહિતયાઓ અપઓન્યાઓ, વીરપનાંમચ અપાંમ મજદધાતનાંમ વીરપનાંમચ ઉર્વેરનાંમ મજદધાતનાંમ અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘઉહન્તેમ યજમધદે, અમંપા રપેન્તા હુક્ષથા હુધાઓઘહેા યજમધદે, આપો વંઘઉહીશ મજદધાતાઓ અપઓનીશ યજમધદે, અરેદ્રિમ સૂરાંમ અનાહિતાંમ અપઓનીમ યજમધદે, વીરપાઓ આપો મજદધાતાઓ અપઓનીશ યજમધદે, વીરપાઓ ઉર્વેરાઓ મજદધાતાઓ અપઓનીશ યજમધદે, અપઓનાંમ વંઘઉહીશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ ક્રવપયો યજમધદે.

બાજ ખેરશેદ રોજની.

દનુમધને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘઉહતો અમંપનાંમ રપેન્તાનાંમ હવરે-ક્ષએતહે અમંપહે રએવહે અઉર્વેલ અરપહે અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘઉહન્તેમ યજમધદે, અમંપા રપેન્તા હુક્ષથા હુધાઓઘહેા યજમધદે, હવરે ક્ષએતેમ અમંપેમ રએમ અઉર્વેલ-અરપેમ યજમધદે, અપઓનાંમ વંઘઉહીશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ ક્રવપયો યજમધદે.

બાજ મોહોર રોજની.

—ॐ:ॐ:ॐ—

દનુમધને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંદુહિતો અમંપ-
નાંમ રપેન્તનાંમ માઓદુહિતે ગઓચિથહે, ગેઉશચ અએવો
દાતયાઓ, ગેઉશચ પોઉર-સરેધયાઓ. અઓખતો નામનો યજતહે.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદુહિન્તેમ યજમધદે,
અમંપા રપેન્તા હુદાથા હુધાઓદુહિતે યજમધદે, માઓદુહિતેમ ગઓ-
ચિથેમ યજમધદે, ગઓમ અએવો-દાતહે ઉરેનો દ્રવધિમ યજમધદે,
ગઓમ પોઉર સરેધહે ઉરેનો દ્રવધિમ યજમધદે, અપઓનાંમ વંદુ-
હુદશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ દ્રવપયો યજમધદે.

—ॐ:ॐ:ॐ—

બાજ તીર રોજની.

—:ॐ:ॐ:ॐ:—

દનુમધને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંદુહિતો, અમંપ-
નાંમ રપેન્તનાંમ તિરયેહે સ્તારો રએવતો ખરેનંદુહિતો સતવ-
એષહે ક્રાપહે સૂરહે મજદધાતહે; સ્તારાંમ અદુશ-ચિથનાંમ
જેમસચિથનાંમ ઉર્વરો-ચિથનાંમ મજદધાતનાંમ વનન્તો સ્તારો
મજદધાતહે, અવે સ્તારો યોધ હુષ્તોધરિંગ મજદધાત ખરેનંદુ-
હિન્ત ખએષજય અઓખતો નામનો યજતહે.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદુહિન્તેમ યજમધદે,
અમંપા રપેન્તા હુદાથા હુધાઓદુહિતે યજમધદે, તિરત્રીમ સ્તારેમ
રએવન્તેમ ખરેનંદુહિન્તેમ યજમધદે, સતવએસેમ ક્રાપેમ સૂરેમ
મજદધાતેમ યજમધદે, વીરપે સ્તારો અદુશચિથ યજમધદે, વીરપે
સ્તારોજેમસચિથ યજમધદે, વીરપે સ્તારો ઉર્વરો-ચિથ યજમધદે,

વનન્તેમ સ્તારેમ મજ્જદ્ધાતેમ યજ્ઞમધદે, અવેસેઉશ યજ્ઞમધદે, ચોધ હુપ્ત હુપ્તોધરિંગ મજ્જદ્ધાત ખરેનંદ્ધઉહન્ત અએષજય, પધતિશતાતેએ યાથ્વાંમ પધરિકનાંમચ અપચ્ચોનાંમ વંદ્ધહુધશ સૂરાચ્ચો સ્પેન્તાચ્ચો ક્વષયો યજ્ઞમધદે.

બાજ ગોશ રોજની

દનુમધને અહુરહે મજ્જદ્ધાચ્ચો રએવતો ખરેનંદ્ધઉહતો અમ્ષનાંમ સ્પેન્તાનાંમ ગેઉશ તખે ગેઉશ ઉરેને દ્રવાસ્પયાચ્ચો સૂરયાચ્ચો મજ્જદ્ધાતયાચ્ચો અપચ્ચોન્યાચ્ચો અચ્ચોખ્તો નામનો યજ્ઞતહે.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજ્જદ્ધાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્ધઉહન્તેમ યજ્ઞમધદે, અમ્ષા સ્પેન્તા હુક્ષથા હુધાચ્ચોદ્ધહે યજ્ઞમધદે, ગેઉશ હુધાચ્ચોદ્ધહે ઉર્વાંનંમ યજ્ઞમધદે, દ્રવાસ્પાંમ સૂરાંમ મજ્જદ્ધાતાંમ અપચ્ચોનીમ યજ્ઞમધદે, અપચ્ચોનાંમ વંદ્ધઉહીશ સૂરાચ્ચો સ્પેન્તાચ્ચો ક્વષયો યજ્ઞમધદે.

બાજ દેપમહેર રોજની.

દેપાદર રોજની બાજ ઉપર લખી છે તે પ્રમાણે “આ દેપમહેર રોજની યાદ કરી” ઇજવી. એમાં વીરપેષામ-અવંદ્ધહાચ્ચો ક્વષયો, સ્તુમ વિગેરે આવે છે તેનું ધ્યાન રાખવું.

બાજ મહેર રોજની.

દનુમધને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંદુહિહતો અમૃષનાંમ
રેપેન્તાનાંમ મિથહે વૅઉર-ગઓયઓધતોધશ હજંદરો-ગઓપહે અએવરે-
અબનો અઓખતો નામનો યજતહે, રામનો ખાસહે, અઓખતો નામનો
યજતહે.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદુહિહન્તેમ યજમધે, અમૃષા
રેપેન્તા હુક્ષથા હુધાઓધહે યજમધે, મિથેમ વૅઉર-ગઓયઓધતીમ
હજંદેમ-ગઓપેમ અએવરે-અબનેમ અઓખતો નામનેમ યજતેમ
યજમધે, રામ ખાસેમ યજમધે, અપઓનાંમ વંદુહિહીશ સૂરાઓ
રેપેન્તાઓ ક્રવપયો યજમધે.

બાજ સરોશ રોજની.

દનુમધને સઓપહે અએહે તખહે તનુ માંથહે દરપિ દઓશ
આહુધયેહે અઓખતો નામનો યજતહે.

વડી દનુમન.

સઓપેમ અષીમ હુરઓધેમ વરેથાજનેમ ક્રાદત ગઓથેમ અપવ-
નેમ અપહે રત્તમ યજમધે.

અપઓનાંમ વંદુહિહીશ સૂરાઓ રેપેન્તાઓ ક્રવપયો યજમધે.

(આ સરોશ રોજની બાજ હરરોજ ધરી શકાએ છે, અને પાવ-
ચેલના મ્હોટા અમલની ક્રિયા માટે પ્રથમ આ સરોશની દનુમનથી
બાજ ધરી નહાની ખુબ કીધા પછીજ કરવામાં આવે છે. તેમજ મ્હોટી
ખુબનો અમલ કાયમ રાખવા-વખતો વખત બાજ ધરવાની જરૂર પડે
ત્યારે આ સરોશ યજ્ઞની દનુમનથી બાજ ધરવામાં આવે છે.

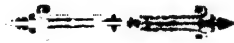
બાજ રશને રોજની.

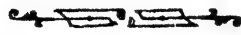
દનુમધને અહુરહે મજ્જદાઓ રએવતો ખરેનંઘઉહુતો અમંષનાંમ રપેન્તાનાંમ રનઓશ રજિશતહે અર્શતાતમચ ક્રાદલ-ગએથાઓ વરેદલ-ગએથાઓ ઔરેજ્જખલે વચંઘહો યલ ક્રાદલ ગએથહે અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજ્જદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘઉહુન્તેમ યજમધે, અમંષા રપેન્તા હુક્ષથા હુધાઓઘહો યજમધે, રનુમ રજિશતેમ યજમધે, અર્શતાતમચ ક્રાદલ-ગએથાંમ વરેદલ-ગએથાંમ યજમધે ઔરેજ્જખલેમ વાચીમ યલ ક્રાદલ-ગએથેમ યજમધે, અષઓનાંમ વંઘઉહીશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ ક્રવષયો યજમધે.

બાજ ફરવરદીન રોજની.

દનુમધને અહુરહે મજ્જદાઓ રએવતો ખરેનંઘઉહુતો અમંષનાંમ રપેન્તાનાંમ અષઓનાંમ ક્રવષિનાંમ ઉધનાંમ અધવિદૂનાંમ પઓધયો-લકએષનાંમ ક્રવષિનાંમ, નખાનજદિશતનાંમ ક્રવષિનાંમ અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજ્જદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘઉહુન્તેમ યજમધે, અમંષા રપેન્તા હુક્ષથા હુધાઓઘહો યજમધે.

અષઓનાંમ વંઘઉહીશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ ક્રવષયો સ્તઓમિ જખયેમિ ઉકયેમિ.

આ બાજ ફરરોજ પાંચે. ગેહુમાં ધરવામાં આવે છે. તેમ વળી નહાની ખુબ માટે, પણ એ બાજનો અમલ થઈ શકે છે.

બાજ બહેરામ રોજની.

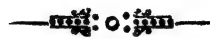
દનુમધને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘઉહતો, અમંપનાંમ રપેંતનાંમ અમહે હુતાશતહે હુરઓધહે વરેશ્વરહે અહુરધાતહે વનધન-
ત્યાઓસય ઉપરતાતો અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી દનુમન,

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘઉહન્તેમ યજમધદે, અમંપા રપેંતા હુક્ષિયા હુધાઓઘહેા યજમધદે, અમંમ હુતાશતેમ હુરઓધેમ યજમધદે, વરેશ્વરેમય અહુરધાતેમ યજમધદે, વનધન્તીમય ઉપરતાતેમ યજમધદે, અપઓનાંમ વંઘઉહીશ સૂરાઓ રપેંતાઓ ક્રવપથો યજમધદે.

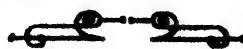
બાજ રામ રોજની.

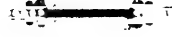
દનુમધને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘઉહતો અમંપનાંમ રપેંતનાંમ રામનો ખાસહે, વયઓશ ઉપરો-કધરેહે, તરધાતો અન્યા-
ધશ દામાંન, અએતલ તે વયો, યલ તે અસ્તિ, રપેંતહે મધન્યઓમ, થ્વાપહે ખધાતહે, જરવાનહે અકરનહે, જરવાનહે હરેધો-ખધાતહે, અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘઉહન્તેમ યજમધદે, અમંપા રપેંતા હુક્ષિયા હુધાઓઘહેા યજમધદે. રામ ખાસેમ યજમધદે, વએમ અપવનેમ યજમધદે, વએમ ઉપરો કધરીમ યજમધદે, તરધાતેમ અન્યા-
ધશ દામાંન, અએતલ તે વયો યજમધદે, યલ તે અસ્તિ, રપેંતોમધ-
ન્યઓમ, થ્વાપેમ ખધાતેમ યજમધદે, જરવાનેમ અકરનેમ યજમધદે, જરવાનેમ હરેધો-ખધાતેમ યજમધદે, અપઓનાંમ વંઘઉહીશ સૂરાઓ રપેંતાઓ ક્રવપથો યજમધદે.

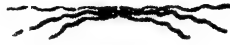
બાજ ગોવાહ રોજની.

દિનુમધને અહુરહે મજ્જાઓ રએવતો ખરેનંઘઉહતો અમંપનાંમ
રપેન્તનાંમ વાતહે હુધાઓઘહો અપરહે ઉપરહે ક્રતરહે, પસ્યાંહુધયેહે,
નધસ્યાઓ હામ વરેતોધશ અઓખ્તો નામનો યજ્ઞતહે.

વડી દિનુમન.

અહુરેમ મજ્જાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘઉહન્તેમ યજ્ઞમધદે, અમંપા
રપેન્તા હુધા ધા હુધાઓઘહો યજ્ઞમધદે, વાતેમ રપેન્તેમ હુધાઓઘહોમ
યજ્ઞમધદે, અધરેમ યજ્ઞમધદે, ઉપરેમ યજ્ઞમધદે, ક્રતરેમ યજ્ઞમધદે,
પસ્યાંધીમ યજ્ઞમધદે, નધસ્યામ હાંમ વરેતીમ યજ્ઞમધદે, અપઓનાંમ
વંઘઉહીશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ ક્રવપયો યજ્ઞમધદે.

બાજ દેપદીન રોજની.

જેમ દેપાહર અને દેપમહેર રોજની બાજ ધરવા લખી છે, તેમ
દેપદીન રોજની યાહ ધરે સહી.

બાજ દીન રોજની.

દિનુમધને અહુરહે મજ્જાઓ રએવતો ખરેનંઘઉહતો અમંપનાંમ
રપેન્તનાંમ. રજિશ્તાઓ ચિસ્તયાઓ, મજ્જદધાતયાઓ અપઓન્યાઓ
હએન્યાઓ વંઘહુયાઓ માજ્જદયસ્તોધશ અઓખ્તો નામનો યજ્ઞતહે.

વડી કનુમન.

અહુરેમ મજ્ઞદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્રઉહન્તેમ યજ્ઞમધદે, અમેષા રપેન્તા હુક્ષથા હુધાઝ્ઞાઘ્રહો યજ્ઞમધદે. રજિશતાંમ ચિરતનાંમ મજ્ઞદધાતાંમ અપઝ્ઞાનીશ યજ્ઞમધદે, દએનાંમ વંદ્રહુધમ માજદયરનીમ યજ્ઞમધદે, અપઝ્ઞાનાંમ વંદ્રઉહીશ સૂરાઝ્ઞા રપેન્તાઝ્ઞા ક્રવપથો યજ્ઞમધદે.

બાજ અરશેશંઘ રોજની.

કનુમધને અહુરહે મજ્ઞદાઝ્ઞા રએવતો ખરેનંદ્રઉહતો અમેષનાંમ રપેન્તનાંમ અષોધશ વંદ્રહુયાઝ્ઞા, ચિરતોધશ વંદ્રહુયાઝ્ઞા ઔરથે વંદ્રહુયાઝ્ઞા, રસાંરેતાતો વંદ્રહુયાઝ્ઞા, ખરેનંદ્રહો સવંદ્રહો મજ્ઞદધાતહે, પારેન્દયાઝ્ઞા રઝ્ઞારથાઝ્ઞા અધસ્યનાંમ ખરેનો મજ્ઞદધાતનાંમ, કાવયેહેચ ખરેનંદ્રહો મજ્ઞદધાતહે, અખરેતહેચ ખરેનંદ્રહો મજ્ઞદધાતહે, જરથુ-શત્રહેચ-ખરેનંદ્રહો મજ્ઞદધાતહે, અઝ્ઞાન્તો નામનો યજ્ઞતહે.

વડી કનુમન.

અહુરેમ મજ્ઞદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્રઉહન્તેમ યજ્ઞમધદે, અમેષા રપેન્તા હુક્ષથા હુધાઝ્ઞાઘ્રહો યજ્ઞમધદે, અપીમ વંદ્રહુહીમ યજ્ઞમધદે, દ્વોધયનીમ ઔરજધતીમ અમવધતીમ હુરઝ્ઞાધાંમ ખાપરાંમ ખરેનો મજ્ઞદધાતેમ યજ્ઞમધદે; સવો મજ્ઞદધાતેમ યજ્ઞમધદે, પારેન્દીમ રઝ્ઞાર-થાંમ યજ્ઞમધદે, અધસ્યનેમ ખરેનો મજ્ઞદધાતેમ યજ્ઞમધદે, ઉધ્રેમ કવ-એમ ખરેનો મજ્ઞદધાતેમ યજ્ઞમધદે, ઉધ્રેમ અખરેતેમ ખરેનો મજ્ઞદધા-તેમ યજ્ઞમધદે, જરથુશત્રેમ ખરેનો મજ્ઞદધાતેમ યજ્ઞમધદે, અપઝ્ઞાનામ વંદ્રઉહીશ સૂરાઝ્ઞા રપેન્તાઝ્ઞા ક્રવપથો યજ્ઞમધદે.

બાજ આસ્તાદ રોજની.

દનુમધને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘઉહતો, અમંપનાંમ રેપેન્તનાંમ અરશતાતો ક્રાદલ-ગએથહે ગરેધશ ઉષિદરેનહે મજદધાતહે અપ-ખાથહે અઓખતો નામનો યજતહે.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘઉહન્તેમ યજમધદે, અમંપા રેપેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓઘહે. યજમધદે, અરશતાતેમ ક્રાદલ ગએથેમ યજમધદે, ગધરીમ ઉષિદરેનંમ મજદધાતેમ અપ-ખાથેમ યજતેમ યજમધદે, અપઓનાંમ વંઘઉહીશ સૂરાઓ રેપેન્તાઓ ક્રવપથો યજમધદે.

બાજ આસમાન રોજની.

દનુમધને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘઉહતો અમંપનાંમ રેપેન્તનાંમ અપનો ઔરેજતો સૂરહે વહિશતહે અંઘહેઉશ અપઓનાંમ રઓચંઘહે. વીરપો-ખાથો અઓખતો નામનો યજત.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘઉહન્તેમ યજમધદે, અમંપા રેપેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓઘહે. યજમધદે, અરેમનંમ ખનવન્તેમ યજમધદે, વહિશતેમ અહુમ અપઓનાંમ યજમધદે, રઓચંઘહેમ વીરપો ખાથેમ; અપઓનાંમ વંઘઉહીશ સૂરાઓ રેપેન્તાઓ ક્રવપથો યજમધદે.

બાજ જમ્યાત યજ્ઞની.

૨૭૭૭૭

દિનુમધને અહુરહે મજ્ઞદાઓ રએવતો ખરેનંઘઉહતો, અમ્પનાંમ રપેન્તનાંમ જોમો હુધાઓઘહે. યજ્ઞતહે ઇમાઓ અપાઓ, ઇમાઓ પોઇયાઓ, ગરોઇશ ઉપિ-દરેનહે મજ્ઞદધાતહે અપ-ખાથહે વીરપએપાં-મય ગઇરિનાંમ અપ-ખાથનાંમ પોઉર-ખાથનાંમ મજ્ઞદધાતનાંમ, કાવયેહેય ખરેનંઘહે. મજ્ઞદધાતહે, અખરેતહેય ખરેનંઘહે. મજ્ઞદધા-તહે અઓખ્તો નામનો યજ્ઞતહે.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજ્ઞદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘઉહન્તેમ યજ્ઞમઇદે, અમ્પા રપેન્તા હુધા ઇમાઓઘહે. યજ્ઞમઇદે, જાંમ હુધાઓઘહેમ યજ્ઞતેમ યજ્ઞમઇદે, ઇમાઓ અપાઓ ઇમાઓ પોઇયાઓ યજ્ઞમઇદે, ગઇરિમ ઉપિ-દરેનંમ મજ્ઞદધાતેમ અપખાથેમ યજ્ઞતેમ યજ્ઞમઇદે, વીરપાઓ. ગરયો અપ-ખાથાઓ મજ્ઞદધાતાઓ અપવન અપહે રતવો યજ્ઞમઇદે, ઉઘેમ, કવએમ ખરેનો મજ્ઞદધાતેમ યજ્ઞમઇદે, ઉઘેમ અખરેતેમ ખરેનો મજ્ઞદધાતેમ યજ્ઞમઇદે, અપઓનાંમ વંઘઉહીશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ કવપયો યજ્ઞમઇદે.

~~~~~

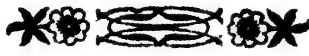
બાજ મારેરપન્દ રોજની.

——

દિનુમધને અહુરહે મજ્ઞદાઓ રએવતો ખરેનંઘઉહતો અમ્પનાંમ રપેન્તનાંમ માંથહે રપેન્તહે અપઓનો વરેજયંઘહે, દાતહે વીદએવહે દાતહે જરથુશ્ત્રોઇશ દરેઘયાઓ ઉપન્યાઓ દએન્યાઓ વંઘહુયાઓ માજ્ઞદયસ્નોઇશ જરથુદાતોઇશ માંથહે રપેન્તહે ઉપિ-દરેથેમ, દએન્યાઓ માજ્ઞદયસ્નોઇશ, વએધીમ માંથહે રપેન્તહે; આસ્નહે પ્રથવો મજ્ઞદ-ધાતહે, ગઓપો-સૂતહે પ્રથવો મજ્ઞદધાતહે. અઓખ્તો નામનો યજ્ઞતહે.

વડી કનુમન.

અહુરેમ મજ્જદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્રઉહુન્તેમ યજ્ઞમધદે, અમૅષા રપેન્તા હુક્ષત્રા હુધાઝ્ઞાહુહો યજ્ઞમધદે, માંથ્રેમ રપેન્તેમ અશ ખરેનંદ્ર-હુમ યજ્ઞમધદે, દાતેમ વીદાયુમ યજ્ઞમધદે, દાતેમ જરથુશિન યજ્ઞમધદે, દરેશાંમ ઉપયનાંમ યજ્ઞમધદે, દઝેનાંમ વંદ્રઉહીમ માજદયસ્નીમ યજ્ઞ-મધદે, જરજ્જદાદતીમ માંથ્રેમ રપેન્તેમ યજ્ઞમધદે, ઉષિ-દરેથ્રેમ દઝેનાંમ માજદયસ્નીમ યજ્ઞમધદે, વએધીમ માંથ્રેમ રપેન્તેમ યજ્ઞમધદે, આસ્નેમ પ્રતુમ મજ્જદધાતેમ યજ્ઞમધદે, ગઝ્ઞોષોઝ્ઞતેમ પ્રતુમ મજ્જદધાતેમ યજ્ઞ-મધદે, અપઝ્ઞોનાંમ વંદ્રઉહીશ સૂરાઝ્ઞો રપેન્તાઝ્ઞો ક્રવષયો યજ્ઞમધદે.

બાજ અનેરાન રોજની.

કનુમધને અહુરહે મજ્જદાઝ્ઞો રએવતો ખરેનંદ્રઉહુતો અમૅષનાંમ રપેન્તાનાંમ અનધ્રનાંમ રઝ્ઞોચંદ્રહાંમ ખધાતનાંમ, રઝ્ઞોક્ષિનહે ગરો-ન્મા-નહે, મિસ્વાનહે ગાન્વહે ખધાતહે, ચિન્વત્-પરેતુમ મજ્જદધાતાંમ; અઝ્ઞોજ્ઞતો નામનો યજ્ઞતહે.

વડી કનુમન.

અહુરેમ મજ્જદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્રઉહુન્તેમ યજ્ઞમધદે, અમૅષા રપેન્તા હુક્ષત્રા હુધાઝ્ઞાહુહો યજ્ઞમધદે, અનધ્રરઝ્ઞોચાઝ્ઞો ખધાતાઝ્ઞો યજ્ઞમધદે, રઝ્ઞોક્ષેમ ગરો-ન્માનેમ યજ્ઞમધદે, મિસ્વાનેમ ગાતુમ ખધા-તેમ યજ્ઞમધદે, ચિન્વત્-પરેતુમ મજ્જદધાતેમ અપઝ્ઞોનીમ યજ્ઞમધદે, અપઝ્ઞોનાંમ વંદ્રહુધશ સૂરાઝ્ઞો રપેન્તાઝ્ઞો ક્રવષયો યજ્ઞમધદે.

ત્રીશે રોજની બાજમાં યાદ.

રોજનું નામ	બાજમાં યાદ			
૧ અહુરમજ્દ	અક્ષુદીએ વાજે	દરન	યશત	અહુરમજ્દ-ખુદાય બેરસાદ
૨ બહમન	"	"	"	બહમન અમેપાર્ષપંદ "
૩ અદીબેહસ્ત	"	"	"	અદીબેહસ્ત અમેપાર્ષપંદ, "
૪ શેહરીવર	"	"	"	શેહરીવર અમેપાર્ષપંદ "
૫ સ્પંદાર્મદ	"	"	"	સ્પંદાર્મદ અમેપાર્ષપંદ "
૬ ખુદાંદ	"	"	"	ખુદાંદ અમેપાર્ષપંદ "
૭ અમદાંદ	"	"	"	અમદાંદ અમેપાર્ષપંદ "
૮ દએ પ આદર	"	"	"	દએ પ આદર દાદાર "
૯ આદર	"	"	"	આદર યજ્ઞદ "
૧૦ આવાં	"	"	"	આવાં અરદ્રી સૂર ખાનુ "
૧૧ ખુશેદ	"	"	"	ખુશેદ યજ્ઞદ "
૧૨ મોહોર	"	"	"	મોહોર યજ્ઞદ "
૧૩ તીર	"	"	"	તીર યજ્ઞદ "
૧૪ ગોશ	"	"	"	ગોશ યજ્ઞદ "
૧૫ દએ પ મેહોર	"	"	"	દએ પ મેહોર દાદાર "
૧૬ મેહોર	"	"	"	મેહોર યજ્ઞદ "
૧૭ સરોશ	"	"	"	સરોશ યજ્ઞદ "
૧૮ રશને	"	"	"	રશને રાસ્ત યજ્ઞદ "
૧૯ ફરવદીન	"	"	"	ફરવદીન ફરવદીન યજ્ઞદ "
૨૦ બેહરામ	"	"	"	બેહરામ યજ્ઞદ "
૨૧ રામ	"	"	"	મીના રામ યજ્ઞદ "
૨૨ ગોવાદ	"	"	"	ગોવાદ યજ્ઞદ "
૨૩ દએ પ દીન	"	"	"	દએ પ દીન દાદાર "
૨૪ દીન	"	"	"	દીન યજ્ઞદ "
૨૫ અશિશ્વંધ	"	"	"	મીના અશિશ્વંધ યજ્ઞદ "
૨૬ આશ્તાદ	"	"	"	આશ્તાદ યજ્ઞદ "
૨૭ આસમાન	"	"	"	મીના આસમાન યજ્ઞદ "
૨૮ જમ્યાદ	"	"	"	જમ્યાદ યજ્ઞદ "
૨૯ મારેસ્પંદ	"	"	"	મીના મારેસ્પંદ યજ્ઞદ "
૩૦ અનેરાન	"	"	"	મીના અનેરાન યજ્ઞદ "

બાજ બોજ યજ્ઞની.

(બાજમાં વાજે દરૂન યશત બોજ યજ્ઞ.)

દનુમધને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘઉહુતો અમેષનાંમ રપેન્તનાંમ ખરેજતો અહુરહે નફ્રો અપાંમ અપસ્ય મજદધાતયાઓ અઓખ્તો નામનો યજ્ઞતહે.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘઉહુન્તેમ યજ્ઞમધદે, અમેષા રપેન્તા હુક્ષા હુધાઓઘહો યજ્ઞમધદે. ખરેજન્તેમ અહુરેમ ક્ષથેમ ક્ષએતેમ અપાંમ નપાંતેમ અઉર્વાત અરપેમ યજ્ઞમધદે, અપેમય મજદધાતાંમ અપઓનીમ યજ્ઞમધદે, અપઓનાંમ વંઘઉહીથ સૂરાઓ રપેન્તાઓ કવષયો યજ્ઞમધદે.

આ બાજ હરરોજ ધરી શકાયે અને તે હાવન, રપિથિવન અને ઉજયેરીન ગેહમાં ધરી શકાય, રાત્રે નહીં ધરાય. (જુવો ૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૧૪મો.)

બાજ હોમ યજ્ઞની.

(બાજમાં યાદ કરે—વાજે દરૂન યશત-હોમ યજ્ઞ.)

દનુમધને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘઉહુતો અમેષનાંમ રપેન્તનાંમ હુઓમહે અપવજઘહો; અઓખ્તો નામનો યજ્ઞતહે.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘઉહુન્તેમ યજ્ઞમધદે, અમેષા રપેન્તા હુક્ષા હુધાઓઘહો યજ્ઞમધદે, હુઓમેમ ઝાધરીમ ખરેજન્તેમ યજ્ઞમધદે, હુઓમેમ કાપમીમ કાદવ-ગએથેમ યજ્ઞમધદે, હુઓમેમ

દુર્યોધનં યજ્ઞમધદે, અપોઽનાંમ વંદ્વઉહીશ સૂરાઽ સ્પેન્તાઽ
ક્રવપયો યજ્ઞમધદે.

આ બાજુ દરરોજ ધરી શકાય અને તે હાવન, રપિષ્ઠિવન
અને ઉજ્યેરીન ગોહમાં ધરી શકાય, રાત્રે નહીં ધરાય. (શ્રુવો ૭૮ સવાલની
રેવાયત જવાબ ૧૪ મો.)

બાજુ દહ્ન યજ્ઞદની.

(બાજમાં યાદ કરે:—વાજે દરૂન-યશ્તે દહ્ન યજ્ઞ વીરપેષા અર્દા ક્રવવ)

દનુમધને અહુરહે મજ્ઞદાઽ રએવતો ખરેનંદ્વઉહુતો અમ્ષનાંમ
સ્પેન્તાંમ દહ્નયાઽ વંદ્વહુયાઽ આક્રીતોઽથ ઉધ્રા દામોઽથ ઉપમનાઽ
વીરપએષાંમ યજ્ઞતનાંમ અપઽનાંમ મધન્યવનાંમ ગએથનાંમ અપઽ-
નાંમ ક્રવપિનાંમ ઉધ્રનાંમ અધવિદ્નાંમ, પઽઽધર્યો ત્ઞએષનાંમ ક્રવપિ-
નાંમ નમાનજ્ઞદિશતનાંમ ક્રવપિનાંમ અઽઽખ્તો નામનો યજ્ઞતહે.

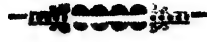
વડી દનુમન.

આહુરેમ મજ્ઞદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્વઉહુન્તેમ યજ્ઞમધદે, અમ્ષા
સ્પેન્તા હુક્ષધ્રા હુધાઽઽદ્વહો યજ્ઞમધદે, દહ્નામ વંદ્વઉહીમ આક્રીતીમ
યજ્ઞમધદે, નરેમ અપવન્તેમ યજ્ઞમધદે. ઉધ્રેમ તખ્મંમ દામોઽથ ઉપમન્તેમ
યજ્ઞતેમ યજ્ઞમધદે, વીરપેમય અપવન્તેમ મધન્યએમ યજ્ઞતેમ યજ્ઞ-
મધદે, વીરપેમય અપવન્તેમ ગએથીમ યજ્ઞતેમ યજ્ઞમધદે, અપઽનાંમ
વંદ્વઉહીશ સૂરાઽ સ્પેન્તાઽ ક્રવપયો યજ્ઞમધદે.

આ બાજુ દરરોજ ધરી શકાય, અને તે હાવન, રપિષ્ઠિવન અને
ઉજ્યેરીન ગોહમાં ધરી શકાય, રાત્રે નહિ ધરાય. (શ્રુવો ૭૮ સવાલની
રેવાયત જવાબ ૧૪ મો.)

બાજ પંથ યજ્ઞની.

(બાજમાં યાદ કરે—યાજ્ઞે દર્શન યશત પંથ ખાસ્તાધતે જરેનો મંત સુરહે વીરપેષા અર્દા-કપવ)

દ્યુમધને અહુરહે મજ્જદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રઉહતો અમેષનાંમ રપેન્તાનાંમ અમહે હુતાશતહે હુરઓધહે વેરેશ્વરહે અહુરધાતહે વનધન્ત-યાઓચ ઉપરતાતો પંથાધતયાઓ ખાસ્તાતયાઓ જરેનો મન્તહે સૂરહે સઓકન્તહે ગરેધશ મજ્જદાતહે વીરપએષાંમ યજ્ઞતનાંમ અપઓનાંમ મધન્યવનાંમ ગએશ્યનાંમ અપઓનાંમ ક્રવપિનાંમ ઉધનાંમ અધવિધનાંમ પઓધરે તએષનાંમ ક્રવપિનાંમ નખાનજદિશતનાંમ ક્રવપિનાંમ અઓ-ખતો નામનો યજ્ઞતહે.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજ્જદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્રઉહન્તેમ યજ્ઞમધદે, અમેષા રપેન્તા હુક્ષધા હુધાઓધહે યજ્ઞમધદે, અમેમ હુતાશતેમ હુરઓધેમ યજ્ઞમધદે, વેરેશ્વરેમ અહુરધાતેમ યજ્ઞમધદે, વનધન્તીમય ઉપરતાતેમ યજ્ઞમધદે, પંથાંમ ખાસ્તાધતીમ યજ્ઞમધદે, જરેનોમન્તેમ સૂરેમ યજ્ઞ-મધદે, સઓકન્તેમ ગધરીમ મજ્જદાતેમ યજ્ઞમધદે, વીરપેમય અપવ-ન્તેમ મધન્યઓમ યજ્ઞતેમ યજ્ઞમધદે; વીરપેમ અપવન્તેમ ગએશીમ યજ્ઞતેમ યજ્ઞમધદે, અપઓનાંમ વંદ્રઉહીશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ ક્રવપેષા ક્તઓમિ જખચેમિ.

આ બાજ જે કોઈ જરેતોશ્તી મુસાફરી કરવા ચાહે તેને તે આગ-મજ (પંથ યજ્ઞની) આરાધણા કરી મુસાફરી કરે તો તે મુસાફરી આસાન નિવડે. આ બાજ હરરોજ ધરી શકાય છે.

બાજ નૈર્થોસ ઘ ચજ્ઞની.

—:~::~~::~~::~:—

(બાજમાં યાદ કરે—બક્ષુદીએ વાળે દરન યશત નૈર્થોસ ઘ ચજ્ઞત.)
ક્ષુમધને અહુરહે મજ્ઞદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રઉહતો અમંપનાંમ રપેન્તાનાંમ, કષ્ટો-નક્રો નૈર્થોસ ઘહે ચજ્ઞતહે અઓખ્તો નામનો ચજ્ઞતહે.

વડી ક્ષુમન.

અહુરેમ મજ્ઞદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્રઉહન્તેમ ચજ્ઞમધદે, અમંપા રપેન્તા હુક્ષધા હુધાઓહુહો ચજ્ઞમધદે, કષ્ટમ નક્રોમ નૈર્થોસ ઘહેમ ચજ્ઞતેમ ચજ્ઞમધદે.

અપઓનાંમ વંદ્રહુધશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ ક્વપયો ચજ્ઞમધદે.

—:~::~~::~~::~:—

બાજ હપતોધરંગ^૧ ચજ્ઞની.

—:~::~~::~~::~:—

(બાજમાં યાદ કરે—બક્ષુદીએ વાળે દરન યશત અવેસ્તારો હપતોધરિંગ ચજ્ઞત)

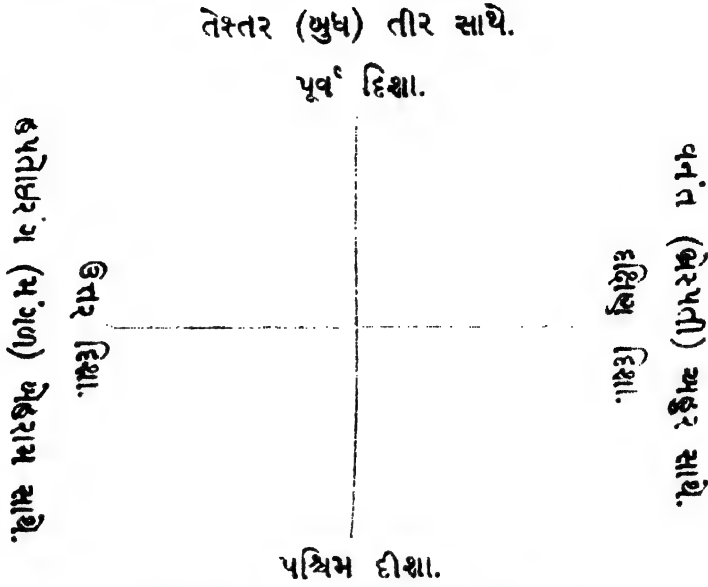
અહુરહે મજ્ઞદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રઉહતો અમંપનાંમ રપેન્તાનાંમ અવેસ્તારો યોધ હપતોધરિંગ મજ્ઞદધાતહે ખરેનંદ્રઉહન્તા અએપજય અઓખ્તો નામનો ચજ્ઞતહે.

વડી ક્ષુમન.

અહુરેમ મજ્ઞદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્રઉહન્તેમ ચજ્ઞમધદે, અમંપા રપેન્તા હુક્ષધા હુધાઓહુહો ચજ્ઞમધદે, અવેસ્તરેઉશ ચજ્ઞમધદે, યોધ હપતોધરિંગ મજ્ઞદધાતહે ખરેનંદ્રહેય અએપજય પધતિસ્તાતએ યાધ્વાંમ

૧. આ હપતોધરિંગ ચજ્ઞ પૃથ્વીની ચેહારો દિશાના પાસ્થાન ચજ્ઞદોમતિા એક છે. પૃથ્વીને ચેહારો દિશા ઉપર ચજ્ઞદો નીચે પ્રમાણે પાસ્થાની કરવાને નિશ્ચય થયા છે:—

પધરિકનાંમય અપઝાનાંમ વંદુહીશ સૂરાઝાં સ્પેન્તાઝાં દ્રવપથો
યજ્ઞમધદે. (આ બાજુ તીર રોજે ધરી શકાય છે.)

સતવસ (શુક્ર) અનાહિત સાથે.

ઉપલા ચિત્રમાં દોરેલા ચેહારો દિશામાં પાસપાન યજ્ઞોમાં પ્રથમ તિશ્ત્રય અને તેના મદદગાર યજ્ઞોનું વર્ણન આ છે, કે તીર યજ્ઞની ક્તુમનમાં તેના મદદગાર ફેરેસ્તા સતવસ, વનંત અને હપતોરંગ છે, આમાં તિશ્ત્રય પુર્વે દિશા તરફ પાસપાન થયો છે, “તિશ્ત્રય યં ૮-૧ એ એક સેતારાનું અને એક યજ્ઞનું નામ છે. એ તિશ્ત્રય તે Sirius સેતારો છે. જે Canis Major નાં નક્ષેત્રમાં આવ્યો છે. અસલી ધરાનીઓ એ સેતારા તરફ ધણા માનની નજરથી જોતા હતા કારણ કે મધ્ય ઉન્હાળામાં તે પહેલે નજરે પડતો હતો, અને જેમ તે આકાશ ઉપર વધુ વખત રહેતો તેમ ગરમી જલદી ખલાસ થઈ પાનખર ઋતુનો વર્ષાદ જલદી ખેસવાની નિશાની મલતી. ઉન્હાળાનાં પહેલા મહિના (તાં ૨૧ મી જુલાઈ) ઉપર તે મવક્રલ હતો એજ કારણને લીધે તેક્તર વર્ષાદ ઉપર મવક્રલ છે. એનો એ કામમાં મદદનીશ “સતવસ” સેતારો છે કે જે ડાં ગાઘગર Lyrae ના નક્ષેત્રમાં Vega નામનો સેતારો ગણે છે.” (અં વિં ૬૦ પૃં ૯૬.)

વનંત દક્ષિણ દિશા તરફનો સેતારો ગણે છે. “વનંત યં ૨૦-૧ એ તિશ્ત્રયનો સાથી છે, જેમ તીર યજ્ઞ એક યજ્ઞ તેમ સેતારાનું નામ છે, તેમ વનંત એક સેતારાનું તેમ યજ્ઞનું નામ છે (જુનદેહસ્ને બાબ ૨-૭) એને ઉન્હાળાની સેવટે દક્ષિણનો સેતારો ગણેલો છે, તે ઉપરથી ડાં વેસ્ટ એને (Formalhaut) ધારે છે. મીનોખેરદ પ્રમાણે એ અલબુર્જ પર્વતના માર્ગ પર નેગાહ રાખે છે કે દેવદુજે સૂર્ય-ચંદ્ર ધિગેરે આકાશી ગોલાઓના માર્ગમાં અડચણ નહિ કરે. એક યજ્ઞ તરીકે એને વરસાદની ઉપરના મવક્રલ તિશ્ત્રય સાથે સંબંધ દીસે છે કે તેનું કામ વરસાદને પાંચરી નાંખવાનું છે.” (અં વિં ૬૦ પૃ. ૧૬૫).

બાજ વનંત^૧ યજ્ઞદની.

—૦૦:૦૦:૦૦—

(બાજમાં યાદ કરે—અદ્વિતીએ વાજે દરેન યશત વનંત સતર યજ્ઞ)

દ્વિતીએ અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રઉહતો અમંપનાંમ
સ્પંન્તાનાંમ વનંતો સ્તારો મજદધાતહે અઓખ્તો નામનો યજ્ઞતહે.

વડી દ્વિતીએ.

અહુરેમ મજદાંમ રએવનતેમ ખરેનંદ્રઉહનતેમ યજ્ઞમધે, અમંપા
સ્પંન્તા હુક્ષિયા હુધાઓહુહો યજ્ઞમધે, વનંતેમ સ્તારેમ મજદધાતેમ
યજ્ઞમધે, અપઓનાંમ વંદ્રઉહીશ સૂરાઓ સ્પંન્તાઓ દ્રવપયો યજ્ઞમધે.

પશ્ચિમ દિશાનો પાસખાન સેતારો તે સતવએસ છે, “સતવએસ ૫૦ ૮-૯,
૩૨, ૬૨, ૧૩-૪૩, ૪૪. એ એક તારાનું નામ છે, તેનું નામ તિશ્ત્રયની સાથે
આવે છે, એના બીજા સાથીઓ તરીકે, ‘વનંત’ અને ‘હપતોરંગ’ નામ આવે
છે.... આ સતવસ સેતારાના નક્ષત્રમાં અનાહિત (શુક્ર) સેતારાને જણાવ્યો છે
(યુનદેહ્શને બા. ૫-૧ પા. ૧૨-૨૦) સતવસ નામનાં દ્વિતીએ ઉપર એ સેતારાની
અસર જણાવી છે (બા. ૧૩-૧૨). એ સેતારાનું નક્ષત્ર હુકધર્મ પહાડને માથે
જણાવ્યું છે (બા. ૨૪-૧૭) ઝાદરપરમ કેતાખમાં સતવસનાં અખાતને એ
સેતારા સાથે સંબંધ દેખાડ્યો છે (બા. ૬-૧૬) પ્રોફેસર ગાઇગર એ સેતારાને
Vega ધારે છે.” (અ. વિ. ૬૦ પૃ. ૧૮૭)

ઉત્તર તરફનો પાસખાન સેતારો હપ્તોધરિંગ.—“હપ્તોધરિંગ, ૫૦ ૮, ૬૨;
૧૨-૨૮; ૧૩-૧૦ એક સેતારાનું નામ છે, એનું નામ તિશ્ત્રયની સાથે આવે
છે, એના બીજા સાથીઓ તરીકે વનંત અને સતવસ તારા છે યુનદેહ્શને (બા.
૧૨-૧૯ બા. ૫-૧) માં એને હપ્તોકરીંગ કહ્યો છે. ગૃહ-‘વહરામ’ જે મંગળનો ગૃહ
છે તેનો એ સેતારા સાથે સંબંધ દેખાડ્યો છે. એ સેતારાને આકાશમાં ઉત્તર તરફનો સર-
દાર કહ્યો છે. (બા. ૭-૭ બા. ૨-૭) ૩૦ વેસ્ટ એ સેતારાને ursa Major ધારે છે.
ઉત્તર તરફના દ્વિતીએ ઉપર એની અસર થતી જણાવી છે (બા. ૧૩-૧૨)
મીનો ખેરદ જણાવે છે કે એ સેતારો હહહહહ ફરોહરો સાથે દોઝખનો દરવાજો
તપાસે છે, કે તેમાંથી હહહહહ દેવોને તે બાહર આવતા અટકાવે છે, કે તેઓ
તેમ બાહર આવી સંધળા ભલાઓને નુકસાન નહિ પુગાડે, સંધળાં ૧૨) નક્ષત્રો
એની મદદથી ગતિ લીએ છે (૪૯-૧૫ થી ૨૧) એ સેતારાને મળતુ હિન્દુ નામ
જે પાનીની વાપડે છે, તે સપ્તારણ્યહ છે (અ. વિ. ૬૦ પૃ. ૨૦૭).

^૧વનંત સેતારાની આરાધના વિષે એ વિદ્વાન ગૃહસ્થોનો એક લેખ જામે
જમશેદમાં પ્રગટ થયો છે તે અત્રે સદાખરો ઉતાર્યો છીયે.

એ પ્રમાણે સંપૂર્ણ આજ ઇજીને ચાશની નીચે પ્રમાણે કરવી.

૧) દરૂન ગોશોદોની ચાશણી કરવી.

૨) ફસસ્ત ગોશોદો ચાશણી કરવી.

૧વનંત સેતારાની આરાધના આપણા પારસીઓમાં ઘણો મોટો ભાગ ભજવે છે. આ સેતારાની આરાધના બાબે તીર યસ્તના ૧૨ માં ફકરામાં, રશને યસ્તના ૨૬ માં ફકરામાં, ખુરશેદ નયાએશના ૮ માં ફકરામાં, અને ન્હાના તેમજ મોટા સીરોજના ૧૩ માં ફકરામાં ઇસારો આવે છે. આ ઉપરાંત વનંત યસ્ત ખાસ તેની આરાધના અને તારીફ માટે લખાઈ છે.

પહેલવી સાહીતયમાં ખુનદહેશનનાં બીજા પ્રકરણનાં ૭ માં ફકરામાં, પાંચમાં પ્રકરણના પહેલા ફકરામાંથી, મીનોખેરદનાં ૪૯ માં પ્રકરણનાં ૧૨ માં ફકરામાંથી, અને શાયસ્ત લા શાયસ્તનાં ૧૧ માં પ્રકરણનાં ૪ થી ફકરામાંથી વનત સેતારાં બાબે ઇસારો મળે છે.

હવે આ સેતારાની આરાધનાનાં ખાસ દીવસો યા દીવસ વીશે આપણને અવસ્તા પહેલવી સાહીતયમાંથી કોઈ પણ શેહાદત મળતી નથી. પણ મહુમ એરવદ માણેકજી ફસ્તમજી ઉનવાલાએ પ્રગટ કરેલી દારાખ હોરમજદયારની ફારસી રેવાયતનાં પહેલાં વાલમને ૩૬૪-૩૬૫ મે પાને વનંત યજ્ઞદનું આફ્રીનગાન ફરવર દીન મહીનો ને હોરમજદ રોજે કરવું એવું લખાણ મળે છે, વળી ત્યાં આફ્રીનગાન રાતને વખતે અષ્ટવીસુથ્રેમ ગેહમાં કરવું એવું ખાસ ફરમાન આપવામાં આવ્યું છે. આ લખાણથી આપણા પારસીઓમાં પોતેની દહાડે (નવાં વરસને દહાડે) વનંતની બાજ અને આફ્રીનગાન કરવાનાં લાંબા વખતથી ચાલતા આવેલા રીવાજને ટેકો મળે છે. એટલુંજ નહીં પણ નવસારીમાં અનબુમન તરફથી વનતનું જશન રાતને વખતે અષ્ટવીસુથ્રેમ ગેહ થતાંજ સરોશ બાજ ગેહ કરીને જલદી માંડી વનંત યજ્ઞદનો ફક્ત એકજ કરદો કરી આફ્રીન ભણી જલદી આટોપી લેવામાં આવે છે, તે રીવાજને પણ આ રેવાયતની શેહાદતથી ટેકો મળે છે. જો કે વનંતની બાજ સહવારે હાવન ગેહમાં ઇંજવામાં આવે છે અને ધરેધર આફ્રીનગાન પણ સહવારેજ કરવામાં આવે છે. વનંતની બાજ ધરતી વખતે બાજ ધરનાર યોજદાથેગર નવગર એટલે નવગાંઠની બાંધુની લાંબી લાકડી ભોંય ઉપર જોરમાં ઠોકે છે તેની તથા વનંત યજ્ઞત ભણતી વખતે એક, બે, અને ત્રણ તાલી મારીએ છીએ તેની મતલબ કાંઈજ નહીં પણ દેવ દરૂજેને વનંત સેતારાની મદદથી મારી હાંકી કાઢવાની છે. નવગર ભોંય ઉપર ઠોકવામાં આવે છે તેને દેવનું કુટુંબ કહે છે. દેવ દરૂજે અને બીજા ખરફસતર યાને નુકસાનકારક એહેરેમનની ખસલતના જનવરોને મારવામાં વનંત યજ્ઞદ ઘણો મોટો ભાગ ભજવે છે, એમ મીનોખેરદ અને વનંત યજ્ઞત તેમજ તેની બાજ નીરંગમાંથી ખુલ્લું માલમ પડે છે.

હવે સવાલ એ થાય છે કે વનંતની આરાધના વરસમાં ફક્ત એકજ વખત પોતેની (નવાં વરસને) દહાડેજ કાંય કરવામાં આવે છે; અને વનંતનું અનબુમનનું

૩) વળી તેજ દરૂન ગોશોદો આપે સાથે આશુલી કરવી.

આફ્રીનગાન રાતને વખતે અધવીસુથ્રેમ ગેહમાંજ કાંય લણુવામાં આવે છે? આ સવાલનો જવાબ સ્વાભાવીક રીતે એમ આપી શકાય છે કે વનંત સેતારો ફરવર-દીન મહીનો અને હોરમજદ રોજે અધવીસુથ્રેમ ગેહનાં પહેલા તબક્કામાં આકાશમાં જાહેર થાય છે તે વખતે તરતજ જેમ અને તેમ જલદીયાં તેની આરાધના શરૂ કરવી અને તેથીજ સરોશ બાજુ ગેહ કરીને વનંત યજ્ઞનો ફક્ત એકજ કરદો કરી વનંતનું આફ્રીનગાન જલદીયાં આટોપી લેવામાં આપણા આગલા દીન દસતુરો દરૂસ્ત જેતા હતા. યુજરનારની ભોંય આગળ ત્રણ રાત સરોશનો એકલો કરદો કરવામાં આવે છે તે સીવાય કોઈ પણ બીજા જશન યા આફ્રીનગાનની કીયા વખતે અરદાફવશ અથવા ફરેશતાનો એક અને દહમ અને સરોશનાં બે કરદા મળી ત્રણ કરદા કરવામાં આવે છે તે સર્વે દીન દસતુરો અને મોએદ સાહેબોને રાશન છે.

હવે આ વનંત સેતારો કયો સેતારો છે તે જો આપણે નક્કી કરી શકીએ, તો ફરવરદીન મહીનો અને હોરમજદ રોજ યા નવાં વરસનો દહાડો કંઈ તારીખે પડવો જોઈએ તે પણ સહેલાઈથી નક્કી થાય. યુનદહેશનનાં બીજા પ્રકરણનાં ૭ માં ફકરામાં ચારે દીશાના ચાર સેપાહપત યાને સરદાર મુકરર કીધા છે પુર્વ દીશાનો સેપાહપત તીક્તર સેતારો, પશ્ચિમનો સતવેસ સેતારો, દક્ષીણનો વનંત સેતારો અને ઉત્તરનો હપતોધરીંગ સેતારો છે. અવસ્તા પહેલવીના અભયાસીઓમાં વનંત સેતારો કયો સેતારો છે તે વિષે મતભેદ છે. વનંત સેતારો Fomalhaut છે, એમ પ્રોફેસર ગાઇગર અને ડાક્ટર વેસ્ટનું મત છે, જ્યારે મીં બહેરામગોર અંકલેસરીઆ અને પ્રોફેસર હાઉગ તેને Antares (L.Scornionis) ધારે છે, પ્રોફેસર બારથોલોમી અને મીં ખરેષાટ તેને Vega (L.Lyrac) માને છે હવે વધારે સંભવિત છે કે વનંત Antares (L.Scorpionis) છે, કારણ કે શાયસ્ત-લા-શાયસ્તનાં ૧૧ માં પ્રકરણના ૪ થા ફકરામાં કહે છે કે “જ્યારે મેંદાની કુરબાની કરે ત્યારે તેના બુક્કા વનંતને માટે છે” આ ફતવાને મીથની દંતકથા પ્રમાણે મીથએ કુરબાની કીધેલા ગોધાના બુક્કા ઉપર એક વીંછુ ગલબો કરતો પથર પર કોતરેલી આકૃતીઓ (Basi-relief) ઉપર દર્શાવવામાં આવ્યો છે. આ પથર ઉપર વીંછુની આકૃતી ચીતારવામાં આવી છે, તે ઉપરથી વનંત Antares છે એમ નક્કી થાય છે. કારણ કે Antares Scorpio, યાને વૃશ્ચક રાશીમાં છે. આકાશમાં વૃશ્ચક રાશીની શીકલ વીંછુનાં જેવી છે (Antares-વૃશ્ચક, વીંછુ) જ્યોતીષ વિદ્યામાં વૃશ્ચક રાશી મૃત્યુગૃહ સ્થાન (House of death, મોતનું ઘર) કહેવાય છે. આ વૃશ્ચક રાશીનો સ્વામી યાને માલેક મંગળ બહેરામ (વૈરથધન) છે. જેમ વૈરથધન-બહેરામ દુસ્મંનોને મારનાર કહેવાય છે તેમ વનંત દેવ દરૂજને ખરદૂસ્તરોને મારનાર કહેવાય છે. તેથી વનંત અને બહેરામને પરસ્પર ધણો નીકટ સંબંધ છે, વનંત વૃશ્ચક રાશીમાં હોવાથી મૃત્યુ સ્થાનનો

૪) વળી તેજ ફસરત ગોશોદો ઉર્વર આપે રાત્રે ચારણ કરવી.

તારો કહેવાય છે અને તેમાં મંગળ (ખેડેરામ) નું રાતનું ધર છે અને મંગળ તેમા ઉચ્ચનો છે. આ Antares સેતારો તા. ૨૧ મી માર્ચે આઠ વાગના સુમારે ઉગે છે અને પૂર્વેથી દીસવા માંડે છે. જે વનંત Antares છે એમ ક્યુલ રાખીએ તો વનંતની આરાધના નવાં વરસને દહાડે ફરવરદીન મહીનો ને હોરમજદ રોજે અધવીસુથ્રમ ગેહમાં કરવામાં આવે છે તેનું એક વાસ્તવીક કારણ મળે છે. એટલુંજ નહીં પણ જરથોશ્તી નવું વરસ તા. ૨૧ મી માર્ચથી શરૂ થવું જોઈએ એમ પણ સાધ્ય થાય છે. વનંત સેતારાની આરાધણા નવાં વરસને દહાડે કરવામાં આવે છે, તેનું બીજું વાસ્તવીક કારણ એ હોવું જોઈએ કે વનંત મૃત્યુ-સ્થાન યાને મોતનાં ઘેરનો સેતારો હોવાથી તે નવાં ખેરતા વરસમાં આપણને દેવદરજોનાં હુમલા તેમજ કવખતના મોતથી બચાવે એમ આપણને દુવા ગુજરીએ છીએ, અને આપણા આનુંજો વનંતની બાજના દરન ધણાં ભક્તિભાવથી કરે છે અને તેને સારા સગનની નશાની તરીકે ગણે છે, તેનું કારણ કંઈજ નહિં પણ આ હોવું જોઈએ કે નવાં વરસને દહાડે તેઓ એવી દુવા ગુજરે છે કે આખા સાલ દરમ્યાન પોતાનાં કુટુંબનાં વહાલાંઓને વનંત યજ્ઞ કવખતનાં મોતથી બચાવી તેઓનું રક્ષણ કરે. વળી વનંતની આરાધના કરવાની દંતકથા મુજબ એક બીજી શેહાદત નવસારીની દસ્તુર મેહરજીરાણા લાયખેરીમાં નવસારીનાં આગલા મહુમ નાયબ દસ્તુજ એલજી નવરોજ મેહરજીરાણાના હાથનો એક હસ્તલેખ છે તેની ઉપરથી મળે છે, ત્યાં એ મહુમ દસ્તુજ લખે છે કે “નવાં વરસને દહાડે વનંત સેતારાને નામે દરન દંજવાનું કાનણ એ છે કે વનંત યજ્ઞને દાદાર હોરમજદે દોજખના સર ઉપર સરદાર મુક્કરર કર્યો છે એને દોજખા રવાનો ઉપર નવાં વરસને દહાડે દેવદરજો વધારે જીલમ નહીં કરે તેની તે સંભાળ લે છે”

તા. ૨૧ મી માર્ચે જરથોશ્તી નવું વરસ શરૂ થવું જોઈએ તેની બીજી બે આડકત્રી સહાદત મળે છે. મુખ્યમાં યજ્ઞદેજરદી રૂને ૧૨૩૮ માં પ્રગટ થયેલી “રહુબરે દીને જરથોશ્તી” નામની કેતાબનાં ૧૭૩ મે પાને તેનાં કરતાં દસ્તુર એરચજી સોરાબજી મેહરજીરાણા નીચે મુજબ લખે છે. “જમશેદી નૌરોજ, આફ-તાબ એક વરસમાં બારે યુરજોમાં ફરે છે અને ફરવરદીન મહીનો ને હોરમજદ રોજે પાછો પહેલા મેશ રાશીના યુરજોમાં દાખલ થાય છે.. ...” વળી પ્રોફેસર ગાઇગર (Ostiranische kultur un Alterthum Erlangen 1882 p. 309, માં) કહે છે કે “અવસ્તા પંચાંગમાં તીશત્રીયને ચોથો મહીનો (તીર, ઉપલીજ કેતાબનું પાનું ૩૧૬) અર્પણ કર્યો છે. જે જીન અને જીલાઇની અર્ધ વચ્ચે પડે છે. એટલે બરાબર જે વખતે તીશતર સેતારો (Siriusin Chanis Majoris) સુર્ય સાથે એકજ વખતે ઉગે છે, આ બાબત ધ્યાનમાં લેતાં (ખોરદાદ અને અમરદાદ મહીનાઓની) વચમાં તીર મહીનો ઘુસાડવામાં આવ્યો છે તે કાંઈ

૫) છેલ્લે ઉર્વર ગોશોદો આપે સાથે ચાણી કરવી.

બૂલચુકથી કરવામાં આવ્યું નથી.” આ ઉપરથી ફરવરદીન મહીના માર્ય અને એપ્રીલ મહીનાની અધવચ્ચે પડેલો જોઇએ.

લા૦ દીનશાહજી રૂસ્તમજી દસ્તુર મહેરજી રાણા, અને

જમશેદજી માણેકજી ઉનવાલા

ગામે જમશેદ, તા૦ ૨૭-૧૧-૨૭

અત્રે આપણને ગાણું જોઇએ કે જરતોસ્તી દીની સાલ, અને મેહસુલી નક્ષેત્ર સાલ એક બીજાથી બુદ્ધાં છે તેને એક બીજા સાથે આમેઝ કરવાની કશી જરૂર નથી.

અત્યારસુધી જરતોસ્તી દીની સાલ, નક્ષેત્ર હોવાનું સાબેત થયું નથી, અને થાય તેમ છેજ નહિ.

વળી નક્ષેત્ર મહિનાં ૩૦ દિવસની એક સરખી ગણત્રીનાં નથી જેમકે

૧ હો મહિના આફતાબી મેષ રાસીનો ૩૧ દહાડાનો છે,

૨ જો મહિના વર્ષ રાસીનો ૩૧ દહાડાનો છે,

૩ જો મહિના મેથુન રાસીનો ૩૨ દહાડાનો છે,

૪ થો મહિના કર્ક રાસીનો ૩૧ દહાડાનો છે,

૫ મો મહિના સિંહ રાસીનો ૩૧ દહાડાનો છે,

૬ ઠો મહિના કન્યા રાસીનો ૩૧ દહાડાનો છે,

૭ મો મહિના તુલા રાસીનો ૩૦ દહાડાનો છે,

૮ મો મહિના વૃશ્ચિક રાસીનો ૩૦ દહાડાનો છે,

૯ મો મહિના ધન રાસીનો ૨૯ દહાડાનો છે,

૧૦ મો મહિના મકર રાસીનો ૨૯ દહાડાનો છે,

૧૧ મો મહિના કુંભ રાસીનો ૩૦ દહાડાનો છે,

૧૨ મો મહિના મીન રાસીનો ૩૦ દહાડાનો છે,

આ પ્રમાણે આફતાબી રાસીના ૧૨ મહિના એક સરખી ૩૦ દિવસની ગણત્રીના નથી, પણ વધુ ઓછી હેરફેર ગણત્રીના છે. વળી દરેક રાસીનો મહિનો પુરો થતાં છેલ્લા દિવસ ઉપર થોડી ઘણી મિનીટની વધઘટ આવે છે, અગરજો આપણું જરતોસ્તી દીની સાલ નક્ષેત્ર હોતો તો જ્યારે જ્યારે જે જે રાસીનો સુર્ય થાય તે પ્રમાણે અને તે વખતે જરતોસ્તી સાલના મહિનાઓ મુકરર કરવામાં આવ્યા હને; પણ તેમ આપણામાં અત્યાર સુધી ચાલુ નથી. જરતોસ્તી દીન આધનના મહિનાઓ ૧૨, જે ૧૨ ફરેસ્તાઓને સંબંધે રાખેલા છે, અને દરેક મહિનો ૩૦ દહાડાનો, ૩૦ ફરેસ્તાઓને સંબંધે છે, અને પાંચ ગાથાઓના દિવસ ૫ ફરેસ્તાઓને સંબંધે મુકરર કરેલા છે.

આથી જરતોસ્તી દીન આધનના મહિનાઓ રાસીઓની મુકાબેલ કદી પણ નહિ આવતાં હેરફેર આવે છે. જેથી જરતોસ્તી સાલના ફરવરદીન મહિનોને

બાજ હરત અમેષાસ્પંદની.

(બાજમાં યાદ કરે—'મદ્નુદીએ વાળે દરન યશ હરત અમેષા-સ્પંદ વીરપેષા અર્હાક્રવપ.)

આ બાજ દેપાદર, દેપમહેર, દેપદીન, મહેર, સરેશ, ફવરદીન રોજે નહિ ઇંજે, અને બેહરામ રોજને દીને ઇંજે અને રામ રોજને દહાડે નહિ ઇંજાએ બાકીનાં સઘળા દહાડા ઇંજાય.

અહુરમજ્દ રોજે “વનંત સેતારો” દક્ષિણ આયનનો થતો નથી, કારણ કે જરતો-શ્તી સાલ ૩૬૫ દહાડાનું એકસર અને સંપુર્ણ ગણેલું છે, જે યજ્ઞસ્ત્રેનાં પુસ્તકમાં આવેલાં વર્ષનાં પંચાંગને અનુસરતું છે, જ્યારે આદ્તાપ તા. ૧૩ મી એપ્રિલે મેષ રાસીનો થાય તેની મુકાબલે વનંત સેતારો પહેલો આ કામમાં જહુર થતો હોય તો તે હિંગામ જરતોશ્તી રોજ માદની ચાલુ ગણત્રી પ્રમાણે આવાં મહિનાની મુકાબલે આવવો જોઈએ, આથી ત્યારે ફરવરદીન મહિનાને અહુર-મજ્દ રોજે વનંત સેતારાની ખાસ આરાધણા કરવાનો હિંગામ ન હોવાથી એ દિવસે તેની પાવ મહેલને લગતી ક્રિયાની આરાધના કરવામાં આવેતો તેમ કરનારનું નહાન અવાવ થાય છે, અને ક્રિયા રદ જાય છે.

આપણામાં પ્રહોની ચાલનાં જશનો કરવાનો રિવાજ હાલે મુદ્દલ નથી. માત્ર, એક જમશેદી “નવરોઝ” (આદ્તાપી નવરોઝ) કે જે સુલતાની મેહસુલી અને રાજ્ય પ્રકર્ણ સાથે સંબંધ ધરાવનાર હોવાથી તે આગળી ધરાની શહેનશાહાતની યાદ-ગીરીનું જશન હાલે નજદીક ૬૦-૭૦ વર્ષ થયાં દિન્દમાં ચાલુ થયું છે, પણ તે દીનઆષ્ટન સાથે સંબંધ ધરાવતું નથી, અને જે આપણું આદ્તાપી નક્ષત્રિ વર્ષ દીનઆષ્ટનને લગતું હોય તો આપણને કખીસો કરવાની ખાસ જરૂર પડે કારણ કે તે ૩૬૫ ની મુદતથી વધુ વખતનું છે, પણ દીનઆષ્ટનના કામમાં એહાર વર્ષે ૧ દિવસનો અથવા ૧૨૦ વર્ષ ૧ મહિનાનો કખીસો કર્યો તો સઘળાં દીનનાં આષ્ટનના હિંગામો તેની મૂળ જગ્યાઓથી ખસી જાય છે અને તેથી તે ના રવા ઠડે છે; જેમકે હાવનના હિંગામમાં રપીથ્વીન લણો, અને રપીથ્વીનનાં હિંગામ ઉપર હાવન ગેહ લણો, તેમ તે નારવા ઠડે છે, તેટલુંજ કખીસો કરવાથી ઠડે છે અને તેથી દીનકર્દના ત્રીજા વોદ્યુમમાં દીન આષ્ટનના કામમાં કખીસો કરવાની મનાઇ કીધી છે, કારણ કે આપણું હુશ્મોદી વર્ષ ૩૬૫ દહાડાની અમુક ગણત્રીનું વર્ષ ઉલટાઇ જાય છે (જોકે દર ૧૪૬૧ વર્ષે આપણું હુશ્મોદી વર્ષ આદ્તાપી નવરોઝને મુકાબલે આવે છે.)

આથી ફરવરદીન મહિનાને અહુરમજ્દ રોજે વનંત સેતારાની ખાસ આરાધના કરવાનો પ્રચાર કદમી પંથમાં નથી તે વાસ્તવિક છે. તે આ તકે અમે

આ દરેન હાવન, રપિથવીન અને ઉજીરન ગેહમાં ધરી શકાય.
(જીવો ૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૧૪ મો.)

દનુમધને અહુરહે મજદાઓ રઓવતો ખરેનંદ્રઉહતો અમંષનાંમ
રેપેન્તનાંમ, વંદ્રહુવે મનંદ્રહે આદિતોઈશ હાંમવધનત્યાઓ તરધાતો
અન્યાઈશ દામાન, આરેનહે અથ્વો મજદધાતહે, ગઓષો સૂતહે અથ્વો
મજદધાતહે, અપહે વહિશતહે સ્તએશતહે, અધ્યમનો ઇયેહે સૂરહે
મજદધાતહે સઓકયાઓ વંદ્રહુયાઓ વોઉર-દાઇધાઓ મજદધાતયાઓ
અપઓન્યાઓ, ક્ષત્રહે વધરયેહે અયોક્ષુસ્તહે મરેજદિકાઇ ધાયો-દ્રગ-
ઓવે, રેપેન્તયાઓ વંદ્રહુયાઓ આર્મિતોઇશ, રાતયાઓ વંદ્રહુયાઓ
વોઉર-દાઇધાઓ મજદધાતયાઓ અપઓન્યાઓ, હઉર્વિતાતો રથ્વો
યાઇયાઓ હુષિતોઇશ, સરેધએઇયો અપહે રતુયો, અમરેતાતો રથ્વો
રૂપઓનિય વાંથવાય, અસ્પિનિય યઓનિય, ગઓકરેનહે સૂરહે
મજદધાતહે.

(હાવન ગેહ હોય તો, “મિથહે વોઉર ગઓયઓતોઇશ રામનસય
આસેહે.”

(પછી જે રોજે બાજ ધરે તે રોજની દનુમન પઢે અને પછી)
અમહેય હુતાશતહે હુરઓધહે, વરેધ્રહુય અહુરધાતહે, વનધનતયા-
ઓસય ઉપરતાતો, અનધનાંમ રઓયંદ્રહામ ખધાતનાંમ, રઓક્ષને
ગરેન્માનહે, મિસ્વાનહે ગાત્રહે ખધાતહે ચિન્વલ પેરેતમ મજદધાતાંમ,
અરેજતો અહુરહે નકેદ્રો અપાંમ અપસ્ય મજદધાતયાઓ, હઓમહે

ધ્યાન જેએ છીયે, પણ અમોએ અત્રે વનંત યજદની બાજની દનુમન આપી છે
તે સાધારણ નિયમ પ્રમાણે વનંત યજદની આરાધણા કરવામાં આવે છે, તે મારે
છે, જેમકે વનંત યજદ તેશરનો હમકાર છે અને તેશ્તરયજદની દનુમનમાં
વનંતયજદની આરાધના આવે છે, આથી તીર રોજે વનંતયજદની
આરાધના કરે તો તે અનુકુળ થઇ પડે એમ બાઇ દીનબાઇ એનજન્યરનાં ખુદેહ
અવસ્તાના પુસ્તકમાં ક્રિયાકાંડના બાબમાં તુલોતવીલ વિગત આપી છે, તેપરથી
જેમ શકાય છે. આથી ફરવરદીન મહિનો ને અહુરમજદ રોજે વનંત સેતારાની
પાવમહેલને લગતી ક્રિયાઓ નિર્ધારક થઇ પડે છે, જેથીજ ઉપલા બંને વિદ્વાન
ગ્રહસ્થો ઉંધાહુ લખી ગય છે કે એ દિવસે વનંત સેતારાની આરાધણા કરવાનું
અવસ્તા કે પહેલવી સાહિત્યમાંથી શેહાદત મળતી નથી, પણ માત્ર રેવાજ છે.

અપવજંઘ્ણહો, દક્ષ્યાઓ વંઘ્ણહ્યાઓ આક્રિતોમશ્ચ, ઉદ્રાધ દામોઘશ્ચ ઉપમનાઘ, વીરપએષાંમ યજ્ઞતનાંમ (જાવત) (વાર ૨ પદે) આથેસે યેશિત અવંઘ્ણહ્યાઓ ક્રવપથો.

વહી ક્તુમન.

અહુરેમ મજ્ઞદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘ્ણહિન્તેમ યજ્ઞમઘદે, અમેષા રપેન્તા હુક્ષથા હુધાઓઘ્ણહો યજ્ઞમઘદે, વૉહુમનો અમેષેમ રપેન્તેમ યજ્ઞમઘદે, આક્ષતીમ હ્રામ-વધનતીમ યજ્ઞમઘદે, તરધાતેમ અન્યાઘશ્ચ દામાન્ આસ્તેમ પ્રતુમ મજ્ઞદધાતેમ યજ્ઞમઘદે, ગઓષો જ્ઞતેમ પ્રતુમ મજ્ઞદધાતેમ યજ્ઞમઘદે, અપેમ વહિરતેમ સઘેરતેમ અમેષેમ રપેન્તેમ યજ્ઞમઘદે, અઘયમનંમ ઇષીમ યજ્ઞમઘદે, સૂરેમ મજ્ઞદધાતેમ યજ્ઞમઘદે, સઘોઠાંમ વંઘ્ણહિમ વૉહિર-દોઘથાંમ મજ્ઞદધાતેમ અપઓનીમ યજ્ઞમઘદે, ક્ષથેમ વધરીમ અમેષેમ રપેન્તેમ યજ્ઞમઘદે, અથો ક્ષુરતેમ યજ્ઞમઘદે, મરેજ્ઞદિકેમ ધ્રાયાદિગ્મ યજ્ઞમઘદે, રપેન્તાંમ વંઘ્ણહિમ આર્મઘતિમ યજ્ઞમઘદે, રાતાંમ વંઘ્ણહિમ વૉહિર-દોઘથાંમ મજ્ઞદધાતાંમ અપઓનીમ યજ્ઞમઘદે, હુઉર્વતાતેમ અમેષેમ રપેન્તેમ યજ્ઞમઘદે, યાઘથ્યાંમ હુપિતીમ યજ્ઞમઘદે, સરેઘ અપવન અપહૈ રતયો યજ્ઞમઘદે, અમેરેતાતેમ અમેષેમ રપેન્તેમ યજ્ઞમઘદે, ઇપઓનીમ વાંથવાંમ યજ્ઞમઘદે, અસ્પિનાચ યેવીનો યજ્ઞમઘદે, ગઓઈરેનેમ સૂરેમ મજ્ઞદધાતેમ યજ્ઞમઘદે.

(હાવન ગેહ હોય તો, “મિથ્રેમ વૉહિર-ગઓયઓઘતીમ યજ્ઞમઘદે. રામ ખાસ્તેમ યજ્ઞમઘદે.”)

(અત્રે જે રોજ હોય તેની ક્તુમન પદવી....)

અમેમય હુતાશતેમ હુરઓઘેમ યજ્ઞમઘદે, વૈરેઘઘેમય અહુરધાતેમ યજ્ઞમઘદે, વનઘન્ટીમય ઉપરતાતેમ યજ્ઞમઘદે, અનઘ રઓયાઓ પ્રધાતાઓ યજ્ઞમઘદે, રઓક્ષતેમ ગરોન્માનંમ યજ્ઞમઘદે, મિસ્વાનંમ ગાતુમ ખધાતેમ યજ્ઞમઘદે, ચિન્વત પૈરેતુમ મજ્ઞદધાતાંમ યજ્ઞમઘદે, ઔરેજન્તેમ અહુરેમ ક્ષથેમ ક્ષએતેમ અપાંમ નપાતેમ, અઉર્વત અરેપેમ યજ્ઞમઘદે, અપેમય મજ્ઞદધાતાંમ અપઓનીમ યજ્ઞમઘદે;

હુઓમંમ જાદરીમ ઔરેજનંતમ યજમધદે, હુઓમંમ ક્રાપમીમ ક્રાદલ-
ગએથેમ યજમધદે, હુઓમંમ દુરઓપેમ યજમધદે, દહાંમ વંદ્રઉહીમ
આક્રીતીમ યજમધદે, ઉદ્રેમ તખેમ દામોઇશ ઉપમનંમ યજતંમ યજ-
મધદે, વીરપેમચ અપવનંમ મધન્યઓમ યજતંમ યજમધદે, વીરપેમચ
અપવનંમ ગએથીમ યજતંમ યજમધદે, અપઓનાંમ વંદ્રઉહીશ સૂરાઓ
રપેનતાઓ ક્રવપયો રતઓમિ જખયોમિ ઉક્યેમિ.

બાજ રવાનના ચેહાઝમની પાછલી રાતની.

રવાનના ચેહાઝમની બાજ ૪) પાછલી રાત્રે નીચે પ્રમાણે ધરવામાં
આવે છે.

- ૧ લી રશને આસ્તાહની કનુમનથી
- ૨ જી મીનોઇ રામ યજહની "
- ૩ જી સરોશ યજહની "
- ૪ થી અર્દાકવષની "

બાજ ૧ લી રશને આસ્તાહની નૈયતે.

(બાજમાં યાદ કરે—અકનુદીએ વાજે દરેન યશત રશને અર્ષતાત)

કનુમનને આહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રઉહતો અમંપનાંમ
રપેનતાનાંમ, રજનચોશ રજિશતહે, અર્ષતાતસચ ક્રાદલ-ગએથયાઓ
વરેદલ-ગએથયાઓ અરેજખધહે વચંદ્રહે. યલ ક્રાદલ-ગએથહે.

અરશતાતો ક્રાદલ-ગએથહે, ગરોઇશ ઉષિ-દરેનહે મજદધાતહે
અપ-આશહે અઓખતો નામનો યજતહે.

વડી કનુમન

આહુરેમ મજદાંમ રએવનંતમ ખરેનંદ્રઉહનંતમ યજમધદે, અમંપા
રપેનતા હુદાશ્રા હુદાઓદ્રહે યજમધદે, રજનમ રજિશતંમ યજમધદે,

અશીતાતેમય ક્રાદન્-ગએથાંમ વરેદન્-ગએથાંમ યજ્ઞમઇદે અરેન્નૃખ્ધેમ
વાચિમ યત્ ક્રાદન્-ગએથેમ યજ્ઞમઇદે.

અરશતાતેમ ક્રાદન્-ગએથેમ યજ્ઞમઇદે, ગધરીમ ઉપિદરેન્નૃમ
મજ્ઞદધાતેમ અપ-ખાથેમ યજ્ઞતેમ યજ્ઞમઇદે, અપચ્ચાનાંમ વંદ્વઉહીશ
સૂરાચ્ચા રપેન્તાચ્ચા ક્રવપયો યજ્ઞમઇદે.

ખાજ ૨ જી મીનો રામ યજ્ઞદની.

(ખાજમાં યાદ કરે—અક્ષુદ્ધીએ વાજે દરન યશત મીનો રામ યજ્ઞત.)

દ્વનુમધને અહુરહે મજ્ઞદાચ્ચા રએવતો ખરેન્નંદ્વઉહુતો અમ્પનાંમ
રપેન્તાનાંમ વયચ્ચોશ ઉપરો કધર્યેહે, તરધાતો અન્યાધશ દામાંન્ અએતન્
તે વયો યત તે અસ્તિ રપેન્તાહે મધન્યચ્ચામ અચ્ચાજ્જતો નામનો યજ્ઞતહે.

વડી દ્વનુમન.

અહુરેમ મજ્ઞદાંમ રએવન્તેમ ખરેન્નંદ્વઉહુન્તેમ યજ્ઞમઇદે, અમ્પના
રપેન્તા હુદ્ધાથા હુધાચ્ચાદ્ધહે યજ્ઞમઇદે, વએમ અપચન્નૃમ યજ્ઞમઇદે,
વએમ ઉપરો-કધરિમ યજ્ઞમઇદે, તરધાતેમ અન્યાધશ દામાંન્, અએતન્
તે વયો યજ્ઞમઇદે, યત્ તે અસ્તિ, રપેન્તામધન્યચ્ચામ અપચ્ચાનાંમ
વંદ્વઉહીશ સૂરાચ્ચા રપેન્તાચ્ચા ક્રવપયો યજ્ઞમઇદે.

(ખાજ ૩ જી) સરોશ યજ્ઞદની દ્વનુમનથી ધરે.

(ખાજ ૪ થી) અરદાક્રવપની દ્વનુમનથી ધરે, ત્યારે સીઆવ કુટ
મેવો કુલ ઇત્યાદી લે.

ચેહારૂમની ખામદાહની ચેહાર ખાજ ઉપર પ્રમાણે ધરવા જણાવી છે.
પણ ખીજા પહેલવી પુસ્તકોમાં ત્રણ ખાજો ધરવા જણાવે છે. એ ત્રણ ખાજ
રશને-આસ્તાહ, મીનો રામ, અને સરોશની (દાદેસ્તાની દીની પુરશેશ રદ
માં) જણાવી છે. જ્યારે ખીજે ઠેકાણે ત્રણ ખાજના રશને આસ્તાહ મીનો

રામ, અને અર્હાકવપની ખાજ ધરવા જણાવી છે. (વંદી૦ પર૦ ૮, ૬૦ રર ની સરેહ) હવે આ બે રૂઠીમાં આપણને રશને આસ્તાહ, મીનો રામ અને સરોશ યજ્ઞની વધુ અનુકુળ લાગે છે કેમકે ઉપહીન ગેહની કનુમનમાં કેહવામાં આવે છે કે:—

અર્ઘ્યોષહે અર્ઘ્યેહે અધિવતો વેરંધ્રાજનો કાહત્ ગર્ઘ્યેથહે રપનર્ઘાશ રજિ
શતહે, અર્શીતાતસ્ય કાહત્-ગર્ઘ્યેથયાઓ વરેહત્ ગર્ઘ્યેથયાઓ.

અર્થ—(હાહાર અહુરમજ્ઞને) ખુશહાલ કરવાને માટે પાક અશોષવાળા
ફતેહમંદ તથા દુન્યાની વૃદ્ધિ કરનાર સરોશ (યજ્ઞની) સૌથી સાચ્યા રશને
(યજ્ઞની) તથા દુન્યાની વૃદ્ધિ કરનાર અને દુન્યાની આખાહી કરનાર
આસ્તાહ (યજ્ઞ)ની...

અહિંઆં ત્રણે ફરેસ્તા, રશને આસ્તાહ અને સરોશ યજ્ઞ જે ઉપ-
હિન ગેહના હીંગામ ઉપર મવક્રલ છે, તેથી તેની આરાધણા જરૂરની
છે, અને વાય-વેહ જે ચેહાઝમની ખામદાદે દક્ષિણ દિશા તરફની સુગંધ-
મય-પવન કુંડી રવાનને સાહુચે થાય છે, તેથી તેની આરાધણા પણ
વાસ્તવિક થઈ પડે છે.

પણ અરહા કવપની આરાધણા તો ચેહાઝમની સહવારે શુરૂ થવી
બેધએ. તે સખએ દાદેસ્તાની દીનીમાં અરહાકવપની ખાજ ધરવા લખી નથી.

અગર જન્દહે રવાનની નયતે ખાજ ધરવી હોય તો, સદરહુ ૪)
ખાજ ધરવી, પણ મીનો રામની ખાજમાં સંપુર્ણ કનુમન પદવી.

બાજ જશનોની¹.

રોજ ૧૯ માહા ૧ થો ફવરહીને અર્હાફવપની કનુમનથી બાજ ધરવી.

રોજ ૩ માહા ૨ જો, અર્હિબેહસ્ત મહિના જશનની બાજ અર્હિ-
બેહસ્ત રોજની કનુમનથી ધરવી.

રોજ ૬ ઠો માહા ૩ જો ખોરહાહ મહિનાના જશનની બાજ ખોરહાહ
રોજની ધરવી.

રોજ ૧૩ માહા ૪ થો, તીર મહિનાના જશનની બાજ તીર રોજની
ધરવી.

રોજ ૭ માહા ૫ મો, અમરહાહ મહિનાના જશનની બાજ અમ-
રહાહ રોજની ધરવી.

રોજ ૪ થો માહા ૬ ઠો, શેહેરેવર મહિનાના જશનની બાજ
શેહેરેવર રોજની ધરવી.

રોજ ૧૬ માહા ૭ મો, મેહરગાંનની બાજ મેહર રોજની ધરવી.

રોજ ૧૦ માહા ૮ મો, આવાંગાનની બાજ આવાં રોજની ધરવી.

રોજ ૯ માહા ૯ મો, આહરગાનની બાજ આહર યજ્ઞની ધરવી.

રોજ ૨ માહા ૧૧ મો, બહુમનગાનની બાજ બેહુમન રોજની ધરવી.

રોજ ૫ માહા ૧૨ મો અસ્પન્દામર્દ મહિનાના જશનની બાજ
અસ્પન્દાહ રોજની ધરે.

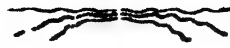
આ સર્વે બાજની કનુમન આગલા સફા ઉપર તેત્રીશે ફરેસ્તાઓની
બાજની કનુમન લખી છે તે તપાસીને પઢવી.

---

૧ જશન-અવસ્તા 'યશન' ધાતુ "યજ્ઞ" સ્તુતિ કરવી;

અહુરમજ્દ, અમેષાસ્પદો, યજ્ઞદો કે ફરોહરોની સ્તુતિ કરવાના ખાસ
હિંગામો તે જશનોના નામે ઓળખાય છે, જરેતોશ્તીઓમાં પોતાના ધર્મનો જે
મહિનો અને રોજ સાથે આવે, તે દિવસને જશનનો દિવસ ગણ્યો છે. આરાધ-
ણાની ક્રિયા થયા પછી, આસાયશ, ખુશી, રાહત, લેવાની મતલબ જશનોમાં
સમાયલી છે. જશનોના મેળાવડાની મીત્રાચારી ને ભાઈબંધી, સંસારી ભાઈચારો
વધે છે.

બાજ-દીન-બેહ મીના મારેસ્પંદ યજ્ઞની

(આ બાજ રોજ ૨૬-માહ ૧૨ મો ઉજયેરીન ગેહમાં ધરે.)

દનુમધને અહુરહે મજ્ઞદાઓ રચેવતો ખરેનંદાઉહતો, અમૃષનાંમ રપેન્તાનાંમ રજિશતયાઓ, ચિરતયાઓ મજ્ઞદધાતયાઓ અપઓન્યાઓ દએનયાઓ વંદાહુયાઓ માજદયરનોધશ.

માંથહે રપેન્તાહે અપઓનો વેરજયંદહે, દાતહે વીદએવહે, દાતહે જરથુશ્રોધશ; દરેઘયાઓ ઉપનયાઓ દએનયાઓ, વંદાહુયાઓ માજદયરનોધશ જરજદાતોધશ, માંથહે રપેન્તાહે ઉષિ-દરેથેમ, દએનયાઓ માજદયરનોધશ, વએધીમ માંથહે રપેન્તાહે; આરનહે પ્રથવો મજ્ઞદ-ધાતહે, ગઓષો-સૂતહે પ્રધવો મજ્ઞદધાતહે, અઓખ્તો નામનો યજ્ઞતહે.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજ્ઞદાંમ રચેવન્તેમ ખરેનંદાઉહન્તેમ યજ્ઞમધદે, અમૃષા રપેન્તા હુદાશા હુધાઓદહે યજ્ઞમધદે, રજિશતાંમ ચિરતાંમ મજ્ઞદધાતેમ અપઓનીમ યજ્ઞમધદે, દએનાંમ વંદાહુમ માજદયરનીમ યજ્ઞમધદે.

માંથેમ રપેન્તેમ અશઃ-ખરેનંદાહેમ યજ્ઞમધદે, દાતેમ વીદાયુમ યજ્ઞમધદે, દાતેમ જરથુશિત્ર યજ્ઞમધદે, દરેઘાંમ ઉપયનાંમ યજ્ઞમધદે, દએનાંમ વંદાહુમ માજદયરનીમ યજ્ઞમધદે, જરજદાદતીમ માંથેમ રપેન્તેમ યજ્ઞમધદે, ઉષિ-દરેથેમ દએનાંમ માજદયરનીમ યજ્ઞમધદે, વએ-ધીમ માંથેમ રપેન્તેમ યજ્ઞમધદે, આરનેમ પ્રતમ મજ્ઞદધાતેમ યજ્ઞમધદે, ગઓષો-સૂતેમ પ્રતમ મજ્ઞદધાતેમ યજ્ઞમધદે, અપઓનાંમ વંદાહુશ સૂરાઓ રપેન્તાઓ ક્રવષયો યજ્ઞમધદે.

બાજ ખોરદાદ સાલની.^૧

૨૯૭૭૭૭

આ બાજ રોજ ૬ માહ ૧ લાને દીને ધરે.

(બાજમાં યાદ કરે—બક્તુદ્દીએ વાજે દરૂન યશત ખોરદાદ સાલ ખોદાય ગાહા વીરપેષા અર્દા ક્રવષ.)

દ્વુમધને અહુરહે મજદાઝ્ઝો રએવતો ખરેનંદુહુતો, અમંષનાંમ રપેન્ટનાંમ (હાવન ગેહ હોય તો) મિથ્રહે વોઉરૂ ગયઝ્ઝોધતોધશ રામન-સ્ય ખાસ્ત્રહે.

હુઉર્વાતાતો રથ્વો યાધર્યાઝ્ઝો હુષિતોધશ સરંધએધખયો અપહે રતુખયો. અયરનાંમય અસન્યનાંમય માહિનાંમય યાધર્યાનાંમય સરંધ-નાંમય વીરપએષાંમ યજતનાંમ (જાવત) નખાનજદિશતનાંમ ક્રવષિ-નાંમ અઝ્ઝોખતો નામનો યજતહે આયેસે યેશિત અવંદુહાઝ્ઝો ક્રવષયો.

૧ ખોરદાદ સાલની બાજ હાવન રપીથવીન અને ઉજયેરીન ગેહમાં ધરાયે (જીવો જન્દ બાજ ધરણું કૃત-મુખદ રસીદ શેહરયાર ધરાણી.) ખોરદાદ સાલનાં દરૂન બાજ સદરહુ દ્વુમનથી હાવન ગેદ સિવાય બીજી ગેહોમાં નહીં ધરાય—એમ નીરંગસ્તાનની પેહલવી કેતાબનો લખનાર તથા દારાબ હોરમજદયારની રેવાયતમાં મળતું ફરમાન સુચવે છે. તેનો ખુલાસો નીચે મુજબ અમોને કરવાની ફર્જ એટલાં માટે પડે છે કે કદમી સિવાય અન્ય પંથના મોખેદો હરેક જગ્યાએ યાને સુરત મુખાધ વિગેરે એ ખોરદાદ સાલની દ્વુમન પાછલી રાત્રે પણ પડે છે તે નાવાળેખ છે, અને તેની ખોટી નકલ કદમીઓ નહીં કરે.

નીરંગસ્તાન કેતાબનો લખનાર ખોરદાદ સાલની દ્વુમનનો કુંક ઇસારો અવસ્તા પદે કરી જણાવે છે એ ખોરદાદ સાલની દ્વુમનની આગળ ગેહ પદે જેમકે (હાવન ગેહમાં મિથ્રહે વોઉરૂ ગયઝ્ઝોધતીશ રામનસ્ય ખાસ્ત્રહે) ને પછી દ્વુમન પદે અને એ ઉશહીન ગેહ અને બીજી ગેહોમાં દરૂન નહીં ધરે, માત્ર હાવન ગેહમાં એ દ્વુમન પદે એમ આખાદ નામનો પુરૂષ કહી જાય છે આ વાતને દારાબ હોરમજદયારની રેવાયત ટેકા આપે છે. ત્યાં ફાસી જુખાનમાં જણાવે છે કે:—

“માહ ફરવરદીન રૂઝ ખુરદાદ નોરોએ ખોરદાદી ગુયન્દ, દરૂન યઝન્દ દ્વુમની હીરઅદાનરા માલુમ અસ્ત-જામેતુ વખર ઉ શીર વ ગુલ વ શીરીની વ નાવેહ અસ્પરમ નેહાદન, વ મીવેહા પીશ દરૂન નેહાદન, વ ગાહે હાવન દરૂન યશ્તન વ

વડી કનુમન.

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્રઉહન્તેમ યજમધદે,
અમૅષા રપેન્તા હુદાથા હુધાઝાંદ્રહો યજમધદે.

(હાવન ગેહમાં હોય તો) મિથ્રેમ વાઉર-ગઝાંયઝાંપતીમ યજમધદે,
રાંમ ખાસ્ત્રેમ યજમધદે.

હઉર્વતાતેમ અમૅષેમ રપેન્તેમ યજમધદે, યાધર્યામ હુપિતીમ
યજમધદે, સરૅંધ અપવનો અપહે રત્વો યજમધદે.

અયર અપહે રતવો રતુક્રિતીશ યજમધદે,
અસન્ય અપહે રતવો રતુક્રિતીશ યજમધદે,
માહ્ય અપહે રતવો રતુક્રિતીશ યજમધદે,
સરૅંધ અપહે રતવો રતુક્રિતીશ યજમધદે.
વીરપેમ્ય અપવનંમ મધનયઝાંમ યજતેમ યજમધદે,

વીરપેમ અપવનંમ ગઝેથીમ યજતેમ યજમધદે.

અષઝાંનાંમ વંદ્રઉહીશ સૂરાઝાં રપેન્તાઝાં ક્રવષયો. રતઝાંમિ
જઞ્યેમિ ઉક્ર્યેમિ....

કનુમને યજસ્ને અકુનંદ નપુરતીન યજસ્ન અયજંદ વ શાદી વ જજન વ મેહ-
માની કુનંદ.”

યાને ફરવરદીન મહીનો ને ખોરદાદ રોજના નોરોજને “નોરોજે ખોરદાદી”
કેહ્ય એ દહાડે દરન, ઇજે અને એ દહાડાની કનુમન હેરખદોને માલુમ છે તે
પહે અને નવા કપડાંની આગળ દુધ તથા પુલ તથા મીઠાઇ અને નાવેર અને
અસ્પરમ મુકે (અસ્પરમ પુલને કહે છે અને નાવેર જે વાસગુમાં પુલ ખોશવામાં
આવે છે તેને કહે છે તે દરનની આગળ સાથે મુકે) અને હાવન ગેહમાં દરન
ઇજે અને એ કનુમનની યજસ્ને કરે, પ્રથમ યજસ્ને કરે એ દહાડે ખુશહાલી
અને જજન અને મેહમાની કરે (અરીઝેહ દીની પૃ. ૫૮૮).

અવરદાદ સાલ ગાહની દ્વુમન અને તેની તવારિખ^૧

અવરદાદ સાલગાહની દ્વુમન.

દ્વુમનને અહુરહે મજદાઓ રમેવતો ખરેનંદ્રઉહતો અમંષનાંમ
રેપેનનાંમ હુઉર્વાતાતો રથો, યાધ્યાઓ હુષિતોઘશ સરેધએઘજ્યો
અપહે રતૂખ્યો.

૧. અવરદાદ સાલની દ્વુમન તે કખીસાનાં ભણતરની નથી, અને કખીસો
જરતોસ્તી દીનમાં જાયજ નથી, તેની ટુંક વિગત:—

રોજ ૬ ડો ખુરદાદ માહા ૧૨ મો અસ્પંદાદના રોજે “નારોજે
જાવલી” યા દર્યા નારોજના ભણતરની દ્વુમનને કખીસાવાદીએ. અવરદાદ
સાલગાહ યાને કખીસાની દ્વુમન હોવાની ખોટી કલ્પના કરી જયારથી કદમી
શેહનશાહી રોજ માહના ફરકની ખરી જુસ્તેજોષ કરવામાં આવી, સારથી માનવા
અને મનાવા લાગ્યા. પણ વાસ્તવીક રીતે તો એ એક ખોટી કલ્પનાજ અસાર
સુધી સામેત થઈ છે તે આપણે નીચલી હકીકતપરથી જાણીશું.

પ્રથમ દીનકર્દના ત્રીજા વોહયુમમાં આફતાખી વર્ષ ૨) પ્રકારનાં જણાવ્યાં
છે તેમાં ૧) ૩૬૫) દહાડાનું “હુશમોરદી” (ગણીતનું) જે દીન આઘનના કામો
માટેનું, અને ૨) જી ૩૬૫૬) દહાડાનું ફસલી દુન્યાઇ વ્યવારનું. જે આફતાખની
કસરોથી ૧૪૬૦ વર્ષ પછી થાય છે તેની વિગત નીચે પ્રમાણે છે:—

(૧) આફતાખી વર્ષ એ જાતનાં (છે) (એક) વર્ષ રોજ ઉમેરવાનું વર્ષ
તે (છે) જે બાર મહિનાનું, જે હર મહિનાના ૩૦ રોજ, અને પાંચ જે આફતાખના
રાસીઓમાં બાર મહિને ફરવાના વધારાથી થાય છે. જુમલે (૩૬૫) રોજ.

(૨) (આ) પાંચ રોજ જે વરસના (બાર) મહિનામાંથી (નહિ ગણી શકા-
યલા) કલાકોથી ભેગા થાય છે, અને વર્ષનો છેલ્લો મહિનો રાખ્યો છે, તેથી (એ
વર્ષનું નામ) વર્ષમાં રોજ ઉમેરવાનું છે, (અને) આમ લોકોની ગણતરી માટે
રાખ્યું છે, તેથી “હુશમોરદી” પણ કહેવાય છે.

(૩) અને વર્ષોમાનાં કલાકો ઉમેરવાનું વર્ષ તે છે (છે) કલાકો અને
કલાકના અપુર્ણાંકને લીધે જેનો સરવાલો દર વર્ષે ૩૬૫) દિવસને છેડે આવે છે.

(૪) એ છ કલાકો અને કલાકોના અપુર્ણાંક એકઠા થવાને લીધે આસરે
૪ વર્ષે એક રોજ, ૪૦ વર્ષે ૧૦ રોજ અને ૧૨૦ વર્ષે ૧ માહ, ૬૦૦ વર્ષે

અચરનાંમચ, અસ્તચનાંમ, માહિનાંમચ, યાધર્યાનાંમચ, સરેધનાંમચ
ગાથાખ્યો સ્પેન્તાખ્યો રતુક્ષધાખ્યો, અપચ્ચોનિખ્ય અહુનવધત્યાચ્ચો
ગાથયાચ્ચો, ઉશતવધત્યાચ્ચો ગાથયાચ્ચો, સ્પેન્તામધન્યુશ ગાથયાચ્ચો
વોહુ-ક્ષધયાચ્ચો ગાથયાચ્ચો વહિશ્તોયશ્ત ગાથયાચ્ચો.

અપચ્ચોનાંમ ક્વષિનાંમ...નખાનજશ્વિશ્તનાંમ ક્વષિનાંમ, અચ્ચો-
ખ્તો નામનો યજ્ઞતહે. (૨ વાર પઢે.)

વહી ક્ષુમન.

અહુરેમ મજ્ઞદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્રઉહન્તેમ યજ્ઞમધદે, અમ્ષા
સ્પેન્તા હુક્ષધા હુધાચ્ચોદ્રહો યજ્ઞમધદે,

હઉર્વતાતેમ સ્પેન્તેમ યજ્ઞમધદે, યાધર્યામ હુષેતીમ યજ્ઞમધદે, સરેધ
અપવન અપહે રતવો યજ્ઞમધદે.

અચર અપહે રથ્વો રતુક્ષિતીશ યજ્ઞમધદે,

અસ્તચ અપહે રથ્વો રતુક્ષિતીશ યજ્ઞમધદે.

માહિ અપહે રથ્વો રતુક્ષિતીશ યજ્ઞમધદે,

યાધર્યા અપહે રથ્વો રતુક્ષિતીશ યજ્ઞમધદે,

સરેધ અપહે રથ્વો રતુક્ષિતીશ યજ્ઞમધદે,

ગાથાચ્ચો સ્પેન્તાચ્ચો રતુક્ષધાચ્ચો અપચ્ચોનીશ યજ્ઞમધદે, અહુન-
વધતીમ ગાથાંમ અપચ્ચોનીમ અપહે રતુમ યજ્ઞમધદે, ઉશતવધતીમ
ગાથાંમ અપચ્ચોનીમ અપહે રતુમ યજ્ઞમધદે, સ્પેન્તા મધન્યૂમ ગાથાંમ
અપચ્ચોનીમ અપહે રતુમ યજ્ઞમધદે, વોહુ-ક્ષધાંમ ગાથાંમ અપચ્ચો-
નીમ રતુમ યજ્ઞમધદે, વહિશ્તોયશ્તીમ ગાથાંમ અપચ્ચોનીમ અપહે
રતુમ યજ્ઞમધદે.

અપચ્ચોનાંમ વંદ્રહુધશ સૂરાચ્ચો સ્પેન્તાચ્ચો ક્વષપયે। યજ્ઞમધદે.

૫ મહિના અને ૧૪૪૦ વર્ષે (ખરી રીતે ૧૪૬૦ વર્ષ પછી) એક વર્ષ થાય.

(૬) તેનું વર્ષોમાંથી કલાકો ઉમેરવાનું વળી આ છે ૬ વર્ષના રોજની
આખેરીએ ૭ કલાકો અને એક અપુર્ણાંક કલાકને લીધે વર્ષોથી ઘણો જુમલો
થાય છે.

(૭) અને ફિલસો ઉમેરવાનું (વર્ષ) જે ખુદ “હુશ્મોરદી” વર્ષ છે (તેના)
મહિમાં અને ઉખોગ નોરોજ મહેરગાન અને ખીજ પુરાણા જરનો માટે છે, જે

પેદાયશ્ચની શરૂઆતથી (છે) જે પેહલા રોજનું નવું હોવું કયાનીઓએ મુકરર કર્યું છે. નોરોજ ઉપર સઘળા લોકને (કામથી) અલગ રહેવાની ટેવ પાડવામાં આવે છે, તેથી તેનું ખુરેહ આગળ પુરાણ કાયદાથી તમામ કેશવરો ઉપર પંથરાતું (છે), અને તેને લીધે લોકો રાહત પામે છે, અને રામસ્ત્રી મેળવે છે, અને તે જશ્નોમાં રાહત (મેળવવાની) ઉમેદમાં કામમાં રંજ ખેંચે છે.

(૮) અને જો તે હંગામથી નોરોજ ખીસી જાય તો તેનો પીશદદી (જમાના)થી જે મહિમા (છે) (તે) નખજો પડે, આમ લોકોનું (કામથી) અલગ રહેવું હરકત પામે, લોકોની રાહત અને ખુશહાલી અને તેઓનું કામમાં જે કુબ્લત છે તે ઓછું થાય. અસલમાં મુકરર કરેલાં તેનાં જોર સાથે તેને પાછો ગોઠવવામાં નહિ આવે તો આ જશ્નો સાથે જોડાએલી રાજ્ય અને આમ લોકોનાં ફાયદાની ધણી બાબદો નખજી પડી જાય (અને) કામકાજમાં દુન્યાની ખેતીવાડી અને આબાદાનીમાં રંજ (લેતાં) માણસો સુસ્તી તરફ જાય.

(૧૦) અને જો હુશમેરદી વરસ (માણસોમાં) જગ્યાએથી ખસેડવામાં આવે તો ધણો કારોબાર બિગડે છે.

(૧૧) અને વરસોમાંથી ખસી ગયલા કલાકો જે ધણે વરસે જીમસો થાય તે કલાકો ઉમેરવાના વરસોના મહિમા અને મ્હોટું કામ વરસના આ હંગામે સાથે અંધન ધરાવતી બાબદ છે.

(૧૨) વરસનો પેહલો હંગામ બહાર જ્યારે આફતાખ મેશ રાસીમાંના પહેલા નક્ષત્ર જે ફરસીપર (અશ્વીની) છે તે તરફ પુગે છે તેના ત્રણ માહ આફતાખ ખુદ મેખ વરખ અને (વળી) મીથુન રાસીમાં જાય છે.

(૧૩) તેનો બીજો હીગામ હામીન યાને ઉનાળો જ્યારે આફતાખ કરક રાસીનાં પેહલા નક્ષત્ર જે “રાસુન” (યાને પુનરવસુ) છે તે તરફ જાય છે. તેના ત્રણ માહ જ્યારે આફતાખ કરક સિંહ અને કન્યા, રાસીમાં પહોંચે છે.

(૧૪) તેનો ત્રીજો હીગામ પાદીજ (પાનખર રતુ) જ્યારે આફતાખ તુલા રાસીના પેહલા નક્ષત્ર જે સ્તર (ચિત્રા) તે તરફ તેના ત્રણ માહ જ્યારે આફતાખ ખુદ તુલા વૈશ્વક અને ધનુષ્ય રાસીમાં આવે છે.

(૧૫) અને ચોથો (છેલ્લો) હંગામ જમેસ્તાન (શિયાળો) જ્યારે આફતાખ મકર રાસીના પેહલા નક્ષત્ર જેને દીતાએ, (યાને ઉત્તરાષાઢા) કેહે છે તે તરફ પોંહયે છે તેના ત્રણ માહ જ્યારે આફતાખ ખુદ મકર-કુંભ અને મીન રાસીમાં જાય છે.

આ રીતે આફતાખી ૨, રવેશની તફસીર જણાવી છે જેમાં ૧ હું હુશમેરદી વર્ષ જે ૩૬૫ દિવસની ગણતરીનું, જે સાથે નોરોજ-મેદરંગાન-અને બીજાં જશ્નો અને દીન આમનનાં કામો જોડાયેલાં છે માટે તેને તેની જગ્યાએથી કદી ખસેડવું નહીં.

...

...

...

...

...

જ્યારે બીજી નક્ષેત્રિ અને ફસલી સાલ ૩૬૫૫ દિવસનું છે, કે જે વર્ષની ૪, ફસલો સાથે નિશ્ચય કીધું છે, કે જે માટે ખાસ ૧૧) મા ફકરામાં કેહવામાં આવે છે તેમ તેની કસર કે જેનું ગણિત ૫, માં ફકરામાં આપવામાં આવ્યું છે તેમ કરી તેમાં ઘટતે વખતે કસર ઉમેરવાને સુચવવામાં આવ્યું છે.

“ ત્યારે ઉપલા ખુલાસાથી પ્રકાશિત થાય છે કે, હુશમેદી ૩૬૫ દિવસનું વર્ષ દીન આપનનું છે, જેમાં કસર ઉમેરવા કેહતા નથી,

અને બીજી નક્ષેત્રિ ફસલી જે દુન્યવી વ્યહવારનું ૩૬૫, દિવસનું વર્ષ છે તેમાં ‘ કસર ’ ઉમેરવા ફરમાવે છે.

એ કસર ક્યારે ઉમેરવી તે માટે ૧૭ ના ફકરામાં કેહવામાં આવે છે કે, “ રૂઝ વહીજ તા માહ એ ખુનદ બહોત ને કદન એજ પંજ માહ ફરેહે નેસીપુખ્તન વહેદીન અન્દરજ, ”

યાને “ દિવસ ઉમેરવાનું કામ, જ્યાંસુધી મહિનો પુરો થાય ત્યાંસુધી કરવું નહિ અને પાંચ મહિનાથી વધુવાર થોભવું નહિ. એ ભલી દીનની આજ્ઞા છે.”

“ ત્યારે દીન આપનનું ૩૬૫ દિવસનું (હુશમેદી) વર્ષ છે તે પેશદાદીઆનનાં જમાનાથી યા ચાલુ દોરના જમાનાથી ચાલતું આવ્યું અને જે કયાનીઓએ મુકરર કીધેલું તે હમણા સુધી કદીમી જરતોશ્તીઓમાં ચાલુ છે તેમાં કબીસો ઉમેરવાની વાત નથી, પણ તે વર્ષ તેની જગ્યાએથી ખસેડવું નહિ એવી સાફ મનાઇ હુકમ આપવામાં આવે છે, ત્યારે દીની સાલમાં કબીસો કરવાનો હોય, એ વાત અસંભવિત લાગે છે, અને જે કબીસો કરવાનો હોય નો આફતાબી ૨, પ્રકારના વર્ષની તફસીલ આપવાની જરૂર થું હોય ?

વળી નક્ષેત્રિ ફસલી સાલમાં જ્યાં સુધી કસરના દિવસોનો ૧ મહિનો પુરો નહિ થાય, ત્યાં સુધી કબીસો કરવા ના પાડે છે યાને ૧૨૦ વર્ષે કબીસો કરવા કહે છે, જ્યારે વધુમાં વધુ ૫ મહિના થોભવા કહે છે યાને ૬૦૦ વર્ષે ૫ મહિનાનો કબીસો કરવા કહે છે. ત્યારે દર ચાર વર્ષે ૧ દિવસનો કબીસો કરતા હતા એ અનુમાન મુદલ ટકી શકતું નથી, તેમ વળી ૧૨૦ વર્ષે ૧ મહિનાનો કબીસો કર્યે તો દીની નોરોઝ અને બીજા દીન આપનના જશનો તેની જગ્યાએથી ખસી જાય, અને તેવી રીતે અખત્યાર કર્યે તો સર્વે ક્રિયા કામ વ્યર્થ જાય છે, જેમ કે હાવન ગેહમાં એક યોઝદાએરેગર મોએદ બાજ ધરવા બેસે, અને તે વખતે બુલમાં રખિયવીન ગેહ બણી બાજ ધરે તો તે ક્રિયા અને તેનું બરેષનુમ રદ થાય છે તેમ. આથી દીની સાલમાં કબીસો કરવો નારવા ઠડે છે.

વળી અલખીડની જેવો જાણીતો આરબ તવારિખ નવેશ કબીસો કરવાની રીતની તફસીર આ પ્રમાણે જણાવે છે કે, સાસાન્યાન જમાનામાં ૧૨૦ વર્ષે કબીસો કરવામાં આવતો હતો, અને જે સેતારેશનાશો એવી આગાહી કરતા હતા કે, આવતા બિવ્વના ૧૨૦ વર્ષ પર આફન સમવી યા હાંદેસાઓનો

હિંગામ છે તે વખતે કબીસો કરવાનો યોગ આવી શકશે નહિ તો આગમજથી બે સામટા કબીસો કરતા હતા.

આ રીતે કબીસાની બાબદમાં એવી આધાધુધી જેવી રહી હોય તો તે દીનઆઇનના કામને લાગુ પડી શકે નહિ, તેમ વળી સાસાન્યાન જમાનામાં અનુક્રમવાર કબીસો થયલાની શહાદત મળી શકતી નથી, ત્યારે દીનઆઇનના કામમાં કબીસો કરવાની કેટલી જરૂર ધારી શકાય ?

વળી કબીસાવાદીઓ “બહારેઉલ અફઝાયલ” નામની ફાસી ફરહંગમાં કબીસો કરવાની રૂઢી દર્શાવી છે, તેની શેહાદત આપતાં કહે છે કે ઇરાનીઓ દર ચાર વર્ષે ૧ દિવસનો કબીસો કરતા હતા, અને છેલ્લે આવાં મહિનાની પછવાડે ગાથા મુકવામાં આવતા હતા. આ “બહારેઉલ અફઝાયલ”ની વર્ણવેલી રૂઢી અધુરી અને ખોટી સાબિત થાય છે, કારણ કે જ્યારે દર ચાર વર્ષે ૧) દિવસનો કબીસો કરતા હોય તો ગાથાના દિવસો ખસેડવાની અને આવાં મહિનાની પછવાડે ગોઠવવાની જરૂર રહેતી નથી, પણ એ આવાં મહિનાની પછવાડે ગાથાના ૫) દિવસો છેલ્લા ગોઠવીઆ છે, તે પરથી માલુમ પડે છે કે, દર ૪ વર્ષની ૧ દિવસની કસર લેખે ૧૨૦ વર્ષે ૧ મહિનો કબીસો કરી મહિનાઓના અનુક્રમે તેની પછવાડે ગાથા મુકતા હોય તે અનુક્રમે આવાં મહિનાની પછવાડે ગાથા આવ્યા હોય. પણ આ કબીસાની રૂઢી દીન આઇનના કામો સાથે અનુકુળ આવતી નથી. તેમ જો આપણે માન્ય રાખ્યે તો દીન આઇનના કામો ઉલટાઇ જાય, અને આફ્રીને ગાહામખારનું લખાણ રદ કરવું પડે, કારણ કે તેમાં વર્ણવ્યા પ્રમાણે તે દિવસો પર ગાહામખાર આવી શકે નહિ, વળી ફરવરદીન યસ્તના ૧૩ માં કરદામાં અરપન્દાદ મહિનાની પછવાડે જે હમરપથમેદેમ ગાહામખારનો હિંગામ વર્ણવ્યો છે તે ખોટો થડે. વળી જુન-દહેસ્તે તેમ ખીજ કેતાબોમાં આપેલા વરસના બારે મહિનાના અનુક્રમમાં ફરક પડે, તે કેતાબો રદ કરવી પડે, ત્યારે દીનમાં કબીસો જનયઝ કાયમ થતો નથી.

જ્યારે કબીસો દીની સાલમાં સાબેત થતો નથી, ત્યારે કબીસાની ક્ષતુમન જે અવરદાદ સાલગાહની ક્ષતુમનને નામે જણાવવામાં આવે છે તે આવી ક્યાંથી ? ખરેખર તે કલ્પિત છે. અત્રે તે ગઇ સદીમાં કબીસો કરવાની તકરારમાં કબીસા વાદી દસ્તુર એદવજી દારાબજી સંજણાએ કબીસાની સાબેતીમાં “ખોરહે વહીઝક” કેતાબ બનાવી તેના પહેલવી નિરંગસ્તાનની શહાદત સાથે ઠેસવી, અને તેની હાલના કબીસા વાદીઓ ખોટી નકલ કરે છે, કારણ કે તે કલ્પિત છે. નીરંગસ્તાનની કેતાબમાં કબીસા જેવી ક્ષતુમનનું લખાણ છે જ નહિ, તેમાં તો રોજ ૬, માહ ૧ લાની ખોરદાદ સાલના જશનની ક્ષતુમન છે, તેને અવરદાદ સાલગાહ કરી ગોઠવી દીધી છે.

હવે રોજ ૬ માહ ૧૨ મે દીને પઢાતી ક્ષતુમનને કબીસાની ક્ષતુમન તરીકે ગોઠવી દેવામાં આવે છે, પણ ખરી રીતે તેમ નથી એ ક્ષતુમન વિષે જે દારાબ

હોરમઝદ્યારની રેવાયતમાં ખુલાસો આપે છે કે:—

અઝ રવાયત—કામદીન-શાપુર અન્દર દીન પેદાઅસ્ત યાને કામદીન શાપુરની રેવાયતથી દીનમાં જાહેર છે કે:—

“અઝ કેતાબે, અવસ્તાઓ ઝંદ. રસમહા બેહદીનાંન ઇન અસ્ત કે માહ અરપન્દારમઝ રોજ ખોરદાદ સાલગાહરાં નોરોઝે જાવલી વ દરયાઇ નીઝ ગુપ્તંદ.”

યાને બલી દીનવાલાઓની રસમો આ છે કે જે ઝંદ અવસ્તાની કેતાબથી લખી છે કે અરપન્દાદ મહીનો ને ખોરદાદ રોજને ખોરદાદ સાલગાહ નોરોઝ જાવલી કહે છે અને દરયાઇ નોરોઝ પણ કહે છે.

દારાબ હોરમઝદ્યાર કહે છે કે હિન્દુસ્તાનની જંદ અવસ્તાની કેતાબ મધ્યે રોજ ૬ ઠો માહ ૧૨ માની ક્તુમન છે તે બલી દીનવાલાઓની રસમ યાને રિવાજ છે. નહિ કે દીનનું ફરમાન છે.

આથી સાબેત થાય છે કે આ ક્તુમન કખીસાની નથી, જે એ ક્તુમન કખીસાની હતે તો, રોજ ૬ માહ ૧૨ ને દીને પઢવા ફરમાવતે નહિ. કારણ ૪ વર્ષ પુરા થવે વહિસ્તોયસ્ત ગાથાની પછવાડે કખીસાની કસર ઉમેરવામાં આવે, નહિ કે કસરનો વખત પુરો થવા આગમજ.

વળી આ વાતને વિદ્વાન ૩૦ જમશેદ મા. ઉનવાલા ટેકા આપતાં તા. ૩૦ અક્ટોબર ૧૯૨૬ ના જામેમાં લખે છે કે:—

“દારાબ હોરમઝદ્યારની રેવાયતમાં રોજ ૬ માહ ૧૨ ની ક્તુમનને નોરોઝે જાવલી યાને દર્યાઇ નોરોઝની જણાવી છે.” પણ એ બાબદ માટે વધુ લખતાં એઓ સાહેબ કખીસાવાદી હોવાથી એ જાવલી નોરોઝ ને જાવલી શબ્દને જામલી લખી તે નવા શબ્દની નવી વ્યુત્પત્તિ કરી કખીસાની ક્તુમન હોય એમ એઓ અનુમાન કરે છે પણ તેની સાબેતીની દલીલ દરજાવતા નથી.

અવરદાદ સાલગાહની વધુ તકરારી તવારિખનું વિગતે વર્ણન “ખોરહે વહીઝક” જે કખીસાની સાબેતીમાં રચવામાં આવેલી કેતાબનાં ૨૬ જવાબમાં દસ્તુરજ સાહેબ દસ્તુર મુદ્દલાં દિરોઝ ખીન દસ્તુર મુદ્દલાં કાઉશે ‘અવીઝેહ દીની’માં ખોરહે-વહીઝક કેતાબ કબુલ કરનારા અને તેની ઉપર સહી કરનારા દસ્તુર મોબેદીના જ્ઞાનની લાયકાતની પિછાણ કરતાં આપ્યું છે.

હવે આપણે દીન આઇનનાં કામમાં કખીસો કયે તો નવેસરથી નવા બરેખનુમે લઇ તમામ આતશ બેહરામો અને આદરાનો અને દરેમહેરોના તમામ આલાત નવા બરપા કરવા પડે એમ નવસારીવાલા વડા દસ્તુરજ કેકાબાદજી, મુંબાઇની કદમી અનજુમનના વડા દસ્તુરજ સાહેબ દીનશાજી જીવણજી ગરડા, તથા જાણીતા લખ્મઅબ્યાસી અને પકકા યોઝદાશ્રેગર મોબેદ, એરવદ એરચજી બરજેરજી બજાંએ પોતાના અભિપ્રાયો અત્યાર આગમજ જાહેર કીધા છે. તેમ વળી અત્રેનાં ખીન દસ્તુરે સમશુલ ઓલમાં દસ્તુર દારાબજી પેશોતનજી સંજાણા અને અનજુમનના

...

...

...

....

...

આતશબેહરામના વડા દસ્તુર મીનોચેરજી કેખશર જમારપ આશાના તથા એરવદ મેહરજીભાઈ પાલનજી માદન પણ એકમત નીચલા કારણથી થતા જણાય છે, તે એ કે, “કદમી મુકતાદમાં શહેનશાહીના મોએદા પોતાનો રોજ માલ બદલીને બહુતર કરે તો તેઓનું બરેશુમ સામેત નહિ રહે” એવો મેનીફેરટો બાહેર પાડી જાહેર કીધું હતું, આ ફતવો વાસ્તવિક છે. એજ રીતે કબીસો કરવાથી દીની જીના આલાતો રદ કરી નવાં બનાવવાં પડે.

ઉપલા ત્રણ વિદ્વાન સાહેબોના મત આધારે કબીસો કરે તો દીનના આલાતો તબદીલ કરી નવેસરથી બરપા કરવા પડે.

વળી કબીસો કરવાથી ફક્ત કબીસાને દિવસેજ વખતસરનું બહુતર ક્રિયા-કામ રવા રહે તે સિવાય કસરના દિવસોમાં કબીસાવાદીઓના મત મુજબ નારવા ગણાય તેમ વળી માજી ગુજરનાર જરતોશ્તીઓ કે જેઓના સાલની યાદી નહિ હોય તેઓના રોજગાર રાહમાલ જય વિગેરે અનેક વાંધાઓ ઉભા થવા પામે.

વળી આ અવરદાદ સાલગાહની ક્તુમન ખોરદાદ રોજની ગાહામખારની અને ગાથાના બહુતરની મિશ્ર અનેલી છે, તે ઉપરથી પણ સામેત થાય છે કે, રોજ ૬ માહા ૧૨ માને દીને સદરહુ ક્તુમનથી બાજ ધરે તો તેનું બરેપનૂમ ખતા થાય કારણ કે ગાથાની ક્તુમન ગાથાના હંગામમાં ગાહામખારની ક્તુમન ગાહામખારના હંગામમાંજ બહુતર છે.

એથી એજ ક્તુમન કબીસાની છેજ નહિ એમ સામેત થાય છે, વળી અહિંઆં યાદ રાખવાનું કે જ્યારે કબીસો કર્યે તો દીની આલાત સર્વે નવેસરથી બરપા કરવા પડે અને તેમ જ કરવામાં આવે, અને કબીસો દર ૪) વર્ષે કર્યે તો દર ચાર વર્ષે આપણને દીનીઆલાતો વારંવાર બરપા કરવા પડે. આથી આપણામાં કબીસો જયજ હોય તો આલાતો ફેરફાર કરવાની રૂઠી પણ હોવી જોઈએ. તેની કાંઈ સર્વ સામેતીની દલીલો કબીસાવાદીઓ આપી શકતા નથી.

ચેરાગે-હિંદ, તા. ૨-૨-૧૯૨૭.

ખાજ નવા નાવરની.

(ખાજમાં યાદ કરે:—ખક્કુદીએ વાજે દરૂન—યશત મીનો—નાવર વીરપેષા અર્ધા કપવ.)

આ મીનો નાવરની ખાજ હાવન અને ઉજયેરીન ગેહુમાંજ ધરવામાં આવે છે) નાવરને ૧) લે દિવસે નીચે મુજબ ખાજ ધરાવે.

પ્રથમ ઉર્વિસગાહમાં ખાજનો સાજ તૈયાર કરે, જેમકે આતશ, દરૂન, અએસ્મ બોયે ઇત્યાદિ.

જેણે ગેવરાની ખુબ હોય તેને પ્રથમ ખજૂરીની પાતરીની અધવ્યા-આઘરુનથી ૭) તાએની 'અરેસ્મ' ખાંધવી, અને નાવરનાનો ડાબો હાથ પાવ કરાવી અને તેમ કરતાં દનઓંધ અહુરહે મજદાઓં અર્ધમ વોહી (૧) પઢાવી, પછી ખાજમાં યાદ કરી રહ્યા ખાદ પ્રગટ પઢે.

“દનઓંધ અહુરહે મજદાઓં અર્ધમ વોહી (૩) અરેસ્મન દથુપો અહુરહે મજદાઓં (જાવત)

આયેસે યેશિત અસુન્યએમખયો અપહે રતુખયો (ઉજયેરીન ગેહુ હોય તો) ઉજયેરીનાધ અપઓંને રથવે, આયેસે યેશિત કાદવ વીરાધ દખૂમા-ધય અપઓંને અપહે રથવે, આયેસે યેશિત અરેજતો અહુરહે નફેધો અપાંમ અપરથ મજદાધાતયાઓં.

આયેસે યેશિત (હાવન-પછી રપીધવીન-અધવિસુધ્રેમ તથા ઉશડીન ગેહુની આખી યાદ કરે) આયેસે યેશિત.

(જે રોજ માહ હોય તે પઢે) તવ આથો અહુરહે મજદાઓં પુથ્ર.....વીરપનાંમય રપેનહે મધન્યેઉશ દામનાંમ અપઓંનાંમ અપઓં-નિનાંમય અપહે રથવાંમ આયેસે યેશિત.

અરેથેમ મયજદેમ હુઉર્વેત અમરેતાત્ર ગાઉશ હુધાઓં આપે ઉર્વર અએસ્મ ખઓંધધિ.

ફલુમધને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંદુહતો અમંપનાંમ રપેન્તાનાંમ (ઉજ્યેરીન ગેહ હોય તો) ખરેજતો અહુરહે નફેઘો અપાંમ અપરમ્ય મજદધાતયાઓ.

હવરે ક્ષએતહે અમંપહે રએવહે અઉર્વત્-અરપહે. વયઓશ ઉપરો કધર્યેહે તરધાતો અન્યાઇશ હામાંન્ અએતલ તે વયો યલ તે અસ્તિ રપેન્તો મધન્યઓમ.

રજિશતયાઓ ચિસ્તયાઓ મજદધાતયાઓ અપઓન્યાઓ, દએન-યાઓ વંદુહુયાઓ માજદયસ્નોઇશ.

માંથહે રપેન્તહે, અપઓનો વરેજયંદુહે, દાતહે વીદએવહે, દાતહે જરથુશ્ત્રોઇશ દરેઘયાઓ ઉપયનયાઓ દએનયાઓ વંદુહુયાઓ માજદયસ્નોઇશ, જરજદાતોઇશ માંથહે રપેન્તહે ઉપિદરેથ્રમ દએનયાઓ માજદયસ્નોઇશ વએધીમ માંથહે રપેન્તહે, આસ્નહે પ્રથ્વો મજદધાતહે ગઓપો જ્ઞતહે પ્રથ્વો મજદધાતહે, આથ્રો અહુરહે મજદાઓ પુથ્ર, તવ આતર્થ પુથ્ર અહુરહે મજદાઓ મલ વીરપએઇયો આતરેયો ગરોઇશ ઉપિદરેનહે મજદધાતહે અપ-ખાથ્રહે વીરપએ પાંમ યજતનાંમ...

નબાનજદિશતનાંમ ક્વપિનાંમ, અઓખ્તો નામનો યજતહે (૨ વાર પઢે) આયેસે યેશિત અવંદુહાઓ ક્વપયો...

ઇમ હુમતાય (જાવત) ઇથા આત યજમઇદે, (જાવત) દધ્યાઓઘ્ર-હેમ અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદુહન્તેમ યજમઇદે, અમંપા રપેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓઘ્રહે યજમઇદે (જાવત) હઉર્વત અમરેતાલ યજમઇદે, ગાઉશ હુધાઓ યજમઇદે, અપેમય-ઉર્વરામય યજમઇદે, અએરમાંસય ખઓઇવિમય યજમઇદે.

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદુહન્તેમ યજમઇદે, અમંપા રપેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓઘ્રહે યજમઇદે, (ઉજ્યેરીન ગેહ હોય તો) ખરેજન્તેમ અહુરેમ ક્ષથ્રેમ ક્ષએતેમ અપાંમ નપાંતેમ અઉર્વત અરપેમ યજમઇદે, અપેમય મજદધાતાંમ અપઓનીમ યજમઇદે, હવરે ક્ષએતેમ અમંપેમ રએમ અઉર્વત અરપેમ યજમઇદે.

વચ્ચેમ અપવર્તમ યજ્ઞમધદે, વચ્ચેમ ઉપરો-કધરીમ યજ્ઞમધદે, તરેવાતેમ અન્યાધશ હામાંન અચેતત તે વચો યજ્ઞમધદે યત તે અરિત રપેન્તો મધન્યચ્ચોમ;

રજિશતાંમ ચિસ્તાંમ મજ્જદવાતાંમ અપચ્ચોનીમ યજ્ઞમધદે, દચ્ચેનાંમ વંદ્ધઉહીમ માજ્જદયસ્નીમ યજ્ઞમધદે.

માંથેમ રપેન્તેમ અશ-ખરેનંદ્રહુંમ યજ્ઞમધદે, હાતેમ વીદાયુમ યજ્ઞમધદે, હાતેમ જરથુશિત્ર યજ્ઞમધદે, દરેવાંમ ઉપયનાંમ યજ્ઞમધદે, દચ્ચેનાંમ વંદ્ધઉહીમ માજ્જદયસ્નીમ યજ્ઞમધદે, જરજહાતેમ માંથેમ રપેન્તેમ યજ્ઞમધદે, ઉપિ-દરેથેમ દચ્ચેનાંમ માજ્જદયસ્નીમ યજ્ઞમધદે, વચ્ચેધીમ માંથેમ રપેન્તેમ યજ્ઞમધદે, આસ્નેમ પ્રતૂમ મજ્જદવાતેમ યજ્ઞમધદે, ગચ્ચોષો ચ્ચતેમ પ્રતૂમ મજ્જદવાતેમ યજ્ઞમધદે, આત્રેમ અહુરહે મજ્જદાચ્ચો પુથ્રેમ યજ્ઞમધદે, થ્યાંમ આત્રેમ અહુરહે મજ્જદાચ્ચો પુથ્રેમ અપવર્તમ અપહે રતૂમ યજ્ઞમધદે, વીરપે આથો યજ્ઞમધદે, ગધરીમ ઉપિદરેનેમ મજ્જદવાતેમ અપ-ખાથેમ યજ્ઞતેમ યજ્ઞમધદે.

વીરપેમચ અપવર્તમ મધન્યચ્ચોમ યજ્ઞતેમ યજ્ઞમધદે, વીરપેમચ અપવર્તમ ગચ્ચેધીમ યજ્ઞતેમ યજ્ઞમધદે, અપચ્ચોનાંમ વંદ્ધઉહીશ સૂરાચ્ચો રપેન્તાચ્ચો કવપયો સ્તચ્ચોમિ જ્ઞપયેમિ (જાવત) આ-સચ્ચોખ્યન્તાત વરેથ્રમ્નત. (ખાજમાં યાદ કરે.)

વીરપાચ્ચો કવપયો અપચ્ચોનાંમ યજ્ઞમધદે, (જાવત) તાચ્ચોસચ્ચા યજ્ઞમધદે.

(રાધવી, ખીજી ખાહેરની પાવીમાં ઉભો રહી પ્રગટ પઢે.)

ફનચ્ચોથ અહુરહે મજ્જદાચ્ચો અર્ષેમ વૉહી (૧) યજ્ઞદાંન વેહાંન અર્ષેપા રપેન્તા હુમત વ હીજ્જત વ હુવર્શત ફે ક્રાફન-મનરને, ક્રાફન-ગવરને, ક્રાફન-કુનરને૦ ફે મનરને વ ગવરને વ કુનરને, બેરસાદ વ બેપચ્ચરાદ બેન્યુશાદ બદ્ધનુદીએ હાદાર અહુરમજ્જદ રાયોમન્દ ખરેહ-મન્દ, બદ્ધનુદીએ દાને પાઠ અહુરમજ્જદ બદ્ધનુદીએ રવાને અશોયસ્તે જરતોસ્તે સિપતમાંન, બદ્ધનુદીએ રવાને આદરબાદ મારેરપન્દ,

બક્તુદીએ અથા હુમા અમૈપાસ્પદાને ફીરોઝગર બક્તુદીએ રોજ (ફલાંન), વ માહુ (ફલાંન), વ ગાહે (ફલાંન) બક્તુદીએ વાજે હરન યશત મીનો નાવર વીસ્પેષા અર્દા ફવપ. એટલું પઢીને

પાવીમાં દાખલ થઇ પઢે (રાશ્વી) યથા અહી વધર્યો થો જઝ્યોતા ફા મે ઝૂતે.

(જેતી) અથા રતૂશ અપાલ-ચિલ હુય ફા અપવ વિદ્વાઓ ઝૂઓતૂ. (બંને જણા તમામ પઢે.)

“અપય દધાંમિ ખરૈશ્મ મ્યજ્ઞદેમ (જાવત) અમન્યએમખ્યો અપહે રતુખ્યો ઉજ્યેરીનામ અપઓને અપહે રથ્વે, અપય દધાંમિ (જાવત).

(હાવત, રપિશ્વિત, અધવિશ્વશ્મ અને ઉપહીન ગેહુ પઢે).

(જે રોજ માહુ હોય તે પઢે) અપય-દધાંમિ તવ આશ્રો અહુરહે મજ્ઞદાઓ પુશ્ર મલ વીસ્પએમખ્યો આતેરખ્યો. (જાવત) વીસ્પનાંમય સ્પેન્તહે મધન્યેઉશ દામાન્ અપઓનાંમ અપઓનિનાંમય અપહે રથ્વાંમ.

અપય દધાંમિ ખરૈશ્મ મ્યજ્ઞદેમ હઉર્વતલ અમૈરતાલ (જાવત) દનુમધને અહુરહે મજ્ઞદાઓ રએવતો ખરૈનાંઘઉહતો અમૈપનાંમ સ્પેન્તનાંમ-ખૈરજતો (જાવત) (આગળ આપેલી આળી દનુમન બે વાર પઢે.) અપયનો પઠતિ જમ્યાલ (જાવત) વીસ્પાઘ યવે (ખાજમાં યાદ કરે) યથા અહી વધર્યો (૨) ની બ્યઓથનનાંમ પઠતાં ૨) અએસ્મ બોય આતશમાં મેળવે.)

અહુર્નેમ વધરીમ યજ્ઞમઘંદ (જાવત) તાઓસયા યજ્ઞમઘંદ. (રાશ્વી) યથા અહી વધર્યો થો જઝ્યોતા ફા મે ઝૂતે. (જેતી) અથા રતૂશ અપાલ-ચિલ હુય ફા અપવ વીદ્વાઓ ઝૂઓતૂ.

અષેમ વોહી (૩) અપય દધાંમિ (જાવત) ખરૈશ્મ મ્યજ્ઞદેમ હઉર્વતલ અમૈરતાલ ગાઉશ હુધાઓ, આપે, ઉર્વર અએસ્મ-બોધધી (૩) અએસ્મ-બોય આતશમાં મેળવે) ફસસ્ત અહુરહે મજ્ઞદાઓ (જાવત) અપયનો પઠતી જમ્યાલ (રાશ્વી પઢે) ખરૈતનરો અએતમ મ્યજ્ઞદેમ (જાવત) યાતુ મનહે જસઘતિ અષેમ વોહી (૩) પઢે ખરૈશ્મ બ મમદાનમાં મુકે

અને નાવરયાને દરૂનની ચાણી કરાવે, તેને જમાડી અને મુખ સાફ કરાવે અને જે દનુમનથી ખાજ ધરાવી તેજ દનુમનથી પાછી ખાજ મુકાવી કુશ્તી કરાવીને

“ આફ્રીંગાને નોબુદાન ” બેતી રાધવી સાથે કરે.

૨) જે દિવસે સાત તાકની ઝરેસ્મ પાતરીથી ખાંધી, સરોશ ચજ્જની દનુમનથી ખાજ ધરાવે, ગેહુ-ઉજ્યેરીન માત્ર ૧) ગેહુ પઢાવે. ગેવરાનો ધણી સામી ખાજ લીએ “ખરેતનરો” પઢે. ખાજ પુરી કરી ચાણી કરાવી જમાડી ખાજ મુકી કુશ્તી કરાવે, અને

“ આફ્રીંગાને સરોશે કહેલસેગાને ” કરાવે.

૩) જે દિવસે સાત તાએની ઝરેસ્મ અધવ્યાઆંછહનથી ખાંધે અને ખાજનો સાજ તૈયાર કરી સીરોજની દનુમનથી ખાજ ધરાવે ગેહુ ઉજ્યેરીન ૧) પઢાવે ગેવરાનો ધણી સાથે ખાજ લીએ અને “ખરેતનરો” પઢે. ખાજ પુરી કરે જમાડી મુખ સાફ કરી ખાજ મુકાવે, કુશ્તી કરાવે અને

“ આફ્રીંગાને ચક કહેલ દહા ” કરાવે.

૪) જે દિવસે હાવન ગેહુમાં સાત તાએની ઝરેસ્મ અધવ્યા-આંછહનથી ખાંધે. ખાજનો સાજ તૈયાર કરી ખાજ હાતાર અહુરમજ્જની દનુમનથી ધરાવે ગેહુ હાવન માત્ર ૧) જ પઢાવે. ગેવરાનો ધણી સાથે ખાજ લીએ. “ખરેતનરો” પઢે. ખાજ પુરી કરી ચાણી કરી ખાજ મુકાવે, કુશ્તી કરાવે અને

“ આફ્રીંગાને ચક કહેલ દહા ” કરાવે.

બાજ ગાહમ્બારની.^૧

(બાજમાં યાદ કરે) બદ્ધુદીએ વાળે દરૂન-યશ્ત ગાહમ્બારે
(ફલાંન.)

દ્વનુમધને રથ્વો બેરેજતો થો અપહે રથ્વાંમ અયરનાંમથ અસન્ય-
નાંમથ માદ્ધનાંમથ યાદ્યનાંમથ સરેધનાંમથ રથ્વાંમ વીરપે મજિશ્ત-
નાંમ થોધ હેન્તિ રથ્વો હાવનીમ પધતિ રત્તમ મધધ્યો જરમથેહ રથ્વો
(અગર જે ગાહમ્બાર હોય તે પદે) અઓખ્તો નામનો યજ્ઞતહે,
(૨ વારે પદે.)

વડી દ્વનુમન.

રતવો વીરપે મજિશ્ત યજ્ઞમધદે, અયર-અસન્ય-માદ્ધ-યાદ્ય-
નેરેધ. હાવનીમ અપવનંમ અપહે રત્તમ યજ્ઞમધદે, મધધ્યો જરેમંમ
અપવનંમ અપહે રત્તમ યજ્ઞમધદે (યા જે ગાહમ્બાર હોય તેને યાદ કરે)
અપઓનાંમ વંદ્ધઉહીશ સૂરાઓ સપેન્તાઓ ક્રવપથો યજ્ઞમધદે.

૧ ગાહમ્બાર એ ફાર્સી સંયુક્ત શબ્દ છે. જેમકે ગાહ=વખત, અંબાર=
અંબારન ધાતુ ઉપરથી, સંગ્રહ કરવો, એકત્ર કરવું, ઉપરથી વખતનો યા
હીંગામનો સંગ્રહ, થાય છે. ગાહમ્બારની આફ્રીન મુજબ શુરૂઆતમાં દુન્યાની
આબાદીમાં ૬) પેદાયશો જેવી આસ્માન, પાણી, જમીન, ઝાડપાન, જનવરો અને
માણસો વિગેરે પેદા કીધાં તેની દાદર અહુરમજ્દની અહેસાનની શુક્રગુજરીનાં
હીંગામો છે.

મિતોખેરદમાં ગાહમ્બાર કરવાનો મ્હોટો સવાખ જણાવ્યો છે, ગાહ-
મ્બારનાં આફ્રીંગાનમાં કહે છે કે એક જરતોશ્તીએ ગાહમ્બારમાં બાગ લેવા
કાંધ ચીજો મોકલવી અથવા કાંધ પૈસા આપવા, અને જેઓથી તેમ ન બને
તો પોતે ત્યાં હાજર થઇ તે દાદર અહુરમજ્દની યાદ કરી મજ્દની
આશ્ચુ કરવી.

હાદોખ્ત નૂરકમાં કહે છે કે ગાહમ્બાર ઇજવામાં કાંધખી રીતે સામેલ
થવામાં મ્હોટું સવાખ છે.

બાજ ગાથાની.^૧

—❦—

(બાજમાં ચાહ કરે) બદનુદાએ વાજે દરન-યશત ગેહ ગાથાબયો ગેહ અહુનવદ, ગેહ ગાથાબયો ગેહ ઓશતવદ, ગેહ ગાથાબયો ગેહ રપેન્તો-મદ, ગેહ વોહુ-ક્ષથ, ગેહ ગાથાબયો ગેહ વહિશ્તોધશત ગેહ, અદા-ક્રવપ બેરસાદ.

ઇન દનુમધને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રઉહતો અમંપ-નાંમ રપેન્તાનાંમ ગાથાબયો, રપેન્તાબયો રતુક્ષથાબયો અપઓનિબયો, અહુનવધત્યાઓ ગાથયાઓ, ઉશતવધત્યાઓ ગાથયાઓ, રપેન્તા-મધ-ન્યેઉથ ગાથયાઓ, વોહુ-ક્ષથયાઓ ગાથયાઓ, વહિશ્તોધશ્તોધથ ગાથયાઓ અપઓનાંમ ક્રવપિનાંમ (જાવત) નખાનજદિશ્તનાંમ ક્રવપિનાંમ અઓખ્તો નામનો યજતહે. ૨) વાર પદે. આયેસે ચેશિત અવંદ્રહાઓ ક્રવપયો.

વડી દનુમન.

અહુરેમ મજદાંમ રએવનતેમ ખરેનંદ્રઉહનતેમ યજમધદે, અમંપા રપેન્તા હુક્ષથા હુધાઓદ્રહો યજમધદે, ગાથાઓ રપેન્તાઓ રતુક્ષથાઓ અપઓનિશ યજમધદે, અહુનવધતીમ ગાથાંમ અપઓનીમ અપહે રતુમ યજમધદે, ઉશતવધતીમ ગાથાંમ અપઓનીમ અપહે રતુમ યજ-મધદે, રપેન્તા-મધન્યૂમ ગાથાંમ અપઓનીમ અપહે રતુમ યજમધદે, વોહુક્ષથાંમ ગાથાંમ અપઓનીમ અપહે રતુમ યજમધદે, વહિશ્તોધશ્તીમ ગાથાંમ અપઓનીમ અપહે રતુમ યજમધદે, અપઓનાંમ વંદ્રઉહીથ સૂરાઓ રપેન્તાઓ ક્રવપયો રતઓમિ જથયેમિ.

—❦—

---

૧ આ ગાથાની બાજ મુકતાદમાં પંજમેહે યાને ગાથાના ૫) બુજેગં દિવસમાં કોઇબી ગાહમાં ધરવામાં આવે છે.

બાજ રપીથ્વીનની.^૧

(બાજમાં યાદ કરે) બદ્ધુદીએ વાજે દરન-યશત અર્ધિએહસ્ત
અમ્ભેપારપન્દ વીરપેષા અર્ધાક્રવષ બેરસાદ.

દ્વુમધને અહુરહે મજદાઓ રએવતો અરેનંદ્રઉહતો અમ્ભેપનાંમ
રપેન્તાનાંમ અપહે વહિશતહે આશ્રમચ અહુરહે મજદાઓ પુથ્ર, વીરપે-
ષાંમ યજ્ઞતનાંમ અપઓનાંમ મધન્યવનાંમ ગએથનાંમ અપઓનાંમ
ક્રવષિનાંમ ઉધનાંમ અધવિથુનાંમ પઓધર્યો તએપનાંમ ક્રવષિનાંમ
નમાનજદિશતનાંમ ક્રવષિનાંમ અઓખતો નામનો યજ્ઞતહે (૨ વાર પઢે).

વડી દ્વુમન.

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ અરેનંદ્રઉહન્તેમ યજ્ઞમધદે, અમ્ભે
રપેન્તા હુદાથા હુધાઓદહો યજ્ઞમધદે, અપેમ વહિશતેમ આશ્રમચ
અહુરહે મજદાઓ પુથ્રેમ યજ્ઞમધદે, વીરપેમચ અપવનેમ મધન્યઓમ
યજ્ઞતેમ યજ્ઞમધદે, વીરપેમચ અપવનેમ ગએથીમ યજ્ઞતેમ યજ્ઞમધદે,
આઓનાંમ વંદ્રઉડીઃ સુરાઓ રપેન્તાઓ ક્રવષયો સ્તઓમિ જખ-
થેમિ (જાવત.)

---

૧ આ બાજ રપીથ્વીનનું જ્ઞાન રોજ ૩, માહા ૧ લાને દિવસે પડે
છે ત્યારે રપીથ્વીનની યજ્ઞને ક્રીધા પછી ખજુરીની અધવ્યાઓદ્ધનથી સાત
તાએની બેરેમ બાંધી ધરે.

બાજ સીરોજની.^૧

આ બાજ હાવન, રપીધિવન અને ઉજીરન ગેહુમાં ધરાય, આ બાજ સાત તાએની ખરેસમ ખાંધી ધરવામાં આવે છે.

(બાજમાં ચાદ કરે) બક્ષતુદીએ વાળે દરૂન યશત સીરોજ અમૃષા-સ્પન્દાંન વીરપૃષા અર્દા ક્રવષ ખેરસાદ.

કૃત્રમધને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંદુહિતો અમૃષનાંમ સ્પેન્તનાંમ. (૨) વંદુહુવે મનંદુહે આક્ષેતોધશ હાંમવધનન્યાઓ તરધાતો અન્યાધશ દામાંન, આસ્નહે પ્રથ્વો મજદધાતહે, ગઓષો સ્વતહે પ્રથ્વો મજદધાતહે. (૩) અપહે વહિશતહે સએશતહે, અમર્યમનો ઇયેહે સુરહે મજદધાતહે સઓકયાઓ વંદુહુયાઓ વૉઉરૂ-દોધથયાઓ મજદધાતયાઓ અપઓન્યાઓ. (૪) ક્ષથહે વમસ્યેહે અયોક્ષુસ્તહે મરેજદિકાધ ધ્રાયો-દ્રગ-ઓવે. (૫) સ્પેન્તયાઓ વંદુહુયાઓ આર્મતોધશ, રાતયાઓ વંદુહુયાઓ વૉઉરૂ-દોધથયાઓ મજદધાતયાઓ અપઓન્યાઓ. (૬) હુઉર્વતાતો રથ્વો યાધથયાઓ હુષિતોધશ, સરેધએમળયો અપહે રતુળયો. (૭) અમરેતાતો રથ્વો ઇષઓનિળ્ય વાંથ્વાળ્ય, અરિપનિળ્ય યઓનિળ્ય, ગઓકરેનહે સુરહે મજદધાતહે.

(હાવન ગેહુ તેમજ ખીજી હાવનમાં નીચે મુજબ.)

મિથ્રહે વૉઉરૂ ગઓયઓધતોધશ, શમનસ્ય ખાસ્રહે.

૧ સીરોજ એ ફાર્સી સંયુક્ત શબ્દ છે જેમ સી=ત્રીશ, અને રોજ=દહાડાં યાને ત્રીશ દહાડાં અથવા એક માસ, ગુજર પામેલા રવાનોના ખાસ અવસરે આપણા પાજંદ ભણુતરમાં ૪) ચેહાર નીચે પ્રમાણે જણાવેલા છે, ૧. ચેહારમ, ૨. દહુમ=દરમુ, ૩. સીરોજ=માસિસો, ૪. સાલ રોજ=વર્ષી, ત્યારે ૩ જે અવસર સીરોજ યાને માસીસાને દહાડે ૩૩) ફરેસ્તાઓની આરાધણાની યજ્ઞને કરી બાજ ધરવામાં આવે છે, જેમાં બાજ ૧) સીરોજની, બાજ ૧) સરોજની, અને તે ફરેસ્તાના માનમાં ૩૩) મીક્ષ દરૂન વધારાના કરવાનું રેવાયત ફરમાન આપે છે, તેમ વળી ૩૩) ઇંડા-ફેરાં પણ મુકવામાં આવે છે.

(જે રપીધિવન ગેહ હોય તે)

અપહે વહિરતહે આધસ્ય અહુરહે મજદાઓ.

(જે ઉજેરીન ગેહ હોય તે)

અરજતો અહુરહે નફ્રો અપાંમ અપસ્ય મજદધાતયાઓ.

(૮) દથુષો અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રહિતો અમંપનાંમ રપેન્તનાંમ (૯) આથો અહુરહે મજદાઓ પુથ, ખરેનંદ્રહો સવંદ્રહો મજદધાતહે, અધસ્યનાંમ ખરેનો મજદધાતનાંમ કાવયેહેય ખરેનંદ્રહો મજદધાતહે, આથો અહુરહે મજદાઓ પુથ. કવોધશ હુઓસવંદ્રહહે, વરોધશ હુઓસવંદ્રહહે, અસ્નવન્તહે ગરોધશ મજદધાતહે, અએચિસ્તહે વરોધશ મજદધાતહે, કાવયેહેય ખરેનંદ્રહો મજદધાતહે. આથો અહુરહે મજદાઓ પુથ. રએવન્તહે ગરોધશ મજદધાતહે, કાવયેહેય ખરેનંદ્રહો મજદધાતહે, આથો અહુરહે મજદાઓ પુથ. આતર્શ રપેન્ત રથએશતાર, યજત પોઉર-ખરેનંદ્રહ, યજત-પોઉર-ખએષજ. આથો અહુરહે મજદાઓ પુથ, મવ વીરપએધખયો આતરખયો, ક્ષથો-નફ્રો નધસ્યોસંદ્રહહે યજતહે.

(૧૦) અપાંમ વંદ્રહિનાંમ મજદધાતનાંમ, અરેદુયાઓ આપો અનાહિતયાઓ અપઓન્યાઓ, વીરપનાંમય અપાંમ મજદધાતનાંમ વીરપનાંમય ઉર્વરનાંમ મજદધાતનાંમ (૧૧) હવરે-ક્ષએતહે અમંપહે રએવહે અઉર્વર-અરપહે. (૧૨) માઓદ્રહહે ગઓચિથહે, ગેઉશ્ય અએવો દાતયાઓ, ગેઉશ્ય પોઉર-સરેધયાઓ. (૧૩) તિરએહે સ્તારો રએવતો ખરેનંદ્રહિતો સતવએષહે ક્રાપહે સૂરહે મજદધાતહે; સ્તારાંમ અક્રશ-ચિથનાંમ જેમસ-ચિથનાંમ ઉર્વરો-ચિથનાંમ મજદધાતનાંમ વનન્તો સ્તારો મજદધાતહે, અવે સ્તારો થોધ હપ્તોધરિંગ મજદધાતહે ખરેનંદ્રહિન્ત ખએષજય. (૧૪) ગેઉશ્ય તખે ગેઉશ્ય ઉરેને દ્રવારપયાઓ સૂરયાઓ મજદધાતયાઓ અપઓન્યાઓ. (૧૫) દથુષો અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંદ્રહિતો અમંપનાંમ રપેન્તનાંમ. (૧૬) મિથહે વોઉર-ગઓયઓધતોધશ હજંદ્રો-ગઓપહે ખએવરે-ચખનો અઓખ્તો નામનો યજતહે, રામનો ખાસહે. (૧૮) રૂનઓશ્ય રજિરતહે અશર્તા-

તસ્ય ક્રાદન્-ગએથયાઓ વરેદન્-ગએથયાઓ, ઔરજ્યન્દ્રે વયંદ્રહો
 યન્ ક્રાદન્ ગએથહે. (૨૦) અમહે હુતાશતહે હુરઓંધહે વરેદ્યમહે
 અહુરધાતહે વનધન્યાઓસ્ય ઉપરતાતો. (૨૧) રામનો ખાસહે,
 વયઓંશ ઉપરો-કધસ્યેહે, તરધાતો અન્યાધશ દામાન્, અએતન્ તે વયો,
 યન્ તે અસ્તિ, રપેન્તો-મધન્યઓમ, થ્વાપહે ખધાતહે, જરવાનહે
 અકરનહે, જરવાનહે દરેધો-ખધાતહે. (૨૨) વાતહે હુધાઓંદ્રહો
 અધરહે ઉપરહે ક્તરહે, પસ્યાંહુધ્યેહે, નધસ્યાઓ હામ-વરેતોધશ.
 (૨૩) હથુષો અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેન્દ્રઉહતો, અમ્પનાંમ
 રપેન્તનાંમ. (૨૪) રજિશતાઓ ચિસ્તયાઓ, મજદધાતયાઓ અપઓ-
 ન્યાઓ દએનયાઓ વંદ્રહુયાઓ માજદયસ્નોધશ. (૨૫) અષોધશ
 વંદ્રહુયાઓ, ચિસ્તોધશ વંદ્રહુયાઓ ઔરથે વંદ્રહુયાઓ, રસાન્તાતો
 વંદ્રહુયાઓ, ખરેન્દ્રહો સવંદ્રહો મજદધાતહે, પારેન્દયાઓ
 રઓરથ્યાઓ અધસ્યનાંમ ખરેનો મજદધાતનાંમ, કાવયેહેય
 ખરેન્દ્રહો મજદધાતહે, અખરેતહેય ખરેન્દ્રહો મજદધાતહે, જરથુ-
 શ્તહેય-ખરેન્દ્રહો મજદધાતહે. (૨૬) અરશતાતો ક્રાદન્-ગએથહે
 ગરોધશ ઉપિદરેનહે મજદધાતહે અપ-ખાધહે. (૨૭) અખો ઔરજતો
 સૂરહે વહિશતહે અંદ્રહેઉથ અપઓનાંમ રઓચંદ્રહો વીસ્પો-ખાધો.
 (૨૮) જમો હુધાઓંદ્રહો યજતહે; ધમાઓ અસાઓ, ધમાઓ
 ષોધ્યાઓ, ગરોધશ ઉપિ-દરેનહે મજદધાતહે અપ-ખાધહે વીસ્પએષાં-
 મ્ય ગધરિનાંમ અપ-ખાધનાંમ પોઉર-ખાધનાંમ મજદધાતનાંમ,
 કાવયેહેય ખરેન્દ્રહો મજદધાતહે, અખરેતહેય ખરેન્દ્રહો મજદધાતહે.
 (૨૯) માંદ્રહે રપેન્તહે અપઓનો વરેજ્યંદ્રહહે, દાતહે વીદએવહે;
 દાતહે જરથુશ્ત્રોધશ; દરેધયાઓ ઉપનયાઓ, દએનયાઓ વંદ્રહુ-
 યાઓ માજદયસ્નોધશ જરજદાતોધશ, માંદ્રહે રપેન્તહે ઉપિ-દરેધમ,
 દએનયાઓ માજદયસ્નોધશ, વએધીમ માંદ્રહે રપેન્તહે; આસ્નહે
 પ્રથ્વો મજદધાતહે, ગઓષો-અતહે પ્રથ્વો મજદધાતહે. (૩૦)
 અનધનાંમ રઓચંદ્રહાંમ ખધાતનાંમ, રઓદિનહે ગરો-ન્માનહે,
 મિસ્વાનહે ગાત્વહે ખધાતહે, ચિન્વન્-પરેત્તમ મજદધાતાંમ. (૩૧)
 ઔરજતો અહુરહે નર્દમો અપાંમ અપસ્ય મજદધાતયાઓ, (૩૨) હઓ-
 મહે અપવજંદ્રહો. (૩૩) દદાઓ વંદ્રહુયાઓ આક્રિતોધશ, ઉધાધ

હામીઘશ ઉપમનાઇ. વીરુપએપાંમ યજ્ઞતનાંમ અપચ્ચાનાંમ મધન્યવનાંમ ગએથનાંમ. અપચ્ચાનાંમ ક્વષિનાંમ ઉઘ્રનાંમ અધવિદ્ધનાંમ પચ્ચાઇચ્ચો-
ત્કએપનાંમ ક્વષિનાંમ નખાનજદિશતનાંમ ક્વષિનાંમ અચ્ચાખ્ષો-
નામનો યજ્ઞતહે.

વડી ક્ષુમન.

(૧) આહુરેમ મજ્ઞદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્રઉહુન્તેમ યજ્ઞમઇદે,
અમૅષા રપેન્તા હુક્ષથા હુધાચ્ચાંદ્રહો યજ્ઞમઇદે. (૨) વૉહુમનો
અમૅષેમ-રપેન્તેમ યજ્ઞમઇદે; આક્ષતીમ હામવધન્તીમ યજ્ઞમઇદે,
તરધાતેમ અન્યાઘશ દામાં આરેન્તેમ ખતૂમ મજ્ઞદધાતેમ યજ્ઞમઇદે,
ગચ્ચાષો સ્તેમ ખતૂમ મજ્ઞદધાતેમ યજ્ઞમઇદે, (૩) અષેમ વહિરેતેમ
સએશેતેમ અમૅષેમ રપેન્તેમ યજ્ઞમઇદે, અધસ્યમતેમ ઇષીમ યજ્ઞમઇદે,
સૂરેમ મજ્ઞદધાતેમ યજ્ઞમઇદે, સચ્ચાકાંમ વંદ્રઉહીમ વૉઉરે-દાઇથાંમ
મજ્ઞદધાતાંમ અપચ્ચાનીમ યજ્ઞમઇદે, (૪) ક્ષથેમ વધરીમ અમૅષેમ રપે-
ન્તેમ યજ્ઞમઇદે, અયોક્ષુસ્તેમ યજ્ઞમઇદે, મરેજ્ઞદિકેમ ધાયો-દ્રિગૂમ
યજ્ઞમઇદે, (૫) રપેન્તાંમ વંદ્રઉહીમ આર્મધતિમ યજ્ઞમઇદે, રાતાંમ
વંદ્રઉહીમ વૉઉરે-દાઇથાંમ મજ્ઞદધાતાંમ અપચ્ચાનીમ યજ્ઞમઇદે, (૬)
હુઉર્વાતાતેમ અમૅષેમ રપેન્તેમ યજ્ઞમઇદે, યાઇચ્ચાંમ હુષિતીમ યજ્ઞમઇદે.
સરેધ અપવન અપહુ રતવો યજ્ઞમઇદે, (૭) અમૅરેતતાતેમ અમૅષેમ
રપેન્તેમ યજ્ઞમઇદે, ક્ષપચ્ચાનીમ વાંથ્વાંમ યજ્ઞમઇદે. અસ્પિનાંચ ચેવીનો
યજ્ઞમઇદે, ગચ્ચાકરેન્તેમ સૂરેમ મજ્ઞદધાતેમ યજ્ઞમઇદે.

(હાવન અને ખીજી હાવન ગેહ હોય તેા)

મિથેમ વૉઉરે-ગચ્ચાચચ્ચાઇતીમ યજ્ઞમઇદે, રાંમ ખારેન્તેમ યજ્ઞમઇદે.

(જે રપિથિવન ગેહ હોય તેા)

અષેમ વહિરેતેમ આતરેમચ આહુરહે મજ્ઞદાચ્ચા પુથેમ યજ્ઞમઇદે.

(જે ઉચ્ચેરીન ગેહ હોય તેા)

ખરેજન્તેમ આહુરેમ ક્ષથેમ ક્ષએતેમ અપાંમ નપાતેમ અઉર્વા
અરપેમ યજ્ઞમઇદે, અષેમચ મજ્ઞદધાતાંમ અપચ્ચાનીમ યજ્ઞમઇદે.

(૮) હધવાઘ્ઘાણુલ્લમ અહુરેમ મજ્જદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્રહિહન્તેમ યજ્ઞમધદે, અમ્પા રપેન્તા હુક્ષિયા હુધાઘ્ઘાણુલ્લમ યજ્ઞમધદે, (૯) આતરેમ અહુરહે મજ્જદાઘ્ઘા પુથ્રેમ યજ્ઞમધદે, ખરેનો મજ્જદધાતેમ યજ્ઞમધદે, સવો મજ્જદધાતેમ યજ્ઞમધદે, અધર્યનાંમ ખરેનો મજ્જદધાતેમ યજ્ઞમધદે, ઉધ્રેમ કવએમ ખરેનો મજ્જદધાતેમ યજ્ઞમધદે, આતરેમ અહુરહે મજ્જદાઘ્ઘા પુથ્રેમ યજ્ઞમધદે, કવએમ હુઘ્ઘાસ્રવંદ્રહુલ્લમ યજ્ઞમધદે, વધરીમ હુઘ્ઘાસ્રવંદ્રહુલ્લમ યજ્ઞમધદે, અરેનવન્તેમ ગધરીમ મજ્જદધાતેમ યજ્ઞમધદે, ચએચિસ્તેમ વધરીમ મજ્જદધાતેમ યજ્ઞમધદે, ઉધ્રેમ-કવએમ ખરેનો મજ્જદધાતેમ યજ્ઞમધદે, આતરેમ અહુરહે મજ્જદાઘ્ઘા પુથ્રેમ યજ્ઞમધદે, રએવન્તેમ ગધરીમ મજ્જદધાતેમ યજ્ઞમધદે, ઉધ્રેમ કવએમ ખરેનો મજ્જદધાતેમ યજ્ઞમધદે, આતરેમ અહુરહે મજ્જદાઘ્ઘા પુથ્રેમ યજ્ઞમધદે, આતર્શિ રપેન્ત રથએશ્તાર યજ્ઞમધદે, યજ્ઞત પોઉરૂ-ખરેનંદ્રહુ યજ્ઞમધદે, યજ્ઞત પોઉરૂ-અએષજ યજ્ઞમધદે, આતરેમ અહુરહે મજ્જદાઘ્ઘા પુથ્રેમ યજ્ઞમધદે, વીરપે આતરો યજ્ઞમધદે, ક્ષથ્રેમ નફ્રેમ નધચોસંદ્રહુલ્લમ યજ્ઞતેમ યજ્ઞમધદે, (૧૦) આપો વંદ્રહિહિશ મજ્જદધાતાઘ્ઘા અપઘ્ઘાનીશ યજ્ઞમધદે, અરેદ્રિમ સૂરાંમ અનાહિતાંમ અપઘ્ઘાનીમ યજ્ઞમધદે, વીરપાઘ્ઘા આપો મજ્જદધાતાઘ્ઘા અપઘ્ઘાનીશ યજ્ઞમધદે, વીરપાઘ્ઘા ઉર્વરાઘ્ઘા મજ્જદધાતાઘ્ઘા અપઘ્ઘાનીશ યજ્ઞમધદે. (૧૧) હુવરે ક્ષએતેમ અમ્પેમ રએમ અઉર્વત્-અરપેમ યજ્ઞમધદે. (૧૨) માઘ્ઘાણુલ્લમ ગઘ્ઘાચિથ્રેમ યજ્ઞમધદે, ગઘ્ઘામ અએવો-દાતહે ઉરેનો ક્રવપીમ યજ્ઞમધદે, ગઘ્ઘામ પોઉરૂ સરેધહે ઉરેનો ક્રવપીમ યજ્ઞમધદે. (૧૩) તિશ્ત્રીમ સ્તારેમ રએવન્તેમ ખરેનંદ્રહિહન્તેમ યજ્ઞમધદે; સતવએસેમ ક્રાપેમ સૂરેમ મજ્જદધાતેમ યજ્ઞમધદે, વીરપે સ્તારો અફ્રશ-ચિથ્ર યજ્ઞમધદે, વીરપે સ્તારો જેમસચિથ્ર યજ્ઞમધદે, વીરપે સ્તારો ઉરવરો-ચિથ્ર યજ્ઞમધદે, વનન્તેમ સ્તારેમ મજ્જદધાતેમ યજ્ઞમધદે, અવે એઉશ યજ્ઞમધદે, યોધ હુપ્ત હુપ્તોધરિંગ મજ્જદધાત ખરેનંદ્રહિહન્ત અએષજય, પધતિશ્તાતેએ યાથ્યાંમ પધરિકનાંમચ. (૧૪) ગેઉશ હુધાઘ્ઘાણુલ્લમ ઉર્વાનંમ યજ્ઞમધદે, દ્રવાસ્પાંમ સૂરાંમ મજ્જદધાતાંમ અપઘ્ઘાનીમ યજ્ઞમધદે.

(૧૫) દધ્વાઝ્ઞાંઘ્રહુમ અહુરેમ મજ્ઞદાંમ રઝેવન્તેમ ખરેનંઘ્રઉહન્તેમ યજ્ઞમધદે, અમૅપા રપેન્તા હુક્ષથા હુધાઝ્ઞાંઘ્રહુ યજ્ઞમધદે, (૧૬) મિથ્રેમ વૅઉર-ગઝ્ઞાંયઝ્ઞાંધતીમ હુજંઘ્ર-ગઝ્ઞાંપેમ ખઝેવરે-અખનંમ અઝ્ઞાં-ખ્તો નામનંમ યજ્ઞતંમ યજ્ઞમધદે, રામ ખાન્ત્રેમ યજ્ઞમધદે. (૧૮) રજ્ઞમ રજિશતંમ યજ્ઞમધદે, અશંતાતંમચ ક્રાદલ-ગઝેથાંમ વરેદલ-ગઝે-થાંમ યજ્ઞમધદે ઝરેજ્ઞપ્થેમ વાચિમ યલ ક્રાદલ-ગઝેથેમ યજ્ઞમધદે. (૨૦) અમંમ હુતાશતંમ હુરઝ્ઞાંધેમ યજ્ઞમધદે, વરેથ્રપ્તેમ અહુરધાતંમ યજ્ઞમધદે, વનધન્તીમચ ઉપરતાતંમ યજ્ઞમધદે, (૨૧) રામ ખાન્ત્રેમ યજ્ઞમધદે, વઝેમ અપવનંમ યજ્ઞમધદે, વઝેમ ઉપરો-કધરીમ યજ્ઞમધદે, તરધાતંમ અન્યાધથ દામાંન, અઝેતલ તે વયો યજ્ઞમધદે, યલ તે અસ્તિ રપેન્તો-મધન્યઝોમ, થવાપેમ ખધાતંમ યજ્ઞમધદે, જરવાનંમ અઠરનંમ યજ્ઞમધદે, જરવાનંમ દરેધો ખધાતંમ યજ્ઞમધદે, (૨૨) વાતંમ રપેન્તેમ હુધાઝ્ઞાંઘ્રહુમ યજ્ઞમધદે, અધરેમ યજ્ઞમધદે, ઉપરેમ યજ્ઞમધદે; ક્રતરેમ યજ્ઞમધદે, પન્થ્યાંધથીમ યજ્ઞમધદે, નધસ્યાંમ હાંમવરેતીમ યજ્ઞમધદે, (૨૩) દધ્વાઝ્ઞાંઘ્રહુમ અહુરેમ મજ્ઞદાંમ રઝેવન્તેમ ખરેનંઘ્રઉહન્તેમ યજ્ઞ-મધદે, અમૅપા રપેન્તા હુક્ષથા હુધાઝ્ઞાંઘ્રહુ યજ્ઞમધદે, (૨૪) રજિશતાંમ ચિસ્તાંમ મજ્ઞદધાતાંમ અપઝ્ઞાંનીમ યજ્ઞમધદે; દઝેનાંમ વંઘઉહીમ માજ્ઞદયસ્નીમ યજ્ઞમધદે. (૨૫) અપીમ વંઘઉહીમ યજ્ઞમધદે, ક્ષાધન્નીમ ઝરેજ્ઞધતીમ અમવધતીમ હુરઝ્ઞાંધાંમ ખાપરાંમ; ખરેનો મજ્ઞદધાતંમ યજ્ઞમધદે, સવો મજ્ઞદધાતંમ યજ્ઞમધદે. પારેન્દીમ રઝ્ઞાંરથાંમ યજ્ઞમધદે અધસ્યનંમ ખરેનો મજ્ઞદધાતંમ યજ્ઞમધદે. ઉધ્રેમ કવઝેમ ખરેનો મજ્ઞદધાતંમ યજ્ઞમધદે, ઉધ્રેમ અખરેતંમ ખરેનો મજ્ઞદધાતંમ યજ્ઞમધદે; જરથુશ્રહુ ખરેનો મજ્ઞદધાતંમ યજ્ઞમધદે. (૨૬) અરશતાતમ ક્રાદલ-ગઝેથેમ યજ્ઞમધદે, ગધરીમ ઉપિદરનંમ મજ્ઞદધાતંમ અપ-ખાથ્રેમ યજ્ઞતંમ યજ્ઞમધદે. (૨૭) અરેમનંમ ખન્વન્તેમ યજ્ઞમધદે, વહિશતંમ અહૂમ અપઝ્ઞાંનાંમ યજ્ઞમધદે, રઝ્ઞાંયંઘ્રહુમ વીરપો-ખાથ્રેમ. (૨૮) જાંમ હુધાઝ્ઞાંઘ્રહુમ યજ્ઞતંમ યજ્ઞમધદે, ધમાઝ્ઞો અસાઝ્ઞો ધમાઝ્ઞો ઘોધથાઝ્ઞો યજ્ઞમધદે, ગધરીમ ઉપિ-દરેનંમ મજ્ઞદધાતંમ અપ-ખાથ્રેમ યજ્ઞતંમ યજ્ઞમધદે; વીરપાઝ્ઞો ગર્યો અપ ખાથ્રાઝ્ઞો પૅઉર-ખાથ્રાઝ્ઞો મજ્ઞદધાત અપવન અપહુ રતવો યજ્ઞમધદે; ઉધ્રેમ કવઝેમ ખરેનો

મજ્જદ્ધાત્તમ યજ્ઞમધદે, ઉદ્ધેમ અપ્પરેત્તમ પ્પરેના મજ્જદ્ધાત્તમ યજ્ઞમધદે.
 (૨૯) માંદ્ધેમ રપેન્તેમ અશ્વ-પરેનંદ્ધલ્લેમ યજ્ઞમધદે, દાત્તેમ વીદાણુમ
 યજ્ઞમધદે, દાત્તેમ જરથુરિત્ર યજ્ઞમધદે, દરેદ્ધાંમ ઉપયનાંમ યજ્ઞમધદે,
 દઝેનાંમ વંદ્ધઉહીમ માજ્જદ્ધયસ્સનીમ યજ્ઞમધદે, જરજ્જદાધતીમ માંદ્ધેમ
 રપેન્તેમ યજ્ઞમધદે, ઉપિ-દરેદ્ધેમ દઝેનાંમ માજ્જદ્ધયસ્સનીમ યજ્ઞમધદે, વઝે-
 ધીમ માંદ્ધેમ રપેન્તેમ યજ્ઞમધદે, આસ્સેમ પ્પત્તમ મજ્જદ્ધાત્તમ યજ્ઞમધદે,
 ગચ્ચોષો-ચ્ચત્તેમ પ્પત્તમ મજ્જદ્ધાત્તમ યજ્ઞમધદે, (૩૦) અનદ્ધ રચ્ચોચાચ્ચો
 પ્પધાતાચ્ચો યજ્ઞમધદે, રચ્ચોક્કન્તેમ ગરો-ન્નાન્તેમ યજ્ઞમધદે, મિસ્સવાન્તેમ
 ગાત્તમ પ્પધાત્તમ યજ્ઞમધદે, ચિન્વલ પેરેત્તમ મજ્જદ્ધાતાંમ યજ્ઞમધદે.
 (૩૧) પેરેજ્જન્તેમ અહુરેમ ક્ષદ્ધેમ ક્ષઝેત્તેમ અપાંમ નપાત્તેમ, અઉર્વલ
 અરેપેમ યજ્ઞમધદે, અપેમચ મજ્જદ્ધાતાંમ અપચ્ચોનીમ યજ્ઞમધદે,
 (૩૨) હુચ્ચોમેમ જાધરીમ પેરેજ્જન્તેમ યજ્ઞમધદે, હુચ્ચોમેમ ક્કાપમીમ ક્કાલ્લ
 ગઝેથેમ યજ્ઞમધદે, હુચ્ચોમેમ દૂરચ્ચોપેમ યજ્ઞમધદે, (૩૩) દદ્ધાંમ વંદ્ધઉ-
 હીમ આદ્ધિતીમ યજ્ઞમધદે, ઉદ્ધેમ તપ્પમેમ દામોદ્ધશ ઉપમન્તેમ યજ્ઞતેમ
 યજ્ઞમધદે, વીરપેમચ અપવન્તેમ મધન્યચ્ચોમ યજ્ઞતેમ યજ્ઞમધદે, વીરપે-
 મચ અપવન્તેમ ગઝેથીમ યજ્ઞતેમ યજ્ઞમધદે,

અપચ્ચોનાંમ વંદ્ધઉહીશ સૂરાચ્ચો રપેન્તાચ્ચો ક્કવપયો સ્સેત્તચ્ચોમિ
 જ્જપચેમિ ઉદ્ધેમિ યજ્ઞમધદે.

ગુજરનાર જરતોશ્તીના મરણના સોગની વિસારે પડેલી ક્રિયાનું સ્મરણ.

(લખનાર:—મેહુ આખાદ.)

હાલે આપણા જરતોશ્તી ટોળામાં, એક ગુજરનાર જરતોશ્તી માટે, કેટલાકોની એવી માન્યતા છે કે, તેના પેહુલાં ૩) દિવસ, અને પછીનાં ગાથાના ૫) દિવસ, ગુજરનારના રવાનને કોઈ પ્રકારે, ઉપલા વખતે ઉપર, આ દુન્યામાં તેઓની હાજરી હોવાથી, તેને આ દુન્યાનું ભાન વિસારે પાડવામાં આવતું હોવાથી પતેત ભણવાની કશી અસર હોતી નથી. માટે એ દિવસો ઉપર તેને માટે ‘પતેત’ કરવી સજાવાર નથી.

જ્યારે ખીજા કેટલાક જરતોશ્તીઓની, માન્યતા એવી છે કે, રવાનની પતેત, પહેલાં ૩) દિવસ કરવી સજાવાર છે, કારણ કે તે હંગામ ઉપર તેને અસરકારક થઈ પડે છે; પણ ચેહાઝમની ખામદાદે એક રવાને પોતાની કરણીનો હિસાબ આપ્યાથી અને તેનો ખદલા મેળવ્યા પછી, અગરચે તે પોતાની હયાતીમાં, પતેત ભણવાની વસીઅત કીધા વગર ગુજર પામે, અને ખીજાઓ તેને માટે પતેત કરે, તો તે અસરકારક થઈ પડતી નથી. આ બે માન્યતામાં ‘મત ભેદ’ છે. આ બે માન્યતામાં કેંઈ વાજખી છે, અને કેંઈ નહિ? તેનું તોલ કરવા માટે વંદીદાદની ૧૨ મી પરગરદ આપણું કાંઈક ધ્યાન ખેંચે છે. ત્યાં કેહવામાં આવે છે કે, એક ગુજરનાર જરતોશ્તી માટે તેના નજદિકના ખેશીઓને, અમુક અમુક વખત થાભવા જણાવે છે. તે શા માટે જણાવે છે, તેની એખારત ખુલ્લી માલુમ નહિ પડવાથી, કેટલાક અભ્યાસીઓ એવા અનુમાન ઉપર આવે છે કે, ગુજરનાર જરતોશ્તીની “સોગ”ની ગમ-ગોસારી યાને પ્રાયશ્ચિત કરી તેનાં રવાનને તરફી કરવા, અને આજાખમાંથી છુટા કરી રાહત આપવા માટે થાભવા જણાવે છે, અને જો એમ હોય તો ગુજરનાર જરતોશ્તી, પોતાની હયાતીમાં તેને માટે પતેત કરવાની વસીઅત નહિ પણ કીધી હોય, છતાં તેને માટે તેના નજદિકનાં ખેશીઓને માથે પતેત કરવાની સ્વભાવિક ફજ અને હીનનું ફરમાન હુકમ આપે છે. આ હુકમ કેટલા વખતનો, તે મરનારના સંગપણની પંક્તિ ઉપર નિયમ ખાંધ્યો છે અગરચે મરનાર “દહમ” યાને અથોરનાં વર્ગનો (ભક્ષા) હોય તો થોડા વખત અને મરનાર “તનુ પેરથ” યાને હાવેસ્ત યાને બેહુદીન વર્ગનો હોય

તો દબલ વખત. કારણ કે એક બેહુદીન કરતાં એક અંધારનાનની Conduct અને Character સ્વભાવિક રીતે વધુ ખાલેસ હોવી જોઈએ, અને એજ અનુક્રમે જરતોશત પેગામખર સાહેબની અશો અહુરમજદ સાથની પુરસેશ-પાસોખમાં નીચે મુજબ આજ્ઞા આપવામાં આવે છે.

આઅલ્લ યલ્ પિલ્ પર-ધરિથ્યેધતિ, માત વા પરધરિથ્યેધતિ, ચવલ્ અએષાંમ્ ઉપ-માન્યાન.

પુત્ર હચ પિતૃમ્, દુગ્ધ હચ માતૃમ્?

ચવલ્ દલ્લનાંમ્? ચવલ્ તનુ-પરેથનાંમ્?

અર્થ-જ્યારે એક પિતા અથવા માતા મરણ પામે, ત્યારે તેમને માટે, છોકરાએ ખાપને માટે, અને છોકરીએ માતા માટે (પતેત કરવા) કયાં સુધી થાલવું જોઈએ? અશોને માટે કેટલું? અને ગુનેહગારને માટે કેટલું?

આઅલ્લ ટ્રઓલ્ અહુરે મજ્દાઓ, ટ્રિશ્તૈમ્ દલ્લનાંમ્ દ્વશ્તીમ્ તનુ-પરેથનાંમ્ (૫૦ ૫૦ ૧૨, ૬૦ ૧૦.)

અહુરમજ્દે જવાબ દીધો, અશોને માટે ૩૦) દિવસ, અને ગુનેહ-ગારને માટે ૬૦) દિવસ, (૫૦ ૫૦ ૧૨, ૬૦ ૧૦).

આ ફર્માનથી આપણે એટલું જોઈ શકીએ છીએ કે, એક મરનાર જરતોશતી પોતાની હયાતીમાં અગર પતેત કરવા વસીઅત નહિ પણ કીધી હોય. તેથી તેની પછવાડે કીધેલી પતેત નિર્થક થઈ પડતી નથી.

વળી એક ગુજર પામનાર જરતોશતી માટે તેનાં પેહુલાં ત્રણ દિવસ રાત યજ્જને વંદીદાદ, અને ૫) વડતની ફર્જ્યાત ખાસ ગુજરવામાં આવે છે, તેમ ગાથાઓના દિવસ પર પણ યજ્જને કરવામાં આવે છે. હવે આ યજ્જને વંદીદાદની ક્રિયાની શરૂઆતમાં અને ૧૧ મા હા, માં “ફ્રેસ્તુથે હુમતોઈબચસ્રયા” ની ખંદગી આવે છે. આ ખંદગી એક ન્હાની પતેત યાને પ્રાચાશ્વતનામું છે.

વળી યજ્જનેમાં કેહવામાં આવે છે કે “વિચાર, વચન અને કાર્યથી ખુશી યા નાખુશીથી અગરજો તુને (અથ અહુરમજ્દ) મેં અપમાન આપ્યું હોએ તો તેને માટે અથવા તારી ઝજ્જનેમાં અથવા આરાધણામાં કાંઈ ખાંમી કીધી હોય તો તેની તોજેશ તરીકે, હું તારી કીર્તિ ગાઉં છું તથા તુને ધજન કરૂં છું. (૫૦ હા ૧, ૬૦ ૨૧).

આ રીતે યજ્ઞને, વંદીદાહમાં પણ પ્રાયશ્ચિતની ઇંદગી આપી છે. અને પ્રાયશ્ચિત માટે અહુરમજ્દ-અમેષાસ્પન્દોની ખુશનુહી મેળવવા માટે તેઓની આરાધણા કરવામાં આવે છે, અને રવાનની વૃદ્ધિ માટે યજ્ઞને અને વંદીદાહની પેહલા ત્રણ દિવસની ખાસ જરૂરત છે. કારણ કે આત્મ-શુદ્ધિ માટે પ્રથમ પ્રાયશ્ચિતની જરૂરત છે, તો પેહલ્લા ત્રણ અને ગાથાના ૫) દિવસ પર પતેત કરવાથી તે નિર્ધારિત જતી હોય એમ માનવાને જરૂરત રહેતી નથી.

હવે આ પતેત કરવા માટેનો સગપણની પંક્તિ ઉપર અનુક્રમ રચ્યો છે તે નીચે પ્રમાણે છે.

ખેશાવન્દો.	દહ.	યા તનુ-પેરથ.
૧ જે બાપ અથવા માએ મરી જાય તો છોકરા બાપ માટે, ને છોકરી માય માટે. ...	૩૦ દિવસ	૬૦ દિવસ
૨ જે છોકરો યા છોકરી મરી જાય તો, બાપે છોકરાને માટે, અને માએ છોકરી માટે ...	૩૦ ,,	૬૦ ,,
૩ ભાઈ બેહેન એકબેકને માટે...	૩૦ ,,	૬૦ ,,
૪ જે મ્હોટા બાવા અથવા મોટાં માએ મરી જાય તો પૌત્ર મ્હોટા બાવા માટે, અને પૌત્રી મ્હોટા માયને માટે ...	૨૫ ,,	૫૦ ,,
૫ જે પૌત્ર અથવા પૌત્રી મરી જાય તો પૌત્ર માટે મ્હોટા બાવાએ અને પૌત્રી માટે મ્હોટાં માએ	૨૫ ,,	૫૦ ,,
૬ કાકો, મામે અથવા કાકા માસી, કુધ કુવો મરી જાય તો.	૧૫ ,,	૩૦ ,,
૭ જે ભત્રીજે, ભત્રીજી અથવા ભાણજે ભાણજી મરી જાય તો.	૨૦ ,,	૪૦ ,,
૮ કાકા મામાનો છોકરો અથવા છોકરી મરી જાય તો. કાકા, મામાના છોકરાને છોકરો અથવા છોકરીની છોકરી મરી જાય તો.	૧૦ ,,	૨૦ ,,
૯ ઘરઘણી અથવા ઘરઘણીઆણી યુજરે તો.	૬ મહિના	૧ વર્ષ.

આ અનુક્રમમાં વધારે સંખ્યા ધરધણી અને ધરધણીઆણી માટે જણાવી છે. કારણ કે તેઓ એક કુટુંબનાં વડાં અને આખા કુટુંબના પાલનહાર હોય છે.

હવે વંદીદાદમાં પતેત કરવાની રીત ત્રણ પ્રકારે જણાવી છે, કે જે પદ્ધતિત્તમ્મનો, પદ્ધતિત્તમ્મવયો, અને પદ્ધતિત્તમ્મ્યઓથનમ્ નામથી ઓળખાય છે.

૧) પદ્ધતિત્તમ્મનો એટલે ભત્રી ધ્યાનતહારી અને ખરાં અંતઃ કરણથી દાદાર અહુરમજ્દની હજુરમાં પસ્તાવો, અને ફરી ગુનાહ નહિ કરવાનો નિશ્ચય જાહેર કરવો અને માપ્રી ચાહવી; કારણ કે ખોદા મહેરબાન અને દયાસાગર છે જેથી અંજાણપણાના ગુનાહની ચાહેલી માપ્રી બક્ષી શકે. જેથી આફ્રીને રપીટવીનમાંથી આપણને એ બાબે ટેકો મળે છે, ત્યાં કહે છે કે:—

“અહુરમજ્દ આમોરજનીદાર; ઓશ-આમોરજનીદાર, ઇન્ કે હરકે અન્દર દાદાર અહુરમજ્દ પ-પતેત ખીદ. ઓશ તનેપસીન રીસ્તઓ-અવાજ વીરાયંદ.”

અર્થ—“અહુરમજ્દ ગુનાહોની માપ્રી બક્ષનાર છે. અને તે કોણને માપ્રી બક્ષે છે, કે જે શબ્દ દાદાર અહુરમજ્દની નજદીક પોતાનાં ખરા ચકીનથી પતેત કરી તોળાહ કરે છે, અને તેવા શબ્દના ગુનાહોની માપ્રી બક્ષીને, ક્રેયામતમાં તેનાં રવાનને છુટકારો આપે છે.”

૨) “પદ્ધતિત્તમ્મ વયો એટલે વચન અથવા મોઢેથી આપણા થયેલો ગુનાહ, આપણા સરદાર યાને ‘હસ્તુર’ આગળ જાહેર કરી હીલગીરી ચાહવી તે, એ બાબે પતેત પશેમાનીમાં ઇશારો છે કારણ ત્યાં કહે છે કે:—

“સઓપાદા વેરંજ્યાત પીશે રહે હસ્તુરે હીની આવાચશત ગરજહન-ઓએમ નગરજહ”

અર્થ—“તાએદારી ભરી વર્તણૂકથી હીનના સરદાર યા હસ્તુર આગળ (જે ગુનાહો) ગમગીનીથી જાહેર કરવા બેઠતા હતા તે નહિ જાહેર કીધા.”

૩. “પદ્ધતિત્તમ્મ્યઓથનમ્ યાને કાર્યોથી પસ્તાવો કરવાની રૂઠી. એ કાર્યોથી પસ્તાવો કરવાને ઇશારો આપણ ‘કેફે-મોજ્દ’ની બંદગીમાં બેઠએ છીએ. ત્યાં ભણ્યે છીએ કે:—

“કેફે-મોજ્દ ગુનેહ્-ગુજરેશનેરા કુનેમ”

“સવાબનાં કામ ગુનાહની તોજેશને માટે કરૂ”

આ ગુનાહોની પ્રાયશ્ચિત કરવાની ત્રણ સામાન્ય રૂઢીમાંથી એક ગુજરનારની નેયતે પ્રાયશ્ચિત કરવી તે એ કે તેમનાં માનમાં હાદાર અહુર-મજ્દ અને યજ્ઞ અમેષાસ્પંદોની આરાધણા કરાવવી, જેવી કે યજ્ઞશને, વંદીહાદ, વીસ્પરદ, ઇત્યાદિ અને ખીણું આ કે પરોપકારનાં ભલાં કાર્યો તે જે સખાવત છે, કે જેમ ગરીબોને તેની હાજતથી મોકલા કરી શકાય છે, તે કે અન્ન, વસ્ત્ર, જ્ઞાન આપવું, મદરેસા, કેતાખખાને, દવાખાના ધર્મશાળા વિગેરેનાં મરહુમમાં માન સ્થાપિત કરવાં કે જેથી તેનાં રવાનની તરફી થાય.

હવે ખાસ સોગની ભણતર ક્રિયા શું છે? તે આગળ ધરાનમાં કેમ ભણવામાં આવતી હતી, તે હાલે વિસારે પડેલી હોવાથી તેની યાદ અત્રે આપણે તાજ કરીશું.

જે ઘરમાં જરતોશ્તી ગુજર પામ્યો હોય ત્યાં, એક એલાહેદી જગ્યા પાકીઝેહ અને આરાસ્તા કરીને સેતરંજી ચાહર ખિછાવી આતશ રોશન કરી સુખડોખાન અને ખુશ્ખા ખાગી એક ખુમચાંમાં ફુલ તાજાં પાણીનો કળશો મુકે અને ૫) ફુલની હાર ગોઠવે નીચે પ્રમાણે અધવિસ્તુદ્રેમ ગેહમાં એક પરહેઝગાર શખસે પાઢિઆવ કુર્તી કરી ખુદાના ૧૦૧ નામનું સ્મરણ કરી ‘અધવિસ્તુદ્રેમ ગેહ’ પછી શરોશ ‘યસ્તે શખ,’ પછી ‘પતેત ધરાની રવાનની’, નામે યજ્ઞ વાજમ મનશને ખુખદારીમ.....થી, યથા અહી વધર્યો (૨) યસ્નેમય વહ્નમય અઘ્મોજસય જવરેય આક્રિનામિ સ્ત્રઘ્મો-પહે અઘ્યેહે, તખ્મહે, તનુ-માંઘ્રહે, દર્ષિ-દ્રઘ્મોશ, આહુદર્યેહે અષ્મ વૉહી (૩).

કવરાને...અધવિસ્તુદ્રેમાધ.....કસસ્તયએય. સ્ત્રઘ્મોપહે અઘ્યેહે તખ્મહે તનુ.....યથા અહી વધર્યો જઘ્મોતા... ..[વદ્ધાઘ્મો ઝઘ્મોત.

સ્ત્રઘ્મોષ્મ અપીમ હુરઘ્મોષ્મ વૈરેઘાજનૈમ ક્રાદત-ગએથૈમ અપય-નૈમ અપહે રતુમ યજ્ઞમધે. “યો વનનો કયધેહે...” અહે રય ખરૈનંદ્રહુય (કર્દો પુરો ભણવો) અષ્મ વૉહી (૩).

અહિયા ૧) ફુલ ઉંચકે અને જેમ આફ્રીનગાનમાં ક્રિયા કરી ફુલો ઉંચકે છે તે પ્રમાણે કરવું. આક્રિનામિ ક્ષત્રયાન દંદ્રહુ પઘતિ.... અથ જમ્યાત યથ આક્રિનામિ હુમતનામ (૨) વાર પઢી યથા અહી વધર્યો (૧) અષ્મ વૉહી (૧) પઢી ખાજ મુકવી. યથા અહી વધર્યો (૨) યસ્નેમય, હુજંદ્રૈમ, જસં મે અવંદ્રહે મજ્દ અષ્મ વૉહી (૧).

ઘેરસાદે ફે મીનાઇ એ ઇન પતેત આસ્માન, જીવા જમીન પેહના,
કોહો ખાલા, દીવાર હુમાંના, અન્દરે અવનદર, ફર હોઝખ અવીર વ
સખત સહી એ બન્દાદ તા રવાને ઉ અવા હુમા રવાનાંને ફહવરાને
અશો, ખસરે સીરાત ચેનવદ પુલ બુઝર્ગી વ સુખક વખાર-વ-આસાન
એ વદીરાદ, ઉ આને પશુમ અખાન અપવાન રોશન ગરોથમાંન વ
હુમા ખારેહ અવર રસાદ.

“હુમા વનાહુ વજરશની વ કેફેહ અફઝાયશની પાકી અષોઝ
રવાને (ફલાંન બેન ફલાંન)” (૩ વાર પઢે.)

“વનાહુ ખુશક વ નીસ્ત નફાર બાદ કેફેવીશ વ વેહ વ સખઝ
બુલંદ વ અબ્જેમનદ બાદ” (૩ વાર પઢે.)

કાહુશની વનાહુ વ અફઝાયેશની કેફેહ (૩ વાર પઢે.)

“વનાહુ ખુશક વ કેફે સખઝ બાદ.

બસ્તને રાહો હોઝખ વ ગોશાદને રાહો બેહુશત” (૩ વાર પઢે)

પાકી અશોઝએ રવાન (ફલાંન), બેહુસ્ત બેહુરે બાદ. ફે યમહાન
વ અમ્બેપારપંદાને કામે બાદ, અએદુન બાદ, અએદુન તરજ બાદ,
અપઝાને અપ્પેમ વૉહી (૧). (ચેરાગે હિન્દ, તા. ૧૬-૧-૧૯૨૭).

બાળકને સુદરેહ પહેરાવવાની વીગત.

~*~*~*~*~

માજહયસ્ની ધર્મના એતેકાદ મુજબ એક જરતોશ્તી બાલક ૭ થી
૧૫ વર્ષનું થાય, તેને સુદરેહ કુશ્તી પહેરાવવાને માટે ફર્જિયાત બંદગી
અવસ્તાઓ શીખવી, તેની નવજોત કરે, ત્યારે ગાહે હાવનમાં એક
થોજહાથેગર મોબેદ મુખનો ધણી હોય તેને ૨) કુલીઆ, ૧) પાણીનું
કાહારણું, ૧ પાણીનો કળશીઓ પાવં કરવાં અને કુલ્યાં ખુશક કરી
તે એકમાં પાવાનો ભસ્મવાલો નીરંગદીન, અને બીજામાં (દસ્ત-શુ)
શરીરે ચોપડવાનો નીરંગ અંદાજસર કાઢે, અને નીરંગદીન વખતે ઇજેહું

પાવ પાણીના કતરા પાવ કીધેલા પાણીના કાહારણામાં કાંઈક રેડે અને આલાત પાછા દરોબસ્ત કરે.

એ પછી નવજોતી યાને સુદરેહ પેહરનારને પ્રથમ હાથ મહોડું ઘોવારી સરોષ બાજથી તમામ અવસ્તા “હુમાજેર ખીમ” સુધી કુશ્તીના અવસ્તા પઢાવવા, પછી તેને હુમામખાનાંમાં બેસાડી ફનઆંથ અહુરહે મજદાઓ અર્પેમ વૉહી (૧) બણાવી શરીર ઉપરના કપડાં ઉતારી ડાહ્યો હાથ માથા ઉપર મુકાવે અને જમણા હાથમાં ખીવાને “ગઓમીજ” આપવો પછી બાજ ધરાવવી.

બનાંમે યજ્ઞદ બક્ષાયન્દેહ બક્ષાયશગર મેહરખાંન ફનઆંથ અહુરહે મજદાઓ અર્પેમ વૉહી (૧).

અહુરમજ્દ ખુદાએ કયા આત યજ્ઞમઘદે, અહુરેમ મજદાંમ યે ગાંમયા અર્પીમયા દાદ અપસયા દાદ, ઉર્વાઓસયા વંદઉહીશ રઓયાઓસયા દાદ બ્રમીમયા વીરપાયા વૉહી અર્પેમ વૉહી (૩), (બાજમાં પઢાવે.)

ઇન ખુરમ, ઇન પાકીએતન, યઓઝદાથ્રેધએ રવાનરા, હુમત હુખત હવર્શત, હુમનશને હુગવશને હુકુનશને. ઇન ફનુમઘને તન-મન પાક. ૧) કતરો નીરંગ પાએ. (એ પ્રમાણે ત્રણ મરતબે ઇન ખુરમનો વાક્ય બોલાવી ત્રણ મરતબે નીરંગ પાએ), પછી બાજ મુકાવે અર્પેમ વૉહી (૪), યથા અહી વધર્યો (૨), અર્પેમ વૉહી (૧) અહ્યાધ રઓશય, હુજં-ઘરેમ, જસ મે અવંઘહે મજ્દ, અર્પેમ વૉહી (૧).

પછી બંને હાથ માથા ઉપર મુકાવી, નવજોતીને “અર્પેમ વૉહી (૩), ફવરાને.....કેમ ના મજદા...ગઓથાઓ અસ્તવધતીશ અપહે” સુધી પઢાવે, પછી ત્રણ મરતબે આખા શરીરે વીધી પ્રમાણે નીરંગ ચોપડાવે, અને ત્રણ મરતબે રેતી ચોપડાવે, અને ત્રણ મરતબે આવ ચોપડાવે, પછી આંગ ઘોવારી ગોસલ કરાવે, અને આંગ નુછી સુકકું કરી કપડાં પેહરાવે. ટોપી, પાયજામે, સુદરેહ, સપાટ અને ખાંધ ઉપર કુશ્તી નાંખે. ત્યાંજ ઉભો રાખી પૂર્વ બાણી મહોડું કરી બાજ મુકાવે. નંમસ્યા યા આર્મધતિશ-ઇજનયા (ત્રણ વાર), યથા અહી વધર્યો (૨) યસ્નેમય અહ્યાધ રઓશય, હુજંઘરેમ, જસ મે અવંઘહે મજ્દ, અર્પેમ વૉહી (૧.) જઘન નસોશ જઘાર દીવો દુજ પાકીતન અષોધ રવાને ખીશ

(ત્રણ વાર ભણાવે) અર્પેમ વૉહી (૧) પછી સુદરેહ પહેરાવનાર દસ્તુર હાથમાં નવજોતીનું પએવન્દ કરી “બ નાંમે યજ્ઞ બક્ષાયન્દેહ, બક્ષાયશ્વર મેહુરખાન.

હુમત હીખત હવર્શતનું નીરંગ કુશ્તીનું નવજોતી સાથે ભણુતર પઢે અને કુશ્તી ખાંધે. મજ્જદયસ્નો અહિં. હુમાજોરખીમ અર્પેમ વૉહી (૧) પઢે પઢાવે.

ફીરોઝગર ખાદ ખોરહે અવીઝેહ વેહ દીન માજ્જદયસ્નાંન (ત્રણ મરતબે પઢાવે), અર્પેમ વૉહી (૧) પછી અરસપરસ હુમાજોર કરે.

પછી દીવાનખાનામાં જ્યાં નવજોતની મીજલસ આરાસ્તેહ કીધી હોય ત્યાં, નવજોતીને લઈ જઈને તરતીખ મુજબ બેસાડે, અને ફનઆંધ્ર અહુરહે મજ્જદાઓ અને અર્પેમ વૉહી (૩) થી સરોશ ખાજ શરૂ કરી કુશ્તી કરાવી હુમાજોરખીમ સુધી ભણાવી, પછી પતેતે કેહ (જે પતેત નીચે મુજબ ઘટતી પ્રાયશ્ચીત સાથે દીનનું એકરારનામું છે તે) પઢાવે.

નામે યજ્ઞ વાજમ મનશને ખૂખ-દારીમ, પતેતી વેખરીમ અઝ બેહરે વનાહ જારશની, કેફેહ અફજાયસ્ની, બસ્તને રાહે દોજખ, ગોશાદને રાહે બેહશત, ઉમીદ ફે મદને ઉ આંને પશૂમ અખાંન અશવાન રોશન ગ્રોથમાન હુમા ખારેહ.

નામે યજ્ઞ યથા અહી વધર્યો પન્જ અર્પેમ વૉહી સે. ગાહે (ફલાંન) વાજે સઝાંપ દુશારમીએ રવાંને ખીશ કેહર જસ્તહે વનાહ વ ફરોમાંનદી કે બુદ અજ બુન વ શુદ આયન્દેહ બ કેફેહ કદેન તોક્ષાતર ખીમ, અઝ વનાહ વીશ પેહરીઝમ હુમત હુખત વ હવર્શત.

નામે યજ્ઞ યથા અહી વધર્યો (૫) અર્પેમ વૉહી (૩) ફવરાને... ફસસ્તયએય. સઝાંપહે અબેહે તખમહે તનુ-માંધહે દ્રપિ-દ્રઝાંપ આહુધર્યેહે, ફનઆંધ્ર ૫૦ ૫૦ ફા૦ ફ૦ યથા અહી વધર્યો જઝાંતા ફા મે ઝતે, અથા રતશ અપાલ ચીલ હય ફા અપવ વિદ્રાઓ ઝઝાંત. યથા અહી વધર્યો (૧).

ફરાજ સેતાયમ બ-હવિસ્પ હુમંત વ હીખત વ હવર્શ, વ મનશને વ ગવશને વ ફુનશને. અવાજ સેતાયેમ બ-હવિસ્પ દુશમત

વ દુજ્જહીખત દુજ્જવર્ણત; અજ્જ મનરને વ ગવરને વ કુનરને. ય અવર ગીરરને અવર ગીરમ, હવિરપ હુમત વ હીખત વ હવર્ણત કેા કેર્કેહ કુનમ. વ બેહલરની બેહલમ ય હવિરપ દુરમત વ દુજ્જહીખત વ દુજ્જવર્ણત. કુ વનાહ ન-કુનમ.

કે રાસ્તી યસ્તમ, કે કારને યસ્તમ, કે ખરોહે અવિઝહે વેહદીન માજ્જયસ્નાંન યસ્તમ, કે ધન દીન ઇસ્તમ કે અહુરમજ્જદ ખુદાએ, વ અમેષાસ્પદાંન ઓએ યસ્ત ફરોહરે જરતોસ્ત સ્પિતમાંન ચાશીદ; જરતોસ્ત ઓએ વિશ્તાસ્પ ચાશીદ, વિશ્તાસ્પ ઓએ કપોસ્તર વ જામાસ્પ વ અસ્પન્દયાર ચાશીદ, ઇશાંન ય વેહાને ગેતીઆંન ચાશીદન્દ, કે પદવન્દ અપાએ આરાસ્તાર આદરબાદ મારેસ્પન્દાંન કે આમદ વ પદશ પ સાખત વ બોખત અવર ઇસ્તાદ; મનજ ય ધન દીન યસ્તમ, અજ્જશ ય ન-વરદમ ન-વેહ જવરનેરા, ન-વીશ જવરનેરા, ન ખુદાય ખાસ્તહે અપાએ દુશારમરા.

અગરમ પરગસ્તે તન અજ્જ બેહરે રવાંન ય આવાયદ દાદન ય ખુરસન્દીહા બેહહમ. અજ્જ ધન દીન બનવરદમ, ગેરેકતમ હવિરપ હુમત વ હીખત વ હવર્ણત. દાદ વેહ હરકારને; હસ્તમ હવિરપ દુરમત વ દુજ્જહીખત, વ દુજ્જવર્ણત, દાદ વતરે હર અવારને; ધન કે દાનેશનીહા ઓસ્તવાનહમ, કે ધન દીને અહુરમજ્જદ વ જરતોસ્ત ગુતર અવીગુમાનતર.

અવીગુમાનહમ કે હસ્તીએ દીન વેહ માજ્જયસ્નાંન વ ખુદને રસ્તાખીઝ તને પસીન, વદારદન કે ચિન્વત પુલ્ વ શુમાર, કે સેદાસ કેર્કેહ મોજ્જદ, વનાહે પાદકરાહે, હસ્તીએ બેહસ્તો દોજખ; વ નીસ્તીએ અહેરીમન દીવાન, વ ફરજમ ફીરોજગરે યજ્જદ સ્પેનામીનો; અફશાયસ્તે ગુનાહમીનો અવા હમા દીવાન વ તમતુમગાન.

હરચમ આવાયસ્ત મનીદ, ઓમ ન-મનીદ, હરચમ આવાયસ્ત ગુકત, ઓમ ન-ગુકત, હરચમ આવાયસ્ત કદ્ અમ ન-કદ્.

હરચમ આવાયસ્ત ફમૂદ્ અમ ન-ફમૂદ્, હરચમ ન-આવાયસ્ત મનીદ્ અમ મનીદ્, હરચમ ન-આવાયસ્ત ગુકત અમ ગુકત, હરચમ

ન-આવાયશત કદ્દી, ઓમ કદ્દી, હરચમ ન-આવાયશત કમ્બુદ્દી ઓમ કમ્બુદ્દી.

મનશની વ ગવશની, વ કુનશની તની વ રવાની ગતી વ મીના અજશ હમે-ગુનેહ વનાહી અવાક્ષ પશેમાન ફે પતેત હોમ (ત્રણ વાર પઢે.)

યથા અહી વધર્યો (૨) ય૦ અ૦ હ૦ ઝ૦ અર્ષમ વૌહી (૧).

એ પતેત કેહનું ભણુતર પુરું કીધા પછી નવજેતીને પુર્વ દિશા ભણી ઉભો રાખી, કલમે-દીન ભણાવે.

દીનનો કલમો-ખ નાંમે યજ્ઞ બક્ષાયન્દેહ બક્ષાયશગર મેહુરખાન રજિશતયાઓ ચિસ્તિયાઓ મજ્જદ્યાતયાઓ અષઓન્યાઓ દ્યેનયાઓ વંદ્યહુયાઓ માજ્જદયરનોઇશ, દીન-બેહ રાસ્ત વ દારોસ્ત, કે ખુદાય ખર ખલક ફરેસ્તાદેહ, ઇન હસ્ત કે અશો જરતોશત પએગમખર આવોદેહ હસ્ત, દીને દીને અહુરમજ્જદ, દાદેહ જરતોશત. અર્ષાને અર્ષમ વૌહી (૧).

દીન દાદારી દાદેહ જરથુશત્રી, દીને અહુરમજ્જદી દાદેહ જરતોશતી (ત્રણ વાર પઢાવે) અર્ષમ વૌહી (૧).

એ પછી નવજેતીને બેસાડી ફરોહ છાંટતા તાંદરોશતી પઢે.

**યજ્ઞશનેમાં આવેલા ૩૩ રતુઓનું અનુક્રમ;
અથવા જરતોશતી દીની સાલનું પંચાંગ.**

જરતોશતી દીની સાલનાં પંચાંગનો કાંઈક ઝાંખો ખ્યાલ યજ્ઞશનેનાં ૧-૨-૩-૪-૬-૭-૧૭-૨૨-૨૪ અને ૬૬ માં હા, ઉપરથી આપણને મળી શકે છે, તે આ છે:—

નિવએધએમિ હંકારયેમિ રથ્વો ઈરેજતો થો અપહે રથવાંમ્ અચર-નાંમ્ય અસન્યનાંમ્ય માહ્યનાંમ્ય યાઈર્યાનાંમ્ય સરેધનાંમ્ય થોઈ હંતિ અપહે રથ્વો હાવનોઈશ રથ્વો.

અર્થ-અશોઈના બ્રહ્મ સરદાર ગેહ, દહાડાના, પખવાડીઆ, (મહીના) ગાહાખાર, અને વરસોનો સરદારો, જેઓ હાવન ગેહના અશોઈના

સરહારો છે, (તેઓને) હું ઇજન કરું છું (તથા) મિજલસમાં આહરમાન આપું છું, (ય૦ હા ૧ લો, ૬૦ ૧૭ મો, કા. એ. કાગા કૃત.)

સહરહુ યજ્ઞનેના ૧૭ માં ફકરામાં વખતોના સરહાર જણાવવામાં આવ્યા છે, જે પાંચ વિભાગના જણાવ્યા છે જેમકે ૧-અચર, ૨-અસન્ય ૩-માહ્ય, ૪-યાધર્ય અને ૫-સરેધ. વર્ષના એ પાંચ વિભાગનાં સરહારો જરથોશ્તી દીની સાલનું આખા વખતોનું પંચાંગ દર્શાવે છે. તે વખત ઉપર સુવક્ત્રલ ફરેસ્તાઓનું પંચાંગ=પાંચ-અંગ જે આપણે ઉપર દર્શાવ્યું તેમ અચર, અસન્ય, માહ્ય, યાધર્ય અને સરેધના હિંગામોનું છે.

કે જેણે યજ્ઞનેના ૧ લાં હાના, ૧૦ મા ફકરામાં જે હવે પછી તેનો આપણે ખુલાસાવાર લખી ઉપયોગ કરીશું તેમાં એ સરહારોને ૩૩ રતુઓની સંખ્યામાં જણાવવામાં આવ્યાં છે.

હવે એ પંચાંગમાં ૧ લો અચર એટલે દિવસને લગતા, (સરહારો) જે દિવસ સૂર્યોદય થઈ ૨૪ કલાક પસાર કરી પાછો સૂર્યોદય થાય ત્યાં સુધીના વખતને દિવસ કહે છે, તેની પાંચ ગેહો હાવન, રપિશ્વીન, ઉજ્યેરીન, અધવિસ્રુધ્રેમ અને ઉષહેન ગેહના છે.

૨ જે અસન્ય રશ્વો ગેહોને લગતા સરહારો, ગેહો ૫) છે જેમાં ૧) લી ‘હાવન ગેહ’ લગતા સાવંધિ, વીસ્ય, મિથ્ર, અને રામ ખાસ.

૨ જી ‘રપિશ્વીન’ ગેહ ને લગતા—ફાદલ ફૂપવ; જન્તુમ અષહે વહિશ્તહે અને આહર.

૩ જી ‘ઉજ્યેરીન’ ગેહ ને લગતા—ફાદલવીર, દાઝૂ, નફેદ્રા અને આવા.

૪ થી ‘અધવિસ્રુધ્રેમ ગેહ’ ને લગતા—ફાદલ વીરપામ હુજ્યાધિતિ, જરથુશ્ત્રનેમ, ફવપયો-અમ્ વરેધધહે અને વન્નની ઉપરતાત.

૫ મી ‘ઉષહેન ગેહ’ ને લગતા—ઝરેજ્ય નમાન્ય, સ્વઝાપ, રખે, અર્ષતાત.

૩ જે માહ્ય રશ્વો એટલે મહિનાને લગતા સરહારો જે “અન્તરે-માહ” એટલે સુદ પડવાથી સુદ પાંચેમ સુધી, “પરેનો માહ” એટલે સુદ ૬ થી સુદ ૧૦ સુધી.

વીપપત્યમાહ એટલે સુદ ૧૧ થી સુદ પુનેમ સુધીના ત્રણ પંજે યાને ચંદ્રની ત્રણ હાલતના જે પંચદસ-માઓ ઉક્ષેધિતિ ૧૫ દિવસ સુદ

ખીજથી સુદ પુનેમના ચંદ્રની વૃદ્ધિ પામતી કળાને (સરહારને) આરાધવામાં આવ્યા છે. પણ હું આ ચંદ્રની ત્રણ હાલત, નીચલી હલીલ આધારે ધારૂં છું, તે આ કે, 'અન્તરે-માહ' એટલે સુદ ખીજના ચંદ્ર, 'ધેરેનો માહ' એટલે સુદ પુર્ણિમાના ચંદ્ર, અને 'વીષપતથ માહ' એટલે બે સાતવાડીઆ (યાને અમવાસ)ના ચંદ્ર. આ ચંદ્રની ત્રણ હાલત હરશાવનારી હલીલ એક રિવાયત આ પ્રમાણે આપે છે કે:—

કેર્કે-માહ ન્યાયશ ચુનીન અસ્ત કે હરતનીરા વાજેખ અસ્ત. કે ખહરમાહ સે નવખત માહ ન્યાયશ ખજ્વાનહ, નૌખતે અવલ ચુ માહ નૌ શવહ, નૌખતે દુવેમ કે હર શબે ચેહારદેહુમ કે માહ કોરસ શવહ, નૌખતે સેવોમ ચુન માહ આખેર રસીહ.

અગર માહ ન્યાયશ કર્સી નહાનહ શેસ્તોપંજ યથા અહી વધર્યો, વ પંજ અર્ષમ્ વોહી ખખુઆનહ, કે હર અવજે માહ ન્યાયશ કખુલ અસ્ત. વ ખાયહ ખહાનહ હીચ અમેપાસ્પંહ ચુન માહ યજહ ખહારોમ-નીએ તનો રવાન, નમીરસહ, વ હર માહ, માહ યજહ ખહીન ગેતી મી આયહ, વ ફેજે નીકીઓ રાહતો ખુશીઓ રાહત ખહીન જેહાન મી આવોહ, વ બેહુહીનતાને હમકેશ્વર જમીનરા ખક્ષ વ કેસ્મત મીકુનહ, વ હર આખેર માહ કેર્કેહ્ હમકેશ્વર જમીનરા ખહમ જમા મીકુનહ, વ મીબોહ પુલેસીરાત વ ખહસ્ત મેહુર યજહ વ રસ્ને રાસ્ત મીસેપુરહ,

યાને ચંદ્ર (ની આરાધના)નું પુણ્ય-સવાખ આએ પ્રમાણે છે કે, હરેક માજહયસ્નાંન જરતોશ્તીઓને ઘટિત છે કે હર મહિને ત્રણ વાર માહ ન્યાયશ પઢે, (જેમાં) પહેલી મરતબે જ્યારે ચંદ્ર નવા (પ્રકાશિત) થાય, ખીજી મરતબે જ્યારે ચંદ્ર ચૌહમી રાત્રી (પુનેમે) એ ગોળાકાર (પુર્ણ પ્રકાશિત) થાય, અને ત્રીજી મરતબે જ્યારે ચંદ્ર પુરો અમવાસને હહાડે (અદ્રશ્યમાન) થાય ત્યારે માહ ન્યાયશ પઢવી. અગર જે કોઈ માહ ન્યાયશ ભણી નહિ શકતો હોય, (તેને) ૬૫ યથા અહી વધર્યો અને ૫) અર્ષમ વોહી પઢવી કે જે માહ યજહની ન્યાયશ ભણવાને ખહલ કખુલ (રાખવામાં આવે) છે.

અને જાણવું જોઈએ કે, માહ યજહ સમાન કોઈ ખીજે અમેપાસ્પંહ શારિરીક અને માનસિક રક્ષણને પહોંચતો નથી, અને જ્યારે માહ યજહ આએ દુન્યામાં આવે છે (ત્યારે) ભલાઈ અને સુખશાન્તિ ખુશી આનંદની ખક્ષેસો લઈ આવે છે, અને (હમકેશ્વર) પૃથ્વિના સાતે ખંડોના બેહુહીનોને (તે) વેંહુર્યી આપે છે, અને મહિનાની છેવટે સાતે ખંડોનો (બેહુહીનોના) પુણ્યનો પણ સંગ્રહ કરી લઈ ચિન્વત ઉપર મેહુર એજહ

અને રશ્ને રાસ્ત યજ્ઞના હાથમાં સ્વાધીન કરે છે. (જુઓ પએવન્હનામે ધરાની જરતોશ્તી) અને (દાદેસ્તાને દીની પુરશેસ ૭૦ મી અને તેની શરેહ, એરવહો તે૦ દી૦ અંકલેશરીઆ અને શે૦ દા૦ ભરૂચા કૃત.)

ત્યારે આ ઉપરથી માલમ થાય છે કે ‘અન્તરે માહુ’ સુદ ખીજને, ‘પેરેનો માહુ’ પુર્ણિમાને અને ‘વીસ્પત્થ માહુ’ એટલે અમવાસને હહાડે માહુ યજ્ઞની ન્યાયશ ભણુવા ફર્જ નાખે છે ત્યારે તેજ વકતને અને તેના સરહારને આરાધવાને (યજ્ઞનેમાં) ફરમાવે છે. એ પછી

૪ થા યાધર્થ-રશ્વો, ગાહુઝ્મારને લગતા સરહારો; જેમકે મધધ્યો-જરેમ’ મધધ્યોષેહમ, પધતિપહેમ, અયાથ્રેમ, મધધ્યારેમ અને હુમસ્પથ-મએદેમ છે.

હવે અત્રે જાણવું એ કે પ્રથમ આપણા યાધર્થ વર્ષ યાને ગાહુઝ્મારી વર્ષને લગતાં ગેહુ દિવસ મહિનાના સરહારોનું વર્ણન કીધા પછી ગાહુઝ્માર જે વર્ષ ૧) ના ૬) જે દાદારે વર્ષ ૧) ની અંદર પ્રથમ (છ) પેદાયશો પેદા કીધી તેનાં માનમાં આરાધનાના છે. આ છ ગાહુઝ્મારનાં ગણીતથી ૩૬૫) દિવસનું સંપુર્ણ જરતોશ્તી દીની વર્ષ કહેવાય છે તે નીચે પ્રમાણે છે.

૪૫) “પન્ચાચ ચશ્વરેસતેમચ મધધ્યોજરેમ્યેહે અપહે વહિશતહે દથુષો.”

૬૦) “ક્વશ્તીમ્ મધધ્યોષેમહે ત્રિસ્ત્રહે દથુશો.”

૭૫) “પન્ચાચ હપ્તાધતીમ્ પધતિશ્હયેહે ક્ષત્રહે વધયેહે અનઘનાંમ.”

૩૦) “ઘિસ્તેમ્ અયાથ્રેમહે મિઘહે અનઘનાંમ.”

૮૦) “અસ્તાધતીમ્ મધધ્યારેહે દથુષો વેરઘઘહે.”

૭૫) “પન્ચાચ હપ્તાધતીમ્ હુમસ્પથમએદયેહે વહિશ્તોષશ ગાથ-યાઓ.” યાને ઉપલા ૬) ગાહુઝ્મારનું.

૩૬૫ હહાડા નું ૧) વર્ષ.

યાને પ્રથમ ૪૫ દિવસે અરદીબેહસ્ત મહિનો ને દેપમેહુર રોજ સુધી મધધ્યોજરેમ ગાહુઝ્માર. (પુરશેદ રોજથી શરૂ) તે પછી

૬૦ દિવસે તીર મહિનો ને દેપમેહુર રોજ સુધી (પુરશેદ રોજથી ચાલુ) મધધ્યોષેહમ. ગાહુઝ્માર તે પછી

૭૫ દિવસે મેહુર મહીનો ને અનેરાન રોજ સુધી (આશતાદ રોજથી આહુ) પધ્વીપેહમ ગાહામ્બાર. તે પછી

૩૦ દિવસે અયાથ્રેમ ગાહામ્બાર મેહુર મહીનાના અનેરાન રોજ સુધી, (જે આશતાદ રોજથી શરૂ થાય છે.) તે પછી

૮૦ દિવસે મધ્યારેમ ગાહામ્બાર. દેહ મહીનો બેહુરામ રોજ સુધી (જે મેહુર રોજથી શરૂ થાય છે.) તે પછી

૭૫ દિવસે હમસ્પથમએધેમ ગાહામ્બાર માટે વહિસ્તોયશ્ત ગાથા સુધી. (જે ૧ લા ગાથાથી શરૂ થાય છે.) આ ૬ ગાહામ્બાર ૧) વર્ષ યાને ૩૬૫) દિવસની દરમ્યાનગીરીમાં પેદા કીધા જે માટે યુનહેહુશમાં કહે છે કે:—

“On matters of religion it says in Revelation thus:—
“The creatures of the world were created by me in three hundred and sixty five days, that is the six periods of the Gahambars which are completed in a year”. (The sacred Books of the East, VOL. V, Translated By E.W. West, P. 91.)

યાને દુન્યાની સઘળી પેદાયશ મેં (અહુરમજ્દે) ત્રણસોને પાંસઠ દહાડાના ૬) ગાહામ્બારોનાં અધ્યામમાં એક વર્ષમાં પુરી કીધી, (યુનહેહુશ મકરણુ ૨૫ ફ્રો ૧ લો ડાઁ વેસ્ટનો તરણુમો.) (જુવો જરતોશ્તી હીની સાલની ચર્ચા, ચો. પૃ. ૫૦, કૃત મરહુમ ન. મ. મોબેદજીના.)

યુનહેહુશનાં ઉપલાં ઉતારાપરથી ત્રણ બાબતો ખુલ્લી થાય છે પહેલી એ કે હીની વરસ અસલથીજ ૩૬૫) દહાડાનું કહેલું છે; બીજી એ કે છ ગાહામ્બારનો સંબંધ છ અવલ પેદાયશો સાથે છે રૂતુઓ સાથે તેઓને કરી નીસબત નથી; ત્રીજી એ કે છ ગાહામ્બારોની મુદત ૩૬૫) પુરા દહાડાની કદીમ વખતથી નકી થયેલી છે.

આપણી દીન આધનના કામો ફસલ સાથે સંબંધ ધરાવતા નથી, એ કામો સાથે ફસલને નિષેધ કીધી છે. એ માટે દીનકર્મમાં ખુલ્લું લખે છે કે: —

વ દીનીક અફુદને કાર પવન અનકામાંન પરહીબવાનીની દેહ મીન હુશમોરની; અમરકાન દાર્શતેહ જાનુનીદ અક પવન દહ્યુપત પરમાન હમ-કારાન રખાર અનકામાન ચાર અવરધસ્તાદ રખાર ઓ રસશને ઉર્વામ ઓ મહુમાન જહમન દાહી અન્દાખ્તન જુમ વહીઝવદ બીનાઇ ખન્દ

જાણીદ લા કંઈ ન મીન પન્ન પરાજ લા સૈપુજ્જતન વદા દીન અન્દરજ કોમન દીન દરેહ મદમ રોજાન વ ખીનાનાંન શુતાંન નેશાનીનીદેહ (અવીજેહ દીન પૃ ૧૨૩-૨૪).

અર્થ—અને દીન આઈનના કામ ફસલો સાથે ગણવાથી મના કીધેલી છે, અને પાદશાહના ફરમાનથી (તે) કામના મલતીઆતો ફસલોની ગણતરી રાખતા હતા, વળી તેઓ આદમીઓના અખત આપવાને ઉરવ-રોના પહોંચવા ઝાડ ફલો લેખવાના વખત નાખતા અને લલી દીનમે નોરોઝનો દહાડો, અગર વધારાથી એક મહિનો પુરો થાય તો નહિ કરવો, અને પાંચ મહિનાખી દાખલ નહીં કરવા. આ બાબમાં રોજે, મહિનાઓ તથા વર્ષોથી ચાદ્દાસ્ત બેસાડેલી છે. (અવીજેહ દીન પૃ. ૧૨૩-૨૪.)

યાને ઉપલી એખારતનો ખુલાસો આ છે કે દીનઆઈનના કામે ફસલો કે રૂઠુ સાથે મુદલ સંબંધ નથી ધરાવતાં, તેથી તે સાથે ભેલ-સેલ કરવી નહિ, અને પાદશાહના ફરમાનથી ફસલોના ગણીતશાસ્ત્રીઓ તેનું ગણીત રાખતા હતા, અને તે મેહસુલના કામમાં ફસલોની ગણતરી ઉપર ઉસ્તવાર રહેતા અને લોકોને ફસલ આવવાના હીંગામ ઉપર તે કામ સોંપતા હતા અને અગર આફતાખી ફસલી સાલના કસરનો ૧૨૦) વર્ષે ૧) મહિનો થાય તે અથવા ૬૦૦) વર્ષે ૫) મહિના થાય તે દીનના નોરોઝમાં પ્રવેશ નહિ કરવા ફરમાવે છે.

ત્યારે અત્રે સાબેત થાય છે કે “ચાઈચ” એટલે ગાહાખારી દીન-આઈનું ૩૬૫) દહાડાનું સંપુર્ણ વર્ષ કહેવાય છે. નહિ કે નાકેશ.

આ બાબદને આપણા અવસ્તા અને પેહલવી ભાષાના જાણીતા સ્કોલર અને વિદ્વાન સમશુલ ઓલમા દસ્તુર પેશોતનજી બેહરામજી સંજાણા એમ. એ., પા. એચ. ડી. જેવણ વિદ્વાન કખીસેવાદી દસ્તુર એદલજી દારાબજી સંજાણાના કે જેઓ કખીસામાં માનનારા અને દોરવનારા અને તેની સાબેતીમાં ખોરહે વેહીઝક કેતાબ રચનારના નખીરા અને જાચનશીન થાય, અને જેઓએ પેહલવી દીનકંઈ કેતાબોનો તબ્લુમો કર્યો છે. તેમજ કખીસાની ચળવળના હીંગામ પરવરશ થયલા અને તેમાં ભાગ લેનાર અનુસવી વિદ્વાન જેઓ પોતે રચેલી એક કેતાબમાં જરતોશ્તી સાલ ૩૬૫) દિવસનું પુરૂં જણાવે છે કે:—

“સર્વે જરતોશ્તીઓને સારી તરેહથી રોશન છે કે આપણી દરરો-જની બંદગી જેવી કે ન્યાયશ, યશ્ત, યજ્ઞશને અને વંદીદાદ પદવામાં જે

રોજ, મહિને અને વખતે તે બંધી ખોદાની હજુરમાં આપણુ કયે' છીયે તે વેળા, તે દિવસ, મહિનો અને વખત આપણી તે એ બાબતમાં આપણુ હુમેશ પઢીએ છીએ. પણ ગાથાનાં પાંચ દિવસોમાં તેમ કરતા નથી. તે દહાડાઓમાં મહિના વગર, રોજ અને ગેહ લાણે છીએ અને તેનો સબબ એ છે કે “આપણી બરહક હીનના ફરમાન પ્રમાણે જરતો-શતીઓનું ચાલુ વર્ષ ૩૬૫) દહાડાનું છે, તે વર્ષ એકના, મહિના ૧૨, દર ૩૦ દિવસના છે, અને તે દરેક મહિના તથા દહાડાને એક એક ચજ્જ અમેષાસ્પંદનું નામ આપીને તે ચજ્જ અમેષાસ્પંદનો તાલુકો તે મહિના અને દહાડાઓ ઉપર આપેલો છે; અને ગાથાના પાંચ દિવસો ૩૦) દહાડા લેખેના વર્ષના ૧૨) મહિના પુરા થયા પછી આફતાબની ખારે જુરજેની ચાલના વધારાથી બનેલો છે, તેહને પાંચ અલાહેદાં નામ આપીને સ્પન્દાર મહિનાની પછી અલાહેદાં રાખેલા છે.”

આ ઉપલા નિયમ પ્રમાણે શું ધરાન કે હિન્દુસ્તાન ખાતેના વસનારા સર્વે જરતોશતીઓ આજ સુધી ચાલતા આવ્યા છે, અને આવે છે. (તફ્સીરે ગાહ ગાસાની પૃ. ૯.)

ઉપલા કોટેશનમાં દર્શાવેલા વિચાર પ્રમાણે આપણું જરતોશતી હીની સાલ ૩૬૫) દિવસનું પુરૂ છે. અગર જો તે નાકેશ હોતે તો અત્રે દસ્તુરજી લખતે કે આપણું જરતોશતી સાલ ૩૬૫) દિવસનું ફસલી છે અને તેમાં ૧૨ મહિના, તે દરેક મહિનો ૩૦ દહાડાનો અને પાંચ દહાડા સ્પન્દાર મહિનાની પાછળ આફતાબની જુરજેની કસરના બાકી બચેલા ગાથાના ૫) જુદા જુદા ફરેસ્તાઓને તાલુકે છે. ૦) દિવસની કસરનો ચાર વરસે ૧) દિવસ કખીસાનો છે, તે ફલાના ફરેસ્તાને તાલુકે છે, પણ તેમ નહિ હોવાથી ૦) દિવસની કસર કખીસાના ૪) વર્ષનો દિવસ જણાવ્યો નથી, પણ અત્રે વાંચનાર કેહશે કે આપણામાં ૪) વરસની ૦) દિવસ હીસાએ કસરના ૧) દિવસનો કખીસાની “અવરદાદ સાલગાહની ફનુમન” મોજુદ છેજ, તો તે માટે અમે જણાવીશું કે તે ફનુમન કખીસાની નથી, દરયાઈ નવરોજ યા નવરોજે જાવલીની છે તેની મોતેબર શેહાદત મોજુદ છે. (જુવો આ પુસ્તકને પાને ૧૮૦-૧૮૬).

વળી હીનકર્દના ત્રીજા વોલ્યુમમાં જ્યાં આફતાબી વર્ષ ૨) પ્રકારના જણાવ્યાં કે તેમાં ૧) હીનઆઈનનાં કામમાં હુશમેરહી (યાને ૩૬૫) દહાડાની અમુક ગણત્રીનું) સંપૂર્ણ જણાવ્યું છે, તે તેની જગ્યાએથી ખસેડવાની મનાઈ કરી છે, તેમ વળી ફસલોથી તેને નિરાળું રાખવા ફરમાવ્યું છે. આપણે સદરહુ ૪) થા વર્ગના ચાઈર્મ-રથ્વોની વિગતમાં જોઈ ગયાં. હવે આપણે,

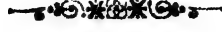
સરેધ-રથેવા યાને વર્ષનાં સરહારોની ખાખદ ઉપર આવીશું, આપણે ઉપર જોઈ ગયા તેમ ગેહુ, દહાડા, મહીના, ગાહમ્ખારો, વિગેરેના વિભાગો ૩૬૫) દહાડામાં જણાવ્યા છે, યા તે ૩૬૫) દહાડાનાં ૧) ચક્રાવાં પછી શરૂનાં દિવસે નવરોઝ યા નવું સાલ કરી (ફરવરદીન મહીનો ને અહુરમઝદ રોજને) કહેવામાં આવે છે, અને યજ્ઞનેમાં તેને સરેધ-રથેવા તરીકે જણાવ્યો છે.

તેને અવસ્તા સરેધ યાને વર્ષને લગતા સરહારની આરાધણા આપવામાં આવી છે, તે સરેધ કાંઈ ૩૬૫ દહાડાનાં ફસલી વર્ષને કહેવામાં આવતું નથી. તેમ એ સરેધ-સાલનું કોઈખી ઠેકાણે ગણીત આવ્યું નથી, કેમકે આપણે (જુનદેહુશને અને આફરીને ગાહમ્ખારની શેહાદત ઉપરથી) જોઈ ગયા છીએ કે ૩૬૫) દહાડાનાં એક વર્ષમાં દ્વાદશ અહુરમઝદે દુન્યાની છ પેઢાયશ પેઢા કરી તેની યાદનાં ગાહમ્ખારોના અવસરો જરતોશ્તી દીની સાલે સંખંધે રાખ્યા છે, અને ૬) ગાહમ્ખારો ૩૬૫) દહાડામાં ગોઠવ્યા છે, તે ગાહમ્ખાર થયા પછી નોરોઝ અથવા નવું સાલ શરૂ થાય તેને કહેવામાં આવે છે. ત્યારે ઉપલી શેહાદતો પરથી એવું અનુમાન નીકળે છે. એ રીતે આપણે આપણા ૩૩ રતુઓ અથવા જરતોશ્તી દીની સાલનું પંચાંગ તપાસવાનો અદ્ય પ્રયાસ કર્યો છે તે યજ્ઞનેના ૧) લા હામાં ૩) જા ફકરાથી ૮) માં ફકરા સુધી વર્ણવવામાં આવ્યા છે. તેને પાછા ૧૦) માં ફકરામાં ૩૩ ની પુરી સંખ્યામાં જણાવવામાં આવ્યાં છે તેની એકત્ર આરાધણા કરવામાં આવે છે કે:—

આએ ખધા સરહારો જેઓ હાવન ગેહુની આસપાસ સઉથી નજદીકનાં અશોધનાં ૩૩ રતુઓ છે તેઓને હું ધજન કરું છું (તથા) મિજલસમાં આદરમાન આપું છું: જે રતુઓ સઉથી સરસ અશોધનાં છે, (તથા) જેને વિષે (દ્વાદશ) અહુરમઝદે (પેગામખર) જરતોશ્તને શીખવ્યું, અને (હુજરત) જરતોશ્તે (લોકોમાં) જાહેર કીધું છે. (ય૦ ખા૦ માએની કૃત એ૦ કા૦ એ૦ કાંગા.)

“નિરંગ-સ્તાન.”

નિરંગ-સ્તાન એટલે નિરંગો અને નિરંગ, એ શબ્દ ફાર્સી છે તેનો અર્થ મંત્ર થાય છે, તેને સંસ્કૃતમાં “મન્ત્ર” અને અવસ્તામાં “માંત્ર” કહે છે. તેનો અર્થ ઉચ્ચારણ અથવા બોલવું થાય છે. (સાધારણ રીતે આઠ પ્રકારનાં મંત્રો જણાવ્યા છે. ૧ વશીકરણ (વશ કરી લેવું), ૨ આકર્ષણ, ૩ મોહન (મોહ પમાડવું), ૪ સ્થંભન, ૫ વિદેષન (દેશ ઉત્તપન્ન કરવો), ૬ મારણ, ૭ ઉચ્છાદન (નાશ કરવો), ૮ આધ્યાયન (શાંત પાડવું) (શુભ જ્ઞાન સહિતા પૃ. ૧૭૦). આપણે અહિંમાં જે બોલ્યે છે તે “માંત્ર સ્પેન્ત” માટે, ‘માંત્ર સ્પેન્ત’ એટલે વૃદ્ધિ કરનાર માંત્ર અથવા મંત્ર, તે જે ભેદી અને અસરકારક હોવાથી તેને માટે કહેવામાં આવે છે કે- “માંત્રો સ્પેન્તો મધન્યવીમ્ દુર્જમ્ નિજ્જખધરિશ્તો” યાને માંત્ર સ્પેન્ત અથવા પવિત્ર મંત્ર મીનોઈ દુર્જને ઘણાજ ખહાર કાઢી નાખનાર છે; (સરોશ હાદોખત ચ. ૩૦ ૧ લો). યાને કોઈ માનવીનાં મનમાં દુર્જ પેવસ થયો હોય, યાને માનવીના મનની બે કરારી અને હીલની પરીશાની થઈ હોય તો તે માંત્ર બણવાથી દફે થાય છે. માંત્ર સ્પેન્ત, ગોયા હીલમાંની ભૂત, દાકણ, પરી, જાદુ ઇત્યાદિનો વિચાર કાઢી નાખવાનું એક સાદું હુશ્યાર છે.

માંત્રના શબ્દોનો ચોક્કસ સ્વર પ્રમાણે ઉચ્ચાર કર્યાથી આકાશમાં એક જાતની ધ્રુજણી ફેલાય છે અને આ ધ્રુજણી જે ચોક્કસ તત્વ કે તેને લગતા ફરેસ્તાઓ ઉપર કરવી હોય છે તે ઉપર જઈ પડે છે અને આથી ઇચ્છીત પરિણામ નિપજે છે.

આવા માંત્રના અમલદારને અવસ્તામાં “માંત્રો-ખએખજે” કહે છે, જે અહિંબેહુશ્ત યસ્તમાં પાંચ વૈદો જણાવ્યા છે, જેમકે:—

- ૧) અષો-ખએખજે=અષોઈથી સાજી કરનાર;
- ૨) હાતો-ખએખજે=ન્યાયથી સાજી કરનાર.
- ૩) કરેતો-ખએખજે=શસ્ત્ર વૈદ વહાડકાપથી સાજી કરનાર.
- ૪) ઉર્વરો-ખએખજે=ઔષાધ યાને ઝાડપાલાથી સાજી કરનાર.
- ૫) માંત્રો-ખએખજે=માંત્રવાણી બાણી સાજી કરનાર.

આમાં ૫) માને છેલ્લા વૈધ માટે કહેવામાં આવે છે, કે “અએષજનાંમ અએષજયો તેમો યત્ત્વ માઝ્મ સ્પેન્તમ્ અએષજયો”.

અર્થ—“પવિત્ર માંધવાણી લાણીને સાળુ કરનાર (અધા) વૈદ્યામાં ઘણાજ તન્દોરોસ્તી આપનાર છે.” (અં યશ્ત ૬૦ ૬) ખુદ અહિં અહે-સ્ત યશ્ત એક એવી જોરાવર અને એજમતી નિરંગ છે કે જેમાં હરેક પ્રકારની ખીમારી, જાદુઈ, ખરાબ નજર લાગી હોય તે દેડે કરનારી છે. અને એવી નિરંગો આપણા અવસ્તામાં જાળજા મઢાયલી છે, ત્યારે એક પવિત્ર પુરૂષ પરહેઝગારીના અમલથી ઘટતી વખતે અગરચે નિરંગ ઉપયોગ કરે તો તેનું સાડું પરણામ લાવી શકે, આથી આ નિરંગ-સ્તાનમાં લગલગ (૪૨) નિરંગોનો સમાવેશ થયો છે. અને તે નિરંગો જ્યાં ઘટે ત્યાં અહિં અહેસ્ત અમેષાસ્પંદ યા ખહેરામ યજ્ઞ, યા સરોશની યા હોમ યજ્ઞ યા વનંત યજ્ઞની કનૂમનથી લાણવી, કેમકે આ યજ્ઞ અમેષાસ્પંદો દ્રુજ શક્તિની અને તેની સર્વ પ્રકારની નાપાકી અને હુલાકીને તોડનાર છે. આ ૪૧ નિરંગોમાં નં ૧-૨-૨૬-૨૭-૨૮-૨૯-૩૪-૩૫-૩૬-૩૭-૪૧ વાલી શેઠ આમુર જેનદા એળને શીરમદ્ની ફારસી ખુદેહુ અવસ્તાવાલી કેતાખ ઉપરથી લીધી છે; અને ૪-૫-૬-૭-૮-૯-૧૦-૧૧-૧૨-૧૩-૧૪-૧૫-૧૬-૧૭-૧૮-૨૦-૨૧-૨૨-૨૩-૨૪-૨૫-૩૦-૩૧-૩૨-૩૩-૩૮ અને ૩૯ના નં ખરવાળી સુરતવાલા કદમી પંથના દસ્તુરજી જમશેદજી શોહરાખજી કુમાનાની માલેકીની જંદ અવસ્તાની યશ્તો ન્યાય-શની ૧૬૪) વર્ષ પર સંવત ૧૮૨૩ માં જંદ હરેકમાં લખાયલી મોખેદ નવરોજ ગું પેશોતને ખહેરામે તેહમુલે ખુરશેદ નરસંગે મુખેદ જેશંગના દસ્તખતની છે તે પરથી લીધી છે. અને નં ૧૯-૪૨ વાલી નિરંગ ખાઈ દીનખાઈ શો. એનજીનીઅરની ખુદેહુ અવસ્તાની કેતાખ પરથી લખી છે.

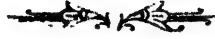
લા. મો. મે. ખુ. બે. કા. દસ્તુરના

“નિરંગ-સ્તાન.”

અકસુને શાહ ફરીદુન.

આ નિરંગ જે કોઈ ખીમાર પડ્યું હોય, અથવા નજર લાગી હોય, અને જાદુ લાગુ પડ્યું હોય, અથવા બોખારની ખીમારી લાગી હોય તો તે સાથે હુમપએવન્દ કરી આ નિરંગ પઢે.

મસ વ વેહ વ ફીરોઝગર બાદ મીનોએ અર્દિબેહસ્તે બુલંદ વ આદર વ સરોપ વ વરહેરામ યજદ અષોષએ વર્જવન્દ હુમાવન્દ ફીરોઝગર.

દનઓથ અહુરહે મજદાઓ અર્ષમ વૉહી (૩) ફવરાને મજદય-સ્નો જરથુશિત્રશ વી-દએવો અહુર લકએષો (જે ગોહ હોય તે પઢે) ફસસ્તયએય.

અપહે વાહુશતહે સએશતહે, અધર્થમનો ઇયેહે સૂરહે મજદધા-તહે સઓક્યાઓ વંદ્રહુયાઓ વૉઉર-દોધધાઓ મજદધાતયાઓ અપઓન્યાઓ, દનઓથ યસ્નાઇય વહાઇય દનઓથાઇય ફસસ્તયએય. યથા અહી વધર્યો જઓતા ફા મે ઋતે, અથા રતુથ અપાલ ચિત્ત હુય ફા અપવ વીદાઓ ઐઓત.

ફેશગીર બેશગીર બેરો ચુનાંનહે અથ અજ આસ્માંન બેરફત, ગાબાર વ બાદ અજ સરો-ચશમ (ફલાંન બેન ફલાંન). “ફે નામે યજદ બ ફર્માને યજદ બ-નામે નીફ ફરીદુન” (ત્રણ વાર પઢે.)

યા જબબાર યા સત્તાર યા સુદ-રાહ અમાનતદાર, ખીગમ તુ ફની, ફરહાલ ઇન ગમ જ દેલથ બરદાર, બહક બાજેહ અફતબર બ હક તૂરીકે દર ગુમ્બહે અર્ષ તુ મીતાબદ ગાબાર વ બાદ અજ સરો ચશમ (ફલાંન બેન ફલાંન) બેરવદ.

“અન્દેહ તૂર-ચરમ મીતલબદ્ધ બદો બેદેહે કે દરપીશે તુ આસાન
અસ્ત, ચુનાનકે આખ અજ જીય બેરવદ, ગાખાર વ બાદ અજ
સરો ચરમે (ફલાંન બેન ફલાંન) બેરવદ.”

“કે નામે યજદ બ દરમાને યજદ બ-નામે નીક ફરીદન ગાવ-
દાયે” (ત્રણ વાર પઢે.)

“આબલેહ વ ઝલઝલેહ દીદેહ બર દીદેહ મીલરઝદ વ બય તુ દર
પોશત ખરગર અસ્ત, વ દર ખ્યાખ્યાંન હૂત મીગદ્દી વ બ કોહે દેમા-
વન્દ વ બસર ચરમેહા વેહ જૂત કે વેહતર જુત.”

“કે નામે યજદ બ દરમાને યજદ બનામે નીક ફરીદન ગાવ
દાયે.” (ત્રણ વાર પઢે.)

“બાદ આમદ ખારાંન આમદ સર-બસર દર્દીહા બેરવ, સર્દ-
બાદ બેરવ, ગર્મ-બાદ બેરવ, સોખ-બાદ બેરવ, સુફેદ-બાદ બેરવ,
વ શેલ-બાદ બેરવ, કોરબાદ બેરવ, પલશત-બાદ બેરવ, પલીદ-બાદ
બેરવ, માશુલે-બાદ બેરવ ઝેશત-બાદ બેરવ, ક્યાહ-બાદ બેરવ, હુમા-
દોદોરંગ બાદ બેરવ, બાદે ખારાંન વ બાદે રવાંન વ ઝહરે રવાંન
પરીવાન મકુન, અગર અજ રાસ્ત દરઆમદી અજ ચપ બેરવ,
અગર અજ ચપ દર-આમદી અજ રાસ્ત બેરવ, બીશ અઝીન્ ગઝ-
ન્દ મકુન, અફસુને શાહે ફરીદન સુદમન્દી દારદ, વ બરોમન્દી દારદ,
ચુન આખ બ-તીશનેગાંન, ચુન નાંન બ-ગોરસનેગાંન, ચુન કાહ
બગેલ વ ગેલ બ-દીવાર, ચુન કુદક બ પસ્તાને માદર, વ ચુન રૂય
બ-ચમને ગુલેસ્તાંન.

“અસ્તમ ક્યાહ-ચરમ, અસ્તમ સુફેદ-ચરમ, અસ્તમ સોખ-
ચરમ, અસ્તમ સખઝ-ચરમ, અસ્તમ કોજ-ચરમ, અસ્તમ જનાન-
ચરમ, અસ્તમ મર્દાંન-ચરમ, અસ્તમ ચરમે ઝખમ ઝીર જમીન,
અસ્તમ ચરમે ઝખમ બાદાએ જમીન, અસ્તમ ચરમે ઝખમ અજ
તનોબન” (ફલાંન બેન ફલાંન.)

“કે નામે યજદ બદરમાને યજદ બનામે નીક ફરીદન ગાવ-દાયે.
(ત્રણ વાર પઢે.)

બનામે ખુદાતાલા આન ચરમે ઝખમ બ-આબ બસતર, બસ-
ફનઃ સબઝ મુબાન બસતર, કદ વ બકેહે દરો દશત બ્યાબાન દરરેગ
બીશુમાર ગુઝાર વ પેનહાન દાર.”

“અફસુન મન નકઈમ, જમશીદ જમ કદ્, કાઉશ ગોદ્ કદ્,
ફરીદન ગાવહાયે કદ્. ગુશ વ હલકે મોરવારીદ મન અઝ ખરીદમ,
વ ગોકતમ અય બાદ બેરવ, બજાય ખુદ વ બતર્ અજ ખુદાય-ખુદ,
અગર ન-રવી મઝલૂમ વ ગુનેહકાર બાશી, દરપીશે ખુદાયે ખુદ વેહ
બૂત કે વેહતર બૂત.”

“ફે નામે યજદ બફર્મને યજદ બનામે નીક ફરીદુન ગાવહાયે”
(ત્રણ વાર પઢે.)

“અફસુનેમા ચુન શીર માદરાંન, ચુન ખાબ દાખતરાંન ચુન
શીર બર પનીર, ચુન માયે બર ખમીર, સુખ્-બાદ બેરવ, સુફેદ-બાદ
બેરવ, સદ્-બાદ બેરવ, ગર્મ-બાદ બેરવ, શલ-બાદ બેરવ, કોર-બાદ
બેરવ, પલશત-બાદ બેરવ, પક્ષીદ-બાદ બેરવ, ઝેશત-બાદ બેરવ, સ્યાહ-
બાદ બેરવ, હુમાદો દો-રંગ-બાદ બેરવ, અજ સર-તા-પાયશ, તા-બ-
ગઈનશ, તા-બ-કદશ, તા-બ-રૂયશ, તા-બ-દોશશ, તા-બ-સીને-
અશ, તા-બ-પોશતશ, તા-બ-કમરશ, તા-બ-સીસદો સેશતોશશ
રગશ, તા બ-ચેહાર સદો ચેહલો ચેહાર પારેહે ઓસ્તખાનશ, તા-બ-
હુમ અએઝાએ તનશ બેરવ, કે ઇનજ બાય તુ નીસ્ત અજ તનો બાન
(ફલાંન બેન ફલાંન) બેરવ.

અગર નરવી બજાયખુદ મઝલૂમ વ ગુનેહકાર બાશી, દરપીશ
ખુદાય ખુદ વેહ બૂત કે વેહતર બૂત.”

“ફેનામે યજદ બ ફર્મને યજદ બનામે નીક-ફરીદુન ગાવહાયે”
(ત્રણ વાર પઢે.)

સવારી દર આમદ, રૂયશ સુખ્, વ મુયશ-સુખ્, કદશ સુખ્, વ
લબશ-સુખ્, વ દન્દાનશ સુખ્, વ કબાયશ સુખ્, વ અસબશ-સુખ્,
વ-નીઝેદ-અશ સુખ્, ગુફતમ ચેરા ચુનીન મદ્-સુખ્, બર સુખી

ગુફ્ત સુખ્-આદમ, સુફ્દ-આદમ, ગુર્ગ-આદમ, શેર-આદમ, પલંગા
આદમ, આદે-ખુદ દરતન મહુમ્ કુનમ, વ ગુશત-શ-ખુરમ, વ
ઓસ્તખાનશ ખાશમ.

ગુફ્તમ અય આદ ખેરવ બજાયખુદ વ બ-તર્સ અજ ખુદાય
ખુદ અગર નરવી બજાય ખુદ, મઝલૂમ વ ગુનેહગાર ખાશી ફરપીશે
ખોદાયે ખુદ વેહ બુત કે વેહતર બુત.

“કે નામે યજદ બ ફર્માને યજદ બનામે નીક ફરીદન.”

ક્રાહા, ક્રાહા, ક્રા વીરપા જાનરપા, સચા ક્રાચા, ક્રા વીરપા, સચા
જાનરપા, સચા બસ્તમ, સીજ બસ્તમ, દુજ બસ્તમ, હુમા જે વ જાદુ
વ પરીબસ્તમ, નજર હીર જમીન બસ્તમ, આંન બાલાએ જમીન બસ્તમ
આંન માદર વ જાદુયગાન કે જાદ વને-જાદ, દીવાર ઓએ દીવારઆને શહેર
ન-તવાંન આમદન. પદ બે-દાદાર અહુરમજદ, વ પસ ફે આદર બીશે
જને આદ અજ તન કયાંન (ફલાંન બીન ફલાંન) કેશ પદ શાહેદ બન્દેહ.

“કે નામે યજદ બ ફર્માને યજદ બનામે નીક ફરીદન ગાવદાયે
બનામે ઓશાંન સેતારેગાન હુતોરંગ, બનામે વતન્ત સેતારેગાંન
સેતારહે અહુરમજદ હાદ.”

બસ્તમ કે બસ્તેહ-આદ, બસ્તમ સુખ્-આદ, બસ્તમ સુફ્દ આદ,
બસ્તમ સર્દ-આદ, બસ્તમ ગર્મ-આદ, બસ્તમ પલરત-આદ, બસ્તમ
પલીદ-આદ, બસ્તમ નઝર-આદ, બસ્તમ ખુફ-આદ બસ્તમ માશુલે
આદ, બસ્તમ ઝેશત-આદ, બસ્તમ સહેમ-આદ, બસ્તમ સુરહે-આદ,
બસ્તમ દહેહ આદ, બસ્તમ રયાહ-આદ. બસ્તમ હુમા દર્દો રંજ
અજતન કયાન (ફલાંન બેન ફલાંન) જાદમાદરશ* (ફલાંન.)

કેશ પદ શાહેદ બન્દેહ.

“કે નામે યજદ બ ફર્માને યજદ બનામે નીક ફરીદન.”

યથા અહી વધર્યા (૨) યસ્નમય વર્હમય અઓજસ્ય જવર્ય
આફ્રીનામિ. અપહે વહિશતહે સ્તઓશતહે, અધર્યમનો ઇયેહે સુરહે

* જેની નૈયતે પદે તેની માતાનું નામ અત્રે દીએ.

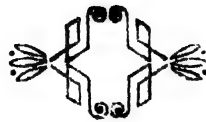
મજ્જિમાનિકાયાઓ વંદ્યહુયાઓ વૉઉર-દોમપ્રાઓ મજ્જિમાનિકાયાઓ
અપઓન્યાઓ અર્પમ વૉહી (૧).

અઘ્ઘાઇ રએશય, હજ'ધરેમ, જસ-મે અવંધહે મજ્જિ અર્પમ
વૉહી (૧).

“ ફીરોજ બાદ ખરોહે અવિજેહ વેહદીન માજ્જિયસ્નાંન.”
(૩ વાર પઢે) અર્પમ વૉહી (૧).

ઘેરસાદ ઘેપજરાત ઘેન્યુશાદ બક્ષુદીએ દાદાર અહુરમજ્જિ
રાયોમન્દ ખરોહેમન્દ, બક્ષુદીએ અવા હમા અમેપાર્પદાને ફીરોજખર,
બક્ષુદીએ દીને પાક યજ્જદાંન, બક્ષુદીએ અશો રવાંને જરથુશ્ત્ર અસ્પન્ત-
માંન. અનોષેહ રવાંન, બક્ષુદીએ અહુરમજ્જિ અવા ગાહે સે દએ વીસ્પે-
પાંમ, બક્ષુદીએ ઘેહમનો માહો ગોશો રામ, બક્ષુદીએ અર્દિબહેશ્તે
બુલંદ વ આદરો સરોષો વજ' વરહેરામ, બક્ષુદીએ શહેરીવરો ખુરો
મેહરો આસ્માનો અનારામ અનઘ-રોશાન ગાહે ખુદા, બક્ષુદીએ અસ્પ-
દારમદ વ આખાંનો દીનો અર્દ મારેસ્પંદ, બક્ષુદીએ ખુદાદા તિશ્તરો
બાદો ફવરદીન, બક્ષુદીએ અમરદાદો રખો આસ્તાદો જમ્યાત,
બક્ષુદીએ રોજ (ફલાંન) માહે (ફલાંન) ગાહે (ફલાંન) અફ્સુને શાહે
ફરીદુન અજ દુશારમે રવાંને (ફલાંન ઘેન ફલાંન) ઘેરસાદ.

પજરફતેહ અહુરમજ્જિ વ અમેપાર્પદાંન બાદ, હયારેહ વેહાંન
રસાદ અપઓને અર્પમ વૉહી (૧).

૨ “અફસુન ખીમારી દૂર કરવાની.”

૨૭૭૭૭૭

જે કોઈ ખીમાર પરચું હોય તેનાં જમણા હાથનો અંગુઠો પકડી આ નિરંગ ૩) વાર પઢવી.

મમ્મ વ વેહ વ ફીરોજગર બાદ ફે મીનાઇએ અર્દિએહશતે બુલંદ વ આદર વ સરોપ વ વરજ વરહેરામ યજદ અષોએ વરજાવન્દ હમાવન્દ ફીરોજગર; દનઓથ અહુરહે મજદાઓ અષેમ વોહી (૩). ફવરાને મજદયસ્નો જરથુશત્રિશ વીદએવો અહુર-હકએષો (જે ગેહ હોય તે પઢે). અપહે વહિશતહે સ્તએશતહે, અમસ્યમનો ઇએહે સૂરહે મજદધાતહે, સઓકયાઓ વંદહુયાઓ વોહિર-દોઇથાઓ મજદધાતયાઓ અષઓ-ન્યાઓ, દનઓથ યસ્નાઇય વહ્માઇય દનઓથાઇય ફસસ્તયએય. યથા આહી વઇયો જઓતા ફા મે ઝને, અથા રતુશ અપાત ચિત હય ફા અપય વીદાઓ ઝઓત.

અહ્યારેહ દાદાર અહુરમજદ, અહ્યારેહ વેહમન્ અમેપાસ્પંદ, અહ્યારેહ અર્દિએહશત અમેપાસ્પંદ, અહ્યારેહ શહેરીવર અમેપાસ્પંદ, અહ્યારેહ સપંતારમદ અમેપાસ્પંદ, અહ્યારેહ ખુર્દાદ અમેપાસ્પંદ, અહ્યારેહ અમરદાદ અમેપાસ્પંદ, અહ્યારેહ દએ ખ આદર, અહ્યારેહ આદર યજદ અહ્યારેહ આવાં અહીમુર, અહ્યારેહ ખુર્દાદ અમર્ગ, અહ્યારેહ માહ ખોખ્તાર, અહ્યારેહ તિશતર રાદ વેહ, અહ્યારેહ ગાશરંગ, અહ્યારેહ દએ ખ મેહર યજદ, અહ્યારેહ મેહર યજદ, અહ્યારેહ સરોપ-અપો, અહ્યારેહ રશને રાસ્ત, અહ્યારેહ અપવાન-ફવહુર, અહ્યારેહ વેહરામ-યજદ, અહ્યારેહ રામશને ખારાંમ, અહ્યારેહ બાદ-વેહ, અહ્યારેહ દએ ખ દીન, અહ્યારેહ દીન માજદયસ્નાંન. અહ્યારેહ અર્ષવાંગ વેહ અફજુની, અહ્યારેહ આશતાદ ફરાખ-દાદ, અહ્યારેહ આસ્માને બુલંદ, અહ્યારેહ જામ્યાત, અહ્યારેહ માંધસ્પંદ અશો-ગાહ, અહ્યારેહ અનારાંમ અનધ રોશન ગાહે-ખોદા, અસ્તમ અહ્યારેહ અહુરમજદ અવા ગાહ સે દએ વીસ્પેષાંમ, અસ્તમ અહ્યારેહ વેહમનો માહો ગુશો રામ, અસ્તમ અહ્યારેહ અર્દિએહશતે બુલંદ વ આદર વ સરોપ વ વરજ વરહેરામ,

અસ્તમ અઘારેહ શેહરીવરો ખુરો મેહરો આરમાનો અનારામ અનધ
રેશન ગાહે ખોદા. અસ્તમ અઘારેહ સ્પન્દારમદ વ આખાનો દીનો અર્દ
વ માંત્રસ્પન્દ, અસ્તમ અઘારેહ ખુર્દાદો તિશતરો ખાદો ફવરદીન, અસ્તમ
અઘારેહ અમરદાદો રશનો આરતાદો જમ્યાત.

અસ્તમ અઘારેહ ગાહે હાવન વ રપિધ્વીન, વ ઉજયેરીન વ
અધવિશ્વથ્રેમ વ ઉષહિન ગાહ.

અસ્તમ અઘારેહ ગાહે ગાહારખારે મધ્યોજ્યૈમ ગાહ મધ્યો-
પેહૈમ ગાહ પદ્મતિશૈમ ગાહ અયાથ્રેમ ગાહ મધ્યાયૈમ ગાહ હમસ્પ-
થમએદમ ગાહ.

અસ્તમ અઘારેહ ગાહે ફરવરદેગાંન પન્જ વેહ આહુન્વત વ
ઉશતવત વ સ્પેન્તોમત વ વૉહીક્ષથ, વ વૉહુશ્તોધશત ગાહ.

અસ્તમ અઘારેહ કપવરે અરઝહ વ સવહ ફદફશ વીદેહ
ફફશ વૉઉરે અરશત વ વૉઉરે જરશત ધન કેષવર ખ્વનિરથ વેહ બુમી
ખાદ.

અસ્તમ આદર-ખોરહે વ આદર ગુશારપ આદર ખુરજન મેહર
અવારી હમા આદરાંન વ આતપાંન કેશાંન ખ વરહેરામે ખ યઓજ-
દાથ્રેહ ખ અવી દાદગાહ નેશાસ્ત યસ્તન્દ અન્દ;

અસ્તમ અઘારેહ આતથ વરહેરામ.

અસ્તમ અઘારેહ કન્દીજ પેષાતન વેહ બુમી.

અસ્તમ વેહ પ ગતી અષોધ પ મીનો.

અસ્તમ અઘારેહ અન્દર માહ વ પુર-માહ વ વિષમથ-માહ.

અસ્તમ અઘારેહ ફવહરે જરતોશ્ત્ર સ્પિતમાન.

અસ્તમ અઘારેહ ને સદા નવદા ને હજાર રવાનાંને ફવહરાને
અશવાંન હસ્તાંન વ ખીદાંન.

અસ્તમ સય, અસ્તમ દુજ, અસ્તમ હમા બદુયાંન.

અસ્તમ હમા ગુનાહ મીનો દીવાંન વ પરીઆંન.

અસ્તમ અઘારેહ અર્દિએહશત અમેષાસ્પન્દ.

અસ્તમ અઘારેહ હપ્તોશિંગ સેતારેહ ફે નામ વનત સેતારેહ
તાદ દવાસ્થામ ફે અન્દ ફરીદુન.

અસ્તમ કે અસ્તોહ-ખાદુ અજ તનો (ફલાંન બેન ફલાંન) કેશ
પદ શાહોદ અન્દે ફે નામે દાદ ફરીદુન.

યથા અહીં વધર્યાં (૨). યરનંમય વહ્નંમય અચ્ચોજસ્ય જવરંચ
 આદ્રીનામિ, અપહૃ વહિશતહૃ સ્તએશતહૃ, અદશ્યમનો ઇચ્ચેહૃ સરહૃ
 મજ્જદધાતહૃ, સચ્ચોકયાચ્ચો વંદ્વહૃયાચ્ચો વૉઉર-દાઇધાચ્ચો મજ્જદધાતયાચ્ચો
 અપચ્ચોન્યાચ્ચો અપ્પમ વૉહી (૧).

અહાપ રએશ્ય; હજંદરેમ; જસ-મે આવંદ્રહે મજદ. અપેમ
વોહી (૧).

ફીરોજગર ખાદ ખરોહ અવિઝેહ વેહ હીન માજદયરનાં.
(તણ વાર પઢે) અપેમ વોહી (૧).

બેરસાદ બેપજરાદ બેન્યુશાદ બદ્ધુદીએ દાદાર અહુરમજ્ઞદ
સાયોમન્દ બરોહમન્દ; બદ્ધુદીએ અવા હુમા અમેપારપન્દાન ફીરોજ-
ગર બદ્ધુદીએ દીને પાફ્ત યજ્ઞદાંત.

બક્ષુદીએ અષો રવાને જરથુશ્ત્ર સ્થિતમાન;

અક્ષુદ્ધીએ અહુરમજ્દ અવા ગાહે, સે હ્યે વીરપેષાંમ અક્ષુદ્ધીએ
બેહુમના માહો ગોષો રામ;

અદ્વૈતીયે અર્દિએહરતો બુલનદ વ આદરો સરોષો વરજ વરહુરાંમ;

અક્ષતુદ્ધીએ શેહરીવરે ખુરે મેહરે આરમાનો અનારાંમ અનધ
રોશન ગાહે ખુદા.

અદ્વૈતીયો અસ્થનદાહમદ આખાનો જીનો અર્ધ વ મારેસ્થનદ

અક્ષગુહીએ ખુદાદા તેશતરે બાદા અશો ક્વરહીન;

અક્ષુદ્ધિએ અમરદાદા રશ્નો આશ્તાદા જમ્યાન;

અક્ષતુઢીએ રોજ (ફલાંન) માહે (ફલાંન) ગાહે (ફલાંન) ધન-અક્રમન
અજ દુશારમે રવાં (ફલાંન બેન ફલાંન) બેરસાદ. પછરફતેહ
અહ્મરમજદ વ અમેષારપન્દાં બાદ હારેહ વેહાં રસાદ, અપચોને
અષમ વોહી (૧).

૩

“ નીરંગે અખ્યાયા ખએતુશ ”

યાને બીમારી અને જાદુઈ દૂર કરવાની.

મશ્વ વ વેહ વ ફીરોજગર ખાદ્ મીનાઇએ આંધેહરતે બુલંદ
આદરો સરોશો વરજ વરહુરાંમ.

દનઓંથ અહુરહે મજદાઓં અપેમ વોહી (૩).

ફવરાને મજદયસ્નો જરથુશિત્રશ વીદએવો અહુર-તકએવો (જે ગેહ
હોય તે પદે) ફસસ્તયએય. અપહે વહિશતહે સ્તએશતહે, અધસ્તમનો
ઇએહે સૂરહે મજદધાતહે, સઓંકાઓં વંદુહયાઓં વોઉર-દોઇથાઓં
મજદધાતયાઓં અપઓંન્યાઓં. દનઓંથ યસ્નાઇય વહાઇય દનઓંથા-
ઇય ફસસ્તયએય. યથા અહી વધર્યો જઓંતા ફા મે ઝૂતે, અથા રતુશ
અપાત્ ચિત્ હય ફા અપવ વિદ્વાઓં ઝઓંત્.

અપેમ વહિશતેમ સ્તએશતેમ અમપેમ રપેન્તેમ યજમઇદે, અધસ્તમ-
નેમ ઇપેમ યજમઇદે, સૂરેમ મજદધાતેમ યજમઇદે, સઓંકાંમ વંદુહીમ
વોઉર-દોઇથાંમ મજદધાતેમ અપઓંનીમ યજમઇદે.

૧ અખ્યાયા ખએતુશ યાસત્ અહ્યા વરેજનેમ મત્ અધસ્તમ્ના,
અહ્યા દએવા; મહી મનેઇ અહુરહ્યા.

ઉર્વાજેમાં મજદાઓં; ધ્વોઇ ફતાઓંછહો આઓંછહામાં; તેંગ
દાસ્યો થોઇ વાઓં દઇખિવેન્તી.

૨ અએઇજયો મજદાઓં અહુરો સારેમ્નો વોહુ-મનંદહા ખપથાત્
હયા પધતિ-ઝઓંત્ અપા હુશ-હખા ખેન્વાતા; રપેન્તાંમ વે આમંધ-
તીમ વંદુહીમ વરેમઇદી; હા-ને અંદહલ.

૩ અત્ યુશ, દએવા, વીરપાઓં અઠાત્ મનંદહો રતા ચિદ્રેમ;
યસથા વાઓં મશ્વ યજઇતે દુજસથાં પધરિમતોઇરયા; બ્યઓંમાંમ
અઇપી દઇખિતાના યાઇશ અઝદૂમ ખૂમ્યાઓં હસઇયે.

૪ યાલ યૂશ્યા ક્રમી મથા, યામબ્યા અચિરતા દન્તો, વખવંતે દએવો-ભુરતા, વંદ્રહુઉશ સીજદમ્ના મનંદ્રહો; મજ્જદાઓ અહુરદા પ્રતેઉશ નસ્યન્તો અપાઅવયા.

૫ તાદેખંનઓતા મપીમ હુજયાતોધશ અમરેતાતસ્યા હાલ વાઓ અકા મનંદ્રહા યેંગ દએવેંગ અકસ્યા મધંયુશ અકા બ્યઓથનંમ વચંદ્રહા યા ક્રચિનસ દ્રેગવન્તંમ ખ્યથો.

૬ પોઉર-અએનાઓ એનાક્તા યાધશ સ્તાવયધતે યેજી તાધશ અથા હાતા-મરાને અહુરા વહિરતા વોઠરતા મનંદ્રહા થ્વહી વી મજ્જદા ખ્યથ્રોધ અપાધ્યા સેંગહો વીદાંમ.

૭ અએષાંમ અએનંદ્રહાંમ નએચીલ વીદ્યાઓ અઓએધ હાદ્રાયા યા જ્યા સેંગહુધતે યાધંશ સ્તાવી ખએના અયંદ્રહા અએષાંમ ત અહુરા ઇરિખંતંમ મજ્જદા વએદિરતો અહી.

૮ અએષાંમ અએનંદ્રહાંમ વીવંદ્રહુષો સ્તાવી યિમસચીલ યે મખેંગ ચિખ્ખુષો અહાકેંગ ગઉશ બગા ખારંનો અએષાંમ-ચીલ આ અહી થ્વહી મજ્જદા વીચિથોધ અધપી.

૯ દુશ-સસ્તિશ સ્તવાઓ મોરંદલ, હવો જ્યાતેઉશ સેંગહુનાધશ પ્રતમ; અપોમા ઇશ્તીમ અપયન્તા ખરંખાંમ હાધંતીમ વંદ્રહુઉશ મનંદ્રહો, તા ઉખદા મધંયેઉશ મહ્યા મજ્જદા અપાધ્યા યૂખમધબ્યા ગરંજે.

૧૦ હવો મા-ના સ્તવાઓ મોરંદલ, યે અચિરતંમ વએનંદ્રહે અઓગંદા ગાંમ અધિબ્યા હવરંચા, યસ્યા દાથેંગ દ્રેગવતો દદાલ, યસ્યા વાસ્ત્રા વીવાપલ યસ્યા વદરે વોધજ્જલ અપાઉને.

૧૧ તએચીલ મા મોરંદન જ્યોત્તમ, યોધ દ્રેગવતો મજિખીશ ચિકોધતરંશ, અંદ્રઉહીશ્યા અંદ્રહુવસ્યા અપયેધતી રએખંનંદ્રહો વએદંમ યોધ વહિતાલ અપાઉનો મજ્જદા રારંખ્યાંન મનંદ્રહો.

૧૨ યા રાઓજ્જહયંન સ્તવંદ્રહા વહિરતાલ બ્યઓથનાલ મરંતાનો અએધબ્યા મજ્જદાઓ અકા અઓલ, યોધ ગેઉશ મોરંદન ઉર્વાખ્ખૂ-

ઉપતી જ્યોત્સના; યામશ ગરેહો અપાત્ વરતા કરપા ખ્યથ્થમથા ધપનાંમ
કુજ્જમ.

૧૩ યા ખ્યથા ગરેહો હીપસત અચિશતહા દેમાને મનંદ્રહો,
અંદ્રહેઉશ મરેખ્તારો અહા, યએથા મજ્જદા જ ગરેજત કામે, થ્વહા
માંથાનો દત્તમ યે ધશ પાત્ દરેસાત્ અપહા.

૧૪ અહા ગરેહો આ-હોધથોધ ની કાવયસચીત્ પ્રતુશ ની
દદત્ વરેયાધ હીયા ક્કધદિવા હાત્ વીસેન્તા દ્રેગવન્તેમ અવો હાત્થા
ગાઉશ જધદયાધ મ્મઓધ યે દૂરઓપેમ સઓચયત્ અવો.

૧૫ અનાધશ આ વી-નેનાસા યા કરપોતાઓસયા કુંવીતાઓ-
સયા અવાધશ અધળી યેગ્ દ્ધન્તી નોધત્ જ્યાતેઉશ ખ્યમ્નેંગ્ વસો
તોધ આખ્યા અધસ્યાઓન્તે વંદ્રહેઉશ આ-દેમાને મનંદ્રહો.

૧૬ હમેમ તત્ વહિશતાચીત્ યે ઉષુરેયે સ્યસચીત્ દ્ધયા ખ્યયાસ
મજ્જદા અહુરે યેહામા આધધિશચીત્ દ્ધએથા હાત્ અએનંદ્રહે
દ્રેગવતો એઓઆનું ધએંગ અંદ્રહયા.

૧૭ “અહા યાસા નેમંદ્રહો ઉશતાનજસતો રેદ્ધહા મન્થેઉશ
મજ્જદાઓ પઓઉર્વામિ સ્પેન્તહા અપા વીસ્પેંગ્ જ્યઓથના વંદ્રહેઉશ
પ્રતુમ મનંદ્રહો યા ખ્ખનેવીયા ગેઉશયા ઉર્વાન્નમ.” (૨ વાર પઢે.)

યથા અહી વધર્યો (૧) અપેમ વૉહી (૩). ખએતુમધચ્ચેમ હાધ-
તીમ યજ્જમધદે યેંદ્રહે હાતાંમ આઅત્ યેસ્ને પધતી વંદ્રહો, મજ્જદાઓ
અહુરે વએથા અપાત્ હયા, યાઓંદ્રહાંમથા તાંસયા તાઓસયા યજ્જમધદે.

યથા અહી વધર્યો (૨), યસ્નેમય વહોમય અઓજસય જવરેય
આક્રીનામિ, અપહે વહિશતહે સ્તએશતહે અધસ્યમનો ધએહે સૂરહે
મજ્જદાતહે, સઓકયાઓ વંદ્રહુયાઓ વૉઉરે-દોધથયાઓ મજ્જદાત-
યાઓ અપઓન્યાઓ અપેમ વૉહી (૧).

અહાધ રએશય; હજ્જદરેમ; જસ-મે અવંદ્રહે મજ્જદ અપેમ
વૉહી (૧).

ફીરોજ્જગર ખાદ ખરેહે અવિઝેહ વેહ દીન્ માજ્જદયસ્નાંન્
(ત્રણ વાર પઢે) અપેમ વૉહી (૧).

બેરસાદ બેપજરાદ બેન્યુશાદ બદ્દુદીએ દાદાર અહુરમજ્જદ રાયો-
મન્દ બરોહેમન્દ; બદ્દુદીએ અવા હુમા અમેપારપન્દાંન કિરોજ્જાર,
બદ્દુદીએ દીને પાક્ર યજ્જાં, બદ્દુદીએ અષો રવાંને જરથુશ્ત્ર સ્થિત-
માન અષો ક્રવહર;

બદ્દુદીએ અહુરમજ્જદ અવા ગાહુ સે દએ વીરપેપાંમ,
બદ્દુદીએ બેહમનો માહુ ગોશો રામ;
બદ્દુદીએ અદિબેહુશ્તે બુલંદ આદરો સરોષો વરજ વરહેરાંમ.
બદ્દુદીએ શેહરીવરો ખુરો મેહરો આસ્માનો અનારાંમ અનધ
રોશન ગાહુ ખોદા.

બદ્દુદીએ અસ્પન્દારમદ આખાનો દોનો અદ્વિ ભારેસ્પન્દ;
બદ્દુદીએ ખુર્દાદા તિશ્તરો ખાદ વ ક્રવહરદીન;
બદ્દુદીએ અમરદાદા રશ્નો આશ્તાદો જમ્યાલ.
બદ્દુદીએ રોજ (ફલાંન) વ માહુ (ફલાંન) વ ગાહુ (ફલાંન)
કર્દેહ અખ્યાયા અજ દુશારમે રવાન (ફલાંન બેન ફલાંન) બેરસાદ
પજરકેતેહ અહુરમજ્જદ વ અમેપારપન્દાંન ખાદ હારેહ વેહાંન
રસાદ, અપઝોને અષમ વૉહી (૧).^૧

“ નીરંગે યા દાદારી. ”

યાને દાદાર અહુરમજ્જદની પોશટ પનાહીમાં અહેરીમનની હુલાકી
ચાહવામાં પદવાની.

યા દાદાર અહુરમજ્જદ, અહેરેમન મરોચીનીદાર નેગુનમ દીવાન,
બર બુદને રસ્તા-ખીજ તને-પસીન અવિ-ગુમાનમ અષમ વૉહી (૧).
(ત્રણ વાર પઢે.)

૧ આ નીરંગ સુરતવાલા એમ. જે. પોષ્ટવાલાની કદીમી ખુર્દેહ અવસ્તાની
ચોપડી પરથી લીધી છે ક્રમ ૪૦ નં નાદ્વાદાશના.

(૫)

નીરંગ જાદુ તોડવાની.

દાદારે જેહાંદાર તવાનાં ઓ દાના, વ પડવરતાર વ આક્રીદગાર
વ કેફેહગાર વ અવક્ષીદાર.

એહેરીમન હીચ, નાદાંન, વ નતવાંનદ ખ હોચ ચીજ ન-શહેદ.
અહુરમજદ દાદારી, એહેરોમન મરોચીનીદારી. દાદાર પાક.

એહેરીમન નાપાક, એહેરેમન ખાક શવદ, એહેરેમન દર શવદ,
એહેરેમન દરે શવદ, એહેરેમન શેકરતહે શવદ, એહેરેમન હુલાક
શવદ, અવવસ દીન જરથુશ્ટી પાક; અહુરમજદ બુલદ, કવી, એહ
અવજૂની અષઓને અષેમ વૉહી (૧) (ત્રણ વાર પઢે.)

(૬)

નીરંગ જાદુ તોડવાની.

કુલ ખલા દરે શવદ, દીવ વ દુજ વ પરી વ કફતાર વ સેહરાંન,
વ ખાદ અખતહેદ અખી દરે શેકમ હમ અન્દાંમ, ખલલે શઘતાંન
વ ખાતર પરીશાંન ખાદ; વ ખલલે દેમાધે શઘતાંન ખાતર પરીશાંન
ખાદ; વ દર નઝરે ખરવીજન તા દીદને નવરત વ જાનન્દ હમ-ચુનીન
ખલા દરે શવદ. અષઓને અષેમ વૉહી (૧) (ત્રણ વાર પઢે.)

(૭)

નીરંગ જાદુ તોડવાની અથવા દરેક બલા દફે કરવા માટે.

—ॐ:ॐ:ॐ—

શેકશત વ ઝદ વ ઝદેહ અહોરીમન ગજસ્તેહ અવા હમા દીવાન, વ દુજાન વ દીન દુશમનાં કશ કુનમ વ વાએનુમ, નેજારે કુનમ અજ કાલબુદે શુમા દીવાન, વ દુજાન, વ જાદુયાં, વ પરીઆં, વ દીન દુશમનાં ૫ હોમ વ બરકમ, દીન અહુરમજદ રાસ્તી મન ચાશીદ ઇસ્તાયમ અષેમ વૉહી (૧). (ત્રણ વાર પઢે.)

(૮)

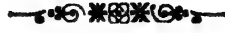
નીરંગ આબેજર ચાને ખાબથી ઉઠાયા પછી કુશતી કરી ગઓમેજ લઈ પઢવાની.

—:ૐ:ૐ:ૐ:—

શેકસ્તેહ શેકસ્તેહ શાધતાં, અહોરીમન ગજસ્તેહ કારે કેરદાર, નરસદ ગજસ્તેહ કારે કેરદાર; ૫-ખોરેહ સીઓસે અમેષાસ્પન્દાં દાદાર અહુરમજદ ફીરોજગર પાક; અપઓને અષેમ વૉહી (૧). (ત્રણ વાર પઢે.)

નીરંગ દર શેકમે કસે ચીજે ઇલત માન્દેહ
ખાશદ્ યાને પેતમાં દર્દ થયું હોય
તો પઢવાની.

મસ વ વેહ વ ફીરોઝગર બાદ, ફે મીનાઇએ અદિએહરતે
બુલંદ વ આદર વ સરોપ વ વર્જ-વરહુરામ યજ્ઞ ફીરોઝગર.

ફનઓથ અહુરહે મજ્ઞદાઓ, અપેમ વોહી (૩) ફવરાને....ફસસ્તય-
એય. અપહે વહિશતહે સ્તએશતહે, અધસ્થમનો ઇયેહે સૂરહે મજ્ઞદધા-
તહે, સઓકયાઓ વંદ્વહુયાઓ વોઉર-દોઇથાઓ અપઓન્યાઓ.

ફનઓથ યસ્નાઇય વહ્નાઇય ફનઓથાઇય ફસસ્તયએય, યથા
અહી વધર્યો જઓતા ફા મે ઋતે અથા રતુશ અપાલ ચીલ હય ફા
અપવ વીદાઓ ઋઓત્.

અપેમ વહિશતેમ સ્તએશતેમ અપેમ રપેન્ટેમ યજમઇદે; અધસ્થમ-
નેમ ઇષીમ યજમઇદે, સૂરેમ મજ્ઞદધાતેમ યજમઇદે; સઓકાંમ વંદ્વઉ-
હીમ વોઉર-દોઇથામ મજ્ઞદધાતાંમ અપઓનીમ યજમઇદે.

અધસ્થમન્ટેમ તે ઇષીમ મજિશતેમ ઋઓમી રિપતમ વીસ્પનાંમ
ઔરેજવો સવંદ્વહાંમ, તેમ જી વીસ્પનાંમ સવંદ્વહાંમ, ઉપરો કઇરીમ
ફદથામ ઇમ અધસ્થમનેમ અષીમ, તેમ આરાઇતિ સઓસ્થન્ટો અહે
ફઋઓમી રિપતમ ફ્યને હવનાંમ, દાંમનાંમ, અજેમ યો અહુરો મજ્ઞ-
દાઓ નએચીશ ફયાઓ દુજ્ઞદએનો અંધોમઇન્યુશ જરથુશ્ત્ર, ખાઇશ
દામોહુ રિપતમ જરથુશ્ત્ર, જેમરે ગુજો બુવાઓ અંધોમઇન્યુશ, જેમરે ગુજો
બુઆઓ અંધોમઇન્યુશ દએવ ઉસેસ્ત, પઇતિ તનુશ અસ્તવાઓ ગઇસ્યો
દાસ્યાઓન્ટે અપેમ વોહી (૧) (ત્રણ વાર પઢે.)

યથા અહીં વધર્યો (૨) યરનેમચ વહોમચ અચ્ચોજસચ જવરેચ
 આપ્રીનામિ. અપહુ વહિરતહે સચેરતહે અધચમનો ધણેહુ સૂરહે
 મજદધાતહે, સચ્ચોડ્યાચ્ચો વંછહુયાચ્ચો વોઉર-દોધધાચ્ચો મજદધાતયાચ્ચો
 અપચ્ચોન્યાચ્ચો અપેમ વોહી (૧) અહ્યાધ રચેચચ, હજંધરેમ, જસ-મે
 અવંછહે મજદ અપેમ વોહી (૧).

(१०)

નીરંગ તાવીજની જે અર્દિએહશત અમેષાસ્પંદની
બાજ લઈ જુદ હરફે લખી દાખા હાથની બાજુ
પર બાંધવાથી કોઈની ખરાબ નજર નહી લાગે.

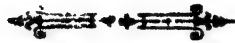
[illegible]

નામે યજ્ઞત નામે નીવ ખરેહ ફરીદુન, ફરીદુન આથવ્યાંન ખસ્ત-
હોમ ઇન તવ વ અવરે હુમા અનાધ એજ ગુનાહમીનો વ દેવાંન
વ દુળાંન વ કીકાંન વ કર્ફાંન વ સાસ્તારાંન વ વનાહકારાંન વ અર્ષેમો-
ગાંન વ જાદુયાંન વ પર્યાંન આદર ચેહર વ આદર-ચેહર પ જોર વ
નીરોધ ખરેહ ફરીદુન, ફરીદુન આથવ્યાંન પ હુમા ચશમી ખસ્ત હોમ,
પ જોર નીરોધ ખરેહ-ફરીદુન, ફરીદુન આથવ્યાંન, પ જોર અખતરાંન
વ અવાખતરાંન તનદરોસ્ત આદ, અએદુન આદ, હુજેહરને હુનેશાંન
આદ, ખુખ્-આદ, અએદુન આદ.

(૧૧)

નીરંગ દેવ દુબેનો જુલમ દૂર કરવાની.

અદિએહરત અમેષાસ્પન્દની બાજ લુધ પટે.

નામે યજ્ઞત નામે નીવ ખરેહ ફરીદુન, ફરીદુને આથવ્યાંન ખસ્તે-
હોમ ઇન અનાધ અજ ગુનાહમીનો વ દેવાંન વ દુળાંન વ કીકાંન
વ કર્ફાંન વ સાસ્તારાંન વ વનાહકારાંન વ અર્ષેમોધાંન વ જાદુયાંન
વ પર્યાંન વ અવરે પસ જનશને દુજ, આદર ચેહર વ આદર-ચેહર
પ જોર નીરોધ ખરેહ ફરીદુન, ફરીદુન આથવ્યાંન પ જોર અખતરાંન
અવાખતરાંન તન્દારોસ્ત આદ, અએદુન આદ, હુજેહરને હુનેશાંન આદ,
ખુખ્-આદ, અએદુન આદ.

(અહિયાં સુધી ભણી બાજ સુકવી.)

[illegible]

(અહિયાં સુધી લાણી ખાજ મુકવી.)

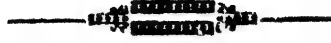

[illegible]

નાંમે યજ્ઞ નાંમે નીવ ખરહે ફરેદુન, ફરેદુન આથવ્યાંન ધન-
તાવીજ વ નાધરિક (ફલાંન) (ફલાંન) મદ્, સુધ માન્યાંન સુધ
હુ-મેહર આદ, મુહવર આદ પ-ભેર નીરોધ ખરહે ફરેદુન, ફરેદુને
આથવ્યાંન પ હમા ચશમી થે બસ્તહોમ પ ભેર વ નીરોધ
ખરહે ફરેદુન, ફરેદુન આથવ્યાંન પ-ભેર અખતરાંન વ અવાખતરાંન
તનદુરેસ્ત આદ, સુધ માન્યાંન સુધ હુ-મેહર આદ, અએદુન આદ,
હુમેહરને હુનેરાંન આદ, અએદુન આદ, ખુબ્-આદ, અએદુન આદ.

(૧૬)

નીરંગ કેાદીઓ દીઠા પછી પઢવાની.

નીરંગ બ દીદને પેસ્તી ખાનદન.

હુશ-હુખનો હવરેજનાઓ દરેઘએઘબો હખેઘએઘબો; ઉપ
ધિતેએ વહિશતાઓ અનાજરેતાઓ અએઘબો નરેબો; વંઘઉહીશ, યોધ
વો વંઘહુશ; ગુફાઓ દરએ સુકાઓ બએપજ્યાઓ કસ્ટતાઓ; વનવ-
પંપનાઓ નોધવ પઉર્વાઓ આજસ્યેન્તે.

અપઓનાંમ વંઘઉહીશ સુરાઓ રપેન્તાઓ કવપથો યજ્ઞમધદ.
અપેમ વોહી (૧).

નીરંજ કીડી મારતાં પઢવામાં આવે છે તે.

મચ્છોરેમચ ચિમ દ્રવ્યોનંમ કેરપશંમ રિપતમ જરથુશ્ત.

(૧૮)

“ નીરંજ શીરીની ચશ્તન.”

મચ્છ વ વેહ વ ફીરોજગર બાહ મીનોધ્યો વજ્જ વરહેરાંમ ચજ્જ
અપોધ વજ્જવન્દ હમાવન્દ ફિરોજગર.

દનચ્છોધ્ર અહુરહે મજ્જદાચ્છો અર્ષેમ વોહી (૩). ક્રવરાને મજ્જદય-
સ્તો જરથુશ્ત્રશ વીઠચોપો અહુર-હચોપો (જે ગેહ હોય તે પહે) અહુરહે
મજ્જદાચ્છો રચેવતો ખરેનંદહતો અમેપનાંમ રપેન્તનાંમ અમહે હુતાશ્તહે
હુરચ્છોધહે વેરેધ્રધ્રહે અહુરધાતહે વનઘનતયાચ્છોસચ ઉપરતાતો, દનચ્છોધ્ર
યરનાધચ વહ્માધચ દનચ્છોધ્રાધચ કસસ્તયચેચ, યથા અહી વધર્યો જચ્છોતા
કા-મે જ્ઞતે અથા રતુશ અપાત ચીત્ત હચ કા અપવ વીઠાચ્છો ઝચ્છોત.

અહુરેમ મજ્જદામ રચેવન્તેમ ખરેનંદહન્તેમ ચજ્જમધહે, અમેપા
રપેન્તા હુક્ષધ્રા હુધાચ્છોધહે ચજ્જમધહે, અમેમ હુતાશ્તાતેમ હુરચ્છોધેમ
ચજ્જમધહે, વેરેધ્રધ્રેમ અહુરધાતેમ ચજ્જમધહે, વનઘન્તીમચ ઉપરતાતેમ
ચજ્જમધહે.

યથા અહી વધર્યો (૨) યસ્નેમચ વહ્સેમચ આચ્છોજસચ જવરેચ
આક્રાનામિ અહુરહે મજ્જદાચ્છો રચેવતો ખરેનંદહતો અમેપનાંમ
રપેન્તનાંમ અમહે હુતાશ્તહે હુરચ્છોધહે વેરેધ્રધ્રહે અહુરધાતહે વનઘન-
તયાચ્છોસચ ઉપરતાતો અર્ષેમ વોહી (૧). અહ્માધ રચેશચ, હજ્જધ્રેમ,
જસ-મે અવંધહે મજ્જદ અર્ષેમ વોહી (૧).

નીરંગ તાવ દફે કરવાની-તાવનો દોરો બાંધયા પછી પઢવાની.

નામે યજ્ઞ નામે નીવ ખરેહ ફરેદૂન, ફરેદૂન આથવ્યાંન ધન તવ-સદ્, વ તવ ગરેમ તવ યજ્ઞેજ, રા રોજ, સે રોજ, ચેહાર રોજ, આદરો વીદરો અન-ફેગુખ્યો વીમનો જરથુશ્ત્ર, બેહ અવળુની અષઓને અષેમ વોહી (૧). (સાત વાર પઢે).

પ્રથમ અર્દિબેહસ્ત અમેશાસ્પન્દની બાજ લઈ સાત તારનો દોરો લઈ, ઉપલી નીરંગ સાત વાર પઢતાં દોરાને સાત ગાંઠ એકેકે વેળા નીરંગ પઢતાં બાંધે પછી નીચલી ૨) નીરંગો સાત વાર પઢે, અને પઢતાં પોંછી કરે.

“ કુલ બસા દફે શવદ્, દેવ વ દુજ, વ પરી વ કફાર, વ સેહ-રાન વ બાદ અખતેહદ અખી દર્દ-શેકમ, હમેહ દર્દ હમ-અન્દામ બલસે શઈતાંન, હમા હરકતે શમતાંન, બલસે દમાઘ શઈતાંન, ખાતર પરીશાંન બાદ, તા દર નજર ખરવીજન તા-દીદને નવશત, માનંદ હમચનીં બસા દફે શવદ્, હમે બસા દફે શવદ્, હમેહ કારે અહુરી મન નાબુદ-શવદ્, અએ દાના દાદાર બનામે યારીએ તુ હમેહ-દર્દ, વ આબર વ બોખારે (ફલાંન બેન ફલાંન) દફે કુનમ.

કુ શેકનમ વ વાએનમ વ નેઝરે કુનમ અજ કાસબુદે શામા દીવાંન વ દુજાંન વ જાદુયાંન વ પરીઆંન વ હોમ વ ખરસમ વ દીને રાસ્ત વ દારસ્ત વેહ કે દાદાર અહુરમજદ પીરોજગર પાફ ખુદાવન્દ મન ચાશીદ, હોમ યજ્ઞ કુલા બસા દફે કુન, હમે બસા દફે કુન, અએ યજ્ઞ તુહ મુઝાહમે હમે દર્દ દર્દ (ફલાંન બેન ફલાંન) દફે કુન, હમા બસા દફે શવદ્ ” અષેમ વોહી (૧).

(હીનબાઈ શાં એનજીનીયરની ખુદેહ અવસ્તા પૃ. ૭૦૩-૪)

नीरंग.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय.

५	१	१८
४	५	३
०	१	१

हुज्जतेंम.

∴ $\frac{1}{\sqrt{2}} \frac{1}{\sqrt{2}} = \frac{1}{2}$

આ તાવીજ લખ્યા પછી ખાજ મૂકે અને ફરજનહ જનમયા પછી
૪) હરૂન ઝોટા કરાવી તે અદિર્ઘિહુશત અમેપારપંદની નેયતે ધળાવે.

નીરંગ ન્યાયશ તથા યશત પઠયા પછી પઠવાની.

દ્યોનયાઓ વંદ્યુયાઓ માજદયસ્નોધશ દીન્ બેહ રાસ્ત વ દોરોસ્ત કે બોદાય બર બલક ફરેસ્તાદેહ ઇન્ હસ્ત કે અશો જરથુ-શત પેગામબર આવોર્દેહ હસ્ત દીને દીને અહુરમજદ દાદેહ જરતો-શત અપઓને અર્ષમ વોહી (૧).

દાદાર યક દીન્-બેહ-યક પેગમબર બરહક અપોધ પાક રાહે જરતોશત મેહર અસ્પતમાંન્ અનુશેહ રવાન્ બીશક બીગુમાન્ બરાસ્તે વ દોરોસ્તેહ દીન્ પાક યજ્ઞદાન્. અપઓને અર્ષમ વોહી (૧).

સેપાસે યજ્ઞદાન્ બ દરગાહે તુ હજારાન્ હજર. બએવર હજારાન્ હજર સેપાસ મીકુનમ. કે દર દીને જરતોશત મરા પૈદા બેકર્દ. તા એજ બરક્રતે દીને ઓએ મન્ દર ગરોથમાંન્ યકીન્ ખાહમ શુદ. યકીન્ ખાહમ જુમલેહ બસ્તે કુશ્તીઆંને હમ-કેશવર જમીન્ નીકો કેર્દારાન્ બા મા હમાજેર બાદ. યક એજ મા સમદન્ હજર બાર.

બેત.

કબુલત બાદ યકસર પુજશે મા,
બ દરગાહત રસાદ આમોજશે મા.
ગુનાહ ગૂમરશને વ કેર્દ અફઝયશને.
અર્ષમ વોહી (૧).

નીરંજ ન્યાયશ તથા યશત પઠયા પછી પઠવાની.

સેપાસ દારમ અજ્ઞ તુ દાદાર અહુરમજ્ઞઃ વેહ અવજ્ઞની
હુર્વસ્પ-આગાહ તવાના વ દાના ખતા બક્ષ-મેહુરખાન. પજ્ઞાંને
સરે હુરમોઘ હુરદમ્ સદ્ હુજારાન હુજાર બએવર સમદન સમદન
સમદન સેપાસ બ દરગાહે તુ૦

બહુમત હુખત હવર્ત હુમનરને હુગવરને હુકુનરને અપ-
ઓને અષેમ વોહી (૧).

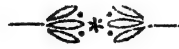

(૨૩)

નીરંજ ન્યાયશ તથા યશત પઠયા પછી પઠવાની.

દીન મન ગોયમ બરેન્વમ શુયમ શવીક્ર વ કુશ્તી બર મ્યાંને
બંદ દાશ્તમ, નસા વ દસ્તાંન પરહેઝ કદેમ અપઓને અષેમ
વોહી (૧). (ત્રણ વાર પઢે).

(૨૪)

નીરંજ યશત પઠયા પછી પઢે.

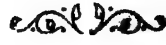

ગરદ ગરયાંન હસાયરહ સાર હસ્ત. કીલી શસ્ત ચેહાર યશત
દસ્ત રોએ યજ્ઞદાંન પાક્ર હસ્ત. નાંમે યજ્ઞદાંન નાંમે ખુદાય હમ
રેહુમાય હમા દસ્તગીર હસ્ત. અપઓને અષેમ વોહી (૧). (ત્રણ
વાર પઢે).

નીરંગ કુશ્તી કાપવાની.

કોઈપણ હેરબદ કુશ્તી પાઢ્યાબ કરી સરોશ બાજ અપહે સુધી પહીને આ નીરંગ પઢે.

વોહુ-મનંદ્રહુ હુચીમનો અપાય થા વહિશત ક્ષત્રય થા વધર્થ કા સ્તઓત્તમ વચો થેકનીમ અજરમય વચ ક્રમુયાઓ નરેખ્યસચ નાદરિખ્યસચ અપઓને જરથુશ્રહે મુધધિ વચો જરથુશ્રત્ર. અહ્માકમ યસ્નાધય વહ્માધય યત અમ્પનામ સ્પેન્તનામ યથ તે અંધહેન. યશ્તાઓ આપો, યશ્તાઓ ઉર્વશાઓ, યશ્તાઓ-અપઓનામ ક્રવપયો યશ્તાઓ મધન્યવચ યજત યએચ ગએધથચ. ક્રધ્વરશ્તહે વંદ્રહુજ-દાઓ. અપવનો અપેમ વોહી (૧).

યથા અહી વધર્યો-ની પ્યઓથનનામ પહતાં કુશ્તી કાપે અને અહુનવર તમામ કરે. યથા અહી વધર્યો (૨)-ય૦ અ૦ હ૦ જ૦ અપેમ વોહી (૧).

(૨૬)

નીરંગ નસાસાલારો નસો દુખમામાં મૂકયા પછી સરોશ બાજ મૂકીને પઢે છે તે.

યા સરોશ અષોધએ ફીરોજગર (ફલાંન બેન ફલાંન) રા બ બ્રમ અસ્પન્દારમદઅશ બરગીરક્રતમ, વ બ અયોક્ષશતશ રસાનીદમ, યા સરોશ યજદ મા પોષત અજ વયે કરદીમ તુ. રોય બ ઉ કુન, મા હસ્ત અજેવય બરદાશ્તીમ, તુ હસ્તશ બેગોર. (ફલાંન) કસ મતર્સ વ મલરજ, કે બય હબરાંન સાલ અસ્ત, વ બય પહરાંન વ માદરાંન ન્યાગાંન અસ્ત, યા સરોશ યજદ યા મેહર યજદ યા

રસ્ને યજ્ઞદ રાક્ષસ, મા દસ્ત અજ વય અરદાશતમ શોભા દક્ષિણ
 બેગીરેદ વ બજય ન્યાગાંન વ નેકાંન વ પાકાંન અથ બરીદ દે
 યજ્ઞદાંન વ અમેષારપનદાંન કાંમે બાદ, અએદન બાદ, અએદન તરજ
 બાદ. અર્ષમ વૌહી (૧). બેસ્સાદ બેપજરાદ (જાવત) રોજ (ફલાંન)
 માહે (ફલાંન) વ ગાહે (ફલાંન) બાજ સરોશ અજ બેહરત રવાંને
 (ફલાંન બેન ફલાંન) બેસ્સાદ.

બોદાયશ બેઆમોરજાદ આમોરજાદેદ બાદ અપર્ષાને અર્ષમ
 વૌહી (૧).

(૨૭)

નીરંગ અતશે કદન યાને છીંક આંચા
 પછી પઢવાની.

યથા અહી વધર્થ (૧) અર્ષમ વૌહી (૧) સેતાયશ બાદ યજ્ઞદ
 મેહર વ અમેષારપનદાંન ફીરોજગર હર ગાહ વ હર જમાંન વ રાદી
 વ રાક્ષસી પાકે પાદયાવે દુજ અજ તને મા આંન હરકસ કે બાશદ
 “ શેકરશેહ અહીરીમન ” (ત્રણ વાર પઢે) “ અહુરમજ્ઞદ બુલદં અફળુન
 બાદ ” (ત્રણ વાર પઢે) શાદ બીમ વેહ અશો બીમ. ટર ગાહ બમાની
 બાકી બાશી, તા ઇન દુજ અજ તને મા શેકરશેહ દારી અર્ષમ વૌહી
 (૧) (ત્રણ વાર પઢે).

(૨૮)

નીરંગ સ્વપ્ન જીવાનો.

ચીવ થવા અપસ્યા ચીવ ફરો અર્ષમ વીરપેતે પર્ષાધરીમ કે
 અપર્ષમ અર્ષમ પર્ષાધરીમ દુક્ષ અપરે વીરપ હુમત, વીરપ હુખત,

વીરપ હવર્થત વહિરત વંદ્વહીમ અપાધતે. વીરપનાંમય હુમતનાં-
મય હુપ્તનાંમય હવર્થતનાંમય વહિરત અંધહુધ; આમ્મ હુમ
ચિદ્રમ બમોધો અપ વેહ ગાથા અપહે દ્રાદધતિય વર્દધતિય યથા
અહી વધર્થો (૧) અર્પમ વૌહી (૧).

આખથી ફારગ થયા પછી પઢવાની.

છન્ ખાખ કે મા દીદમ અગર નેક યુવદ્ ઓએ મા રસદ્ વ
ખાનખાન મા રસદ્ વ જન્ ફરઝન્દે મા રસદ્; અગર બદ્ યુવદ્ ફર
બાશદ્ અજ્જ-મા, વ અજ્જ ખાનખાને મા વ જન્ ફરઝન્દે મા, ઓએ
આએ ફર્યા રસદ્ ઓએ રીગે બ્યાખાન રસદ્, ઓએ કોહેહ્! રસદ્
હમરાહે છન્ કહુમ્ બ-આખ રવદ્. અર્પમ વૌહી (૧).

(૨૯)

નીરંગ નાખોન ચીદન યાને નીરંગ
નખ પરહેજવાની.

—❦—

પ્રથમ જમીનમાં એક ચેહાર આંગળના પ્રમાણનો ન્હાનો ખાડો
ખોદવો.

પ્રથમ ૧ હુ નખ, અનામિકા યાને ખીજી આંગળીનું ઉતારવું.

૨ જી નખ, તર્જની યાને અંશુઠાની પાસેની આંગળીનું ઉતારવું.

૩ જી નખ, કેનિષ્ટિકા યાને છેલ્લી આંગળીનું ઉતારવું.

૪ થુ નખ, અંશુષ્ઠાનું ઉતારવું.

૫ થુ નખ, મધ્યમા યાને વચ્ચેલી આંગળીનું ઉતારવું.

દરેક નખ કાપી તેને યથા અહીં વધર્થો લાલ્પતાં બ્યમોધનનાંમ
કલામ આવે ત્યાં બે દુકડા કરવા અને જુના કાગજમાં લપેટીને
ખાંડામાં મૂકે. પછી નીચે પ્રમાણે ખાજ લીએ.

દનઔથ અહુરહે મજદાઔ અષમ વૉહી (૩) કવશને મજદય-
રનો જરથુશિત્રશ વી-દએવો અહુર-હકએષો (જે ગેહ હોય તે પઢે)
સઔપહે અયેહે તખમહે તનુ-માંથહે દરપિ-દઔપ. આહુધયેહે,
દનઔથ યરનાધય વહાધય દનઔથાધય કસરતયએય.

યથા અહી વધર્યો જઔતા કા-મે ંતે અથા રતુશ અધાન
ચિત હુય કા અપવ વીદાઔ ંઔત.

યથા અહી વધર્યો (૩) ભણુતા ખીલાએ કરીને (૩) 'કષ' ખાડાની
આસપાસ ખેંચવા પછી નીચલી નીરંગ પઢવી.

પઘતિ તે મરેઘ-અષો જુશત ઇમાઔ સ્વાઔ વએધયેમી ઇમાઔ
સ્વાઔ આવએધમહિ ઇમાઔ-સે તે સ્વાઔ મરેઘો અષો-જુશત
હ્યારે અરશતયસય કરેતયસય થનવરેય ઇપવસય એરેજુકયો-પરેન
અસનય કદક્ષનય પઘતિ દએવો માજધન્યાંન અષા વૉહુમનંદ્રહ
યા મુયે પરે મઘઔનોઠ (ખાડો પુરી નાખી-અત્રે ખાજ મૂકે). યથા
અહી વધર્યો (૨) યરનમય વહમય અઔજસય જવરેય આક્રીનામિ
સઔપહે અયેહે તખમહે તનુ-માંથહે દરપિ-દઔપ આહુધયેહે
અષમ વૉહી (૧).

અહાધ રએશય; હજધરેમ; જસ-મે અવંદ્રહે મજદ અષમ
વૉહી (૧).

અગર આવ રસી શીર વ શકર પી, અગર આતશ રસી અઔરમ-
જુ પી, અગરયે વ જાદુ રસી તીર તરાસીદહ પી, જદલશ ન રશી
જ પોશટશ અરશી. અષમ વૉહી (૧).

નીરંગ બાલ પરહેઝવાની.

~*~*~*~

પ્રથમ જ્યાં સુકી અને એકાંત જમીન હોય ત્યાં ૪) આંગળ ઉઠા ખાડો ખોદી તેમાં કાપેલા બાલ મૂકી નીચે પ્રમાણે બાજ લીએ,

દ્વનઆથ્ર અહુરહે મજદાઓ અર્ધમ વૉહી (૩). કવરાને મજ-
દ્યસ્નો જરથુશિત્રથ વી-દઓવો અહુર લકઓષો. (જે ગેહ હોય તે પઢે)
કસસ્તયએય. સ્તઓપહે અબ્યેહે તખમહે તનુ-માંથ્રહે દ્રષિ-દ્રઓપ
આહુધર્યેહે દ્વનઆથ્ર યસ્નાધ્ય વહ્માધ્ય દ્વનઓથ્રાધ્ય કસસ્તયએય.
યથા અહી વધર્યો જઓતા કા-મે અતે અથા રુશ અપાત્ ચિત્
હય કા અપવ વીદ્રાઓ અઓતુ.

યથા અહી વધર્યો (૩) પઢતાં ખાડાની આસપાસ (૩) 'કપ' ખેંચે અને પઢે.

“અત્ અખ્યાધ અપા મજદાઓ ઉર્વરાઓ વક્ષત્ (ખાડો પુરીને બાજ મૂકે). યથા અહી વધર્યો (૨) યસ્નમય વહ્નમય અઓજસય જવર્ય આદ્રીનામિ સ્તઓપહે અબ્યેહે તખમહે તનુ-માંથ્રહે દ્રષિ-દ્રઓપ આહુધર્યેહે. અર્ધમ વૉહી (૧).

અહ્યાધ રએશ્ય; હજધર્યેમ; જસ-મે અવંદ્રહે મજદ. અર્ધમ વૉહી (૧).

~*~*~*~

(૩૧)

બાજ ખવાબ કરવાની.

~*~*~*~

બક્ષન્દેહ બારે ખુદાધ (ત્રણ જાર પઢે) પછી

યથા અહી વધર્યો (૧) અર્ધમ વૉહી (૧) હર-ગુનાહ ઓએમ જસ્ત, ઓએમ ગુફત ઓએમ કઈ ઓએમ મનીફ અવાક્ષ પશેમાન પતેત હોમ.

નામે યજ્ઞ નામે અહુરમજ્ઞ યુદાય અવજૂની ઝોજ્યાર ઝોજી
ગુરાદાર કસને પધત્યાર મહેર સરોશ યાર-સરોશ ગોથદાર કસને
પધત્યાર અહુરેમ મજ્ઞદાંમ અહુરમજ્ઞ અમેષાસ્પદાંમ મહેર સરોશ રશને
નામે યજ્ઞ નામે અહુરમજ્ઞ યુદાય અવજૂની અષેમ વૉહી (૧).

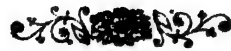

(૩૨)

નીરંગ ખાખથી ઉઠ્યા પછી પઢવાની.

અષેમ વૉહી (૧) હુમત હુખત હવશત્ સેપાસદાર હોમ. અજ ઇ
દાદાર અહુરમજ્ઞ યેહ અવજૂની પ પતિત હોમ અજ ગુનાહ
અવીગુમાનમ હરવીસ્તીન યજ્ઞદાંમ દીન રવાન યેહશતો દાજખ
આમાર પદશ યુદને રસ્તાખીઝ તન પસીન અવસીનશને અહેરેમન
દેવાન અષેમ વૉહી (૧).

(૩૩)

નીરંગ રસ્તામાં ડર યા ધાસ્તી હોય
ત્યારે પઢાની.

જરવાઓ જમ્તો જરદીમનો જરનંદ્રહો અવાક્ષયો અષેમ વૉહી
(૧) (ત્રણ વાર પઢે.)

નીરંગ બુશાસ્ત્ર શુદ્ધ ચાને સેતાન બાજી પરહેઝવાની.

મસ વ વેહ વ ફીરોજગર બાદ મીનાઇ રપન્દારમદ, વ આ બાનો દીનો અદા મારેરપન્દ.

દનઓથ અહુરહે મજદાઓ અપેમ વોહી (૩) ફવરાને મજદય-સ્નો જરથુશિરશ વીદએવો અહુર-તકએવો (જે ગેહ હોય તે પદે) રપે-તયાઓ વંદ્રહુયાઓ આર્મતોઇશ રાતયાઓ વંદ્રહુયાઓ વોઉર-દાઇથાઓ મજદધાતયાઓ અપઓન્યાઓ૦ દનઓથ ચસ્નાઇચ વહાઇચ દનઓથાઇચ ફસસ્તયએચ, યથા અહીં વધર્યો જઓતા ફા મે મ્રતે, અથા રતુશ અપાત્ત ચિત્ત હુય ફા અપવ વીદાઓ ઝઓત્ત. અપેમ વોહી (૩).

હુમતનાંમ (ત્રણ વાર પદે.) હુક્ષિથો મેમાઇ (ત્રણ વાર પદે.) યથા અહીં વધર્યો (૪) પદે. અહુનંમ વધરીમ યજમઇદે, અપેમ વહિરતેમ સ્તએશતેમ અમપેમ રપેન્તેમ યજમઇદે. યેંદ્રહે હાતાંમ.....તાઓસ્ચા યજમઇદે.

આઅત્ત અઓપે-તે રપેન્તયાઇ આર્મઇતેએ, રપેન્ત આર્મઇતે, ઇમેમ તે નરેમ નિસ્તીનઓમી, ઇમેમ તે નરેમ નિસ્તીનુયાઓ, ઉપ સુરાંમ ફવોકેરેતીમ વીદુશ-ગાથાંમ વીદુશ-યસ્નેમ પઇતિ પરશ્તો સવંદ્રહુમ માજદરેમ હુધ હુનરેમ તતુ-માંથેમ. આઅત્ત હે નાંમ ફદઇથયાઓ, આતરે-દાતેમ વા, આતરે ચિથ્રેમ વા, આતરે-જન્તુમ વા, આતરે ફખ્યુમ વા કાંમચીત્ત વા આતરે દાતહે નાંમે. યથા અહીં વધર્યો (૨).

યસ્નેમચ વહ્નમચ અઓજસચ જવરેચ આફ્રીનામિ. રપેન્તયાઓ વંદ્રહુયાઓ આર્મતોઇશ રાતયાઓ વંદ્રહુયાઓ વોઉર-દાઇથાઓ મજદધાતયાઓ અપઓન્યાઓ અપેમ વોહી (૧).

અહાઇ રએશચ; હુજ'મરેમ જસ-મે અવંદ્રહે મજદ અપેમ વોહી (૧).

૨૫૪

(૩૫)

નીરંગ બીમારી દૂર કરવાની.

યાત્ર યુશ્તા ક્રહી મથા, યા મળ્યા અચિશ્તા હતો વક્ષંતે
દએવો-બુશ્તા, વંદ્રહુઉશ સીજધમ્મા મનંદ્રહો; મજ્જદાઓ અહુરહા
પ્રતેઉશ નસ્યન્તો અપાઅત્તયા.

(૩૬)

નીરંગ હાજત માંગવાની.

અખ્યાયા ખએતુશ યાસત્ર અહા વેરેજનંમ મલ અધસ્થમ્મા
અહા દએવા; મહી મનોઈ અહુરહા, ઉર્વાજેમા મજ્જદા શ્વોઈ દુતા-
ઓંદ્રહો આઓંદ્રહામા; તેંગ દાસ્યો યોઈ વાઓ દધખિષંતિ.

(૩૭)

નીરંગ સુખ અને આખાદી માટે.

અત્ર યુશ દએવા વીરપાઓંદ્રહો અકાત્ર મનંદ્રહો સ્તા ચિથંમ
યસ્યા વાઓ. મશ યજઘતે દુજસ્યા પધરિમતોઈશ્યા; બ્યઓમાંમ
અધપિ દધખિતાના યાઈશ અસ્રદ્મ જુમ્યાઓ હુમધથે.

નીરંગ રેતી ઇજવાની.

રોજ અરુપન્દારમદ અને માહે અરુપન્દારને
દીને ઘરમાં છાટે છે.

મસુ વ વેહુ વ ફીરોજગર બાદ મીનાઇએ રુપન્દારમદા આબાનો
દીનો અદર્દી મારેરુપન્દ.

દનઓથ અહુરહે મજદાઓ અર્ષમ વોહી (૩) ફવરાને મજદય-
રનો જરથુશિરથ વીહએવો અહુર-લકએવો (જે ગેહ હોય તે પટે)
ફસરેતયએય, રુપેન્તયાઓ વંદ્રહુયાઓ-આર્મતોઇશ રાતયાઓ વંદ્રહુ-
યાઓ વોઉર-દોઇથાઓ મજદવાતયાઓ અપઓનયાઓ, દનઓથ
યરનાઇય વહાઇય દનઓથાઇય ફસરેતયએય.

યથા અહી વધર્યો જઓતા ફા-મે ઝૂતે અથા રતુથ અપાત્ ચિત્
હુય ફા અપવ વીદ્યાઓ ઝૂઓત્.

રુપેન્તનાંમ વંદ્રહીમ આર્મઇતીમ યજમઇદે, રાતાંમ વંદ્રહીમ
વોઉર-દોઇથાંમ મજદવાતાંમ અપઓનીમ યજમઇદે (અહિંઆથી
બાજમાં પટે),

“ માહે અરુપન્દારમદ, રોજે અરુપન્દારમદ, રોજ અરુપન્દારમદ
માહે અરુપન્દારમદ, રુપન્દારમદ માહે, રુપન્દારમદ રોજ, બસ્તમ જહેર
વથ જફરે હુમા પ્રફરેતરાંન પનામે નીરોએ તગ ફૂન ચારેશે વનંત
સતર અહુરમજદદાદ ગોઆફરગાંન રવા બાદ. અએફૂન બાદ. અર્ષમ
બએષજ બાદ, જનેમ અવજનેમ ઝુનાહુ ગુજારશને, કેફે રવાને દુશાર
મરા (મગટ પટે) યથા અહી વધર્યો (૧) પદતાં બ્યઓથનનાંમનું પદ
પદતાં છુરીથી રેતી તલે ઉપર ફરે.

બાજ મૂકે યથા અહી વધર્યો (૨). યરેન્મથ વહામથ અઓજ-
સથ જવરેથ આદીનામિ રુપેન્તયાઓ વંદ્રહુયાઓ આર્મતોઇશ રાજ-

અહ્યાય રએશય; હજંદ્રેમ; જસ-મે અવંદ્રહે મજદ અર્થેમ
વાહી (૧).

નીરંગ પહેલવીની.

રોજ ૫ મો માહા ૧૨ મો ને દીને લખી ફરવાળે
વલગાડે છે તે.

भस् व वेह व ईशेण्गर् णाह भीनाधये अर्हिणेहृशते पुलं ह
व आहर् व सरोश व वण् वरहुरांभ यज्ञह ईशेण्गर्.

દનઔઞ્ઞ અહુરહે મજ્ઞદાઔઞ્ઞ અપ્પમ વૉહી (૩) ક્વરને મજ્ઞદય-
 સ્નેઞ જરથુશિરશ્ચ વી-દઔવો અહુર-તઁઔષો (જે ગેહ હોય તે પઢે.)
 ક્સસેતયઔય. અપહે વહિશતહે સ્ઞઔશતહે, અધઔમનો ધઔયેહે રૂરહે
 યજ્ઞદધાતહે સઔઞ્ઞયાઔઞ્ઞ વંદ્ઞહુયાઔઞ્ઞ વૉઞિર-દોધઔઞ્ઞા મજ્ઞદધાતયાઔઞ્ઞ
 અપઔઞ્ઞાનયાઔઞ્ઞ દનઔઞ્ઞ યસનાધય વદ્ઞાધય દનઔઞ્ઞાધય ક્સસેતયઔય
 યથા અહી વધરો જઔઞ્ઞાતા ક્રા-મે ંતે અથા રતુશ અપાન્ ચિન્
 હય ક્રા અપવ વીદ્ઞાઔઞ્ઞ ંઔઞ્ઞાતૂ.

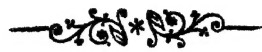
અર્પેમ વહિશતેમ સ્વઐશતેમ અર્ધર્પેમ રૂપેન્તેમ યજ્ઞમધદે, અધરથમ-
નેમ ઇપીમ યજ્ઞમધદે, સૂરેમ મજ્જદધાતેમ યજ્ઞમધદે. સર્વોઽઠાંમ વંદ્મઉ-
હીમ વાંઉરૂ-દોઽધ્યાંમ મજ્જદધાતાંમ અપર્વ્યોનીમ યજ્ઞમધદે.

(આ પછી નીચલી નીરંગ સુંગે મોઢ લખે)

— १६६ —

၁၂၆၁ ခု ဧပြီလ ၁၂ ရက်နေ့
 ၁၂၆၁ ခု ဧပြီလ ၁၂ ရက်နေ့

૧૬૭૬૯ ૧૬૭૬ ૧૬૯૬ ૧૬૭૬-૭-૭ ૧૬૭૬ ૧૬૭૭
 • ૬૭ ૧૧૭ ૧૧૭૭ ૭ • ૬૭ ૧૧૭ ૧૧૭૭ • ૬૭ ૧૧૭
 ૧૧૭ ૭૭૭-૭૭૭૭ • ૬૭ ૧૧૭ ૭૭૭ ૭૭૭૭
 ૧૬૭૭૭ ૧૬૭૭૭ • ૬૭ ૧૧૭ ૭૭૭ ૭૧ • ૬૭
 (૧) • ૭૭૭ ૭૭૭ ૭૭૭ ૭૭૭૭

(૪૦)

નીરંગ જે કોઈ “ચંદ્રક” થયો હોય તેને
 માટે પઢવાની.

આ નીરંગ માહ બોજતારની બાજુ લઈ પઢે-પછી બાજુ મૂકે.

ફીરોજ બાહ માહ બોહ બોજતાર બજતાર રોશન રોશન
 દીદાર, રોશન રોશન કરદાર, ગઝાલપન્દ તોખે ગાવસદ અષોધ
 ફીરોજગર અર્ધમ વોહી (૧). (ત્રણ વાર પઢે).

હરન ચુન કોહી, કસરત ચુન ચકાની, માનાય ચુન માહનાએ
 ગાવ-સર-જરૂરીન, સરો-જરૂરીન સુમ-સીમીન, શીવ તસશ, લાલ વ
 ફીરોજ વ મોરવારીહ હાજત હાજને માન રવા કેન, કામે દાની, મોરાહ
 આખેરત, અષોધ-રવાની મીનાએ દાહુની, હુમતાયે વ હુમતુમ
 વ હુમખરનેકાન વ વેહાન બીમ, દૂર અજ બહગોયાન વ અર્ધમોવાન
 બીમ, ચરમે હુમુકાન વ જબાને બહગોયાન વ હરત બલેમાન અજ
 બાહાએ સરે માન કોતેહ દારી તે માહ ચજદ અમેપારપન્દ ફીરોજગર
 અર્ધમ વોહી (૧).

નીરંગે તાવીજ-આંખમાંનું પુલુ દુર કરવાની.

જો આંખમાં કુલ પડ્યું હોય તો સરોશ યજ્ઞદ્વીની બાજ
લઘ નીચલી નીરંગ કાગળ પર લખી ચા ધાતુની
તખ્તી પર કોતરાવી દહીંને બાંધવામાં આવે
તો આંખ સારી થાય.

—૨૯— ૫૫૭ ૫૫૭૫૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫૫૫૫૫
૫૫૫૫૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫૫૫

૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫૫૫
૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫૫૫૫૫

૫૫ ૫૫૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫
૫૫૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫૫૫૫૫૫૫

“અનાઇશ આ વી-નેનાસા ચા કર્પોતાઓસચા કંવીતાઓસચા
અવાઇશ અઇપી ચેગ્ દમ્તી નોમલ જચાતેઉશ ક્ષયમ્નેગ્ વસો,
તોઇ આજ્યા બઇસ્યાઓન્તે વંદ્મહુઉશ આ-દેમાને મનંદ્મહુ.”
(પ્રુદેહુ અવસ્તા દી. શો. એનજીનીઅર).

નીરંગે તાવીજ અધુરે મહિને બચ્યું પડે તેની.

જેને અધુરે મહિને બચ્યું પડે તેને, સાત તારનો દોરો
કરી નીચડી નીરંગ સાત વાર ભણી ગાંઠ વાલે,
અને દોરો ધુપી કમરે બાંધે.

પ્રથમ બાજ અર્ધિબેહુશત અમેષાસ્પન્દની ધરે.

“ નિજબયેમિ અધુરો મજદાઓ અપવ દામે-દાત્તમ; નિજબયેમિ
મિથ્રમ વાંઉરે ગઓયઓધતીમ હુજનંમ, ખરેનંદ્રહુસ્તંમ, જયનાંમ
વરેથવસ્તંમ જયનંમ; નિજબયેમિ સ્વઓષંમ અપીમ હુરઓષંમ રનઘ-
થિશ જસ્તયો દુજેમો કમેરંધે પધતિ દએવનાંમ.

આ નીરંગ સાત વાર ભણ્યા પછી યથા અહીં વધર્યો (૨) યસ્ન-
મય. અહ્યાઈ રએશય; હુજંદ્રરંમ જસ-મે અવંદ્રહે મજદ અપંમ વાંહી
(૧) તમામ પડે, પછી બાજ મૂકે. પછી અર્ધિબેહુશત અમેષાસ્પન્દની
નૈયતે દરૂન-બાજ ઇજાવવી.

* આ નીરંગ યજ્ઞદેજરદી સાલ ૧૧૬૦ માં મોબેદ પાહલન બીન મોબેદ
જમશેદજી બીન એરવદ મીનોએહરજી બીન એરવદ ચાંદજી બીન એરવદ કાઉશજી
બીન જરથુસ્તની નસલના પાસે, એરવદ કાવજીજી ગું એરવદ હીરજી બીન મોબેદ
એહરામ બીન શાહપુરજી બીન એરવદ કાઉશજી પંથકે સુવારીનાએ પોતાને માટે
લખાવેલી કેતાબમાંથી લીધી છે. હાલે આ કેતાબ હોશંગ તેં અંકલેશ્વરીઆની
માલેફીની છે.

